

Veszprém Megyei Jogú Város

FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2021-2027

Készítette a

HÉTFÁ KUTATÓINTÉZET ÉS ELEMZŐ KÖZPONT

2022. szeptember 29.

Tartalom

Vezetői összefoglaló	9
1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan	10
1.1 Partnerek definiálása.....	10
1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma.....	13
1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban	14
2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés	15
2.1 Helyzetfeltárás.....	15
2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	15
2.1.1.1 Területi beágyazottság, térségi szerepek.....	15
2.1.1.2 Veszprém vonzáskörzete.....	20
2.1.1.3 Veszprém városrészei.....	20
2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	30
2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	36
2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai.....	39
2.1.5 A település társadalma	42
2.1.5.1 Demográfia	42
2.1.5.2 Nemzetiségi összetétel.....	44
2.1.5.3 Képzettség	45
2.1.5.4 Foglalkoztatottság	46
2.1.5.5 Jövedelmi viszonyok	47
2.1.5.6 Közfoglalkoztatás.....	49
2.1.5.7 Önkormányzati segélyben részesülők	49
2.1.6 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok.....	52
2.1.7 Települési identitást erősítő tényezők	53
2.1.8 A település humán infrastruktúrája	54
2.1.8.1 Humán közszolgáltatások.....	54
2.1.8.2 Esélyegyenlőséget, társadalmi felzárkóztatást elősegítő szolgáltatások	71
2.1.9 A település gazdasága	73
2.1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre	73
2.1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	74
2.1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése	78

2.1.9.4	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	81
2.1.9.5	Ingatlanpiaci viszonyok.....	83
2.1.10	Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere.....	85
2.1.10.1	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	85
2.1.10.2	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	89
2.1.10.3	Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	89
2.1.10.4	Foglalkoztatáspolitikai	92
2.1.10.5	Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	93
2.1.10.6	Intézményfenntartás	93
2.1.10.7	Energiagazdálkodás	94
2.1.11	Okosváros-szolgáltatások.....	96
2.1.12	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	99
2.1.12.1	A települési zöldfelületi rendszer elemei	99
2.1.12.2	A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái.....	103
2.1.13	Közlekedés.....	104
2.1.13.1	Közúti közlekedés, megközelítés	104
2.1.13.2	Közlekedésfejlesztés.....	104
2.1.13.3	Közösségi közlekedés.....	105
2.1.13.4	Kötőpályás közlekedés.....	107
2.1.13.5	Gyalogos közlekedés.....	108
2.1.13.6	Kerékpáros közlekedés	110
2.1.13.7	Parkolás	111
2.1.13.8	Digitális és megosztásalapú közlekedési szolgáltatások.....	112
2.1.14	Közművesítés.....	112
2.1.14.1	Víziközművek.....	112
2.1.14.2	Energiaközművek.....	114
2.1.14.3	Elektronikus hírközlés.....	120
2.1.15	Környezetvédelem.....	120
2.1.15.1	Talaj	120
2.1.15.2	Felszíni és felszín alatti vizek	121
2.1.15.3	Levegőtisztaság és -védelem	123
2.1.15.4	Zaj- és rezgésterhelés.....	125
2.1.15.5	Sugárzásvédelem.....	125
2.1.15.6	Hulladékkezelés.....	128
2.1.15.7	Vizuális környezetterhelés.....	128
2.1.15.8	Árvízvédelem.....	129

2.1.15.9	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	130
2.1.16	Városi klíma	130
2.1.16.1	Éghajlati változás	130
2.1.16.2	Veszprém éghajlati jellemzői és azok változásai	132
2.1.16.3	Városihősziget-jelenség.....	137
2.1.16.4	Veszprém sérülékenysége	140
2.2	Területi lehatárolás	143
2.2.1	Járás.....	143
2.2.2	Veszprém ITS (2015).....	143
2.2.3	Nagyvárosi településeggyüttes	144
2.2.4	Munkaerőpiaci körzet.....	144
2.2.5	Funkcionális várostérség	145
2.3	Helyzetértékelés, szintézis	148
2.3.1	Prosperáló város.....	148
2.3.1.1	A város, várostérség gazdasága.....	148
2.3.2	Zöldülő város	149
2.3.3	Digitális város.....	150
2.3.4	Megtartó város.....	151
2.3.5	Kiszolgáló város	152
2.4	A város irányítási és működési modellje	154
2.4.1	Irányítási modell	154
2.4.1.1	Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata működése	154
2.4.1.2	Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Működése	156
2.4.2	Az irányítási modell működésének értékelése.....	159
2.4.3	Működési modell.....	159
2.4.3.1	Városi szolgáltatásokat biztosító szervezetek	159
2.4.4	Várostérségi koordináció.....	160
2.5	Kockázatok és lehetőségek értékelése	160
2.5.1	Prosperáló város.....	160
2.5.2	Zöldülő város	161
2.5.3	Digitális város.....	161
2.5.4	Megtartó város	162
2.5.5	Kiszolgáló város	162
3	Stratégiai munkarész	163
3.1	Forgatókönyv-elemzés	163
3.1.1	Az azonosított főbb kockázati tényezők dimenziókénti kifejtése	164

3.1.1.1	Prosperáló város.....	164
3.1.1.2	Zöldülő város	165
3.1.1.3	Digitális város.....	165
3.1.1.4	Megtartó város	165
3.1.1.5	Kiszolgáló város	166
3.1.2	Kockázati tényezők értékelése	167
3.2	Jövőkép.....	170
3.3	A stratégia célrendszere	170
3.3.1	Átfogó célok.....	170
3.3.1.1	Magas életminőség	170
3.3.1.2	Reziliens városműködés	170
3.3.1.3	Élénk kulturális élet	170
3.3.1.4	Erős közösségi élet	170
3.3.1.5	Együtt mozduló régió	171
3.3.2	Részletes célok (projektcsokrok)	171
3.3.2.1	Jövőorientált oktatás elősegítése.....	171
3.3.2.2	Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában.....	171
3.3.2.3	A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása.....	171
3.3.2.4	Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	172
3.3.2.5	Klímaadaptív városműködtetés.....	172
3.3.2.6	Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	172
3.3.2.7	Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása.....	172
3.3.2.8	Egész éves turisztikai profil fenntartása	173
3.3.2.9	Önszerveződő közösségek támogatása	173
3.3.2.10	Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése	173
3.3.3	Stratégiai célmátrix.....	175
3.3.4	Területi célmátrix	176
3.4	A reziliens város a stratégiai célrendszerben	180
3.4.1	Rezilienciadimenziók	183
3.4.1.1	Prosperáló város.....	183
3.4.1.2	Zöldülő város	183
3.4.1.3	Digitális város.....	183
3.4.1.4	Megtartó város	184
3.4.1.5	Kiszolgáló város	185
3.4.2	Adaptív forgatókönyv	186
3.5	A stratégia összhangja más stratégiákkal.....	187

3.5.1	Illeszkedés Veszprém integrált településfejlesztési stratégiájához	187
3.5.2	Illeszkedés Veszprém megye területfejlesztési koncepciójához	188
3.5.3	Illeszkedés a szomszédos települések fejlesztési dokumentumaihoz.....	189
3.5.3.1	Balatonalmádi integrált településfejlesztési stratégiája	189
3.5.3.2	Berhida integrált településfejlesztési stratégiája	191
3.5.3.3	Herend integrált településfejlesztési stratégiája.....	191
3.5.3.4	Várpalota integrált településfejlesztési stratégiája.....	191
3.5.3.5	Illeszkedés Zirc integrált településfejlesztési stratégiájához.....	192
3.5.4	Illeszkedés Veszprém fenntartható városi mobilitási tervéhez (SUMP)	192
3.5.5	Illeszkedés Veszprém zöldfelületi stratégiájához	193
3.5.6	Illeszkedés Veszprém Megyei Jogú Város fenntartható energia- és klímaakciótervéhez (SECAP)	194
3.5.7	Illeszkedés a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030-hoz.....	196
4	Monitoring, kontrolling, indikátorok.....	198
4.1	Az FVS monitoringrendszer, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során	198
4.2	Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana	198
4.3	A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana.....	203
5	Az irányítási és működési modell	204
5.1	A városirányítási modell indokolt módosításai	204
5.1.1	Az átfogó városirányítási rendszer változásai	204
5.1.2	A térségi koordináció mechanizmusainak változásai	204
5.1.3	Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában.....	205
5.2	A városi működési modellt érintő tervezett változtatások	206
6	Cselekvési terv	207
6.1	Intézkedési és beavatkozási területek rendszerezése.....	207
6.1.1	Veszprém Megyei Jogú Város beavatkozásai.....	207
6.1.2	A Veszprém–Balaton 2023 Zrt. releváns tervezett beavatkozásai (releváns EKF-projektek)	209
6.1.3	Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt beavatkozások.....	210
6.1.4	További tervezést igénylő projektötlek (részletes ismertetés nélkül)	211
6.2	Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása.....	212
6.3	Városi szintű beavatkozási területek részletezése	214
6.3.1	Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások.....	214
6.3.1.1	Veszprém Megyei Jogú Város egyedi beavatkozásai	214
6.3.1.2	A Veszprém–Balaton Zrt. releváns tervezett egyedi beavatkozásai (releváns EKF-projektek)	223
6.3.1.3	Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt egyedi beavatkozások	228

6.3.2	Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások	232
6.3.2.1	Veszprém Megyei Jogú Város nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozásai	232
6.3.2.2	Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt nagyobb városi területre kiterjedő beavatkozás	234
6.3.3	Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)	235
6.3.3.1	Veszprém Megyei Jogú Város hálózatos, vonalas beavatkozásai	235
6.3.3.2	A Veszprém–Balaton 2023 Zrt. releváns tervezett hálózatos, vonalas beavatkozásai (releváns EKF-projektek)	242
6.3.3.3	Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt hálózatos, vonalas beavatkozások	243
6.4	Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése	244
6.5	Stratégiai együttműködési menetrendek.....	245
6.5.1	Zöld átállás menetrend.....	245
6.5.1.1	Előkészítés	245
6.5.1.2	A stratégia projektcsokrainak illeszkedése a zöld átállás céljaihoz	249
6.5.1.3	A zöld átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése.....	250
6.5.2	Digitális átállás menetrend.....	251
6.5.2.1	Digitális fejlesztési célok és beavatkozási területek	253
6.5.2.2	A digitális átállás kidolgozása	254
7	Finanszírozási terv	255
7.1	Elérhető és bevonható források számbavétele	255
7.1.1	Aktorok, meghatározó szereplők	256
7.1.2	Kitekintés	257
7.1.3	Egyéb kötöttségek és lehetőségek	258
7.2	Az üzleti modell bemutatása	258
7.2.1	Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve	258
7.2.2	A finanszírozási terv összefoglalója	263
7.3	Fenntartható üzemeltetés.....	264
7.4	Projektcsatorna-fejlesztés intézményesítése	264
8	Mellékletek.....	265
8.1	Antiszegregációs terv	265
8.1.1	Helyzetelemzés és értékelés	265
8.1.2	Területi fókusz	266
8.1.2.1	Csatárhegy	266

8.1.2.2	Házgyári út 1.....	266
8.1.3	Célok és beavatkozások.....	266
8.2	Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása	267
8.2.1	Lakossági felmérés.....	267
8.2.1.1	Általános adatok.....	267
8.2.1.2	Demográfiai jellemzők.....	268
8.2.1.3	Megvalósult beruházások, fejlesztések.....	269
8.2.1.4	Megoldásra való problémák.....	271
8.2.1.5	Fejlesztési javaslatok	274
8.2.1.6	Mobilitás.....	275
8.2.1.7	Elégedettség	276
8.2.1.8	Digitalizáció.....	277
8.2.1.9	Jövőkép.....	279
8.2.1.10	A lakossági felméréshez alkalmazott kérdőív.....	281
8.2.2	Intézményi felmérés.....	285
8.2.2.1	Válaszadói kör.....	285
8.2.2.2	Fejlesztési elképzelések.....	285
8.2.2.3	Digitális megoldások.....	286
8.2.2.4	Bejárás	289
8.2.2.5	Az intézményi felméréshez alkalmazott kérdőív.....	290
8.3	Finanszírozási terv beavatkozásonként.....	302
	Ábrajegyzék	307

Vezetői összefoglaló

Veszprém fenntartható városfejlesztési stratégiája a 2021–2027-es európai uniós finanszírozási ciklus kiemelt jelentőségű háttérdokumentuma, egyben a város általános helyzetképe és középtávú céljainak komprehenzív összefoglalása. Célja Veszprém fejlesztési irányainak jól megalapozott azonosítása, a kínálkozó szükségleteknek és lehetőségeknek megfelelő beavatkozási javaslatok megfogalmazása, valamint a kapcsolódó területi tervezési és európai uniós finanszírozási elvárásoknak megfelelő dokumentáció összeállítása öt kiemelt területen: a prosperáló, a zöldülő, a digitális, a megtartó és a kiszolgáló város dimenziójában.

A helyzetkép szintézise alapján Veszprém kedvező helyzetű, súlyos fejlesztési kockázatoktól mentes város, mely a belső nagyvárosi gyűrű kiegészítő alközpontjaként **egyres területeken, elsősorban a felsőoktatás és a tudásintenzív iparágak terén regionális vezető, illetve társközponti szerepekre is törekedhet**. Ehhez alapul szolgál a Pannon Egyetem és a jelen lévő ipari szereplők kutatás-fejlesztési kapacitásai is. További erősség a **Bakony–Balaton régióval való kapcsolat**, melynek mélyebb kiaknázása fontos lehetőség – ebben komoly segítségére lehet a 2023-as európai kulturális fővárosi pozíció annak nemzetközi marketingértéke és vonzereje révén. E fenti adottságok **nyomán a város jövőképeinek szerves része a kreatív iparágak jelenlétének erősítése is**.

A stratégia **öt átfogó célja és az ezekre építkező tíz részletes cél** főként Veszprém erősségeire épít, míg néhány további cél – például a klímadaptivitás – globális kényszerekre is reagál. A célokat jól összefoglalja az azok keretétől szolgáló jövőkép: eszerint **„2030-ra Veszprém a harmónia, a magas életminőség és az erős közösségek városa lesz”**. A megfogalmazott célok e jövőképet részben a város – kiváltképp a magas hozzáadott értéket teremtő iparágakban aktív munkavállalók felé gyakorolt – vonzerejének erősítésével törekszenek megvalósítani, részben pedig Veszprém reziliens működésének biztosításával. Ennek része a **diverz, több ágazatra épülő gazdasági élet**, mely a meglévő gépipari és elektronikai ágazatokon felül a kreatív és a digitális iparra, valamint az idegenforgalomra is támaszkodhat.

A célok megvalósítását összesen **80 projektjavaslat** támogatja, melyek a teljes tervezés jegyében **nem csak önkormányzati kompetenciákra terjednek ki**, hanem Veszprém jövőképeinek egészére. E projektek kidolgozottsági szintje, forrásigénye, várható megvalósítói köre és finanszírozási lehetőségei egyaránt **igen széles skálán mozognak**.

Előzetes becslés szerint 26 projekt számíthat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (**TOP Plusz**) forrásaira, melyekre a jelen stratégia mellékleteként elkészülő TOP Plusz városfejlesztési programterv (TVP) külön is kitér. A pontos TOP Plusz **források azonban egyelőre nem ismertek**, míg az egyéb uniós finanszírozási források – egyéb operatív programok, helyreállási és ellenállóképességi eszköz (RRF) – kapcsán a keretek sem állnak rendelkezésre.

Jelen stratégia a 2022-es népszámlálás adatainak összegzését követően kötelezően frissítendő: a helyzetkép frissítésén felül ekkor nyílhat mód a finanszírozási keretek naprakésszé tételére is.

1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 25/2017. (X.26.) önkormányzati rendelete szabályozza, milyen esetekben, milyen módokon és milyen eszközökkel valósítandó meg a településfejlesztési és -rendezési eszközök partnerségi egyeztetése. Ezen önkormányzati rendelet elsősorban a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti fejlesztési és rendezési eszközökhöz kapcsolódik, mely ugyan nem terjed ki a fenntartható városfejlesztési stratégia készítésére, de tematikai hasonlósága okán célszerű ez esetben is a fenti szabályok iránymutatását követni.

1.1 Partnerek definiálása

Az Önkormányzat az alábbi szervezeteket határozta meg a fenntartható városfejlesztési stratégia készítésének folyamatába bevonandó partnerekként:

Államigazgatási szervek:

- Magyar Államkincstár Veszprém Megyei Igazgatóság
- Magyar Turisztikai Ügynökség Zrt.
- NAV Veszprém Megyei Adó- és Vámigazgatósága
- Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet
- Veszprém Megyei Főügyészség
- Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Veszprém Megyei Kormányhivatal
- Veszprém Megyei Önkormányzat
- Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság
- Veszprémi Járásbíróság
- Veszprémi Járási Hivatal
- Veszprémi Járási Ügyészség
- Veszprémi Kormányablak
- Veszprémi Törvényszék

Nemzetiségi önkormányzatok:

- Veszprémi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
- Veszprémi Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Veszprémi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat
- Veszprémi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Veszprémi Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat

Gyermekellátási és oktatási intézmények:

- Aprófalvi Bölcsőde
- Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Családok Átmeneti Otthona
- Csermák Antal Alapfokú Művészeti Iskola

- Davidikum Római Katolikus Középiskolai Kollégium
- Dózsa György Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Hóvirág Bölcsőde
- Hriszto Botev Általános Iskola
- Lovassy László Gimnázium
- Módszertani Bölcsőde
- Napsugár Bölcsőde
- Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gimnázium, Technikum és Általános Iskola
- Pannon Egyetem
- Rátóti Bölcsőde
- Simonyi Zsigmond Ének-Zenei és Testnevelési Általános Iskola
- Szilágyi Erzsébet Keresztény Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Vackor Bölcsőde
- Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Veszprémi Tagintézménye
- Veszprémi Báthory István Sportiskolai Általános Iskola
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda Hársfa tagóvoda
- Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény
- Veszprémi Cholnoky Jenő Általános Iskola
- Veszprémi Családsegítő és Gyermejjóléti Integrált Intézmény
- Veszprémi Csillag úti Körzeti Óvoda
- Veszprémi Csillag úti Körzeti Óvoda Cholnoky Jenő Itp-i tagóvoda
- Veszprémi Deák Ferenc Általános Iskola
- Veszprémi Egry úti Körzeti Óvoda
- Veszprémi Egry úti Körzeti Óvoda Nárcisz tagóvoda
- Veszprémi Érseki Főiskola
- Veszprémi Intézményi Szolgáltató Szervezet
- Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda
- Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda Ficánka tagóvoda
- Veszprémi Kossuth Lajos Általános Iskola
- Veszprémi Középiskolai Kollégium
- Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda
- Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Erdei tagóvoda
- Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda Kuckó tagóvoda
- Veszprémi Rózsa Úti Általános Iskola
- Veszprémi Szakképzési Centrum
- Veszprémi SZC Ipari Technikum
- Veszprémi SZC Bethlen István Közgazdasági és Közigazgatási Technikum
- Veszprémi SZC Jendrassik-Venezs Technikum
- Veszprémi SZC SÉF Vendéglátás-Turizmus Technikum és Szakképző Iskola
- Veszprémi SZC Táncsics Mihály Technikum
- Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda
- Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda „Csillagvár” Waldorf tagóvoda
- Vetési Albert Gimnázium

Szociális ellátóintézmények:

- Göllész Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Befogadás Háza
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény I. sz. Gondozási Központ
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény I. sz. Idősek Klubja
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény I. sz. Idősek Otthona
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény II. sz. Gondozási Központ
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény II. sz. Idősek Klubja
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény II. sz. Idősek Otthona és Időskorúak Gondozóháza
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény III. sz. Idősek Klubja
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény IV. sz. Idősek Klubja

Kulturális intézmények:

- Agóra Veszprém Kulturális Központ
- Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény
- Eötvös Károly Megyei Könyvtár
- HANGVILLA Multifunkcionális Közösségi Tér
- Kabóca Bábszínház
- Laczkó Dezső Múzeum
- Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára
- Művészetek Háza Veszprém
- Pannon Várszínház Színművészetfejlesztési Nonprofit Kft.
- Szaléziánus Érsekségi Turisztikai Központ
- Veszprémi Fesztivál Iroda Kft.
- Veszprémi Petőfi Színház
- Veszprémi Ünnepi Játékok Közhasznú Nonprofit Kft.

Sportlétesítmények:

- Március 15. úti Sportcsarnok
- Veszprémi Városi Stadion
- Veszprémi Sportuszoda
- Veszprém Aréna Sport- és Rendezvénycsarnok
- Veszprémi Szabadidő Sportcentrum

Civil és egyházi szervezetek:

- AutiSpektrum Egyesület
- Csalán Környezet- és Természetvédő Egyesület
- Dowland Alapítvány – Gizella Nőiakar
- Érseki Hivatal – Veszprémi Főegyházmegye
- Hét Domb Hagyományőrző és Kulturális Egyesület
- Kapaszkodó Mentálhigiénés Egyesület
- Kapcsolat '96" Mentálhigiénés Egyesület
- Köztéri műalkotások munkacsoport
- Lélektér Alapítvány
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Veszprémi Csoport
- Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete
- Mendelssohn Kamarazenekar Közhasznú Egyesület
- Mozaik Érdekvédelmi Egyesület

- Nagycsaládosok Veszprémi Egyesülete
- Új Nemzedék Veszprémi Községi Tér
- Veszprém Táncegyüttesért Alapítvány
- Veszprém Város Vegyeskara
- Veszprém Város Vegyeskara Egyesület
- Veszprém-Bakony Táncegyüttes
- Veszprémi Civil Kerekasztal
- Veszprémi Ifjúsági Közalapítvány
- Veszprémi Liszt Ferenc Kórustársaság (Egyesület)
- Veszprémi Liszt Ferenc Kórustársaság
- Veszprémi Művész Céh

Önkormányzati és partnercégek:

- BAKONYKARSZT Víz- és Csatornamű Zrt.
- Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.
- Tourinform – Veszprémi Turisztikai Nonprofit Kft.
- V-Busz Veszprémi Közlekedési Kft.
- „VESZOL” Veszprémi Községi Lakásügynökség Nonprofit Kft.
- Veszprém 2030 Műszaki Infrastruktúra Fejlesztő Kft.
- Veszprém Városi Televízió és Lapkiadó Kft. – Veszprém TV Kft.
- Veszprém–Balaton 2023 Zrt.
- Veszprémi Programiroda Rendezvényszervező és Kulturális Szolgáltató Kft.
- „VKSZ” Veszprémi Közütemi Szolgáltató Kft.

1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma

Az FVS tervezés során két szakaszban kerül sor partnerségi akciókra: az előzetes tájékoztatás, valamint a munkaközi tájékoztatás során.

Az **előzetes tájékoztatás** során a város integrált településfejlesztési stratégiájában szereplő helyzetelemzési SWOT analízis és célrendszer, pontosabban azoknak az időközben bekövetkezett változásokkal frissített változata kapcsán került sor visszajelzések gyűjtésére. E célra készült egy kompakt összefoglaló, mely elérhető lesz az önkormányzat honlapján, valamint nyomtatott formában a polgármesteri hivatal aulájában. Az előzetes tájékoztatás részét képezte egy 2022. február 22-én megtartott lakossági fórum is. A véleményezés lehetőségének híre, a kompakt összefoglaló elérhetősége, valamint a lakossági fórum paraméterei egyaránt megjelennek az önkormányzat honlapján, Facebook-oldalán, rendelkezésére álló egyéb hirdetőfelületein, valamint az önkormányzattal partneri kapcsolatban álló helyi médiumok on- és offline felületein

Az előzetes tájékoztatás részeként a megszólított partnerek és a veszprémiek teljes közössége írásos javaslatokat küldhetett arra nézve, mivel egészítené ki vagy módosítaná a helyzetelemzési SWOT analízist és milyen hangsúlyeltolódásokat, új szempontokat, új gondolatokat tartana fontosnak vizsgálni az FVS célrendszerében, illetve milyen értékeket, célokat tartana fontosnak szerepeltetni Veszprém jövőképeiben. A lakossági fórum részeként mindezen témák tematikus, moderált csoportbeszélgetésekben is kifejtethők voltak a résztvevők számára.

A **munkaközi tájékoztatás** az FVS véleményezési változatának egészére vonatkozik, ennek megfelelően a stratégia egésze kapcsán megnyitja a hozzászólás, vitatás, kiegészítés lehetőségét. Az írásos

véleményezés erre további strukturálás nélkül is módot ad (az előzetes tájékoztatással egyező közzétételi keretek mellett), a munkaközi tájékoztatás részeként megismétlendő lakossági fórumon azonban – a meglehetősen szerteágazó tartalmi keretek könnyebb értelmezését és véleményezését elősegítendő – néhány tematikus blokkban kerül sor a tematikus, moderált csoportbeszélgetésekre, melyeken előzetes felkészülés nélkül is lehetséges lesz, hogy a résztvevők megfogalmazzák a véleményezési változat fő tartalmi elemeivel kapcsolatos véleményüket. (A munkaközi tájékoztatás lakossági fóruma 2022. szeptember 21-én valósul meg.)

A tájékoztatási alkalmak során beérkezett **észrevételeket** az Önkormányzat partnerségi rendeletének megfelelően kezeli; a szakmai mérleglés alapján beépíthetőnek bizonyuló észrevételeket beépíti az FVS-be, az elutasított írásos észrevételekről indoklást készít, a lakossági fórumokon elhangzottakról pedig összefoglalót állít elő, melyet honlapján – az előzetes tájékoztatást segítő kompakt összefoglalóval, illetve a munkaközi tájékoztatás tárgyát képező véleményezési változattal azonos helyen – közzétesz.

1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban

- Előzetes tájékoztatás során észrevételek gyűjtése: 2022. február 17. – február 25.
- Előzetes tájékoztatás lakossági fóruma: 2022. február 22.
- Munkaközi tájékoztatás során észrevételek gyűjtése: 2022. szeptember 1. – szeptember 14.
- Munkaközi tájékoztatás lakossági fóruma: 2022. szeptember 21.

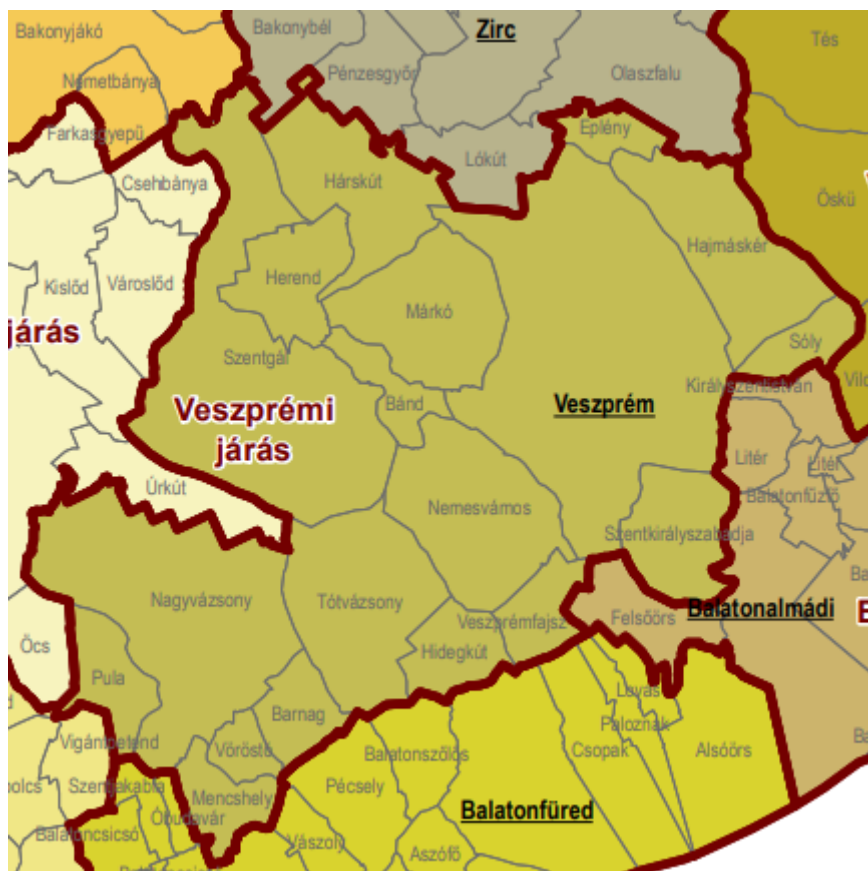
2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés

2.1 Helyzetfeltárás

2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

2.1.1.1 Területi beágyazottság, térségi szerepek

Veszprém megye Magyarország közép-dunántúli régiójában található, az ország 9. legnagyobb területű, 351 ezer fős lakosságával pedig a 12. népesebb megyéje. A megye 10 járása közül a legnagyobb népességű a 81 577 főt számláló Veszprémi járás (2019). Veszprémnek, mint a Veszprémi járás járásközpontjának, Veszprém megye székhelyének és a Közép-Dunántúl vezető felsőoktatási intézményének otthont adó városnak kiemelt gazdasági, társadalmi, kulturális, oktatási, egészségügyi és szolgáltatói szerepe van a térségben.

1. ábra: A Veszprémi járás területe. Forrás: Lechner Tudásközpont, terport.hu

Térségi szerepeit tekintve Veszprém főleg közigazgatási, oktatási és kulturális központként funkcionál, de a város egyházi élete is 1000 éves múltra tekint vissza. Regionális szinten kiemelt jelentőségű létesítménye a Pannon Egyetem, a Csolnoky Ferenc Kórház, a Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark, valamint a Telekom Veszprém kézilabdameccseinek is otthont adó Veszprém Aréna.

Járás- és megyeszékhelyként Veszprém otthont ad számos, a városon túlmutató – és gyakran különböző – illetékességi területű közigazgatási intézménynek, illetve intézmények kirendeltségeinek (Nemzeti Adó- és Vámhivatal, Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő, Magyar Államkincstár, Nemzeti Népegészségügyi Központ, Nemzeti Művelődési Intézet, rendőr-főkapitányság és rendőrkapitányság, megyei katasztrófavédelmi igazgatóság, tűzoltó-parancsokság és katasztrófavédelmi kirendeltség, törvényszék, járásbíróság és munkaügyi bíróság, megyei főügyészség és járási ügyészség, KSH főosztály, illetve a megyei és járási kormányhivatalok különböző szakigazgatási szervei).

Veszprém számos fejlesztési és üzemeltetési célú önkormányzati társulásnak tagja és/vagy gesztora. Ezek köre a szennyvízkezeléstől a szociális alapszolgáltatásokon keresztül a térségi kerékpárutakig terjed. Külön kiemelhető, hogy Veszprém közös önkormányzati hivatalt tart fenn Eplény községgel.

A veszprémi funkcionális várostérséget alkotó települések (lásd a 2.2.1. fejezetet) jelentik a Veszprémbe ingázók fő bázisát. Arányuk a Veszprémhez leginkább közel eső településeken magas: az Eplényben, Márkón, Hajmáskéren, Felsőörsön, Veszprémfajszon élő foglalkoztatottak több mint fele Veszprémbe jár dolgozni. (Részletes ingázási adatok csak a népszámlálásokból állnak rendelkezésre, így ezen adatok is viszonylag régiek, 2011-esek.)

A Veszprémből elingázókat illetően csak a járásszékhely célpontokra vonatkozóan állnak rendelkezésre adatok. 2011-ben összesen 27 450 foglalkoztatott élt Veszprémbe, akiknek 18,6%-a, azaz 5119 fő minősült más településre ingázónak. Közülük valamivel több, mint 2200 fő ingázott járásközpontokba – elsősorban Balatonfüredre, Székesfehérvárra és Budapestre; e településekre egyaránt a Veszprémbe élő foglalkoztatottak mintegy másfél százaléka járt dolgozni. A fél százalékos arányt további két település, Várpalota és Balatonalmádi haladta meg, de Ajka (0,46%) sem maradt jelentős mértékben e határ mögött. A más településre ingázók 18,6%-os aránya relatív magasnak számít, 2011-ben csak a budapesti munkaerőpiaccal igen szoros kapcsolatban álló Tatabánya haladta meg e tekintetben Veszprémet a magyar megyeszékhelyek közül.

Járás	Település	Veszprémben ingázók (fő)	Összes ingázó (fő)	Összes foglalkoztatott (fő)	Ingázók aránya	Veszprémben ingázók aránya az összes foglalkoztatotton belül	Veszprémben ingázók aránya az összes ingázón belül
Ajakai járás	Csehbánya	35	100	115	86,96%	30,43%	35,00%
	Kislőd	77	406	518	78,38%	14,86%	18,97%
	Úrkút	204	691	944	73,20%	21,61%	29,52%
	Városlőd	146	427	574	74,39%	25,44%	34,19%
Balatonalmádi járás	Balatonalmádi	888	1830	3346	54,69%	26,54%	48,52%
	Balatonfűzfő	353	790	1556	50,77%	22,69%	44,68%
	Felsőörs	303	489	675	72,44%	44,89%	61,96%
	Királyszentistván	99	168	192	87,50%	51,56%	58,93%
	Küngös	30	126	189	66,67%	15,87%	23,81%
	Litér	403	718	949	75,66%	42,47%	56,13%
Balatonfüredi járás	Papkeszi	132	440	609	72,25%	21,67%	30,00%
	Alsóörs	182	382	599	63,77%	30,38%	47,64%
	Csopak	166	454	721	62,97%	23,02%	36,56%
	Lovas	50	119	159	74,84%	31,45%	42,02%
	Óbudavár	4	10	15	66,67%	26,67%	40,00%
Pápai járás	Paloznak	34	126	170	74,12%	20,00%	26,98%
	Németbánya	5	17	32	53,13%	15,63%	29,41%
Tapolcai járás	Kapolcs	28	80	126	63,49%	22,22%	35,00%
	Taliándörög	40	159	265	60,00%	15,09%	25,16%
	Vigántpetend	10	37	56	66,07%	17,86%	27,03%
Várpalotai járás	Berhida	470	1129	1927	58,59%	24,39%	41,63%
	Öskü	371	788	981	80,33%	37,82%	47,08%
	Vilonya	115	216	261	82,76%	44,06%	53,24%
Veszprémi járás	Bánd	141	246	306	80,39%	46,08%	57,32%
	Barnag	7	24	40	60,00%	17,50%	29,17%
	Eplény	133	176	219	80,37%	60,73%	75,57%
	Hajmáskér	687	960	1254	76,56%	54,78%	71,56%
	Hárskút	162	247	328	75,30%	49,39%	65,59%
	Herend	555	837	1542	54,28%	35,99%	66,31%
	Hidegkút	75	146	190	76,84%	39,47%	51,37%
	Márkó	341	443	587	75,47%	58,09%	76,98%
	Mencshely	16	55	74	74,32%	21,62%	29,09%
	Nagyvázsony	141	360	790	45,57%	17,85%	39,17%
	Nemesvámos	559	740	1199	61,72%	46,62%	75,54%
	Pula	17	66	75	88,00%	22,67%	25,76%
	Sóly	100	178	212	83,96%	47,17%	56,18%
	Szentgál	436	794	1124	70,64%	38,79%	54,91%
	Szentkirályszabadja	407	628	823	76,31%	49,45%	64,81%
	Tótvázsony	191	416	555	74,95%	34,41%	45,91%
	Veszprém	-	-	-	-	-	-
Veszprémfajs	59	100	117	85,47%	50,43%	59,00%	
Vöröstó	11	23	30	76,67%	36,67%	47,83%	
Zirci járás	Bakonyháza	57	294	402	73,13%	14,18%	19,39%
	Borzavár	101	206	292	70,55%	34,59%	49,03%
	Dudar	140	431	627	68,74%	22,33%	32,48%
	Lókut	53	115	145	79,31%	36,55%	46,09%
	Nagysztergár	124	406	494	82,19%	25,10%	30,54%
	Olaszfalu	176	329	447	73,60%	39,37%	53,50%
	Pénzesgyőr	33	93	113	82,30%	29,20%	35,48%
	Porva	45	125	161	77,64%	27,95%	36,00%
	Zirc	820	1444	3058	47,22%	26,81%	56,79%

2. ábra: Ingázás Veszprémben és összesen a veszprémi várostérség településeiről, 2011. Forrás: Lechner Tudásközpont Tér-Figyelő

Ingázási célpont	Ingázók száma	Ingázási célpont	Ingázók száma
Balatonfüred	438 fő	Győr	46 fő
Székesfehérvár	431 fő	Tapolca	25 fő
Budapest	400 fő	Siófok	24 fő
Várpalota	202 fő	Zalaegerszeg	15 fő
Balatonalmádi	192 fő	Devecser	13 fő
Ajka	126 fő	Kaposvár	11 fő
Zirc	95 fő	Mór	11 fő
Pápa	88 fő	Sopron	11 fő

3. ábra: Veszprémből más járásközpontokba ingázók száma, 2011. Forrás: Lechner Tudásközpont Tér-Figyelő

A funkcionális várostérség településeinek belföldi vándorlási egyenlege többségében semleges vagy pozitív. 3%-ot meghaladó elvándorlás csak törpe- és aprófalvakban jelentkezett 2015 és 2020 között (ahol a csekély lakosságszám miatt kisebb változások is feltűnőek), valamint Szentgálon és magában Veszprémben. Utóbbi esetben okkal feltételezhetjük, hogy a csökkenésben jelentős szerepet játszik az agglomerálódás, hiszen a legnagyobb vándorlási növekmények épp Veszprém-környéki településeken jelentkeznek. Ez az éllóvas Márkón (23%), illetve a szintén közeli Sóllyon (12%) és Nemesvámoson (8%) a leginkább feltűnő, különösen hogy a legnagyobb belföldi vándorlási növekményt elérő további településeknél más magyarázatok is közrejátszhatnak: Alsóörs, Felsőörs, Lovas, Paloznak és Csopak nem csupán Veszprém szűk agglomerációjaként, hanem népszerű Balaton-felvidéki üdülőhelyekként is bevándorlási célpontnak számítanak. (E kettős érintettségű csoportba sorolható a százalékosan nem, abszolútértékben azonban inkább látványos bevándorlási többlettel rendelkező, városi jogállású és nagyobb népességű Balatonalmádi és Balatonfűzfő is.) A felsoroltakon felül jellemzően olyan 500, sőt 200 fő alatti népességű aprófalvak mutattak jelentősebb arányú vándorlási többletet, amelyek messzebb fekszenek Veszprémtől – Vöröstó, Mencshely, Hidegkút, Csehbánya –, azonban épp alacsony lakosságszámuk nyomán már kisebb abszolút vándorlási többlet is magas arányszámokkal jár. Végül a Bakony néhány kisebb községe esetén nehéz szétszálazni a hatásokat: az arányaiban szintén jól látható (6 és 8% közötti) belföldi vándorlási többletet mutató Lókút, Borzavár és Porva kapcsán egyaránt feltételezhető a kisebb népességgel járó nagyobb százalékos ingadozás, a Bakony mint természeti értékekben gazdag lakóhely felértékelődése – különösen 2020-tól, a koronavírus-járvány hatására –, illetve akár a Veszprémből való agglomerációs kiköltözés.

A legtöbb település esetében hasonló trendek mutatkoznak a belföldi vándorlás népességszám-módosító hatása, illetve a teljes népességszám-változás között. Néhány helyen azonban komolyabb eltérések is mutatkoznak ezen arányok között: ezek közül Vöröstó a leginkább látványos eset, ahol a belföldi vándorlási különbözet 18%-nyi népességnövekedést magyarázna, a valós növekedés azonban 46% volt 2015 és 2020 között. Felmerülhet, hogy a természetes szaporodás (vagy fogyás) állhat emögött – ezt azonban a vonatkozó statisztikák nem igazolják, így elsősorban a nemzetközi vándorlás állhat a leginkább látványos (és elsősorban növekmények formájában megjelenő) eltérések között. Ez, releváns adatok híján, empirikusan azonban nem igazolható.

Járás	Település	Népesség (2020)	Vándorlási egyenleg (2015-2020)	A vándorlási egyenleg és a 2020-as népességszám aránya	Népességszám-változás (2015-2020)
Ajkai járás	Csehbánya	305	22	7,21%	3,74%
	Kislőd	1179	13	1,10%	1,11%
	Úrkút	1929	3	0,16%	-2,72%
	Városlőd	1261	-18	-1,43%	-3,15%
Balatonalmádi járás	Balatonalmádi	9710	806	8,30%	13,38%
	Balatonfűzfő	4607	285	6,19%	12,81%
	Felsőörs	1999	248	12,41%	20,20%
	Királyszentistván	463	3	0,65%	-3,94%
	Küngös	456	9	1,97%	-6,17%
	Litér	2210	2	0,09%	1,66%
	Papkeszi	1443	-34	-2,36%	-4,12%
Balatonfüredi járás	Alsóörs	2036	326	16,01%	23,17%
	Csopak	2002	165	8,24%	14,93%
	Lovas	482	51	10,58%	5,70%
	Óbudavár	42	-2	-4,76%	-19,23%
	Paloznak	516	61	11,82%	21,99%
Pápai járás	Németbánya	120	6	5,00%	29,03%
Tapolcai járás	Kapolcs	416	9	2,16%	8,05%
	Taliándörögöd	788	30	3,81%	6,49%
	Vigántpetend	165	1	0,61%	-5,17%
Várpalotai járás	Berhida	5660	72	1,27%	-2,16%
	Öskü	2176	112	5,15%	-0,87%
	Vilonya	648	32	4,94%	8,54%
Veszprémi járás	Bánd	673	5	0,74%	1,97%
	Barnag	119	-8	-6,72%	-4,03%
	Eplény	515	18	3,50%	7,07%
	Hajmáskér	2837	19	0,67%	0,32%
	Hárskút	681	-4	-0,59%	2,87%
	Herend	3390	17	0,50%	0,68%
	Hidegkút	447	43	9,62%	11,75%
	Márkó	1723	393	22,81%	37,73%
	Mencshely	267	38	14,23%	16,09%
	Nagyvázsony	1782	68	3,82%	3,18%
	Nemesvámos	3008	240	7,98%	12,91%
	Pula	186	-11	-5,91%	-3,13%
	Sóly	563	68	12,08%	17,54%
	Szentgál	2594	-99	-3,82%	-5,19%
	Szentkirályszabadja	1945	66	3,39%	2,80%
	Tótvázsony	1369	24	1,75%	3,56%
	Veszprém	58153	-1905	-3,28%	-3,71%
Veszprémfajsz	261	2	0,77%	0,77%	
Vöröstó	124	22	17,74%	45,88%	
Zirci járás	Bakonynána	1012	28	2,77%	-2,13%
	Borzavár	743	57	7,67%	5,69%
	Dudar	1642	8	0,49%	-1,56%
	Lókút	424	35	8,25%	3,92%
	Nagyesztergár	1079	-28	-2,59%	-5,60%
	Olaszfa	1030	2	0,19%	-0,68%
	Pénzesgyőr	322	6	1,86%	-4,45%
	Porva	465	27	5,81%	10,71%
Zirc	6691	-29	-0,43%	-3,01%	

4. ábra: Vándorlási egyenleg és népességszám-változás (2015–2020) a veszprémi funkcionális várostérség településein.
Forrás: KSH Statinfo

2.1.1.2 Veszprém vonzáskörzete

A város vonzáskörzetének különböző szempontok alapján többféle lehatárolása létezik, ezek részletes leírását ld. a 0. fejezetben. A vizsgált lehatárolások közül e helyen Veszprém funkcionális várostérségét tekintjük a leginkább kézenfekvően alkalmazható vonzáskörzet-megközelítésnek, úgy a lefedett terület, mint az alkalmazott módszertan átláthatósága alapján. A veszprémi funkcionális várostérség 1313 km² területen 51 településre terjed ki, összlakossága 2020-ban 134 488 fő volt. Részét képezi:

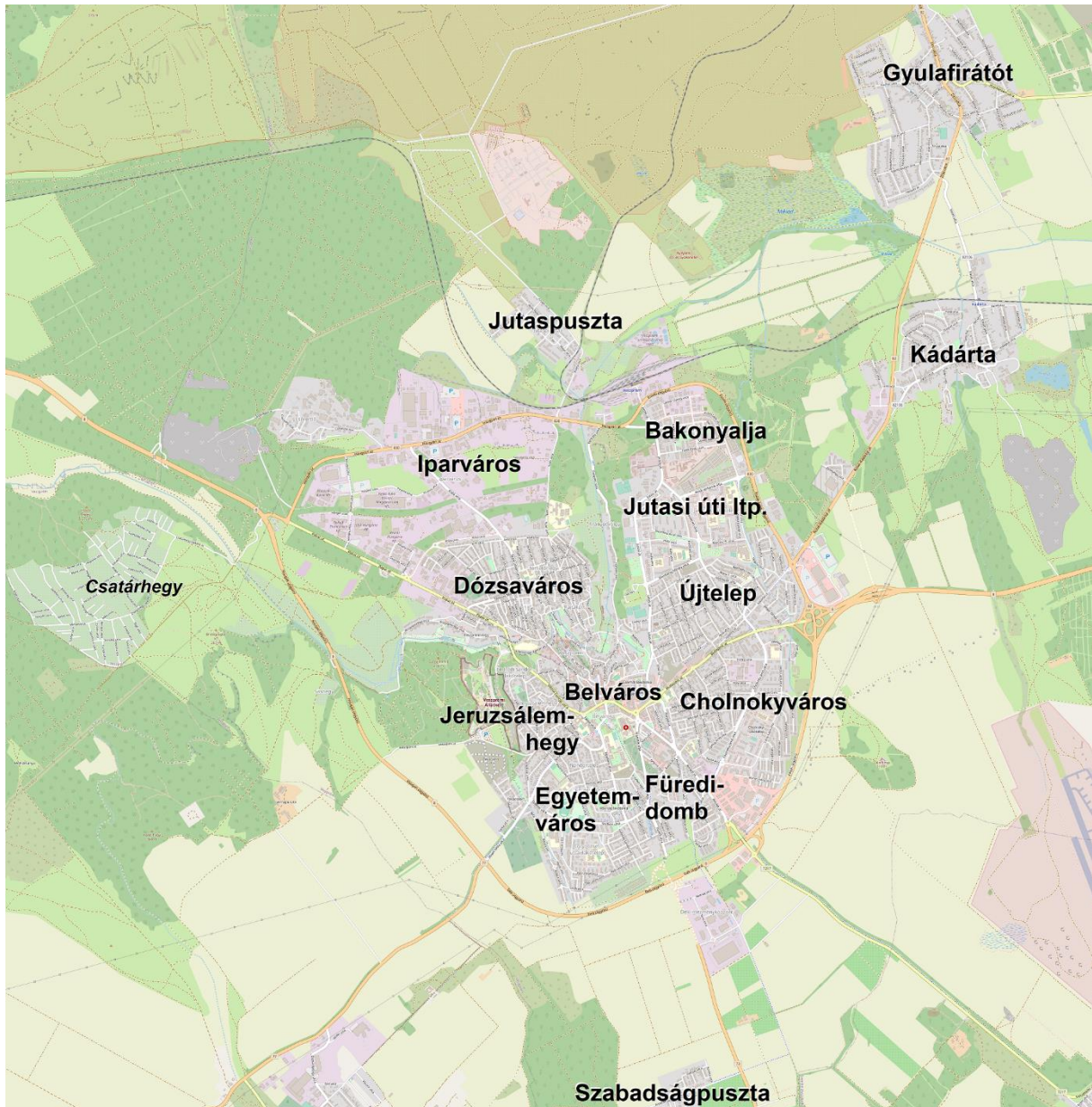
- *Veszprémi járás:* Bánd, Barnag, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vöröstó;
- *Ajkai járás:* Csehbánya, Kislőd, Úrkút, Városlőd;
- *Balatonalmádi járás:* Balatonalmádi, Balatonfűzfő, Felsőörs, Királyszentistván, Küngös, Litér, Papkeszi;
- *Balatonfüredi járás:* Alsóörs, Csopak, Lovas, Óbudavár, Paloznak;
- *Pápai járás:* Németbánya;
- *Tapolcai járás:* Kapolcs, Taliándörögd, Vigántpetend;
- *Várpalotai járás:* Berhida, Öskü, Vilonya;
- *Zirci járás:* Bakonyána, Borzavár, Dudar, Lókút, Nagyesztergár, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Zirc.

2.1.1.3 Veszprém városrészei

Veszprém MJV 33/1997. számú rendelete alapján a város 14 városrésze és további 11 városrésznek nem minősülő területi egységre tagolódik:

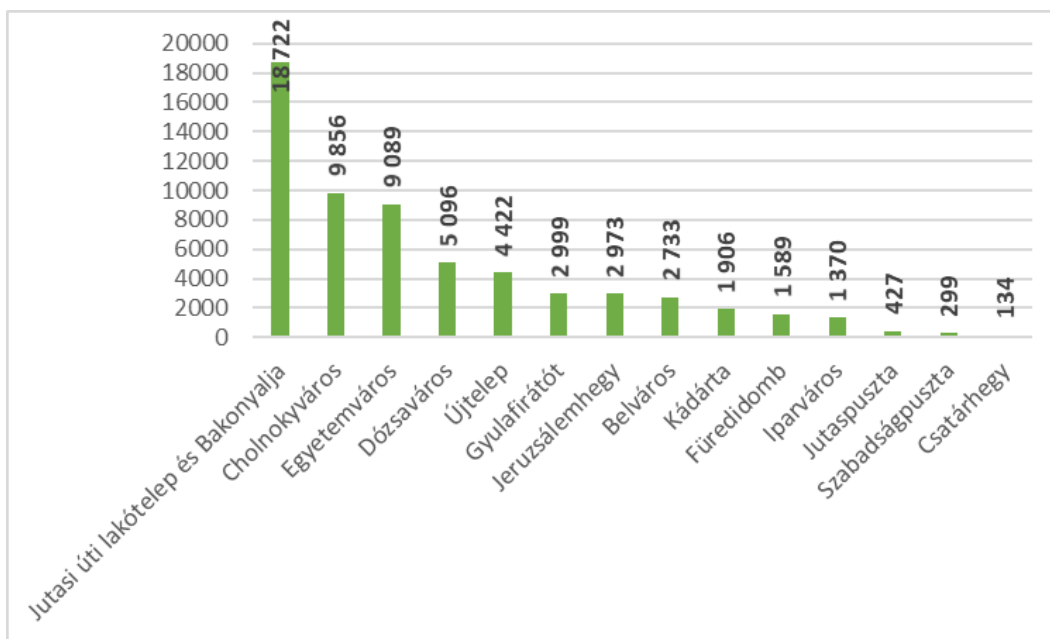
Városrész	Városrésznek nem minősülő területi egység
a) Belváros	
b) Dózsaváros	<i>Temetőhegy</i> <i>Pajtakert</i>
c) Jeruzsálemhegy	<i>Endrődi Sándor-lakótelep</i> <i>Takácskert</i>
d) Egyetemváros	<i>Nándortelep</i> <i>Egry József utcai lakótelep</i> <i>Hóvirágtelep</i>
e) Füredidomb	
f) Cholnokváros	
g) Újtelep	
h) Jutasi úti lakótelep	
i) Bakonyalja	
j) Jutaspusztá	
k) Szabadságpusztá	
l) Iparváros	<i>Csererdő</i>
m) Gyulafirátót	
n) Kádárta	
	<i>Veszprémvölgy</i>
	<i>Veszprém–Szentkirályszabadja Repülőtér</i>
	<i>Csatár</i>

E felosztás azonban nem rendelkezik pontosan definiált határokkal, így ilyen bontású adataink sincsenek. A város egyes általános és ágazati stratégiái számára – amennyiben releváns – általában témaspecifikus, alkalmi jellegű városrészhatárolások állnak rendelkezésre. Az alábbi elemzéshez alapul szolgáló, a 2011-es népszámlálás adataira építő KSH-adatszolgáltatás két kivétellel követi a fenti felsorolás szerinti városrészeket – csupán Bakonyalját és a Jutasi úti lakótelepet kezeli egyben, illetve Csatárhegyet további önálló városrészként.

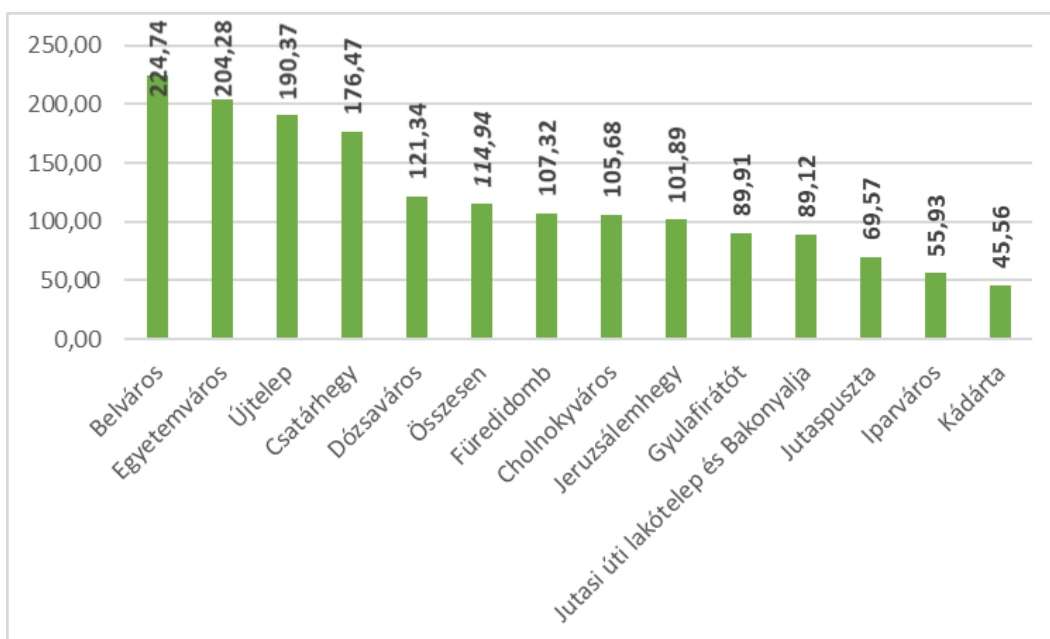
5. ábra: Veszprém városrészei. Forrás: openstreetmap.com, saját szerkesztés

Veszprém városrészei közel sem azonos népességűek – ami jelentős részben a beépítés és a földrajzi adottságok következménye: a Jutasi úti lakótelep Bakonyalja nélkül is a teljes (2011-ben 61 721 fős) népesség közel negyedét magában foglalná. A lista túlsó végén a más lakott területektől egyértelműen elváló Csatárhegy, Szabadságpuszta vagy Jutaspuszta népességét is indokolt önállóan vizsgálni, hiszen épp elkülönült jellegükből fakadóan joggal feltételezhető, hogy egyedi szociodemográfiai jellemzőkkel bírnak, amik változatos tervezési és városüzemeltetési feladatokat tehetnek szükségessé.

6. ábra: Veszprém népessége városrészi bontásban, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás

Kor szerinti megoszlásban is jelentős különbségek mutatkoznak az egyes városrészek között. Az öregedési index (azaz a 100 fő 14 alattira jutó 65 évesek és idősebbek száma) igen magas a Belvárosban, Egyetemvárosban és Újtelepen, míg ezek töredéke Kádártán, Iparvárosban és Jutaspusztán. Ezen index mögött azonban városrészenként más és más valós koreloszlás rejlik: míg a Belvárosban kifejezetten az idősek aránya jelentős – itt él arányaiban a legtöbb 80 fónél idősebb –, addig Egyetemvárosban a fiatal felnőttek kimagasló aránya mellett bizonyul igen alacsonynak a gyermekek száma, és ennek köszönhető az öregedési index magas eredménye. Említésre méltó még az idősek rendkívül alacsony aránya Szabadságpusztán és a 60 felettiiek jelentős felülreprezentáltsága Csátárhegyen.

7. ábra: Veszprém egyes városrészeinek és egészének öregedési indexe (száz 14 alattira jutó 65 éves és idősebb lakos), 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás

	0-14	15-39	40-64	65-79	80-
Belváros	287	1004	797	458	187
Dózsaváros	745	1612	1835	743	161
Jeruzsálemhegy	476	966	1046	384	101
Egyetemváros	834	4447	2104	1323	381
Füredidomb	205	573	591	190	30
Cholnokváros	1315	3428	3736	1107	270
Újtelep	457	1416	1679	699	171
Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja	2665	7581	6101	1934	441
Jutaspuszta	69	158	152	37	11
Szabadságpuszta	50	100	128	16	5
Iparváros	270	502	447	128	23
Csatárhegy	17	36	51	29	1
Gyulafirátót	426	1043	1147	303	80
Kádárta	338	715	699	123	31
Összesen	8154	23 581	20 513	7474	1893

	0-14	15-39	40-64	65-79	80-
Belváros	10,50%	36,74%	29,16%	16,76%	6,84%
Dózsaváros	14,62%	31,63%	36,01%	14,58%	3,16%
Jeruzsálemhegy	16,01%	32,49%	35,18%	12,92%	3,40%
Egyetemváros	9,18%	48,93%	23,15%	14,56%	4,19%
Füredidomb	12,90%	36,06%	37,19%	11,96%	1,89%
Cholnokváros	13,34%	34,78%	37,91%	11,23%	2,74%
Újtelep	10,33%	32,02%	37,97%	15,81%	3,87%
Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja	14,23%	40,49%	32,59%	10,33%	2,36%
Jutaspuszta	16,16%	37,00%	35,60%	8,67%	2,58%
Szabadságpuszta	16,72%	33,44%	42,81%	5,35%	1,67%
Iparváros	19,71%	36,64%	32,63%	9,34%	1,68%
Csatárhegy	12,69%	26,87%	38,06%	21,64%	0,75%
Gyulafirátót	14,20%	34,78%	38,25%	10,10%	2,67%
Kádárta	17,73%	37,51%	36,67%	6,45%	1,63%
Összesen	13,23%	38,27%	33,29%	12,13%	3,07%

8. ábra: Egyes korcsoportok létszáma és egymáshoz viszonyított aránya Veszprém városrészeiben és összesen, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb értéke; narancs kiemelés: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

Iskolai végzettség szempontjából a népesség eloszlása több városrészben is hasonlít az összárosi átlagra, ugyanakkor számos helyen érdemi eltérések is mutatkoznak. Ilyen például a felsőfokú végzettségűek némiképp magasabb aránya a Belvárosban, Jeruzsálemhegyen, Cholnokvárosban és kiváltképp Füredidombon; alacsony az arányuk a Jutasi úti lakótelepen és Bakonyalján, Jutaspusztán és Szabadságpusztán; illetve kifejezetten alacsony az arányuk Iparvárosban és Gyulafirátóton. Egyedi esetet jelent Csatárhegy, ahol rendkívül alacsony az akár érettségivel, akár felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya, valamint Iparváros, ahol pedig kimagasló az általános iskolát el sem kezdeteké (sejthetően a Házgyári út 1. alatti szociális lakásokkal összefüggésben).

	Általános iskola 1. osztálynál alacsonyabb ¹	Legalább 8 általános	Legalább érettségi	Felsőfokú
Belváros	0,11%	86,75%	60,70%	26,23%
Dózsaváros	0,20%	82,65%	44,45%	19,07%
Jeruzsálemhegy	0,20%	82,34%	55,77%	27,65%
Egyetemváros	0,18%	89,44%	66,50%	23,58%
Füredidomb	0,06%	85,97%	63,00%	30,14%
Cholnokváros	0,14%	85,69%	59,84%	25,79%
Újtelep	0,16%	87,56%	57,19%	24,20%
Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja	0,17%	84,31%	46,49%	15,32%
Jutaspuszta	0,94%	80,09%	38,64%	14,05%
Szabadságpuszta	0,00%	80,27%	42,81%	14,05%
Iparváros	4,38%	74,45%	30,66%	11,68%
Csatárhegy	0,00%	80,60%	20,15%	2,99%
Gyulafirátót	0,20%	82,23%	34,84%	10,04%
Kádárta	0,31%	79,91%	44,28%	16,68%
Összesen	0,27%	84,93%	52,56%	20,29%

9. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze lakosságának megoszlása különböző iskolai végzettségi szintek szerint, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb értéke; narancs kiemelés: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

¹ Érdemes szem előtt tartani, hogy az egyes oszlopok más-más összpoblációt vesznek alapul: az általános iskola 1. osztályánál alacsonyabb végzettségűek aránya a 9 évnél idősebbek, a legalább általános iskolát végzetek aránya a 14 évnél idősebbek, az érettségivel rendelkezők aránya a 17 évnél idősebbek, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya pedig a 25 évnél idősebbek populációján belül szerepel.

Háztartás-összetétel szempontjából is mutatkoznak érdemi különbségek az egyes városrészek között. Míg a házaspári kapcsolat Kádártán, Újtelepen, Jutaspusztán, Gyulafirátóton, Füredidombon és Jeruzsálemhegyen képvisel az öszvárosi átlaghoz képest is magas arányt, addig Csatárhegyen (kimagaslóan), Iparvárosban, illetve a Jutasi úti lakótelepen és Bakonyalján az élettársi. Az egyszülő családok magas aránya ez utóbbihoz hasonló mintákat követ, kiváltképp a Jutasi úti lakótelepen és Bakonyalján magas.

	Házaspáros	Élettársi kapcsolat	Egy szülő gyermekkel
Belváros	59,97%	18,72%	21,31%
Dózsaváros	71,77%	12,58%	15,65%
Jeruzsálemhegy	69,28%	13,79%	16,94%
Egyetemváros	66,47%	14,95%	18,58%
Füredidomb	72,48%	13,45%	14,08%
Cholnokváros	68,61%	12,22%	19,17%
Újtelep	75,22%	7,31%	17,47%
Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja	54,27%	20,26%	25,47%
Jutaspuszta	75,21%	13,22%	11,57%
Szabadságpuszta	65,93%	16,48%	17,58%
Iparváros	58,72%	21,00%	20,28%
Csatárhegy	39,02%	41,46%	19,51%
Gyulafirátót	73,29%	12,21%	14,50%
Kádárta	77,26%	12,75%	9,98%
Összesen	64,76%	15,35%	19,89%

10. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze családjainak megoszlása különböző családösszetételek között, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb értéke; narancs kiemelés: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

Az egyszemélyes háztartások magas aránya leginkább azon városrészekre jellemző, ahol az öregedési index is magas (Belváros, Egyetemváros), és vice versa (Jutaspuszta, Szabadságpuszta, Gyulafirátót, Kádárta). Ugyanez igaz a 100 háztartásra jutó személyek számára is. A 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma pedig az iméntiek inverzének felel meg a legtöbb esetben: Kádártán, Jutaspusztán, Gyulafirátóton a legmagasabb, míg Csatárhegyen, Egyetemvárosban és a Belvárosban a legalacsonyabb.

	Egyszemélyes háztartás	Több-családos háztartás	100 háztartásra jutó személyek	100 háztartásra jutott foglalkoztatott
Belváros	50,75%	0,21%	182,82	84,95
Dózsaváros	25,77%	1,01%	249,67	108,67
Jeruzsálemhegy	33,66%	0,53%	226,43	103,20
Egyetemváros	45,45%	0,33%	192,81	81,50
Füredidomb	26,97%	0,15%	236,81	120,42
Cholnokváros	27,83%	0,65%	235,11	116,89
Újtelep	26,70%	0,63%	231,15	96,81
Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja	35,99%	0,31%	218,14	106,36
Jutaspuszta	10,61%	3,79%	323,48	146,97
Szabadságpuszta	12,15%	1,87%	279,44	141,12
Iparváros	33,26%	0,46%	231,88	90,37
Csatárhegy	39,13%	0,00%	194,20	62,32
Gyulafirátót	14,97%	2,54%	293,44	135,81
Kádárta	16,14%	2,04%	298,75	148,28
Összesen	33,48%	0,60%	225,45	105,25

11. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze háztartásain belül az egyszemélyes és a többcsaládos háztartások aránya, valamint a 100 háztartásra jutó személyek, illetve foglalkoztatottak átlagos száma, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb értéke; narancs kiemelés: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

A foglalkoztatottsági helyzet szerinti megoszlásból Csatárhegy egyedi helyzete rajzolódik ki újfént a leginkább egyértelműen: arányaiban itt a legmagasabb a munkanélküliek és az inaktív keresők (pl. nyugdíjasok) aránya, egyben a legalacsonyabb az eltartottaké (pl. gyerekeké). Látható, hogy az inaktív keresők magas arányával jellemezhető Belvárossal szemben Egyetemvárosban nem a (gyakran özvegyként egyedülálló) nyugdíjasok magas aránya miatt volt alacsony a 100 háztartásra jutó személyek száma, hiszen az eltartottak aránya is ebben a városrészben a legmagasabb. A gyakran konfúznak tűnő mutatókból vegyes összetételű (akár alegységei között is jelentős különbségeket felmutatni képes) városrész képe rajzolódik ki, ahol az életkezdő fiatal családosok és az egyedülálló idősök alkotta háztartások száma egyaránt magas – a nagycsaládosoké azonban nem. Igen előnyös adat, hogy a sajátos összetételű, de alacsony népességű (és valószínűleg bejelentett lakóit illetően nagy látenciával bíró) Csatárhegyen kívül egy városrészben sem magasabb 6%-nál a munkanélküliek aránya, különösen annak fényében, hogy az adatsor 2011-es, és az eltelt 11 évben jelentősen nőtt a foglalkoztatottság úgy országosan, mint Veszprémben, helyben.

	Foglalkoztatott	Munkanélküli	Inaktív kereső	Eltartott
Belváros	43,94%	4,02%	30,19%	21,84%
Dózsaváros	42,31%	4,12%	27,34%	26,24%
Jeruzsálemhegy	45,58%	4,64%	25,77%	24,02%
Egyetemváros	34,45%	3,56%	24,71%	37,28%
Füredidomb	50,85%	2,77%	23,29%	23,10%
Cholnokváros	49,25%	4,09%	24,55%	22,11%
Újtelep	39,10%	3,62%	37,52%	19,76%
Jutasi úti lakótelep és Bakonyalja	48,43%	5,52%	22,97%	23,07%
Jutaspuszta	45,43%	3,04%	22,95%	28,57%
Szabadságpuszta	50,50%	6,02%	18,39%	25,08%
Iparváros	30,07%	5,40%	29,49%	35,04%
Csatárhegy	32,09%	9,70%	41,04%	17,16%
Gyulafirátót	46,28%	4,67%	23,27%	25,78%
Kádárta	49,63%	3,88%	18,10%	28,38%
Összesen	44,53%	4,47%	25,37%	25,63%

12. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze lakosságának megoszlása foglalkoztatottsági státusz szerint, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás. Zöld kiemelés: az adott oszlop legmagasabb értéke; narancs kiemelés: az adott oszlop legalacsonyabb értéke.

a) Belváros

A város közigazgatási, közlekedési, kereskedelmi és kulturális központja, itt található Veszprém látványosságainak túlnyomó része, a legtöbb hivatal és intézmény, valamint a település legjelentősebb közlekedési csomópontja, az autóbusz-pályaudvar és a Budapest, Balatonalmádi, Balatonfüred, Tapolca, Szombathely és a vasútállomás felől a városba érkező utak találkozási pontja. A belváros északnyugati részén, egy 40 méter magas dolomitsziklán helyezkedik el a veszprémi vár. Délebbre a város hagyományos központja, az Óváros tér, majd a Színházkert található. A Belvároson keleti felén keresztülhúzódó Kossuth utca mentén található a város modern, a XX. század második felében kiépített központja üzletházakkal, főpostával és lakóteleppel, mely a Belváros keleti szélén álló Vásárcsarnokkal és a közeli Balaton Plázával együtt Veszprém tradicionális bevásárlóövezetét is képezi.

b) Dózsaváros

Veszprém egyik legrégebb óta lakott városrészeként és a várostól való relatív domborzati elkülönüléséből adódóan az utcák épületei megőrizték eredeti, falusias jellegüket, a lakóépületek főleg kertvárosias jellegűek. Dózsaváros további, városrésznem minősülő területi egységei a környék északnyugati részén lévő temetőről elnevezett Temetőhegy, valamint az Aranyos-völgybe vezető keleti lejtőn elterülő Pajtakert.

c) Jeruzsálemhegy

A vártól nyugatra fekvő Jeruzsálemhegy hangulatát a családi házas kis utcák és a jelentős arányban történeti beépítés határozza meg. 1938-ban épült meg a Dózsavárossal való közvetlen kapcsolatot biztosító völgyhíd. A településrész két, városrésznem minősülő területi egysége a völgyhíd közelében az 1970-es években épített Endrődi Sándor-lakótelep, illetve a Jeruzsálemhegytől némiképp

elkülönülve, a Vámosi úti temető közelében a 2000-es évek elejétől kezdődően beépülő, családi és sorházakkal tagolt Takácskert.

d) Egyetemváros

A Jeruzsálemhegy és a Balatonfüred felé tartó út közötti dombos területen, a város déli, délnyugati részén helyezkedik el az Egyetemváros. A városrész északi részei már a középkorban is lakottak voltak, de látványos fejlődésnek a Pannon Egyetem elődje, a Budapesti Műszaki Egyetem Nehézvegyipari Kara 1949-es idetelepítésével indult. Városrésznek nem minősülő területi egysége a két világháború között épült Nándortelep, az államszocializmus idején létrejött, vegyes beépítésű Egry József utcai lakótelep, valamint a főként az 1950-es években emelt lakóépületekből álló Hóvirágtelep.

e) Füredidomb

A város délkeleti részén található Veszprém egyik legkisebb városrésze, a Füredidomb. 1969-es megszüntetéséig itt haladt át az alsóörsi vasútvonal, melynek a Kisállomás utcánál megállóhelye is volt. A korábban inkább ipari telephelyek által dominált területen ma főleg a XX. század során épült családi és sorházak állnak. A 2010-es években új lendületet vett a felhagyott telephelyek funkcióváltása, elsősorban társasházak felépítésével.

f) Cholnokváros

A város délkeleti részét felölelő városrész keleti felére az 1970-es és '80-as évekbeli panel- és sorházas lakótelepes beépítés jellemző, míg a Cholnoky Jenő utcától nyugatabbra inkább régebbi családi házak helyezkednek el.

g) Újtelep

Veszprém keleti oldalán, jellemzően csaldias, kertvárosias övezetben fekvő városrész, mely jelentősrészt a két világháború között épült be. Fontos épülete az 1938-ban elkészült Árpád-házi Szent Margit templom. Területén több középfokú – elsősorban szakképzési profilú – oktatási intézmény helyezkedik el

h) Jutasi úti lakótelep

Az Újteleptől északra fekvő nagy kiterjedésű, sík területen az 1970-es és 1980-as években épült fel a Haszkovó néven is ismert lakótelep. A Veszprémi Házgyár által előregyártott, javarészt tízemeletes panelépületek Veszprém lakossága több, mint egyharmadának adnak otthont. Városszinten is jelentős kulturális intézménye az Agóra Veszprém Kulturális Központ. A Jutasi út nyugati oldalán többek közt honvédségi telephelyek, valamint a Veszprémi Érseki Főiskola található.

i) Bakonyalja

A Jutasi úti lakóteleptől északra elterülő városrész a közelmúltban nyerte el mai formáját. A terület jelentős részét korábban a szovjet laktanya foglalta el a tisztai családok részére épített panelházakkal, melyek a rendszerváltást követően társasházakká váltak. Maga a volt laktanyaépület 2005-óta a Veszprém Megyei Levéltárnak ad otthont, a terület északi, a vasútállomáshoz közelebbi részein újonnan épülnek társas- és sorházak. A Jutasi úti lakóteleptől a Magyar Honvédség 54. Veszprémi Radarezred telephelye választja el.

j) Jutaspuszt

A 20. sz. vasútvonal északi oldalán, a Magyar Honvédség Bakony Harckiképző Központjának lő- és gyakorlóterei közelében található kisebb, különálló családi házas lakóövezet. Lakóhelyként való népszerűsége, infrastrukturális ellátottsága és népessége egyaránt növekszik.

k) Szabadságpuszt

Szabadságpuszt Veszprém fő településtestétől 4 kilométerrel délre, a 73. sz. út közelében fekszik; az eredendően mezőgazdasági telephelyként kialakult településrész északkeleti része családi házas lakóterület, délnyugati része elsősorban gazdasági tevékenységnek ad otthont.

l) Iparváros

Veszprém fő ipari övezete a város északnyugati részén, a külső körgyűrű északi részét alkotó Házgyári út és az ezt a Dózsavárossal összekötő Kistó utca környékén fekszik. Itt működik többek között a Continental, a Balluff, a Pepperl+Fuchs, az Algida és a Valeo veszprémi telephelye, de több (főleg raktár-) áruháza és a Házgyári úti szabadterei „lengyel piac” is. Utóbbi közelében áll a munkásszállónak épült, majd erős szegregációs célponttá vált Házgyári út 1., mely a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét Programja szociális integrációs modellprojektjének helyszíne. Az Iparváros lakónépességének zöme Csererdő városrésznek nem minősülő területi egységében él, amely eredetileg a Bakony Művek dolgozói részére épített, családi házas lakónegyed volt, és amely azóta új beépítésekkel is gyarapodott. Maga a Bakony Művek 2009-ben jogutód nélkül megszűnt, területének és környezetének rendezését, hasznosítását több szempontból rendezetlen jogi helyzete jelentősen akadályozza, területét a korábbi ipari tevékenység nyomán kiterjedt talaj-, talajvíz- és karsztvízszennyezés sújtja.

m) Gyulafirátót

Gyulafirátót Veszprémtől északkeletre, a város központjától hét kilométerre, a Bakony déli lejtőjén, a Győr felé vezető 82-es út mentén fekvő, egykor önálló település, mely 1984 óta Veszprém része. Településrészi önkormányzattal rendelkezik, népessége mintegy 3000 fő. Közelében, de már Hajmáskér területén működik a Magyar Honvédség Bakony Harckiképző Központjának központi gyakorló- és lőterének fő – „Nullponti” – figyelőpontja, melyhez kapcsolódóan várhatóan 2023-ra elkészülő új katonai bázis épül fel, Gyulafirátót lakott területéhez közelebb. Számos alapszintű közszolgáltatás – óvoda, iskola, orvosi rendelő, művelődési ház – helyben rendelkezésre áll. Veszprémből helyijáratokkal elérhető, azonban ezek lefedettsége inkább csak Gyulafirátót központi részeire korlátozódik. Kerékpáros infrastruktúra nem köti össze Veszprémmel, de a már megtervezett kerékpárút kivitelezése várhatóan 2022-ben megvalósul.

n) Kádárta

Kádárta Veszprém központi része és Gyulafirátót között fekszik, a belvárostól mintegy négy kilométerre. Egykor önálló település, 1973 óta Veszprém része. Határában horgásztavak találhatók, régebbi utcái a mai napig falusias jellegűek, területe azonban számos újonnan beépült családi házas utcával gyarapodott. Óvoda, orvosi rendelő és faluház helyben rendelkezésre áll, iskola azonban nem működik Kádártán. Kerékpárút és helyijáratok is összekötik Veszprém központi részével, vasúti megállóhelyén azonban minden vonat megállás nélkül áthalad. Kádárta és Veszprém között fekszik a Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, a Honvédelmi Minisztérium 110 lakásos lakóparkja, a Veszprém Aréna és a Veszprémi Sportuszoda.

o) Csatárhegy

A fent hivatkozott 33/1997. számú önk. rendelet szerint Csatárhegy nem önálló városrésze Veszprémnek, hanem olyan városrészenek nem minősülő területi egység, ami azokon felül létezik. (A rendelet szerint ugyanilyen státusszal bír Veszprémvölgy és a Veszprém–Szentkirályszabadja repülőtér is, ezekre azonban – szemben Csatárhegygel – a KSH nem szolgáltatott külön adatot. A repülőtér máskülönben lakatlan, míg a Veszprémvölgyben élők Dózsaváros részeként szerepelnek az adatszolgáltatásban.)

Csatárhegy lakott területe „kertés mezőgazdasági terület” besorolású, azaz zártkerti jellegű településrész, mely hagyományosan szőlőhegyként funkcionált, jelenleg elsősorban hobbitelkek, hétvégi házak foglalják el. Ahogy országszerte számos más helyen, úgy itt is egyre többen élnek zártkerti övezetben állandó jelleggel, élve a hagyományos belterületi városrészekhez képest alacsonyabb ingatlanárakkal és fenntartási költségekkel. A zártkerteket gyakran fenyegeti a szegregálódás, hiszen gyakran azok költöznek ide, akiknek korábbi lakhatását a létbizonytalanság lehetetlenné tette el. Ennek mértékéről nem állnak rendelkezésre adatok, mert a zártkertben élők igen nagy hányada más lakcímre van bejelentve. A szociális ellátórendszer intézményeinek tapasztalatai alapján azonban érdemes különös figyelmet fordítani a városrész demográfiai változásaira és szükség esetén beavatkozásokkal venni elejét a szegregálódásnak, az ellátórendszer látóköréből való kikerülésnek.

Csatárhegy, lévén zártkert, nem rendelkezik az elektromos áramon felül más közműhálózattal, ivóvíz közifolyónál érhető el, az utak nagyrészt burkolatlanok, szolgáltatások helyben nincsenek jelen. A városközponttól öt kilométerre fekszik, 2019 óta érinti helyijárat.

2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

Magyarország átfogó távlati fejlesztéseinek stratégiai irányt kínáló fejlesztéspolitikai és területfejlesztési keretdokumentuma a *területfejlesztési politika megújításáról, az új Országos Területfejlesztési és az új Országos Fejlesztési Konceptió kidolgozásáról* szóló 1254/2012. (VII. 19.) Korm. határozat alapján készült Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK). A Konceptióban – a releváns minisztériumok, megyei önkormányzatok és a főváros fejlesztési igényeivel és elképzeléseivel összhangban – kidolgozásra került egy 2030-ig szóló fejlesztéspolitikai célrendszer, figyelembe véve az ország társadalmi-gazdasági, illetve ágazati és területfejlesztési szükségleteit. A nemzeti jövőkép megvalósítása érdekében az OFTK megfogalmazott négy átfogó, hosszú távú stratégiai fejlesztési célt, emellett 13 szűkebb, de nemzeti jelentőségű tematikus célkitűzést, amelyek közül hét szakpolitikai, hat pedig területi jellegű.

Az OFTK elsősorban ipara kapcsán említi Veszprémet, kiemelve, hogy a vegyipar mint kiemelkedő hozzáadott értéket termelő gazdasági ágazat térben minden rugalmassága ellenére is erősen kötődik az egyetemekhez és kutatóintézetekhez – melyeknek egyik kiemelt központja Veszprém. Az ország városhálózatának térszerkezetét értékelve az OFTK Veszprémet – Egerrel párban – a belső nagyvárosi gyűrű két, földrajzi okokból kissé elkülönülő, a belső és a külső gyűrűt összekötő egyik tengely mentén elhelyezkedő központként azonosítja.

13. ábra: Az OFTK célrendszere (2014)

Értékelése szerint „Veszprém, történetileg „a királynék városa” a legélhetőbb közép-dunántúli város pozíció betöltésére törekszik autóipari, bútorigari, élelmiszeripari, építőipari, elektronikai húzóágazatain kívül a magas tudásigényű K+F+I iparágak, a turizmus, környezetipar (ökopolisz), vegyipar kitörési pontok megerősítésével. Ennek eredményeként a belső városgyűrű iparosodott és felsőoktatási képzőhelyekkel is rendelkező nyugati tagjaival, valamint Győrrel és Budapesttel a távolabbi jövőben egy egyre sűrűsödő tudástérséget alkothat. A térség kiterjed a közvetlen városi vonzáskörzeten túl is, pl. a kelet-balatoni medence rekreációs és Várpalota ipari térségeire.” Ez utóbbi megállapítás kvázi komplementereként szerepel az OFTK-ban, hogy Veszprém vonzáskörzete nem terjed ki a megye egészére: míg Várpalota kötődése kettős és kapcsolatai Székesfehérvár felé legalább

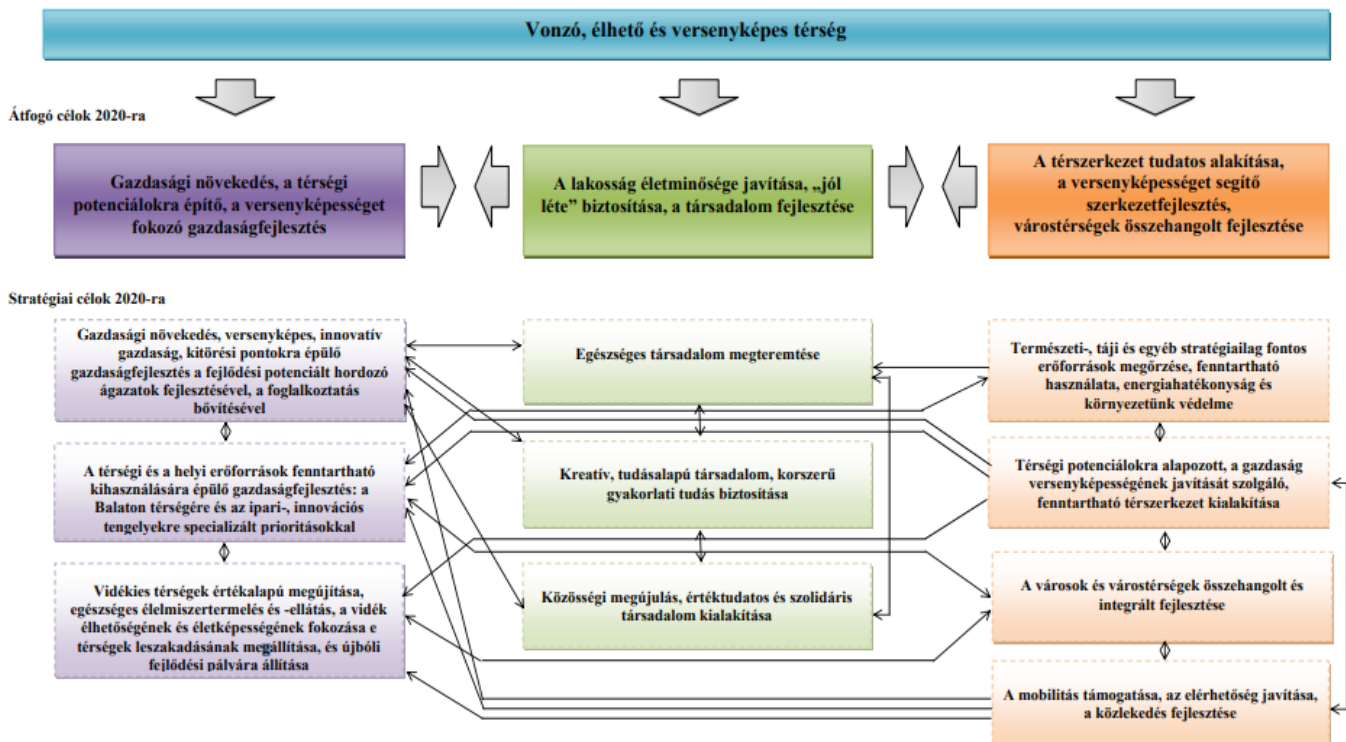
éppolyan élénkek, addig Pápa környéke inkább Gyórhöz húz, míg a Balaton-part települései, egyedi helyzetükből fakadóan, sok szempontból inkább egymáshoz kötődnek.

Az OTFK tíz fejlesztési irányt nevesít Veszprém megye számára – ezek, bár eltérő mértékben, de lényegében mind kapcsolódnak Veszprém városához is:

1. A közösségi közlekedést segítő kelet-nyugati irányú közlekedési infrastruktúra (8-as főút és vasútvonalak) hálózati fejlesztése, a városok közötti kapcsolat javítása.
2. A helyi gazdaság jelenlegi teljesítőképességének, hozzáadott értékének emelése, új perspektivikus ágazatok és a „tudásalapú ipar” megerősödése.
3. A megyében élők szaktudásának, képzettségi színvonalának növelése, a tudományos kutatás és fejlesztés feltételeinek, intézményeinek fejlesztése.
4. Az ipari zónák rehabilitációjának folytatása, a turizmus és a koncentrált ipari tevékenységek környezetterhelésének minimalizálása.
5. A megye határain túlnyúló egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.
6. A megye táji, természeti és műemléki értékeinek megőrzése, tematikus összekapcsolása, fenntartható hasznosítása, megismertetése.
7. A karsztvíz ivóvízforrás védelmének fejlesztésével a környezet minőségének javítása és a Balaton táji, természeti védelmének növelése.
8. A balatoni turisztikai körzet, mint rekreációs térség szolgáltatás- és minőségi kínálatának a szezonalitást oldó fejlesztése, koordinálása.
9. A városok térszervező szerepköreinek élénkítése, kooperálás; az aprófalvas és perifériális térségek komplex fejlesztése a népességmegtartás érdekében.
10. A megyeszékhely és a városok a kultúra és az innovatív tudás központjai.

Az OTFK-ra épülve **Veszprém megye területfejlesztési koncepciója** jelenti a stratégiai hierarchia következő lépcsőjét. A koncepció a megye jövőképeként egy vonzó, élhető és versenyképes térséget vizionál, amelynek eléréséhez három átfogó célt és ezekhez kapcsolódóan tíz stratégiai célt fogalmazott meg.

A jövőkép fő elemei 2030

14. ábra: Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának célrendszere (2021).

E dokumentum értelemszerűen számos Veszprém-specifikus, illetve Veszprém számára is releváns állítást tesz, illetve célt tűz ki. Ezek közül azokra térünk ki e helyen bővebben, amelyek nem szerepelnek már az OTFK-ban is azonos vagy igen hasonló tartalommal.

Nagyobb ívű térszervezési célkitűzés Veszprém térségi szervező erejének emelése, a Székesfehérvárhoz fűződő kapcsolatrendszere fejlesztésével, az egymást kiegészítő funkciók (pl. felsőoktatás) erősítésével regionális társközponttá formálása. A logisztikai kapacitások fejlesztését teheti érdemessé hosszabb távon az M8-as autópálya tengelyének megvalósulása, ami új irányokba, Dunaújváros és Kecskemét felé teremt majd direkt kapcsolatokat. A 77-es út fejlesztése hasonló módon Keszthely és a nyugat-dunántúli megyeszékhelyek felé erősíti a kapcsolatokat. Távlati közlekedésfejlesztési cél a veszprém–szentkirályszabadjai repülőtér fejlesztése.

Ilyen céljelölés, hogy Veszprém integrálódjon a Balaton Kiemelt üdülőkörzetbe (mellyel jelenleg dél felől határos), ezzel is segítve a város 2023-as európai kulturális fővárosi (EKF) címe idegenforgalmi hatásainak jobb hasznosítását. Az EKF-cím visszatérően megjelenik a megyei területfejlesztési koncepcióban lényeges kitörési pontként, melyre alapozva a teljes balatoni kiemelt térség képes lehet hosszú távon is megjeleníteni a maga egyedülálló, a térség értékeit is bemutató, magas minőségű kulturális attrakciós kínálatát a helyben lakók és a térségbe látogatók részére. Mindezzel együtt kell járjon a kereskedelmi szálláshelyek számának és minőségének bővítése. Szintén az idegenforgalomhoz köthető cél, hogy kialakuljon a Balaton-felvidék és a Bakony turisztikai és fejlesztési együttműködése a kínálat egymásra épülő összehangolásával, a szükséges szervezeti keretek biztosításával. Cél, hogy mindezen erőfeszítések hozzájáruljanak a szezonális csökkenéséhez és új vendégkörök eléréséhez. Egyedi kitörési pont lehet az egyházi turizmusban rejlő lehetőségek jobb kiaknázása (zarándokúttrendszer, szolgáltató infrastruktúra), de e fent említett összekapcsolódást tudja segíteni új észak–déli kerékpáros kapcsolatok kiépítése is.

Az EKF-cím más területeken, így például a végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni küzdelemben is eszközül szolgálhat: más nemzetközi eseményekhez hasonlóan keretet tud biztosítani olyan iskolán kívüli kiegészítő programok számára, amelyek a veszélyeztetett diákok jobb integrációját segítik elő. Szintén az EKF programhoz kapcsolódó cél egy országos hatókörű komplex mozgásrehabilitációs központ létrehozása Veszprém-ben.

Veszprém felsőoktatáscentrum-szerepét erősítené a célkitűzés, hogy a város foglaljon el markáns helyet – mint a felsőfokú képzés és a térségi gazdasággal együttműködő innováció regionális központja a Székesfehérvárral és a hazai pólusvárosokkal, valamint a közép-kelet európai országok gazdasági központjaival való együttműködésben.

Míg az OTFK általában a tudásalapú iparágakat emeli ki, addig a megyei területfejlesztési koncepció jövőképe specifikusan említi a meglévő erősségeire építő járműipar és a hozzá kapcsolódó gép- és elektronikai ipar, alapozva a Pannon Egyetem innovációs és kutatás-fejlesztési munkájára. Lényegi kiegészítés annak kívánalma, hogy az autóiipari beszállítók készüljenek fel az elektromos autók térnyerésével összefüggő fejlesztésekre. A tudásintenzív (high tech) iparágak kapcsán azonosított veszély, hogy ezen iparágak K+F központja általában távol esik Veszprémtől, így fontos feladat olyan kapcsolatok kiépítése, amelyek biztosítani tudják, hogy megszakítatlan innovációs láncokra csatlakozhassanak a helyi kkv-k is. Szintén nagyban épít a Pannon Egyetem jelenlétére azon célkitűzés is, hogy várható a szén mint vegyipari alapanyag felértékelődése, ami az alacsony fűtőértékű szénvagyon új típusú kiaknázását teszi lehetővé, újra relevánssá téve a nyersanyagot a régióban.

Fontos cél, hogy a tudásalapú, kreatív gazdaság értékei és újításai meg tudjanak jelenteni a szolgáltatások és az intézmények működésében, így az e-ügyintézésben is, széles körben elterjesztve az információs társadalom legújabb vívmányait oly módon, hogy a teljes régió élenjárónak számíton

e tekintetben. A tudásfókuszú szereplők jelenléte akár önálló vállalkozói tudásparkká is fejleszthető, ide vonzva azokat a vállalkozásokat, beruházásokat, melyek hozzá tudnak adni ezen innovációs, kreatív ökoszisztémához, illetve kereteket biztosítva sikeres tudás- és technológiatranszferok számára. A megyei kereskedelmi és iparkamara, valamint a Veszprémi Egyetem közreműködésében nyílt lehetőségek innovációs profilú kis- és középvállalkozások inkubációjára, szintén hozzájárulva a tudásfókuszú gazdaság kritikus tömegének eléréséhez. Mindezekhez szükséges az infokommunikációs környezet megfelelő fejlesztése is; összességében olyan munkaerőpiaci környezetet kínálva, ami hozzá tud járulni a magasan képzett fiatal (vállalkozói és kutatói) munkaerő helyben tartásához.

Megjelenik a faipar és a bútoripar – mint helyi erőforrásokra és meglévő hagyományokra épülő iparágak – stratégiai jelentősége. Veszprém térségében is kívánatos a hulladék-újrahasznosításhoz, illetve az alternatív energiahordozók hasznosításához kapcsolódó termékek fejlesztése, azok előállításának bővítése. A koncepció javasolja egy új, megyeszékhelyi ipari park létesítését Veszprémben, valamint a piaci igényekre tekintettel lévő szak- és felnőttképzési oktatásfejlesztések indítását, illetve a duális képzések elterjesztését.

Az OFTK-ban is megjelenő nyugat–keleti irányú Székesfehérvár – Várpalota – Veszprém – Ajka fő tengelyen felül a megyei területfejlesztési koncepcióban megjelenik egy észak–déli irányú Győr – Zirc – Veszprém tengely is, mely elsősorban a két megyeszékhely járműipari együttműködéseinek erősítésére tud épülni. Kiemelendő, hogy a koncepció e tengelyen, tekintettel a Bakony érzékeny természeti környezetére, elsősorban a vasúti kapcsolat erősítését tűzi ki célul. Cél a vasúti szolgáltatás vonzerejének általános növelése is. További közlekedésfejlesztési felvetésként jelenik meg a fenntartható mobilitási módok primátusa a motorizált egyéni közlekedéssel szemben, illetve a közösségi közlekedés versenyképességének biztosítása térségi szinten is. Ennek konkrét példaként jelenik meg az autóbuszos kapcsolatok erősítése Veszprém és Mencshely, illetve Pula között. Bár országos léptékű felvetés, helyben is kívánatos lenne a közösségi rendszerek közti tarifális, menetrendi, átszállási stb. intermodális átjárhatóság fokozása.

Cél az európai és a nemzeti energia- és klímastratégiákhoz kapcsolódó energiasztratégia megvalósítása – ennek részeként a CO₂-kibocsátás és általában az energiafelhasználás csökkentése, valamint a zöld energiák arányának növelése.

Veszprém megye területfejlesztési programja (2021) e fenti célokra és gondolatokra alapozva az alábbi intézkedésekre tesz javaslatot:

- 1. prioritás: A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése
 - a. Ipari és gazdasági területek, telephelyek szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztése, inkubáció a munkahelyteremtés érdekében
 - b. A kkv-k versenyképességének, munkahelymegtartó képességének támogatása, foglalkoztatásbővítésük és innovációs teljesítményük javítása
 - c. A munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának javítására irányuló intézkedések
 - d. A képzések szerkezetének és tartalmának továbbfejlesztése az innovatív megoldások támogatására, a térségi gazdaság és a társadalom igényeihez való jobb alkalmazkodás érdekében
 - e. Veszprém megye egyedülállóan gazdag turisztikai potenciáljának hasznosítása

- 2. prioritás: A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés
 - a. A települések demográfiai problémáinak kezelése, szegregátumok kezelése
 - b. Városok ellátószerepének növelése, a várostérségek központi funkcióinak erősítése
 - c. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatásbővítést célzó programok támogatásával
 - d. A megye agroökológiai potenciáljának hasznosítása, termelési feltételeinek megőrzése
 - e. Helyi, kistérségi turisztikai fejlesztések
- 3. prioritás: Kreatív, versenyképes tudással rendelkező, jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei
 - a. A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközök stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése
 - b. A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása, prevenció
 - c. A népesség képzettségének és innovációs képességeinek javítása, fiatalok, pályakezdők megyei foglalkoztatásba integrálása
- 4. prioritás: A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás
 - a. Az elérhetőség javítása
 - b. Térségi mobilitás biztosítása
 - c. A környezeti károk enyhítését szolgáló közlekedési módok fejlesztése
 - d. Intelligens közlekedési rendszerek fejlesztése
 - e. Forgalombiztonság növelése
- 5. prioritás: A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadaptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése
 - a. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás
 - b. Zöldinfrastruktúra-fejlesztés
 - c. Közműfejlesztés az életkörülmények, a környezeti állapot és a fenntarthatóság javítására, a klímaváltozás okozta hatások kompenzálására
 - d. A megye környezetminőségének javítása
 - e. A klímaadaptációs képesség fokozása
 - f. Az energiagazdálkodás racionalizálása, a települések alternatív és megújuló energiahasznosításának elősegítése, intézmények energiaracionalizáló fejlesztései

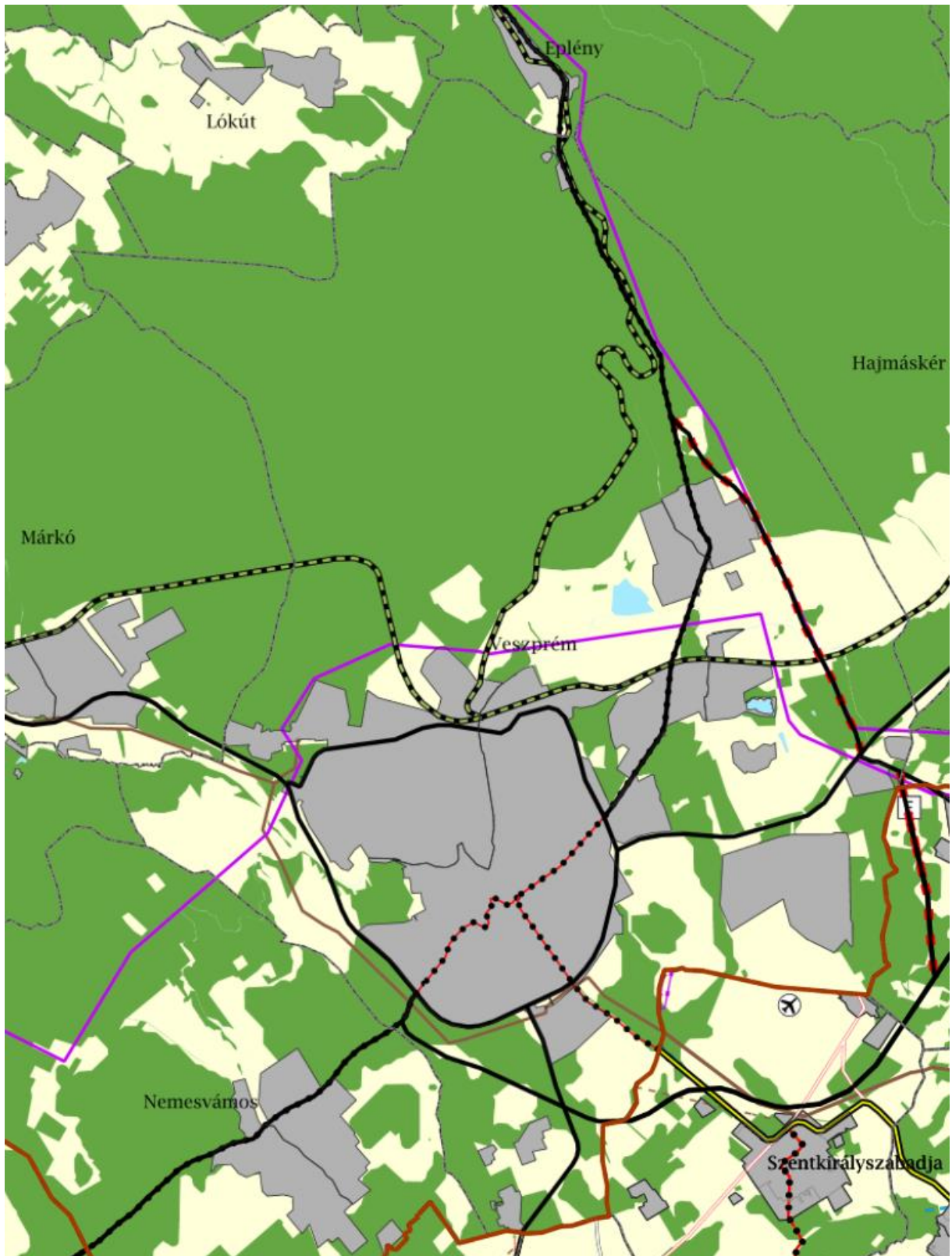
A területfejlesztési program készítésekor a 2021-2027-es finanszírozási időszak kereteinek és forráslehetőségeinek csak kis hányada volt ismert.

2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Veszprém területrendezési szabályozási környezetének sajátossága, hogy közvetlen közelében húzódik az önálló területrendezési tervvel rendelkező Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet: a szomszédos települések közül Litér, Szentkirályszabadja, Felsőörs és Veszprémfajsz is ide tartozik – így Veszprém Megye Területrendezési Tervének nem is képezik részét.

Az országos területrendezési tervben szereplő vonalas infrastruktúrák közül elsősorban a közlekedési szereplők bírnak Veszprém területén nagyobb jelentőséggel: itt ágazik el az országos vasúti törzshálózat részét képező 20. sz. (Székesfehérvár – Szombathely) és 11. sz. (Győr – Veszprém) vasútvonal, de hat országos főútvonal is érinti. Ezek közül a legfontosabb a 8-as út – ebbe torkollik Veszprém területén belül a 72-es, a 73-as, a 77-es és a 82-es út, míg a Veszprém központi részeit észak felől elkerülő 830-as út a 8-assal együtt alkotja a veszprémi körgyűrűt. Tervezett fejlesztés a 82-es út új, Győr felől a körgyűrű érintése nélkül kapcsolatot kínáló összekötő szakasza, amely a körgyűrű érintése nélkül kínál kapcsolatot Győr felé. Veszprém déli részén húzódna és a város nyugati oldalán kapcsolódna a 8-as útba a tervezett M8-as jelű kiemelt szolgáltatást nyújtó főút nyomvonala. Ebből Litért elkerülve ágazna ki egy új út a 72-es út Veszprém felőli végébe. A két település határán fekvő Veszprém–Szentkirályszabadja repülőtér térségi besorolású. A 8.A jelű országos kerékpárút-törzshálózati vonal Zircen, majd Veszprém központján keresztül Győrtől Balatonfüredig húzódik. Ebből a városközpontban ágazik ki a 81.A jelű Balaton-Rába kerékpárútvonal (Veszprém–Kapolcs–Tapolca–Sümege–Pápa–Győr). Veszprém szűkebb környezetében egy, az országos vasúti törzshálózat részeként kijelölt tervezett vasútvonal szerepel az OTRT-ben, ez Hajmáskértől Balatonfűzfőig húzódna.

Veszprém térségében Litéren található 50 MW vagy nagyobb névleges teljesítőképességű (123 MW-os) erőmű. Energetikai hálózatok kevésbé meghatározó módon érintik Veszprémet: a készletlenti szerepű litéri gázturbinás erőmű felől észak (Győr, ágazati száma 15.), nyugat (Felsőpáhok, ágazati száma 23.), valamint nyugat (Martonvásár, ágazati száma 25. és Paks, ágazati száma 29.) felé húzódnak 400 kV-os átviteli hálózati távvezetékek. Ezek Veszprém keleti szélén találkoznak, ahol Litér határában áll a MAVIR egy 120 kV-os állomása. Tervezettként szerepel az OTRT-ben egy újabb Litér-Paks távvezeték létesítése. Kelet–délnyugat irányban halad el a város nyugati szélén egy földgázszállító vezeték (507. sz., Papkeszi–Devecser), leágazással a volt Bakony Művek területére (507-01. sz.).

15. ábra: Veszprém az országos területrendezési tervben (OTRT) és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területrendezési tervében (BKÜTRT)

Veszprém megye területrendezési tervében (2020) szerepelnek a térségi kerékpárút-hálózat elemei is: ilyen a városközpontból a 73-as út mentén Csopakig, valamint a Séd-völgyön, Márkón és Szentgálon át Ajka felé vezető útvonal. E tervi szinten már szerepelnek a térségi ellátást biztosító 132 kV-os elektromos elosztóhálózat elemei is – Veszprémben ilyen vezetékek a litéri erőműtől a 8-as út mentén a 77-es út településeinek irányába, illetve a két út csomópontjától a Déli-Bakonyon át Úrkút irányába húzódnak, a Sportuszodától kiágazással a vasútállomásig. Földgázelosztó vezetékek elsősorban az Iparvárost hálózák be, kiágazással a Haszkovó úti fűtőerőműig. A várost dél felől megkerülő 507. sz. földgázszállító vezetékből Nemesvámos, a Videoton, a Déli intézményközpont, a szentkirályszabadjai repülőtér, valamint Kádártán át Hajmáskér irányába ágazik le elosztóvezeték.

Veszprém közigazgatási területének északi fele (a vasútvonaltól Eplényig), valamint foltokban keleti és nyugati határa az ökológiai magterület része, kisebb pufferterületekkel kiegészítve. Ökológiai folyosónak minősülő területek elsősorban a város déli, Veszprémfajsz felőli, valamint keleti, Litér felőli szélén található. Kiváló vagy jó termőhelyi adottságú szántóterületek egy keskeny sávban, Veszprém vasútállomás északi oldalának környékén fekszenek csak. Veszprém erdőterületeinek zöme kiváló termőhelyi adottságú, míg erdőtelepítésre elsősorban a 8-as út déli elkerülő szakasza mentén, a Déli intézményközpont két oldalán jelölt ki nagyobb területeket a megyei területrendezési terv. Térségi vagy országos komplex tájrehabilitációt igénylő területek sem található Veszprémben, noha Márkó, Hajmáskér, Sóly és Királyszentistván felől közvetlenül a városhatáron húzódnak ilyen (térségi besorolású) területek. Az egész város ásványinyersanyagvagyon-övezet, földtani veszélyforrás területének övezete azonban nem érinti. Veszprém egésze honvédelmi és katonai célú terület övezetének minősül. Történeti települési terület besorolású. Világörökségi várományos terület nem érinti a város területét – a megyéből csak Bakonybél esik e kategóriába.

A város külterületeinek jelentős hányada országos jelentőségű tájképvédelmi terület – a 8-as út déli elkerülő szakaszának külső oldala kivételével –, valamint a jutaspusztai, a csererdői, kádártai és részben a gyulafirátóti belterületek is e besorolás alá esnek. Gyulafirátót kivételével Veszprém egésze vízminőség-védelmi terület, valamint karsztvízemelkedéssel veszélyeztetett település. Sem rendszeresen belvízjárta terület övezete, sem nagyvízi meder övezete nem érinti.

Veszprém a gazdaságfejlesztés kiemelten támogatott célterületi övezetének van besorolva, akárcsak szomszédos települései közül Márkó, Bánd, Nemesvámos, Szentkirályszabadja, Litér és Hajmáskér. Veszprém egyúttal innovációs-technológiai fejlesztés kiemelten támogatott és turisztikai fejlesztések kiemelten támogatott célterülete is – akárcsak szomszédjai közül Hárskút, Lókút, Eplény, Veszprémfajsz, Felsőörs. Szentkirályszabadja és Litér.

A megyei területrendezési terv együtt tervezendő várostérségként nevesíti a veszprémi várostérséget (amely elsősorban nyugati irányban nyúlik el: tagja Veszprém, Hárskút, Eplény, Hajmáskér, Sóly, Szentkirályszabadja, Veszprémfajsz, Nemesvámos, Hidegkút, Tótvázsony, Nagyvázsony, Barnag, Vöröstó, Mencshely, Pula, Márkó, Bánd, Herend és Szentgál). Szintén együtt tervezendő térségként jelenik meg az Európa Kulturális Fővárosa Veszprém 2023-program érdekében együttműködő települések övezete is: ennek része a balatoni kiemelt üdülőkörzet összes – 72 db – Veszprém megyei települése, maga Veszprém, valamint 45 további megyei település Sümegtől Várpalotáig, Berhidától Bakonyszentkirályig, Nemesvámostól Farkasgyepűig. Enklávészerűen hiányzik azonban az övezetből Papkeszi, Sáska és Zalahaláp.

2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

Veszprém 13 településsel határos, noha e határok terjedelme és relevanciája igen eltérő. A közös tervezés szükségessége a legerősebben Szentkirályszabadja felé jelenik meg, hiszen az ott található repülőteret kettévágja a két település közigazgatási határa, és míg a kiszolgáló létesítmények, illetve a kapcsolódó elhagyott szovjet laktanya Veszprémhez, addig a futópálya zöme Szentkirályszabadjához tartozik. Veszprém és Királyszentistván igen rövid közös határa egy murvabányát vág ketté. Hajmáskér és Veszprém határán áthúzódik a Magyar Honvédség Bakony Harckiképző Központjának központi gyakorló- és lötere. Ennek fő – „Nullponti” – figyelőpontja Hajmáskéren található, a várhatóan 2023-ra elkészülő új katonai bázis azonban már Gyulafirátóton, azaz Veszprém területén épül fel.

Hárskút

Hárskút szerkezeti terve (2019. március) szerint a község Veszprémmel közös határát erdő-, illetve korlátozott használatú mezőgazdasági területek, valamint egy – Veszprém területére is benyúló hidrogeológiai védőzónával bíró – vízműterület alkotja, azaz kizárólag beépítésre nem szánt területek. A határoló erdőterületek közül egy helyrajzi szám honvédelmi célú különleges terület.

Lókút

Lókút szabályozási terve (2018. december) szerint a község Veszprémmel közös határát elsősorban védelmi rendeltetésű erdőterületek, valamint kisebb szakaszokon korlátozott használatú mezőgazdasági területek, azaz kizárólag beépítésre nem szánt területek szegélyezik.

Eplény

Eplény településszerkezeti terve és helyi építési szabályzata (2020. szeptember) szerint a község Veszprémmel közös határát különleges honvédségi terület (gazdasági erdő másodlagos rendeltetéssel), valamint általános célú mezőgazdasági területek övezik. Eplény és Veszprém határában ágazik szét a 82-es főút meglévő nyomvonala és a tervezett elkerülő nyomvonal. E pont közelében, Veszprém határától nem messze kereskedelmi, szolgáltató célú gazdasági terület is található; a Kökényes Vendégház, ami azonban szintén a belterületi határon kívül fekszik.

Hajmáskér

Hajmáskér szabályozási terve (2010. december) szerint a község Veszprémmel közös határának zömét – Eplénytől a 8214. sz. összekötő útig – honvédelmi erdő kíséri. Ez úttól délre, a 20. sz. vasútvonalig általános mezőgazdasági terület fekszik a két település határán, melyet érint, hogy a szabályozási terv a vasútvonal nyomvonalkorrekciójának lehetőségét jelzi. Ennek megtörténte esetében a vasút a mai vonalához képest néhány száz méterrel északabbra lép át Veszprém területére. A vasútvonal és a 8-as út között ismét honvédelmi erdő, majd az út és Sóly határa közti vékony sávban ismét általános mezőgazdasági terület fekszik. Hajmáskér Veszprémmel határos részei szinte egészükben nyílt karszterületek, illetve táj- és településképvédelmi területek.

Sóly

Sóly és Veszprém közös határa igen rövid, sólyi oldalán a község településszerkezeti terve (2014. október) szerint teljes egészében védelmi célú erdőterület fekszik.

Királyszentistván

Királyszentistván szabályozási terve (2019. január) szerint a község Veszprémmel közös rövid határát kisebb részben általános mezőgazdasági terület, nagyjából védelmi erdőterület és bányaterület alkotja. A közös határszakasz északi szélén lépnek be Veszprém területére a litéri erőműhöz kapcsolódó nagyfeszültségű távvezetékek. A szakasz egésze vízbázisvédelmi védőterület.

Litér

Litér településszerkezeti terve (2021. február) szerint a község Veszprémmel közös határát legnagyobb részben véderdő és gazdasági erdő, valamint a határszakasz északi és déli végénél kisebb általános mezőgazdasági területek övezik. A szakasz szinte egészében ökológiai folyosó övezetébe esik. Északi vége közelében – még Veszprém területén – ágazik ki a 72-es főút tervezett elkerülő nyomvonala, amely Veszprém határvonalát lazán követve Litér területén torkolna az M8-as útba. A Veszprém–Litér–Királyszentistván hármasszélén lép át Litér területéről Veszprémbe a litéri erőmű melletti transzformátorállomástól induló 400 kV-os villamosenergia-légvezeték.

Szentkirályszabadja

Veszprém és Szentkirályszabadja közigazgatási határa igen komplex helyzetű, mivel kettévágja a repülőtér, illetve a mellette fekvő volt szovjet laktanya (ma Északi Gazdasági Terület) területét is. Ennek megfelelően Szentkirályszabadja helyi építési szabályzata e két övezetet önálló szabályozási tervlapokon kezeli. A repülőtérre vonatkozó terv mindkét település érintett részeire kiterjedő módon készült, Szentkirályszabadja község képviselő-testülete és Veszprém MJV közgyűlése is elfogadta. Ott helyen, ahol egy helyrajzi szám alatt egységes telekként kezelhető területi egységeket vág el a közigazgatási határ, a terv a határ kisebb módosításait javasolja.

A volt laktanya Szentkirályszabadja területére eső részének területén a kereskedelmi, szolgáltató gazdasági besorolás domináns, csekélyebb szabályozásivonal-módosítási tervek mellett. A repülőtér délkeleti kiszögellésének területét számos új út tárná fel a jövőben, az általuk körülhatárolt tömbök tervezett övezeti besorolása Különleges terület – repülőtér, ami elsősorban a repülőtér működésével és kiszolgálásával összefüggő építmények, továbbá az ahhoz kapcsolódó logisztikai, kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó épület, szálláshely-szolgáltató épület, irodaház, parkolóház, üzemanyag-töltő elhelyezésére szolgálhat. Az innen délkelet felé induló új út csomóponttal keresztezné az M8-as utat (mely a futópálya vonalában húzódó bevezető fénysávot mélyvezetésben kerülné el), majd körforgalommal csatlakozna a 7217. sz. Veszprém – Balatonalmádi úthoz. A futópálya és környezete Közlekedési terület – légi közlekedés besorolású. A repülőtér területét a meglévő délnyugat–északkelet irányú út mellett kelet felől is új út határolná.

A repülőtér és környezetén kívül Szentkirályszabadja veszprémi határát szinte kizárólag általános mezőgazdasági besorolású területek kísérik. Ezek nyugati részére esik az M8-as út szabályozási vonalának belépése is Veszprém területére.

Felsőörs

Felsőörs és Veszprém közös határának felsőörsi oldalán a község szabályozási terve (2019. július) szerint teljes egészében általános mezőgazdasági terület – gyümölcsös – fekszik. A 7219-es sz. út mentén jelzi a szabályozási terv az Alsóörs felé haladó – időközben megvalósult – településközi kerékpárút vonalát is.

Veszprémfajs

Veszprémfajs Veszprémmel közös, rendkívül rövid határát általános mezőgazdasági terület – összesen két helyrajzi szám – kíséri.

Nemesvámos

Nemesvámos szabályozási terve (2018. december) szerint a község Veszprémmel közös határát legnagyobb részét általános mezőgazdasági terület, valamint kisebb szakaszokon védelmi, illetve honvédelmi erdő övezi. A határvonal teljes terjedelmében legalább egy, de a legtöbb szakaszon több vízbázis hidrogeológiai védőidomzónáiba tartozik. A 77-es út két oldalán 132 kV-os villamosenergia-légvezetékek, a déli oldalon nagyközépnomású földgázvezeték, a Bánd–Veszprém–Nemesvámos hármashatár közelében 400 kV-os villamosenergia-légvezeték lép át Nemesvámosról Veszprém területére. Két helyen 22 kV-os villamosenergia-légvezeték is keresztezi a határt.

Bánd

Bánd Veszprémmel közös, rövid határát védelmi erdőterület – összesen két helyrajzi szám – kíséri. A határszakasz északi szélén, a Séd völgyében húzódik a Márkó – Veszprém kerékpáros nyomvonal (melynek kivitelezése várhatóan 2022-ben zárul le).

Márkó

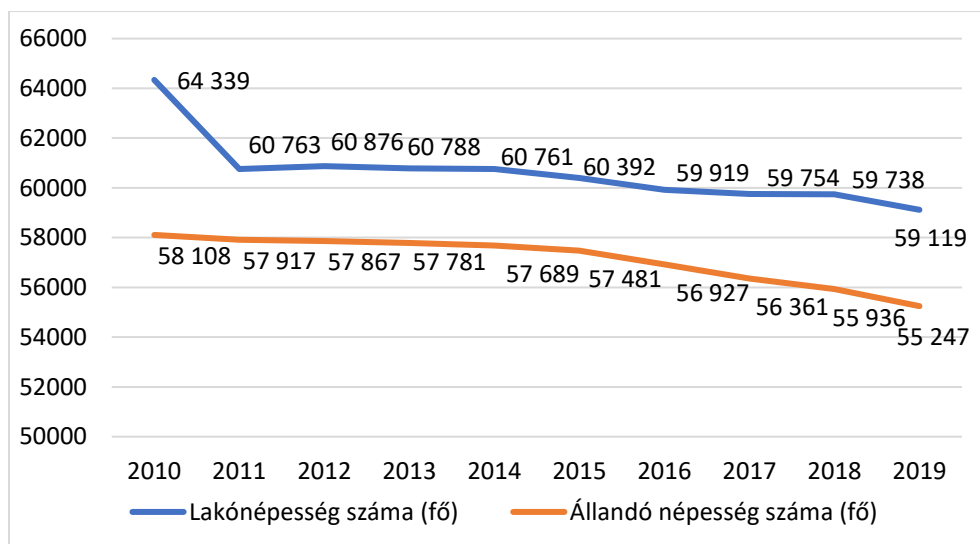
Márkó és Veszprém közös határának márkói oldalán a község szabályozási terve (2015. október) szerint szinte teljes egészében erdőterület fekszik – legnagyobb részét honvédelmi, illetve gazdasági besorolású, de a 20. sz. vasútvonal északi oldalán egy védőerdősáv is húzódik. A Bánd felőli hármashatár közelében egy kisebb szakaszon általános mezőgazdasági célú terület fekszik Veszprém határa mellett. A vasútvonaltól délre hidrogeológiai védőterület, északra régészeti terület kíséri a határszakaszt.

A kapcsolódó települések szabályozási terveinek Veszprém határát érintő részei összességében elenyésző mértékben tartalmaznak fejlesztési szempontból releváns elemeket – ilyen lényegében csak a Veszprém–Szentkirályszabadja repülőtér és a mellette fekvő volt szovjet laktanya területén jelenik meg. Ide esik az egyetlen jelentősebb tervezett vonalásinfrastruktúra-fejlesztés, az M8-as út vonala is. (Ezen felül a 72-es út elkerülő nyomvonala említhető, amely Litér felé hagyná el Veszprém területét.)

2.1.5 A település társadalma

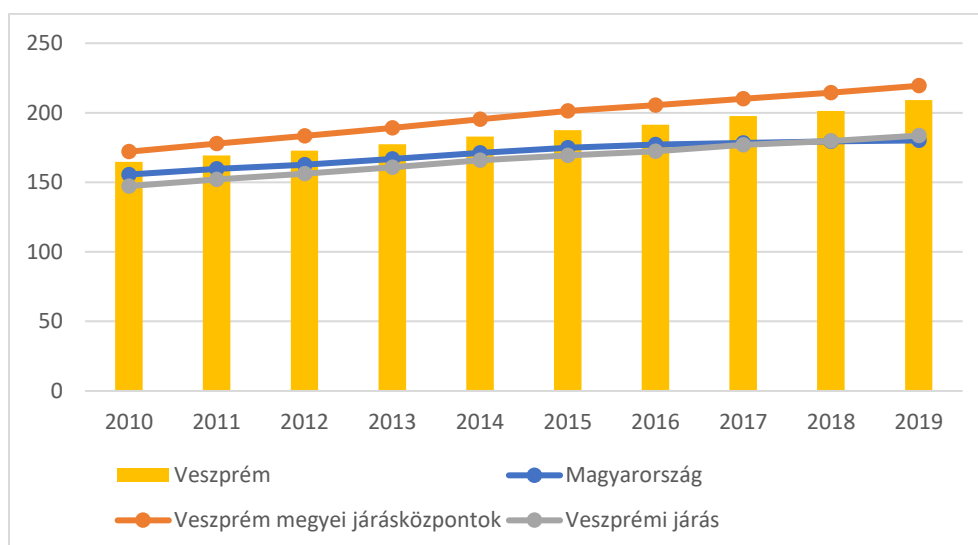
2.1.5.1 Demográfia

Az elmúlt évtizedben – az országos trendekkel összhangban – Veszprém népességére is fokozatos csökkenés volt jellemző: míg a 2011. évi népszámlálás idején 60 763 lakosa volt Veszprémnek, a KSH legfrissebb, 2019-es adatai szerint a város jelenlegi lakónépessége 59 119 fő.

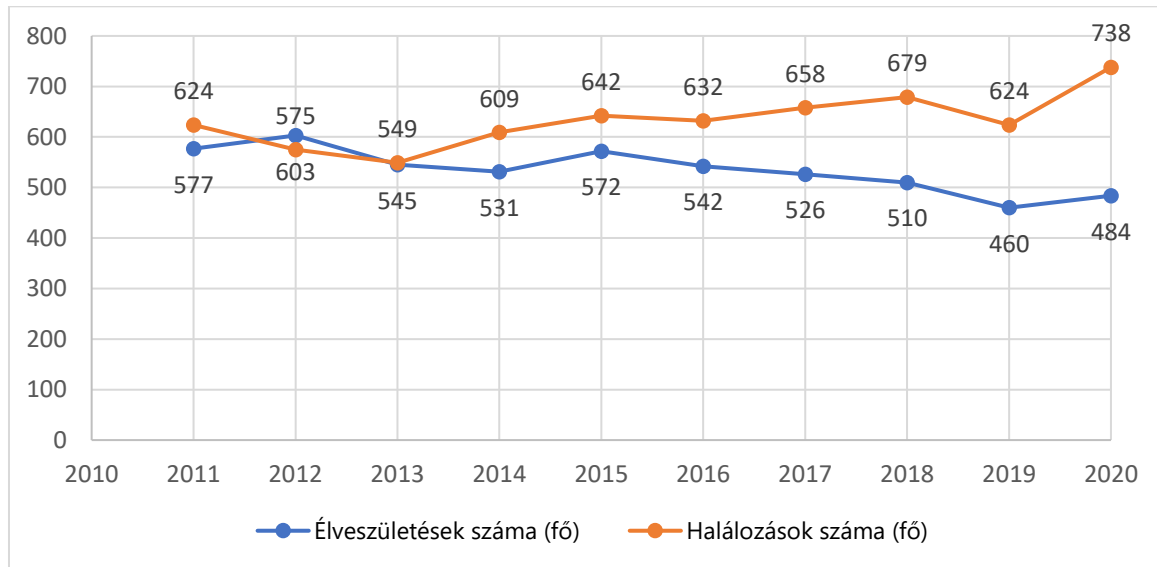
16. ábra: A lakónépesség és állandó népesség számának alakulása Veszprémben, 2010–2019. Forrás: KSH Statinfo

Veszprém öregedési indexe a tíz évvel ezelőtti adatokhoz képest jelentősen nőtt: a száz 0–14 év közötti gyermekre és fiatalkorúra jutó időskorúak száma a 2011-es 169,3-hoz képest 2019-ben már 209,2 volt, azaz több mint kétszer annyi idős él Veszprémben, mint gyermek. A város korcsoport szerinti megoszlása alapján a 0-14 éves korosztály 2019-ben a lakosság 13,5%-át tette ki, ami 2012 óta a legalacsonyabb érték. Ennél is jelentősebb fogyás figyelhető meg az aktív korúaknál, akiknek a lakosságon belüli aránya a legutóbbi népszámlálás óta csaknem 6%-kal csökkent, míg a 65 év feletti lakossághé majdnem ugyanennyivel emelkedett.

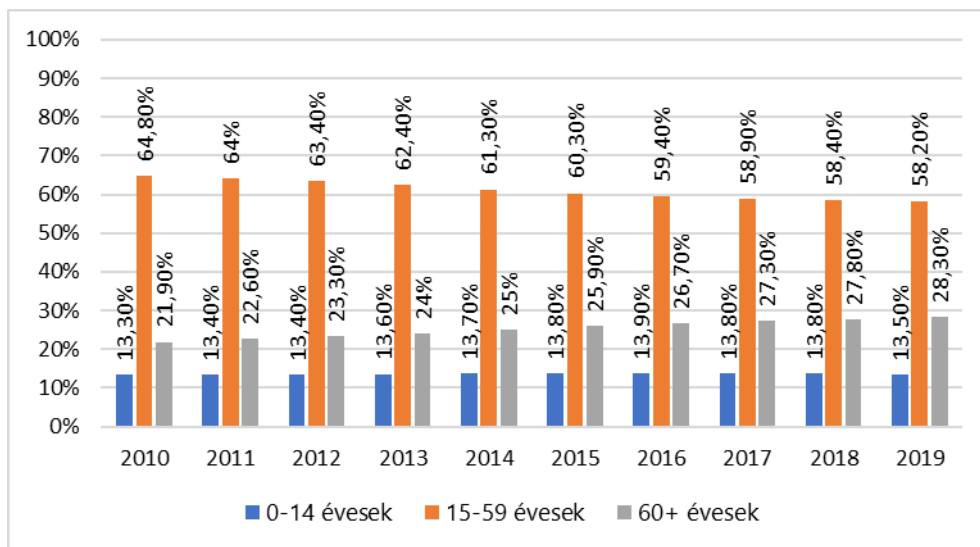

17. ábra: Veszprém öregedési indexének alakulása, 2010-2019. Forrás: TeIR

Mindemellett a halálozások száma 2015 óta évente 90-140 fővel haladja meg az elveszületések számát (ez a különbség 2020 óta, a koronavírus-járvány okozta halálozások számának emelkedése miatt valószínűsíthetően még nagyobb).

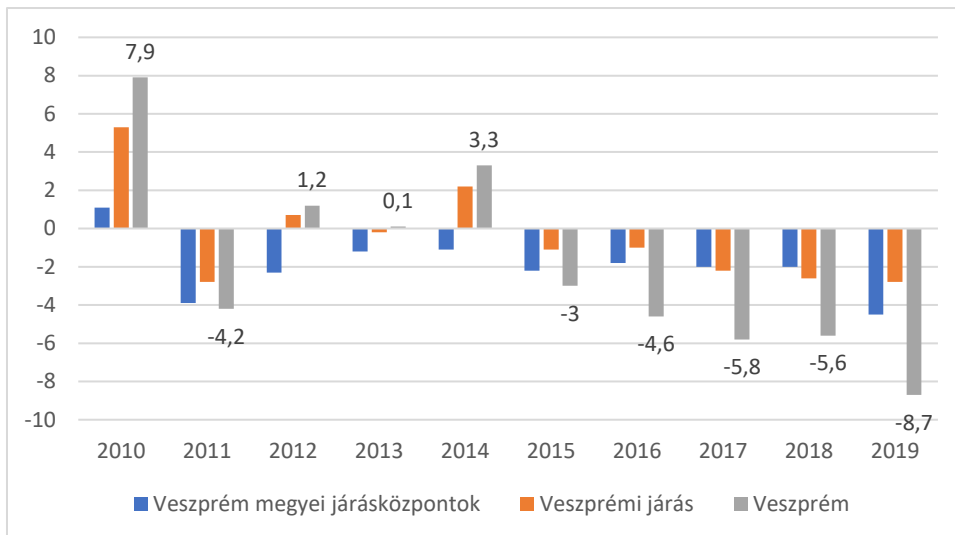

18. ábra: 2011-2019 közötti elveszületések és halálozások számának összehasonlítása Veszprémben. Forrás: KSH Statinfo

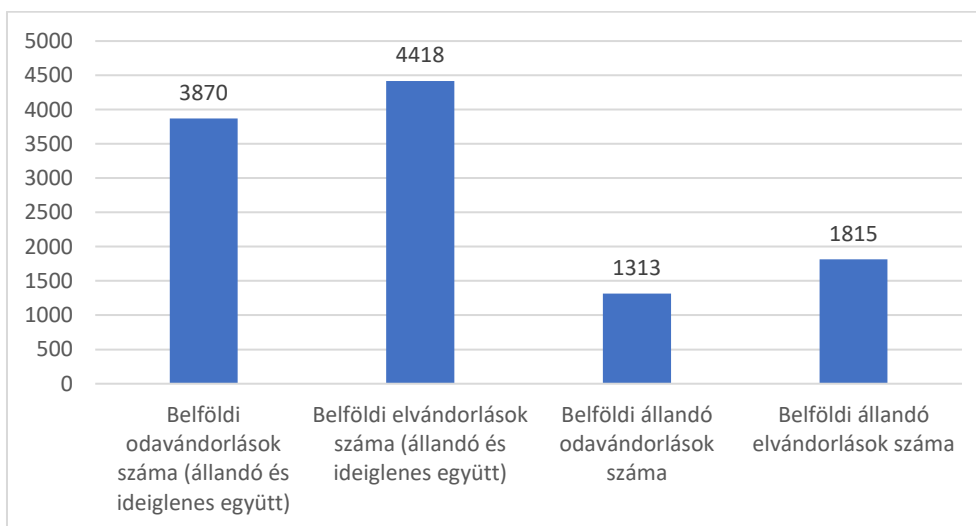

19. ábra: Veszprém lakosságának korosztály szerinti megoszlása 2010-2019 között. Forrás: KSH Statinfo

A népesség alakulásának egy másik befolyásoló tényezője egy adott település vándorlási egyenlege, azaz az odavándorlás és elvándorlás aránya közti különbség. Veszprém vándorlási egyenlege évek óta negatív, ezzel szemben a szomszédos, kisebb települések esetében a 2020-as év során magasabb volt az odavándorlók száma, mint az elvándorlóké.

20. ábra: Veszprém vándorlási egyenlegének alakulása, 2010-2019. Forrás: TeIR

21. ábra: Népeségmozgás Veszprémben, 2020. Forrás: KSH Statinfo

Ez a csökkenő tendencia várhatóan hosszú távú, ami a munkaképes lakosság arányának csökkenésével és a szociális ellátórendszerre helyezett nagyobb teherrel járhat, ezért a városnak indokolt olyan intézkedéseket meghoznia, amelyek a népességmegtartásra, Veszprém lélekszámának növelésére irányulnak.

2.1.5.2 Nemzetiségi összetétel

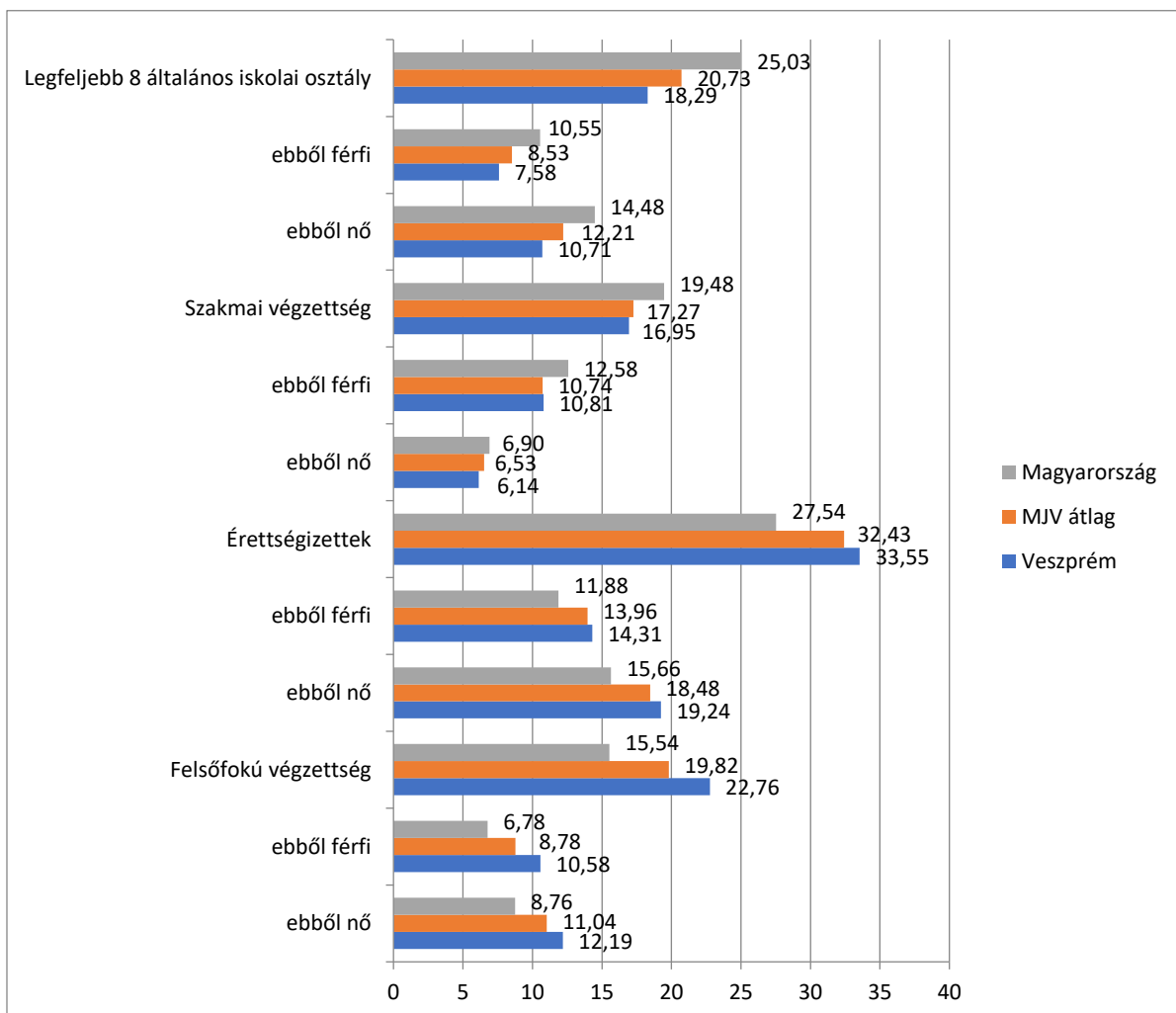
Veszprémben a 2011. évi népszámlálás során 55 041 fő nyilatkozott nemzetiségi hovatartozásáról, az alábbiak szerint (a válaszadás nem volt kötelező, egy válaszoló azonban több nemzetiséghez tartozónak is vallhatta magát):

- magyar 51 757 fő (a népesség 83,86%-a)
- német 1459 fő (2,36%)
- cigány, roma 419 fő (0,68%)
- orosz 165 fő (0,27%)
- egyéb 1242 fő (2,02%)

A veszprémi lakosság 5,32%-a vallotta magát nem magyar nemzetiségűnek (is), közülük a legnagyobb számban a német, cigány és orosz kisebbségekhez tartozó lakosok vannak jelen. Jelentős eltérés mutatkozik az országos átlagtól (3,11%) a roma nemzetiség arányában. A város két leginkább számottevő nemzetisége, a romák és a németek mellett saját nemzetiségi önkormányzattal rendelkeznek a lengyelek, örmények és ukránok is. A 2011-es népszámlálási adatoknál frissebb nemzetiségi adatok várhatóan a 2022 őszi esedékes népszámlálás adatainak feldolgozását követően fognak rendelkezésre állni.

2.1.5.3 Képzettség

Veszprém lakosságának átlagos végzettségi és képzettségi szintje jóval magasabb a hasonló méretű és népességű megyeszékhelyekhez képest. Országosan a 40%-ot is meghaladja azok aránya, akik nem rendelkeznek középfokú képzettséggel vagy csak szakképzettek és nem rendelkeznek érettségivel; ez az arány Veszprémben 34% körüli. Veszprémben magasabb arányban van jelen jól képzett, közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező munkaerő, míg alacsonyabb a csak szakmával rendelkezők aránya, mind a férfiak, mind a nők körében. Erre magyarázatot adhat a nagy hagyományú és magas színvonalon működő helyi oktatási intézményrendszer.

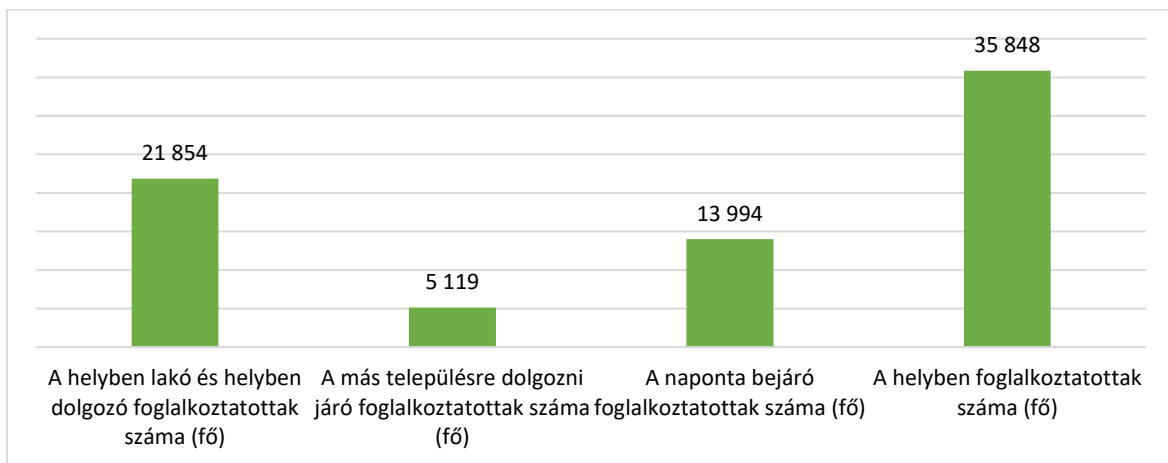

22. ábra: A 7 évesnél idősebb lakosság iskolai végzettség szerinti megoszlása nemenként (%). Forrás: Népszámlálás 2011

Veszprémben 2020-ban 18 óvoda, 15 általános iskola, 6 gimnázium, 4 szakközépiskola és 2 felsőoktatási intézmény található. A település oktatási intézményeiről és ellátásairól bővebb leírást jelen tanulmány 2.1.8.1.7. fejezete kínál.

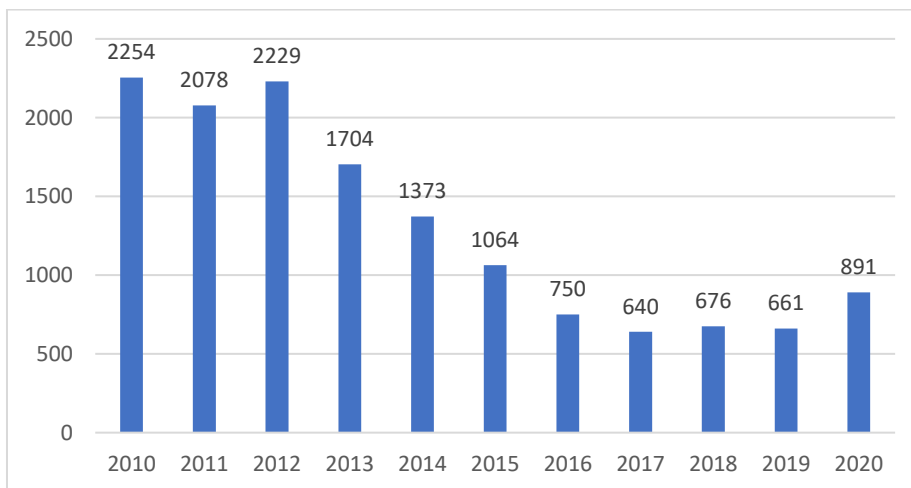
2.1.5.4 Foglalkoztatottság

A városnak a térségben elfoglalt munkaerőpiaci jelentőségét igazolja, hogy a Lechner Tudásközpont ingázási adatai alapján a KSH veszprémi nagyvárosi településegüttes lehatárolásához tartozó települések közül kettő kivételével (Öskü és Tótvázsony) az összes településen az ingázó foglalkoztatottak több, mint fele dolgozik Veszprémben. Ugyanakkor kisebb mértékű, ellentétes irányú mozgásként a Veszprém városában élő foglalkoztatottak 18%-a (5119 fő) más településre jár munkába: a legtöbben Veszprémből Balatonfüredre (összes elingázó 8,6%-a), Székesfehérvárra (8,4%), Budapestre (7,8%), illetve Várpalotára (3,9%) ingáznak. Emellett jelentős bejáró létszámot vonzó településnek számít a Veszprémmel szomszédos Nemesvámos is, ahol a 240 főt foglalkoztató Haribo édességgyár minősül kiemelt foglalkoztatónak.

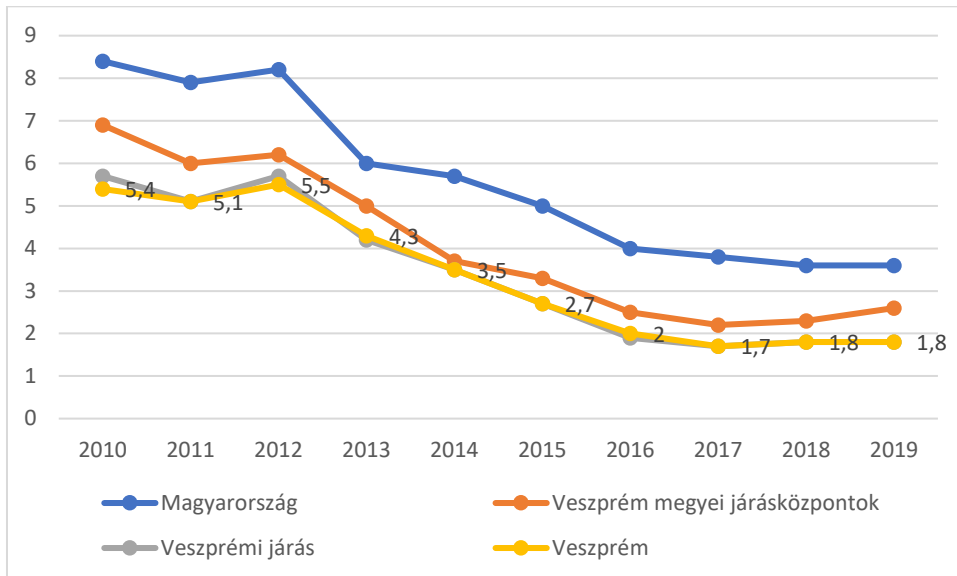
23. ábra: A veszprémi foglalkoztatottak eloszlása a Veszprémben lakó és helyben foglalkoztatottak, a Veszprémről más településre ingázók, és a Veszprémbe ingázók között. Forrás: Népszámlálás 2011

A Veszprémben regisztrált munkanélküliek száma is folyamatos csökkenő tendenciát mutatott 2010 és 2018 között, majd az azt követő enyhe emelkedés után 2019-től ismét alacsonyabb lett a számuk. A munkanélküliségi ráta a 2011-es népszámlálás idején 4,5%-os volt, ennél frissebb adat csak megyei szinten áll rendelkezésre.

24. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma Veszprémben, 2010-2020. Forrás: KSH Statinfo

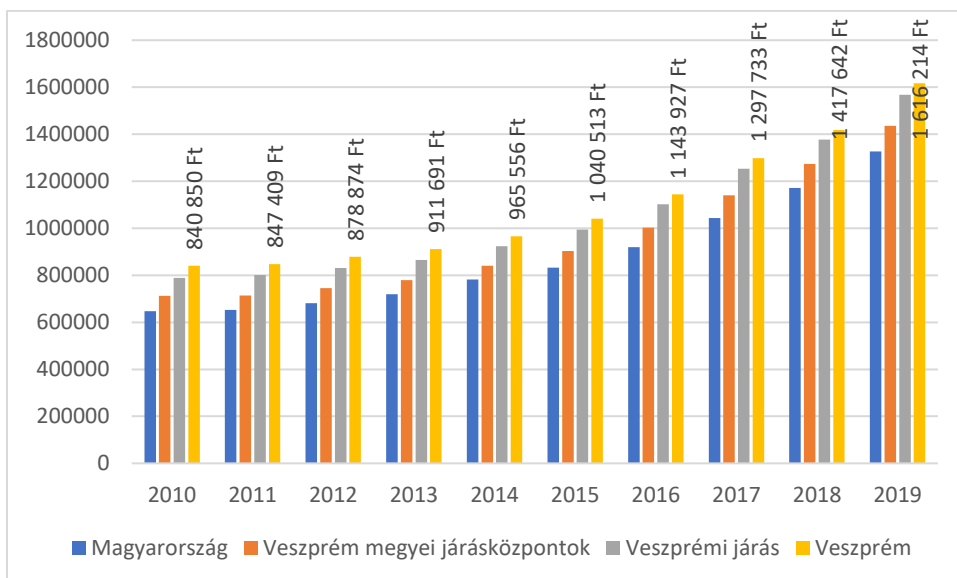
Az aktív korúak között nyilvántartott álláskeresők számában és arányában 2012 óta folyamatos csökkenés figyelhető meg: míg 2014-ben a 15-65 évesek 3,5%-a nem rendelkezett munkahellyel, ez az arány 2019-ben csaknem a felére, 1,8%-ra csökkent.

25. ábra: Nyilvántartott álláskeresők a munkaképes korú népesség százalékában, 2010-2019. Forrás: TeIR)

2.1.5.5 Jövedelmi viszonyok

A Veszprémben egy lakosra jutó éves nettó jövedelem 1 616 214 forint, ami nemcsak a járást és a megye járásközpontjait, hanem az országos átlagot is jóval meghaladja. Ezt az értéket kedvezően befolyásolja egyrészt a munkanélküliek alacsony, másrészt a jól képzett munkaerő magas aránya a városban.

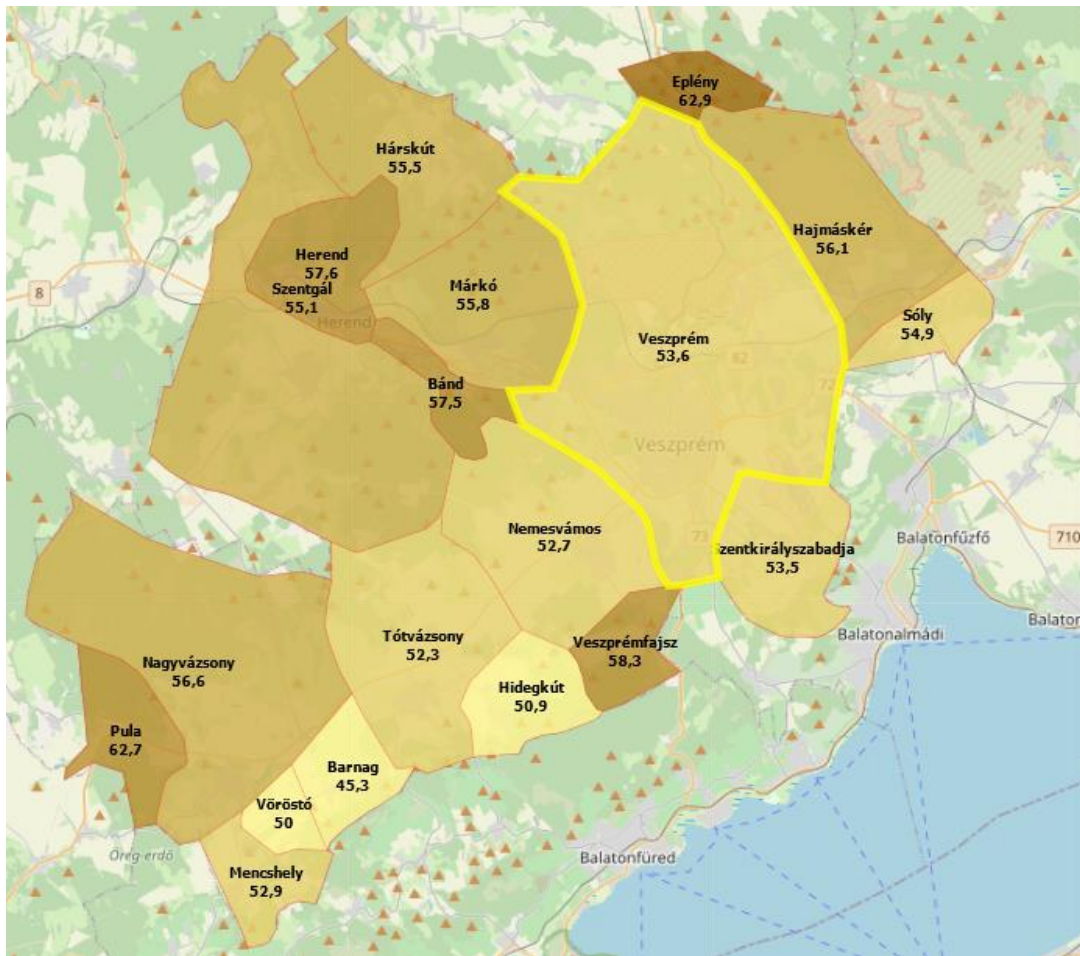

26. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft, 2010-2019). Forrás: TeIR

27. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem a Veszprémi járás egyes településein (Ft, 2019). Forrás: TeIR

A 100 főre eső adófizetők száma Veszprémben 53,6 fő, ami a járáson belül közepes értéknek számít (a Veszprémi járás egészének átlaga 54,1 fő, Magyarország egészének átlaga 49,6 fő volt 2019-ben).

28. ábra: 100 főre eső adófizetők száma a Veszprémi járás településein, 2019. Forrás: TeIR

2.1.5.6 Közfoglalkoztatás

2020-ban 787 veszprémi lakos vett részt közfoglalkoztatásban. Közülük 428 fő a városban, városi intézményekben vagy városbeli intézményekben végzett munkát, 359 fő pedig az országos közfoglalkoztatási programban vett részt.

2.1.5.7 Önkormányzati segélyben részesülők

A Veszprém önkormányzata által nyújtott segélyeket aktuálisan a települési támogatás keretében nyújtott szociális ellátásokról szóló 23/2021. (V.11.) önkormányzati rendelet szabályozza. Ez a következő ellátási formákat nevesíti:

- **Rendkívüli települési támogatás:** időszakosan vagy tartósan életfenntartási gonddal küzdő személyek igényelhetik, akik családjában legfeljebb 4 személy él és az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 160%-át; akik családjában 4-nél több személy él és az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 130%-át; illetve azon egyedülállók, akik jövedelme nem haladhatja meg az öregségi nyugdíjminimum 220%-át. Összegét számos különböző faktor határozza meg.

- **Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:** szülő gyermek után, illetve saját jogán a nagykorú, nappali oktatásban tanuló legfeljebb 23 éves, felsőfokú oktatásban nappali tagozaton tanuló legfeljebb 25 éves személy veheti igénybe; akik családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 135 (egyres esetekben 145) százalékát. Az egy főre jutó vagyon értéke nem haladhatja meg külön-külön számítva az öregségi nyugdíjminimum húszszorosát vagy együtt számítva hetvenszeresét. A vonatkozó törvény értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény évente kétszeri pénzbeli támogatást, általános iskolában ingyenes étkezést, középiskolában 50%-os étkezési kedvezményt jelent. Havi pénzbeli ellátásra jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.
- **Temetési támogatás:** rendkívüli települési támogatást kell megállapítani haláleset bekövetkeztekor az eltemettetőnek, ha családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 350 %-át. Összege koporsós temetés esetében 50 000, hamvasztás esetében 35 000 forint.
- **Intézményi gyermekétkeztetés térítési díjának kifizetése:** annak a nappali rendszerű iskolai oktatásban részesülő tanulónak adható, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 130%-át, egyedülálló szülő vagy törvényes képviselő esetében 150%-át, feltéve, hogy nem jogosult ingyenes intézményi gyermekétkeztetésre. A támogatás összege a ténylegesen igénybe vett étkezések után fizetendő térítési díj 50%-a.
- **Gyógyszertámogatás:** az a közgyógyellátásban nem részesülő személy igényelheti, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 250%-át, egyedül élő személy esetén a 300%-át, feltéve, hogy az igazolt havi rendszeres vényköteles gyógyszerköltsége az öregségi nyugdíjminimum 20%-át meghaladja. Összege negyedévenként 15 000 forint.
- **Lakásfenntartási támogatás:** az a személy igényelheti, akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 200%-át, egyedül élő személy esetében a 250%-át, feltéve, hogy a háztartás tagjai vagyonnal nem rendelkeznek. Összege havi 6000 forint.
- **Beiskolázási támogatás:** a rendkívüli települési támogatás egyik alelete, melyet azok igényelhetnek tanévkezdéskor, akik családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 300%-át, egyedülálló szülő vagy törvényes képviselő esetében 350%-át. Összege alacsonyabb képzést folytatók esetében 10 000, középfokú képzést folytatók esetében 12 000 forint.
- **Gyermekes bérlet:** vásárlására a várandós, a 18 év alatti ápolat gyermekre tekintettel ápolási díjban vagy gyermekek otthongondozási díjában részesülő, a gyermeknevelési támogatásban, csecsemőgondozási díjban vagy gyermekgondozási díjban részesülő, a három év alatti gyermekekre tekintettel folyósított gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő, illetve a családjában három év alatti rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket nevelő személyek jogosultak. Ára 2350 forint (míg a teljesárú havibérleté 6750 forint).

- **Hulladékkezelésidő-támogatás:** annak a személynek állapítható meg, akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 150%-át, egyedül élő személy esetében 250%-át és a jövedelem kizárólag öregségi nyugdíjból, özvegyi nyugdíjból, rokkantsági ellátásból vagy rehabilitációs ellátásból származik. Összege havi 1000 forint.
- **Adósságcsökkentési támogatás:** nyújtására a Veszprémi Családsegítő és Gyermejköltségi Integrált Intézmény tesz javaslatot, különféle adósságok, díjtartozások fennállása esetén; mértéke a bevont adósság 70 vagy 75%-a.
- **Szünidei gyermekétkeztetés:** ingyenesen jogosult a bölcsődés és az óvodás gyermek, továbbá az általános és középfokú nevelési-oktatási intézmény nappali tagozatos tanulója, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultága a kérelem benyújtásának időpontjában fennáll.
- **Veszélyhelyzeti támogatás:** a rendkívüli települési támogatás egyik aleseteként akinek a járványügyi veszélyhelyzet időtartama alatt megszűnt a munkaviszonya és a kérelem benyújtásának időpontjában álláskeresőként regisztrált személy vagy munkaviszonyból vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezik, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 200%-át, egyedül élő személy vagy egyedülálló szülő/törvényes képviselő esetében az 250%-át.
- **Köztetetés:** a költségek kérelemre részben elengedhetők, ha a kötelezett egyedül él és havi jövedelme az öregségi nyugdíjminimum 200%-át nem haladja meg vagy ha családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíjminimum 150%-át nem haladja meg. A költségek teljes egészében elengedhetők, ha e két jövedelmi határ 150%, illetve 100%. Kérhető részletfizetés is.
- **Lakbértámogatás:** szociális alapon bérbe adott önkormányzati lakás bérlője jogosult rá, ha nyugdíjas; betöltötte a nyugdíjkorhatárt; munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette; legalább 50%-os egészségkárosodást szenvedett; saját háztartásában legalább 3 kiskorú, vagy nappali tagozaton tanulmányokat folytató és önálló jövedelemmel nem rendelkező nagykorú gyermeket tart el, amennyiben a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 200%-át. A lakbértámogatás összege megegyezik a bérlő által fizetendő lakbér 10%-ával. Havi 4000 Ft lakbértámogatást kaphat továbbá az a tanuló, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 200%-át, feltéve, hogy nem Veszprémben levő felsőfokú oktatási intézménnyel áll nappali tagozaton államilag finanszírozott első alapképzésben hallgatói jogviszonyban, 25. életévét nem töltötte be, bérelt lakásban vagy albérletben él, és kérte kollégiumi felvételét, de az elutasításra került.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rendkívüli települési támogatás (átmeneti, fő)	875	588	366	275	269	260	239
Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény (család)	212	133	87	40	24	35	24
Temetési támogatás (fő)	68	54	53	57	53	33	35
Intézményi gyermekétkeztetési díj kifizetése (fő)	12	3	1	-	-	-	3

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gyógyszertámogatás (fő)	56	86	88	73	89	91	92
Lakásfenntartási támogatás (fő)	1164	2880	1988	1300	1096	1110	914
Beiskolázási támogatás (fő)	-	-	-	-	47	41	108
Gyermekes bérlet (fő)	1912	2465	2160	1935	1833	929	602
Hulladékkezelésidj-támogatás (fő)	-	-	10	2	-	-	-
Adósságcsökkentési támogatás (fő)	-	5	2	-	-	-	-
Szünidei gyermekétkeztetés (fő)	-	54	17	7	4	4	-
Veszélyhelyzeti támogatás (krízis, fő)	-	-	-	-	-	106	58
Köztemetés (fő)	61	41	42	44	32	47	35
Összes kiadás (ezer Ft)	28 012	35 158	28 168	23 811	22 416	23 477	19 917

29. ábra: Egyes önkormányzati segély- és támogatásformák igénybevétele és összköltségük Veszprémben, 2015-2021.
Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.1.6 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Mint az a városrészek (2.1.1.3. fejezet), illetve Veszprém társadalma (0. fejezet) ismertetésénél szerepelt, Veszprém meglehetősen homogén város, nem jellemző rá sem a szegénységi, sem az elitzegregáció. Bizonyos különbségek vannak természetesen az egyes városrészek életminősége, illetve kínált társadalmi státusza között, e különbségek mértéke azonban nem számottevő, nem eredményez olyan konfliktusokat, amelyek akár csak elemzés tárgyát tudnák képezni.

Noha több csekély lakosságú, térben elszigetelt része is van a városnak – Szabadságpuszta, Jutaspuszta, Csererdő, Csatárhegy – jellemzően ezek is szerves részei Veszprém működésének, társadalmának. Az egyetlen sajátos helyzetű városrész Csatárhegy, amely zártkertként eredendően üdülő-, mintsem lakóterületként funkcionálna, mégis jellemző bizonyos mértékű, részben a társadalmi lecsúszás által veszélyeztetettek körében megjelenő kiköltözés, aminek a közszolgáltatások széles köreinek hiánya tesz rizikóssá. A zártkerti kiköltözés általánosan jellemző természetéből következően azonban nem állnak rendelkezésre sem pontos, sem naprakész adatok a városrész népességéről, mint ahogy helyzetükről is csak a szociális jelzőrendszer tud eseti információt adni. Különleges eset a Házgyári út 1. alatti volt munkásszálló, majd garzonlakás épülete, mely – ha nem egyetlen épület volna – akár szegregátum is lehetne, mivel rendkívüli sűrűségben összpontosít szociális és más problémákkal többszörösen terhelt lakókat. Épp e kompakt jellege miatt azonban jól fókuszált program indulhatott e problémák kezelésére: 2009 óta a Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét Program nevű komplex, intenzív beavatkozási akciójának helyszíne az épület, immáron a lakások zöme is a Szeretetszolgálaté.

2.1.7 Települési identitást erősítő tényezők

A veszprémi identitás absztrakt szinten számos hagyományos városi szerepkörhöz köthető: ilyen a megyeszékhelyi, ilyen a püspöki, majd érseki székhelyi – de ilyen a jóval későbbre datálható katonavárosi vagy épp egyetemvárosi szerep is. Közös bennünk, hogy a város arculatára, funkcióira, genezisére érdemi hatással vannak, de az egyes városlakók életét nem feltétlenül befolyásolják. A megyeszékhelyi funkció lenyomata számos hivatal jelenléte mellett a Vármegyeháza-épület; az érsekségé lényegében a teljes Vár, a katonavárosé a Jutasi út menti laktanyák, a Jókai utcai légi irányítási központ vagy a környező bakonyi lejtők szinte egészét elfoglaló gyakorlótér-komplexum. Ez utóbbi annyiban kivételt jelent a többi közül, hogy a veszprémiek egy részére számottevő hatással bír ma is, hiszen Gyulafirátót mellett aktuális fejlesztés a katonai kapacitások bővítése. Ez azonban inkább konfliktus-, mintsem identitásépítő adottság.

A Veszprémben élők fő városi identitáselemeiről nem áll rendelkezésre összvárosi szintű reprezentatív adatfelvétel, így ennek megállapításában anekdotikus, illetve városrészi szintű felmérésekre hagyatkozhatunk (utóbbira példa egy 2018-as kérdőívvezetés a Jutasi úti lakótelepről, mely az Európa Kulturális Fővárosa-pályázat megalapozása részeként készült). Ezek arra mutatnak, hogy a veszprémiek nagy többsége elsősorban városuk látványosságait kezeli olyan adottságként, amire büszke lehet – a Vár, a történelmi épületek, az állatkert, a Szent István völgyhíd, általában Veszprém földrajzi fekvése –, ami mellett minden egyéb téma erős kisebbségbe szorul, talán csak a veszprémi kézilabda rajzolódik ki még ki érdemi büszkeségökként.

Érdemes kiemelni még Veszprém egyetemvárosi profilját a Pannon Egyetem jelenléte révén, mely a Dunántúlon – ahol csak Pécsen működik a képzési területek zömét lefedő tudományegyetem – a megyén jóval túlmutató jelentőséggel bír. Lényeges a fesztiválvárosi szerepkör is, noha ez két okból sem tekinthető maradéktalanul identitásteremtő elemnek: csak részben célozza a veszprémiek közösségét, illetve az egyes demográfiai csoportokat sem egyenlő mértékben szolgálja ki a fesztiválok jelentette kulturális kínálat. Ugyanakkor a kínálat mérete és változatossága így is figyelemreméltóan széles lehetőséget kínál az itt élőknek a részvételre. A város fő fesztiváleseményei, jellemző időrendben:

- Tavaszi Fesztivál
- Gizella-napok
- A TÁNC Fesztiválja
- Vivace Kórusfesztivál
- Rátonyi Róbert Operettfesztivál
- Rozé, Rizling és Jazz Napok
- Utcazene Fesztivál
- VeszprémFest
- Kabóciádé Családi Fesztivál
- Auer Fesztivál
- Szent Mihály-nap
- Bakony Expo
- Illatos Advent

A sport, a szomszédsági kapcsolatok, a helytörténet, illetve a kultúra és a művelődés terén is számos olyan civil szervezet működik Veszprémben, aminek saját tagságán túlmutató hatása és jelentősége van. E stratégia fókusztemái szerint kiemelhető többek közt az ifjúsági segítséssel foglalkozó Lélektér Alapítvány, a Védegylet Veszprémért Egyesület, a zöld szemléletformálásra fókuszáló Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület és a hasonló profilú Csalán Egyesület aktivitása. Társadalmi vállalkozások nem működnek a városban.

2.1.8 A település humán infrastruktúrája

2.1.8.1 Humán közszolgáltatások

2.1.8.1.1 Bölcsődei szolgáltatás

A városban a bölcsődei ellátást (2019 óta) a Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény szolgáltatja, amely jelenleg hat telephelyen működik. A szervezet a bölcsődés gyermekek napközbeni ellátása és étkeztetése mellett egészségügyi tevékenységeket is végez, felnőtt és gyermek háziorvosi és fogorvosi szolgáltatásokat nyújtva.

A 2011 óta a férőhelyek 474 főről a 2020-as évben 516 főre bővültek, a kapacitásbővítés ellenére azonban az intézményekben gondozott gyermekek száma csökkent (a 2014-es 470 főhöz képest jelenleg 444 gyermek van bölcsődébe írva).

2019 szeptembere óta a sajátos nevelési igényű gyermekek az Aprófalvi bölcsőde speciális csoportjában részesülnek gondozásban. Az Aprófalvi bölcsőde mellett jelenlegi formájában 2013 óta működik a Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat legnagyobb és legtöbb szakembert foglalkoztató Veszprémi Tagintézménye, ahol többek között pszichológiai, gyógytestnevelési, logopédiai és gyógypedagógiai területeken a gyermekek egyéni fejlesztése zajlik.

Intézmény neve	Telephely	Férőhelyek száma (2020)	Beíratott gyermekek száma (fő)	Veszprémi lakóhelyű gyermekek száma (fő)	Egyéb településről bejáró gyermekek száma (fő)
Aprófalvi Bölcsőde	8200 Veszprém, Lóczy Lajos utca 22.	120	77	68	9
Hóvirág Bölcsőde	8200 Veszprém, Ördögárok utca 5.	48	92	80	12
Módszertani Bölcsőde	8200 Veszprém, Cserhát lakótelep 13.	96	85	61	24
Napsugár Bölcsőde	8200 Veszprém, Kengyel utca 1.	144	45	31	14
Rátóti Bölcsőde	8412 Gyulafirátót, Alsó-újsor 32.	90 + 6 SNI	12	12	0
Vackor Bölcsőde	8200 Veszprém, Halle utca 1.	12	114	101	13
Összesen		516	425	353	72

30. ábra: Önkormányzati fenntartású bölcsődék Veszprémben. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A bölcsődék többsége felújított, korszerű berendezéssel felszerelt; három telephelyen, az Aprófalvi, Módszertani és Vackor bölcsődékben sósobát is kialakítottak. Az összes intézmény teljesen vagy részlegesen akadálymentesített. A Veszprém Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámügyi Osztályának adatszolgáltatása alapján a város közigazgatási területén munkahelyi bölcsőde nem üzemel.

Az önkormányzaton kívül jelen vannak piaci, illetve civil, alapítványi és egyházi fenntartásban álló gyermekjóléti szolgáltatók is:

Fenntartó neve	Szolgáltató címe	Szolgáltató neve
Gyöngy Szemek Alapítvány	8200 Veszprém, Veszprémvölgyi utca 36.	Funny Kids Családi Bölcsőde
Horváth Dóra Bölcsőde	8200 Veszprém, Juhar utca 39.	Fürge Róka Lábak Családi Bölcsőde
PIKI KIDS Nonprofit Kft	8200 Veszprém, Simmelweis Ignác utca 9.	Zöldalma és Pitypang Családi Bölcsőde
Csigaház Alapítvány	8200 Veszprém, Vasút utca 28/1.	Csigaház Családi Bölcsőde
FARBE Gyermek és Fiatalok Fejlődését Segítő Közhasznú Alapítvány	8200 Veszprém, Rózsa utca 48.	Bambino II-III-IV. Családi Bölcsőde
Gyermekbolygó Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	8200 Veszprém, Fecske utca 12.	Gyermekbolygó Családi Bölcsőde

31. ábra: Nem önkormányzati fenntartású bölcsődék Veszprémében. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.1.8.1.2 Szociális alapszolgáltatás

2.1.8.1.2.1 Idősgondozás

2020-ban 4662 férfi, és csaknem kétszer ennyi – 8766 – nő részesült öregségi nyugdíjban.

A Veszprémében és a közvetlen környékén található fő szociális alapellátást nyújtó szervezet a Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásának (VKTT) Egyesített Szociális Intézménye, ami a székhelyen kívül 5 telephelyen biztosít szociális alapszolgáltatásokat és a személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátást a kistérségben élő időskorúak részére.

A VKTT Egyesített Szociális Intézményének szervezeti egységei között két idősek otthona és gondozási központ, illetve négy idősek klubja szerepel. A gondozási központok fő tevékenységei között szerepel az időskorúak részére tartós, bentlakásos ápolás, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás és nappali ellátás biztosítása. Az idősek klubjában a nappali ellátásban való részesülés mellett az igénybevevők szabadidős foglalkozásokon és kulturális programokon vehetnek részt. A városban működnek nem állami fenntartású idősek otthonai is, mint az Életöröm Idősek Otthona, a Támász Idősek Otthona, a Veszprémi Érsekség fenntartásában működő Szent Ferenc Papi Otthon, valamint a Veszprémi Görögkatolikus Parókia fenntartásában működő Árpád-házi Szent Piroska Szeretetszolgálat.

Intézmény neve	Telephely	Férőhelyek (fő)	Kihasználtság (fő)	Kihasználtság (%)	Várólista (fő)
Idősek Otthona I.	8200 Veszprém, Török Ignác utca 10.	72	69	96%	179
Idősek Otthona II.		59	54	92%	232
I. sz. Gondozási Központ	8200 Veszprém, Völgyikút utca 2	-	-	-	-
1. sz. Idősek Klubja		70	58	83%	-
II. sz. Gondozási Központ	8200 Veszprém, Hóvirág utca 14	84	70	83%	-
3. sz. Idősek Klubja		40	19	47,5%	-
2. sz. Idősek Klubja	8200 Veszprém, Szent István utca 48.	50	32	64%	-
4. sz. Idősek Klubja	8200 Veszprém, Március 17. utca 1/a.	40	22	55%	-

32. ábra: A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásának Egyesített Szociális Intézménye telephelyeinek férőhelyei, kihasználtsága, 2021. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

	2021
Időskorúak otthonaiban működő férőhelyek száma (db)	360
Időskorúak otthonaiban ellátottak száma (fő)	328
Időskorúak gondozóházaiban működő férőhelyek száma (db)	14
Időskorúak gondozóházaiban ellátottak száma (fő)	13
Szociális étkeztetésben részesülők száma (fő)	776
Házi segítségnyújtásban részesülők száma (fő)	291
Idősek nappali ellátásában részesülők száma (fő)	181

33. ábra: Idősellátás szolgáltatásaiban részesülő lakosok száma Veszprémben, 2021. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.1.8.1.2.2 Hajléktalanellátás

Veszprémben a hajléktalan személyekről való gondoskodás tevékenységköreit az Önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján a Máltai Szeretetszolgálat által fenntartott Befogadás háza végzi, három telephelyen.

A vasútállomás mellett, a Jutasi út 24-26. szám alatt üzemel egy 27 férőhelyes Hajléktalanok Otthona, a korukból és/vagy egészségi állapotukból kifolyólag különleges gondozást igénylő hajléktalanok számára fenntartott lakóotthon és a tíz lábadozó ágygal rendelkező egészségügyi centrum. Az emeleten működik a térítési díj ellenében igénybe vehető, legfeljebb 2 éven át ideiglenes lakhatási lehetőséget nyújtó 50 férőhelyes átmeneti szállás, amely 12 nő és 38 férfi elkülönített befogadására alkalmas. Szintén itt található a térítésmentesen igénybe vehető 42 (téli krízisidőszakban 62) férőhelyes éjjeli menedékhely, amely a hajléktalanok egy éjszakán át történő elhelyezését biztosítja két darab ötfős női és négy darab 5-6 fős férfi szobában, valamint egy tetőtéri, 11 férőhelyes hálóteremben. Az átmeneti szállás és éjjeli menedékhely felújítása, bővítése 2021-ben kezdődött meg,

és 2022. március végén adták át a Széchenyi 2020 program keretében, közel 200 millió forint uniós pályázati támogatás segítségével elkészült épületeket.

A Befogadás Házának másik, Jutasi út 32. szám alatti épületében működik a 100 férőhelyes nappali melegedő, az alkalmi jelleggel díjmentes meleg étkeztetést biztosító népkonyha. Itt található az utcai szociális szolgálat központja is, ami a tartósan utcán élő hajléktalanok gondozását végzi. A téli időszakban rendszeres „teajáratokkal” krízisellátást folytatnak.

A Házgyári út 1. szám alatt 52 férőhelyes rehabilitációs célú átmeneti szállás üzemel, aminek szolgáltatásait 2021-ben átlagosan 40 fő vette igénybe havonta.

MMSZ veszprémi telephelyei	Szociális szolgáltatások	Engedélyezett férőhelyek	Kihasználtság
MMSZ Befogadás Háza Veszprém, Jutasi út 24-26.	Utcai szolgálat	-	-
	Éjjeli menedékhely	62 fő	57 fő
	Átmeneti szállás	50 fő	26 fő
	Hajléktalanok Otthona	27 fő	24 fő
	Egészségügyi Centrum	-	-
MMSZ Befogadás Háza Nappali Centrum Veszprém, Jutasi út 32.	Népkonyha	65 fő	25 fő
	Nappali melegedő	100 fő	63 fő
MMSZ Befogadás Háza Rehabilitációs célú Átmeneti Szállás Veszprém, Házgyári út 1.	Rehabilitációs célú átmeneti szállás	52 fő	40 fő

34. ábra: A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület által nyújtott szociális szolgáltatások, ellátások Veszprémben, 2021.
Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2018-ban továbbá a Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei szervezete egy EFOP-pályázat támogatásának keretein belül két, egykori önkormányzati bérlakást újjátott fel és alakított át félutas lakásokká, párkapcsolati erőszak áldozatainak részére. A teljes felújítás mellett (beleértve a kőművesmunkákat, falazást, a víz-villanyhálózat felújítását) a lakások bútorzattal, műszaki cikkekkel és háztartási eszközökkel lettek felszerelve.

2.1.8.1.3 Fogytékosok ellátása

A fogyatékkal élő felnőttek nappali gondozásáról Veszprémben a Göllész Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye gondoskodik, ami rehabilitációs foglalkoztatás támogatásával, kulturális-, sport- és mentálhigiénés programokkal, valamint mozgás-, kézügyesség-, és személyiségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységekkel segíti elő a fogyatékkal élők társadalmi esélyegyenlőségét. Szoros kapcsolatban áll és tevékenységüket támogatja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Veszprémi Támogató Szolgálata. A jelenleg 60 férőhellyel működő intézmény által végzett felmérések, valamint Veszprém és kistérségből érkező megkeresések alapján a közeljövőben szükség lenne az intézet 80 főre történő kapacitásbővítésére. Bár az épület akadálymentesített, és a benne található bútorok és berendezések megfelelő minőségben állnak rendelkezésre, az ellátottak és a dolgozók számára is probléma, hogy a helyiségben nincs elég mosdó és öltöző, hiányzik a megfelelő méretű közösségi tér

és tornaterem, valamint sem az ebédlő, sem a rehabilitációs foglalkoztatásra szolgáló helyiség nem tud egyszerre annyi ellátottat fogadni, mint amennyire igény és lehetőség lenne.

2.1.8.1.4 Gyermekjóléti intézmények

A város családsegítő, gyermekjóléti és óvodai-iskolai szociális segítő szolgáltatást nyújtó szervezete a Veszprém MJV Önkormányzata által fenntartott Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény. A szervezet ellátási területe 2000 óta folyamatosan bővült, ma már a teljes Veszprémi járásra kiterjed. Az intézmény krízishelyzetbe jutott és/vagy súlyos lakhatási helyzetben lévő családok átmeneti otthonaként és jogi tanácsadóközpontként betöltött funkciói mellett óvodai és iskolai szociális segítő munkát és adományszervező tevékenységet is folytat.

Az intézmény térítésmentesen igénybe vehető szolgáltatásai:

- szakértői segítségnyújtás ügyintézésben, álláskeresésben, adminisztrációs feladatokban
- prevenció és addiktológiai konzultáció
- egyéni pszichológiai tanácsadás és családterápia
- adósságkezelési tanácsadás.

2017 óta az intézmény játszóházi foglalkozás keretében az Agóra Központban működő Csa-Ládika játszóházban gyermekfelügyeletet is biztosít.

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg, fogyatékossgal élő gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	717	6	656
2009	960	8	1122
2010	1212	11	1035
2011	1218	18	957
2012	1027	25	912
2013	925	31	864
2014	714	9	521
2015	538	12	181
2016	333	12	290
2017	205	18	75

35. ábra: Gyermekjóléti ellátások adatai (kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesített ellátott egyik évben sem volt). Forrás: helyi esélyegyenlőségi program

2.1.8.1.5 Pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátása

A szociális ellátás részeként említendő a pszichiátriai betegek számára a „Horgony” Pszichiátriai Betegekért Kiemelten Közhasznú Alapítvány által fenntartott „Horgony” Pszichiátriai Betegek Nappali Klubjában nyújtott szolgáltatások.

Az Alkohol-Drogsegély Ambulancia Egyesület szenvedélybetegek részére járóbeteg-rendszerben történő addiktológiai, gyógyszeres és pszichoterápiás kezelést biztosít, a rehabilitációjuk és reszocializációjuk érdekében. Emellett a szervezet 2000 óta működteti a 20 férőhelyes Szendvedélybetegek Nappali Ellátó intézményét, ahol veszprémi szenvedélybetegeknek biztosítanak nappali ellátást, prevenció és ártalomcsökkentő foglalkozásokat, tanácsadást.

2.1.8.1.6 Egészségügyi intézmények

2.1.8.1.6.1 Alapellátás

A városban a háziorvosi és fogászati alapellátás szervezését és működtetését a korábban említett, önkormányzati fenntartású Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény biztosítja. Felnőtt háziorvosi szolgálat 25, házi gyermekorvosi és fogorvosi szolgálat 14, területi védőnői szolgálat 16, iskolai védőnői szolgálat 11, ifjúságorvos pedig 3 körzetben működik Veszprém-szerte. Fogorvosi ellátás 14 körzetben biztosított, vállalkozó fogorvosokkal feladatellátási szerződés alapján, részben saját-, részben önkormányzati tulajdonú vagy az önkormányzat részére ingyenesen használatba adott fogorvosi rendelőben.

Házi orvosok száma (fő)	30
Házi gyermekorvosok száma (fő)	14
Házi orvosi szolgálathoz tartozó szakápolók/ápolók száma (fő)	37
A házi orvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)	281 410
A házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)	76 464

36. ábra: A veszprémi alapellátás főbb számadatai, 2021. Forrás: KSH Statinfo

2.1.8.1.6.2 Szakellátás

Veszprémben található a 2011 óta állami fenntartásban lévő Csolnoky Ferenc Kórház, ami az Észak-Dunántúl egyik legjelentősebb, sokoldalú szakmaisággal rendelkező egészségügyi intézménye, valamint a járó- és fekvőbeteg-szakellátások központja.

A 2019-ben 1812 főt foglalkoztató intézményben a fekvőbeteg-ellátás teljeskörűen, és az ambuláns ellátás szolgáltatásai közül is a legtöbb szakrendelés a központi, Kórház utcai telephelyen zajlik, az alábbi osztályokon:

- Arc-, Állcsont-, Szájsebészeti Osztály
- Belgyógyászati Centrum
- Bőrgyógyászati Osztály
- Csecsemő- és Gyermekgyógyászati Centrum
- Fül-Orr-Gégészeti és Fej-, Nyaksebészeti Osztály
- Képző Diagnosztikai Centrum
- Aneszteziológiai és Intenzívterápiás Osztály
- Neurológiai és Stroke Osztály
- Onkológiai Osztály
- Patológiai Osztály
- Reumatológiai és Mozgásszervi Rehabilitációs Centrum
- Sebészeti Centrum
- Sugárterápiás Osztály
- Sürgősségi Betegellátó Osztály
- Szemészeti Osztály
- Szülészet-Nőgyógyászati Osztály
- Traumatológiai Osztály
- Urológiai Osztály

Egyes országos vagy regionális központosítottágú, illetve megyén belül más intézmény által biztosított szakellátás nem érhető el Veszprémben. Az alábbi főbb ellátások tartoznak ezek közé:

- Angiográfiás diagnosztika (Győr)
- Esztétikai plasztikai sebészet (Székesfehérvár)
- Fejlődésneurológia (Székesfehérvár)
- Foglalkozás-egészségügy (Balatonfűzfő)
- Genetikai laboratóriumi diagnosztika (Győr)
- Gyermekegyógyászat (Ajka)
- Immunológiai laboratóriumi diagnosztika (Budapest)
- Infektológia (Ajka)
- Kardiológia (Balatonfüred)
- Klinikai genetika (Győr)
- Neurológiai rehabilitáció (Pécs)
- Plasztikai és égési sebészet (Győr)
- Pulmonológiai allergológia és immunológia (Farkasgyepű)
- Radioizotópos terápia (Budapest)
- Tüdőgyógyászat, tüdőgondozás (Farkasgyepű)

A kórház telephelyeként a Komakút tér 1. szám alatt üzemelő Szakorvosi Rendelőintézetben további szakrendeléseket végeznek: bőrgyógyászati szakrendelés, bőr- és nemibeteg-gondozó, diabetológiai és anyagcsere-szakrendelés, endokrinológiai szakrendelés, logopédiai szakrendelés, ortopédiai szakrendelés, illetve itt található a rendelőintézeti laboratórium. Az intézményhez tartozó felnőtt pszichiátriai szakrendelő és gondozó a Cholnoky Jenő utca 21. szám alatt található.

Az intézmény kórházi ágyszámának és betegforgalmának alakulását a Nemzeti Egészségügyi Alapkezelő 2019-es (a pandémiát megelőző) kimutatása alapján az alábbi táblázat mutatja be:

	Aktív	Krónikus	Összesen
Kórházi ágyak száma (db)	729	396	1125
Ebből tartós szünetelés nélkül működők száma (db)	719	373	1092
Elbocsátott betegek száma (fő)	29 429	1 746	31 175
Elbocsátottak közül az eltávozottak száma (fő)	25 826	1 435	27 261
Elbocsátottak közül az áthelyezettek száma (fő)	2 659	175	2 834
Elhunytak száma (fő)	994	136	1 080
Egynapos ellátási esetek száma (db)	3 423	0	3 423
Teljesíthető ápolási napok száma (db)	262 435	136 858	399 293
Teljesített ápolási napok száma (db)	151 341	122 975	274 316
Ágykihasználás (%)	57,67	89,86	68,70
Halálozás (%)	3,21	7,79	3,46

37. ábra: Kórházi ágyak száma és a betegforgalom alakulása a Cholnoky Ferenc Kórházban, 2019. Forrás: NEAK

Az államilag finanszírozott járóbeteg-ellátás mellett Veszprémben számos magán-egészségügyi rendelő szolgáltatásai is igénybe vehetők. A városban 19 gyógyszertár található.

2.1.8.1.7 Oktatási intézmények

2.1.8.1.7.1 Óvodai ellátás

A városban lévő hat körzeti óvoda mindegyikéhez tartozik egy vagy kettő tagóvoda. Így Veszprémben az összesen 13 önkormányzat által fenntartott óvoda mellett két egyházi (egy katolikus és egy evangélikus), egy készségfejlesztő, és két magánóvoda nyújt óvodai szolgáltatásokat.

Önkormányzati fenntartású óvodák:

- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda
 - Hársfa tagóvoda
- Veszprémi Egry úti Körzeti Óvoda
 - Nárcisz tagóvoda
- Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda
 - Cholnoky Lakótelepi tagóvoda
- Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda
 - Ficánka tagóvoda
- Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda
 - Erdei tagóvoda
 - Kuckó tagóvoda
- Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda
 - Csillagvár Waldorf tagóvoda

Egyházi óvodák:

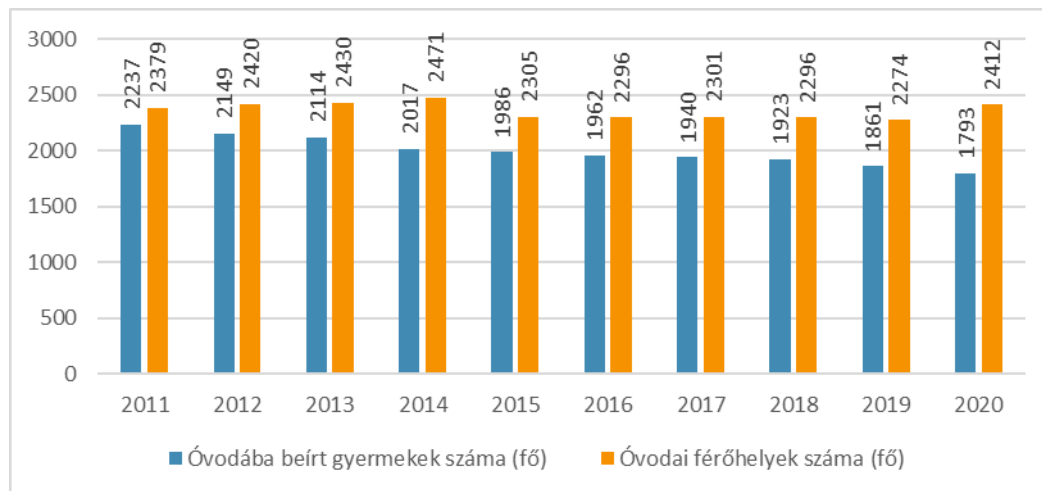
- Szent Margit Római Katolikus Óvoda
- Örömhír Evangélikus Keresztyén Óvoda

Készségfejlesztő óvoda:

- Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium És EGYMI

Magánóvodák:

- Gyermekbolygó Magánóvoda
- FARBE Szakgimnázium, Szakközépiskola és Óvoda

38. ábra: Az óvodába beírt gyermekek és az óvodai férőhelyek számának alakulása 2011 és 2020 között Veszprémben. Forrás: KSH

A városban több magánóvoda is működik, ezek kapacitása azonban nem számottevő. Munkahelyi óvodák nem működnek Veszprémben.

Intézmény neve	Címe	Beíratott gyermek száma	Veszprémi lakóhelyű gyermek száma	Egyéb településről bejáró gyermek száma
Bóbita Körzeti Óvoda	8200 Veszprém, Haszkovó utca 23.	189	169	20
<i>Hársfa Tagóvoda</i>	8200 Veszprém, Jutasi út 9.	104	74	30
Csillag Úti Körzeti Óvoda	8200 Veszprém, Csillag utca 24.	153	146	7
<i>Cholnoky Lakótelepi Tagóvoda</i>	8200 Veszprém, Lóczy Lajos utca 26.	159	155	4
Egry Úti Körzeti Óvoda	8200 Veszprém, Egry József utca 55.	236	207	29
<i>Nárcisz Tagóvoda</i>	8200 Veszprém, Csikász Imre u. 13.	69	62	7
Kastélykert Körzeti Óvoda	8412 Gyulafirátót, Alsó-újsor 32.	120	115	5
<i>Ficánka Tagóvoda</i>	8411 Kádárta, Kenderföld utca 47.	34	33	1
Ringató Körzeti Óvoda	8200 Veszprém, Jutasi út 79/I.	160	129	31
<i>Erdei Tagóvoda</i>	8200 Veszprém, Jutasi út 79/II.	70	65	5
<i>Kuckó Tagóvoda</i>	8200 Veszprém, Jutasi út 79/II.	85	73	12
Vadvirág Körzeti Óvoda	8200 Veszprém, Avar utca 7/A.	143	126	17
<i>Csillagvár Waldorf Tagóvoda</i>	8200 Veszprém, Szent István utca 12.	55	44	11
Összesen:		1577	1398	179

39. ábra: A Veszprémben található körzeti óvodák és tagintézményeik létszámadatai. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az elmúlt évtizedben – jórészt uniós támogatással – számos jelentős óvodafejlesztési beruházás valósult meg Veszprémben, emellett jelenleg is több projekt kivitelezése zajlik. A legtöbb óvoda részesült valamilyen eszközbeszerzési támogatásban, de nagyobb szabású fejlesztések is megvalósultak: Gyulafirátóton a Kastélykert Körzeti Óvoda, Veszprém belterületén pedig a Jutasi úti lakótelepi Ringató Körzeti Óvoda és az Egry úti Körzeti Óvoda teljes elbontásra, majd újjáépítésre került. Előbbi beruházás 2015-ben, utóbbi 2020-ban fejeződött be.

2.1.8.1.7.2 Általános iskolák

A város alapfokú oktatási intézményrendszerét 2019-ben 14 általános iskola alkotta, ebből 12 állami fenntartású (a Klebelsberg Központ által működtetett) intézmény, de önkormányzati tulajdonban lévő épület és két egyházi fenntartású általános iskola.

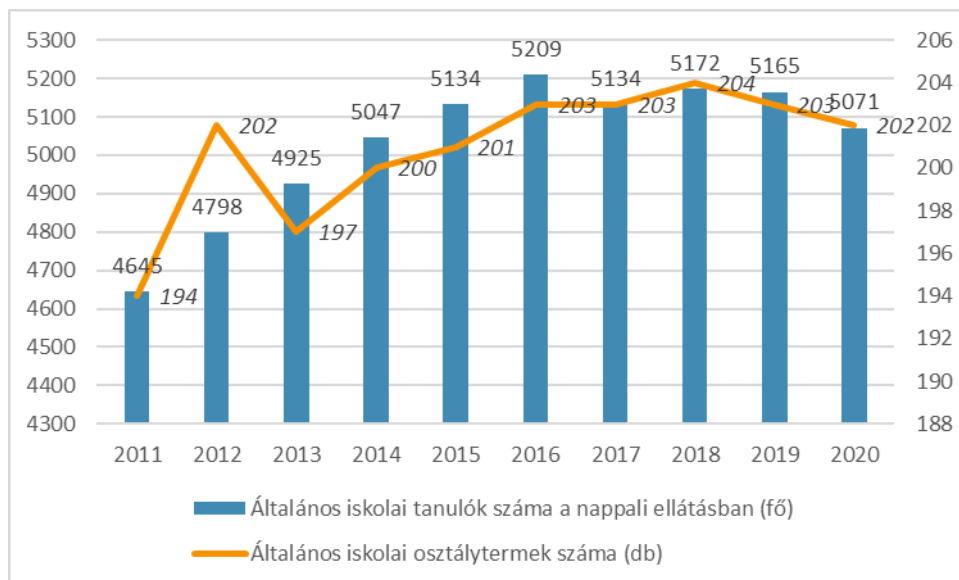
Veszprémi Tankerület által fenntartott veszprémi általános iskolák

- Veszprémi Kossuth Lajos Általános Iskola
- Veszprémi Cholnoky Jenő Általános Iskola
- Veszprémi Báthory István Sportiskolai Általános Iskola
- Veszprémi Deák Ferenc Általános Iskola
- Veszprémi Dózsa György Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Hriszto Botev Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Simonyi Zsigmond Ének-Zenei és Testnevelési Általános Iskola
- Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- Veszprémi Rózsa úti Általános Iskola
- Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola
- Veszprémi Zeneművészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Veszprémi Érsekség által fenntartott általános iskolák:

- Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gyakorlóiskola
- Szilágyi Erzsébet Keresztény Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

A KSH vonatkozó adatai alapján a 2019-ben kollégiumban lakó általános iskolás gyermekek száma 24 volt, a hátrányos helyzetű alapfokú oktatásban részt vevő tanulóké pedig 17.

40. ábra: Alapfokú oktatásban résztvevő tanulók és az általános iskolai osztályteremek száma Veszprémben, 2011-2020. Forrás: KSH Statinfo

Az általános iskolák elhelyezkedése az óvodákhoz hasonlóan kedvező, a történelmi városrészekben öt iskola található, továbbá minden lakótelepen egy-egy intézmény. A legjelentősebb lefedettség hiány Kádártán jelentkezik, de a – jóval csekélyebb népességű – Csatárhegyről és Szabadságpusztáról is nagyobb utat igényel a legközelebbi iskola elérése. Összességében a lakóterületek 8,7%-a esik 2 kilométernél távolabb általános iskolától.

A városban található általános iskolák nemcsak települési szinten jelentős oktatási intézmények, hiszen a veszprémi általános iskolák tanulói közül sokan, a diákok több mint 15%-a a környező településekről járnak be.

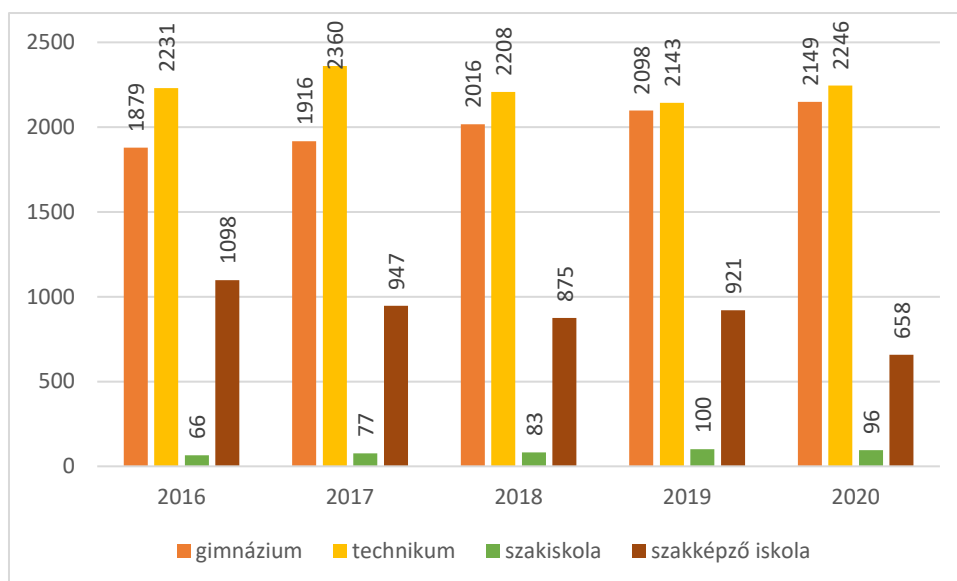
Több általános iskola is szakosodott valamilyen területre: a településen működik 3 német nemzetiségi nyelvoktató iskola, ének-zenei és testnevelési iskola, művészeti iskola, sportiskola, speciális gyógypedagógiai iskola a rászorultaknak.

A veszprémi fiatalok fenntartható és környezettudatos szemléletre való nevelésében jelentős szerepe van a 2006 óta fennálló Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpontnak (BaBaKo). Az egyesület elsősorban az általános iskolás, illetve az óvodás és középiskolás korosztály számára szervez a többek között a fenntarthatóság, globális klímaváltozás, megújuló energiaforrások, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlói magatartás témaköreire csoportosuló foglalkozásokat, interaktív programokat és erdei iskolák keretein belül.

2.1.8.1.7.3 Középiskolák

2020 szeptemberétől kezdődően átrendeződött a középfokú oktatás intézményi struktúrája, az addigi szakközépiskolák technikummá, a szakközépiskolák pedig szakképző iskolákká alakultak. A technikum képzése ötéves, amelynek végén érettségi végzettség és technikus szintű szakképzettség egyaránt szerzhető azáltal, hogy az ötödik, választható érettségi tantárgy helyett szakmai vizsgát tesznek a tanulók. A szakiskolák hároméves képzést nyújtanak, amelynek elvégzésével a tanulók szakképzettséget szerzhetnek.

Több mint 2200 beiratkozott diákkal Veszprém középfokú oktatási profiljában jelenleg a leghangsúlyosabb szerep a technikumoknak jut, de a gimnáziumban tanulók száma is megközelítőleg ennyi. A más településről bejáró diákok számára 2019-es a legfrissebb elérhető adat. Eszerint a veszprémi gimnazisták 47%-a érkezik más településről, a technikumba járó diákok esetén ez az arány 61%, szakiskolások között 22%, a szakképző iskolába járó diákok körében pedig 69%.

41. ábra: A középfokú oktatásban részt vevő tanulók száma Veszprémben, 2016–2020. Forrás: KSH Statinfo

Veszprémi Tankerületi Központ által fenntartott gimnáziumok:

- Lovassy László Gimnázium (8200 Veszprém, Cserhát lakótelep 11.)
- Vetési Albert Gimnázium (8200 Veszprém, Kemece utca 1.)
- Noszlopy Gáspár Gimnázium és Kollégium (8200 Veszprém, Tüzér utca 42.)

Veszprémi Tankerületi Központ által fenntartott szakiskola:

- Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (8200 Veszprém, Batthyány utca 12.)

Veszprémi Érsekség fenntartásában álló gimnázium és szakiskola:

- Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gimnázium, Egészségügyi Szakközépiskola, Szakiskola és Általános Iskola, a Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola Gyakorlóiskolája (8200 Veszprém, Szeglethy u. 6.)

Innovációs és Technológiai Minisztérium fenntartásában álló Veszprémi Szakképzési Centrumhoz tartozó intézmények:

- Veszprémi Szakképzési Centrum Ipari Technikum (korábban: Ipari Szakközépiskola és Gimnázium) (8200 Veszprém, Iskola utca 4.)
- Veszprémi Szakképzési Centrum Bethlen István Közgazdasági és Közigazgatási Technikum (korábban: Veszprémi Táncsics Mihály Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium) (8200 Veszprém, Csap utca 9.)
- Veszprémi Szakképzési Centrum Jendrassik-Venesz Technikum (8200 Veszprém, Március 15. utca 5.)
- Veszprémi Szakképzési Centrum Táncsics Technikum (8200 Veszprém, Eötvös Károly utca 1.)
- Veszprémi Szakképzési Centrum SÉF Vendéglátás-Turizmus Technikum és Szakképző Iskola (8200 Veszprém, Halle utca 3.).

A veszprémi iskolákban az alábbi szakképzések érhetőek el:

- ács
- asztalos
- CNC programozó
- cukrász
- festő, mázoló, tapétázó
- gépi és CNC forgácsoló
- gépjármű mechatronikus
- hegesztő
- karosszerialakatos
- kereskedelmi értékesítő
- kőműves
- mechatronikus karbantartó
- panziós-fogadós
- pék – cukrász
- pincér – vendégtéri szakember
- szakács
- szerszám- és készülékgyártó
- villanyszerelő

Technikumi képzésekből az alábbiak állnak rendelkezésre:

- cukrász szaktechnikus
- faipari technikus
- fodrász
- gépésztechnikus
- gépgyártás-technológiai technikus
- gépjármű mechatronikai technikus
- informatikai rendszer- és alkalmazásüzemeltető technikus
- kereskedő és webáruházi technikus
- kisgyermekgondozó és -nevelő
- környezetvédelmi technikus
- kozmetikus technikus
- közszolgálati technikus (közigazgatási ügyintéző szakirány)
- közszolgálati technikus (rendészeti technikus szakirány)
- logisztikai technikus
- magasépítő technikus
- mechatronikai technikus
- műanyagfeldolgozó technikus
- pénzügyi-számviteli ügyintéző
- sportedző (kézilabda vagy labdarúgó) – sportszervező
- szakács szaktechnikus
- szoftverfejlesztő-, tesztelő
- turisztikai technikus
- vállalkozási ügyviteli ügyintéző
- vegyésztechnikus
- vendégtéri szaktechnikus

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tanuló	2682	2402	2223	2155	1909	2015	1678
Partner	463	429	446	460	446	463	446

42. ábra: Duális képzések hallgatói, illetve fogadó partnerei a veszprémi szakképző iskolákban, 2015–2021. Forrás: Veszprémi Szakképzési Centrum adatszolgáltatása

A Szakképzési Centrum adatai szerint 2021-ben összesen 1678 tanuló végzett duális képzése részeként szakmai gyakorlatot tanulmányi szerződéssel rendezett módon, mely létszám 446 fogadó vállalkozás között oszlott meg. Míg utóbbiak száma némi szórással, de közel állandó, addig a résztvevő diákok száma szinte folyamatosan csökken, majd 2021-ben – bizonyára a koronavírusjárványtól sem függetlenül – markánsan visszaesett.

	Gimnázium	Technikum	Szakiskola
Tanulók száma (fő)	2149	2246	96
Hátrányos helyzetű tanulók száma (fő)	6	11	3
Kollégiumban lakó tanulók száma (fő)	263	nincs adat	25
Más településről bejáró tanulók száma (fő)	968	nincs adat	20

43. ábra: Középszintű tanulók száma és főbb jellemzőik iskolatípus szerinti bontásban. Forrás: KSH Statinfo

Veszprém középszintű oktatásának magas színvonalát tanúsítja, hogy 2021-ben az országos középszintű rangsorban a veszprémi Lovassy László Gimnázium a 25. helyet foglalja el, azonban az OKTV döntőbe jutott diákok száma alapján a Lovassy Gimnázium a harmadik legeredményesebb vidéki gimnáziumként szerepel, de a Vetési Albert Gimnázium is a 8. helyen került a legjobb 10 közé. Országos összesítésben pedig OKTV eredmények alapján a két gimnázium a rangsor 5. és 20. helyét foglalják el.

2.1.8.1.7.4 Felsőoktatás

A Pannon Egyetem révén Pécs és Győr után a dunántúli régió harmadik legjelentősebb egyetemi városa Veszprém. Az országos jelentőségű felsőoktatási intézményben jelenleg négy kar működik: Modern Filológiai és Társadalomtudományi, Gazdaságtudományi, Műszaki Informatikai, valamint Mérnöki kar, ezenkívül kihelyezett képzései vannak Nagykanizsán, Zalaegerszegen, Keszthelyen és Kőszegen.

Telephely	Teljes idő (nappali)	Részidős (esti, levelező)
Veszprém	4085	1632
Keszthely	107	67
Kőszeg	25	40
Nagykanizsa	250	214
Zalaegerszeg	626	254

44. ábra: A Pannon Egyetem hallgatóinak száma az egyetem telephelyein a 2019/2020-as tanévben. Forrás: Oktatási Hivatal, firgraf.oh.gov.hu

	Hallgatók száma összesen	Ebből nő	Ebből férfi	Ebből külföldi	Ebből állami ösztöndíjas
Felsőoktatási szakképzés	568	352	216	1	427
Alapképzés (BA/BSc)	3175	1364	1811	241	1916
Mesterképzés (MA/MSc)	813	445	368	112	569
Osztatlan képzés	142	91	51	1	137
Szakirányú továbbképzés	212	112	100	7	-
Doktori képzés (PhD/DLA)	215	106	109	59	131
Összesen	5125	2470	2655	422	3180

45. ábra: Hallgatók számának megoszlása a Pannon Egyetemen képzésenként, a 2019/2020-as tanév során.

Az egyetem két campuson, a Belvárostól délnyugatra, város többi részétől valamelyest elszigetelten működik, azonban elhelyezkedése a környező városrészek alakulásának, fejlődésének szempontjából is meghatározó. A város K+F+I profiljának fejlesztése céljából stratégiai fontosságú oktatási központnak minősül. A Gazdaságtudományi, a Mérnöki, valamint a Műszaki Informatikai Kar 2022. szeptemberben összesen 28 szakon indít duális képzéseket, melyekhez döntően más dunántúli városokban, illetve

Budapesten működő vállalkozások szolgálnak az egyetem partnereiként, de tizenkét partnerük veszprémi telephelyén (is) fogadja a hallgatókat. E vállalkozások köre igen széles spektrumot ölel fel, mely az önkormányzati közműszolgáltató Bakonykarszt Zrt-től a város egyik legnagyobb foglalkoztatójának számító Balluff Elektronika Kft-n át a hotel- és étteremműködtető Villa Medici Kft-ig terjed.

		Felsőoktatási szakképzés	Alapképzés (BA/BSc)	Mesterképzés	Szakirányú továbbképzés	Doktori képzés
Gazdaság-tudományi Kar	Végzetek	117	176	88	9	5
	Közülük nő	94	132	54	6	3
Georgikon Kar	Végzetek	51	145	75	36	6
	Közülük nő	28	79	38	12	4
Mérnöki Kar	Végzetek	-	132	105	39	20
	Közülük nő	-	45	59	8	6
Modern Filológiai és Társadalom-tudományi Kar	Végzetek	-	84	206	25	-
	Közülük nő	-	63	165	22	-
Műszaki Informatikai Kar	Végzetek	2	106	33	-	5
	Közülük nő	-	19	2	-	1

46. ábra: A Pannon Egyetemen végzettséget szerettek száma intézményenként, karonként és képzési szintenként, 2018 (a Georgikon Kar nem Veszprémben, hanem Keszthelyen üzemel és már nem a Pannon Egyetem része). Forrás: Pannon Egyetem

A 2019/2020-as tanév során összesen 455 oktató tanított az egyetemen.

Kollégiumok	Cím	Férőhelyek (fő)
Jedlik Ányos Szakkollégium	8200 Veszprém, Móricz Zsigmond utca 8.	58
Központi Kollégium	8200 Veszprém, Egyetem utca 12.	600
Hotel Magister Kollégium	8200 Veszprém, József Attila utca 34/2.	720
Teleki Kollégium	8200 Veszprém, Stadion utca 20-22.	218
Várfok Kollégium	8200 Veszprém, Vár utca 20.	105
Nereus Kollégium	8220 Balatonalmádi, Lóczy Lajos tér 3.	92
Zárda utcai Kollégium	8800 Nagykanizsa, Zárda u. 7/a.	70
Gaspa Kollégium	8900 Zalaegerszeg, Gasparich Márk utca 18/a.	216

47. ábra: A Pannon Egyetemhez tartozó kollégiumok címe és kapacitása a 2019/2020-as tanévben. Forrás: Oktatási Hivatal, firgraf.oh.gov.hu

A városban működő másik, felsőoktatási intézmény a Veszprémi Érsekség fenntartásában lévő működő Veszprémi Érseki Főiskola a Jutasi úton. Az intézmény fő oktatási területe, a teológia mellett pedagógiai és társadalomtudományos képzéseket is nyújt, mintegy 250 hallgató számára.

2.1.8.1.8 Kultúra

Veszprém a hasonló népességű megyeszékhelyek kínálatához képest is változatos és színvonalas kulturális kínálattal rendelkezik, melyek minősége és mennyisége folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. 2018-ban elnyerte az Európa Kulturális Fővárosa 2023 címet, 2019 októberétől pedig a Zene Városa címet is viseli, amit az UNESCO azoknak a városoknak adományoz, melyek kiemelkedő zenei kínálattal rendelkeznek, illetve a kreatív szektorok fejlesztésében látják a város fenntartható fejlesztésének kulcsát.

A város kulturális negyedét az egymás közelében álló Petőfi Színház, Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Laczkó Dezső Múzeum, Hangvilla, Csermák Antal Zeneiskola és a Pannon Egyetem alkotja.

A Modern Városok Program keretein belül zajlik a Petőfi Sándor Színház és a Csermák Antal Zeneiskola rekonstrukciója. A város kulturális kínálatának átfogó fejlesztésében és kiterjesztésében meghatározó szerepet fog játszani Veszprém 2023-as évre vonatkozó Európa Kulturális Fővárosa cím viselése. A programsorozat kapcsán újul meg többek között az egykori gyermekkórház, a Vár alatt álló Ruttner-ház és a Veszprémi Vár több épülete (Szaléziánus, Tűztorony, Hősök kapuja), továbbá 2022 elején megkezdődött a Laczkó Dezső Múzeum felújítása is. A Veszprémi Érsekség 2020-ban bejelentett átfogó felújítási és funkcióbővítő programja a Vár épületeinek nagy hányadát fogja érinteni az évtized során.

Vitathatatlanul új szint hozott a város kulturális életébe az Agóra Kulturális Központ, a Jutasi úti lakótelepen található multifunkcionális művelődési központ és közösségi tér, amely 2015-ben az Agóra Veszprém című projekt keretében, az Európai Unió és a Magyar Állam támogatásával nyerte el jelenlegi formáját. A város belterületén elhelyezkedő épület mellett két testvérintézménye működik, a Gyulafirátóti Művelődési Ház és a Kádártai Községi ház. Az Agóra teljes egészében akadálymentesített főépületében egy 290 fő befogadására képes, korszerű fény- és hangtechnikával felszerelt színházterem, a Kabóca Bábszínház (melynek új helyszín épül a Deák Ferenc utcában), valamint átlagosan harminc műalkotás kihelyezésére alkalmas kiállítóterek találhatóak. Emellett különféle egyesületek és civil szervezetek foglalkozásainak, programjainak helyszínt biztosítanak az Agóra közösségi terei.

A Gyulafirátóti Művelődési Ház fő profilját a hagyományőrzéshez és népi kultúra ápolásához kötődő foglalkozások alkotják, ennek megfelelően számos népművészeti csoport és lokálpatrióta civil szervezet tevékenységeinek ad otthont. A 2017-ben átadott Kádártai Községi Ház, ami szintén kulcsszerepet játszik a helyi identitás erősítésében a közművelődési és közösségi programoknak való helyszín biztosításával. Az épületben gyakran rendeznek kulturális eseményeket, magyar ünnepek és jeles napok köré szerveződő rendezvényeket, valamint helyi klubok és civil szervezetek foglalkozásait.

Intézmény	2019
Kiállítóhelyek, galériák	Összes látogató
Művészetek Háza (Modern Képtár – Vass László Gyűjtemény, Csikász Galéria, Dubniczay-palota, Várgaléria, Tegulárium)	12 093
Rendezvényközpontok, művelődési házak	Összes látogató
Agóra Veszprém Kulturális Központ	135 565
Hangvilla	25 452
Színházak	Összes látogató
Kabóca Bábszínház	8609
Veszprémi Petőfi Színház	91 656
Veszprémi Petőfi Színház – Latinovits–Bujtor Játékszín	3722
Pannon Várszínház	84 827
Múzeumok	Kiállítások látogatói
Laczkó Dezső Múzeum	20 549
Bakonyi Ház	592
Boldog Gizella Királyné Főegyházmegyei Gyűjtemény	80 977
Szaléziánus Érsekségi Turisztikai Központ	n.a.
Könyvtárak, levéltárak	
Eötvös Károly Megyei Könyvtár	nem releváns
Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára	
Veszprémi Érseki Levéltár	
Veszprémi Érseki és Főkáptalani Levéltár	

48. ábra: Veszprémi kulturális és közművelődési intézmények látogatottsága, 2019. Forrás: intézményi adatszolgáltatás

2.1.8.1.9 Sport

Veszprém városában a sport nagy hagyománynak örvend, ami megmutatkozik egyrészt a településen jelenlévő sportegyesületek kiugróan magas számában, másrészt ezen egyesületek eredményeiben is. A legkiemelkedőbb példát mindenképp a Telekom Veszprém Kézilabda Club (2016-ig MKB-MVM Veszprém Kézilabda Club) jelenti, ami az ország legsikeresebb, de nemzetközi szinten is kimagasló teljesítményt nyújtó kézilabdacsapata. Nagy jelentőséggel bír a Veszprémi Torna Club, illetve a Veszprémi Egyetemi és Diák Atlétikai Club is. Mindemellett nem elhanyagolhatók a városszerte több helyen működő sportcélú civil szervezetek sem, a közeljövőben pedig a lakótelepek – kiváltképp a Jutasi úti lakótelep – rekreációs célú rehabilitációs beavatkozásai, valamint a Pannon Egyetem alsó campusának sportfejlesztései növelik majd az elérhető sportolási lehetőségek körét.

A városi sportélet meghatározó helyszíne a körgyűrűtől keletre fekvő, több mint 5000 néző befogadására képes Veszprémi Aréna és a mellette 2021-ben elkészült, hiánypótló Veszprém Sportuszoda. Ezek szomszédságában készül el 2022-re az új labdarúgó-komplexum is. Jelentős létesítmény a belvárostól délnyugatra található Városi Stadion és a Dózsaváros szélén álló jégcsarnok is. A Sportuszodán kívül a Jutasi úti lakótelepen is található uszoda.

2.1.8.2 Esélyegyenlőséget, társadalmi felzárkóztatást elősegítő szolgáltatások

A veszprémi lakosok esélyegyenlőségének érvényesülését a 2017-ben kidolgozott, legutóbbi alkalommal 2019-ben felülvizsgált helyi esélyegyenlőségi program (HEP) biztosítja. A program a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különösen öt célcsoport, a romák és mélyszegénységben élők, nők, gyermekek, idősek és fogyatékossgal élők – esélyegyenlőségének, az egyenlő bánásmód feltételeinek megteremtésének érdekében jött létre.

A gyermekek esélyegyenlőségét biztosító feltételeket tekintve javuló kilátásokra ad okot, hogy a gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma folyamatosan csökken, egyre kevesebben kérelmezik. A HEP-ben foglaltak szerint azonban hiányosság, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek tanulási felzárkóztatását segítő tanórán kívüli programok száma kevés, emellett nem áll rendelkezésre a hátránykompenzáló programokhoz szükséges infrastruktúra sem.

Krízishelyzetbe jutott családok számára a Veszprémi Családsegítő és Gyermejkölési Integrált Intézmény nyújt segítséget, amely a Mikszáth Kálmán u. 13. szám alatt található család- és gyermekjölési központon kívül még 3 másik veszprémi telephelyen biztosít szociális szolgáltatásokat és ellátást. Az intézmény ingatlanjai közül többen is felújítások, átalakítások szükségesek, emellett komoly hiányosság, hogy Veszprémben nem üzemel gyermekek átmeneti otthona. A Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság és a Veszprémi Járásbíróság egyaránt rendelkezik gyermekbarát meghallgató szobával.

Veszprém városában a nők hasonló hátrányokkal szembesülnek, mint az ország bármely más településén, azonban abból adódóan, hogy Veszprém megyei jogú város, így az országos átlagnál jelentősebb korszerűbb infrastruktúrával és szolgáltatásokkal rendelkezik, a nők esélyegyenlősége feltételezhetően jobban biztosított, mint más, kisebb településeken. A helyi közéletben évek óta egyre nagyobb számban képviseltetik magukat női szereplők és a 2011. évi népszámlálás adatai szerint Veszprémben az érettségivel és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők között is meghaladja a nők aránya a férfiakét. Ennek ellenére azonban a tartósan, 180 napnál régebb óta regisztrált álláskereső között nagyobb arányban vannak jelen nők, ami arra utal, hogy a női munkavállalók számára nehezebb újra elhelyezkedni a munkaerőpiacon. 1995 óta aktív a Veszprémi Nők Kerekasztala Egyesület, ami előadásokkal, konferenciákkal, kiadványokkal, workshopok szervezésével kívánja felhívni a figyelmet a nemek közti hátrányos megkülönböztetésre, a nők és férfiak esélyegyenlőségének elősegítésére.

Az idősek, valamint a fogyatékkal élők esetében is probléma, hogy foglalkoztatási rátájuk rendkívül alacsony, a városban nem elterjedtek a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés számukra kínált támogatási formái. A szociális és egészségügyi ellátásokat biztosító intézmények nem minden esetben működnek megfelelő kapacitással, és a férőhelyszámok szűkössége miatt a bentlakásos intézményekben (önálló életvitelre nem képes) és a támogatott lakhatási kapacitásokban (önálló életvitelre képes) is terjedelmesek a várólisták. Ezzel egyidőben a fogyatékossgal élők lakhatási, elhelyezési problémái jelentős mértékben érintik a városban és a megyében a fogyatékkal élő vagy időskorú személyeket gondozó családokat. Bár az utóbbi években e téren javulás figyelhető meg, az önkormányzati intézmények és a közösségi közlekedés akadálymentesítése továbbra sem teljeskörűen megoldott.

Veszprém MJV Önkormányzata rendelkezik egy prevenció jellegű antiszegregációs tervvel, amely elsősorban azon rétegek helyzetének javítását célozza, amelyek esetében a társadalmi leszakadás és a szociális elszigetelődés lehetősége fennáll. Célja továbbá, hogy a város funkcióbővítési beruházásainak

esetleges szegregáló hatását időben kiszűrje. Az antiszegregációs terv frissítésére jelen stratégia készítése részeként került sor.

Veszprém közigazgatási területén nincsenek szegregátumok (ami alatt az alacsonyabb társadalmi-gazdasági státuszú egyének, csoportok koncentrált, telepszerű együttélését értjük), ennél fogva a településen a szociális válsághelyzetek fokozott, tömeges jelenléte nem állapítható meg. Azonban az előző, 2015-ös ITS-ben az Önkormányzat szociális és gyermekvédelmi területén tevékenykedő szolgáltatók három olyan területet jelöltek ki, amelyek fokozódó szociális terhelés jeleit mutatják: a Házgyári út 1. szám alatti tízemeletes ingatlant, illetve a Jutasi úti lakótelep és Csatárhegy egyes részeit.

A Házgyári út 1. szám alatt található épület 4. emeletén 2009 óta folyik a Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét programja, ennek keretein belül működik az Angyal Tanoda. A Szeretetszolgálat adatai alapján a tanoda programban harminc gyermek vesz részt, többségük a Házgyári út 1. épületében lakik, mások a közelben található Dózsa György Általános Iskolából érkeznek fejlesztésre. Hitoktatás, kézművesség, zenei fejlesztés, tehetséggondozás, a családokkal való kapcsolattartás töltik ki a hetet. Az iskolás gyerekek foglalkozásain kívül fejlesztőpedagógus foglalkozik az óvodás gyerekek fejlesztésével, iskolai előkészítésével, illetve a nyolc általánost elvégezni kívánó felnőttekkel is.

Az épületben mára többségi tulajdont szerzett a Máltai Szeretetszolgálat. A megvásárolt 48 lakásból 15 felújítása befejeződött, ebből tizben önkormányzati bérlőkijelölésű lakó lakik. Az épület mára biztonságos és akadálymentes. Az elmúlt években megtörtént a lépcsőházi nyílászárók cseréje, lift építése, a villamos fővezeték cseréje, tetőszigetelés, új szennyvízvezeték kiépítése, fűtés bevezetése az épület négy szintjében. A társasház jelentős adósságokat halmozott fel, ezek rendezése is folyamatban van. A program fontos eleme a házban élő emberek közösségé szervezése, környezeti és életmódbeli tudatosságának fejlesztése, ezért a második emeleten 150 m² alapterületű közösségi teret alakítottak ki. Felnőtt és gyermek rész, mosókonyha, fürdő, teakonyha szolgálja a rászorulóknak szükségleteit, valamint működik itt egy szociális és egészségpont. A harmadik szinten található a Rehabilitációs Célú Átmeneti Szállás, mely a veszprémi hajléktalanellátás részét képezi 2011.június 1. óta.

Az Önkormányzat esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeletei:

- 27/2021. (VI. 24.) önkormányzati rendelet az egészségügyi alapellátások körzeteinek meghatározásáról;
- 23/2021. (V.11.) önkormányzati rendelet a települési támogatás keretében nyújtott szociális ellátásokról;
- 40/2020. (X.29.) önkormányzati rendelet a Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételének rendjéről, a fizetendő térítési díjak megállapításáról;
- 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekékeztetési térítési díjról, és az óvodában a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról;
- 24/2017. (IX. 28.) önkormányzati rendelet a Helyi Építési Szabályzatról;
- 10/2014. (III. 27.) önkormányzati rendelet a Családsegítő és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Intézményfenntartó Társulás által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételének rendjéről, a fizetendő térítési díjak megállapításáról;
- 13/2012. (III. 30.) önkormányzati rendelet a civil szervezeteknek nyújtható önkormányzati támogatásokról.

2.1.9 A település gazdasága

2.1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Nettó árbevétel alapján a város gazdasági szerkezetének legdominánsabb területét a feldolgozóipar, azon belül is a gépjárműipar ágazata jelenti, de az utóbbi években a kereskedelem és szolgáltatás területein is növekedés tapasztalható. Fontos, az Európa Kulturális Fővárosa 2023 cím elnyerésével is tovább erősített célkitűzés a város kulturális kínálatának bővítése.

Veszprém egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem értéke az elmúlt évtizedben folyamatos növekedést mutatott. Bár a 2014-es adatokhoz képest a növekedés üteme az országos trendekhez képest valamelyest lassult, az egy főre jutó nettó belföldi jövedelem tekintetében Veszprém stabilan jóval az országos átlag felett teljesít, a megyei átlagot is magasan meghaladva.

	Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem, 2014		Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem, 2019	
	Ft	országos átlag %-ában	Ft	országos átlag %-ában
Veszprém megye	779 517	108%	1 436 341	108%
Veszprémi járás	865 036	120%	1 568 374	118%
Veszprém	911 691	127%	1 616 214	122%

49. ábra: Egy főre jutó nettó belföldi jövedelem Veszprémben, 2014 és 2019. Forrás: KSH

Veszprémben az egy lakosra jutó iparűzési adó értéke az elmúlt évtizedben szintén folyamatos növekedést mutatott, miközben az egész országé összességében csökkent. A növekedés nem terjedt ki a megye Veszprémen kívüli részére sem, az egy főre vetített itteni érték növekedését is a veszprémi jelentős növekedés okozta.

	Egy lakosra jutó iparűzési adó, 2014		Egy lakosra jutó iparűzési adó, 2019		Egy lakosra jutó iparűzési adó, 2020	
	ezer Ft	országos átlag %-ában	ezer Ft	országos átlag %-ában	ezer Ft	országos átlag %-ában
Veszprém megye	37,9	71,46%	55,9	69,3%	56,8	78,62%
Veszprémi járás	63,6	119,82%	89	110,24%	99,4	137,63%
Veszprém	75,5	142,24%	105,3	130,45%	121,9	168,76%

50. ábra: Egy főre jutó iparűzési adó Veszprémben 2014 és 2020 között. Forrás: KSH Statinfo

Az egy főre jutó idegenforgalmi adó tekintetében Veszprém az országos átlagon túl a megyei járásközpontok átlaga alatt is marad, ami főleg annak tudható be, hogy a Balaton-menti járásközpontok (Balatonfüred, Balatonalmádi) idegenforgalmi adóból érkező bevételei országos jelentőségű turisztikai célpontként betöltött szerepük miatt kiemelkedően magasak.

	Egy lakosra jutó idegenforgalmi adó, 2014.		Egy lakosra jutó idegenforgalmi adó, 2019.		Egy lakosra jutó idegenforgalmi adó, 2020.	
	Ft	országos átlag %-ában	Ft	országos átlag %-ában	Ft	országos átlag %-ában
Veszprém megye	2131	230,15%	3247	195,23%	434	106,95%
Veszprémi járás	419	45,30%	610	36,68%	154	37,96%
Veszprém	545	58,85%	763	45,85%	200	49,29%

51. ábra: Egy főre jutó idegenforgalmi adó Veszprémben 2014 és 2020 között. Forrás: KSH

2.1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Veszprémben 2019-ben a nonprofit vállalkozásokat nem számítva 2891 működő vállalkozást tartottak nyilván, ami 2015. évi állapothoz képest valamivel alacsonyabb, de nem jelentősen kisebb szám. Ellenben a nonprofitokat is figyelembe véve a városban működő vállalkozások száma összességében 2019-ben 7419-re emelkedett. A város gazdaságában változatlanul az ipar (azon belül is a feldolgozóipar) a legmeghatározóbb. Bár kisebb változások észrevehetőek a vállalkozások nemzetgazdasági ágazatonkénti eloszlásában, számottevő gazdaságszerkezeti átrendeződés nem történt.

Nemzetgazdasági ágazatok	Vállalkozások száma (db), 2015	Vállalkozások száma (db), 2019	Vállalkozások száma nonprofit gazdasági társaságokkal együtt (db), 2019
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	638	609	1416
Kereskedelem, gépjárműjavítás	583	560	914
Építőipar	244	254	706
Egyéb szolgáltatás	65	54	534
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	140	154	511
Oktatás	88	79	424
Feldolgozóipar	204	220	385
Ingatlanügyletek	242	270	359
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	165	151	357
Információ, kommunikáció	169	159	355
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	67	65	270
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	63	58	244
Szállítás, raktározás	77	85	227
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	129	128	207
Bányászat, kőfejtés	4	3	3
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	21	27	73

Nemzetgazdasági ágazatok	Vállalkozások száma (db), 2015	Vállalkozások száma (db), 2019	Vállalkozások száma nonprofit gazdasági társaságokkal együtt (db), 2019
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	7	10	17
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1	5	6
Működő vállalkozások összesen	2907	2891	7419

52. ábra: Vállalkozások számának megoszlása nemzetgazdasági ágazatokként, a nonprofit vállalkozások nélkül és azokkal együtt Veszprémben, 2015, 2019. Forrás: KSH Statinfo

2.1.9.2.1 Nemzetgazdasági ágazatok

2.1.9.2.1.1 Mezőgazdaság, erdő- és vadgazdálkodás

Veszprémben a primer szektor ágazatainak kevésbé jelentős a gazdasági súlya. A városban jelenlévő mezőgazdasággal, erdőgazdálkodással és halászattal foglalkozó vállalkozások száma 2010-ben sem volt hangsúlyos, azonban az akkori 140 működő vállalkozáshoz képest 2019-re ez a szám 73-ra csökkent.

A környék erdő- és vadgazdálkodási tevékenységeit az állami tulajdonban lévő, 1993 óta fennálló VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt. végzi, amelynek tevékenységei között a klasszikus erdőgazdálkodáson felül murvabányászat is szerepel. A VERGA Zrt. által kezelt vadászterületek 17 000 hektáron terülnek el, ebből a Veszprémhez tartozó erdők aránya a város beépítetlen területeiből 38,9% (5080 ha). Az állami tulajdonban álló erdőterületek mellett kisebb részben előfordulnak magántulajdonban lévők is, az önkormányzat által birtokolt erdők kiterjedése pedig 44 hektár. A terület gazdag gímállománnyal rendelkezik, de vaddisznó, muflon és őz is nagy számban előfordul.

A mezőgazdasági művelésre használt szántóföldek a város déli, illetve keleti határai mentén helyezkednek el. Arányuk a nem beépített területekből 33,2%, azaz 3025 hektár, részét képezi szántó, gyeper, kert, gyümölcsös és mezőgazdasági üzem is. A gyeperes területek jelentős részét a honvédség hasznosítja. A szántókon gabonafélék, kukorica, napraforgó és pillangósok termesztése jellemző, de jelentős a szőlő- és gyümölcsstermesztés is.

2.1.9.2.1.2 Ipar

Veszprém ipari termelésben betöltött szerepére elsősorban különböző nyugat-európai anyacégek leányvállalataiban végzett feldolgozóipari, azon belül is főleg műszaki-elektronikai tevékenység jellemző. A legjelentősebb foglalkoztatók – mind nettó árbevételben, mind a foglalkoztatottak létszámában – a német tulajdonban lévő, a világ öt vezető autóiipari beszállítója között számon tartott Continental Automotive Hungary Kft., illetve a francia Valeo Auto-Electric Magyarország Kft. Mindkét cég gépjárműipari elektronikával, főleg elektronikus vezérlőegységek fejlesztésével, tervezésével és gyártásával foglalkozik. Ugyanezen ágazat fontos szereplője még Veszprémben a teherautó-alkatrészek gyártását végző JOST Hungária Bt. Érdemes megemlíteni Veszprém építőiparának kulcsszereplőit is, így az amerikai Standard Industries nagyvállalat részét képező, tetőfedő rendszerek és ipari kerámiák gyártására specializálódott Bramac Kft.-t, valamint az építőipari termékek gyártásával és forgalmazásával foglalkozó, osztrák érdekeltségű Cemix Hungary Kft-t (2020-ig Lasselsberger-Knauf Építőanyagipari Kft.).

Bár a magyar ipari termelés húzóágazata a járműipar, az ország gazdaságában egyre erősebb pozíciót tölt be az elektronika is, melyet Veszprémben elsősorban a csaknem 800 főt foglalkoztató Balluff-Elektronika Kft. képviseli, amely 18 ezer m²-es gyárában több, mint 7000-féle villamossági és elektronikai terméket gyárt. Szintén az elektronikai ágazatot képviseli az ipari szenzorokat gyártó Pepperl+Fuchs Kft. és az elektromotor-készítésre szakosodott Maxon Motor Elektronikai Kft.

Az élelmiszeripari termelés területén elsősorban a tejipar alágazatának van hangsúlyos szerepe Veszprémben: itt található az elsősorban sajtgyártással foglalkozó Savencia Fromage & Dairy Hungary Zrt. (korábban Veszprémtej Zrt.), valamint az Unilever veszprémi Algida jégkrémgyára is.

Gazdasági társaság	Nettó árbevétel 2019 (M Ft)	Nettó árbevétel 2020 (M Ft)	Beruházások 2020 (M Ft)	Létszám (fő)
Continental Automotive Hungary Kft.	329 019	336 489	13 832	4 061
VALEO Auto-Electric Magyarország Kft.	170 960	168 292	353	2 055
Vöröskő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	64 949	70 764	22	988
VALEO Siemens eAutomotive Hungary Kft.	18 776	52 780	17 112	481
Balluff-Elektronika Kft.	29 959	29 747	289	788
Savencia Fromage & Dairy Hungary Zrt.	18 393	18 944	510	590
Jost Hungária Haszongépjárműalkatrész Gyártó Kft.	15 608	14 350	621	318
Bramac Betoncserepgyártó és Építőanyagipari Kft.	12 102	13 096	3	145
Cemix Hungary Építőipari Kft.	11 887	12 743	-	182
VEMÉV-SZER Építő- és Szerelőipari Kft.	5 355	10 987	-	88

53. ábra: Veszprém 10 legnagyobb vállalkozása nettó árbevétel alapján, 2020. Forrás: Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 2021 TOP 100+200 Veszprém megye kiadványa

2.1.9.2.1.3 Szolgáltatás, kereskedelem, turizmus

Veszprém a térség fontos kulturális és turisztikai szolgáltatója, vonzerejét tovább növeli a Balaton északi partjához, valamint a Bakonyhoz való közelsége. A városban belül kiemelt fontosságú turisztikai célpontnak minősül az évi 300-400 ezer látogatót vonzó Veszprémi Állatkert, a Veszprémi Vár és a környékén található látványosságok (Szaléziánus, Tűztorony, Szent-Mihály bazilika) és a Veszprém Aréna, akárcsak a város zenei fesztiváljai.

Nagy fejlesztési potenciált hordoz magában Veszprém kulturális és turisztikai fejlesztési terveinek összehangolása a balatoni turisztikai térséggel. Ennek megvalósításában jelentős szerep juthat az Európa Kulturális Fővárosa 2023 programnak is.

Veszprémben döntően a közepes és kis kapacitással működő szálláshelyek jellemzők. Magasabb kategóriájú szállásokból viszonylag kevés található. 2019-ben a városban 19 kereskedelmi szálláshely működött 686 szobával és 1404 férőhellyel, a hostelektől a többcsillagos szállodákig. Nemzetközi szállodaláncok egységeinek hiányában a magasabb minőségű szállásokat a kevesebb férőhellyel rendelkező négycsillagos hotelek jelentik. A Veszprémben 2019-ben szállást igénybe vevő 8880 vendég közül 17% volt külföldi, sejtethetően főként üzleti látogatók, akik átlagosan közel háromszor annyi éjszakát töltöttek Veszprémben, mint a Veszprémet főként napközbeni programként felkereső belföldi vendégek.

	Magyarország	Székes- fehérvár	Veszprém megye	Veszprém	Győr	Szombat- hely
Kereskedelmi szálláshelyek férőhelyei	272 390	1550	29 464	1404	3079	831
Szállodák száma	905	8	65	8	25	5
Szállodai férőhelyek	127 172	952	9764	372	2247	298
4* szállodai férőhelyek	35 885	530	2751	254	364	0
5* szállodai férőhelyek	2060	0	0	0	0	0
Belföldi vendégek (fő)	1 736 428	1373	218 424	7400	12 899	5207
Belföldi vendégek átlagos tartózkodása (éjszaka)	3,1	5,3	2,9	3	1,9	2,7
Külföldi vendégek száma (fő)	1 499 447	637	53 647	1480	9948	428
Külföldi vendégek átlagos tartózkodása (éjszaka)	3,4	2,3	3,5	8,5	2,1	4,4
Összes vendégéjszaka	10 495 145	8717	814 903	34 855	45 097	8690

54. ábra: Szálláshelyek férőhelyeinek, vendégforgalmának összevetése a fővárosi, Veszprém megyei és országos adatokkal, valamint a Veszprémhez hasonló paraméterekkel rendelkező településekkel. Forrás: KSH

2.1.9.2.1.4 Kutatás-fejlesztés

A Veszprém megyében zajló K+F tevékenység országos szinten is kiemelkedő: 2019-ben 1527 ember dolgozott a kutatás-fejlesztés terén, azaz a megyében az ezer főre jutó kutatók száma 4,47 volt; ezzel Veszprém megye az ötödik legmagasabb eredményt éri el országosan. Természetesen ehhez az értékhez nagyban hozzájárul a Pannon Egyetem, valamint a szakmai, tudományos és műszaki tevékenységeket folytató helyi ipari cégek jelenléte.

Fontos mérföldkő volt a kutatás-fejlesztés és az ipari és egyéb üzleti területek közti szorosabb kapcsolatok megteremtésében a Pannon Egyetem által 2013-ban létrehozott Tudás- és Technológiatranszfer Központ. Az intézmény célja, hogy szerződések, megrendelések koordinációjában és előkészítésében, valamint gazdasági potenciállal rendelkező szellemi alkotások feltérképezésében és védelmében vállalt szerepe révén biztosítsa a K+F tevékenységi területeken belüli gazdasági partnerkapcsolatok minél hatékonyabb működését.

Az egyetem K+F tevékenységei mellett Veszprém-ben a vállalati kutatás-fejlesztést elsősorban olyan, a járműiparhoz köthető nagyvállalatok végzik, mint a korábban említett Valeo és Continental, melyek együttesen 800 kutatómérnököt foglalkoztatnak, valamint a kutatás-fejlesztési beruházásokra 2021-ben több, mint 2 milliárd forintot kiadott Balluff Elektronika Kft.

A Pannon Egyetem 2021-ben indította el a Fenntarthatósági Kompetencia Központ kiépítését Veszprém-ben és Nagykanizsán a MOL támogatásával.

2.1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

2.1.9.3.1 Gazdasági szervezetek területi elhelyezkedése, jellemzői, települést érintő fejlesztési elképzelései

A veszprémi vállalkozások túlnyomó többsége 1-19 főt foglalkoztató kisvállalkozás, míg 250 főnél több embert foglalkoztató vállalkozásból összesen 16 db található. A vállalkozások sűrűségének értéke 127 db/ezer fő, ami jóval alacsonyabb, mint a 176 db/ezer fős országos átlag.

Veszprémnek a térségben betöltött fontos gazdasági szerepét támasztja alá, hogy a megye 10 legjelentősebb gazdasági társasága közül négy is itt található. Ezek közül a Forbes rangsorolása alapján az Euronics elektronikaikereskedés-láncot működtető Vöröskő Kft. az ország 100 legértékesebb, teljes mértékben magyar tulajdonban lévő vállalkozásai közé tartozik. Az ipari termelés kiemelt területe a megyei szinten is a legjelentősebb gazdasági társaságoknak otthont adó Iparváros, amely Veszprém északi részén, a Házgyári út és Pápai út között terül el. A város másik fő iparterülete a Déli intézményközpont a környűrú déli részén, a Balatonfüredről érkező 73. sz. főút mellett.

Cégnév	Tevékenységi kör	Foglalkoztatottak száma (fő)	Alapítás éve
Valeo Auto-Electric Magyarország Kft.	Járművillamossági, -elektronikai készülékek gyártása	2055	1998
Continental Automotive Hungary Kft.	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	Mintegy 2300 fő a veszprémi üzemben, összes: 4061 fő	1990
Veszprém Megyei Csolnoky Ferenc Kórház	Fekvőbeteg-ellátás	1812	2007
Vöröskő Kft.	Villamos háztartási készülék kiskereskedelme	988	1989
Balluff Elektronika Kft.	Elektronikai alkatrész gyártása	788	1989
Savencia Fromage & Dairy Hungary Zrt.	Tejtermék gyártása	590	1986
Valeo Siemens eAutomotive Hungary Kft.	Járművillamossági, -elektronikai készülékek gyártása	481	2016
Maxon Motor Hungary Elektronikai Kft.	Motor, turbina gyártása (kivéve légi-, közúti jármű-motor)	457	2001
Pepperl+Fuchs Fém- és Műanyagtechnikai Kft.	Egyéb műanyag termék gyártása	416	1996
Bakonykarszt Zrt.	Víztermelés, kezelés, ellátás	354	1995
Veszprémi Törvényszék	Igazságügy, bíróság	344	-
„VKSZ” Veszprémi Közütemi Szolgáltató Zrt.	Nem veszélyes hulladék kezelése, ártalmatlanítása	327	2005
Jost Hungária Haszongép-járműalkatrész Gyártó Kft.	Fémmegmunkálás	318	1995
Nass Magnet Hungária Kft.	Egyéb villamos berendezés gyártása	301	1996

Cégnév	Tevékenységi kör	Foglalkoztatottak száma (fő)	Alapítás éve
Beurer-Hungaria Kft.	Háztartási villamos készülék gyártása	272	1991
ITC Magyarország Húsfeldolgozó Kft.	Húsfeldolgozás, -tartósítás	267	2007

55. ábra: 250 főnél több embert foglalkoztató vállalkozások Veszprémben, 2020. Forrás: Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 2021 TOP 100+200 Veszprém megye kiadványa

2.1.9.3.2 Barnamezős területek

A városban folytatott ipari tevékenységek legnagyobb része tehát a Házgyári út mentén (Iparváros), illetve a déli körgyűrűn kívüli ipari zónában (Déli Intézményközpont) zajlik. Ezek a területek nem tekinthetők egységes ipari parkoknak, hiszen nincsenek megosztott szolgáltatások a létesítmények között, csupán területileg koncentrálnak. Veszprém környékén további olyan barnamezős tartalékterület, amely költséghatékonyan, jelentős terepmódosítást igénylő beavatkozások nélkül bevonható lenne, viszonylag kevés található, elsősorban a domborzati adottságok miatt. A rendelkezésre álló, bevonásra alkalmas tartalékterületek jelentős része mezőgazdasági terület, így csak erős korlátozásokkal minősíthető át. Fontos kivétel a veszprém–szentkirályszabadjai repülőtér területe, mely a mellette fekvő volt szovjet laktanyával (ma Északi Gazdasági Terület) együtt a két település határán fekszik. Az ezek által alkotott fejlesztési területre mindkét település érintett részeire kiterjedő szabályozási terv készült.

A település olyan barnamezős területeket jelölt ki rozsdamezős akcióterületnek, amelyek alapvetően kedvező elhelyezkedésűek, és fejlesztésük hozzájárulna a gazdaság élénkítéséhez, valamint a város lakó- és munkakörülményeinek javításához, azonban jelenleg elhanyagoltak, kihasználatlanok, alkalmanként környezetszennyezéssel, hulladéklerakással terheltek. A lehatárolt területek állapotuktól függően kétféle besorolást kaphattak: azonnali rozsdaovezeti akcióterület, valamint közép- és hosszú távú rozsdaovezeti akcióterület.

Terület elhelyezkedése	Telekcsoportba tartozó helyrajzi számok	Teljes terület nagysága (ha)	Épület-állománnyal rendelkezik	Használatban van
Vasútállomás és környéke	2551, 2552, 2550/1, 2550/2, 2129/1, 2129/4	28,30	igen	igen
Viola u.- Csillag u. találkozásánál lévő, egykori Robix felhagyott gazdasági területe	4121/14, 4121/19, 4193/15	3,27	igen	igen
Volt vámuvar területe, Házgyári út 16	2177	3,08	igen	igen
Északi iparterületbe beékelődő fejlesztésre alkalmas terület	2166/6, 2166/7, 2166/5, 2166/4, 2166/3	1,58	igen	igen
Mester u. déli részén szanált gazdasági terület	4946/25	0,97	nem	nem

Terület elhelyezkedése	Telekcsoportba tartozó helyrajzi számok	Teljes terület nagysága (ha)	Épület-állománnyal rendelkezik	Használatban van
Ibolya u.- Mester u. által határolt, egykori kenyérgyári terület	4939/1, 4939/2, 4939/3, 4939/4, 4939/5, 4939/6	0,89	igen	igen
Hadkiegészítő területe, Jutasi út	2358/10	0,78	igen	igen
Budapest utca környezetében lévő, egykori Vas-műszaki területe	4019	0,42	igen	igen
Vas Gereben utca melletti szanált lakóterület	67, 70, 71,	0,28	igen	igen
Bajcsy Zsilinszky utca 5., 7., 9.	4751/1, 4751/2, 4752, 4753	0,27	igen	igen
Buhim utca déli részén szanált lakóterület	41/1, 42, 43	0,11	igen	igen
Terület összesen (ha):		39,95		

56. ábra: Azonnali rozsdáövezeti akcióterületként kijelölt barnamezős területek Veszprémben. Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A másik kategória ezzel szemben olyan rozsdáövezeti akcióterületeket foglal magába, amelyek területén összetett előkészítő munkák, adott esetben környezeti kármentesítés, bontás, közműrendezés és infrastruktúrafejlesztés, tulajdonrendezés, telekalakítás és településrendezési feladatok elvégzése szükséges, és amelyek fejlesztési célú területként való rendelkezésre állása kormányzati koordinációt, jelentős anyagi ráfordítást és többéves előkészítő időszakot igényelnek.

Terület elhelyezkedése	Telekcsoportba tartozó helyrajzi számok	Teljes terület nagysága (ha)	Épület-állománnyal rendelkezik	Használatban van
volt honvédségi terület	2358/9	2,85915	igen	igen
Lengyel piac	1966/4, 1966/6, 1966/2, 1965/20	5,83289	nem	igen
Bakony Művek	8675, 8676, 8677, 8678, 8679, 8680, 8681, 8682, 8683, 8684, 8685, 8686, 8687, 8688, 8689, 8690, 8691, 8692, 8693, 8694, 8695, 8696, 8697, 8698, 8699, 8700, 8701, 8702, 8703	14,237001	nem	nem

Terület elhelyezkedése	Telekcsoportba tartozó helyrajzi számok	Teljes terület nagysága (ha)	Épület-állománnyal rendelkezik	Használatban van
Radiant terület	0231/4, 0230/22, 0230/23, 0230/24, 0230/25, 0230/26, 0230/19, 0230/20, 0230/27, 0230/11, 0230/8, 0230/14, 0230/12, 0230/13, 0230/15, 0230/16, 0230/18, 0230/17, 0230/3	41,781414	igen	nem
Repülőtér	0241/15, 0239/3, 0241/13, 0241/17, 0241/29, 0240/4, 0240/5, 0230/4	14251,959666 6	igen	igen
Aranyosvölgy	2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278	5,6045377	nem	igen
Balaton Volán telephelye, Pápai út 30.	6601/1	7,0183	igen	igen
Terület összesen (ha)		14329,29		

57. ábra: Közép- és hosszú távú rozsdáövezeti akcióterületként kijelölt barnamezős területek Veszprémben. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Egy város gazdasági versenyképességét nagyban meghatározza könnyű megközelíthetősége. Veszprém gazdasági összeköttetésekének erősítését valamelyest akadályozza, hogy nincs saját autópálya-kapcsolata és légi úton sem érhető el közvetlenül. Jelentős javulást jelentett a város elérhetőségén a 8-as főút 2021-re elkészült bővítése és autóúttá fejlesztése – a veszprémi útgyűrű e fejlesztés folytatásaként megvalósuló bővítése és különbszintű csomópontokkal való ellátása, illetve a 82-es úttal való kapcsolat javítása további minőségjavulást fog jelenteni Veszprém megközelíthetőségében.

Veszprém és környékének turisztikai vonzerejére, vendégforgalmának intenzitására erős szezonális jellemző – a vendégéjszakák egész éven belüli megoszlását tekintve a júniustól augusztusig tartó időszakra esik az éves teljesítmény több, mint fele. A koronavírusjárvány okozta korlátozások a veszprémi gazdaságra is káros hatással voltak, és bár a visszaesés teljes képe még nem ismert, az ágazat, ahol a negatív gazdasági következmények szinte azonnal éreztették a hatásukat, épp az amúgy is szezonális jellegű idegenforgalom és turizmus volt.

Egy település versenyképességének egyik legfontosabb indikátora a jelenlévő munkaerő képzettségének foka, hiszen nagyban hozzájárul ahhoz, hogy milyen mértékben tudnak megvalósulni magas hozzáadott értékkel rendelkező gazdasági tevékenységek az adott területen. Mivel Veszprémben az országos átlagot meghaladó a magasan képzett (egyetemi oklevéllel rendelkező) munkaerő jelenléte, a település helyzete ebből a szempontból kedvezőnek tekinthető. Szintén pozitív befolyásoló tényező a munkanélküliek alacsony aránya.

Ahogy az jelen tanulmány 1.7.1. fejezetében szerepel, Veszprém népességének trendszerű csökkenése, emellett az időskorúak arányának emelkedése a népességben belül már középtávon is komoly szociális kihívásokat vonhat maga után. Ez kockázatot jelent Veszprém munkaerőpiacára, ezáltal gazdasági termelékenységére is. Többek között ezt a kockázatot mérséklendő fogalmazódott meg operatív célkitűzésként az időskorúak munkavállalásának támogatása a város 2012-ben kidolgozott időügyi koncepciójában, amely 2022-ben kerül felülvizsgálatra. A foglalkoztatási területek körének bővítése mint cél szintén a munkaerőpiac rezilienciáját erősíti. Az utóbbi években egyre magasabb számban jelennek meg külföldi munkavállalók is Veszprémben, a szokottól eltérő kulturális, viselkedési és munkakulturális sajátosságokkal, melyeket a foglalkoztatókon felül a városi közösségnek is feladata kezelni, azokra megfelelően felkészülni.

Veszprém befektetésösztönzési stratégiája 2010 szeptemberében készült el. Fontos prioritásként szerepel benne a profit visszaforgatásával létrejövő újrabefektetések ösztönzése. Ennek első lépése az, hogy a város megtartsa azokat a jelentős gazdasági szereplőket, akik potenciális újrabefektetők lehetnek. Figyelemmel kell kísérni véleményeiket, észrevételeiket és kritikáikat, a jogos felvetéseket pedig lehetőség szerint meg kell valósítani. Példa erre a helyi közösségi közlekedés rendszerének a nagyobb vállalkozások dolgozói igényeihez való optimalizálása.

A stratégiában a meglévő vállalkozások támogatásán felül szerepel a közepes és kisebb vállalatok befektetőnek való megnyerése, a magasabb hozzáadott értékű termelés és szolgáltatások meghonosítása és új tőkeexportőr országok feltérképezése. A város fontosnak tartja további egy-két ismert külföldi befektető megnyerését, hogy ezáltal további cégek is felfigyeljenek a városban kínált üzleti lehetőségekre. A K+F+I tevékenységek és a csúcstechnológia meggyökereztetésének egyik fontos eleme a szoros partnerség a befektetők és a Pannon Egyetem között.

A legjelentősebb nagyberuházókkal különleges megállapodásokat és alkukat köthet a város a stratégia értelmében. Ennek részei lehetnek infrastrukturális fejlesztések (például körforgalom létesítése), munkahelyteremtő beruházások esetén a szükséges terület térítésmentes biztosítása (nem tulajdonba adással) illetve településrendezési szerződések megkötése is. A kis- és középvállalkozások számára támogatás igényelhető a vállalkozásfejlesztési alapból, illetve kisvállalkozások esetében jelentős támogatást jelent az önkormányzati rendeletben biztosított 2,45 millió forintos adóalap-mentesség.

Ahhoz, hogy az új befektetők Veszprémet válasszák, fontos a jó városmarketing: a városi és környékbeli adottságok, befektetési előnyök népszerűsítése, kiadványok eljuttatása a potenciális partnerekhez, konferenciák rendezése, rendszeres üzleti partnerkereső programok szervezése stb. A kiadványoknak be kell mutatniuk a város területi, demográfiai, kulturális, szakképzettségi és más jellemzőit, a gazdasági, az adózási, az ügyintézési feltételeket, egyéb lakhatási és munkavállalási körülményeket. Elsősorban befektetői és fejlesztő cégek érdekszervezetei, kamarák és testvérvárosok a megkeresés céljai, nem feltétlenül konkrét vállalatok.

A befektetések közvetlen ösztönzésén túl közvetett intézkedéseket is felsorol a stratégia. Erre példa az életkörülmények javítása (infrastrukturális, egészségügyi és szociális ellátás színvonalának emelése) vagy a minőségi lakókörnyezet, lakáskínálat és választék bővítése. A városon belül a partnerség meglévő formáit erősíteni, illetve újakat is behozni is lehetséges: ilyenek a vállalkozói fórumok,

befektetői klubok és rendszeres lakossági-társadalmi fórumok. A magas színvonalú foglalkoztatási kultúra kialakulása elősegítését konkrét érdekvédelmi közösségekkel, így szakszervezetekkel való városi partnerségek formálásával is erősítheti az önkormányzat.

2.1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok

Veszprémben az állandó lakosság csökkenő tendenciájának ellenére a városi lakásállomány folyamatos bővülése figyelhető meg, az elmúlt öt évben stabilan évente 120-170 db új lakás épült. 2019-ben 27 152 lakás volt Veszprémben, és összesen 4 szűnt meg.

Év	Lakásállomány (db)	1000 lakosra jutó lakások száma (db)	Épített lakások aránya (lakásállomány %-ában)
2011	26 464	435,5	0,5%
2012	26 493	435,5	0,14%
2013	26 499	435,9	0,04%
2014	26 562	437,2	0,26%
2015	26 587	440,2	0,12%
2016	26 689	445,4	0,43%
2017	26 809	448,7	0,51%
2018	26 980	451,6	0,66%
2019	27 152	459,3	0,65%

58. ábra: Veszprém lakásállományának változásai 2011 és 2019 között. Forrás: KSH Statinfo

	Épített lakások száma (db)	Épített lakások összes alapterülete (m ²)	Megszűnt lakások száma (db)	Épített lakóépületek száma (db)	Vállalkozások által épített lakások száma (db)	Természetes személy által épített lakások száma (db)	Saját használatra épített lakások száma (db)
2011	132	10447	14	30	81	51	43
2012	37	5838	8	27		37	35
2013	10	1290	4	7	1	9	9
2014	69	6656	6	22	37	32	32
2015	32	3600	7	13	15	17	16
2016	115	6937	13	18	92	23	22
2017	136	11978	16	36	86	50	40
2018	177	15901	6	42	137	40	43
2019	176	13887	4	52	127	49	47
2020	217	20861	7	85	141	76	73

59. ábra: Veszprém lakásállományának változásai 2011 és 2020 között okok szerinti bontásban. Forrás: KSH Statinfo

Az ingatlanárakat tekintve az átlagos négyzetméterár alapján a téglalakásokat és sorházakat leszámítva a veszprémi ingatlanok ára minden lakóingatlan-típusnál alacsonyabb, mint a megyei átlag, azonban a panellakásokon és albérleteken kívül minden esetben meghaladja az országos átlagot.

	Átlagos méret (m ²)	Átlagár (Ft/m ²)	Legolcsóbb (Ft/m ²)	Legdrágább (Ft/m ²)	Átlagár (Ft)
Lakóingatlanok	125	624 211	255 652	901 388	68 054 110
Családi ház	221	438 278	255 652	661 904	104 197 414
Téglalakás	73	780 956	568 274	901 388	52 752 073
Panellakás	50	582 651	493 103	656 097	30 490 909
Sorház	165	320 606	320 606	320 606	52 900 000
Albérlet	66	2 867	1 580	4 255	165 273

60. ábra: Veszprémi ingatlanárviszonyok lakóingatlan-típusonként, 2021. Forrás: ingatlanet.hu

Magyarországon 2014 óta folyamatosan emelkednek az ingatlanárak, amely növekedést a koronavírus-járvány láthatóan csak tovább fokozta. A KSH ingatlanadattárának adatait összehasonlítva megállapítható, hogy 2020-ban a veszprémi ingatlanok négyzetméterárai jellemzően két-két és félszeresükre nőttek, bizonyos mértékű területi kiegyenlítődés mellett. A város legnagyobb lakótelepeként továbbra is a Jutasi úti lakótelep a legolcsóbb, míg a korábban legdrágább Belvárost több más városrész is beérte.

	2015		2020		Árváltozás
	Átlagár, ezer Ft/m ²	db	Átlagár, ezer Ft/m ²	db	
Bakonyalja	224	84	494	50	2,21x
Belváros	297	43	481	29	1,62x
Cholnokyváros	203	115	480	100	2,36x
Egyetemváros	193	135	432	103	2,24x
Füredidomb	245	29	563	9	2,30x
Jeruzsálemhegy	211	37	459	36	2,18x
Jutasi úti lakótelep	148	330	370	270	2,50x
Újtelep	176	36	497	33	2,82x

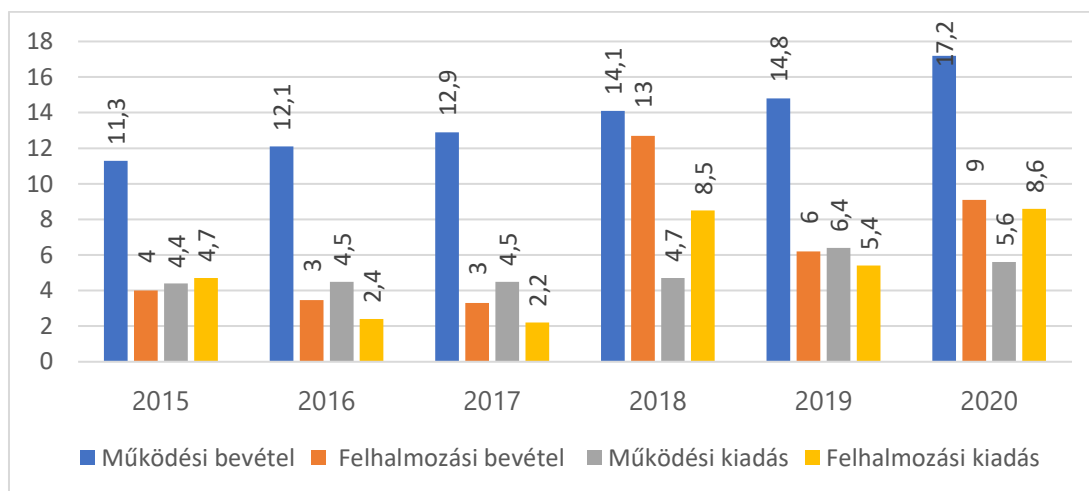
61. ábra: Ingatlanok jellemző ára Veszprémben, 2015 és 2020. Forrás: KSH Ingatlanadattár

2.1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

2.1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

2.1.10.1.1 Költségvetés

Az Önkormányzat gazdálkodását középtávon a város gazdasági programja határozza meg, rövid távon pedig az aktuális évre vonatkozó költségvetési rendelet. A Közgyűlés költségvetési kérdéseiben, azokról való döntésben az önkormányzat Pénzügyi és Költségvetési Bizottsága működik közre. Az elmúlt évek költségvetési kimutatásai alapján Veszprém önkormányzatának bevételi főösszege jelentősen meghaladta a kiadásokét.

62. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának költségvetési bevételei és kiadásai, milliárd Ft, 2015-2020. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

<i>(ezer forintban)</i>	2020. évi előirányzat	2020. évi teljesítés	2021. évi előirányzat	2021. évi teljesítés
Működési költségvetési bevételek	15 115 259	17 277 678	14 802 459	17 751 451
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	4 404 208	6 718 637	6 578 954	6 651 021
Önk. intézmények működési célú támogatások államháztartáson belülről	236 049	214 615	167 470	393 562
Közhatalmi bevételek	7 945 120	8 663 683	6 242 200	8 207 777
Működési bevételek	1 501 270	846 221	951 251	675 161
Önk. intézmények működési bevételei	1 028 612	754 985	858 015	819 953
Felhalmozási költségvetési bevételek	8 363 612	9 155 087	13 046 355	13 909 465
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	8 162 019	9 111 564	12 122 305	10 352 676
Önk. intézmények felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	4 050	335	4 050	13 802
Felhalmozási bevételek	190 000	37 339	920 000	848 081
Óvodák bevételei összesen	1 845 356	1 954 298	1 948 076	2 030 098
Egészségügyi és szociális intézmények összesen	1 309 869	1 546 262	1 457 854	1 655 543
Kulturális és közművelődési intézmények bevételei összesen	2 182 328	2 490 988	2 340 076	2 837 659
VMJV Polgármesteri Hivatal által ellátott kötelező és önként vállalt feladatok	1 675 561	1 957 086	1 889 184	2 344 575

63. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2020. évi költségvetési bevételei (ezer Ft). Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A 2020. évi előirányzathoz képest a módosított előirányzatok a legtöbb tételsorban 2021-re magasabb bevételt irányoztak elő, a tényleges bevétel pedig alulmaradt a módosított előirányzathoz képest. Ez alól kivételt képeznek az önkormányzat közhatalmi bevételei.

Megnevezés	2021. évi előirányzat (e Ft)	2021. évi teljesítés (e Ft)
Idegenforgalmi adó	42 000	24 688
Építményadó	1 300 000	1 394 243
Telekadó	92 000	111 261
Iparűzési adó	4 650 000	6 496 614
Gépjárműadó	-	-
Bírságok, pótlékok	10 000	17 534
Kommunális adó	143 000	145 896
Egyéb közhatalmi bevételek (igazgatási díjak)	5 200	17 441
Összesen	6 242 200	8 207 677

64. ábra: Veszprém MJV Önkormányzat közhatalmi bevételei, 2021. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

<i>(ezer forintban)</i>	2020. évi előirányzat	2020. évi teljesítés	2021. évi előirányzat	2021. évi teljesítés
Működési költtségvetési kiadások	6 655 947	5 608 944	6 150 481	6 077 164
Felhalmozási költtségvetési kiadások	22 160 079	8 697 825	30 175 841	15 942 790
Finanszírozási kiadások	219 771	367 272	319 022	354 664
Óvodák kiadásai összesen	1 845 356	1 820 922	1 948 076	1 877 215
Egészségügyi és szociális intézmények kiadásai összesen	1 309 869	1 413 145	1 457 854	1 590 287
Kulturális és közművelődési intézmények kiadásai összesen	2 182 328	2 191 996	2 340 076	2 301 226
VMJV Polgármesteri Hivatal kiadásai összesen	1 675 561	1 490 907	1 889 184	1 611 968

65. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2020. évi költségvetési kiadásai (ezer Ft). Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.1.10.1.2 *Vagyongazdálkodás*

Az önkormányzati vagyongazdálkodás és -hasznosítás szabályait az Önkormányzat vagyonáról, a vagyongazdálkodás és vagyonhasznosítás szabályairól szóló 6/2012. (II. 24.) önkormányzati rendelet tartalmazza. Az önkormányzati vagyongazdálkodás feladatai megoszlanak a Polgármesteri Hivatal, a Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt., a Veszprém 2030 Műszaki Infrastruktúra Fejlesztő Kft. és a (jelen fejezet későbbi részében bemutatott) Veszprémi Községi Lakásügynökség Nonprofit Kft. között. Az önkormányzati ingatlanállomány adatait a vagyontaszter tartalmazza, melynek vezetéséről a Városüzemeltetési Iroda ingatlan-nyilvántartó csoportja gondoskodik. A Pénzügyi Iroda feladata a pénzügyi nyilvántartás vezetése, a vagyoneértékelés és a vagyonvédelem.

Az önkormányzat forgalomképes vagyonát képezik a törvények és önkormányzati rendeletek által nem törzsvagyonba sorolt ingatlanok és ingó tárgyak, például a lakások, nem lakáscélú ingatlanvagyon helyiségek, mezőgazdasági és ipari területek, építési telkek, belterületi földterületek, külterületi termőföldek. A nem lakáscélú ingatlanvagyon (irodák, üzlethelyiségek, garázsok, műhelyek, raktárak, szabad területek) bérbeadásának, valamint értékesítésének az előkészítése a Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt. feladata.

A gazdasági társaság megnevezése	A részvénytőrsomog, ill. üzletrészt névértéke (e Ft)	Az Önkormányzat 2020. évi tulajdoni hányada (%)
„VKSZ” Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt.	2 751 100	98,74%
Veszprém 2030 Kft. (volt Csarnok Kft.)	1 455 180	100,00%
Kittenberger Kálmán Növény és Vadaspark Szolgáltató Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft.	450 640	100,00%
Bakonykarszt Zrt.	339 340	38,29%
Swing-Swing Kft.	100 080	24,89%
Veszprémi Városi Televízió és Lapkiadó Kft.	50 100	100,00%
Veszprém–Balaton 2023 Zrt.	16 400	68,05%
Veszprémi Programiroda Kft.	3 520	100%
V-Busz Kft.	3 120	100%
Veszprémi Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft.	2 120	70,19%
„VESZOL” Nonprofit Kft.	1 550	50,99%
Összesen:	5 173 150	

66. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2020. december 31-én tulajdonában lévő részvények, üzletrészt névértéke és az érintett társaságokban lévő tulajdoni hányadok. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.1.10.1.3 Gazdasági program

Az Önkormányzat gazdasági működését és fejlesztéseinek stratégiai kereteit a település gazdasági programja határozza meg, aminek jelenlegi verziója a 2020-2025-ös évek közötti időszakra érvényes és a 71/2020. (IV. 30.) határozat hagyott jóvá. A gazdasági program átfogó célkitűzése az élhető város megteremtése az alábbi négy fejlesztési cél és alcélokkal:

- Innovációs gazdaságfejlesztés
 - Digitális és smart megoldások, ismeretek, valamint a magas hozzáadott értékkel rendelkező, tudásalapú területek fejlesztése, bővítése
 - Pannon Egyetem gazdasági kapcsolatainak erősítése
 - Térségi szerep növelése települési együttműködésekkel, régióon belüli kis- és középvárosok közötti hálózat kiépítése – pl. Pannon Városok Szövetsége (Veszprém, Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely, Kőszeg, Tata)
- Infrastruktúrafejlesztés
 - 8-as főút és 82-es út fejlesztése
 - Térségi közlekedésfejlesztés tekintetében a Veszprém-Győr vasútvonal és a Székesfehérvár-Szombathely villamosvasút fejlesztéseinek elősegítése
 - Megnövekedett gépjárműforgalom okozta parkolási problémák orvoslása, közúthálózati rekonstrukciók a kerékpárforgalmi fejlesztésekkel egyidőben

- Környezeti fenntarthatóság
 - Szén-dioxid kibocsátás 25%-kal való csökkentése és részleges energiatünetlenségre való törekvés a klímaváltozás okozta környezeti kockázatok mérséklése érdekében
 - A város klímavállalásainak meghosszabbítása, szemléletformáló, edukációs programok szervezése a 2019-ben elfogadott Fenntartható Energia és Klímavédelmi Akcióterv (SECAP) mentén
 - Megnövekedett gépjárműforgalomból származó káros hatások mérséklése
 - Illegális hulladéklerakók és vízbázis-védelmi kockázatokból adódó problémák orvoslása
- Kultúra és közösségfejlesztés
 - Kiegyensúlyozott társadalmi viszonyok, népességmegtartás
 - Helyi identitás erősítése kultúraalapú városfejlesztés útján, többpartneri együttműködések révén

	Támogatott projektek száma (db)	Támogatás összege (Ft)
GINOP	382	20 943 263 458
TOP	57	20 366 791 599
EFOP	46	8 607 322 287
KÖFOP	2	8 837 625 476
KEHOP	14	3 529 037 542

67. ábra: 2014-2020-as tervezési ciklusban az EU által támogatott projektek száma Veszprémben és a támogatások összege.
 Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Veszprém önkormányzatának építési, létesítési engedélyhez kötött városfejlesztési (infrastrukturális, közterületi, közúti, magasépítési, környezetvédelmi, vízgazdálkodási, és energetikai fejlesztési) döntéseinek előkészítését, koordinálását és végrehajtását az Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési Irodájának szervezeti egysége végzi. A 2014-2020-as tervezési ciklus során az Iroda szoros együttműködésben állt az Önkormányzat Stratégiai Irodájával, amelynek feladata az európai uniós pályázatok előkészítése, projektmenedzsmenti tevékenységek ellátása, és a nyertes pályázatok koordinálása, végrehajtása és utánkövetése.

2.1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Veszprém az elkövetkezendő időszak gazdaságfejlesztési elképzeléseit a fenntartható ipari-gazdasági szerkezet erősítésével, az innovatív termelő technológiákkal működő vállalati kör bővítésével, a szolgáltatóipar munkaerő-fellevő kapacitásának erősítésével, illetve a kreatív ágazatok számára kedvező vállalkozási környezet kialakításával kívánja megvalósítani. Az Önkormányzat számára több nagyléptékű projekt is lehetőséget biztosít ezen célok elérésére. A város gazdasági programja három pályázatot emel ki közülük:

2.1.10.3.1 Integrált területi program

A jelenlegit megelőző, 2014-2020-as európai uniós költségvetési ciklus tervezési szakasza során fontos szerep jutott a megfelelően előkészített és megalapozott területi terveknek, mivel hozzájárultak a Közösségi Stratégiai Keretbe tartozó európai strukturális és beruházási alapokból finanszírozandó területi és ágazati operatív programok tervezéséhez annak érdekében, hogy az uniós támogatással megvalósuló programokban ténylegesen megjelenhessenek a területi fejlesztési igények. A város integrált területi programját (ITP) 2014-ben hagyta jóvá a Közgyűlés, legutóbbi felülvizsgálatára és azt követően az ITP 10.0 verziójának elfogadására 2020 elején került sor. A 2014-2020 közötti ciklusban Veszprém ITP forráskerete 11,54 milliárd forint volt.

2.1.10.3.2 Modern Városok Program

A 1830/2017. (XI. 9.) Korm. határozata alapján Veszprém mint megyei jogú város 2017 óta vesz részt az európai uniós forrással támogatott Modern Városok Programban, amelynek kereteiben a Kormány 2,37 milliárd Ft összegben nyújtott támogatást a tervezett fejlesztési beruházások megvalósítására, majd 2018-ban további 906 millió Ft TOP-forrást biztosított az 1731/2018. (XII. 18.) kormányhatározatban kijelölt kerékpárútvonal-fejlesztések finanszírozására.

2021 végéig a Modern Városok Programban valósult meg a Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark fejlesztése, amelyben 2023-ig további fejlesztések kivitelezési történetek megvalósulnak.

2.1.10.3.3 Európa Kulturális Fővárosa 2023

A térségi szerep erősítése és a régió gazdasági-társadalmi fejlődése szempontjából kiemelkedő lehetőség a 2018-ban Veszprémnek ítélte Európa Kulturális Fővárosa 2023 cím. A program gazdasági és kulturális-társadalmi jelentőségét igazolja, hogy a Kormány 1363/2019. (VI. 20.) számú határozatával több, mint 5,5 milliárd forintnak megfelelő támogatást biztosított a program előkészítési tevékenységeihez kapcsolódó önkormányzati feladatokra.

A működési költségek fő bevételi forrásának az e kormányhatározatban megállapított állami pénzügyi támogatás minősül, amiből 2019-ben 1,43 millió eurós, 2020 augusztusában pedig további 141,4 millió eurós finanszírozást biztosítottak az EKF keretein belül megvalósítandó infrastrukturális és programfejlesztésekre. A 2020. évi CLIV. törvényben foglaltak alapján pedig a kormány különleges eljárási jogokat, illetve ingyenesen átadott állami tulajdonban álló ingatlanokat, telkeket biztosított a VEB2023 infrastrukturális fejlesztéseinek megvalósításához.

Emellett a kormány 2020-ban két épületet, valamint 41 milliárd forintot ajándékozott a Veszprémi Főegyházmegyének a Vár környékének felújítása érdekében, amely támogatás bár nem közvetlenül a VEB2023 programhoz kapcsolódik, de abba könnyedén beágyazható, annak a fejlesztési elképzeléseivel összehangolható.

Ezeket a támogatásokat egészíti ki az Önkormányzat által eddig biztosított 1 380 000 euró: 630 000 euró 2019-ben, 285 000 euró pedig 2020-ban. Emellett 2023-ig évente 285 000 eurós hozzájárulás, valamint további 465 000 eurós támogatás várható az egyes programok megvalósítására, a regionális partnerként résztvevő önkormányzatok pedig 2021 és 2023 között 1 euró/lakos/éves díjjal járulnak hozzá a programhoz (a járasszékhelyek a duplájával).

A működési célú kiadások bevételi forrásai	Pályázat		Aktuális forrásbecslés (2021)	
	millió €	%	millió €	%
Veszprém városa	11,16	35,21	1,95	2,89
Kormány	12,70	40,06	61,10	90,71
A régió más települései	2,79	8,80	0,92	1,36
EU (a Melina Mercouri-díj kivételével)	1,25	3,94	1,25	1,86
Magánszereplők	3,80	11,99	2,14	3,18

68. ábra: A VEB EKF 2023 finanszírozási forrásai, 2018, 2021. Forrás: VEB2023 Második monitoringjelentés

Az EKF programsorozat projektjei az Európai Parlament és Európai Tanács 2014. április 16-i 445/2014/EU határozatban foglaltak alapján valósulnak meg, ezzel egyidőben szoros összhangban állnak Veszprém MJV gazdaságfejlesztési és közérdekű tevékenységeivel, kultúraalapú városfejlesztési elképzeléseivel, valamint a társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztésével kapcsolatos célkitűzéseivel is.

Kifejezetten az Európa Kulturális Fővárosa 2023 programsorozattal kapcsolatos előkészületek koordinálására és menedzselésére a korábban Balatoni Korona Zrt. néven működő gazdasági szervezet 2018-ban alakult át Veszprém-Balaton 2023 Zrt.-vé. A részvénytársaság tulajdonosi körét a Bakony-Balaton térség önkormányzatai, önkormányzati társaságai, illetve nonprofit civil szervezeti alkotják, amelyben Veszprém MJV Önkormányzata 68%-os tulajdonosi aránnyal többségi tag.

Tulajdonos neve	Kezdeti részesedés (2019)	Jelenlegi részesedés
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata	65,16%	68,05%
Balatonfüred Város Önkormányzata	11,31%	10,37%
Balatonalmádi Város Önkormányzata	11,31%	10,37%
Éltető Balaton-felvidékért Egyesület (helyi termelők és kistelepülési kezdeményezések szövetsége)	2,26%	2,07%
Balatoni Önkormányzatok Szövetsége	2,26%	2,07%
Balaton Kör (elsősorban a borászat és a gasztronómia területén tevékenykedő vállalkozók)	2,26%	2,07%
Bakony és Balaton Térségi Turisztikai Nonprofit Kft.	2,26%	-
Kinizsi Invest Zrt.	3,17%	-
Veszprém Programiroda Kft.	-	4,98%

69. ábra: A VEB2023 Zrt. részvényeseinek összetétele, a tulajdonosok részesedési aránya, 2021. Forrás: VEB2023 Második monitoringjelentés

2.1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai

Az aktív korú lakosság munkaerőpiacra történő minél hatékonyabb és széleskörű bevonásának érdekében a 2014-2020-as költségvetési ciklusban Veszprém MJV önkormányzata az Integrált Területi Program keretein belül 963 millió forint összegű pályázati támogatásban részesült. A Közgyűlés 43/2016. (II. 25.) határozatában hozott döntése alapján az Önkormányzat ezt az összeget egy térségi foglalkoztatási paktum megvalósítására fordította.

A projekt célja egy olyan partnerségi hálózat kiépítése a veszprémi várostérség releváns kormányzati, önkormányzati, gazdasági és foglalkoztatásfejlesztési szereplői között, ami képzési és átmeneti bér- és járulékutalvánnyal kiegészülve elősegíti a hátrányos helyzetben lévő munkavállalók, álláskeresőknél nagyobb mértékű bevonását, illetve a megfelelő munkaerő becsatornázását a térség vállalkozásaiba. 2021. október végéig a paktum munkaerőpiaci programjaiban résztvevők száma 887 fő, az álláshoz jutók száma 650 fő, a hat hónappal a támogatás után állással rendelkezőké pedig 447 fő volt.

Intézmény	Összes foglalkoztatott	Közfoglalkoztatottak
Veszprém MJV Polgármesteri Hivatal	200	
Veszprém MJV Önkormányzata	3	4
Óvodák összesen	348	
Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény	200	
Göllesz Viktor Fogytékos Személyek Nappali Intézménye	13	
Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény	64	
Agóra Veszprém Kulturális Központ	24	
Művészetek Háza Veszprém Művelődési Ház és Kiállítóhely	23	
Eötvös Károly Megyei Könyvtár	51	
Laczkó Dezső Múzeum	53	
Kabóca Bábszínház	20	2
Veszprémi Petőfi Színház	102	
Veszprémi Intézményi Szolgáltató Szervezet	53	

70. ábra: Foglalkoztatottak száma az önkormányzatnál és intézményeinél, 2020. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.1.10.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás

	Ingyetlen száma (db)	Földrészlet területe (ha)	Ingyetlen könyv szerinti bruttó értéke (e Ft)
Belterület	1390	543,6	83 850 977
Külterület	476	207,2	1 266 356
Összesen	1866	750,8	85 117 333
Ebből forgalomképtelen	1302	458,4	42 201 626
Ebből korlátozottan forgalomképes	214	139,3	35 656 701
Ebből forgalomképes	350	153,1	7 259 006

71. ábra: Önkormányzati ingatlanvagyon, 2019-es állapot. Forrás: Veszprém MJV Gazdasági Programja

A 2020. évi adatok alapján a magyarországi megyeszékhelyek közül Veszprémben található a legkevesebb bérlakás (népességre vetítve is), csupán 180 db. 2021-ben változatlanul 180 lakás felett rendelkezett az önkormányzat, melyből 129 db volt megvásárolható, 15 db bérlőkijelöléssel terhelt, 25 nem volt megvásárolható és 11 állt üresen, felújításra várva. A lakások közül 160 komfortfokozatára érhető el adat: 119 db közülük összkomfortos, 40 db komfortos, illetve Kádárta városrészben a Major komfort nélküli. A fennmaradó 20 db között komfortos és félkomfortos lakások találhatók.

A bérlakások ügyeinek kezelését a Közgyűlés 23/2010. (VI. 28.) rendelete alapján sokáig a VKSZ Zrt. és az Önkormányzat végezte, mígnem a 288/2015. (XII. 17.) közgyűlési határozat alapján 2016-ban a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel közösen megalapította a „VESZOL” Veszprémi Községi Lakásügynökség Nonprofit Kft.-t. A szociális lakásügynökség üzletrésze 51% arányban az Önkormányzat, 49% arányban a Máltai Szeretetszolgálat tulajdonában van. 2019 óta a VESZOL látja el a Pápai út 37. szám alatti 80 férőhelyes munkásszálló üzemeltetési és karbantartási feladatait is. A legtöbb önkormányzati lakás a Jutasi úti lakótelep és a Jutasi úti lakótelep környékén, valamint Cholnokvárosban található. 2020-ban összesen 25 672 000 forintot költött a város önkormányzati lakások karbantartására.

2.1.10.6 Intézményfenntartás

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában a 2.1.10.1 fejezetben ismertetett gazdasági társaságokon felül számos közintézmény áll. Egyrésztől fenntart hat óvodát és a tagintézményeiket, valamint az egészségügyi alapellátás, szociális ellátás és a közművelődés intézményeit. A kulturális szolgáltatások terén a kötelező feladatok mellett jelentős számú önként vállalt feladatot is ellát, egyrészt saját lakossága, másrészt a turisztikai célból a városba látogatók érdekében. A közigazgatás és közszolgáltatás ellátásában tapasztalható átszervezésekből következően az önkormányzat tulajdonában 2013 óta 6 közművelődési és kulturális intézmény áll.

Az Önkormányzat által fenntartott óvodák:

- Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda és Csillagvár Waldorf tagóvodája,
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda és Hársfa tagóvodája,
- Veszprémi Ringató Körzeti Óvoda és Erdei, ill. Kuckó tagóvodái,
- Veszprémi Egry úti Körzeti Óvoda és Nárcisz tagóvodája,
- Veszprémi Csillag úti Körzeti Óvoda és Cholnoky Jenő ltp.-i tagóvodája,
- Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda és Ficánka tagóvodája.

Az Önkormányzat által fenntartott egészségügyi és szociális intézmények:

- Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény
 - fogorvosi rendelők
 - gyermekorvosi rendelők
 - háziorvosi rendelők
 - felnőtt ügyelet
 - védőnői ellátás
- Göllész Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye
- Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény

Az Önkormányzat által fenntartott kulturális intézmények:

- Agóra Veszprém Kulturális Központ
- Művészetek Háza Veszprém Művelődési Ház és Kiállítóhely
- Kabóca Bábszínház
- Veszprémi Petőfi Színház
- Eötvös Károly Megyei Könyvtár
- Laczkó Dezső Múzeum

2.1.10.7 Energiagazdálkodás

A Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségébe való belépéssel Veszprém vezetősége vállalta, hogy benyújtja a Fenntartható Energia- és Klímaakciótervet, melyet 2018-ban meg is tett. Ennek részeként 2030-ra a 2014-es bázisévhez képest 40%-os CO₂-kibocsátáscsökkentést vállalt. Továbbá az alábbi energetikai célokat jelölte ki a város, összhangban a környezetvédelmi programmal és az energetikai stratégiával:

- hatékony erőforrásgazdálkodás kialakítása,
- energiaracionalizálás, mely magában foglalja a rendelkezésre álló energiaforrások felhasználásának hatékonyabbá tételét, továbbá a fűtéskorszerűsítést,
- homlokzati hőszigetelés, nyílászárók cseréje, tetőhőszigetelés, szellőzőrendszer-felújítás,
- megújuló energiák használatának az elterjesztése, előnyben részesítése (épületenergetikai és egyéb hasznosítás),
- háztartási és ipari gépek, berendezések, technológiák energiahatékonyságának növelése,
- intelligens energiagazdálkodási rendszerek, az okosváros-fejlesztésekhez kapcsolódóan.

A fent megfogalmazott célokhoz kapcsolódóan a következő energiagazdálkodási vállalásokat tette a város:

- 2030-ra Veszprém MJV közigazgatási területén található önkormányzati fenntartású és lakossági épületek energetikai szempontú felújítása 70 %-ban történjen meg.
- 2030-ra Veszprém MJV közigazgatási területén a felhasznált energia 25 %-a megújuló energiaforrásokból származzon.

Veszprém város végső energiafogyasztása a helyi önkormányzatok által befolyásolható Covenant-ágazatokban (önkormányzati épületek, berendezések/létesítmények; szolgáltató (nem önkormányzati) épületek, berendezések/létesítmények; lakóépületek; közlekedés) a 2014-es bázisévben 183 580 MWh volt, melyből 160 339 MWh volt a lakóépületek energiafogyasztása és mindössze 12,7% a fennmaradó ágazatoké. A közvetlenül az önkormányzathoz tartozó önkormányzati flotta és épületek, berendezések/létesítmények végső energiafogyasztása a vizsgált évben 12 298 MWh volt.

Ágazat	Villamos energia	Fűtés, hűtés	Földgáz	Dízel	Benzin	Összesen
Épületek, berendezések, létesítmények és ipar (MWh)						
Önkormányzati épületek, berendezések, létesítmények	1223	5203	2963	0	0	9389
Lakóépületek	55 092	59 333	45 914	0	0	160 339
Közvilágítás	2573	0	0	0	0	2573
Ágazat összesen:	58 888	64 536	48 877	0	0	172 301
Közlekedés (MWh)						
Önkormányzati flotta	0	0	0	2691	218	2909
Közösségi közlekedés	0	0	0	8370	0	8370
Ágazat összesen:	0	0	0	11 061	218	11 279
Mindösszesen:	58 888	64 536	48 877	11 061	218	183 580

72. ábra: Végső energiafogyasztás Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019

A 2014-es bázisévben a helyi villamosenergia-termelő erőművek és fűtő-/hűtőüzemek kizárólag fosszilis energiahordozók, döntően földgáz felhasználásával állították elő az energiát. 2014 óta azonban több projekt is megvalósult, amelyek energetikai korszerűsítést és megújuló energiaforrások használatát tartalmazták. Ilyen volt például a Vetési Albert Gimnáziumban és a Deák Ferenc Általános Iskolában napenergia alapú fotovoltaikus háztartási méretű kiserőmű létesítése (Széchenyi 2020 keretében a KEOP-2014-4.10.0/N pályázat részeként), vagy a Laczkó Dezső Múzeum és a Völgyikút utcai Idősek Otthona épületeinek energetikai megújítása.

Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlése Kaposvárral, Zalaegerszeggel, Tatabányával, Szombathellyel és Dunaújvárossal közösen kapcsolódott be az ELENA (European Local ENergy Assistance) programba, melynek keretében 32 intézményt, közüzemi szolgáltató telephelyet és bérlakást szerelnek fel napelemekkel, a tervezett kapacitás összesen 9545 kW. A projekt támogatási szerződését 2019. februárjában írták alá az Innovációs és Technológiai Minisztériumban.

Nem önkormányzati keretek között, de a város tulajdonában levő területeken 2 db, egyenként 0,5 MW teljesítményű fotovoltaikus erőművet adtak át 2020-ban, amik az MVM Zöld Generáció Kft. által KEHOP támogatással épültek.

2.1.11 Okosváros-szolgáltatások

Az okos városokról és az okosváros-módszertanról az 56/2017. (III. 20.) kormányrendelet rendelkezik, mely az alábbi meghatározást adja:

- *„Okos város: olyan település, amelyik az integrált településfejlesztési stratégiáját okos város módszertan alapján készíti és végzi.”*
- *„Okos város módszertan: települések vagy települések csoportjának olyan településfejlesztési módszertana, amely a természeti és épített környezetét, digitális infrastruktúráját, valamint a települési szolgáltatások minőségét és gazdasági hatékonyságát korszerű és innovatív információtechnológiák alkalmazásával, fenntartható módon, a lakosság fokozott bevonásával fejleszti.”*

A rendelet továbbá rögzíti, hogy:

- *„Az okos város a stratégiáját a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Lechner Tudásközpont) által biztosított okos város módszertan alapján készíti el.”*

A Lechner Tudásközpont által fejlesztett és alkalmazott településértékelési és monitoringrendszer hat alrendszerrel különböztet meg egymástól:

- *„Okos kormányzás: Okos kormányzás alatt a nyílt, átlátható és részvételen alapuló döntési folyamatokat, ezek IKT alapú támogatását (információ- és kommunikációtechnológia), a személyre szabott városi és közszolgáltatásokat, az adatkezeléssel kapcsolatos intézkedéseket és a fejlesztő szemléletű, innovatív kormányzást értjük.”*
- *„Okos közlekedés: Okos közlekedés alrendszer alatt a fenntartható és szolgáltatás központú közlekedésfejlesztést, a nem motorizált és közösségi közlekedési formák támogatását, a multimodális elérés biztosítását (az egyes közlekedési ágak közötti rendszer szintű és konkrét téri kapcsolatok kiépítését) valamint a szolgáltatások minden pontján megvalósított IKT integrációt értjük.”*
- *„Okos környezet: Okos környezet alrendszer alatt a fenntartható környezeti erőforrás-gazdálkodást (megújuló energia, víz- és hulladékgazdálkodás), a levegőminőség javítását célzó intézkedéseket, a városok klímaváltozáshoz való adaptációs képességének növelését, az épített környezet energia-hatékony kialakítását értjük.”*
- *„Okos gazdaság: Okos gazdaság alatt a vállalkozásokat és az innovációs ökoszisztémákat támogató szolgáltatásokat, a vállalkozó kedvet és a produktivitást segítő képzéseket és inkubációs környezetet, a cégek helyi és globális piaci integrációját segítő eszközöket, IKT platformokat, nyílt adatokat, városi laborokat és más megoldásokat értjük.”*
- *„Okos életkörülmények: Okos életkörülmények alrendszer alatt az élhető várost, a személyes biztonságot és az egészségügyi kondíciókat javító intézkedéseket, a turisztikát, az aktív kulturális, szabadidős és közösségi élményeket fejlesztő*

programokat, a lakhatás körülményeit javító folyamatokat, valamint az ezeket támogató IKT megoldásokat értjük.”

- *„Okos emberek: Okos emberek alrendszer alatt a tudásgazdaság és a versenyképes munkaerő erősítését, az élethosszig tartó tanulást segítő programokat, oktatásfejlesztést, a kreatív és befogadó társadalom elérése érdekében tett intézkedéseket, például a részvételi tervezést, a co-production és co-design folyamatokat értjük.”*

A felállított hat alrendszer alapján a Lechner Tudásközpont jelenleg csupán három projektet tart nyilván, ám ez nem fedti a valóságot. Az önkormányzat a „VKSZ” Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zrt.-t bízta meg azzal a feladattal, hogy a Lechner Tudásközpont által kidolgozott alapok mentén készítse elő és tervezzék meg a település okos várossá fejlesztését, melyben partnerként nagy segítséget nyújt a város felsőoktatási intézménye a Pannon Egyetem (PE). A releváns projektek többsége még előkészítési fázisban van, ám egy-két projekt előrehaladott állapotú vagy már éles körülmények közt tesztelés alatt áll (pl.: okospad).

A VKSZ a Lechner Tudásközpont által felállított keret szerint az alábbi módokon képzeli el a város okosítását:

Okos kormányzás: A fő cél a digitalizáció növelése, ezzel az ügyintézés és a bürokratikus folyamatok hatékonyabbá, gyorsabbá és kényelmesebbé válhatnának. Fontos szempont azonban, hogy minden téren, ahol a digitalizációt szeretnék fejleszteni, az adott körülményekhez kell igazodni. A hatékonyságon ténylegesen javító és ár-érték arányban is megvalósításra érdemesnek bizonyuló projekteket kell támogatni. Tehát legyen szó akár a bölcsődei beiratkozásról vagy az önkormányzatnak benyújtott kérelmekről, meg kell vizsgálni, hogy hol érdemes biztosítani a digitális platformokat és azok milyen funkciókkal kellene, hogy rendelkezzenek.

Okos közlekedés: A város a közlekedés terén számos projektet szeretne megvalósítani, melyek érintik a közösségi és a kerékpáros közlekedést, a forgalomirányítást, valamint a parkolásmenedzsmentet. A kerékpáros közlekedésben nehézséget jelent, hogy a város kerékpárút-hálózata nem teljesen folytatódó, egyes szomszédos településekről nem érhető el Veszprém megszakítás nélküli kerékpáros infrastruktúráján, de Ipariváros városrészpéldául semmilyen irányból nem bír kerékpáros kapcsolattal. Veszprém kerékpárforgalmi hálózatfejlesztési terve számos fejlesztési javaslatot tartalmaz e hiányosságok pótlására. Előrehaladott állapotban van egy egységes térségi elektromosközbringa-rendszer és az kapcsolódó állomások kiépítésének tervezése. Az elektromos rásegítés a domborzati viszonyok miatt bír komoly jelentőséggel.

A közösségi közlekedés terén nagy hangsúllyal bír a V-Busz Kft. mint önkormányzati közlekedési szolgáltató létrejötte és szolgáltatásainak folyamatos fejlesztése Ennek része egy kényelmes, felhasználóbarát informatikai platform, mely biztosítja a buszok valós idejű járatkövetését, valamint elektronikus jegyek és bérletrendszer hozzáférhetőségét. További terv a kiépítendő helyi és térségi közösségikerékpár-rendszer, valamint a városon belüli parkolás integrálása e platformba. A forgalomirányítás fejlesztése és a parkolás hatékonyabbá tétele érdekében a városban számos helyen helyeznek ki foglaltságmérő szenzorokat. Ennek segítségével a forgalomirányítás képes akár valós időben reagálni a forgalomra, a parkolási rendszer pedig valós időben mutathatja a felhasználóknak, hol áll épp rendelkezésre szabad hely.

Okos környezet: A 8-as út elkerülő szakasza, illetve a forgalomirányítási rendszer fejlesztésével a város levegőminősége javulhat, mely folyamatot elősegíti a már megvalósult és tervben lévő zöldfelületi beruházások, mint a Séd völgyének rehabilitációja. Továbbá a Magyar Villamos Művekkel együttműködve elindult egy környezetmonitoring-rendszer kiépítése. A kihelyezett szenzorok segítségével mérhetővé válik a víz-, talaj- és levegőszennyezettség, az így kapott adatok elemzését

követően pedig beazonosíthatóvá válnak az ismert és ismeretlen szennyezők. Kiderülhet, hogy hol van tényleges probléma és azt mi okozza. A megújulóenergia-termelésben az egyedi fogyasztók által telepített kapacitásokon túl az MVM által létesített naperóműpark is fontos forrást jelent Veszprémben. Az energiahatékonyság javítása érdekében az önkormányzat célja az általa birtokolt ingatlanok energetikai felújítása.

Okos gazdaság: Az Európai Unió hosszú távú célja a karbonsemlegesség elérése és a körkörös gazdaság kialakítása, mindezt a fenntartható fejlődés keretein belül megvalósítva. Jelenleg még nem állnak rendelkezésre azok a technológiák és eszközök, amelyekkel e célok elérhetőek lennének, ezért az EU létrehozta a Horizon Europe programot. Ennek keretein belül a 2021-2027 közötti pénzügyi időszakban jelentős mennyiségű tőkét fektet be a kutatásba és az innovációba, mely területeken Veszprémben az egyik legfontosabb szereplő a Pannon Egyetem, jelentős aktivitással a tudományos eredmények gyakorlati megvalósításában, értékesítésének támogatásában, az egyetem és az ipar kapcsolatának, együttműködésének elősegítésében. Ebben támaszkodhat a saját belső kutatói kapacitásokra, valamint a helyben megtalálható nagy ipari szereplőkre, mint a Continental vagy a Valeo. A kutatás-fejlesztési tevékenység mellett a kreatív iparágak fejlesztése, erős lokális kreatívipari ökoszisztéma életre hívása is lényegi városi cél.

Okos életkörülmények: A lakók életkörülményének javítása érdekében a digitalizáció nem csak a közlekedés vagy az ügyintézés terén alkalmazható, hanem olyan kezdeményezéseknél is mint a Járókelő projekt, melynek célja, hogy egységes, könnyen használható hibabejelentési platformot képezzen a lakók és a szolgáltatók között. A gyorsan felfedezett hibák esetén a javítások, korrekciók is hamarabb történhetnek meg, ennek következtében a helyi lakosok életszínvonala javulhat. A forgalomirányítási rendszer fejlesztése során nem csak érzékelők kerülnek ki az utcákra, hanem okos táblák is, melyek épp úgy alkalmasak lehetnek a forgalom elterelésére, mint a járókelők informálására, valamilyen veszélyre történő figyelemfelhívásra. A lakosok egészségét zöldterületi fejlesztések, sportparkok és játszóterek létesítése segít megőrizni, de relevánsak e szempontból a kerékpárút-hálózati vagy épp az állatkerti fejlesztések, bővítések is. Ezek a beruházások nemcsak a helybeliek igényeit szolgálhatják, hanem a város turisztikai vonzerejét is javítja a kínált magasabb életszínvonal.

Okos emberek: A város nagy hangsúlyt fektet a lakosság bevonására, a gondolkodás formálására, az oktatásra és készségfejlesztésre. Ennek része a 2022-ben átadott Digitális Húsáruház, mely robotikai, virtuálisvalóság-, automatizációs és mesterségesintelligencia-tárgyú foglalkozásokkal képes közelebb hozni a kortárs technológia vívmányait minden korosztály számára.

A szemléletformálást célozza a tervezett Újrahasznosítási Központ, ahol a hulladéknak nem minősülő terméket vagy valamely alkatrészt újra használják arra a célra, melyre eredetileg szolgált, vagy a már mások számára fölöslegessé vált termék, illetve annak egy része egy másik, új kialakítású termékbe is beépülhet, esetleg a mások számára hulladékká vált terméket lehet újrahasználatra alkalmassá tenni. Célja a tudatos fogyasztás és felhasználás gondolatának erősítése, az újrahasználatosság prezentálása és így a hulladéktermelés visszafogása. A hagyományos oktatási, képzési intézmények fejlesztése is nagy hangsúlyt kap. A fiatalok szemléletformálása érdekében a Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület (BABAKO) az óvodás és iskolás gyermekek számára indít különböző foglalkozásokat, programokat, táborokat. A középiskolás és egyetemista diákokat szeretné megszólítani a Műszaki Országos Környezetvédelmi Egyesület (MOKE), mely nem csak konferenciákat és eseményeket szervez ismeretterjesztési céllal, de pályázatokat is hirdet a fiatalok számára, hogy így próbálják közelebb hozni őket a természethez. A felnőtt lakosság szemléletformálásában a Csalán Egyesület bír jelentős szereppel, mely faültetési akciókat és ökovásárokat szervez, házi komposztálók és zöld homlokzatok kialakításában segítkezik. Veszprémben működik a Matthias Corvinus Collegium felső tagozatos általános iskolásokat célzó Fiatal Tehetség Programjának egyik képzési helyszíne is.

2.1.12 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A legáltalánosabb értelmezés szerint zöldfelületnek nevezzük egy település növényzettel fedett területeit: egy olyan gyűjtőfogalom, ami biológiai folyamatokkal és ökológiai törvényszerűségekkel jellemezhető alrendszereket foglal magába, amelyek funkcióik és tulajdonságaik alapján többféle csoportba sorolhatók. Zöldfelületként tekintünk az erdőkre és mezőgazdasági használatú területekre, a magántulajdonban álló kertekre, a zöldterületként besorolt területekre (közparkok, közkertek, parkerdők, temető- és múzeumkertek), valamint a zöldterületeken kívül eső kiépített vagy kiépítetlen növényzettel borított területekre, a zöldsávokra, külterjes területekre, árokpartokra, és a közlekedési zöldterületekre. 2019-ben készült el Veszprém zöldfelületi stratégiája, mely megalapozó munkarészeivel együtt komplex leírását adja a zöldfelületi rendszer elemeinek, egyben jövőképet is kínál azok fejlesztéséhez.

2.1.12.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

2.1.12.1.1 Szerkezeti és zöldfelületi karaktert meghatározó szempontból lényeges elemek

2.1.12.1.1.1 Lakott területek zöldfelületei

A város belterületi közhasználatú zöldfelületei 187 hektárt ölelnek fel és kedvezően oszlanak meg: minden lakóterületről legfeljebb 500 méteres rágyalogással elérhető közpark vagy közkert. Az alábbiakban a Veszprém belterületén található zöldfelületeket mutatjuk be röviden, típus szerinti megoszlásban.

2.1.12.1.1.2 Játsszóterek és játékkertek

A város közterületi játszótereit a VKSZ Zrt. üzemelteti, 2021-ben 56 játszótér állt a fenntartásuk alatt. Az önkormányzat 2000-es évek óta tartó rekonstrukciós programjának eredményeként mára a legtöbb játszótér megújult, a régi játszóeszközök helyére korszerűek kerültek, és a 2006 után létesült játszótérek közül a legtöbb saját zöldfelülettel is rendelkezik.

Felszereltségük, kényelmi funkcióik és a zöldfelületeik minőségében számottevő különbségek: míg a belvárosban és a Séd-völgy területén található játszótérek kimagasló színvonalúak, és a lakótelepeken lévők is jó minőségűek, a város külsőbb területein elhelyezkedő, kevésbé látogatott játszóterei több hiányosságot mutatnak a város zöldfelületi stratégiájának értékelése szerint².

2.1.12.1.1.3 Közlekedési zöldfelületek

Ez a típusú zöldfelület teszi ki Veszprém belterületének közhasználatú zöldfelületeinek jelentős részét, mintegy 39 hektárnyi területet (viszonyításképp: a belterületi utak felülete összesen 111,3 ha, a járdák, gyalogutak és kerékpárutak felülete 55,4 ha). A közlekedési zöldfelületek jelentősége sokrétű: meghatározók egyrészt városképet formáló, esztétikai elemekként, de fontos szerepet játszanak a zaj- és rezgésterhelés és egyéb káros környezeti hatások tompításában is, főként pormegkötő és vízvezető funkcióik révén). Veszprémben e zöldsávokban található a település belterületi faállományának majdnem fele, több mint tízezer fa.

² Zöldfelületi Stratégia Veszprém, 2019. I. Helyzetkép, 23. oldal

2.1.12.1.1.4 Lakóterületi közkertek

Lakóterületi közkerteknek elsősorban a lakótelepek zöldfelületeit nevezzük, amelyek bár kiépítésükben és funkcióikban hasonlítanak a közparkokhoz, a területek erős tagoltsága és az eltérő jellegű területfelhasználási funkciókhoz való kapcsolatuk révén ezek a zöldfelületek nem jelenhetnek meg egységes közparkként. Általánosságban a lakótelepek zöldfelületei jó minőségűek, kiváltképp a Jutasi úti lakótelep közkertjei tartoznak az élvezőnybe. Fontos fejlesztési potenciált hordoz továbbá a Pannon Egyetem környékén található Egry József utcai lakótelep, valamint a Hóvirágtelep zöldfelületeinek rehabilitációja, ahol az elöregedett faállomány kezelése és a közjóléti funkcióik fejlesztésével jelentősen növelhető a terület rekreációs kínálata.

Az előbb említettek mellett Veszprém további meghatározó lakótelepi közkertjei még a Bakonyalja lakótelep, a Cholnoky lakótelep, az Endrődi József lakótelep és a Vízi utca zöldfelületei, valamint a Diósy Márton utcai közösségi élettér.

2.1.12.1.1.5 Közkertek

A közkertek 300 m²-től egy hektárig terjedő méretű, helyi igényeket kiszolgáló zöldterületek. Veszprémbe a játszóterek színvonalának térbeli eltéréseihez hasonlóan a városi közkertek minősége, közjóléti funkciói is inkább a belvárosban emelkednek ki, amelyektől a peremterületek zöldterületei ilyen szempontból elmaradnak.

Veszprémbe közkertnek minősül a belvárosban található Hangvilla Multifunkcionális Községi Tér alatt található park, a Tátorján u.-Hérics u. köz, a Megyeház tér-Ersébet tér-Színházkert közterülete, a Vörösmarty tér, valamint a Malomkert utcai zöldfelület.

2.1.12.1.1.6 Lokális közparkok

Lokális közparknak minősülnek az egy hektárnál nagyobb, de három hektárnál kisebb, jól körülhatárolható, elsősorban, de nem exkluzívan helyi igényeket kielégítő növényzettel borított területek. Veszprémbe ebbe a területfelhasználási kategóriába tartozik a Martinovics tér, a Pöltenberg utcai közpark, a Taborállás park, a Kálvin János park, a Barátság park, a Kalmár tér és a Belváros rehabilitált zöldfelülete.

2.1.12.1.1.7 Regionális közpark

Frekvenciált, több funkciót is ellátó közhasználatú zöldterületek. E kategóriába illeszkedik a Séd-völgy 10,7 hektáros területe, mely mind városképi szempontból, mind régiós turisztikai potenciálját tekintve meghatározó jelentőségű városi park.

2.1.12.1.1.8 Intézményi zöldfelületek

A közösségi célú intézményi területek Veszprém beépített területeinek 6,2%-át foglalják el, 83,8 hektáron. A legjelentősebb tétel – 30,5 hektár – a Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark.

2.1.12.1.1.9 Temetőkertek

A település zöldfelületi rendszerének részét képezik a temetőkertek is, amelyek Veszprémbe a VKSZ Zrt. Temetőgondnokságának fenntartása alatt állnak. A városban hét temető található, ebből egy részlegesen, kettő pedig teljesen lezárt. A legnagyobb fejlesztési, bővítési potenciállal a nagymértékű összefüggő zöldterülettel bíró Dózsavárosi és Vámosi úti temetők rendelkeznek.

Hivatalos elnevezés	Közismert elnevezés	Hrsz.	Terület (ha)
József Attila úti temető	Vámosi úti temető	6143/4	10,98
Tizenháromváros téri temető	Dózsavárosi temető	1919/1	4,28
Győri utcai temető	Kádártai temető	2775	1,23
Zirci utcai temető	Gyulafirátót-felső temető	9560	1,32
Hamuház utcai temető	Gyulafirátót-alsó temető	9123, 9124	0,19 + 0,54
Mártírok útjai temető (részben lezárt)	Alsóvárosi temető	5084/1	3,18
Szél utcai lezárt temető	Jeruzsálemhegyi temető	6316/1, 6317	0,72 + 0,23
Mártírok útjai lezárt izraelita temető	Zsidó temető	4815/3	1,07
Jutaspusztai lezárt temető	Jutaspusztai „cselédtemető”	0140	0,21
Összesen:			23,95

73. ábra: Veszprém temetői és területeinek nagysága, 2019. Forrás: Veszprém Zöldfelületi Stratégia, megalapozó munkarész

2.1.12.1.10 Lakott területeken kívüli zöldfelületek

A város be nem épített területeit egyfelől a Bakony déli lejtőin álló erdők fedik – 39,8%, 5080 hektár –, melyeket főként tölgy, kisebb részt juhar-kőris elegyes alkot, kisebb feketefenyves-foltok mellett. Zömük állami, kisebb része magántulajdon, míg az önkormányzati tulajdonú véd-, illetve parkerdők kiterjedése csupán 45,5 hektár. Rendeltetésük szerint védelmi (pl. talajvédelmi, vízvédelmi, településvédelmi), gazdasági (faanyagtermelő, szaporítóanyag-termelő) és közjóléti erdőkre (parkerdő) oszthatók fel.

A be nem épített területek másik fő alkotóelemét a szántóföldek jelentik – 33,2%, 3025 hektár –, elsősorban a déli és keleti, alacsonyabban fekvő határrészekben helyezkednek el. Használatukat lásd bővebben az 2.1.9.2.1.1. fejezetben.

2.1.12.1.11 Természetvédelmi területek

Veszprém egyetlen országos védettségű természeti értéke a gyulafirátóti lapterület, mely a tektonikus mélyedésekben összegyűlő karsztvízből alakult ki.

Helyi jelentőségű védett természeti értékek:

Érték	Védelmi kategória
Jutaspusztai sziklaalakzat	Természetvédelmi terület
A régi vidámpark területe	Természeti érték
Dózsavárosi temető fái	Természeti érték
Fenyves utcai parkerdő	Természetvédelmi terület
Benedek-hegy	Természetvédelmi terület
Betekints-völgy	Természetvédelmi terület
Erzsébet sétány	Természetvédelmi terület
Jutaspusztai szikla	Természeti érték
Kálvária-domb és környéke	Természetvédelmi terület

Érték	Védelmi kategória
Sintér-domb	Természetvédelmi terület
Szerelem-sziget	Természetvédelmi terület
Színházkert	Természetvédelmi terület
Ördögszikla	Természetvédelmi terület
Séd-völgy	Természeti érték
Vámosi úti temető fái	Természeti érték
Vörösmarty tér tiszafái	Természeti érték

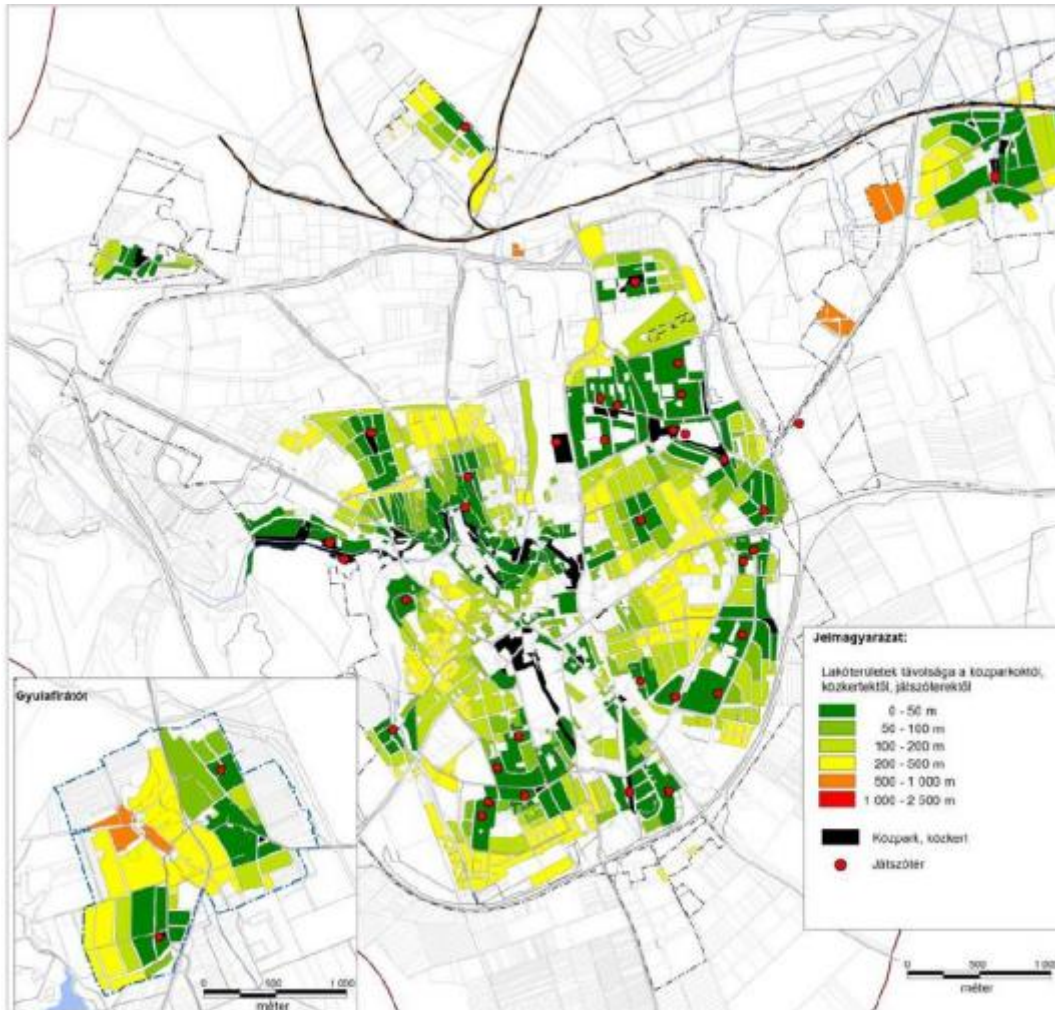
74. ábra: Veszprém helyi jelentőségű természeti értékei. Forrás: www.termeszetvedelem.hu

Veszprémben négy helyen található Natura 2000 terület: a Csatár-hegy és a Miklós Pál-hegy, a Kádártai dolomitmezők, a Lókút határában álló Papod, illetve a Kádárta és Gyulafirátót között fekvő Miklád. Ürgéiről híres a Szentkirályszabadjai Különleges Természetmegőrzési Terület. Védelemre tervezett természetvédelmi terület a Csatár-hegy Helyi Jelentőségű Természetvédelmi Terület. Országos jelentőségű, ex lege védett természeti érték a város határában található harminc forrás és húsz barlang, a víznyelők és a nyílt karsztos felszín.

2.1.12.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

Az egy főre jutó zöldterület mérete a parkerdőket és véderdőket nem számítva 29 m². A város zöldterületei városszerkezeti és megközelíthetőségi szempontból kedvezően oszlanak el, érdemi területi különbségek inkább csak a domborzati és talajviszonyoknak megfelelően jelentkeznek.

A legjobban ellátott, magas színvonalú zöldfelülettel rendelkező területek a Belváros és környéke rehabilitációs projektek által érintett részei, kiváltképp a Séd-völgy 2010-ben befejeződött rekonstrukciója, valamint a lakótelepek zöldterületei, azon belül is kimondottan a Jutasi úti lakótelep közkertjei és a Kálvin János park. Szintén megfelelő minőségű és mennyiségű zöldfelülettel rendelkezik Újtelep és Cholnokyváros környéke, azonban itt jóval kevesebb a közösségi zöldfelületek aránya, ami miatt a terület alacsonyabb használati értékkel bír. Jellemzően a családi házas, kertvárosias lakóterületek kevésbé jól ellátottak, így Jeruzsálemhegy vagy Szabadságpuszta városrészek, de ide sorolható a gyulafirátóti Kálvária térsége vagy a Külső Kádártai út melletti HM-lakópark is.

75. ábra: Veszprém zöldfelületi ellátottsága. Forrás: Veszprém Zöldfelületi Stratégia, megalapozó munkarész, 2019

2.1.12.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái

Veszprém zöldfelületeivel kapcsolatos problémái leginkább az egyes területek eltérő használata, valamint övezeti besorolása körüli konfliktusokkal hozhatók összefüggésbe. Az egyik ilyen konfliktusos terület a környűri északi részén kívül eső, a város többi részétől elkülönülő, korábban iparterületként működő Csererdő. 2008-ig itt üzemelt az azóta jogutód nélkül megszűnt Bakony Művek, amelynek helyén ma vegyes használatban lévő, részben lakófunkciójú területek találhatók. A fő konfliktusforrást egyrészt az eltérő használatból, a jelenleg is működő üzemekkel való együttélésből származó zavaró hatások (zaj-, szagterhelés) jelentik, de az egykori Bakony Művek ipari tevékenységei által okozott talaj-, talajvíz- és karsztvíz-szennyező hatások is jelentős rizikófaktoroként azonosíthatók, hiszen azok máig nem lettek megfelelően felmérve, így a kármentesítő beavatkozások lebonyolítása sem valósult meg teljes mértékben.

Előregedett fasorok főleg Újtelep, Füredidomb, Takácskert és Jeruzsálemhegy területein találhatók. Mindemellett Veszprém több zöldfelületi eleme is komplex rehabilitációra szorul: egyrészt Jeruzsálemhegy – Kiskőrösi utca környéki zöldfelületek és burkolatok felújítása, Dózsaváros zöldfelületeinek nagymértékű rekonstrukciója, valamint a korábban említett, a Pannon Egyetem szomszédságában lévő területek (Hóvirágtelep, Egry-lakótelep, Takácskert) szolgáltatási, kulturális és rekreációs, közjóléti funkcióinak fejlesztése.

A további, fejleszthető zöldfelületek közhasznosítását akadályozza, hogy a potenciális területek jelentős részben magántulajdonban állnak. A közhasználatú zöldfelületek (ténylegesen közkertként, közparkként használt területek) 19%-a, azaz 6,6 hektár nincs önkormányzati tulajdonban. A legjelentősebb ilyen összefüggő területek a Séd mentén a Fűrészes és Fenyves utcák között, Bakonyalja városrészről nyugatra, az Állatkert mellett, a keleti és a déli útgyűrű mentén, valamint Kádártán és Gyulafirátóton találhatók.

2.1.13 Közlekedés

2.1.13.1 Közúti közlekedés, megközelítés

Veszprém, megye- és járásszékhelyi funkcióiból adódóan, jelentős közigazgatási feladatellátási központ, így nagy mértékben vonzza a forgalmat a környező településekről, emellett mind kelet-nyugati, mind észak-déli irányban tranzit utak csomópontja. A térség kelet-nyugati irányú kapcsolatának gerince a 8-as számú főút, ami a veszprémi körgyűrűn, dél felől kerüli meg a várost. A veszprémi körgyűrű jelentősen mentesíti a belvárost az átmenő forgalom alól, azonban a 8-as út jelenlegi terhelése (egyes szakaszokon irányonként napi 25 000 egységjármű) miatt hosszú ideje indokolt volt a kapacitásbővítés. 2021-ben kezdődött meg a körgyűrű délkeleti szakaszának 2x2 sávossá bővítése – a beruházás első üteme 2021 végén készült el. Tervek vonatkoznak a 8-as út további szakaszainak fejlesztéséről az országhatárig, illetve a Veszprém–Győr irányú kapcsolat bővítéséről is.

A 8. sz. főút mellett fontos kelet-nyugati kapcsolatot nyújt a 77. számú, Tapolcára vezető út is. Az észak-déli összeköttetést a 82-es (Veszprém–Zirc–Győr), 72-es (Veszprém–Balatonfűzfő) és 73-as (Csopak–Veszprém) számú főutak biztosítják.

A város megyén belüli elhelyezkedéséből fakadóan a megye nyugati térségei csak lazábban kötődnek Veszprémhez, míg a Veszprémtől északra fekvő települések megközelíthetősége domborzati okokból nehezebb. A Veszprémről Budapestre vezető leggyorsabb út 123 km, ami az M7-es autópályán és a 8-as úton, Székesfehérvár érintésével vezet. A város központjához legközelebb eső autópálya-felhajtó 31 kilométerre, az M7-es és a 710-es utak balatonvilágosi csomópontjánál található.

Veszprém fenntartható városi mobilitási tervének (lásd alább) értékelése szerint a városban található útburkolatok számottevő része jó vagy legalább közepes minőségű. A városon történő áthaladás fő tengelye a 8-as útból a városba vezető, azt középen átszelő Budapest út – Brusznai Árpád utca – Óvári Ferenc út – Dózsa György utca – Szent István völgyhíd – Pápai úti szakasz. A belterületi úthálózat legmeghatározóbb eleme a belső útgyűrű, ami a Stadion utca – Cholnoky Jenő utca – Haszkovó utca mentén halad, az Aranyosvölgnél azonban megszakad. Hiánypótló közútfejlesztési beavatkozás lesz az elkövetkező évek során megépülő aranyosvölgyi völgyhíd, amely biztosítani fogja a Dózsaváros és Jutasi úti lakótelep közti összeköttetést.

2.1.13.2 Közlekedésfejlesztés

2017-ben az önkormányzat megbízásából a Terra Stúdió Kft. jóvoltából elkészült Veszprém MJV fenntartható városi mobilitási terve (*Sustainable Urban Mobility Plan - SUMP*), melynek célja egy komplex szemléletű, a közlekedés jellemzői mellett a lakossági igényeket, társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi tényezőket is figyelembe vevő átfogó közlekedésfejlesztési stratégia kidolgozása. A stratégia részben középtávú, operatív intézkedési terv, amely 2023-ig fogalmaz meg pontos beavatkozásokat, részben pedig közép- és hosszú távú fejlesztési dokumentum 30 éves kitekintéssel. A terv célrendszere olyan szempontokat is magába foglal, mint a jó minőségű városi környezethez való

hozzájárulás, az innovatív gazdaságfejlesztés, a népességmegtartás vagy épp a társadalmi egyenlőség javítása.

A fenntartható mobilitási terv értékelése alapján Veszprém közlekedési adottságai közül számos erősségként lett megítélve:

- megfelelő színvonalú térségi és megyei kapcsolatok,
- meglévő környűrűk,
- autóbusz-állomás központi elhelyezkedése,
- nagyobb kiterjedésű gyalogos zónák.

Ezek mellett pozitívként emelhető ki az általánosan jó minőségű úthálózat, a jó lefedettségű helyi autóbusz-hálózat, a kerékpározásra alkalmas utcák nagy száma, valamint a fejlődő kerékpáros infrastruktúra.

A pozitív értékek mellett azonban jóval több probléma és hiányosság is azonosításra került:

- hiányos belső környűrű (aranyosvölgyi völgyhíd),
- belvárosi főutak nagy forgalma,
- gyenge intermodalitás a vasút és más közlekedési módok között,
- vasútállomás távolsága a városközponttól,
- Iparváros gyenge közlekedési infrastruktúrája (a hiányos belső környűrűből is következően),
- a belváros és a lakótelepek parkolási problémái,
- autóbusz-tárolás a belvárosi területeken,
- csekély forgalmú, gyenge vasúti kapcsolat,
- kedvezőtlen helyen lévő, nem megfelelő kialakítású autóbusz-telephely,
- nem kellő mértékű balatoni kapcsolatok.

2.1.13.3 Közösségi közlekedés

A veszprémi közgyűlés 2018-ban döntött a város közösségi közlekedésének átszervezéséről és korszerűsítéséről. 2019. január 1-től az önkormányzat tulajdonában lévő V-Busz Veszprémi Közlekedési Kft. látja el a helyi menetrend szerinti közösségi közlekedési közszolgáltatást. 2021. év végén megújult a V-Busz flottája: 28 db szóló és 14 db csuklós, alacsonypadló, klimatizált MAN Lion's City típusú autóbusz érkezett a városba. A Zöld Busz Program keretében – a közösségi közlekedési eszközök széndioxid kibocsátásának csökkentése érdekében – 2022 júniusában 5 db tisztán elektromos szóló MAN Lion's City E típusú autóbusz érkezett a városba, ezzel téve teljessé a V-Busz új flottáját. Az állami támogatási program segítségével a töltőinfrastruktúra a Haszkovó fordulóban került kialakításra.

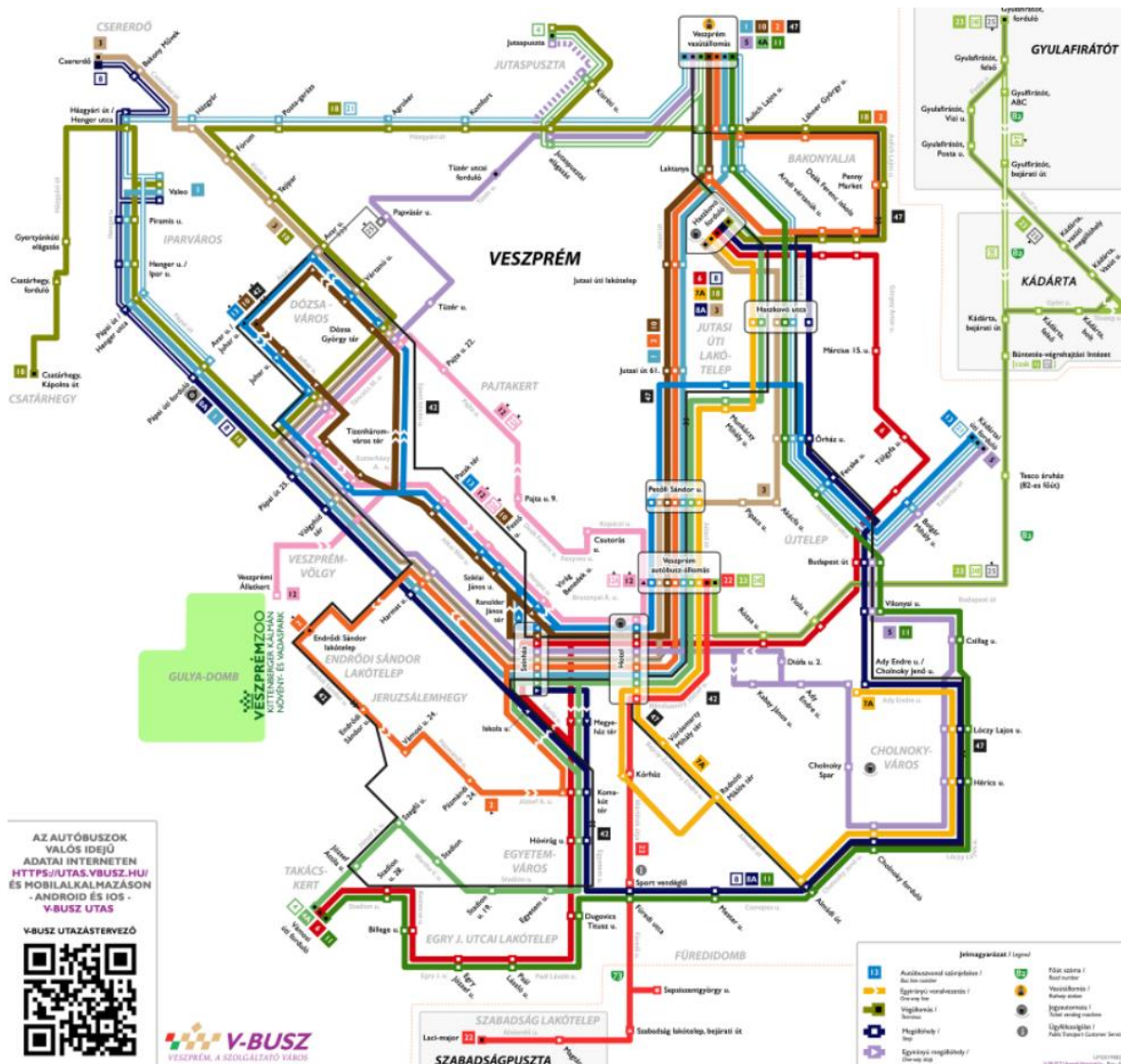
A V-Busz járatai 24 vonalon közlekednek, melyből 22 nappali, 2 éjszakai járat. A hálózat és menetrend 2019 és 2021 között finomításra került, prioritásai a belváros elérése, a műszakváltások kiszolgálása az ipari területeken, valamint a vasúti csatlakozások biztosítása. A buszok utasforgalma a pandémiás időszakban jelentősen lecsökkent, de 2022 első félévében – köszönhetően a járványügyi korlátozó intézkedések feloldásának, valamint az új autóbuszokhoz kapcsolódó szolgáltatási színvonal növekedéshez – az utazások száma ismét megközelítette a pandémia előtti utasforgalmat.

Veszprém jelentős forgalomvonzó képességű, emiatt elengedhetetlen a környező falvakkal való közlekedési kapcsolatok megfelelő szintű biztosítása elengedhetetlen. Mivel Veszprém nem rendelkezik kifejezetten erős vasúti kapcsolatokkal, ezt ellensúlyozza a helyközi és távolsági autóbusz-közlekedés hangsúlyos szerepe, amelyet tekintve a térség igen jól teljesít.

A megyeszékhely vonzáskörzetéhez tartozó településekkel gyakorlatilag minden irányban viszonylag sűrű autóbuszos kapcsolatok állnak rendelkezésre: kelet felé Hajmáskér, Vilonya, Litér, Olaszfalu irányába csúcsidőben 10-15 percenként indulnak járatok, de a legforgalmasabb időszakokon kívül is legfeljebb 30 percet kell várni két autóbusz érkezése között. Ugyanez igaz a Veszprémtől nyugatra, délnyugatra, északnyugatra fekvő településekkel való összeköttetésekre, Nemesvámosra és Veszprémfajszra Észak felé Eplénybe, Zircbe, valamint déli irányban Balatonalmádi, Balatonfűzfő felé pedig sokszor még ennél is sűrűbben járnak autóbuszok.

A Veszprémhez közel eső jelentősebb városi központokba, Székesfehérvárra, Balatonfüredre, Tapolcára, Várpalotára, Pápára óránként többször indulnak járatok, amik gyakran érintenek további, Veszprém vonzáskörzetéhez tartozó kisebb településeket, községeket is – például Pápa irányába Herenden át Bándot, Márkót; Tapolca felé a Nagyvázsony melletti községeket; délen, a Balaton környékén Alsóörs és Felsőörs községeket.

A fővárosba hét különböző autóbuszvonal járataival is el lehet jutni, amelyek változó járatsűrűséggel közlekednek, azonban a több irányból is (ÉNy, DNy) közlekedő járatoknak köszönhetően a legforgalmasabb időszakokban legalább óránkénti sűrűséggel, de csúcsidőn kívül is minden napszakban több járat halad Veszprém és Budapest között. Hasonló adottságok jellemzik a település Győrrel való közlekedési kapcsolatait.

76. ábra: Veszprém helyi autóbuszvonalai. Forrás: vbusz.hu

2.1.13.4 Kötötpályás közlekedés

Bár a helyközi autóbuszokhoz képest számos távolsági viszonylatban gyorsabb elérést tesz lehetővé, a vasúti közlekedés jelentősége Veszprémben kevésbé számottevő. A vasútállomás utasforgalma alacsony, napi 1200-1400 utasra tehető. Ennek több oka is van: egyrészt, hogy a város egyetlen vasútállomása kedvezőtlen helyen, az északi körgyűrű mellett, periférikus pozícióban helyezkedik el, így Veszprém legnagyobb része csak módváltással közelíthető meg. Használata ennek megfelelően főként távolsági forgalomban, kiváltképp Budapest felé jellemző

Míg a vasútállomás melletti autóbusz-fordulót érintő helyi járatok hangolása a vasúti menetrenddel elfogadható, addig a vasút és helyközi buszok közti kapcsolatok már jelentősen szűkebb körben biztosítottak csak. A vasútállomás mellett fekvő autóbusz állomásról munkanapokon mindössze 20 buszjárat indul (Ajka, Alsóörs, Balatonakarattya, Balatonalmádi, Balatonfüred, Küngös és Pécs végállomások felé), illetve 6, az autóbusz állomásról induló járat (Ajka, Bakonyjákó, Pápa és Sümeg végállomások irányában) áll meg a vasútállomás mellett.

A vasútállomás megközelíthetőségét valamelyest megkönnyíti, hogy 2019-ben elkészült az állomástól a Jutasi úton át egészen a belvárosig vezető kerékpárút. Az állomás kerékpáros infrastruktúrája

azonban továbbra is fejlesztést igényel, ugyanis a kerékpártárolásra alkalmas B+R szolgáltatások szinte teljes mértékben hiányoznak a környékről. Személygépjárművek részére egy 70 férőhely kapacitással működő, rendezetlen parkoló kínál parkolási lehetőséget, az állomás környéke általában is rendezetlen, leromlott, ugyanakkor komfortszintjének fejlesztésére kész tervek állnak rendelkezésre az Európa Kulturális Fővárosa 2023 címviselő évhez kapcsolódóan.

A Veszprémet érintő legforgalmasabb vasútvonal a 20. számú, Budapest–Székesfehérvár–Szombathely közötti vonal, melyen felváltva közlekednek Szombathely, illetve Zalaegerszeg felé közlekedő, úgynevezett hibrid intercity vonatok, melyek részben kötelező helybiztosításhoz kötött, magasabb komfortszintű intercity kocsikból, részben hagyományos gyorsvonati kocsikból állnak és együttesen órás sűrűséggel kínálnak eljutást keleti irányban Budapest, illetve nyugati irányban Ajka felé (melyen túl már nem érintenek közös állomásokat a két nyugati végpontig). Ezekon túl a reggeli csúcsidőben Veszprémtől Budapestig, illetve a délutáni csúcsidőben visszafelé közlekedik néhány gyorsított személyvonat a vonalon – alacsonypadlós kocsik csak ezeken fordulnak elő. A 11. számú, Bakonyvasút néven ismert vonal egyvágányú, nem villamosított vonalként, a Bakonyt keresztülszelve Győrrel köti össze a várost, azonban hosszú – a nyolcvan kilométeres távot mintegy két óra alatt teljesítő – menetideje és elavult szerelvényei miatt inkább turisztikai és szabadidős, mintsem hivatásforgalmi jelentőséggel bír. Veszprémből Győr felé napi hét (hétfővégeken és nyáron napi nyolc) személyvonat közlekedik. A 27. számú (Veszprém–)Hajmáskér–Lepsény vonalon 2007 óta szünetel a személyforgalom.

Az állomás akadálymentesítettségi szintje rendkívül alacsony: sem az állomásépület, sem a vonatok zöme által használt középső peron nem közelíthető meg akadálymentesen. Vizuális utastájékoztató nincs, csupán hangosbemondás működik az állomáson. Veszprém közigazgatási területén van Eplény vasútállomása is (Győr felé), aminek szerepe azonban kedvezőtlen elhelyezkedése miatt elenyésző. Kádárta megállóhely (Budapest felé) személyforgalma 2012-ben megszűnt.

2.1.13.5 Gyalogos közlekedés

Veszprém méretéből fakadóan a városon belüli távolságok gyakran gyalogosan is könnyen teljesíthetők. A járdaburkolat többségében közepes minőségű, azonban az akadálymentes gyalogos közlekedés feltételei a város számottevő részén nincsenek biztosítva. Külön, kizárólag gyalogosok által használható zónák a Séd-völgy mentén, a Kossuth Lajos utca és Erzsébetliget területein vannak kijelölve. Főleg a gyalogosok által használt külső városi területeken jellemző, hogy a megfelelő számú vagy színvonalú gyalogos átkelőhelyek hiánya közlekedésbiztonsági problémákat okoz.

A település fenntartható mobilitási tervében megfogalmazódott hat, forgalomcsillapított területek fejlesztésére irányuló intézkedés is:

Beavatkozás	Beavatkozás célja	Megvalósítás módja
Közlekedésfejlesztés a Színházkert körül	Óváros tér és Püspökkert közötti kapcsolat erősítése Közösségi tér a Megyeház tér és Színházkert között	Szabadság tér egyirányúsítása, a jelenlegi három sáv egy sávossá szűkítése Megyeház tér egysávossá szűkítése, a kibővülő járdafelület zöldítése
Behajtási övezetek fejlesztése a Várnál	A gyalogos közlekedés prioritizálása érdekében behajtási engedélykötelessé tenni a Várban a gépjárműves közlekedést	Óváros téri parkoló után a Vár utca előtt automata süllyedő forgalomkorlátozó oszlop létesítése
Meglévő közösségi terek bővítése ideiglenes forgalomcsillapítással	Belváros területén található parkolóhelyek csökkentése, helyükön közösségi terek, találkozó-helyek létrehozása	Rövidtávon: nyári időszakokban Óváros téri parkoló lezárása Középtávon: nyári időszakokban tilos behajtani a kiválasztott közterületekre
Erzsébet sétány kiépítése és rekonstrukciója	Erzsébet sétány rekreációs funkciójának erősítése Kálvária-hegy turisztikai attrakcióvá fejlesztése (2022-ben kivitelezés alatt)	Püspökkertnél a meglévő parkolóterület megszüntetése, minőségi zöldfelületté alakítása Meglévő sétány kiszélesítése gyalogosok és kerékpáros részére egyaránt
Kossuth Lajos utcai gyalogos-kerékpáros zóna	Kossuth Lajos utca kerékpározhatóvá alakítása	Gyalogos kerékpáros zóna kijelölése a terület szabályozásának megváltoztatásával
Budapest u. – Brusznai u. – Mártírok u. – Bajcsy-Zs.u. körforgalmi csomópont kiépítése	Közlekedésbiztonság javítása (2018-ban elkészült)	Budapest u. – Brusznai u. csomópont spirális körforgalommá történő átépítése Mártírok u. – Bajcsy-Zs.u. csomópont helyett egysávú körforgalom kialakítása

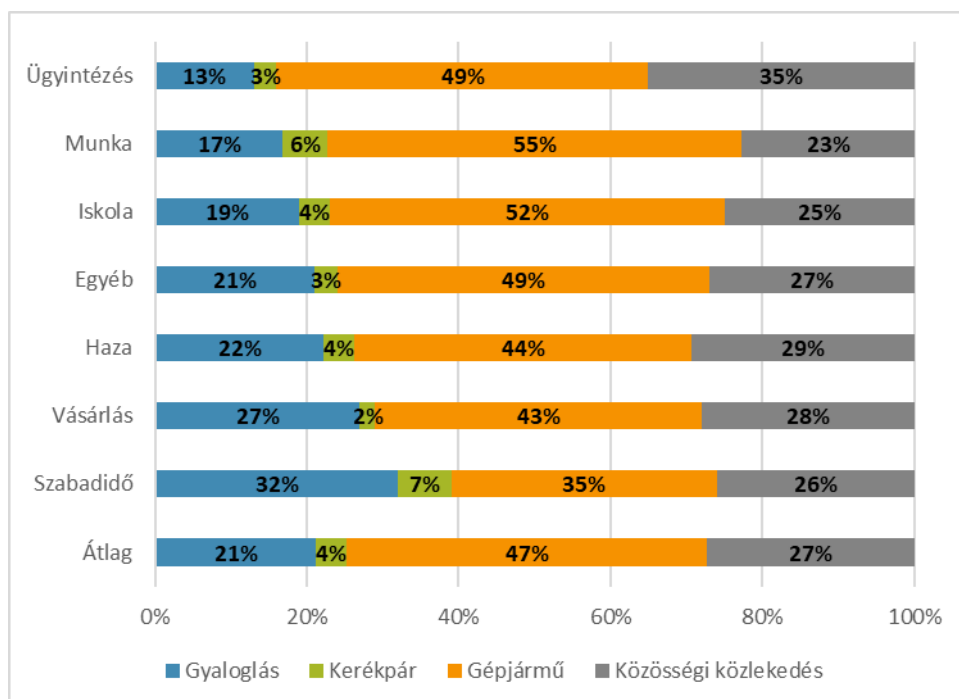
77. ábra: Gyalogos és forgalomcsillapított területek létesítésére irányuló fejlesztési javaslatok Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Mobilitási Terve

2.1.13.6 Kerékpáros közlekedés

Veszprémben a város kerékpározhatóságát elsősorban a domborzati adottságok befolyásolják. Bár az elmúlt években kis mértékben nőtt a kerékpárhasználók száma Veszprémben (a 2017-es 4%-hoz képest 2020-ban a lakosság 5,4%-a kerékpározott rendszeresen a 2020-as Gazdasági Program adatai alapján), általánosságban véve a kerékpáros forgalom így is elmarad a hasonló méretű európai városok szintjétől. A turisztikai célú kerékpározás magas aránya miatt a forgalom erősen szezonális.

Az utcák nagy része kerékpárosbarát, de a kerékpárforgalmi hálózat közelmúltbeli fejlesztéseivel együtt is sok infrastrukturális hiányossággal bír. A legfontosabb ezek közül a hálózat kiépítetlensége és az ebből adódó töredezettség. Számos helyen hiányzik az irányhelyes kialakítás (az út két oldalán) és sok a gyalogosokkal közösen használt kerékpáros felület, ami konfliktusokat okoz. Bár a rendelkezésre álló kerékpártárolók száma kielégíti az igényeket, a minőségük kevésbé. Hátráltatja a kerékpáros és a közösségi közlekedés közti módváltást, hogy a buszmegállók közelében jellemzően nincsenek támaszok telepítve – mint ahogy a vasútállomáson is kevés és rossz minőségű kerékpártároló található csak.

A közlekedési szokásjellemezők egyik fontos mutatója a modal split, azaz a közlekedési módok közötti megoszlás. A SUMP részeként készült felmérések alapján minden utazási szándék (de főleg munkába és iskolába járás szempontjából) az egyéni közlekedési eszközök, azon belül is elsősorban a személygépjármű használata a legjellemzőbb. Ez fokozottan igaz a Veszprém vonzáskörzetében lakó és onnan a városba ingázókra. Általánosan a sűrűn lakott és/vagy közösségi közlekedéssel jól megközelíthető városrészekre jellemző legkevésbé a személygépjármű-használat. A tanulmány a veszprémiek közlekedési módjai közti megoszlását összevetette más, hasonló méretű EU-s városokéval. Az összehasonlítás alapján a gyalogos közlekedés aránya megegyezik az EU átlaggal, azonban a kerékpár- és gépjárműhasználat alacsonyabb. Ezzel szemben a közösségi közlekedés igénybevétele Veszprémben jóval magasabb, több, mint kétszerese az EU átlagnak – e téren azonban a koronavírus-járvány várhatóan számottevő és kedvezőtlen irányú átrendeződésekhez vezetett.

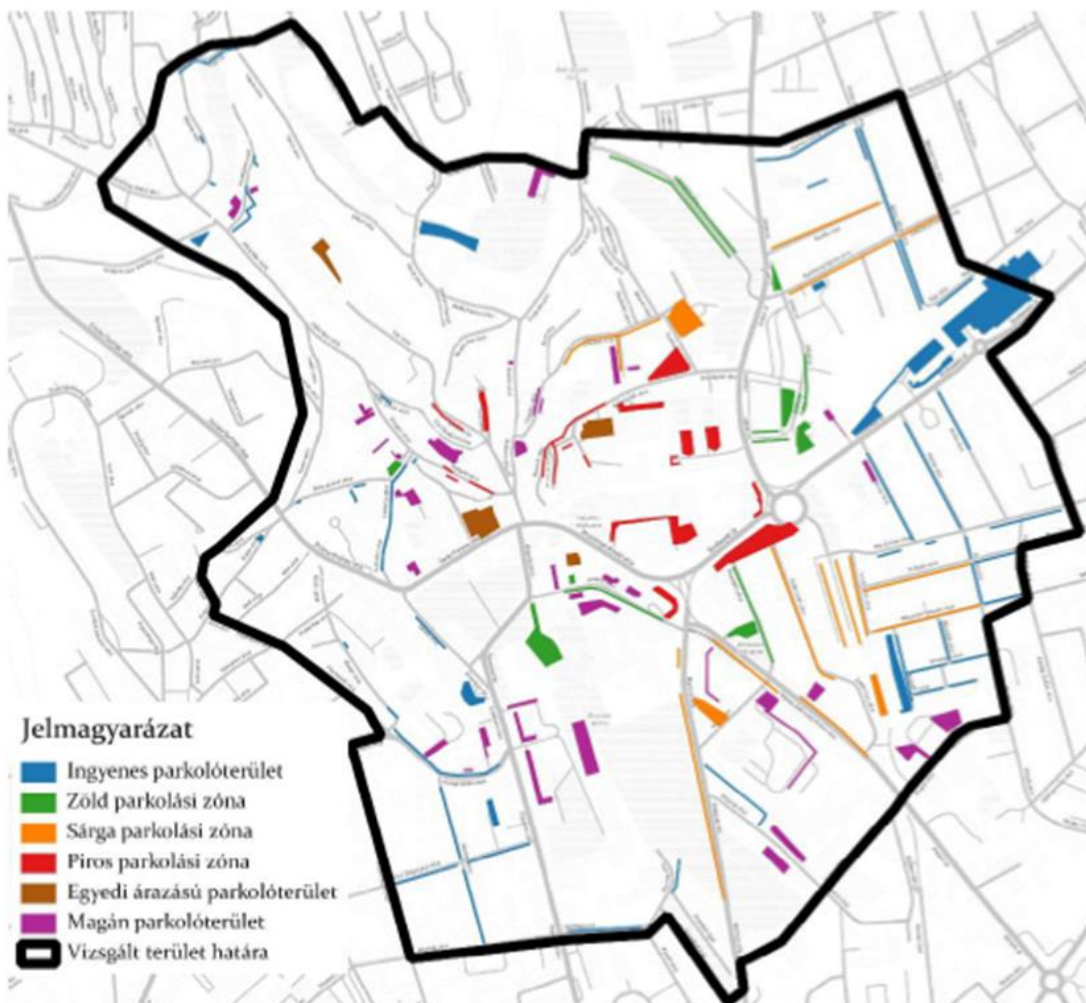

78. ábra: Közlekedési módok megoszlása utazási szándék szerint Veszprémben, 2017. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Mobilitási Terve

A város 2016-ban elkészült kerékpárforgalmi főhálózati tervében megfogalmazott intézkedések közül néhány valósult meg eddig, például a Jutasi úti kerékpárút vagy a Veszprémet Felsőörsön át Alsóörssel összekötő önálló kerékpárút. A Veszprémet Gyulafirátót területével összekötő kerékpárút a tervek alapján 2022-ben készül el.

2.1.13.7 Parkolás

Veszprém belterületén 2001 óta háromzónás fizető parkolási rendszer működik. A városközponti parkolóterületek különböző parkolási díjak ellenében igénybe vehető piros, sárga és zöld zónákra vannak felosztva. Üzemeltetését az önkormányzati tulajdonú VKSZ Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zrt. végzi, az általuk fenntartott parkolóhelyek mellett nagy arányban vannak jelen magántulajdonban lévő parkolóterületek is. Ingyenes parkolóterületek főleg a város északkeleti részén, Újtelep és a Jutasi út közötti területen, valamint délnyugaton találhatóak. Vizsgálatok és lakossági felmérések eredményei alapján a város több részén (Csererdő, Kistó u.) nem kielégítő a jelenleg rendelkezésre álló parkolóhelyek száma, amely problémát tovább fokozza a tehergépjárművek közterületi parkolása is. Az elmúlt évek városfejlesztési projektjei nyomán a belvárosi parkolóterületek száma jelentősen csökkent, azonban az érintett terület északi részén, a Szegelethy utcában és a Bagolyvári utcában is létesült egy-egy új parkolóház. A város középtávú közlekedésfejlesztési tervei között szerepel a parkolási lehetőségek bővítése, így a Vérellátó-telephely melletti parkoló bővítése, parkolóház kialakítása.

79. ábra: Parkolóterületek területi elhelyezkedése típus szerint Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Mobilitási Terve

2.1.13.8 Digitális és megosztásalapú közlekedési szolgáltatások

Veszprém középtávú víziójában nagy hangsúlyt kap a település innovációs potenciáljának minél hatékonyabb kiaknázása. Ennek egyik sarokköve a digitális és smart technológiák minél szélesebb körű igénybevételének szorgalmazása. A digitalizáció nyújtotta lehetőségek ígéretes felhasználási területe a városi közlekedés, kifejezetten a közösségi közlekedést segítő egyéb szolgáltatások fejlesztése céljából. Veszprém városában egyre inkább jelen vannak az ilyen jellegű szolgáltatások, például a V-Busz utazástervezője (V-BuszON), amely lehetővé teszi a valós idejű menetrendi adatokról való tájékozódást vagy a Közlekedési Mobiljegy, amelyen keresztül az utasoknak online is lehetőségük nyílik a jegy- és bérletvásárlásra. A 2022-ben megújul autóbuszflotta valamennyi járművén hangos és képi utastájékoztató segíti a közlekedőket. A V-Busznak jelenleg 3 db, 0-24 órában üzemelő jegykiadó automatája van a városban, amelyet 15 db készpénzmentes automatával bővít 2022 végéig, illetve szintén az év végéig 7 db frekvenciát megállóba kültéri digitális utastájékoztató eszközöket helyez el.

2021 óta érhető el Veszprémben a Lime megosztásalapú e-rollerszolgáltató.

Az okosváros-eszközpark bővítésének céljából kidolgozás alatt áll továbbá a település parkolás- és forgalomirányítási rendszerének digitalizálása is, ami smart kijelzőkkel és mobilalkalmazáson keresztül közvetíti majd a parkoló telítettségi adatait. Az okos megoldások mellett az Önkormányzat a közösségi, megosztásalapú közlekedési szolgáltatásoknak is nagyobb teret kíván engedni a közeljövőben, például 2023-ig tervezett egy közösségi elektromos kerekpárkölcsönzési rendszer elindítása a városban, a térségi integráció lehetőségével.

2.1.14 Közművesítés

2.1.14.1 Víziközművek

2.1.14.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás

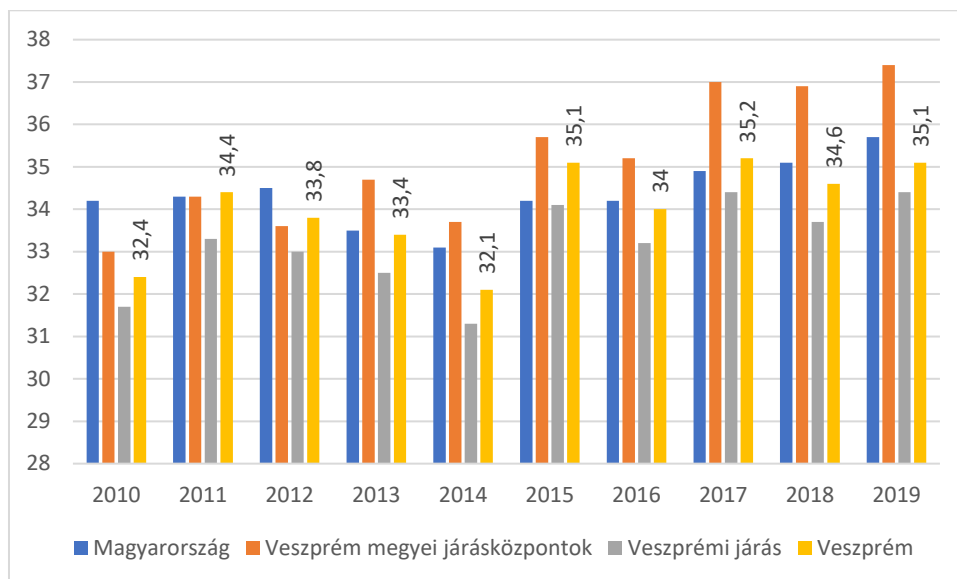
Veszprém vízellátásáról a teljes mértékben önkormányzati tulajdonban álló Bakonykarszt Zrt. gondoskodik, ami a város mellett még 131 másik település vízellátását biztosítja. Az általuk földfelszín alatti víznyerőhelyekről kitermelt víz többségében karsztvíz, kisebb részben rétegvíz és talajvíz.

Az ivóvíz vízkeménysége Veszprémben 18 és 28 nk° közötti tartományban mozog, magas a kalcium- és magnéziumtartalma. A város közüzemi ivóvíz-hálózatba bekapcsolt lakásainak száma 2019-ben 25 744 db volt, ami a teljes veszprémi lakásállomány 94,8%-a. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza ezen évben 238,1 km, a háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége 2020-ban 21 943 500 m³ volt.

Időszak	Lakásállomány (db)	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	Ivóvízzel el nem látott lakások száma (db)
2011	26 464	25 134	1330
2012	26 493	25 149	1344
2013	26 499	25 193	1306
2014	26 562	25 238	1324
2015	26 587	25 279	1308
2016	26 689	25 291	1398
2017	26 809	25 447	1362
2018	26 980	25 603	1377

2019	27 152	25 744	1408
2020	27 362	25 876	1486

80. ábra: Veszprémi lakások ivóvíz-ellátottsága, 2011-2020. Forrás: KSH

81. ábra: Háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége (1000 m³), 2010-2019. Forrás: TeIR

Az ivóvízellátás és a csatornahálózat csaknem Veszprém teljes közigazgatási területére kiterjed, ami alól csak a Csátár-hegy zártkerti besorolású szőlőhegye – mint mezőgazdasági terület – képez kivételt. Az ivóvízvételezés itt kihelyezett kútnál lehetséges, melyhez a Bakonykarszt Zrt.-nél kell kártyát igényelni.

2.1.14.1.2 Szennyvízelvezetés

A város szennyvízelvezetését és a szennyvíz kezelését szintén a Bakonykarszt Zrt. végzi, a közcsatornahálózat hossza 193,7 km. A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma 25 599 db, ami a teljes veszprémi lakásállomány 94,3%-a, nagyságrendileg az ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások arányával megegyezően. Veszprém városán kívül a szennyvíztisztító telep még négy települést tud kiszolgálni, Nemesvámost, Szentkirályszabadját, Hajmáskért és Veszprémfajszot. A 2/2014. (VI. 30.) önkormányzati rendelet alapján a szennyvízgyűjtő csatornahálózatba be nem kapcsolt ingatlanal rendelkező magánszemélyek és vállalkozások talajterhelési díjat kötelesek befizetni, ezáltal is ösztönözve a szennyvízhálózatra történő lakossági rákötéseket. A csatornázatlan ingatlanokra vonatkozó előírásokat a 11/2015. (III. 26.) rendelet szabályozza.

A meglévő telepre száraz időben 12 000–15 000 m³/nap mennyiségű szennyvíz érkezik. A tisztított szennyvíz minősége a Bakonykarszt Zrt. szennyvíztisztító telepeinek laboreredményei alapján kedvező, minden érték jóval a vonatkozó határértékek alatt marad.

2.1.14.1.3 Csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés

A csapadékvíz-elvezetés és a felszíni vízrendezés a város számos stratégiai és fejlesztési dokumentumában kiemelt fontosságú kérdésként jelenik meg. Veszprém területe a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, valamint kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi kategóriába tartozik. A város jobbára nyílt karsztos területen található, így a felszín alatti vizek fokozott védelme szükséges, mivel a karsztvíz – a kedvezőtlen hidrológiai adottságok miatt – a felszíni eredetű szennyeződésekre fokozottan érzékeny. Mivel a város

vízellátása teljes egészében a felszín alatti vizek kivételére épül, a rosszul működő csapadékvíz-elvezetés és a felszíni vízrendezés a város teljes lakossága számára kiemelt kockázatot jelenthet.

Talajvízzel a város nagy részén nem kell számolni, csak a völgytalpak közelében jellemző, átlagos mélysége 2-4 méter közötti. Csapadékos időben problémát okoz ugyanakkor a rétegvízszint emelkedése, melynek következtében a mélyebben fekvő területeken (pl. Gyulafirátót) korábban elapadt források erednek meg újra. Ez csapadékvíz elvezetési problémákhoz vezet, melyben ugyanakkor az is szerepet játszik, hogy több esetben a lakosság betemette az elvezető rendszert.

A település zárt csapadékvíz-hálózatának legnagyobb része, mintegy 65 km a Bakonykarszt Zrt. kezelésében áll, míg kisebb hányada magántulajdonban van. A nyílt árkok és záportározók további közel 100 km hosszúságban – a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által fenntartott utak melletti árkok kivételével – önkormányzati tulajdonban vannak. A hálózat alapvetően több ütemben, nem egységes koncepció szerint épült ki a csapadékvíz elvezető rendszer, amelyet zárt csapadékcsatornák, nyílt árkok és záportározók alkotnak, sok helyen hiányos. A 2014-2020 közötti időszakban, a Széchenyi 2020 Program végbement fejlesztések következtében azonban a hálózat a város belterületén már jó lefedettséget biztosít, a külsőbb városrészek ellátottsága azonban további fejlesztéseket igényel. A SECAP megállapításai között szerepel, hogy a kertvárosias városrészekben mielőbbi beavatkozásra van szükség a belterületi csapadékvíz elvezetés rendezését illetően. Ez egyrészt a meglévő csapadékvíz-elvezető csatornák átépítésével, kapacitás bővítésével másrészt új csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítésével lehetséges. A városrészekben kiépült csapadékvíz-elvezetőcsatorna-kapacitás bővítése hozzájárul a további környezeti káresemények, vízkárok megelőzéséhez. Az eddig csapadékvíz-elvezetéssel nem rendelkező utcákon a kiépített zárt rendszerű csapadékcsatorna megvalósítása hozzájárul a térségben található és érintett felszíni és felszín alatti vizek megfelelő minőségének biztosításához, a belterületre hullott csapadékvizek rendezett elvezetéséhez. A Séd kapcsán feladatként jelentkezik a klímaváltozással sűrűsödő időjárási szélsőségek kezelése – elsősorban a patak befogadó kapacitásának növelését illetően, melyre késeltető tározókapacitások kiépítése szolgálhat alkalmas eszközként.

Mind az ALADIN-Climate, mind a RegCM modellek alapján hosszútávon az éves csapadékmennyiség csökkenése várható. Ez mutatja, hogy a lehullott csapadék összegyűjtése és újra felhasználása egyre fontosabbá válik majd Veszprémben. Amellett, hogy a csapadékmennyiség, az eloszlása várhatóan egyre kevésbé lesz egyenletes. Ennek következtében az aszályos időszakok (amikor különösen fontos az összegyűjtött csapadék felhasználása) és az extrém csapadékmennyiség rövid időn belüli lehullása is gyakoribbá válik. A SECAP a szélsőséges csapadékeloszlást magas kockázatúként tartja számon, melynek intenzitása és gyakorisága várhatóan növekedni fog. Már 2004-2014 között megfigyelhető, hogy minden vizsgált évben a legkisebb csapadékmennyiségű hónapban 25 mm alatti értéket regisztráltak, a legnagyobb csapadékmennyiségű hónap esetén pedig mindössze egy évben nem haladta meg ez az érték a 150 mm-t.

2.1.14.2 Energiaközművek

2.1.14.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

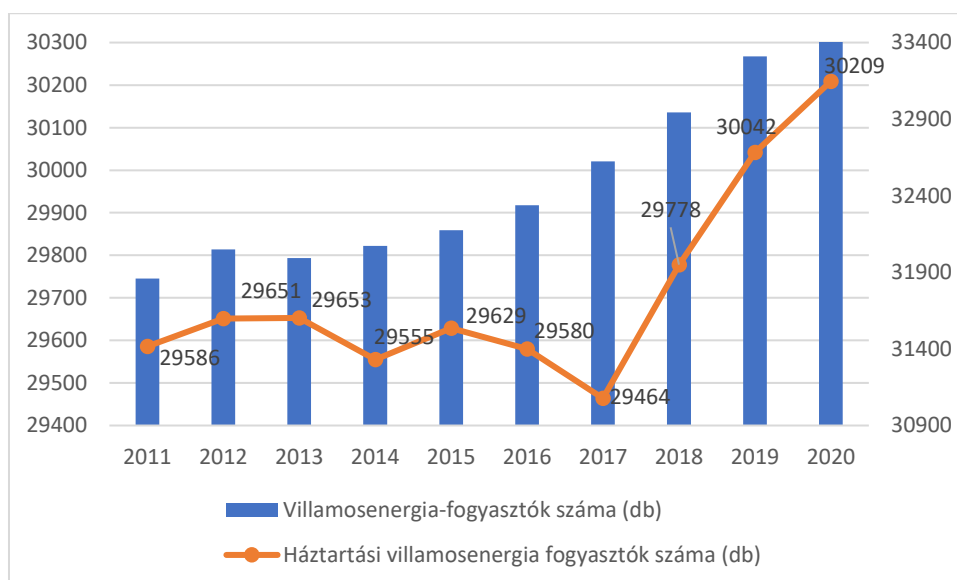
Veszprém energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül földgáz, villamosenergia és távhő áll rendelkezésre.

2.1.14.2.1.1 Villamosenergia-ellátás

A térség, így Veszprém legjelentősebb villamosenergia-szolgáltatója az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.

Év	Szolgáltatott összes villamos energia mennyisége (1000 kWh)	A háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége (1000 kWh)
2011	227 391	56 475
2012	224 337	56 201
2013	223 931	55 862
2014	225 812	55 092
2015	232 236	54 708
2016	242 640	53 626
2017	253 753	54 513
2018	257 152	52 862
2019	260 726	52 870
2020	264 299	55 930

82. ábra: Szolgáltatott összes és háztartási felhasználású villamosenergia-mennyiség Veszprémben, 2011-2020. Forrás: KSH Statinfo

83. ábra: Villamosenergia-fogyasztók száma Veszprémben, 2011–2020. Forrás: KSH Statinfo

A város fenntartható energia- és klímaakciótervében (SECAP) szereplő 2014-es adatok alapján nem volt jelen megújuló alapú energiaforrás: a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés során előállított 55 092 MWh villamos energiához tartozó energiahordozó-bevitel úgyszintén 55 092 MWh földgáz, melynek szén-dioxid-kibocsátása 11 128,58 tonna volt.

2.1.14.2.1.2 Gáz- és távhőellátás

A teljes megye, ezen felül Somogy és Zala megye vezetékös földgázszolgáltatását az E.ON Közép-dunántúli Gázszolgáltató Zrt. vezetékhálózata biztosítja.

Év	Összes gázfogyasztó (db)	Háztartási gázfogyasztó (db)	Háztartási gázfogyasztók közül fűtési fogyasztó (db)	Háztartások részére szolgáltatott gáz (ezer m ³)	Összes szolgáltatott vezetékes gáz (ezer m ³)
2011	23 556	22 608	13 829	23 584	62 658
2012	23 606	22 052	14 003	19 341	70 628
2013	23 529	22 174	13 881	21 377	66 118
2014	23 638	21 996	13 770	17 770	60 026
2015	23 582	22 137	13 747	20 116	58 516
2016	23 736	22 407	14 592	18 786	55 432
2017	23 989	22 472	14 649	17 473	61 088
2018	24 051	22 590	14 742	19 084	58 726
2019	24 279	22 739	14 830	18 200	58 903
2020	24 369	22 851	15 013	18 636	57 783

84. ábra: Gázszolgáltatás Veszprémben, 2011–2020. Forrás: KSH Statinfo

A távhőellátásról a Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zrt. gondoskodik, a Haszkovó Utcai Fűtőerőmű révén. Az elmúlt tíz évben a lakásállomány bővülésének köszönhetően a távhőellátásban részesülő lakások aránya a teljes veszprémi lakásállományhoz mérten évről évre csökkent.

Távfűtésbe bekapcsolt lakások az alábbi területeken található Veszprémben:

- Jutasi úti lakótelep,
- Belváros Kossuth Lajos utca és Bagolyvári utca közti területei,
- Ördögárok utca lakóépületei,
- és a Stadion utca nyugati oldalán elhelyezkedő lakóépületek.

Év	Lakás-állomány (db)	Távfűtésbe bekapcsolt lakások száma (db)	Távfűtésbe bekapcsolt lakások aránya a lakásállományon belül (%)	Távhőellátásra felhasznált hőmennyiség a lakosság részére (GJ)
2011	26 464	7869	29,73%	249 598
2012	26 493	7869	29,70%	244 269
2013	26 499	7869	29,70%	243 081
2014	26 562	7869	29,63%	213 593
2015	26 587	7869	29,60%	223 771
2016	26 689	7870	29,49%	231 971
2017	26 809	7869	29,35%	242196
2018	26 980	7869	29,17%	225 567
2019	27 152	7867	28,97%	225 326
2020	27 362	7867	28,75%	227 696

85. ábra: Távhőellátásban részesülő lakások száma, aránya Veszprémben, 2011-2020. Forrás: KSH

Veszprém Megyei Jogú Város energetikai stratégiája 2010-2025 között tíz vertikális célt határozott meg, melyek közül a második, hogy „a felhasznált energia 25%-a megújuló energiaforrásokból származzon”. A városvezetés az energiafüggőség csökkentése és a megújulóenergia-direktíva előírásainak végrehajtása érdekében fogalmazott meg célt és hozzá kapcsolódó akcióprogramokat. A távhőszolgáltatás korszerűbbé tételére öt alternatívát vizsgáltak meg, melyek közül a város 2020–2025 közötti időszakra vonatkozó gazdasági programjába a biomassza alapú hőerőmű létrehozása került be. Veszprém város 50 km-es környezetében nagy mennyiségben rendelkezésre álló biomassza hasznosítása elsősorban tüzeléssel lehetséges. Ez a nyersanyag faapríték vagy fahulladék lehet. Tekintettel a Bakony közelségére, illetve az ott folyó erdőművelésre, biztosítható, hogy egy 30 MW teljesítményű biomassza erőmű ellátható legyen olyan fahulladékkal, amely más célra történő hasznosítása nem, vagy gazdaságtalanul oldható meg.

Fűtő-, hűtőüzemek	Kibocsátott fűtés, hűtés (MWh)	Energiahordozó-bevitel (földgáz, MWh)	Szén-dioxid-kibocsátás (t)
Kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés	16 599	16 599	0
Távfűtés (csak hő)	42 734	42 734	8632
Összesen	59 333	59 333	8632

86. ábra: Hőtermelés Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019

2016 és 2017 között Veszprém önkormányzata a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Otthon Melege Programja állami társasház-korszerűsítési pályázat keretein belül öt társasház energetikai korszerűsítéséhez és felújításához járult hozzá 61 millió forinttal.

2.1.14.2.1 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Ágazat	Villamos energia	Fűtés, hűtés	Földgáz	Dízel	Benzin	Összesen
Épületek, berendezések, létesítmények és ipar (MWh)						
Önkormányzati épületek, berendezések, létesítmények	1223	5203	2963	0	0	9389
Lakóépületek	55 092	59 333	45 914	0	0	160 339
Közvilágítás	2573	0	0	0	0	2573
Ágazat összesen:	58 888	64 536	48 877	0	0	172 301
Közlekedés (MWh)						
Önkormányzati flotta	0	0	0	2691	218	2909
Közösségi közlekedés	0	0	0	8370	0	8370
Ágazat összesen:	0	0	0	11 061	218	11 279
Mindösszesen:	58 888	64 536	48 877	11 061	218	183 580

87. ábra: Energiafogyasztás Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019

Magyarország végső energiafogyasztása 2019-ben 12,6%-ban történt megújuló energiaforrásból, melyből a legnagyobb arányt a biomassza (68%) képviselte³. A villamosenergia-fogyasztás terén valamelyest alacsonyabb az aránya a megújulóknak, 2019-ben 10% volt. Ezen belül a biomassza 38%, míg a napenergia 32%-ot tett ki. Ez utóbbi az elmúlt években jelentősen mértékben növekedett, a 2012-es 9,4 GWh-ról egészen 1722 GWh-ra.

A megújuló energiaforrások eloszlása az országban egyenlőtlen, mely következtében egyes térségek jobban, míg mások kevésbé tudják ezeket kiaknázni. A nagy erőművek általában nem a nagyobb várások közelében találhatóak (kivéve a specializálódott városok, pl. Paks), emiatt a helyben előállított energia mértéke általában csekély. Veszprém esetében a város éves villamosenergia-fogyasztása 2019-ben 58 888 MWh volt, ami napi szinten átlagosan 161,34 MWh-t jelent. 2022. januárban mindösszesen 0,5 MW névleges teljesítménnyel bíró naperőmű-kapacitásról állt rendelkezésre adat a városban, más megújuló energiaforrásról nem⁴.

Veszprém megyében összesen 12,367 MW névleges teljesítménnyel bíró naperőművi kapacitás található (mely a legalacsonyabb érték az országban), szélerőművekből Csetény (4 MW), Szápár (1,8 MW) és Várpalota (0,25 MW) településeken összesen 6,05 MW maximális kapacitás⁵. Ajkán található egy biomassza égetésével hőt és villamosenergiát előállító erőmű, melynek villamosenergia-teljesítménye 131,6 MW⁶, továbbá Királyszentistvánon van egy hulladékégető, 9200 tonna/év égetési kapacitással⁷.

A megyében elérhető összes megújuló villamosenergia termelési szintje közelíti Veszprém átlagos villamosenergia-fogyasztását. A jövőben ennek további növelése érdekében a természeti adottságok lehetővé teszik mind a geotermikus, mind a naperőművek telepítését, a bennük rejlő potenciál kiaknázását.

2.1.14.2.2 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati épületállományról teljes körű energiahatékonysági vizsgálati adatok 2007-ből érhetőek el, azóta csak egyes konkrét épületekről készült felmérés. Az önkormányzat mindazonáltal elkötelezett az intézményi épületek energetikai megújítása iránt, a 2014–2021-es európai uniós programozási időszakban többek közt az alábbi intézményekben valósultak meg releváns fejlesztések:

- 1. sz. Idősek Otthona liftkorszerűsítése
- Aprófalvi Bölcsőde energetikai korszerűsítése
- Csermák Antal Zeneiskola felújítása és bővítése
- Hangvilla megújítása
- Módszertani Bölcsőde energetikai korszerűsítése
- Örödögárok u. 5. szám alatti gyermekorvosi rendelő felújítása
- Városháza épületfelújítása (I. ütem)
- Vilonyai u. 2/B. szám alatti gyermekorvosi rendelő felújítása
- Völgyikút utcai Idősek Otthona energetikai korszerűsítése

³ forrás: KSH, www.ksh.hu

⁴ Solarmap, www.solarmap.hu

⁵ Statisztika – Magyar Szélenergiái Társaság (2011)

⁶ Veolia, www.veolia.hu

⁷ Fűzfői Hulladékégető Kft. Kapacitásbővítés, 2018. július 2.,

http://www.kormanyhivatal.hu/download/5/86/a4000/Fuzfoi_Hulladekegeto_kapacitas_bovites_dokumentacio.pdf

2.1.14.3 Elektronikus hírközlés

Veszprém területén – a 88-as körzetben – az Invitel Zrt. a vezetékestelefon-szolgáltatás egyetlen szolgáltatója. Szélessávú kábelen nyújtott internet- és televízió-szolgáltatást a Vodafone és a Digi biztosít, míg műholdas szolgáltatást a Digi, a DirectOne, a MindigTV és az Invitel.

Év	Internet-előfizetések száma (db)
2013	20338
2014	20855
2015	20750
2016	21632
2017	22704
2018	21986
2019	24491
2020	23814

88. ábra: Internet-előfizetések száma Veszprémben, 2013-2020. Forrás: TeIR

2.1.15 Környezetvédelem

Veszprém MJV Önkormányzata a felsőbb jogszabályok értelmében köteles a település adottságait, sajátosságait és gazdasági lehetőségeit figyelembe véve saját környezetvédelmi programot kidolgozni. A város legutóbbi környezetvédelmi programját 2014-ben került fogadta el a Közgyűlés, a 2015-2020-as időszakra vonatkozó környezetvédelmi célkitűzéseket foglalta magában, amelyek a város környezeti állapotának javítása, ennek révén pedig egy egészségesebb lakókörnyezet biztosítása érdekében végzett feladatokra vonatkoznak. A város erőfeszítéseinek sikerességét tükrözi, hogy az Európai Klímaszövetségtől Klímasztár-díjat, az Entente Floreale Europe környezetszépítő versenyen pedig arany minősítést szerzett.

Veszprém környezeti- és természetiérték-megőrzésével kapcsolatos teendői nem összpontosulnak egy kijelölt szervezetnél, hanem szakági felelősök gondoskodnak róluk.

2.1.15.1 Talaj

Veszprém a Dunántúli-középhegység részét képező, nagyjából 300 méter tengerszint feletti magasságú Veszprém–Nagyvázsonyi-medence kistájon belül helyezkedik el. Jellemző felszínalkotó kőzetei a dolomit és a mészkő, ezen kívül főleg löszterületek és finomszemű lejtőképződmények (agyag, homok). A város karsztosodott területen fekszik, domináns talajtípusa az ezeken a tömör, karbonátot tartalmazó, repedezett kőzeteken kialakult rendzina talaj. Az ilyen talajtípust sekély termőréteg jellemzi, amelyen átjutva a különféle szennyeződések könnyen mélyre tudnak szivárogni a karbonátos kőzeteken át a karsztvizekbe. Tekintettel arra, hogy Veszprém ivóvízbázisait legnagyobb részben karsztvizeknél található vízelőhelyek alkotják, a település földtani közegének védelme és a talajminőség megőrzése kiemelt jelentőségű.

A rendzina talaj mellett a település déli részein jellemző továbbá a barna erdőtalajok, illetve Veszprémtől északkeletre (a Séd-patak völgyében) kis kiterjedésben a réti talajok, északon pedig kiváló adottságokkal rendelkező szántóterületek jelenléte.

Talajtípus	Talajérték-szám	Termő-réteg-vastagság	Szerves-anyag-készlet	Talajképző kőzet	Vízgazdálkodási tulajdonság
Rendzina	20–10	20–40 cm	200–300	mészkö, dolomit	sekély termőrétegűség miatt szélsőséges vízgazdálkodású talajok
Ramann-féle barna erdőtalajok	60–50	> 100 cm	100–200	lössös üledék	közepes víznyelésű és vízvezető képességű, nagy vízraktározó képességű, jó víztartó talajok
Réti talajok	60–50	> 100 cm	200–300	glaciális és alluviális üledék	jó víznyelésű és vízvezető képességű, jó vízraktározó képességű, jó víztartó talajok

89. ábra: Veszprémben jellemző talajtípusok és főbb ismérveik. Forrás: Veszprém Megyei Jogú Város Környezetvédelmi Programja 2015-2020.

2.1.15.2 Felszíni és felszín alatti vizek

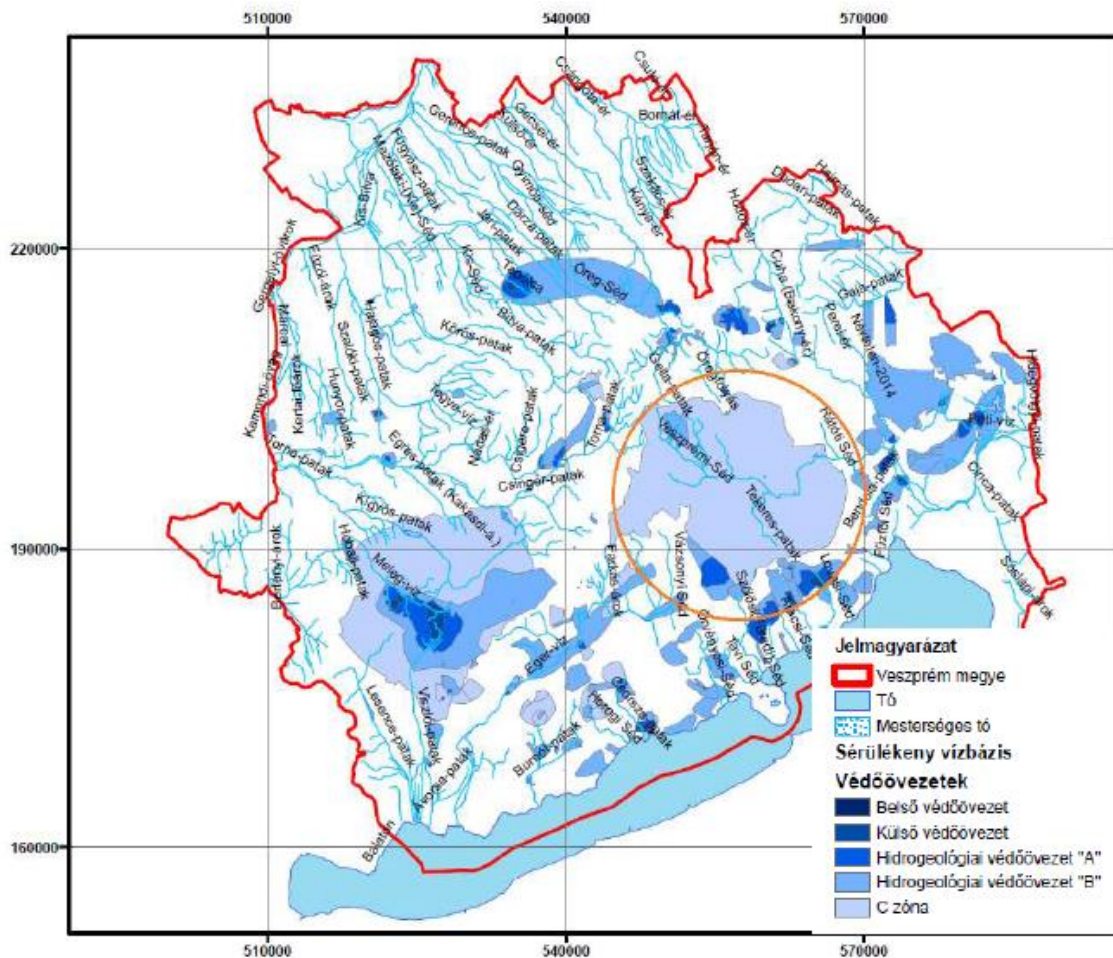
2.1.15.2.1 Felszíni vizek

Veszprém a Herendnél eredő Séd-patak vízgyűjtő területének részét képezi. A terület enyhén vízhiányos: átlagos vagy száraz időszakban a patak vízhozama Veszprémhez közeledve fokozatosan csökken, esetenként akár a város nyugati határa előtt, a Csátár-hegy környékén is elapadhat. Ez a hozamcsökkenés azonban némileg kompenzálódik a Veszprém nyugati határától beljebb eső források, forrásfakadások révén. Tartósan csapadékmentes, száraz szezonokban Veszprém területén, az Állatkert és az Aranyos-völgy közötti szakaszon időnként vízhiány lép fel, majd az Aranyos-völgytől újra nő a hozam.

A régió vizeinek állapotfelmérését, minőségellenőrzését, az e köré csoportosuló adatgyűjtési és üzemeltetési, valamint kárelhárítási feladatokat a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság látja el. A Séd-patak vízminősége, összetétele általában jó vagy tűrhető, kedvezőtlenebb értékeket elsősorban ökológiai állapota alapján és bakteriális szempontból ér el.

Veszprém MJV területén hét forrás, illetve forráscsoport található: az Aranyosvölgyi-források, a Laczkó-források, az Unger-forrás, a Tekerés-források, a Kiskúti csárda-forrása, a Jutasmajori-forrás, valamint a Völgyikút-forrás.

A Veszprémi-Sédből rendszeresen vízkivétel zajlik öntözési célból, illetve dísztavak, tározók vízpótlására. Jelentősebb felhasználó az erdőgazdaság, mely vaditató tavak feltöltésére, vízpótlására használja a patak vizét. Hozamát Veszprém alatt mérik, átlagos értéke 20 000–30 000 m³/nap.

90. ábra: Veszprém megye vízrajza és vízbázisvédő övezetei. Forrás: Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja 2015-2020

2.1.15.2.2 Felszín alatti vizek

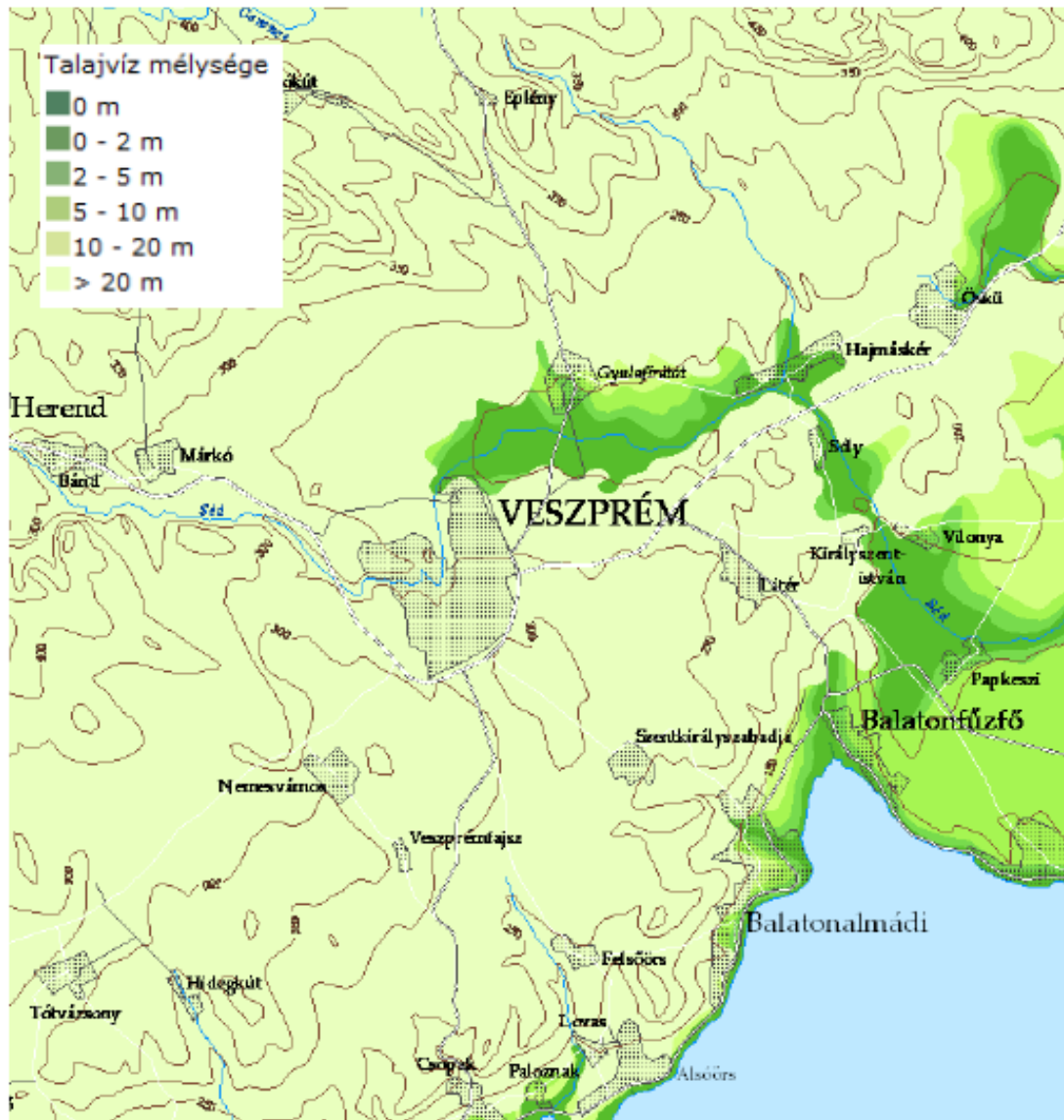
Veszprém egész területe kiemelt felszín alatti vízminőségvédelmi területnek számít, a város ivóvízgazdálkodása teljes mértékben a felszín alatti vízkészleteken alapszik, illetve ezek felhasználásával történik. A város területén hat felszín alatti ivóvízbázis üzemel

Vízbázis neve	Vízbázis státusza	Vízbázis védendő termelése (m ³ /nap)	Sérülékeny-e?
Gyulafirátót községi vízmű	üzemel	630	igen
Veszprém Újmajor honvédségi bázis	üzemel	14	igen
Veszprém, Aranyosvölgyi vízbázis	üzemel	5300	igen
Veszprém, Kádárta	üzemel	6300	igen
Veszprém városi vízműtelep	üzemel	7000	igen
Veszprém, Séd-völgyi vízbázisok	üzemel	15650	igen

91. ábra: Felszín alatti vízbázisok Veszprémben. Forrás: Magyarország Vízyűjtő-Gazdálkodási Terve – 2021., vitaanyag, 2.1. melléklet

Összefüggő talajvíztükör csak a Séd-patak Veszprém alatti völgyében tudott kialakulni, nitrátkoncentrációja – sejtetően mezőgazdasági okokból – esetenként magas. A karsztvizekbe mélyülő kutak száma alacsony, mélységük és vízhozamuk nagy szélsőségek között ingadozik (karsztos

terület). A város felszíne alatt a k.1.1. Dunántúli-középhegység, Veszprém, Várpalota, Vértes déli források vízgyűjtő területe elnevezésű víztest található, a kommunális ivóvízellátás ebbe a karsztos víztestbe mélyülő kutakkal történik. Veszprém vízbázisai közül az aranyosvölgyi, a séd-völgyi, a gyulafirátóti és a kádártai megyei szinten is kiemelkedő kapacitással rendelkezik.

92. ábra: A felszín alatti vizek mélysége Veszprém környékén. Forrás: Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja, Magyar Földtani és Geofizikai Intézet

2.1.15.3 Levegőtisztaság és -védelem

Veszprém városa az utóbbi évtizedben kiemelt figyelmet fordított a klímaváltozás elleni védekezésre, a természet megóvására és a minél fenntarthatóbb energiagazdálkodás feltételeinek megteremtésére, valamint az ehhez kapcsolódó intézkedések stratégiai szintű kidolgozására. Ennek érdekében készült el 2019-ben a település fenntartható energia- és klímaakcióterve (SECAP). A stratégia célja, hogy Veszprém MJV előrehaladjon a dekarbonizációban, ellenállóbb legyen a klímaváltozással szemben, illetve a város polgárai hozzáférjenek a biztonságos, fenntartható és megfizethető energiához. Ennek érdekében az Akcióterv feltárja a település területéhez kötődő CO₂-kibocsátás mértékét és forrásait, hogy a helyi adottságok figyelembevételével olyan energiahatékonysági és megújuló energiaforrásokat

felhasználó megoldásokat mutasson be, valamint javasoljon, amelyekkel az önkormányzat elérheti 2030-ig a legalább 40%-os CO₂-kibocsátáscsökkentési célt.

A SECAP megállapításai alapján Veszprém levegőminőségét alapvetően az emberi tevékenységből, főleg az ipari üzemekből, a közlekedésből és a fűtésből származó kibocsátások határozzák meg. A diffúz légszennyező hatások mellett befolyásolják még a levegőminőséget a térség domborzati viszonyai, valamint az uralkodó meteorológiai tényezők (évszak, napszak, szélirány, csapadék stb.).

Az antropogén kibocsátók közül a legmeghatározóbb a közlekedés. Bár a helyi közösségi közlekedés irányításáért felelős V-Busz Kft. az autóbusszállományának energiatakarékos járművekre való cserélésével törekszik a közlekedést fenntarthatóbb módon üzemeltetni, a kibocsátás mértékére ez csekély hatással van, mivel Veszprémben is a személygépjárművel történő közlekedés dominál. A regisztrált gépjárművek száma emelkedő tendenciát mutat, melyet a koronavírus-járvány hatásai tovább erősítettek. A fokozott gépjárműhasználat következtében a település központi részein nagyobb a levegő szennyeződéssel (elsősorban nitrogén-dioxiddal) való terheltsége, kiváltképp a forgalmasabb órákban.

A közlekedés mellett az emissziók másik fő forrását a lakossági fűtés jelenti, ám az ebből származó kibocsátások a gáztüzeléssel történő fűtés növekvő elterjedtsége miatt folyamatosan csökkennek. A levegő összetételére a téli hónapokban, fűtési szezon során magasabb nitrogén-dioxid koncentráció jellemző, a kerti hulladék és avar égetésének időszakában pedig a kén-dioxid, nitrogén-oxid és a szálló por tartalma növekszik meg, azonban egyik szezonban sincs határérték felett a levegő terheltsége.

A harmadik fő kibocsátó az ipar. A SECAP vizsgálata megállapítása szerint a Veszprémben működő vállalatok igyekeznek környezetkímélő technológiákat alkalmazni, melynek köszönhetően az ipari tevékenységből nem származik jelentős kibocsátás. Ezt a megállapítást támasztja részben alá, hogy Veszprém habár a legnépesebb település, csak a harmadik legnagyobb szennyezőanyag-kibocsátó a megyében (Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja 2018–2022), Ajka és Pétfürdő megelőzi a sorban. A SECAP által felsorolt fő ipari kibocsátók: Magyar Közút Nonprofit Zrt., Frissbeton Kft., COTHEC Kft. (2019 óta Engie Magyarország Kft.), VKSZ Zrt., Lasselsberger Knauf Kft. (2020 óta Cemix Hungary Kft.), Valeo Auto-Electric Magyarország Kft., Balaton Bútor Kft., Polus-Coop Zrt.

Összességében a SECAP megállapításai szerint a város levegőminősége az átlagosnál kedvezőbb, a különböző szennyezőanyagok koncentrációja a Jó és a Kiváló kategóriába esnek, ahogy az alábbi táblázatban is olvasható. A kedvező eredmények mellett a tanulmány megfogalmaz különböző javaslatokat, melyekkel tovább lehetne javítani a település szennyezőanyag-kibocsátását: az ingatlanállomány felújítása és hőszigetelése, az energiahatékonyság javítása érdekében az elavult berendezések (pl. széntüzelésű kazánok) felújítása vagy cseréje, megújuló energiaforrások telepítése. Az önkormányzat ezt elsősorban a saját épületállományán és működésén tudja végrehajtani, de szabályozási eszközökkel befolyásolni tudja a lakosság, az ipar, a szolgáltatói szektor jövőbeli kibocsátását is. A fenntartható fejlődés megvalósítására és az ahhoz elengedhetetlenül szükséges szennyezőanyag-kibocsátás csökkentésére az Európai Unió jelentős forrásokat szán a 2021–2027 közötti pénzügyi időszakban.

Év	SO ₂	NO ₂	NO _x	CO	O ₃	PM10
2004	Kiváló	Jó	Kiváló	Jó	Kiváló	Jó
2005	Kiváló	Jó	Jó	Kiváló	Jó	Jó
2006	Kiváló	Jó	Jó	Kiváló	Jó	Jó
2007	Kiváló	Jó	Jó	Kiváló	Jó	Jó
2008	Kiváló	Jó	Jó	Kiváló	Jó	Jó
2009	Kiváló	Jó	Jó	Kiváló	Jó	Jó
2010	Kiváló	Jó	Jó	Kiváló	Jó	Jó
2011	Kiváló	Jó	Jó	Kiváló	Jó	Jó
2012	Kiváló	Jó	Kiváló	Kiváló	Jó	Kiváló
2013	Kiváló	Kiváló	Jó	Kiváló	Jó	Jó
2014	Kiváló	Jó	Jó	Kiváló	Jó	Kiváló
2015	Kiváló	Jó	Jó	Kiváló	Jó	Kiváló

93. ábra: Veszprém levegőminősége a 2004-2015 közötti időszakban (forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019)

2.1.15.4 Zaj- és rezgésterhelés

A Veszprémhez hasonló paraméterekkel rendelkező városok zajterhelése tipikusan a közúti forgalomból, ipari, illetve építési, kivitelezési, valamint szabadidős és szórakoztató tevékenységekből származik. A város területén érzékelhető zajokat háromféle módon mérik: hatósági, vállalkozói, illetve a Pannon Egyetem által levezényelt mérések útján.

A település Környezetvédelmi Programjának megállapításai alapján Veszprém Megyei Jogú Város jelenlegi zaj- és rezgés helyzetét a város túlnyomó részén a közúti közlekedéstől eredő zajkibocsátás határozza meg, ami szintén a megnövekedett gépjárműforgalomnak tudható be. A várost elkerülő körgyűrű megvalósulása csökkentheti a belterület ilyen jellegű terheltségét.

Az ipari létesítményekből eredő zajterhelés szempontjából Veszprém helyzete kedvező, hiszen a nagyobb zajkibocsátással járó üzemi tevékenységek jellemzően a város külső részein, a sűrűn lakott területektől messzebb zajlanak. Jelen állapotban a szolgáltatói-szabadidős tevékenységekből származó zajterhelés szintén nem okoz problémát, ami a Veszprém településszerkezetére jellemző egyfunkciójú lakóterületeknek köszönhető. Az utóbbi évek során mindazonáltal egyre több zenés, éjszaka is nyitva tartó szórakozóhely létesül településszerte, amelyből adódóan az általuk okozott intenzívebb zajkibocsátás nem megfelelő moderálása a későbbiekben területhasználati konfliktushoz vezethet.

2.1.15.5 Sugárzásvédelem

2.1.15.5.1 Nukleáris környezetbiztonság

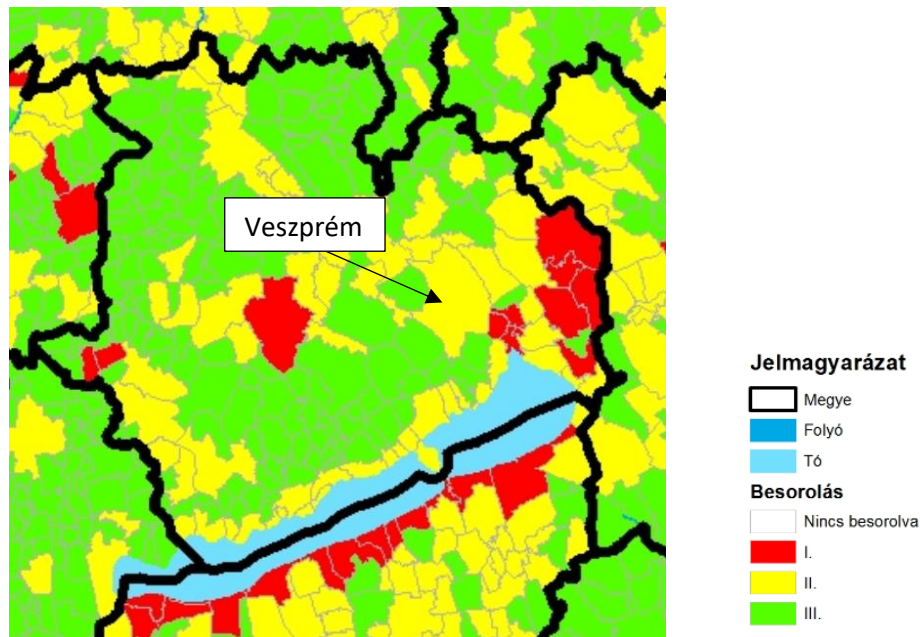
A Veszprém megyei környezetvédelmi program összegzése szerint az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF) látja el az országos nukleáris baleset-elhárítási korai riasztási feladatokat és ennek érdekében működteti az Országos Sugárfigyelő Jelző és Ellenőrző Rendszer távmérőhálózatát és az azt felügyelő hazai környezeti radiológiai monitoring adatcsere központot.

A lakosság természetes és mesterséges eredetű sugárterhelését meghatározó környezeti sugárzási viszonyok és a környezetben mérhető radioaktív anyagkoncentrációk országos ellenőrzési eredményeinek gyűjtése az Országos Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer alapfeladata,

melynek mérési adatai az EU Sugárzási Környezeti Monitoring Központjába is eljutnak. Folyamatosan üzemel az egyes ágazatok által működtetett országos kiterjedésű monitorozó rendszerek közötti információcsere is.

2.1.15.5.2 *Katasztrófavédelmi besorolás*

Magyarország településeit a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) kormányrendelet 21-24. §-a alapján az annak 2. számú mellékletében foglalt besorolási szabályok figyelembevételével I-III. katasztrófavédelmi osztályba kell besorolni. A besorolást a települést érintő veszélyeztető hatások komplex elemzése alapján, kockázatbecslés útján kell megállapítani.

94. ábra: Települések katasztrófavédelmi besorolása – részlet. Forrás: <https://www.katasztrofavedelem.hu/26421/kockazatok-azonositasa>

Veszprém a II. osztályba tartozik. A II. osztályba kell sorolni azokat a településeket, amelyek:

- atomerőmű által közvetetten veszélyeztetettek (3–30 km közötti területen),
- a Kat. IV. fejezetének hatálya alá tartozó üzem által veszélyeztetettek és külső védelmi terv készítésére nem kötelezettek,
- az egyes veszélyeztető hatások kockázatbecslése és kockázati mátrixban történő elhelyezése alapján a rendelet 2. melléklet b) pontja szerinti II. besorolást kapják.

2.1.15.5.3 *Radioökológiai szennyezettség*

Veszprémben a Pannon Egyetem Radiokémiai és Radioökológiai Intézete, valamint a Radioökológiai Tisztaságért Társadalmi Szervezet foglalkozik sugárszennyezettség-méréssel.

Az 1993-ban létrejövő szervezet a Veszprémi Egyetemmel együttműködve részt vesz Veszprém megye, a régió, illetve az ország különböző kiemelt helyei természetes és mesterséges forrásokból származó radioökológiai szennyezettségének felmérésében, amelyet a Veszprémi Egyetem oktatóinak, hallgatóinak, ösztöndíjas gyakornokainak, illetve társadalmi aktívák bevonásával folyamatosan végez.

Ezen kívül ipari melléktermékek, építőanyagok, különböző ipari alapanyagok és késztermékek, élelemanyagok, és egyéb környezeti minták radiológiai vizsgálatát végzi, valamint radioökológiai,

sugárvédelmi, sugárzási szintek csökkentését célzó kutatásokat, számításokat, elemzéseket, modellezéseket végez.

Esetleges nukleáris, illetve sugárbaesetek esetén a szervezet minták radioaktivitásának mérésével, illetve a lakosság sugárterhelését csökkentő szükséges beavatkozások kidolgozásával az önkormányzati szervek a lakosság és a lakosságot ellátó vállalatok, üzemek rendelkezésére áll.

Különböző fórumok, ismeretterjesztő előadások, tanfolyamok megszervezésével vesz részt egyetemi és lakossági tájékoztatásokon.

2.1.15.5.4 Veszélyes hulladékok kezelése és elszállítása

A veszélyes hulladékok elszállítását Veszprémben a „VHK” Veszprémi Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft.végzi. A lakosok bizonyos veszélyes- és különleges kezelést igénylő hulladéukat egy átlagos háztartásban keletkező mennyiségig térítésmentesen adhatják le Veszprémben, a Kistó u. 8. szám alatt lévő hulladékudvarban.

A gazdálkodó szervezetek a jogszabályi előírások szerint csak abban az esetben vehetik igénybe a Hulladékudvar szolgáltatásait, ha az összes keletkező veszélyes hulladék mennyiségük nem lépi át évente az 500 kg-ot.

A „VHK” Veszprémi Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft.szolgáltatása Veszprém területén kiterjed bizonyos veszélyes, illetve különleges kezelést igénylő hulladékok házhoz menő begyűjtésére is. E szolgáltatásukat évente egy alkalommal külön díj megfizetése nélkül vehetik igénybe a veszprémi lakosok.

Az itt átadható veszélyes hulladékok a következők:

- akkumulátor,
- szárazelem,
- elektromos és elektronikus hulladék,
- hűtőgépek,
- fénycsövek,
- kiürült / beszáradt festékesdobozok.

2.1.15.5.5 Háttérsugárzás mértéke

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság napi rendszerességgel méri a háttérsugárzást. Veszprém területén három mérőpont található. Az alábbi értékek egy 2020-as mérésből kiválasztott példák:

Mérést végző szerv	Mért érték
EMMI	76 nSv/h
HM	78 nSv/h
BM OKF	106 nSv/h

95. ábra: 2020. július 6-án mért háttérsugárzási adatok Veszprémben. Normál érték 250 nSv/h alatt, riasztási érték 250–500 nSv között, riasztás 500 nSv felett. Forrás: <https://veszprem.katasztrofavedelem.hu/modules/hattersugarzas/terkep>

2.1.15.5.6 UV-riadó

Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal feladatköre UV-riadó esetén a város Hőség- és UV-riadó terve alapján a következőkből áll:

- A szezon előtti felkészülés feladatai
 - Egészségvédelmi és biztonságos szabadban tartózkodási, napozási ajánlások, tanácsok közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében
 - Az UV- index megismertetése a fiatalokkal és a város lakosaival
- Tájékoztatási fokozat esetén
 - Felkéri a lakosságot, különösen a betegeket, a 0-14 éves korú gyermekeket és az idősebb korosztályt, hogy tartózkodjanak árnyékban vagy fedett helyen 11 és 15 óra között, fedjék bőrüket, viseljenek inget, kalapot, használjanak napvédő krémet a további információig
 - Egészségvédelmi és biztonságos szabadban tartózkodási, napozási ajánlások, tanácsok közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében
- Riasztási fokozat esetén
 - Figyelmezteti az érintett közintézményeket és a lakosságot, különösen a betegeket, a 0-14 éves korú gyermekeket és az idősebb korosztályt, hogy tartózkodjanak 14 árnyékban vagy fedett helyen 11 és 15 óra között, fedjék bőrüket, viseljenek inget, kalapot, használjanak napvédő krémet a további információig
 - Egészségvédelmi és biztonságos szabadban tartózkodási, napozási ajánlások, tanácsok közzététele a lakosság és az ellátó személyzet körében
 - Turisták, sportolók informálása
 - Szabadtéri rendezvények szervezőinek informálása a magas UV-index értékekről

2.1.15.6 Hulladékkezelés

A hulladékkezeléssel kapcsolatos feladatok ellátása 2014-ig a VKSZ Zrt. hatáskörébe tartozott, azonban a jogszabályi előírások módosulása miatt 2014. január 1-je óta a hulladékgazdálkodási közszolgáltatások biztosítását a VKSZ Zrt. hulladékgazdálkodási ágazatának jogutódjaként megalakult „VHK” Veszprémi Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. végzi. Ennek értelmében a VHK Kft. gondoskodik a háztartási jellegű és települési szilárd hulladék, a szelektív és zöld hulladék, illetve a veszélyes hulladék gyűjtéséről és kezeléséről, Veszprém mellett további 26 településen.

Szilárd hulladéklerakótelep Veszprém külterületén, a várostól északnyugatra, a felhagyott Cseri murvabánya mellett a 0105/1 hrsz-en működött 2012. december 31-ig, amelynek működése akkori formájában azóta befejeződött. A telep 2013 eleje óta mint hulladékgyűjtő telephely üzemel, ahol bár hulladékártalmatlanítási tevékenység nem zajlik, azonban térítési díj ellenében továbbra is elhelyezhető bizonyos típusú és mennyiségű, háztartás körül keletkezett, nem ipari hulladék. A Kistó utca 8. szám alatt pedig bizonyos veszélyes- és különleges kezelést igénylő hulladékok lerakására van lehetőség, egy átlagos háztartásban keletkező mennyiségig térítésmentesen.

2.1.15.7 Vizuális környezetterhelés

A Veszprém Megyei Jogú Város településrendezési eszközeinek 2017. évi átfogó felülvizsgálata részeként a BFVT Kft. által összeállított környezeti értékelés részét képezi egy tájképvizsgálati munkarész is. Eszerint Veszprém tájképi karakterét alapvetően a várost tagoló völgyek és dombok természetes adottságaihoz illeszkedő városépítészet határozza meg. A város terepviszonyait a Bakony, a Balaton-felvidék és a veszprémi fennsík találkozási pontja, illetve a Séd-patak völgye jellemzi. Az épített tájalkotó elemek közül vannak, melyek harmonikusan – dolomitsziklára épült egyutcás Vár, Viadukt –

épülnek be a város településszövetébe, viszont megtalálhatóak olyan épületek is mint a Húszemeletes, amelyek stílusukkal kilógnak a városképből.

A város különböző kiemelkedő részeinek többsége vizuális kapcsolatban van egymással. A Vár és környéke a történelmi városmag műemléki jelentőségű területe, számos értékes épülettel és látványelemmel. A frekvenciáltabb területeken homogén lakóterületek találhatóak, melyek feszültségben állnak a Belváros történelmi városképével. A Jutasi úti lakótelep hatalmas méretű, tízemeletes tömbjei és a Belváros századfordulós polgárházai között hasonló ellentmondás érezhető, mint amilyen a Húszemeletes és környezete között.

2.1.15.8 Árvízvédelem

A terület a Veszprémi-Séd vízgyűjtő területéhez tartozik és mérsékelt vízhiányos. A Séd vízállása 19–190 mm, vízhozama 0,2–26 m³/s között ingadozik és erős karsztos jellegű kiegyenlítődést mutat. Kisvizek nyár végén és ősszel, árvizek főleg tavasszal fordulnak elő. A vízhozamát Veszprém alatt mérik, átlagos értéke 20 000–30 000 m³/nap között alakul. A száraz időszakokban a jelentős vízhiány, a nagyvizes időszakokban viszont az elöntések jelenthetnek problémát.

A Vízügyi Főigazgatóság térképes adatai⁸ alapján Veszprém területe nem veszélyeztetett sem árvíz, sem belvíz által. A városon átfolyó Séd-patak utoljára 1950-ben öntött ki, azóta nem okozott árvízi problémákat a lakosság számára.

Ahhoz, hogy a csapadékvíz ne okozzon problémákat, megfelelő csapadékvíz-hálózat kiépítése szükséges. A csapadékvíz megfelelő elvezetését zárt csapadékcsatornák, nyílt árkok és záportározók biztosítják. A zárt csapadékvíz-csatornák a BAKONYKARSZT Zrt. (65 047 m), a Veszprém és Térsége Szennyvízelvezetési és -kezelési Önkormányzati Társulás (1 435 m) tulajdonában, valamint magántulajdonban vannak. A nyílt árkok és záportározók – a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által fenntartott utak melletti árkok kivételével – önkormányzati tulajdonúak. Veszprémben 98 000 folyóméter árok található.

Veszprém város környezetvédelmi programja részletesen kitér Veszprém csapadékvíz-elvezetési eljárásaira. Az önkormányzat a „VKSZ” Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt.-vel kötött szerződés alapján tart fenn 4 db záportározót és árkokat 7510 folyóméter hosszban. A Veszprém déli határában található záportározókat 2008-ban felújították, csökkentve a túlterhelt Erzsébet liget és Ördögárok csapadékvíz elvezetését. A Séd felső szakaszán további záportározó építése tervezett, mivel a patak fogadja az összes csapadékvizet és tisztított szennyvizet a város területén. A vízfolyás kezelője a Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság Veszprém Megyei Szakasz mérnöksége.

2010 májusában és szeptemberében jelentős mennyiségű csapadék hullott a térségre, amely számos csapadékvíz elvezetési problémát hozott a felszínre. Problémát jelentett az is, hogy számos helyen a lakosság betemette a csapadékvíz-elvezető rendszereket. A fenti helyzet kezelése érdekében a Középdunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Veszprémi Szakasz mérnökség és Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata együttműködési megállapodást írt alá 2011-ben és 2012-ben. Az elmúlt vizsgálati időszakban számos vízelvezetési terv készült, illetve számos beavatkozás történt, hogy enyhítse a csapadékvíz-elvezetési problémákat.

A Városüzemeltetési Irodán belül az Üzemeltetési Csoport látja el az Önkormányzat vízgazdálkodási és közlekedési feladatkörébe tartozó üzemeltetési célú döntéseinek előkészítését a Városfejlesztési Iroda közreműködésével.

⁸ <https://www.vizugy.hu/index.php?module=content&programelemid=62>

2.1.15.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

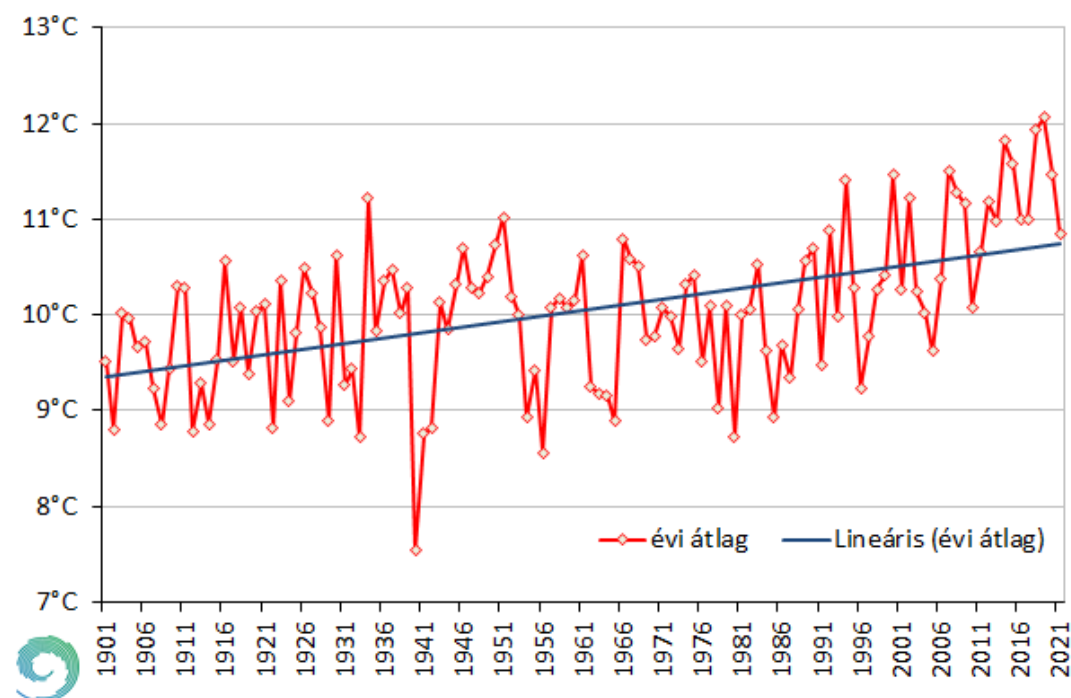
Bár Veszprémben a város környezetvédelmi programja szerint jelenleg nem üzemelnek jelentős szennyezőanyag-kibocsátó ipari létesítmények, a Csererdőnél 2009-ig működő, azóta felszámolt Bakony Művek területén a volt üzem ipari tevékenységeinek következményeként kiterjedt talaj-, felszín alatti talajvíz- és karsztvízszennyezés áll fenn. Ennek megfelelő mértékű felmérése, így a kármentesítő beavatkozások lebonyolítása máig nem valósult meg teljes mértékben, így aktuálisan is lakossági aggodalom tárgya. Veszprém teljes vízellátása a karsztvízrendszeren alapul, így továbbra is kiemelt jelentőségű a kárelhárítási munkálatok mihamarabbi megvalósuló lebonyolítása.

A Veszprém Megyei Jogú Város településrendezési eszközeinek 2017. évi átfogó felülvizsgálata részeként a BFVT Kft. által összeállított környezeti értékelés tanúsága szerint a volt szentkirályszabadjai katonai repülőtér kerozintároló tartályai környezetében a talajban és a talajvízben a vizsgálatok szénhidrogén-származékokkal történt szennyeződést tártak fel, mintegy 2200 m³-en.

2.1.16 Városi klíma

2.1.16.1 Éghajlati változás

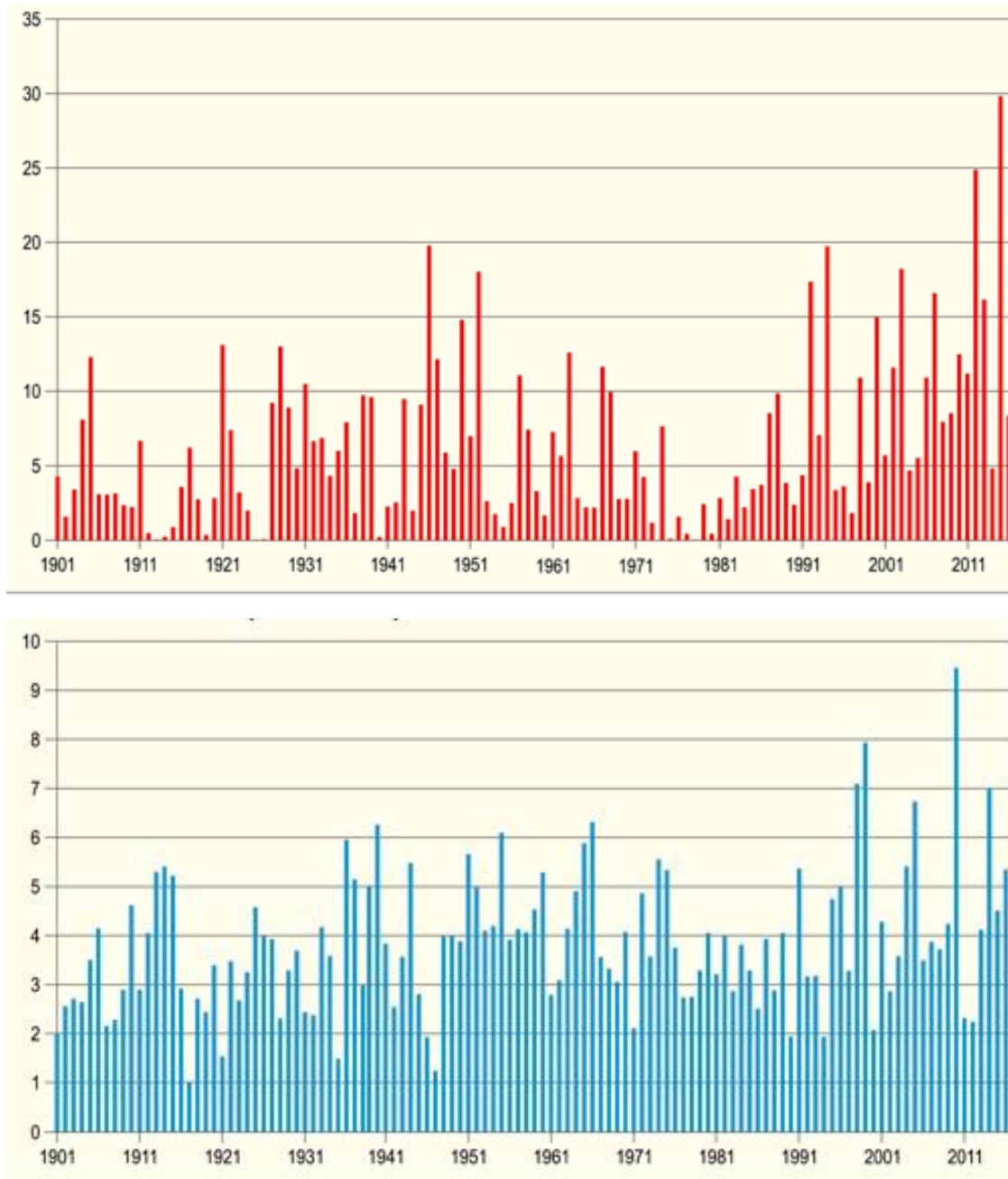
Magyarország évi középhőmérséklete folyamatosan emelkedik, ez alól Veszprém sem kivétel. Azonban Veszprém kedvező földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően ez az érték valamelyest alacsonyabb, 9-10 Celsius-fok között mozog jelenleg.

96. ábra: Évi középhőmérséklet 1901 és 2021 között. Forrás: www.met.hu

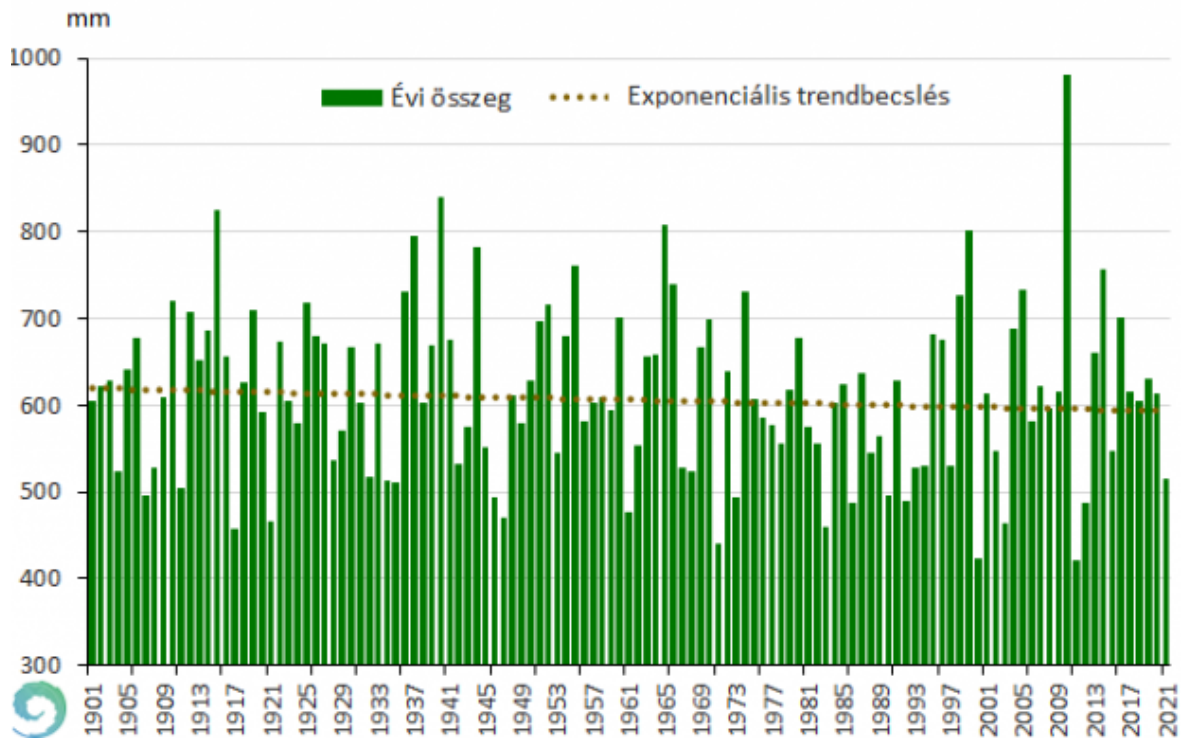
A trendszerű évi középhőmérséklet-emelkedés háttérében a globális klímaváltozás áll, melynek következtében a tengeri és légáramlatok már nem mindig képesek a megjelenő energiakülönbséget kiegyenlíteni, ezért extrémítások, időjárási anomáliák következnek be, mint a tavaszi és nyári szárazságok vagy a hirtelen leeső hatalmas mennyiségű csapadék.

Az alábbi grafikonok szemléltetik ezen időjárási anomáliák megszorodását. Felül a hóhullámos napok alakulása látható: az elmúlt évtizedekben mind gyakoribbá váltak ezek az események, valamint az átlagostól egyre nagyobb mértékű eltérések, kiugrások fordulnak elő. Alul a 20 mm-nél nagyobb csapadékú napok száma látható: itt is megfigyelhető, hogy a kiugró értékek mennyivel markánsabbak az elmúlt 20-25 évben, mint az azt megelőző évtizedekben.

97. ábra: Hóhullámos napok alakulása és a 20 milliméternél nagyobb csapadékú napok száma Magyarországon 1901 és 2016 között. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu, Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat

Az éves csapadék mennyisége lassan, de szisztematikus csökken Magyarországon. A volatilitás is növekszik: a 2010-es években előfordult olyan, hogy az egyik évben az országos átlag majd 980 mm volt, a következőben pedig alig érte el a 420 mm-t. Az ilyen szintű változások és ingadozások komolyan próbára teszik mind az épített, mind a természetes környezetet.

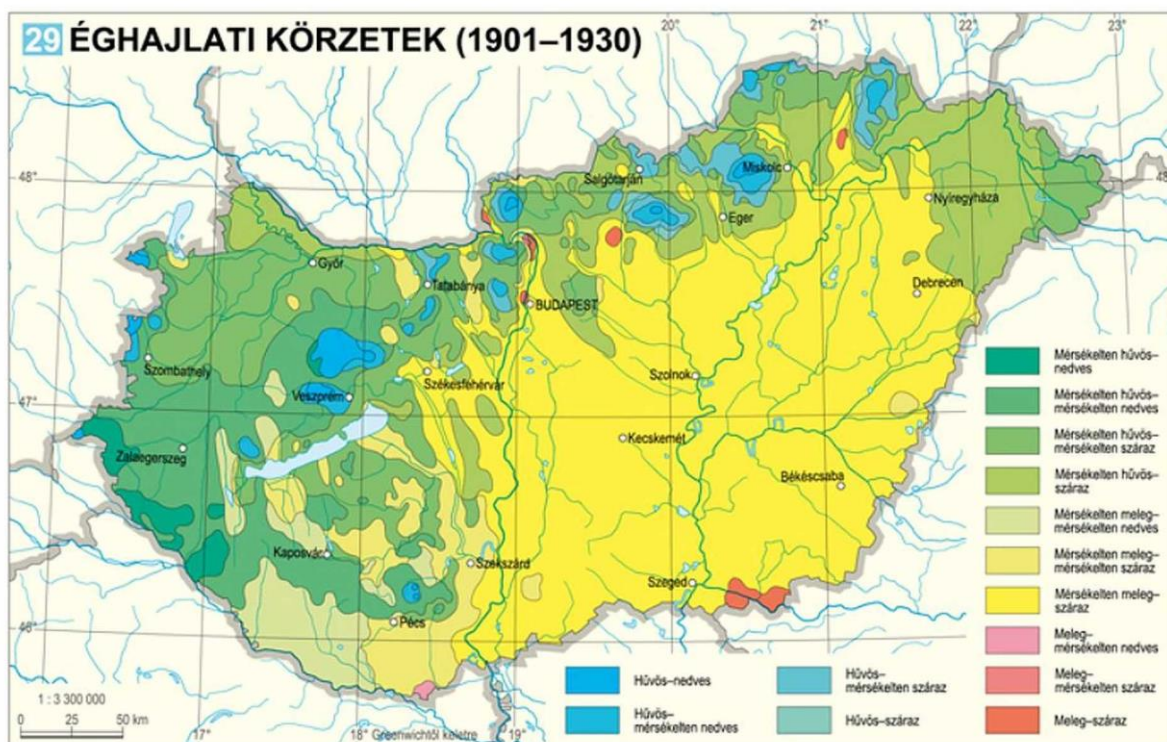
98. ábra: Évi csapadékösszeg 1901 és 2021 között Magyarországon. Forrás: www.met.hu

2.1.16.2 Veszprém éghajlati jellemzői és azok változásai

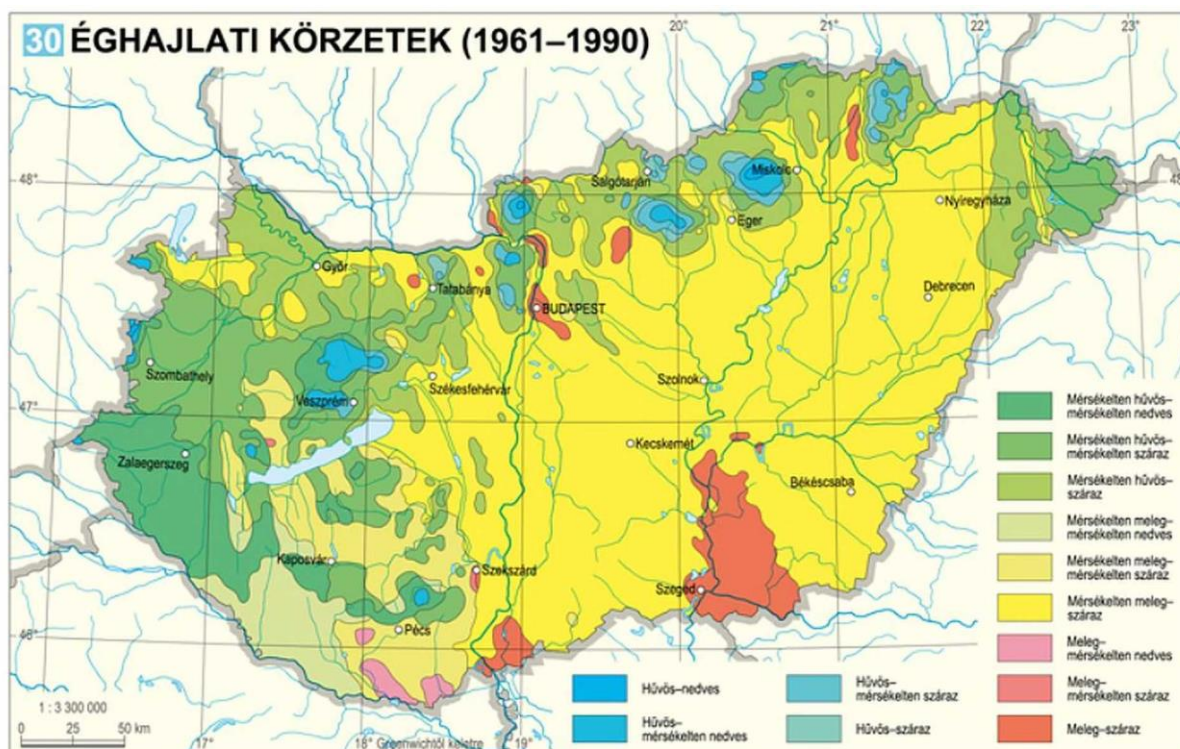
Veszprém éghajlati jellemzőiről kevés közvetlen adat érhető el. Jellemzően a megyei szintű adatokból lehet következtetni, amik azonban tartalmazzák mind a Bakony, mind a Balaton-felvidék hegyes-dombos tájainak jellemvonásait, időjárási sajátosságait.

Az éves középhőmérséklet a már említett 9-10 Celsius-fok között mozog, a napsütéses órák száma Budapesthez, Győrhöz vagy Szolnokhoz hasonlóan körülbelül 2050 óra. Hazánkban (általában) a hegyvidékes területeken nagyobb éves csapadékösszeg tapasztalható, a Bakony közelségének köszönhetően Veszprémben minden évszakban több csapadék hullik, mint az országos átlag: nagyjából 650 mm.

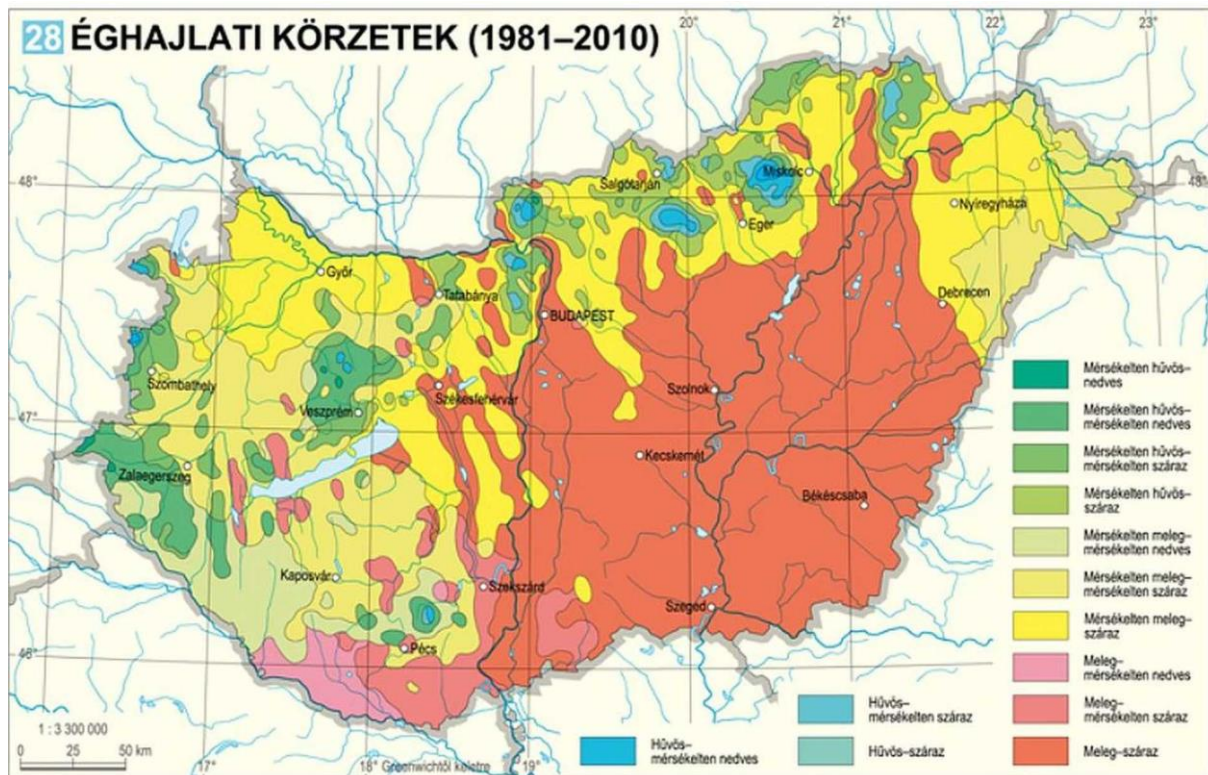
Az ország éghajlati körzeteit vizsgálva jól megfigyelhető, hogy milyen mértékben változott meg az elmúlt évszázad alatt a térség éghajlata. Míg Veszprém 1901–1930 során a hűvös-nedves, 1961–1990 között már a hűvös, mérsékelten nedves és a mérsékelten hűvös, mérsékelten nedves kategóriába esett, addig az 1981–2010 közötti időszak átlaga alapján a Bakonyban szinte teljesen megszűnt a hűvös éghajlat és Veszprém már egyértelműen a mérsékelten hűvös, mérsékelten száraz területek közé sorolható. Amint a térképeken látható, Veszprém a jobb helyzetű városok közé tartozik jelenleg, mindazonáltal a mérsékelt meleg, száraz és a meleg, száraz körzetek térnyerése a jövőben komolyan fenyegeti.

99. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1901-től 1930-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat

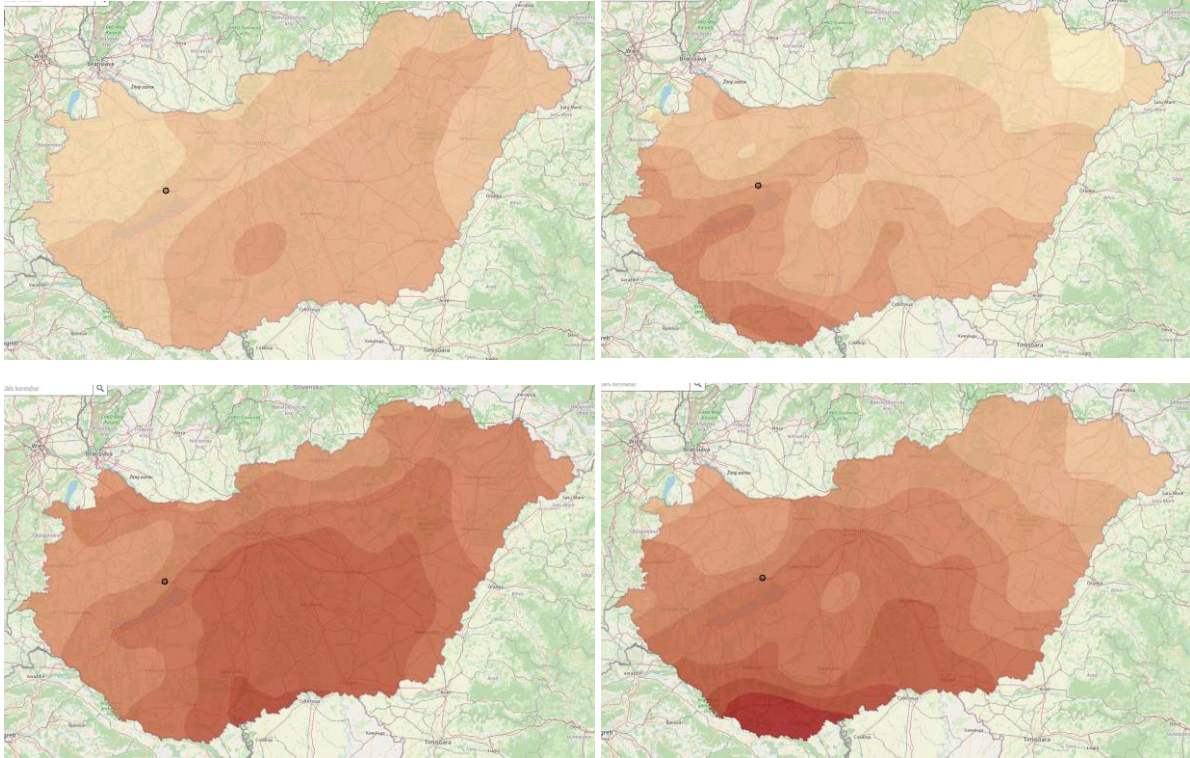

100. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1961-től 1990-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu, Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat

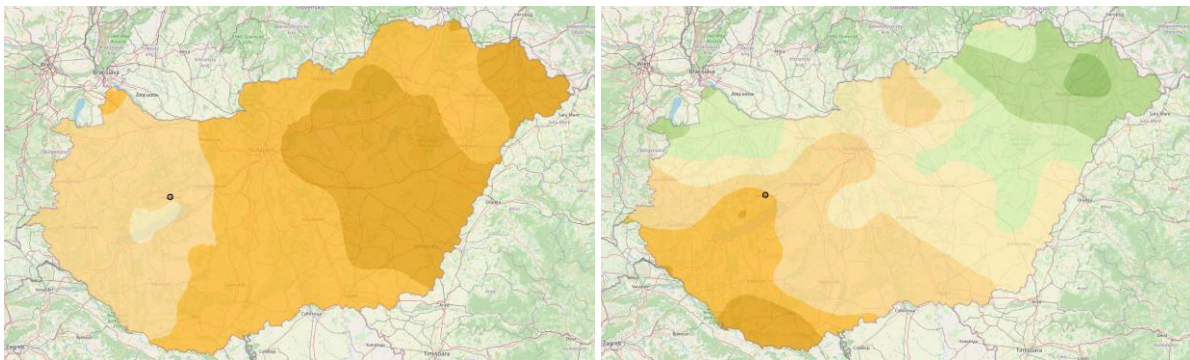
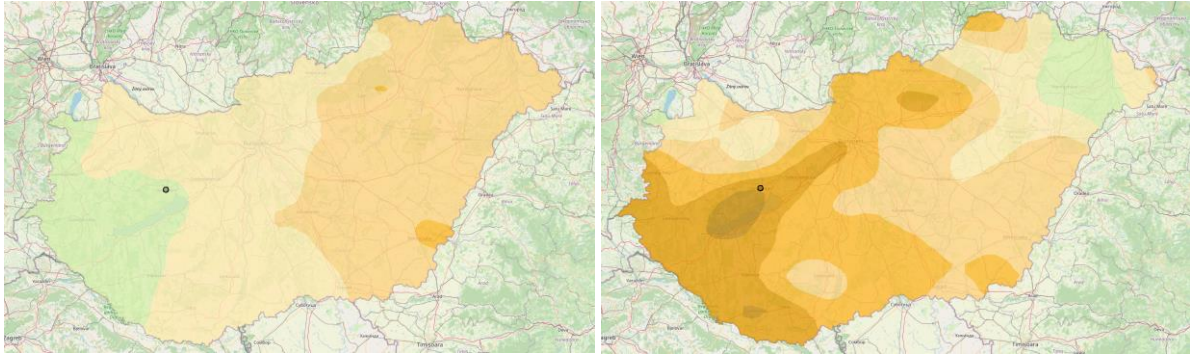
101. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1981-től 2010-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu, Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat

Az éghajlatkutatás terén sok a bizonytalanság, ezért elsősorban nem a pontos jövőbeli értékek, hanem a trendek meghatározása a legfontosabb. A Pálfai-féle aszályossági indexet széles körben használják annak jellemzésére, hogy egy-egy térség aszálynak való kitétséget bemutassák. Az alábbi két regionális klímamodell, az ALADIN-Climate és a RegCM, eltérő adatokat jósol az egyes térségekre, azonban azok trendje hasonló: az ország középső és déli része lesz jobban kitéve az aszályoknak, így a Balaton környéke és Veszprém is az erősebben érintett területek közé fog tartozni.

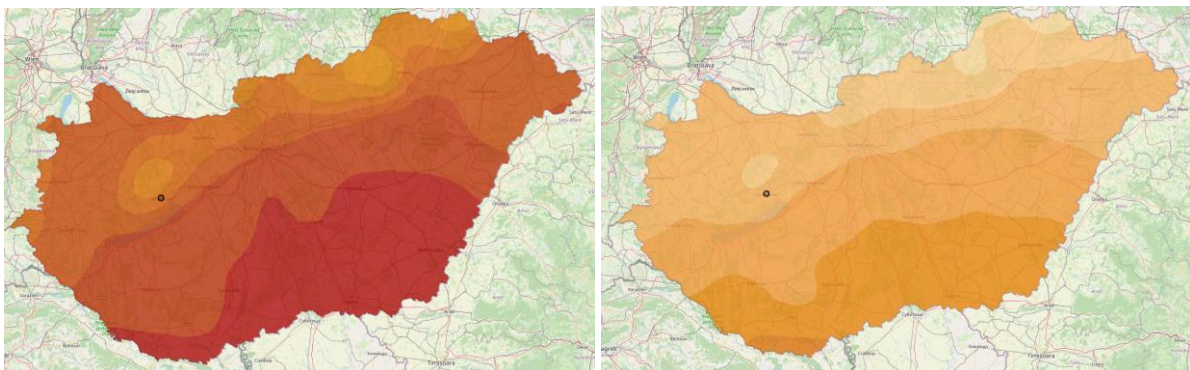
102. ábra: A módosított Pálfai-féle aszályindex az ALADIN-Climate (bal) és a RegCM (jobb) klímamodellje szerint, a 2021-2050 (felül) és a 2071-2100 (alul) közötti időszakra. A modellek az 1961-1990 közti időszakot veszik referenciaként, a fekete pont Veszprémet jelöli. Forrás: NATÉR, www.map.mbfisz.gov.hu/nater

A várható csapadékváltozás terén is elsősorban a trendeket érdemes figyelni. E számítások valamivel nagyobb bizonytalanságot mutatnak: az ALADIN-Climate modellje szerint csekély változás várható, 2021–2050 között 0–25 mm-el több, míg 2071–2100 között 25–50 mm-el kevesebb csapadékkal lehet számolni. A RegCM modell 2021–2050 között 75–100 mm míg 2071–2100-ra 50–75 mm-es csökkenést jósol. Összességében várható, hogy az éves csapadék mennyisége csökken, 2100-ra körülbelül 50 milliméternyivel lehet alacsonyabb az éves átlag.

103. ábra: A csapadék várható változása Magyarországon az ALADIN-Climate (bal) és a RegCM (jobb) klímamodellje szerint, a 2021-2050 (felül) és a 2071-2100 (alul) közötti időszakra. Forrás: NATÉR, www.map.mbfsz.gov.hu/nater

Az évente előforduló hőségriadós napok számának növekedésében a két modell jelentősen eltér. Míg az ALADIN-Climate 35–40, addig a RegCM 15–20 többletnapot jósol a 2071–2100 közötti időszakra az 1961–1990 közötti referenciaidőszakhoz képest. (Hőségriadós napnak akkor nevezhető egy nap, ha a napi középhőmérséklet meghaladja a 25 Celsius-fokot). A tartósan ilyen magas hőmérséklet fokozottan veszélyezteti a legfiatalabb és legidősebb korosztályokat – 5 éves kor alatt és 65 éves kor felett –, valamint a betegeket. Sajnos jól megfigyelhetően nő az ilyen napokon a kórházi esetek és a halálozások száma. Veszprém a kevésbé veszélyeztett városok közé tartozik, azonban így is jelentős a várható hőségriadós többletnapok száma.

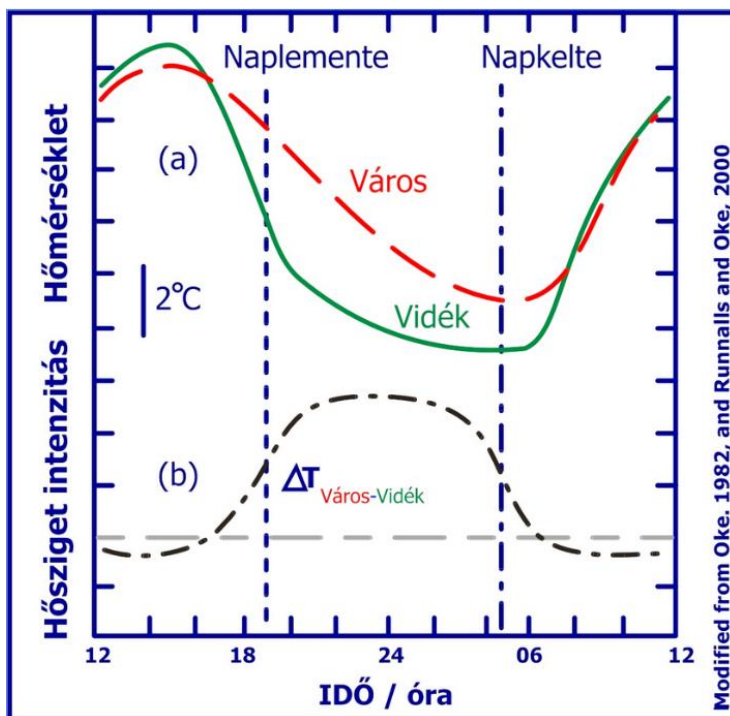

104. ábra: A hőségriadós számának változása Magyarországon az ALADIN-Climate (bal) és a RegCM (jobb) klímamodellje szerint a 2071-2100 közötti időszakra. Forrás: NATÉR, www.map.mbfsz.gov.hu/nater

2.1.16.3 Városihősziget-jelenség

Az Országos Meteorológiai Szolgálat az alábbiak szerint definiálja a városi hősziget-jelenséget: „A hősziget a nagyvárosokban bekövetkező mikroklimatikus jelenség. Lényege, hogy beépített városi területen a hőmérséklet szignifikánsan magasabb, mint a várost környező külvárosi és vidéki területeken.” Kialakulásnak okai az OMSZ szerint:

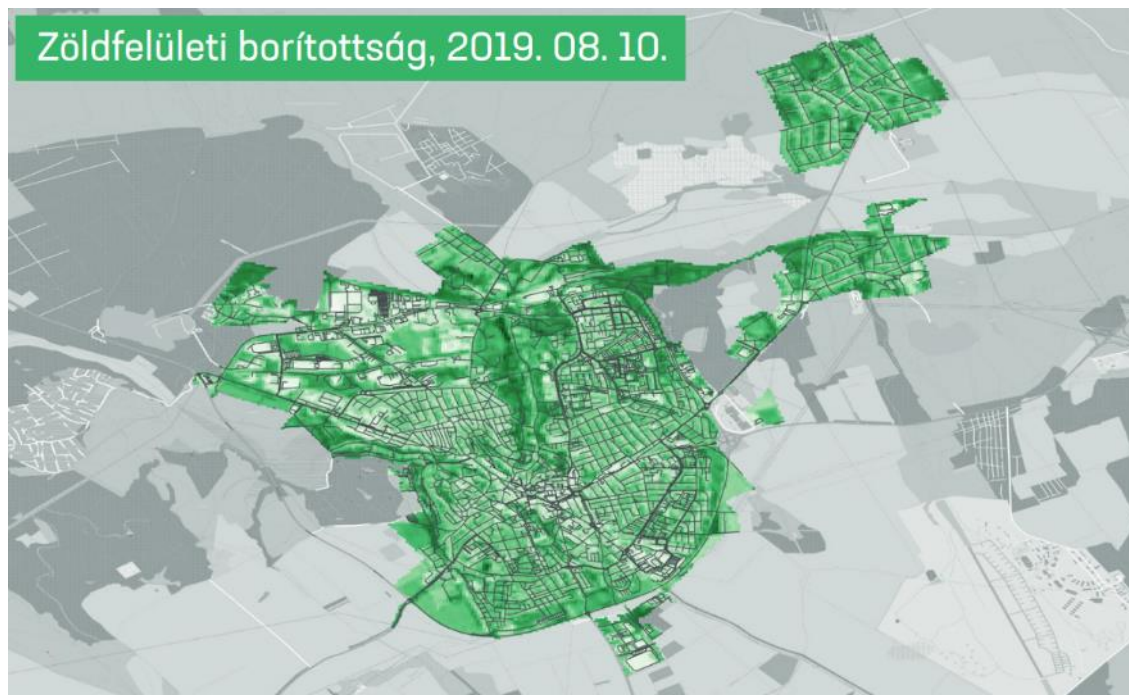
- „a felszín fizikai jellemzői: a város felszínét alkotó olyan anyagok, mint a beton és az aszfalt nagyobb arányban nyelik el, mint ahogy visszaverik a napsugárzást,”
- „hiányoznak a természetes párolgó felszínek (talaj, növényzet, felszíni vizek), melyek a vidéki területeken közreműködnek az energia egyensúly fenntartásában,”
- „a függőleges falfelületek fokozzák a felszín sugárzás elnyelését és visszaverését, ezzel együtt gátolják a szelet, mely elősegíthetné a hőmérséklet csökkentését,”
- „emberi tevékenység, főként a hőerőművek és épületek hűtésből és fűtésből, ipari tevékenységből, járművekből stb. származó hőtermelés,”
- „A szennyezőanyagok jelentős mennyisége, ami módosítja a légkört.”

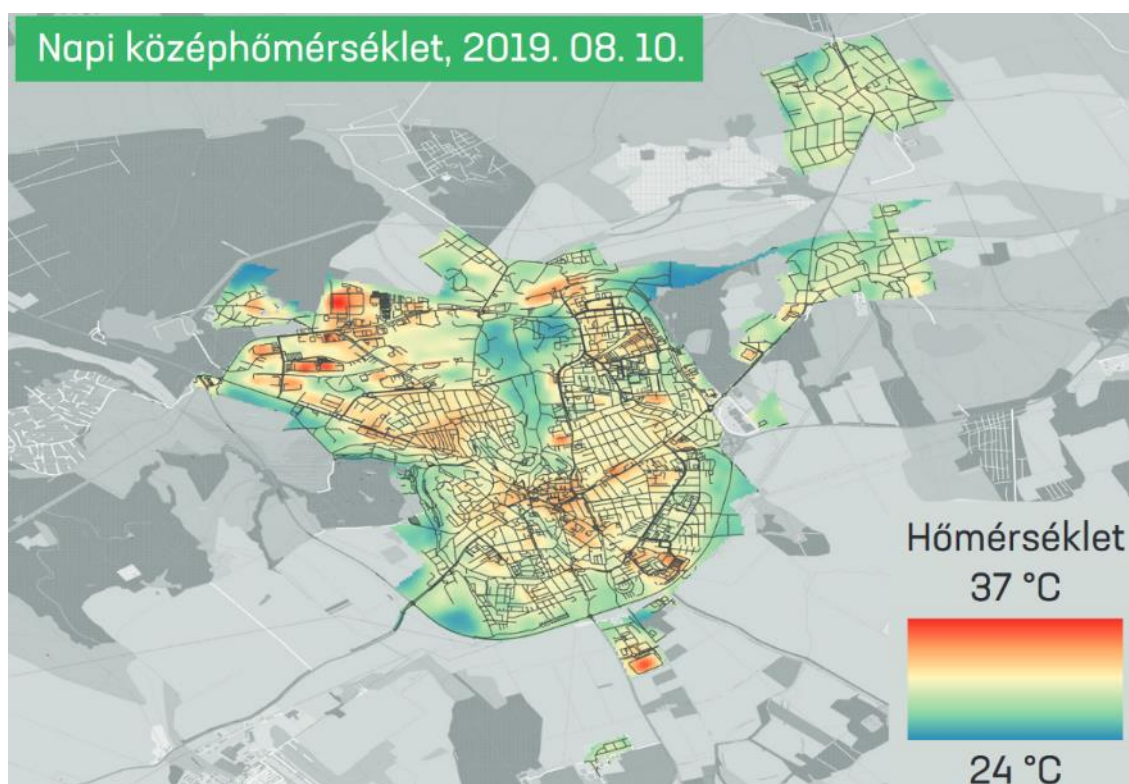
105. ábra: Városihősziget-jelenség jellegzetes napi menete. Forrás: www.met.hu

A hőségriadós napok alapvetően akkor alakulnak ki, ha a napközben bekövetkező nagy meleget nem követi egy hűvös éjszaka. Elsősorban az éjszakai hőmérsékletben van nagy eltérés a városi és vidéki területek közt, így a városokban könnyebben fordulhat elő hőségriadós nap. Az éjszakai lehűlő időszak nagyon fontos az egészség megőrzésében, mert a hűvösebb időben a szervezet jobban tud pihenni, nincs kitéve folyamatos hőstressznek.

A hőszigethatást csökkenti a városokban a magas zöldfelületi arány, e tekintetben Veszprém kedvező adottságokkal bír. A Belvárost és az Iparvárosban található nagy területű csarnokokat leszámítva egészen kedvező a zöldfelületi borítottság intenzitása a városon belül, melyhez nagyban hozzájárulnak a kertesházás lakóövezetek, valamint a Séd patak völgye.

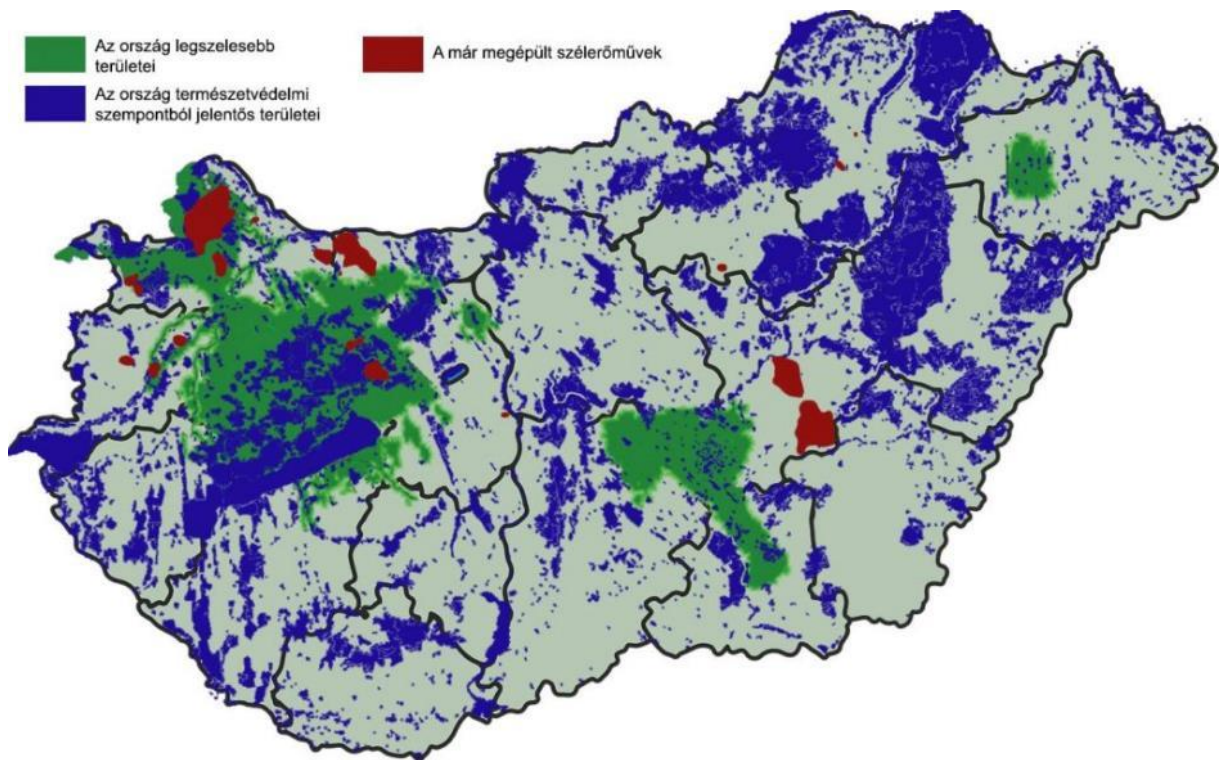

106. ábra: Veszprém zöldfelületi borítottsága (2019. augusztus 10). Forrás: Veszprém 2030, Dr. Domokos Endre – Pannon Egyetem

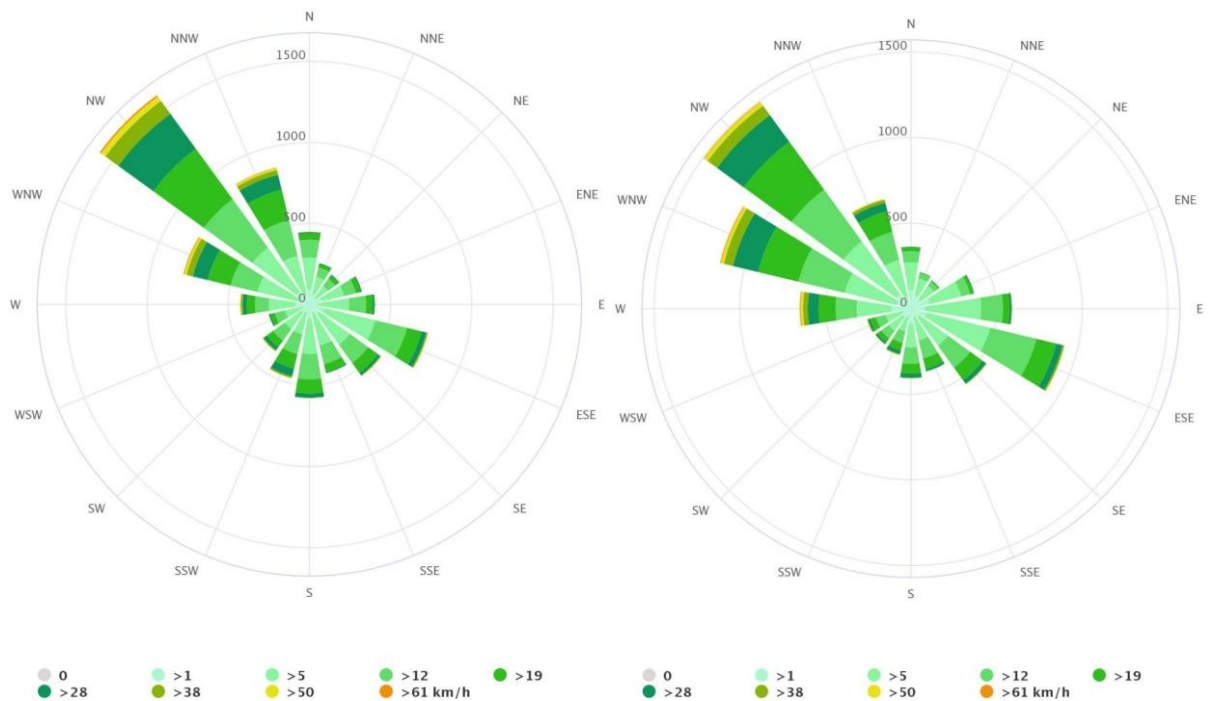

107. ábra: Veszprém és napi középhőmérséklete (2019. augusztus 10). Forrás: Veszprém 2030, Dr. Domokos Endre – Pannon Egyetem

A hőérzetet javítja a gyakori légmozgás is. Fekvésének köszönhetően Veszprém a szelesebb városok közé tartozik, szélrózsája és az éves szélértékek is igen hasonlóan Győr adataihoz.

108. ábra: A már telepített szélörművek és a szél adottságok alapján beépítésre alkalmas területek Magyarországon
 Forrás: www.xforest.hu

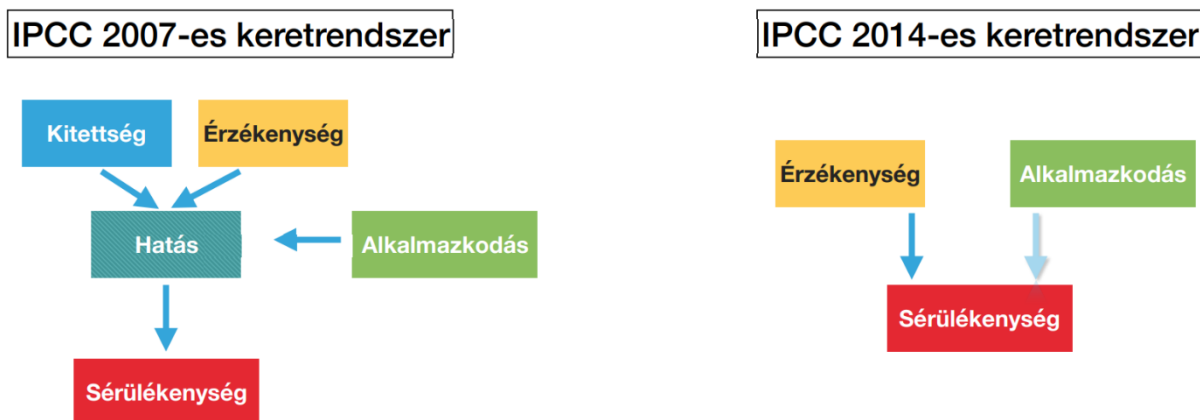

109. ábra: Veszprém (bal) és Győr (jobb) szélrózsája. Forrás: www.metepblue.com

Mindezeknek köszönhetően Veszprémre nem jellemző a hőszigetetés, legfeljebb szórványosan figyelhető meg a déli intézményterületen, illetve az Iparvárosban.

2.1.16.4 Veszprém sérülékenysége

A sérülékenységszámítást az IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) 2007-ben és 2014-ben kiadott keretrendszerében az alábbi módon határozta meg:

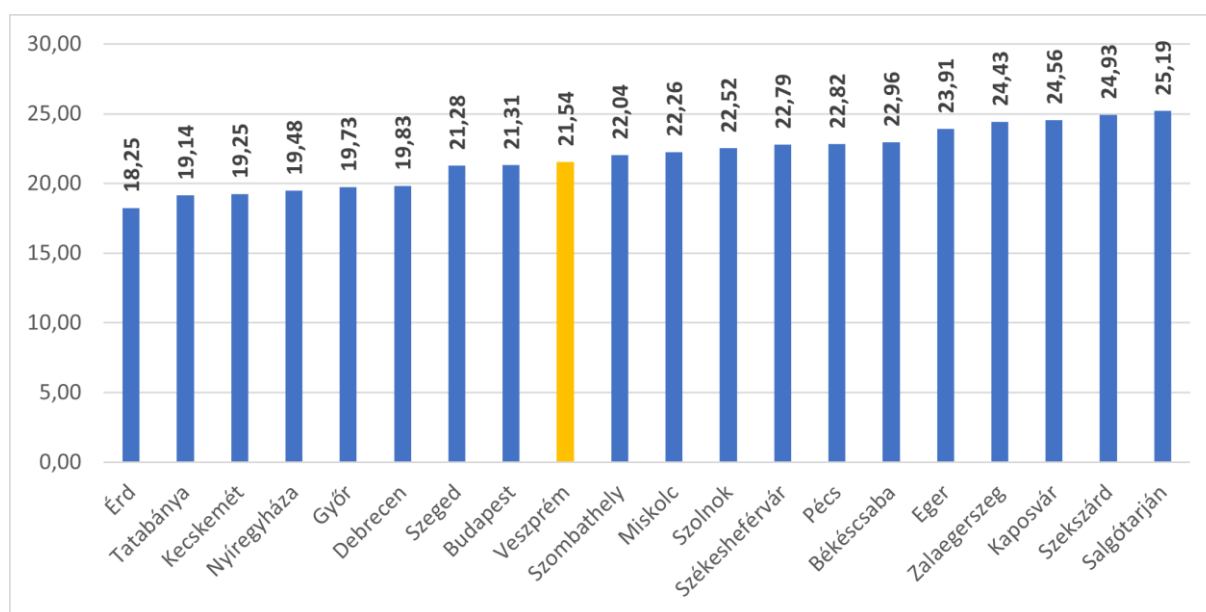

110. ábra: Sérülékenység meghatározása. Forrás: Dr. Buzási Attila, BME GTK Környezetgazdaságtan és Fenntartható Fejlődés Tanszék

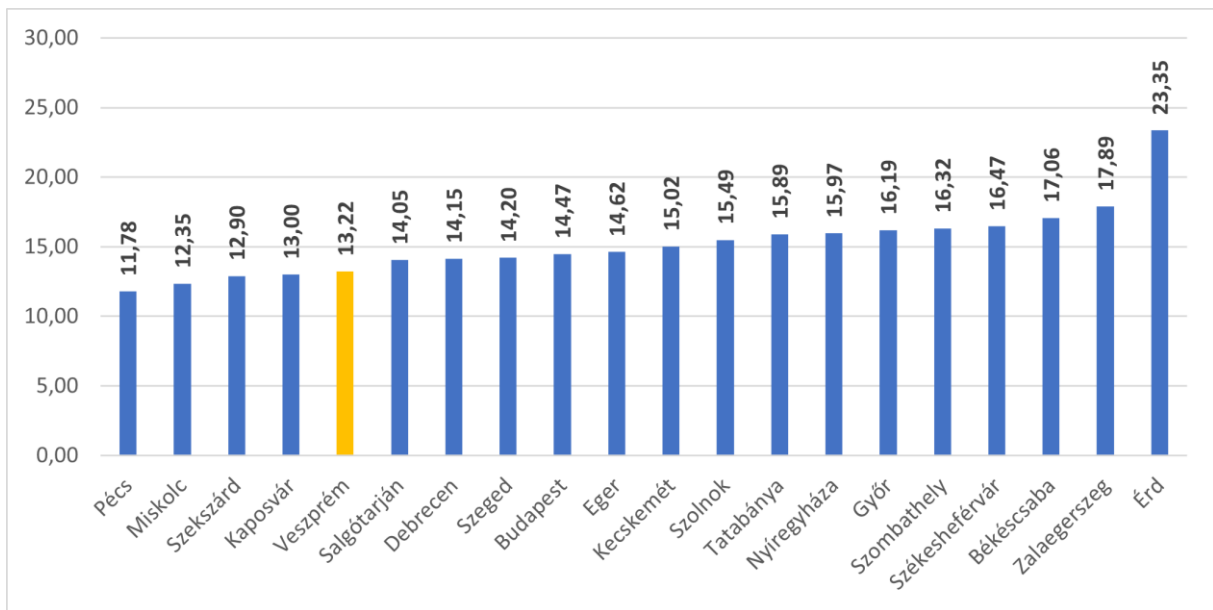
A kitétség elsősorban a környezeti és éghajlati jellemzőkből, az érzékenység és az alkalmazkodási képesség pedig a társadalmi, az épített környezeti és az intézményi jellemzőkből áll össze.

Veszprém kitétsége országos viszonylatban kedvezőnek mondható, köszönhetően annak, hogy a hóhullámos napok számának növekedése, az aszályveszély vagy a csapadékmennyiség változása kevésbé érinti, mint az országos átlag.

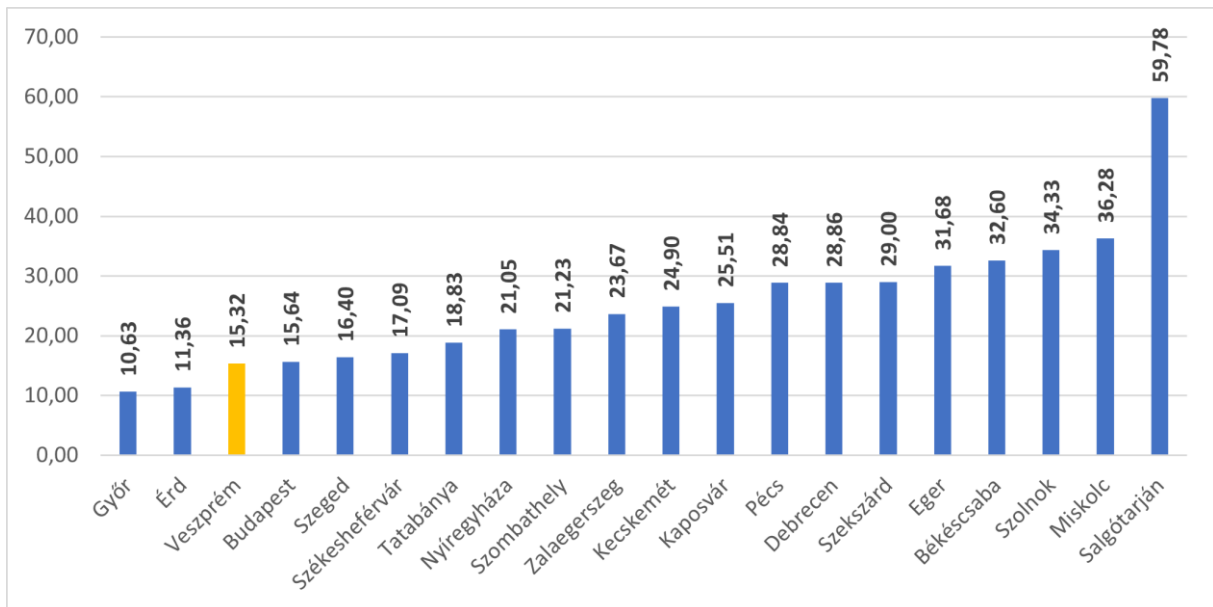
A sérülékenység szempontjából releváns lehet egyebek mellett a 65 évnél idősebbek aránya (ami Veszprémben átlagos), a házi- és gyermekorvosokra jutó lakosok számáról (melyben Veszprém kedvező pozíciót tudhat magáénak) vagy az ezer főre jutó munkanélküliek számáról (melyben a legjobbak közt található a város). Az épített környezet esetében a városi hősziget-hatás és a zöldfelületi arány kiemelten fontos – melyek, mint fent olvasható, Veszprémben szintén kedvezőnek mondhatók.

111. ábra: 100 lakosra jutó 65 évnél idősebb lakosok száma, 2020. Forrás: KSH Statinfo

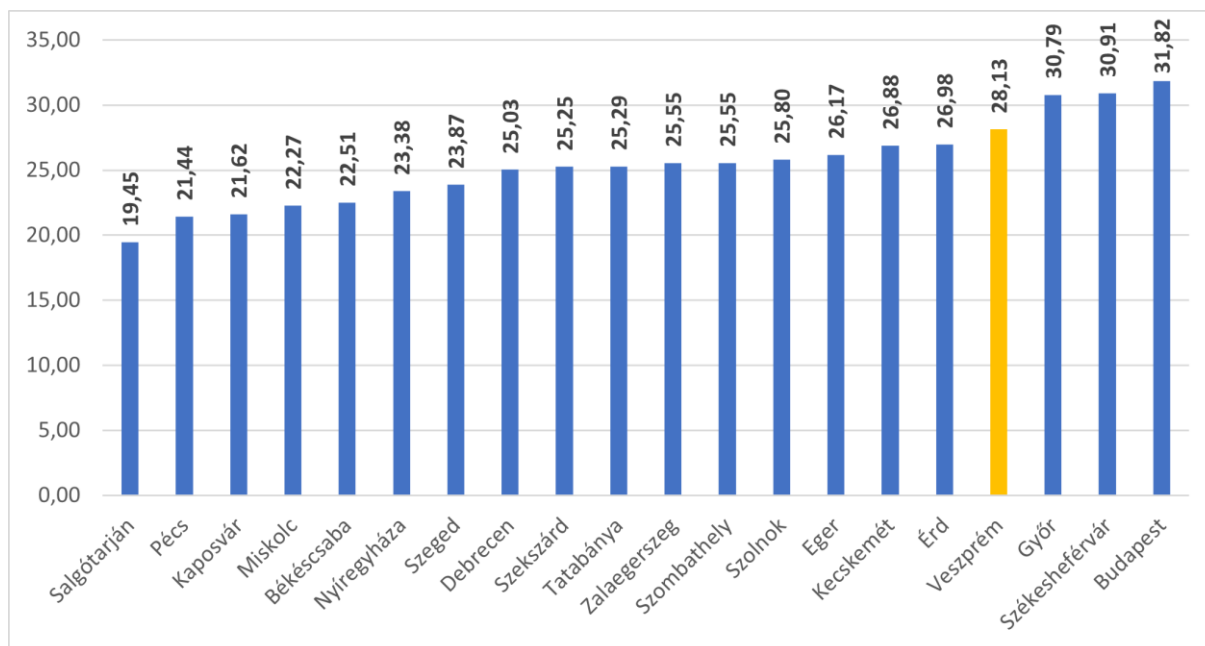

112. ábra: Házi- és gyermekorvosokra jutó 100 lakosok száma, 2020. Forrás: KSH Statinfo

113. ábra: Ezer főre jutó munkanélküliek száma, 2020. Forrás: KSH Statinfo

Az alkalmazkodási képességnél olyan jellemzőket szoktak figyelembe venni, mint a szélessávú internet-hozzáférés, a mobilitási képesség (pl. egy főre jutó személygépkocsi száma) vagy az egy főre jutó jövedelem. Ez utóbbi mérésére jó közelítést adhat az egy főre jutó személy jövedelemadó, melyben Veszprém szintén a legjobbak között található.

114. ábra: Egy főre jutó SZJA (10e Ft, 2019. Forrás: TelR/NAV)

A vizsgált jellemzők alapján összességében megállapítható, hogy Veszprém a kevésbé sérülékeny városok közé tartozik Magyarországon, azaz a klímaváltozás okozta hatások várhatóan kisebb mértékben fogják érinteni:

- Az éghajlati változások (pl.: hőségriadós napok számának emelkedése, aszályveszély, éves csapadékösszeg-változás) az átlagosnál kevésbé érintik.
- Más megyeszékhelyekhez viszonyítva kedvező állapotot tükröz az alacsony munkanélküliség, a jó orvosi lefedettség vagy az átlagos öregedési index.
- Alkalmazkodási képessége a jobbak közé tartozik a jobb módú lakosságnak, a turisztikai és ipari tevékenységek nyújtotta biztos gazdasági háttérnek, az országos szinten is meghatározó oktatási tevékenységének és a folyamatosan bővülő közlekedési infrastrukturális háttérnek köszönhetően, mely adottságok mind segítenek abban, hogy a város könnyebben meg tudja tudni küzdeni a feltételezhető jövőbeli kihívásokkal.

2.2 Területi lehatárolás

Veszprém várostérségének lehatárolására számos különböző definíció, illetve módszertan létezik. Ezek közül az alábbiak a leginkább relevánsak:

2.2.1 Járás

A járás a település és a megye szintje között elhelyezkedő legalsó területi és szervezeti szintjét alkotó egység. A XIII. század óta létező járásrendszer az 1980-as években megszűnt, majd 2013-tól alakult újjá. A Veszprémi járás 630 km²-en helyezkedik el, 80 949 fős lakossággal és az alábbi 19 települést foglalja magában: Bánd, Barnag, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vöröstó.

2.2.2 Veszprém ITS (2015)

A 2014–2020 közötti időszakra készült veszprémi integrált településfejlesztési stratégia által meghatározott funkcionális térség lehatárolása az alábbi elvek szerint történt:

- a térség kapcsolatrendszere, kiemelten a munkaerőpiac szempontjából (pl. térségi ingázási zóna, közösségi és egyéni közlekedési kapcsolatok);
- a településekkel közös érdekeltségű fejlesztések (pl. közös közműszolgáltatások, humán szolgáltatások körzetei, közlekedési kapcsolatok fejlesztési lehetőségei, közös gazdasági alapokon nyugvó együttműködések);
- egyéb földrajzi és kulturális tényezők (pl. domborzati viszonyok, közös hagyományok, kisebbségek megoszlása).

A lehatárolási elveket figyelembe véve az ITS szerinti várostérség területe 1 289 km², 157 363 fős lakossággal, az alábbi 45 településen:

- a Veszprémi járásból magán Veszprémen kívül Bánd, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Márkó, Nagyvázsony, Nemesvámos, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprémfajsz;
- az Ajkai járásból Csehbánya, Farkasgyepű, Kislőd, Úrkút;
- a Balatonalmádi járásból Balatonalmádi, Balatonfűzfő, Felsőörs, Királyszentistván, Litér, Papkeszi;
- a Balatonfüredi járásból Alsóörs, Csopak, Lovas, Paloznak;
- a Várpalotai járásból Berhida, Jásd, Öskü, Pétfürdő, Tés, Várpalota, Vilonya;
- a Zirci járásból Bakonybél, Bakonyháza, Borzavár, Csetény, Dudar, Lókút, Nagyesztergár, Pénzesgyőr, Zirc.

A lehatárolás sajátossága, hogy Olaszfalu nem része, noha minden környező település igen.

2.2.3 Nagyvárosi településeggyüttes

A KSH által 2014-ben kibocsátott Magyarország településhálózata c. kiadvány megkülönbözteti az agglomeráció, az agglomerálódó térség és a nagyvárosi településeggyüttes fogalmát, melyek között a város és a környező települései közti kapcsolatok jellege és intenzitása tesz különbséget. Veszprém vonzáskörzete ezek közül nagyvárosi településeggyüttesként értelmezhető: olyan jellegű területi összefonódás, összeépülés, netán összefüggő településtest csak csekély mértékben vagy egyáltalán nem alakult ki, amely az agglomerációk létrejöttének egyik sajátos kritériuma, illetve csak egyes településekre lehet jellemző (anyaváros és a vele szomszédos település). A veszprémi nagyvárosi településeggyüttes 593 km²-en helyezkedik el, 83 708 fős lakossággal, az alábbi 18 településen:

Veszprém, Bánd, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Királyszentistván, Litér, Márkó, Nemesvámos, Olaszfalu, Öskü, Sóly, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprémfajsz és Vilonya.

2.2.4 Munkaerőpiaci körzet

A munkaerőpiaci körzetekkel történő felosztás célja, hogy a munkavállalási célú ingázások elemzése képes legyen meghatározni a térségi központokat és azok vonzáskörzetét. A módszer európai uniós kezdeményesre született meg. Az alkalmazott térfelosztási eszköz (az EURO-módszer) az alábbi négy paraméter alapján végzi a lehatárolást:

- minimális körzetnagyság a benne lakó foglalkoztatottak száma alapján (kapott eredmény: 5 000 fő),
- optimális körzetnagyság a benne lakó foglalkoztatottak száma alapján (kapott eredmény: 20 000 fő),
- minimális belső foglalkoztatási arány (kapott eredmény: 76%),
- optimális belső foglalkoztatási arány (kapott eredmény: 78%).

A hazai településekre elvégzett vizsgálatot a KSH végezte, az alábbi megközelítést alkalmazva: „A körzetnagyság paraméterei azt határozzák meg, hogy a foglalkoztatottak mekkora számától válhat települések csoportja önálló munkaerőpiaci körzetté, míg a foglalkoztatási arányok értékei azt, hogy az ingázási kapcsolatoknak (a helyben foglalkoztatottakat is beleszámítva) legalább mekkora arányban kell az adott települések halmazán belül maradnia ugyanehhez. E paraméter alacsony értéke nyitottabb, magas értéke zártabb területet jelent munkaerőpiaci szempontból. A belső foglalkoztatási arány két összetevőre, a munkaerő-keresleti és -kínálati oldali foglalkoztatási arányra bontható, a kettő közül a kisebbik értékével egyenlő. Előbbi a körzetben dolgozó (de nem feltétlenül benne lakó), utóbbi a körzetben lakó (de nem feltétlenül benne dolgozó) foglalkoztatottakat veszi számításba”.

Veszprém munkaerőpiaci körzete 1 512 km²-en helyezkedik el, 153 598 fős lakossággal, az alábbi 66 településen:

- a Veszprémi járásból magán Veszprémen kívül Bánd, Barnag, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvásony, Nemesvámos, Pula, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprémfajsz, Vöröstó;

- az Ajkai járásból Csehbánya;
- a Balatonalmádi járásból Balatonalmádi, Balatonfőkajár, Balatonfűzfő, Balatonkenese, Csajág, Felsőörs, Királyszentistván, Küngös, Litér, Papkeszi;
- a Balatonfüredi járásból Alsóörs, Aszófő, Balatonakali, Balatoncsicsó, Balatonfüred, Balatonszőlős, Balatonudvari, Csupak, Dörgicse, Lovas, Óbudavár, Örvényes, Paloznak, Pécsely, Szentantalfa, Szentjakabfa, Tagyon, Tihany, Vászoly, Zánka;
- a Tapolcai járásból Kapolcs, Vigántpetend;
- a Várpalotai járásból Berhida, Öskü, Vilonya;
- a Zirci járásból Bakonyhána, Borzavár, Dudar, Lókút, Nagyesztergár, Pénzesgyőr, Porva, Zirc.

115. ábra: Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon. Forrás: a KSH azonos című kiadványa

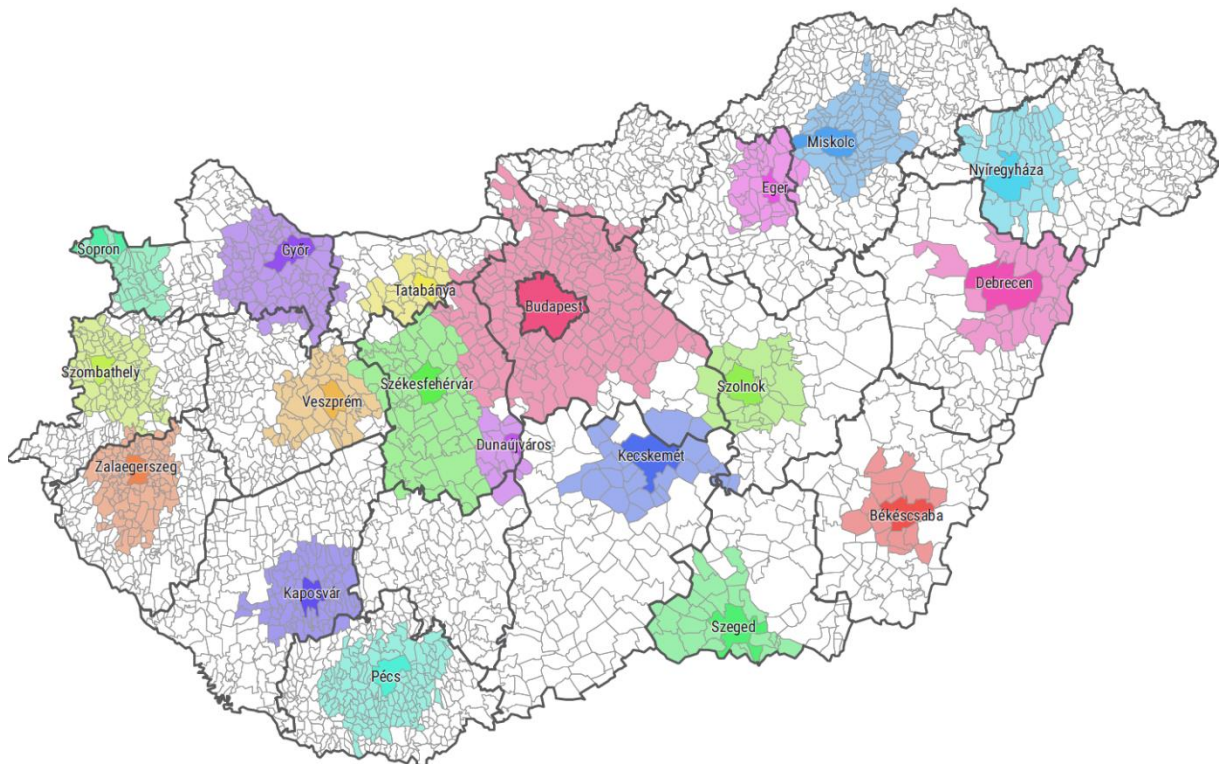
2.2.5 Funkcionális várostérség

A funkcionális várostérség egy városból és annak ingázási zónájából áll. Az EU-ban alkalmazott egységes módszer esetében a legfrissebb települési szintű ingázási adatokra építve beletartozik minden olyan település, ahonnan a munkavállalók legalább 15%-a a céltelepülésre, esetünkben Veszprémbe ingázik. Továbbá beletartoznak az ilyen települések által körbezárt enklávételepülések, viszont nem tartoznak bele a küszöbértéknek megfelelő távolabbi enklávételepülések.

A munkaerőpiaci körzethez hasonlóan itt is a munkavállalói ingázás alapján történik a lehatárolás, de a funkcionális várostéréség esetében nem az a cél, hogy a teljes ország fel legyen osztva körzetekre, hanem hogy a lehető legpontosabb lehatárolás készüljön el a nagyvárosok vonzáskörzetéről: míg előbbiből a KSH összesen 84-et állapított meg, a funkcionális várostéréségekből mindössze 19 van.

Veszprém funkcionális várostérésége 1 313 km²-en helyezkedik el, 134 488 fős lakossággal, az alábbi 51 településen:

- a Veszprémi járásból magán Veszprémen kívül Bánd, Barnag, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Sóly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprémfajsz, Vöröstó;
- az Ajkai járásból Csehbánya, Kislőd, Úrkút, Városlőd;
- a Balatonalmádi járásból Balatonalmádi, Balatonfűzfő, Felsőörs, Királyszentistván, Küngös, Litér, Papkeszi;
- a Balatonfüredi járásból Alsóörs, Csopak, Lovas, Óbudavár, Paloznak;
- Pápai járásból: Németbánya;
- a Tapolcai járásból Kapolcs, Taliándörögd, Vigántpetend;
- a Várpalotai járásból Berhida, Öskü, Vilonya;
- a Zirci járásból Bakonyhána, Borzavár, Dudar, Lókút, Nagyesztergár, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Zirc.

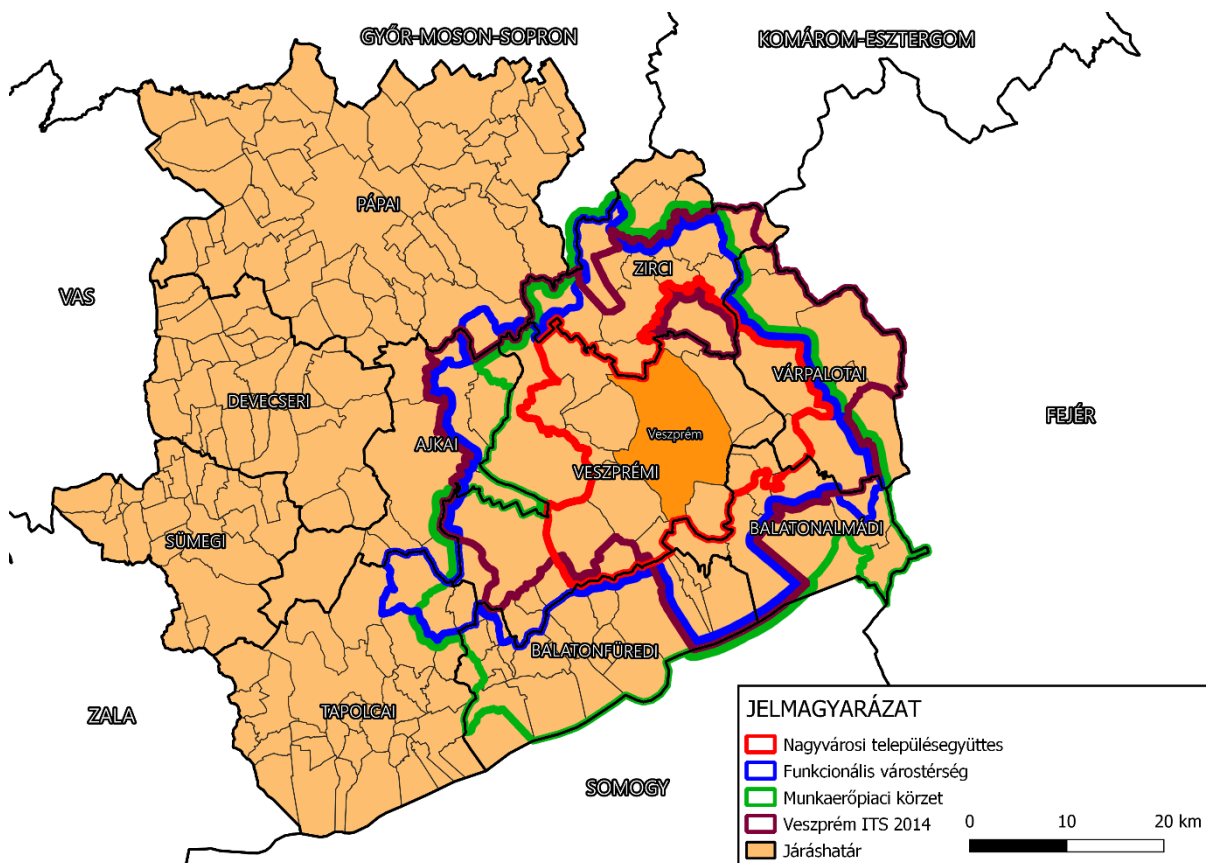
116. ábra: Funkcionális várostéréségek Magyarországon. Forrás: www.ksh.hu, Magyarországi funkcionális várostéréségek

A különböző területi lehatárolások által lefedett terület és azok lakosságszáma 2015 és 2020 között:

Lehatárolás	Terület (km ²)	Település-szám (db)	Népesség (fő)					
			2015	2016	2017	2018	2019	2020
Járás	630	19	81 924	81 613	81 456	81 507	81 419	80 949
ITS 2015	1 289	45	157 363	156 797	156 646	156 890	157 213	157 363
NTE	539	18	83 322	82 971	82 799	82 868	82 818	82 395
MPK	1 512	66	152 502	152 207	152 258	152 611	152 961	153 598
FVT	1 313	51	133 639	133 303	133 328	133 755	134 189	134 488

117. ábra: Veszprém lehetséges vonzaskörzeteinek összefoglalása. Forrás: KSH Statinfo, saját számítás

A munkaerőpiaci körzetek és a funkcionális várostérség esetében a legnagyobb különbséget Veszprém esetében az jelenti, hogy előbbi a város vonzaskörzetébe sorolja Balatonfüredet és a környező településeket is, míg utóbbi már nem, ahogy az alábbi térképen is látható.

118. ábra: Veszprém vonzaskörzetének lehatárolási módszerei. Saját készítés

Balatonfüred önmagában egy gazdaságilag egyre erősebbé és meghatározóbbá váló település, mely a Balaton keleti medencéjében egyértelműen az északi part központjává vált. Az e szerepkörrel járó többletfunkcióknak is köszönhetően a település gazdasága egyre önállóbb, és bár a munkaerő egy nem elhanyagolható része még mindig Veszprémbe ingázik, ez nem olyan mértékű, hogy a funkcionális várostérségi lehatárolásnál alkalmazott 15%-t meghaladja. Azaz míg Balatonfüred kötődik Veszprémhez, egyszermind kellően független ahhoz, hogy ne lehessen egyértelműen Veszprém vonzaskörzetébe sorolni.

Jelen stratégia összeállítása során a fenti lehetőségek közül a funkcionális várostérséget fogjuk Veszprém vonzáskörzetének tekinteni – mindenekelőtt annak egyértelmű és jól követhető, objektív módszertana nyomán. A 2022-es népszámlálás ingázási adatainak rendelkezésre állását követően érdemes frissíteni a lehatárolást a funkcionális várostérség új adatokkal való újradefiniálásának megfelelően.

2.3 Helyzetértékelés, szintézis

2.3.1 Prosperáló város

2.3.1.1 A város, várostérség gazdasága

Veszprém gazdaságában meghatározó szereppel bír az autóipar és az elektronika, számos ágazati szereplő tagja egyazon komplex beszállítói láncolatoknak, melyek a nyugat-magyarországi autógyárak köré szerveződnek. E láncolattól függetlenül is jelentős a fenti szektorokhoz tartozó gazdasági szereplők kutatás-fejlesztési aktivitása, bár tevékenységük önmagában legfeljebb tömegénél fogva alkot ökoszisztémát; formalizált kooperáció nem jelenik meg köztük. A nagyobb jelentőségű gazdasági ágazatok közé tartozik még az építőanyag-termelés és az építőipar, az élelmiszeripar (kiváltképp a tejipar), illetve növekszik a szolgáltatás szektor és az idegenforgalom jelentősége. A Pannon Egyetem jelenléte számottevő, városrangsoron felüli jelentőséget biztosító súlyt ad Veszprémnek, úgy közvetlen (ingatlanpiacra, fogyasztásra stb.) gyakorolt hatásai, mint gazdasági katalizátorszerepe szempontjából. Utóbbi téren részben idegenforgalmi, részben évtizedes hagyományt jelentő petrokémiai profilja kiemelkedő, melyek egyaránt számottevő kutatás-fejlesztési jelentőséggel bírnak. Noha Veszprémben magában nem számít kiemelkedő súlyú szektornak a vegyipar, a Pannon Egyetem ilyen irányú kutatási aktivitásai térben igen kiterjedt partnerségeknek teremtenek alapot.

Elsősorban az autó- és az elektronikai ipar szegmenseiben tevékenykedő vállalkozások aktívak a kutatás-fejlesztés terén, a 2010-es, 2020-as évek fordulóján a Valeo, a Continental és a Balluff is számottevően fejlesztette kutatómérnöki és általában K+F kapacitásait.

Klasszikus értelemben vett ipari park nincs Veszprémben, a főbb ipari vállalkozások mindazonáltal két nagy konglomerátumban csoportosulnak: az Iparvárosban, ahol elsősorban a feldolgozóipar dominál, valamint a Déli intézményközpontban, ahol inkább a logisztika. Ezeken felül Veszprém és Szentkirályszabadja közös szándéka a két település határán álló repülőtér környezetét ipari parkká fejleszteni, illetve újabban a Veszprém déli szélén fekvő Videoton-telephely otthont ad néhány egyéb vállalkozásnak is „Videoton Ipari Park” néven. A városban kevés a fizikailag is alkalmas és a településrendezési tervek alapján is gazdaságtelephely-célra hasznosítható terület; ezen a repülőtér környékének fejlesztése érdemben változtathat.

A veszprémi népesség gazdasági potenciálja szempontjából hátrányos adottság az öregedési index igen magas és folyamatosan növekvő értéke – 2018-ban már átlépte a kettőt az egy fiatalra eső idősök száma –, ami számottevően meghaladja az országos átlagot. Veszprém vándorlási egyenlege negatív, de túlzás lenne ebből az adatból feltétlenül a város relatív vonzerejének problémáira következtetni, ugyanis a környező községek vándorlási egyenlege mindeközben erősen pozitív, így az elvándorlás jelentős arányban csupán agglomerálódást jelent. Ez a közszolgáltatások szervezése szempontjából jelenthet problémákat, de a helyi munkaerőpiac szempontjából lényegében mellékes. A veszprémi funkcionális várostérség népessége 2015–2020 között minimális mértékben még növekedett is.

A veszprémiek iskolázottabbak a megyei jogú városok népességének országos átlagánál – a felsőfokú végzettségűek aránya közel három százalékponttal magasabb, míg a legfeljebb általános iskolát végzettké 2,5 százalékponttal alacsonyabb. Ebből – és a nagyszámú munkahelyből – fakadóan a foglalkoztatottság Veszprémben igen kedvező, a környező megyeszékhelyek közül csak Győrben kisebb az álláskeresők aránya.

A Pannon Egyetem négy kara van jelen képzésekkel Veszprémben: a Gazdaságtudományi, a Mérnöki, a Modern Filológiai és Társadalomtudományi, valamint a Műszaki Informatikai, nagyságrendileg négyezer nappali tagozatos és 1600 részidős hallgatóval. A Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar kivételével mindegyik szervez duális képzéseket, a 2022/2023-as tanév során ezekben 12 veszprémi telephellyel (is) bíró vállalkozás vállalt szerepet, köztük olyan jelentős foglalkoztatókkal is, mint a Balluff Elektronika Kft., a JOST Hungária Kft. vagy a Valeo Siemens eAutomotive Hungary Kft. A partnerségek köre széles skálán mozog, élelmiszeripari, vendéglátóipari és közműszolgáltató vállalkozások is szerepelnek köztük.

A középfokú szakképzést a Veszprémi Szakképzési Centrum öt technikuma biztosítja helyben, igen széles képzési portfólióval. A duális képzés kereteiben fogadó vállalkozással kapcsolatban álló diákok száma folyamatosan csökken, 2021-ben – sejtetően a koronavírus-járvány következményeként – élesen visszaesett.

2.3.2 Zöldülő város

Veszprémben nincs jelen érdemi léptékű energiatermelés; csupán kisebb napelemes kapacitások és a Haszkovó úti – gázüzemű – fűtőerőmű említhető. Veszprém határához közel, Litér területén áll egy 123 MW névleges teljesítményű, készlenléti szerepű gázturbinás erőmű, ez azonban csak szükség esetén termel elektromos áramot. 2019-ben Veszprém teljes energiafogyasztása mintegy 184 GWh volt, melynek közel egyharmada villamos energia, bő egyharmada fűtés/hűtés, bő egynegyede földgáz, maradék része pedig dízelolaj és benzin. Csapadékvíz-hasznosítás – a családi házas léptéket meghaladó méreteken – nincs Veszprémben, mint ahogy vízvisszatartási kapacitások is inkább csak másodlagos jelleggel (pl. a Séd-völgyi csónakázótó révén) vannak jelen, mintsem célzott tervezés eredményeként.

A zöldfelületi ellátottság megfelelő, elsősorban a lakófunkcióval nem bíró városrészeket – Iparváros, Déli intézményközpont – sújtja jelentősebb hőszigetethatás. Mint a legtöbb hasonló méretű városban, úgy Veszprémben is kevesebb a családi házas beépítésű területeken a közpark és a játszótér, mint a történeti beépítések és kiváltképp a lakótelepek környezetében. Különleges funkciójú zöldfelületként jelennek meg a városban a temető kertek és a Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark. Kiemelkedő szabadidős jelentőséggel bír a Séd völgyében húzódó Kolostorok és kertek zöldút. Veszprém közigazgatási területének északi részén kiterjedt erdők találhatóak, melyek azonban jelentős részben honvédségi védőerdőként funkcionálnak. Az egy főre eső zöldterület a park- és védőerdőket nem számítva 29 m².

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, a körforgásos gazdaság erősítését, illetve általában a nagyobb fokú városi rezilienciát részben az országosan megszokott szolgáltatások – szelektív hulladékgyűjtés, veszélyeshulladék-gyűjtés stb. –, részben kisebb léptékű kísérleti projektek képviselik Veszprémben. Utóbbi részeként említhető a szemléletformáló szerepű hulladékgazdálkodási oktatóterem vagy a Vadvirágos Veszprém program részeként kialakított extenzív gazdálkodású zöldfelületek sora.

A közlekedési és a fűtési eredetű légszennyezés mellett az ipari eredetű kibocsátás jelentősége Veszprémben nem meghatározó. A város fenntartható energia- és klímaakcióterve alapján a Magyar Közút Zrt., a Frissbeton Kft., az Engie Magyarország Kft., a VKSZ Zrt., a Cemix Hungary Kft., a Valeo Auto-Electric Magyarország Kft., a Balaton Bútor Kft. és a Polus-Coop Zrt. a legjelentősebb szennyezők. Ezen üzemek, akárcsak általában Veszprém ipari vállalkozásai, legnagyobb részét lakott területektől távol üzemelnek, így zajhatásuk nem jelentős – a legjelentősebb zajszennyező a városban a közlekedés, noha ennek hatásait is mérsékli, hogy Veszprém teljes körgyűrűvel rendelkezik, így a tranzitforgalom nem terheli a város lakott területeit. Esetenként intenzív, ám időben határozottan korlátos zajterhelést jelentenek a Veszprém északi részén elterülő honvédségi gyakorlóterek, különösen a Gyulafirátót közelében fekvő „Nullponti” figyelőpont környezetében, ahol az épülő új bázis még közelebb hozza a honvédségi jelenlétet a lakott területekhez.

Mivel az ipar szennyező szerepe a légszennyezés, illetve a zaj- és rezgésterhelés vonatkozásában korlátozott, és a veszprémi levegőminőség a természetföldrajzi adottságokból (például a szeles időjárásból) fakadóan is kedvező, a városban jelentkező környezetterhelést mindenekelőtt a fűtési és a közlekedési eredetű kibocsátás mérséklésével lehet csökkenteni. Ehhez járul hozzá a közintézményi telephelyeken évek óta tartó és számos további projekt képében tervezett energetikai korszerűsítési program, lokális nulla emissziós autóbuszok forgalomba állítása a V-Busz flottájában, illetve közösségi e-kerékpár rendszer kiépítése. Az intézményi energetikai felújítások elsősorban nyílászáró- és kazáncserét, valamint homlokzati és tetőhőszigetelést jelentettek az elmúlt években: ilyen beavatkozások 2017 óta összesen három bölcsődét, négy óvodát, öt orvosi rendelőt és tíz egyéb intézményt érintettek.

A közösségi e-kerékpár rendszer kiépítésének első szakaszára várhatóan 2022-ben kerül sor. Ezen felül a Lime elektromos rollerei érhetőek el Veszprémben 2021 óta, más megosztásalapú mobilitási szolgáltatás nincs jelen a városban. Illetve 2022-ben állt üzembe a V-Busz flottáját bővítő öt darab elektromos autóbusz.

2.3.3 Digitális város

A Veszprémben működő vállalkozások közül kifejezetten digitális technológiákra fókuszál a Controlsoft Automatika Szolgáltató Kft. és az Infornax Information Technology Zrt. Előbbi többek közt ipari automatizálással és szoftverfejlesztéssel foglalkozik – referenciái közé tartozik az országos jégkarmérséklő rendszer –, míg utóbbi egyebek mellett komplett informatikai hálózatok, beléptető és munkaidő-nyilvántartó rendszerek, vagyonvédelmi hálózatok és kamerarendszerek tervezését, kiépítését, karbantartását és felügyeletét, illetve egyedi szoftverfejlesztést is kínál. Számos további vállalkozás – ld. a 2.3.1 Prosperáló város fejezetet – folytat aktív kutatás-fejlesztési tevékenységet, jellemzően a gépgyártás és az elektronikai ipar területén.

Az önkormányzati tulajdonú intézmények és egyéb közszolgáltatók működésében a V-Busz GPS-alapú, valós idejű forgalomirányítási és utastájékoztatói rendszere, valamint a távhőrendszer távfelügyelete számít a leginkább előremutató digitális technológiának, de kész tervek állnak rendelkezésre a parkolási és forgalomirányítási rendszer digitalizálására is. Megvalósítás előtt áll egy GINOP+ finanszírozású okosváros-irányítási projekt, melyben a hétköznapi városműködés minél teljesebb és komplexebb digitalizációja, a papíralapú megoldásokról való átállás a cél jó gyakorlatok kialakításával, a környezetszennyező források azonosításával és kiszűrésével.

Az internetpenetráció kedvező Veszprémben, 2020-ban egy lakóra 0,41 internet-előfizetés esett (az országos átlag 0,34, a győri átlag 0,38).

A digitális ügyintézési lehetőségek az országosan rendelkezésre álló lehetőségeket követik, Veszprém-specifikus többlétszolgáltatások nem érhetők el. Több egyéb, a digitális térben működő szolgáltatással tart fenn azonban partnerséget a város, jellemzően a „VKSZ” Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zrt.-n keresztül: a Járókelő.hu-val köztéri hibabejelentések strukturált kezeléséről, a Parkl – Garázs az egész városra alkalmazással pedig érintésmentes fizetés biztosításával a Szeglethy utcai mélygarázsban. A Pannon Egyetem – a VKSZ bevonásával – pályázik egy komplex környezetmonitoring-projektre GINOP+ és Horizon Europe-forrásokhoz is, levegő-, víz- és talajszenzorok telepítését tervezve a környezeti problémák gyors reagálást lehetővé tévő nyomon követésére, de hasonló szenzorok egyelőre nem működnek a városban.

2.3.4 Megtartó város

Veszprém népessége enyhén csökkenő trendet követ, aminek fő oka az agglomerálódás: számos Veszprém-környéki község népessége nőtt jelentős mértékben az elmúlt években – így például Márkóé, Sólyé vagy Nemesvámosé. Az e településekre kiköltözők azonban életük egyéb színtereit jellemzően továbbra is Veszprémben élik. A város tágabb vonzáskörzetében ezeknél is jelentősebb növekedés volt megfigyelhető, főként azon Balaton-parti vagy Balaton-felvidéki településeken, melyek lakossága nem feltétlenül Veszprém agglomerációja részeként, hanem a távmunka elterjedtebbé válása, illetve a koronavírusjárványra adott kiköltözési reakcióként nőttek számottevően – ilyen Vöröstó, Paloznak, Felsőörs vagy Alsóörs. Általános trend, hogy a városokból elsősorban családostól költöznek az agglomerációba, így Veszprémet is fokozottan sújtja az előregedés.

A 2011-es népszámlálásból rendelkezésre álló ingázási adatok alapján sokan, a foglalkoztatottak közel egyötöde ingázik el Veszprémből más településre: Balatonfüred, Székesfehérvár és Budapest a három legnépszerűbb célpont. A Veszprémbe ingázás elsősorban a környező településekről – a funkcionális várostérségen belülről – jelentős. Abszolút értékben Balatonalmádiból, Zircről és Hajmáskérrel, míg arányaiban Eplényből, Márkóból és Hárskútról járnak dolgozni a legtöbben a megyeszékhelyre.

A népesség etnikai szempontból meglehetősen homogén, nemzetiségek elhanyagolható arányban lakják. A képzettségi szint érdemben meghaladja a hasonló városok átlagát, a 2011-es népszámlálás alapján 23% a felsőfokú végzettségűek aránya és csak 18% a legfeljebb nyolc általánost végzettké. (Ugyanezen értékek a megyei jogú városokban összesen 20%, illetve 21%.) Noha a városrészek között tapasztalhatók bizonyos különbségek a korösszetétel, az átlagos végzettség vagy a háztartás-összetétel szempontjából, ezek azonban nem bírnak olyan súllyal, ami bármely részét is stigmatizálná a városnak; szegregátum vagy szegregációval veszélyeztetett terület sem található Veszprémben. Noha több csekély lakosságú, térben elszigetelt része is van a városnak – Szabadságpusztá, Jutaspuszta, Csererdő, Csatárhegy –, ezek is szerves részei Veszprém működésének, társadalmának. Az egyetlen sajátos helyzetű városrész Csatárhegy, amely zártkertként eredendően üdülő-, mintsem lakóterületként funkcionálna, mégis jellemző bizonyos mértékű, részben a társadalmi lecsúszás által veszélyeztetettek körében megjelenő kiköltözés, aminek a közszolgáltatások széles körének hiánya tesz rizikóssá. A zártkerti kiköltözésről azonban nem állnak rendelkezésre pontos vagy naprakész adatok a városrész népességéről, mint ahogy helyzetükről is csak a szociális jelzőrendszer tud eseti információt adni.

A sport, a szomszédsági kapcsolatok, a helytörténet, illetve a kultúra és a művelődés terén is számos olyan civil szervezet működik Veszprémben, aminek saját tagságán túlmutató hatása és jelentősége van. E stratégia fókusztemái szerint kiemelhető többek közt az ifjúsági segítséssel foglalkozó Lélektér Alapítvány, a zöld szemléletformálásra fókuszáló Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont

Egyesület és a hasonló profilú Csalán Egyesület aktivitása. Társadalmi vállalkozások nem működnek a városban.

Veszprém olyan hosszú múltra visszatekintő és számos egyedi, jól azonosítható és széles körben ismert intézménnyel, funkcióval, épülettel és természeti értékkel bíró város, ami egyértelmű és markáns identitást képes kínálni lakóinak. Nem sújtják érdemi negatív asszociációk, a kínált életszínvonal más, hasonló méretű magyar városhoz képest a legtöbb szempont szerint magas. Történeti városrészei szintén erős helyi identitással rendelkeznek, amit komoly civil aktivitás is jelez. Mindezek, illetve relatív kiegyensúlyozott társadalmi összetétele miatt sincsenek komolyabb térbeli-társadalmi konfliktusok a városban.

A helyi esélyegyenlőségi program és az integrált településfejlesztési stratégia részét képező antiszegregációs program az általában kiemelni szokott sérülékeny csoportokat említi különös hangsúllyal: mélyszegénységben élők, romák, gyerekek, nők, idősek, fogyatékkal élők; egyedi jellemzőik megfelelő érvényesítésre célzott intézkedéseket fogalmazva meg a helyi esélyegyenlőségi program, azonban ezek megvalósulása igen töredékesnek bizonyul, elsősorban forráshiány miatt.

2.3.5 Kiszolgáló város

Az országos és megyei területfejlesztési dokumentumok alapján Veszprém az ország belső és külső nagyvárosi gyűrűit összekötő egyik tengely mentén elhelyezkedő központ, mely a belső városgyűrű iparosodott és felsőoktatási képzőhelyekkel is rendelkező nyugati tagjaival, valamint Győrrel és Budapesttel a távolabbi jövőben egy egyre sűrűsödő tudástérséget alkothat. Fontos céljuk Veszprém térségi szervező erejének emelése, a Székesfehérvárhoz fűződő kapcsolatrendszere fejlesztésével, az egymást kiegészítő funkciók (pl. felsőoktatás) erősítésével regionális társaközponttá formálása. Szintén elérendő Veszprém integrálása a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzetbe, illetve a 2023-as európai kulturális fővárosi cím révén a teljes balatoni térség turisztikai újrapozicionálása, valamint általában a Bakony–Balaton térséggel egységesebb brandként való működés. Nagy hangsúlyt kap a tudásintenzív iparágak központjaival erősebb kapcsolatok, ekképp közvetlen innovációs láncolatok kiépítése is, erősen alapozva a Pannon Egyetem és a nagyszámú autóipari szereplő jelenlétére.

A jelen lévő vonalasinfrastuktúra-elemek nagyrészt beálltnak tekinthetők, érdemi módosítást csupán a 8-as főút zajló bővítése jelent, illetve a későbbi évek céljai közül a tervezett M8-as jelű kiemelt szolgáltatást nyújtó főút nyomvonala, mely Veszprém déli részén húzódna és a város nyugati oldalán kapcsolódna a 8-as útba. Szintén tervezett fejlesztés a 82-es főút új, Győr felől a körgyűrű érintése nélkül kapcsolatot kínáló összekötő szakasza. A térségi kerékpárhálózati infrastruktúrát illetően a városközpontból a 73-as út mentén Csupakig, valamint a Séd-völgyön, Márkón és Szentgálon át Ajka felé vezető útvonal jelenthet majd újdonságot.

A szomszédos települések fejlesztési és rendezési elképzelési lazán, elsősorban általános célok mentén kötődnek Veszpréméihez. Településhatári beruházási tervek kapcsán konfliktusok nem ismertek, sőt egy ilyen érdemi elképzelés szerepel a vonatkozó dokumentumokban: a Veszprém és Szentkirályszabadja határán fekvő repülőtér és a kapcsolatos volt katonai területek fejlesztése. Erre a két település által egyaránt jóváhagyott szabályozási terv áll rendelkezésre.

Veszprém vízellátásáról a teljes mértékben önkormányzati tulajdonban álló Bakonykarszt Zrt. gondoskodik, akár csak a szennyvízelvezetéséről és a szennyvíz kezeléséről. A földfelszín alatti víznyerőhelyekről kitermelt víz többségében karsztvíz, kisebb részben rétegvíz és talajvíz. Ivóvízzel további 131 települést lát el a társaság, valamint 4 település szennyvizét kezeli. Veszprém lakott

területei közül csak a Csatár-hegy zártkerti besorolású szőlőhegye nincs ellátva vezetékes vízzel, az ivóvízvételezés itt kártyás rendszerben, kihelyezett kútnál lehetséges. A szennyvízhálózat lefedettsége 94%.

A villamosenergia-szolgáltatásról az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. gondoskodik, míg földgázszolgáltatásról az E.ON Közép-dunántúli Gázszolgáltató Zrt. A távhőellátás a Veszprémi Közütemi Szolgáltató Zrt. feladata, a lakások 29%-a van bekötve a távhőhálózatba. Villamos erőmű nem működik Veszprémben, távhőt a Haszkovó Utcai Fűtőerőmű állít elő.

A városi hőszigetek tekintetében Veszprém helyzete relatív kedvező, mivel a várost átszelő Séd és annak mély völgyének zöldfelületei – mint a Kolostorok és kertek zöldútvonal –, akárcsak a városszerte kedvező zöldfelületi arány, képesek hatni a belváros klímájára. Észlelhető hőszigetek az ipari és logisztikai területekre, kiváltképp Iparváros városrészre és a Déli intézményközpontra korlátozódnak.

E két terület jelenti egyszersmind Veszprém elsődleges gazdasági területeit is, melyeket a szentkirályszabadjai repülőtér melletti, valamint a város déli határában fekvő volt Videoton-terület egészít ki. Míg Iparvárost helyi és helyközi járatok relatív széles köre köti össze a város többi részével, addig a többi területet legfeljebb érintőlegesen látja el közösségi közlekedés. Kerékpáros infrastruktúrával csak a Déli intézményterület érhető el érdemi mértékben a város más részeiből.

Veszprém ingatlanpiaca az országos trendeknek megfelelő áremelkedést mutat, a városrészek közti különbségek azonban nem kiemelkedők. A bérlakásállomány mérete inkább szimbolikus jelentőséggel bír, azonban a fenntartást és kezelést biztosító szociális lakásszövetkezet igen innovatív megoldást képvisel, melyben megvan a potenciál a szélesebb tulajdonosi kör lakásaival való portfóliógazdálkodás sikerre vitelére is. Nem lakófunkciójú épületállománya tekintetében az önkormányzat nem rendelkezik egységes, részletes stratégiával: megújításukat általános célok és ahhoz illeszkedő egyedi döntések, tervek mentén végzi.

A veszprémi közúthálózat állapota a jó és a közepes között oszlik meg. A helyi hálózat erőssége a teljes külső és a részleges belső útgűrű, valamint a városközpont átjárhatóságának növelése több beruházás révén. Fennálló hiányosság, hogy az Aranyos-völgyi völgyhíd híján nem zárható be a belső útgűrű. Veszprém közúti megközelíthetősége jó, Székesfehérvár és Budapest felől gyorsforgalmi jellegű. A vasúti megközelítés menetideje és szolgáltatási színvonala a fő irányokból közel megfelelő, azonban a vasútállomás igen félreeső helyen van és állapota is kedvezőtlen. Győr felé a vasúti kapcsolat gyenge. Mindezek miatt jelentős szerep jut a sűrű helyközi és távolsági buszközlekedésnek, melyet a központi elhelyezkedésű buszpályaudvar fogad, így a vasút–autóbusz intermodalitás gyenge. A helyijáratok lefedettsége megfelelő, a szolgáltatási színvonal relatív magas, többek közt az új járművek és az okos utastájékoztató révén. A kerékpározhatóság sokat javult az elmúlt évek fejlesztéseivel helyben és a környező települések felé is, de az egyes fejlesztések még nem álltak össze hálózattá. A Belváros fizető parkolási rendszere elsősorban közterületi tároláson alapul, melynek okosítására, illetve parkolóházakkal való további bővítésére számos terv létezik. Veszprémben jelen van a Lime megosztásalapú e-rollerszolgáltató, emellé terveznek egy helyi és térségi megosztásalapú e-kerékpárrendszert.

A város épületállományában viszonylag kevés a kihasználatlan ingatlan – a legjelentősebb tétel talán a volt honvédségi toborzóközpont a Jutasi úton. Számos korábban funkció nélkül maradt ingatlan sorsában hoz jelentős változást az Európa Kulturális Fővárosa-cím elnyerése, mellyel a régi belvárosi bútorgyár, a Városi Művelődési Központ („Dimitrov”), a volt gyermekkórház épülete és a Várbörtön Múzeum alatt a Jókai utcában álló Ruttner-ház egyaránt megújul és új funkciót kap. Számottevő új fejlesztési terület nem szerepel a városban, inkább a meglévők sűrűsödése jellemző. Érdemi igény a Sósköves, azaz a Pápai út és a Nyugati útgűrű közti terület beépítésére merülhet fel.

Az épített örökség igen gazdag identitásformáló elemekben: csak néhány példát kiragadva esszenciálisan veszprémi épület a Városháza, a Vármegyeháza, a Petőfi Színház, a megyei könyvtár, a Tűztorony, az érseki palota, a Szent Mihály-székesegyház vagy éppen a Szent István völgyhíd. Újabb elemként hasonló értékkel bír a Hangvilla épülete, és bár nem feltétlenül pozitív előjellel, de megkerülhetlenségét figyelembe véve ide sorolható a Kossuth Lajos utcai Húszemeletes is.

A természeti értékek közül a Séd és völgye emelhető ki, ami elsősorban a Várat megkerülő szakaszán – a História Kertnél, a Szerelem-szigetnél, a Szent Benedek-hegynél, a Kollégium utcánál és a Margitromoknál – bír meghatározó városképi és identitásformáló jelentőséggel. A lakott területeken kívül továbbra is a Séd-völgy és szűkebb környéke (Betekints-völgy, Gulya-domb, Csatár-hegy, Tekeres-völgy, Aranyos-völgy) tekinthető ismert és használt táji elemnek, melyet néhány további helyszín egészít ki, mint a Miklád-tó vagy a Látó-hegy. A Veszprémhez tartozó jelentős kiterjedésű bakonyi területek használatát erősen meghatározza, hogy szinte teljes egészében katonai területek vagy azok védőerdői foglalják el a heglábakat. E régóta beállt korlátozáson túl nagyobb térhasználati konfliktusok nem tapasztalhatók Veszprémben.

2.4 A város irányítási és működési modellje

A stratégia végrehajthatóságát és a stratégiai ciklus sikerességét befolyásoló egyik legfontosabb körülmény, hogy a város milyen irányítási és működési háttérrel rendelkezik és az milyen hatékonysággal képes a stratégiai ciklus egyes lépéseiben foglalt műveletek végrehajtására.

Az FVS a fejlesztésekre, a fenntartható városüzemeltetésre és a működtetés komplex városi, várostérségi szintű rendszerére egyaránt figyelmet fordító változásokat generálhat a város eddigi irányítási és működési gyakorlatában/modelljében. Ez különösen igaz a zöld és digitális átállás folyamatára és annak szervezeti/működési következményeire.

Javasolt, hogy a megalapozó munkarészben az önkormányzatok elemezzék a város irányításának (elsősorban döntéshozatali és koordinációs feladatok) és működtetésének szervezeti háttérét (önkormányzati, civil és piaci szolgáltatók), a szereplők kapcsolatrendszerét, viszonyát és az egyes folyamatokat.

A helyzet ismerete és az új típusú feladatok szempontjából történő kiértékelése lehetőséget ad arra, hogy a stratégia újszerű szemléletéből eredő irányítási és működési modellt érintő beavatkozási pontok, változtatások meghatározhatók legyenek.

2.4.1 Irányítási modell

2.4.1.1 Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata működése

2.4.1.1.1 Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata és Közgyűlése

Veszprém 1990-ben kapta meg a megyei jogú város címet, ennek megfelelően azokat a közszolgáltatásokat is biztosítja, melyek saját területén túl a megye egészére vagy nagy részére kiterjednek. A megyei jogú város képviselő testülete a közgyűlés, tagjainak száma 18 fő.

A közgyűlés Veszprémben 7 állandó bizottságot hozott létre. A választott képviselők közül és külsős tagokból álló bizottságok döntési, véleményezési és javaslattevési jogkörökkel rendelkeznek a különböző szakági témákban.

2.4.1.1.1 Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Bizottság

Javaslatot tesz a város közbiztonságának növelése érdekében tett fejlesztések megvalósításához szükséges források biztosítására és bűnmegelőzési programok támogatására, bűnmegelőzési elemet is tartalmazó pályázatok szakmai tartalmára.

Véleményezi a városi közbiztonság helyzetét és kapcsolatot tart a városban működő polgárőr egyesületekkel.

2.4.1.1.2 Közjóléti Bizottság

Előkészíti az egészségügyi, szociális, gyermekjóléti intézmény létrehozásával, átszervezésével, megszüntetésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával, költségvetésének meghatározásával és módosításával, vezetője megbízásának visszavonásával összefüggő közgyűlési döntést.

Előkészíti a közművelődési, közgyűjteményi és művészeti intézmény létrehozásával, átszervezésével, megszüntetésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával, költségvetésének meghatározásával és módosításával, vezetője megbízásának visszavonásával összefüggő közgyűlési döntést. Indítványozza a lakosság kulturális kezdeményezéseinek, önszerveződésének a támogatását, a művészi alkotómunka feltételeinek javítását, segíti művészi értékek létrehozását, megőrzését.

2.4.1.1.3 Köznevelési, Ifjúsági, Sport és Civil Bizottság

Előkészíti az óvodák létrehozásával, átszervezésével, megszüntetésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával, költségvetésének meghatározásával és módosításával, vezetőjének megbízásával és megbízásának visszavonásával összefüggő közgyűlési döntést. Beszerzi az intézmény alkalmazotti közösségének, illetve, ha érdekelt, a nemzeti és etnikai kisebbség, illetve a munkáltatók érdekképviselői szervének véleményét.

Kapcsolatot tart a Városi Diák- és Ifjúsági Önkormányzattal és a Veszprém Megyei Önkormányzat ifjúsági ügyekért felelős testületével, tisztségviselőivel.

Véleményezi Veszprém város sportfejlesztési koncepcióját és javaslatot tesz a sporttal kapcsolatos városi költségvetés alapelveinek meghatározására.

2.4.1.1.4 Pénzügyi és Költségvetési Bizottság

Közreműködik a Közgyűlés költségvetési döntéseinek, a helyi adókra vonatkozó rendeletek, a hatósági ármegállapításra vonatkozó közgyűlési döntések előkészítésében a Tulajdonosi Bizottsággal együtt.

Figyelemmel kíséri a költségvetési bevételek alakulását, különös tekintettel a saját bevételekre, a vagyonváltozás (vagyonnövekedés, -csökkenés) alakulását, értékeli az azt előidéző okokat. Részt vesz az éves Vagyongazdálkodási Irányelv előkészítésében.

Előkészíti a pénzügyi, műszaki szolgáltató feladatokat ellátó költségvetési szerv létrehozásával, átszervezésével, megszüntetésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával, költségvetésének meghatározásával és módosításával, és vezetője megbízásának visszavonásával összefüggő közgyűlési döntést.

2.4.1.1.5 Városstratégiai és Városmarketing Bizottság

Véleményezi az Önkormányzat városfejlesztési és rekonstrukciós feladataihoz kapcsolódó tervdokumentációkat, illetve a magasabb szintű területfejlesztési koncepciókat.

A településrendezési eszköz, így a településfejlesztési koncepció, a településszerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és szabályozási terv kidolgozása előtt javaslatot tesz a rendezés alá vont területre, és véleményezi a közgyűlési döntést, amely kinyilvánítja a rendezés általános célját, és várható hatását. Véleményezi a településfejlesztési koncepcióval összefüggésben a településszerkezeti tervet, a helyi építési szabályzatot és a szabályozási tervet.

Véleményt fogalmaz meg a helyi tömegközlekedéssel kapcsolatos közgyűlési döntésekről, az erődgazdálkodási ütemtervről, az Integrált Településfejlesztési Stratégiáról. Javaslatokat tesz a város turisztikai célkitűzéseire, a turizmussal kapcsolatos szakmai feladatok meghatározására és nemzetközi kapcsolatokra.

A városstratégiát, városfejlesztést érintően valamennyi tárgykörben véleményezi a Közgyűlés elé kerülő stratégiai vagy koncepcionális tervezeteket.

A klímavész helyzetre tekintettel a nemkívánatos globális folyamatok elleni védekezés, valamint a helyi üvegházhatású gázkibocsátás drasztikus csökkentése szándékával véleményezi a klímaváltozás szempontjából releváns, tervezett önkormányzati döntéseket a döntéselőkészítés során, illetve fellép e célok elérése érdekében

2.4.1.1.6 Ügyrendi és Igazgatási Bizottság

Véleményezi a Közgyűlés napirendjén szereplő előterjesztéseket, félévenként értékeli a polgármester munkáját és javaslatot tesz.

Lefolytatja a képviselők, a polgármester, valamint az alpolgármesterek vagyonyilatkozatának ellenőrzésével, összeférhetetlenségének kivizsgálásával kapcsolatos eljárást, és annak eredményéről tájékoztatja a Közgyűlést.

2.4.1.1.7 Tulajdonosi Bizottság

Részt vesz az önkormányzat költségvetésének, a helyi adórendeletek és azok módosításainak, továbbá az éves Vagyongazdálkodási Irányelv előkészítésében. Az Önkormányzat vagyonáról, a vagyongazdálkodás és vagyonhasznosítás szabályairól szóló önkormányzati rendeletben meghatározott feladatokat ellátja.

2.4.1.2 Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Működése

A Polgármesteri Hivatal a Közgyűlés és a törvény által rá rótt feladatokat a különböző szakmai kritériumoknak megfelelő tisztségviselői és szervezeti egységei által látja el. Az irodák szakemberei előkészítik az önkormányzati közgyűlések és bizottsági ülések munkáját, végrehajtják a törvények és önkormányzati rendeletek előírásait, illetve ellenőrzik azok betartását.

A Polgármesteri Hivatal belső szervezeti a következők:

1. Adóiroda
2. Belső Ellenőrzési Iroda
3. Főépítési Önálló Csoport
4. Közigazgatási Iroda
5. Közjóléti Iroda
6. Önkormányzati Iroda
7. Pénzügyi Iroda
8. Polgármesteri Kabinetiroda
9. Stratégiai Iroda
10. Városfejlesztési Iroda
11. Városüzemeltetési Iroda

- Együttműködik a településfejlesztési koncepció és településrendezési tervek előkészítésében a Városfejlesztési Irodával.
- Koordinálja a költségvetésben jóváhagyott, a Veszprém Európa Kulturális Fővárosa 2023 cím viselésével kapcsolatos fejlesztések végrehajtását, a Veszprém 2030 Kft. bevonásával.

A **Városfejlesztési Iroda** feladata az építési, létesítési engedélyhez kötött önkormányzati infrastrukturális, közterületi, közúti, magasépítési, környezetvédelmi, vízgazdálkodási, energetikai fejlesztési döntések előkészítése, más hivatali szervezeti egységek kapcsolódó tevékenységének koordinálása; a költségvetésben jóváhagyott fejlesztési feladatok végrehajtása, valamint közreműködik a városfejlesztési stratégia és programok egyeztetésében és kidolgozásában a Stratégiai Irodával és Főépítési Önálló Csoporttal.

- Előkészíti a közműfejlesztési támogatás megállapításával kapcsolatos döntést és gondoskodik a végrehajtásról, ugyancsak gondoskodik az önkormányzati energetikai feladatok ellátásáról, irányítja az energiastratégia operatív végrehajtását. E feladatkörében együttműködik a „VKSZ” Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt.-vel és a Stratégiai Irodával.
- Koordinálja az önkormányzat közigazgatási területén, önkormányzati érdekeltségben megvalósuló, állami támogatással finanszírozott fejlesztéseket a támogató, a kedvezményezett, az önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal között
- Szükség esetén közreműködik az önkormányzat közigazgatási területén megvalósítandó magánérs fejlesztések előkészítésében és végrehajtásában
- Városfejlesztési szempontból jelentős feladatokban kapcsolatot tart az önkormányzat közigazgatási területén működő nem önkormányzati intézményekkel, vállalkozásokkal; adatszolgáltatással és adatkéréssel

A **Városüzemeltetési Iroda** tevékenységét három csoport látja el:

- Üzemeltetési csoport
 - üzemeltetési és költségvetési javaslat összeállítása, egyeztetése,
 - közterületi, intézményi felújítások, karbantartások műszaki előkészítése, lebonyolítása,
 - más szervezeti egységek által előkészített beruházásoknál, pályázatoknál egyeztetéseken való részvétel,
 - javaslattétel a városüzemeltetési feladatokat ellátó szervezetek szakmai feladatainak meghatározására,
 - a víz-, szennyvíz- és csapadékvíz elevezésére szolgáló hálózat üzemeltetésével kapcsolatos feladatok ellátása.
- Közterület Felügyeleti Csoport
 - város közterületeinek járőrszolgálattal való ellenőrzése,
 - közterületek rendjét veszélyeztető tiltott tevékenységek megelőzése a közterület, az épített és a természeti környezet védelmében.
- Műszaki Nyilvántartó Csoport
 - központi közműnyilvántartás, alap és közmű digitális térkép vezetése, tervtár kezelése, önkormányzati ingatlanvagyron kataszter vezetése,
 - gondoskodik a térinformatikai rendszer működtetéséről, az ezzel kapcsolatos feladatokat ellátja,
 - ágazati statisztikák készítése, jogszabályban előírt adatszolgáltatások, jelentések elkészítése.

Horizontális jellegű szervezeti egység a **helyi fenntarthatósági munkacsoport**, mely egy URBACT pályázat, a Global Goals for Cities keretein belül alakult meg és melynek feladata az ENSZ 17 fenntartható fejlődési céljának (SDG) lebontása helyi jelentőségű indikátorokká. Tagjai a Stratégiai Iroda, a Közjóléti Iroda, a Környezeti Hatóság, a Pannon Egyetem és a Máltai Szeretetszolgálat képviselői. A résztvevők hatékony és jól működő partnerekként dolgoznak a munkacsoportban, melynek érdemesnek tartják további tagokkal való bővítését, illetve a csoport státuszának megtartását a kapcsolódó URBACT pályázat kifutását követően, hosszú távra is. Az ilyen jellegű horizontális munkaszervezésnek nincs hagyománya a veszprémi városirányításban, így a fenntarthatósági munkacsoport pilotként funkcionál.

2.4.2 Az irányítási modell működésének értékelése

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának fő döntéshozó szerve a közgyűlés, egyes döntési jogköröket ugyanakkor átruházott bizottságokra.

A stratégiaalkotás, valamint a fejlesztések megvalósításában leginkább Városstratégiai és Városmarketing Bizottságnak van hangsúlyos szerepe. Ez a bizottság döntési jogkörrel rendelkezik szakágazati kérdésekben, emellett javaslatot is tehet településfejlesztési koncepció, városfejlesztési stratégia esetében. A Stratégiai Iroda, a Városüzemeltetési Iroda, a Városfejlesztési Iroda, valamint a Főépítési Önálló Csoport bír a Hivatalon belül a városfejlesztéssel, zöld és digitális átállással kapcsolatos kompetenciákkal.

2.4.3 Működési modell

2.4.3.1 Városi szolgáltatásokat biztosító szervezetek

2.4.3.1.1 Humán infrastruktúra

A humán közszolgáltatások terén is több szereplő szolgálja a helyi és környékbeli lakosok igényeit. Az egészségügyi és szociális ellátást a Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény, valamint a Cholnoky Ferenc Kórház biztosítja, utóbbi a város és vidéke lakosainak egészségügyi ellátásával. Ezen felül a szociális ellátás vállalásában részt vesz a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Befogadás Háza, a Veszprém MJV Önkormányzata által működtetett VKTT Egyesített Szociális Intézmény, valamint a Göllész Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye.

A bölcsődei és óvodai ellátást az önkormányzat által fenntartott Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény bölcsődéi, az Önkormányzat által üzemeltetett óvodák és magánóvodák végzik. Az oktatási intézmények fenntartója a Veszprémi Tankerületi Központ – kivéve a két egyházi fenntartású általános iskolát, valamint a Veszprémi Szakképzési Centrum szakképző intézményeit.

Megyei jogú város számára kötelező feladat a közművelődésről intézmény fenntartásáról gondoskodni, megyei és városi könyvtárat, valamint megyei hatókörű városi múzeumot fenntartani. Előadó-művészeti szervezet (színház) fenntartása az önkormányzat önként vállalt feladata. Önkormányzati fenntartásban az alábbi intézmények működnek: Agóra Veszprém Kulturális Központ, Művészetek Háza, Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Laczkó Dezső Múzeum, Kabóca Bábszínház, Veszprémi Petőfi Színház, Veszprémi Programiroda.

2.4.3.1.2 Városüzemeltetés

A városüzemeltetés komplex feladat, ellátásához több szereplő együttműködésére van szükség. A feladat ellátásban a kulcsszerepet játszik a „VKSZ” Veszprémi Közütemi Szolgáltató Zrt., melynek feladata hulladékgyűjtés, -kezelés, gőz-, melegvízellátás, kéményseprés, temetőfenntartás, önkormányzati ingatlanok bérbeadása, értékesítése, ingatlanberuházás és ingatlanforgalmazás, parkolóház üzemeltetése, valamint a Bakonykarszt Víz- és Csatornamű Zrt. (veszprémi önkormányzati tulajdoni arány: 38,3%), amely az ivóvízellátásért, a csapadékvíz-elvezetésért, a szennyvízelvezetésért és -tisztításért, valamint a környezetvédelemért felelős. A hulladékgyűjtéssel és -gazdálkodással kapcsolatos feladatokat a „VHK” Veszprémi Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. végzi.

2.4.3.1.3 Közlekedés

A helyi közösségi közlekedést az önkormányzati tulajdonú V-Busz Veszprémi Közlekedési Kft. látja el. A vállalat 2018. július 1-jén indult azzal a céllal, hogy az állami tulajdonú Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központ helyett saját tulajdonú társaság lássa el a helyi menetrend szerinti személyszállítást, melyet 2019. január 1-én át is vett.

2.4.4 Várostérségi koordináció

A térségi egyeztetéseknek nincs állandó fóruma, az eseti koordinációkra projektalapon kerül sor.

2.5 Kockázatok és lehetőségek értékelése

2.5.1 Prosperáló város

Prosperáló város	
Kockázat	Lehetőség
Veszprém gazdasága kiszolgáltatott az autóipari beszállítói láncok ágazati sokkjainak, trendjeinek	A meglévő erős ipari háttér diverzebb tevékenységi körű vállalkozásokat is bevon.
A meglévő, a Pannon Egyetemre és a helyi iparvállalatokra épülő kutatás-fejlesztési ökoszisztéma nem képes országos és nemzetközi hálózatok részévé válni.	A meglévő, a Pannon Egyetemre és a helyi iparvállalatokra épülő kutatás-fejlesztési ökoszisztéma országos és nemzetközi hálózatok részévé válik.
Az alkalmas fejlesztési területek hiánya korlátozza, hogy Veszprém foglalkoztatói mixe megfelelően tudjon alkalmazkodni a változó gazdasági közeghez.	A szentkirályszabadjai repülőtér fejlesztésével és a meglévő gazdasági területek továbbhasználatával Veszprémben a megfelelő tér adott a változó gazdasági körülményekhez való adaptációhoz.
Veszprém népessége csökken és elöregedik.	Sikerül megállítani a népességvesztést, Veszprém népszerű lakóhely a fiatalok és a családok számára.
A fiatal és a családok veszprémiek az agglomerációba költöznek.	
Veszprém elveszti versenyelőnyeit, melyek a relatív magas iskolázottságú népessége jelent, nem tudja hasznosítani az oktatási és a magánszektor közti kapcsolatok erősítésében rejlő további lehetőségeket.	Veszprém népességének versenyelőnye marad a magas iskolázottság, továbbfejlődnek az oktatási és a magánszektor közti azon kapcsolatok, amelyek a Pannon Egyetem kutatásai, a duális képzések vagy épp a szakképzési együttműködések révén elkezdtek kiépülni.

2.5.2 Zöldülő város

Zöldülő város	
Kockázat	Lehetőség
Az elégtelen csapadékvíz-visszatartás villámárvizeket és vízhiányt okoz.	Fejlődik a város csapadékvíz-visszatartási képessége, ezzel klímaadaptívabb működésre válik alkalmassá.
A fokozódó klimatikus veszélyek árnyékában romlik Veszprém zöldfelületi ellátottsága.	Veszprém megőrzi és a változó klimatikus viszonyokat követve bővíti is zöld kapacitásait.
Nem sikerül kellően reziliens, a lehetőségek széles köréhez adaptálódni képes városműködtetési rutinokat alkotni.	Veszprém előrelép a rezilienciaalapú városfejlesztésben és -működtetésben.
Fokozódik a honvédségi területek zaj- és környezetterhelése.	A tervezett fejlesztések dacára sem erősödik, sőt csökken a honvédségi területek zaj- és környezetterhelése.
Csekély marad a város épített állományának energetikai megújulási üteme.	Fokozódik a város épített állományának energetikai megújulási üteme.
Megmarad a magasabb lokális emissziós szinttel bíró közlekedési módok dominanciája.	Teret nyernek a fenntartható közlekedési módok a városi közlekedésben.

2.5.3 Digitális város

Digitális város	
Kockázat	Lehetőség
Nem lép előre Veszprém az okosváros-irányítási módszerek adaptálásában.	Sikerrel járnak és további lehetőségek előtt nyitják meg a kaput azok a pilotprojektek, amelyek terveként rendelkezésre állnak Veszprém okosváros-irányítási eszköztárának megújítására.
Domináns marad az analóg, offline ügyintézés.	Komoly előrelépést sikerül elérni a városi digitális ügyintézés terén.

2.5.4 Megtartó város

Megtartó város	
Kockázat	Lehetőség
A fiatal és a családos veszprémiek az agglomerációba költöznek.	Veszprém népszerű lakóhely a fiatalok és a családosok számára.
Veszprém egyes városrészeiben szegregációs tendenciák jelennek meg, a bizonytalan státuszú Csatárhegy szegregátummá válik.	Megfelelő városi szociális és lakáspolitikával sikerül megőrizni Veszprém viszonylagos társadalmi homogenitását, elhárítani a szegregációs veszélyeket.
A veszprémi civil élet elveszti erős szerepét, nem képes aktívan szervezni az itt élők mindennapjait, artikulálni érdekeit.	A veszprémi civil szervezetek a bevonás magasabb szintjeire lépnek elő, aktív és egyenrangú partnerei a városvezetésnek a saját tevékenységi körüket illető kérdésekben.
A városrészi identitások kiüresednek, elvesztik meglévő megtartó erejüket.	A városrészi identitások fontos személyes identitáselemekként képesek működni és aktív szerepet játszanak a veszprémiek kötődésében lakóhelyükhöz, ezzel is mérsékelve az elvándorlást.

2.5.5 Kiszolgáló város

Kiszolgáló város	
Kockázat	Lehetőség
Veszprém jelentősége csökken a magyarországi városhierarchiában.	Veszprém, elsősorban felsőoktatási és kulturális súlyára alapozva, regionális társaközponti szerepkörbe képes előlépni.
Az európai kulturális fővárosi cím nem változtat sem a város, sem régiója brandértékén.	Az európai kulturális fővárosi címre építve Veszprém széles körben ismert és elismert kulturális kínálatú európai középváros, melynek hatása tágabb régiójára is kiterjed.
Nem folytatódik, nem áll össze hálózattá a térségi kerékpárutak rendszere.	Erős, versenyképes mobilitási alternatívát kínáló térségi kerékpárút-hálózat épül ki.
Esetlegesen maradnak a térség további önkormányzataival való együttműködések, nem alakulnak ki mélyebb partnerségek.	Erős, intézményes, jól működő, sokrétű partnerségi hálózatok alakulnak ki Veszprém és a környező települések között.
Veszprémben egyre súlyosabb lakáshiány alakul ki, a kínálatból hiányzik a megfizethető lakások kategóriája.	Magas színvonalú, széles kínálatú portfólióigazgatóság alakul ki a veszprémi lakásügynökségből, amely széles rétegek számára képes megfizethető, alkalmas lakhatást biztosítani.
Nem változik a veszprémi úthálózat.	Megépül az aranyos-völgyi völgyhíd.
Nem javul a vasútállomás által képviselt szolgáltatási színvonal.	A vasútállomás és környéke vonzó, szívesen használt, magas szolgáltatási színvonalú intermodális csomóponttá változik.
Töredékes marad a veszprémi kerékpáros hálózat.	Minőségi, minden városrésze kiterjedő kerékpáros hálózat épül ki, ami a gazdasági területeket is megfelelően eléri, így munkába járásra is megfelel.
Nem javul Veszprém parkolásmenedzsmentje.	Okos parkolási rendszer épül ki, a köztéri parkolást egyre inkább felváltják parkolóházak és az alternatív eljutási módok.

3 Stratégiai munkarész

3.1 Forgatókönyv-elemzés

Kockázati terület	Kockázati tényezők
Térségi szerep	Hiányos térségi fejlesztési és működtetési kapcsolatok
	Szűkülő vonzáskörzet más városok árnyékában
	A szűkebb térségen belüli vezető szerep nem egyértelmű
	Nem alakul ki regionális vezető szerep egyes ágazatokban (pl. tudásintenzív iparágak)
	Nem alakul ki munkamegosztás környező megyeszékhelyekkel
Városszerkezet	Nagyobb központok erősödő elszívóereje
	Közigazgatási határ mentén konfliktusokat szülő fejlesztések
	Fejlesztések a közigazgatási határ másik oldalán összpontosulnak
	Szétterülő településszerkezet, „urban sprawl”
	Családosok agglomerációs kiköltözése
Társadalom	Városi érdekekkel ütköző honvédségi fejlesztések
	Zártkerti szegregáció
	Alulról induló civil szerveződések lendületvesztése
	Konszenzuális alapértékeket nélkülöző helyi közélet kialakulása
Közszolgáltatások	Szubjektív életminőség stagnálása, romlása
	Hiányos digitális infrastruktúra és kompetenciák Közszolgáltatások színvonalcsökkenése
Gazdaság	Térségi idegenforgalmi szinergiák nem megfelelő kihasználása
	Ingyenpiaci árrobbanás
	Kiszolgáltatottság az autóipari trendeknek
	Rekreációs és tartalékterületek beépülése
	„Fejnehéz” látványosságkínálat: az állatkert mint magában álló attrakció
	Lakhatási lehetőségek diverzifikációja elmarad
	Forráshiány
	Forrásvezérelt fejlesztéspolitika
	Ágazatok közti fejlesztési egyensúlytalanságok
	Fragmentált településfejlesztési intézményrendszer
	Gazdasági szereplőkkel fenntartott kapcsolat gyengülése
	Lemaradás az okos településüzemeltetési megoldások adaptálásában

	Nem épül ki okos ökoszisztéma a különféle városi szereplők között
Közlekedés	Modal split romlása
	Közúti szűk keresztmetszetek megmaradása
	Nem jön létre egységes, fókuszált helyi közlekedéspolitikai keret
	Vasút attraktivitásának növekedése elmarad
Környezet és klíma	Megújuló energia városi aránya nem nő
	Vízvezetési hiányosságok
	Körforgásos gazdaság hiánya
	Talajvíz-elszennyeződés
	Közlekedési károsanyag-kibocsátás megmaradása, romlása
	Nem energiahatékony intézményműködés
	Hiányos marad a környezet- és klímavédelem mint horizontális cél érvényesülése minden fejlesztésben
	Magántelkek zöld kapacitása csökken
	Városi hőszigetek megmaradása, gyarapodása
	Klímaadaptív városműködtetés kialakításával kapcsolatos kihívások

120. ábra: Kockázati tényezők

3.1.1 Az azonosított főbb kockázati tényezők dimenziónkénti kifejtése

3.1.1.1 Prosperáló város

Veszprém gazdasági helyzete kedvező: számos foglalkoztató van jelen a városban, a munkanélküliség alacsony. Potenciális kockázatot jelent ugyanakkor, hogy e foglalkoztatók igen nagy hányada autóiipari beszállító, azaz azonos ágazati sokkoknak kitett a működésük. Több olyan lehetőség kínálkozik a város prosperitásának fokozására, melyhez a körülmények adottak, azonban további beavatkozások szükségesek a megvalósításukhoz – például olyan okos ökoszisztéma kialakítása a releváns szereplők között, amely a résztvevők működési hatékonyságát és a városi életminőséget is fokozni képes; a körforgásos gazdaság minél több elemének bevezetése; mélyebb térségi idegenforgalmi együttműködések kialakítása. E lehetőségek parlagon hagyása is veszélyforrást jelent Veszprém középtávú jövőjére nézve. A főbb gazdasági szereplőkkel aktív kapcsolatot tart fenn a város, amit fontos megőrizni.

Hasonló lehetőségek makroszinten, Veszprém térségi szerepét tekintve is láthatók. Ilyen az, hogy a város egyes specifikus ágazatokban – meglévő erősségei, főként egyeteme okán célszerűen a tudásintenzív iparágakban – regionális vezető szerepet foglaljon el; illetve hogy jó munkamegosztás alakuljon ki a környező megyeszékhelyekkel, melyben minden város a maga erősségeiben mélyül el és nem versenyeznek egymással.

Strukturális veszélyt jelent, ha a forrásszűkösség forrásvezérelt fejlesztéspolitikára kényszeríti a városműködést, melyben nem az – itt is feltárt – szükségletalapú prioritások, hanem az épp rendelkezésre álló pályázati lehetőségek szabják meg a fejlesztések sorrendiségét. Ha hasonló okokból

fejlesztési egyensúlytalanságok jelentkeznek az egyes ágazatok között és az előzetesen lefektetett prioritásokhoz képest más mód van beavatkozásokra (például a közszolgáltatások fejlesztése helyett csak gazdaságfejlesztési források adottak), szintén a fentiekhez hasonló veszélyforrásként értelmezhető – akárcsak az, ha a településfejlesztési feladatok túlzottan sok szereplő között oszlanak meg és így csökken az esélye a koherens megvalósításnak.

3.1.1.2 Zöldülő város

Veszprém kiinduló helyzete a környezeti és klimatikus fenntarthatóság, illetve reziliencia terén hordoz magában bizonyos kettősséget. Míg a nyílt terek állapota kedvező – magas a zöldfelületi ellátottság, nem meghatározó a hőszigetek jelenléte –, addig az épületállományt illetően nem beszélhetünk hasonlóan kedvező energiahatékonysági állapotról, noha pontszerű beavatkozások számos közintézményt érintettek már, mint ahogy a lakóházak – elsősorban a lakótelepi épületek – közül is sokat érintett már hatékonyságnövelési beavatkozás. Nem látszik azonban, hogy milyen forrásból és milyen keretek között lehet biztosítani a jövőben a megújulóenergia-termelés arányának növelését, a közlekedési eredetű károsanyag-kibocsátás csökkentését, illetve a városműködtetés minél klímaadaptívabbá tételét. Nagyobb a mozgástér a vízvezetési hiányosságok kezelésében, a magántelkek zöld kapacitásai (további) csökkenésének elkerülésében, valamint a városi hőszigetek gyarapodásának megakadályozásában, noha ezek is mind potenciális veszélyforrások. Látható rá forrás, de annak korlátozottsága miatt kérdéses, hogy mennyiben sikerülhet az elkövetkező években előrelépni az intézmények energiahatékonysága terén. Költségigényét és rizikóját tekintve is nehezen behatárolható tétel a talajvíz-elszennyeződés kockázata, ami elsődlegesen a volt Bakony Művek területén jelentkező Patyolat-szennyezés kapcsán merül fel.

3.1.1.3 Digitális város

A Pannon Egyetem, valamint a jelentős ipari K+F kapacitások jelenléte kiváló kiindulási alapot jelent Veszprém számára, hogy éllovasa legyen a városi digitalizációnak, az okosváros-megközelítések minél teljesebb adaptációjának. A mindennapi városműködés, a különféle érintett szereplőkkel való együttműködések terén azonban jelentős felzárkózási feladatok elé néz a város, melyek megvalósulása egyértelműen kockázati tényező. Alapvető feladat a városműködtetési és közszolgáltatási digitális infrastruktúra megerősítése, akárcsak az ehhez tartozó kompetenciáké. Amennyiben ez teljesül, úgy nyílik lehetőség további előrelépésekre, így az okos településüzemeltetési megoldások, illetve egy városi, régiós szintű okos ökoszisztémia kialakítására. Ezek megvalósulásának bizonytalansága is kockázatot jelent a digitális város dimenziója terén.

3.1.1.4 Megtartó város

Veszprém fontos értéke a viszonylagosan kiegyenlített társadalmi struktúra, a jelentős térbeli-társadalmi különbségek hiánya és az aktív civil szféra. Kockázatként jelentkezik, hogy ezek megőrzése az elkövetkező években is sikerülni fog-e: tudható, hogy Csatárhegy zártkerti városrészében – országos trendeknek megfelelően – felmerülhet szegregátum kialakulásának veszélye; mint ahogy kockázat az is, hogy sikerül-e a jövőben is megőrizni, további fejlődését biztosítani az alulról induló civil szerveződések lendületének. Veszprém jövőképeinek szilárd eleme a magas életminőség, céljainak zöme csak akkor érhető el, ha az itt élők szubjektív életminőség-percepciója magas marad, illetve ha ezen életminőség ígérete azokat a kreatív rétegeket is Veszprémbe tudja vonzani, akiknek kulcsszerep juthat a város jövőképességének biztosításában. Ha a városkép, a közszolgáltatások, a milió és számos egyéb szempont együttesen nem képesek biztosítani ezt az életminőség-percepciót, az alapjaiban veszélyeztetni a város által kijelölt fejlődési ív megvalósíthatóságát.

Ilyen életminőségi szempont a kiegyensúlyozott helyi közélet, ami alapértékeit tekintve konszenzusos és nélkülözi a parttalan konfliktusokat. Hasonlóan szükséges megfelelően diverz lakhatási lehetőségeket teremteni – melyhez Veszprém szociális lakásügynöksége ugyan megfelelő szervezeti kereteket kínál –, de az a fajta portfóliógazdálkodás, ami érdemben elő tudná segíteni a lakhatási lehetőségek körének kiszélesítését, egyelőre nem valósult meg. E dimenzióban is kockázatot jelent a foglalkoztatók körének diverzifikációja: az autópári ágazat túlsúlya korlát lehet a megfelelően vonzó munkakínálatti mix biztosítása előtt.

3.1.1.5 Kiszolgáló város

Veszprém kiegyensúlyozott fejlődésének, megfelelő térstrukturájának feltétele, hogy a város ne olyan irányba fejlődjön, ami szabályozási anomáliákhoz, hatáskör-eltolódásokhoz vagy épp aránytalan mobilitási többletigények generálásához vezet. E feltételeket fenyegető veszély, ha új fejlesztések közvetlenül a közigazgatási határ túloldalán, azaz valamely szomszédos település joghatósága alatt, de számos szempontból Veszprémet terhelő módon jönnek létre. De ilyen veszélyforrás a településszerkezet túlzott szétterülése, az urban sprawl néven ismert jelenség is (melyet eddig Veszprém nagyrészt sikerrel elkerült és szerkezetét megőrizte viszonylag kompaktnak, nagyrészt a külső útgűrűn belül összpontosulva). Ezzel összekapcsolódó rizikó, ha Csatárhegy útgűrűn túli, zártkerti településrésze, ahol – eredendő mezőgazdasági funkciójával összhangban – az áramellátáson kívül lényegében semmilyen közszolgáltatás nem érhető el –, érdemi arányban nyer lakófunkciót. Különösen veszélyes, ha ez szegénységi szegregáció képében történik meg, de a magasabb tőkéjű népesség kiköltözése is a város térbeli fejlődésével ellentétes hatású.

A mobilitást Veszprémben ma igen nagy arányban az egyéni motorizált közlekedés határozza meg – 2017-ben a helyváltoztatások 27%-a történt közösségi közlekedéssel és 4%-a kerékpárral, de az előbbi arány a koronavírusjárvány hatására feltételezhetően romlott –, ami a fenntarthatóság szempontjából rendkívül előnytelen. Veszélyt jelent az is, ha a fenntartható közlekedési módok aránya nem nő, esetleg tovább csökken; mint ahogy az is, ha a regionális közlekedésen belül a vasút attraktivitása (melyet most a kedvezőtlen elhelyezkedés, a leromlott állagú vasútállomás és a minőségi kapcsolatok szűk köre tart alacsonyban) nem tud fejlődni. További rizikóforrást jelent a közlekedésszervezés fragmentáltsága, illetve ha nem jönnek létre jobb együttműködések, jobb fejlesztési keretek a jelenleg számos szereplő (önkormányzat mint közlekedésszervező és közútfenntartó, Magyar Közút, MÁV és Volán, NIF, környező települések) között megosztó üzemeltetési és fejlesztési feladatban. Veszélyt jelent még, ha a néhány tapasztalható közúti szűk keresztmetszetet nem sikerül feloldani – tudva, hogy a kapacitásfejlesztés jellemzően a személygépkocsi-használat növekedését is jelenti, így a kapcsolódó fejlesztéseknek csak az egyértelműen kritikus helyszínekre kell összpontosítaniuk.

3.1.2 Kockázati tényezők értékelése

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása?	Milyen gyakoriságú a hatás?	Mekkora a várható hatás mértéke?
Hiányos térségi fejlesztési és működtetési kapcsolatok	3	5	3
Szűkülő vonzáskörzet más városok árnyékában	3	5	2
A szűkebb térségen belüli vezető szerep nem egyértelmű	2	5	2
Nem alakul ki regionális vezető szerep egyes ágazatokban (pl. tudásintenzív iparágak)	4	5	3
Nem alakul ki munkamegosztás környező megyeszékhelyekkel	3	5	2
Nagyobb központok erősödő elszívóereje	3	5	4
Közigazgatási határ mentén konfliktusokat szülő fejlesztések	2	3	2
Fejlesztések a közigazgatási határ másik oldalán összpontosulnak	2	3	2
Szétterülő településszerkezet, „urban sprawl”	3	5	3
Családosok agglomerációs kiköltözése	5	5	3
Városi érdekekkel ütköző honvédségi fejlesztések	4	3	2
Zártkertű szegregáció	4	5	2
Alulról induló civil szerveződések lendületvesztése	2	5	2
Konszenzuális alapértékeket nélkülöző helyi közélet kialakulása	3	5	4
Szubjektív életminőség stagnálása, romlása	3	5	5
Hiányos digitális infrastruktúra és kompetenciák	4	5	4
Közzolgáltatások színvonalasítása	3	5	5
Térségi idegenforgalmi szinergiák nem megfelelő kihasználása	3	5	2
Ingatlanpiaci árrobbanás	2	5	4
Kiszolgáltatottság az autóiipari trendeknek	4	5	3

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása?	Milyen gyakoriságú a hatás?	Mekkora a várható hatás mértéke?
Rekreációs és tartalékterületek beépülése	2	3	3
„Fejnehéz” látványosságkínálat: az állatkert mint magában álló attrakció	3	5	2
Lakhatási lehetőségek diverzifikációja elmarad	4	5	4
Forráshiány	5	5	5
Forrásvezérelt fejlesztéspolitika	4	5	3
Ágazatok közti fejlesztési egyensúlytalanságok	3	5	2
Fragmentált településfejlesztési intézményrendszer	3	5	2
Gazdasági szereplőkkel fenntartott kapcsolat gyengülése	2	5	2
Lemaradás az okos településüzemeltetési megoldások adaptálásában	4	5	3
Nem épül ki okos ökoszisztéma a különféle városi szereplők között	3	5	2
Modal split romlása	4	5	4
Közúti szűk keresztmetszetek megmaradása	3	5	4
Nem jön létre egységes, fókuszált helyi közlekedéspolitikai keret	4	5	2
Vasút attraktivitásának növekedése elmarad	3	5	2
Megújuló energia városi aránya nem nő	3	5	2
Vízvezetési hiányosságok	2	5	3
Körforgásos gazdaság hiánya	3	5	2
Talajvíz-elszennyeződés	3	3	4
Közlekedési károsanyag-kibocsátás megmaradása, romlása	4	5	4
Nem energiahatékony intézményműködés	4	5	3
Hiányos marad a környezet- és klímavédelem mint horizontális cél érvényesülése minden fejlesztésben	3	4	2
Magántelkek zöld kapacitása csökken	3	5	4

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása?	Milyen gyakoriságú a hatás?	Mekkora a várható hatás mértéke?
Városi hőszigetek megmaradása, gyarapodása	2	3	2
Klímaadaptív városműködtetés kialakításával kapcsolatos kihívások	3	5	3

121. ábra: Kitétségi mátrix. **Kockázati besorolások:** 5 – nagyon kockázatos; 4 – kockázatos; 3 – közepesen kockázatos; 2 – kicsit kockázatos; 1 – elenyésző kockázatot jelent. **Gyakoriság:** 5 – napi; 4 – évente többször; 3 – többévente egyszer; 2 – évtizedenként egyszer; 1 – 20-30 évente egyszer. **Mérték:** 5 – nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; 1 – elenyésző területre és kis hatással bíró kérdéskör.

Magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége?	Milyen a város adaptációs képessége?	Milyen a város transzformációs képessége?
Nem alakul ki regionális vezető szerep egyes ágazatokban (pl. tudásintenzív iparágak)	3	2	1
Családosok agglomerációs kiköltözése	2	3	3
Városi érdekekkel ütköző honvédségi fejlesztések	2	2	2
Zártkerti szegregáció	3	3	3
Hiányos digitális infrastruktúra és kompetenciák	3	2	3
Kiszolgáltatottság az autóipari trendeknek	2	4	3
Lakhatási lehetőségek diverzifikációja elmarad	3	3	4
Forráshiány	3	4	3
Forrásvezérelt fejlesztéspolitika	2	4	2
Lemaradás az okos településüzemeltetési megoldások adaptálásában	2	2	2
Modal split romlása	3	3	3
Nem jön létre egységes, fókuszált helyi közlekedéspolitikai keret	4	3	3
Közlekedési károsanyag-kibocsátás megmaradása, romlása	3	4	4
Nem energiahatékony intézményműködés	3	4	4

122. ábra: Felkészültségi mátrix. **Abszorpciós képesség:** 5 – ellen tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; 1 – egyáltalán nem tud ellenállni és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat. **Adaptációs képesség:** 5 – rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást; 1 – egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak. **Transzformációs képesség:** 5 – komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésre; 1 – teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez.

3.2 Jövőkép

2030-ra Veszprém a harmónia, a magas életminőség és az erős közösségek városa lesz, mely országszerte ismert magas színvonalú közszolgáltatásairól, szabadidős és sportlehetőségiről, közösségi életéről, gasztronómiai kínálatáról. Európa-szerte ismert kulturális központ lesz, ami az 2023-as Európa Kulturális Fővárosa év után is népszerű célpont, Európa élhető városai húszas toplistájának tagja. Környezetével, a Bakonnyal és a Balatonnal kiegészülve páratlan egységét kínálja a kiegyensúlyozott, békés és szabad élet minden feltételének.

3.3 A stratégia célrendszere

3.3.1 Átfogó célok

3.3.1.1 Magas életminőség

Veszprém a közszolgáltatások igen széles körében nyújt országos viszonylatban átlag feletti teljesítményt – a bölcsődéktől a közoktatáson át a változatos kulturális kínálatig. E versenyképes kínálat további erősítését kell, hogy szolgálják a város jövőbeli fejlesztési is, kiemelten az oktatási, szociális és kulturális és lakhatási kínálat terén.

3.3.1.2 Reziliens városműködés

Veszprém működésének minden szegmensére igaz, hogy rugalmasan képes idomulni a körülmények változásához. A közszolgáltatások, az infrastruktúrafenntartás, a városi élet különböző színtereinek fennmaradása biztosított akkor is, ha a gazdasági, a természeti, a társadalmi vagy a politikai környezet váratlan új irányokat jelöl ki. Ennek érdekében az új fejlesztések tervezése és megvalósítása, valamint a meglévő szolgáltatások fenntartása is olyan keretek között haladnak előre, mely könnyen adaptálható a változó körülményekhez – ezek között is elsődlegesen a klímaváltozáshoz, a járványokhoz, az ellátási láncok megszakadásához, valamint a működési források beszűküléséhez.

3.3.1.3 Élénk kulturális élet

Veszprém egyaránt kitűnik a hazai megyeszékhelyek és az európai középvárosok mezőnyéből azzal az intenzitással, amit kulturális intézményeinek kínálata és lakóinak kultúratermelési és -fogyasztási szokásai képviselnek. Ennek része a hagyományosan erős zenei képzési kínálat magas minőségű megőrzése és továbbfejlesztése, illetve további művészeti képzésekkel való erősítése; valamint az egyelőre országosan is hiányterületnek minősülő, így Veszprém kulturális és idegenforgalmi kínálatának további diverzifikálására kiváló lehetőséget nyújtó digitális művészetek markáns megjelenítése. Fontos szempont a cél érvényesítésében a széles társadalmi bázis fenntartása, a kultúratermelés és -fogyasztás közösségi jellegének folyamatos megerősítése.

3.3.1.4 Erős közösségi élet

A Veszprémben és környékén élők regionális, települési és városrészi identitása egyaránt erős, széles tömegek vállalnak aktív szerepet szűkebb közösségük életében. A város kulturális intézményrendszere és kínálata változatos lehetőségeket biztosít a bevonódásra és az aktív részvételre, valamint kapacitásaival és szolgáltatásaival támogatja lakóinak területi és tematikus alapú önszerveződéseit. Civil élete tevékeny szerepet vállal a közügyek formálásában, az identitásőrzésben és -alakításban.

3.3.1.5 Együtt mozduló régió

Veszprém és a Bakony-Balaton régió szerves kapcsolata egy ezer szálon összefűződő, kulturális, társadalmi és gazdasági kapcsolatokra épülő egység természetes működése és munkamegosztása. A régió települései és lakói mind abban érdekeltek, hogy a gazdasági kooperációk, infrastrukturális fejlesztések és kulturális kapcsolatok az egész régiót gazdagítsák és gyarapítsák. Veszprém célja, hogy kezdeményező és katalizátor legyen ezen együttműködések fenntartásában és bővítésében; elősegítve, hogy a közszolgáltatások szervezése, az idegenforgalmi kínálat, a munkaerőpiac és a térségi élet minden egyéb eleme minél koherensebb egészként, egymást minél hatékonyabban kiegészítve legyen képes működni.

3.3.2 Részletes célok (projektcsokrok)

Az alábbi tíz tematikai egységgel leírható minden olyan fejlesztési szándék és elképzelés, ami Veszprém előtt áll az elkövetkező években:

3.3.2.1 Jövőorientált oktatás elősegítése

A közszolgáltatásokon belül, bár nem önkormányzati hatáskör, de kiemelt fontossággal bír Veszprém jövője szempontjából az oktatási rendszer folyamatos fejlesztése és kínálatbővítése a változó igényeknek és peremfeltételeknek megfelelő módon. Különösen releváns lehet a művészeti képzések széles körével biztosítani a megfelelő alkotói utánpótlást a kiemelkedő veszprémi kulturális kínálat fenntarthatóságához. Ugyancsak szélesítendő az oktatási kínálat hatósugara, különösképp a hátrányos helyzetű csoportok, illetve a felnőttek irányában. Cél természetesen a szakképzés és a felsőoktatás versenyképességének fokozása és megőrzése is, minél intenzívebb kölcsönhatásban az erősítésre kijelölt kreatív és a kulturális iparágakkal.

3.3.2.2 Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában

A veszprémi lakáspiac erősen kínálati jellegű, relatív magas négyzetméterárak és kevés szabad lakás jellemzi, így mindenképp kívánatos valamilyen mértékű önkormányzati szerepvállalással segíteni, hogy az itt élők és az ide költözők minél szélesebb köre találjon megfelelő lakhatást; hogy a lakáshiány ne legyen a város fejlődésének akadálya. A Veszprémi Közösségi Lakásügynökség (VESZOL) révén a város kifejezetten innovatív szervezeti háttérrel bír, azonban igen kevés lakás áll az ügynökség rendelkezésére. Eszközként főként a proaktív portfólióigazdálkodás, a lakásügynökségi modell kezelői jellegű kiterjesztése, az erre alkalmas városrészekben az intenzívebb beépítések katalizálása, valamint a meglévő önkormányzati és magánlakások állagának javítása segítheti a fenti célok elérését.

3.3.2.3 A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása

Veszprém tagolt szerkezete és változatos, részben aprófalvas vonzáskörzete egyaránt jelentős kihívást jelent a megfelelő közlekedési kapcsolatok biztosítására. Cél, hogy a városban és környékén minél teljesebb mértékben rendelkezésre álljanak azok az infrastruktúraelemek, szolgáltatások, amelyek a helyi és a helyközi mobilitást hatékonyan és széles körnek hozzáférhetően tudják biztosítani. Ennek részei egyes indokolt közúti kapacitásfejlesztések; a fenntartható közlekedési eszközök, kiváltképp a gyalogos, a kerékpáros és a közösségi közlekedés színvonalasabb ellátását, illetve a kényelmes módváltást lehetővé tevő fejlesztések; valamint a parkolási lehetőségek holisztikus szemléletű, városképi és további köztérhasználati szempontokat is figyelembe vevő fejlesztései is.

3.3.2.4 Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása

A kétezres évek eleje óta számos közszolgáltató intézmény megújítására került sor az általuk biztosított komfortszintet, energiahatékonyságukat, kapacitásukat is illetően – az orvosi rendelőktől az időotthonokon át az óvodákig. E fejlesztések kiemelt fontosságúak abból a szempontból is, hogy Veszprém vonzó és versenyképes lakóhely legyen, hiszen e célt, melyre jelen célrendszer számos eleme épül, megfelelő színvonalú közszolgáltatások nélkül nem lehet elérni. Emiatt az elkövetkező években is fontos feladat marad a még meg nem újított, szolgáltatásminőségükben nem teljesen versenyképes közszolgáltató intézmények, telephelyek fejlesztése. Hasonlóan, bár valamivel absztraktabb módon szolgálja Veszprém vonzerejének és versenyképességének fejlesztését a történeti épületállománynak, a város fő látványosságainak megújítása is; de több projektnek kell majd arra is irányulnia, hogy a meglévő közszolgáltatások körének bővítésével versenyképes, a változó igényeket követni képes portfólióval rendelkezzen Veszprém, ami önmagában is fontos eleme lesz vonzereje megtartásának és fokozásának; a város által kínált életminőség folyamatos növekedésének.

3.3.2.5 Klímaadaptív városműködtetés

Bár Veszprém zöldfelületi borítottsága és hőtérképe relatív kedvező, az egyre szélsőségesebb időjárás okozta kihívásokra való felkészülés számos beavatkozást tesz szükségessé ahhoz, hogy közép- és hosszú távon is biztosítható legyen a város élhetősége és ökológiai sokszínűsége. Ez energiahatékonysági beavatkozásokban, az építkezések ökológiai lábnyomának csökkentésében, a vízbázis és a vízellátás védelmében, további zöldfelület- fejlesztésekben, a körforgásos gazdaság minél teljesebb adaptálásában, illetve lokális klímajavító beavatkozásokban egyaránt megnyilvánulhat.

3.3.2.6 Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal

Széles vonzáskörzettel rendelkező munkaerőpiaci központként Veszprém elemi érdeke, hogy stabil, változatos ágazatokat lefedő és diverz pozíciókat kínálni képes helyi gazdasággal bírjon. Ehhez kapcsolódó feladat az általános vállalkozásösztönzés, illetve a vonzó környezet – más átfogó és részletes célokban is megnyilvánuló – biztosítása, de a város reziliens és jövőálló működése szempontjából különösen lényeges, hogy a zöld ipar és a digitális, infokommunikációs iparágak jelenléte is erősödjön. Kívánatos a kutatási, fejlesztési és innovációs kapacitások további fejlődésének ösztönzése is, amihez a Pannon Egyetem, valamint a legjelentősebb veszprémi termelők meglévő kapacitásai kiváló alapot biztosítanak.

3.3.2.7 Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása

Veszprém vonzereje, versenyképessége fokozását szolgálja, hogy meglévő erősségeire építve fokozza kulturális kínálatát, olyan színvonalra bővítve és erősítve azt, hogy nem csupán országos, de európai szinten is kitűnjön ezzel a hasonló méretű városok közül. E cél elérésében kifejezetten fontos a 2023-as európai kulturális fővárosi cím, ami mindenekelőtt marketingeszközként fokozhatja jelentősen Veszprém ismertségét, de a kapcsolódó program- és infrastruktúrafejlesztések közép- és hosszú távú hatásai is a város kulturális szerepét erősítik. Ugyanakkor más, a kulturális fővárosi címhez közvetlenül nem kötődő fejlesztések is szolgálhatják e célt: ilyen a meglévő kulturális és történeti értékek állagmegóvása, helyreállítása és profil-, illetve kapacitásbővítése; a művészeti képzések profilbővítése, a civil, oktatási és K+F kapacitások közti kapcsolatok erősítése és általában az alulról jövő kezdeményezések és az önszerveződő hálózatok támogatása, ösztönzése is.

3.3.2.8 Egész éves turisztikai profil fenntartása

Veszprém és a Bakony-Balaton régió egy szerves turisztikai desztinációs egység, melynek egyes kínálati elemei kiválóan egészítik ki egymást. Egyértelmű, hogy a desztináció elemei közül a Balaton bír a legnagyobb vonzerővel – azonban épp a Balaton az, amely a leginkább szezonális, elsősorban nyárra koncentráló kínálatot tudja felmutatni. E szezonális kihat Veszprémre is, a városnak ezért célja kell legyen, hogy saját vonzerői körét szélesítse, diverzifikálni tudja (különös figyelemmel a szezonális kevéssé sújtott tételekre), valamint hogy ezirányú fejlesztései összhangban legyenek a Balaton kapcsolódó, egész éves kínálat felé elmozdulni kívánó desztinációfejlesztéseivel. Fontos eszköze lehet mindezeknek az egységes térségi kommunikáció és marketing erősítése, ahogy az európai kulturális fővárosi címviselés részeként és attól függetlenül tervezett kulturális és látványosságfejlesztések is.

3.3.2.9 Önszerveződő közösségek támogatása

Veszprém civil kapacitásai hagyományosan erősek, azonban nem fednek le minden társadalmi réteget, minden városrészt. Érdemes építeni a rendelkezésre álló jó gyakorlatokra és minél szélesebb körben katalizálni a helyiek tematikus és területi alapú önszerveződését, a veszprémi identitás és a lokálpatriotizmus erősödését. Ezek elsődleges eszköze a megfelelő körülmények biztosítása – közösségi terekkel, kommunikációs támogatással stb. –, de hasonlóan fontos feladat képzésekkel, egyéb ellátásokkal segíteni, hogy minél szélesebb körök érthessenek el azok a meglévő és újonnan induló programok, amelyek e fenti célokat támogatni tudják.

3.3.2.10 Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése

A turizmus már említett keretein felül számos más kapocs is összeköti Veszprémet tágabb vonzáskörzetével: a közlekedési hálózat, a munkaerőpiac, közös közszolgáltatások, közös pályázatok és fejlesztési projektek, közös térségi identitás. E kapcsolatok minél teljesebb kihasználása, a településüzemeltetés és -fejlesztés minél jobb összehangolása Veszprémnek is alapvető érdeke, hiszen hatékonyabb működést és magasabb életminőséget biztosíthat így. A megvalósítás fő eszközei olyan hálózatos fejlesztések lehetnek, amelyek a munkaerőpiac, a desztinációmenedzsment, a közösségi közlekedési kínálatának minél jobb összehangolásával, a szükséges fejlesztések biztosításával javítják az egyes alrendszerek regionális szintű működési hatékonyságát.

ÁTFOGÓ CÉLOK

- I. Magas életminőség
- II. Reziliens városműködés
- III. Élénk kulturális élet
- IV. Erős közösségi élet
- V. Együtt mozduló régió

RÉSZLETES CÉLOK (PROJEKTCSONKOK)

- a) Jövőorientált oktatás elősegítése
- b) Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában
- c) A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
- d) Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
- e) Klímaadaptív városműködtetés
- f) Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal
- g) Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
- h) Egész éves turisztikai profil fenntartása
- i) Önszerveződő közösségek támogatása
- j) Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése

	Magas életminőség	Reziliens városműködés	Élénk kulturális élet	Erős közösségi élet	Együtt mozduló régió
Jövőorientált oktatási elősegítése	X	X			
Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	X				
A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	X	X			X
Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	X	X			
Klímaadaptív városműködtetés	X	X			
Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	X	X			
Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	X		X		
Egész éves turisztikai profil fenntartása		X			X
Önszerveződő közösségek támogatása	X			X	
Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése					X

123. ábra: Az átfogó és a részletes célok közti kapcsolat

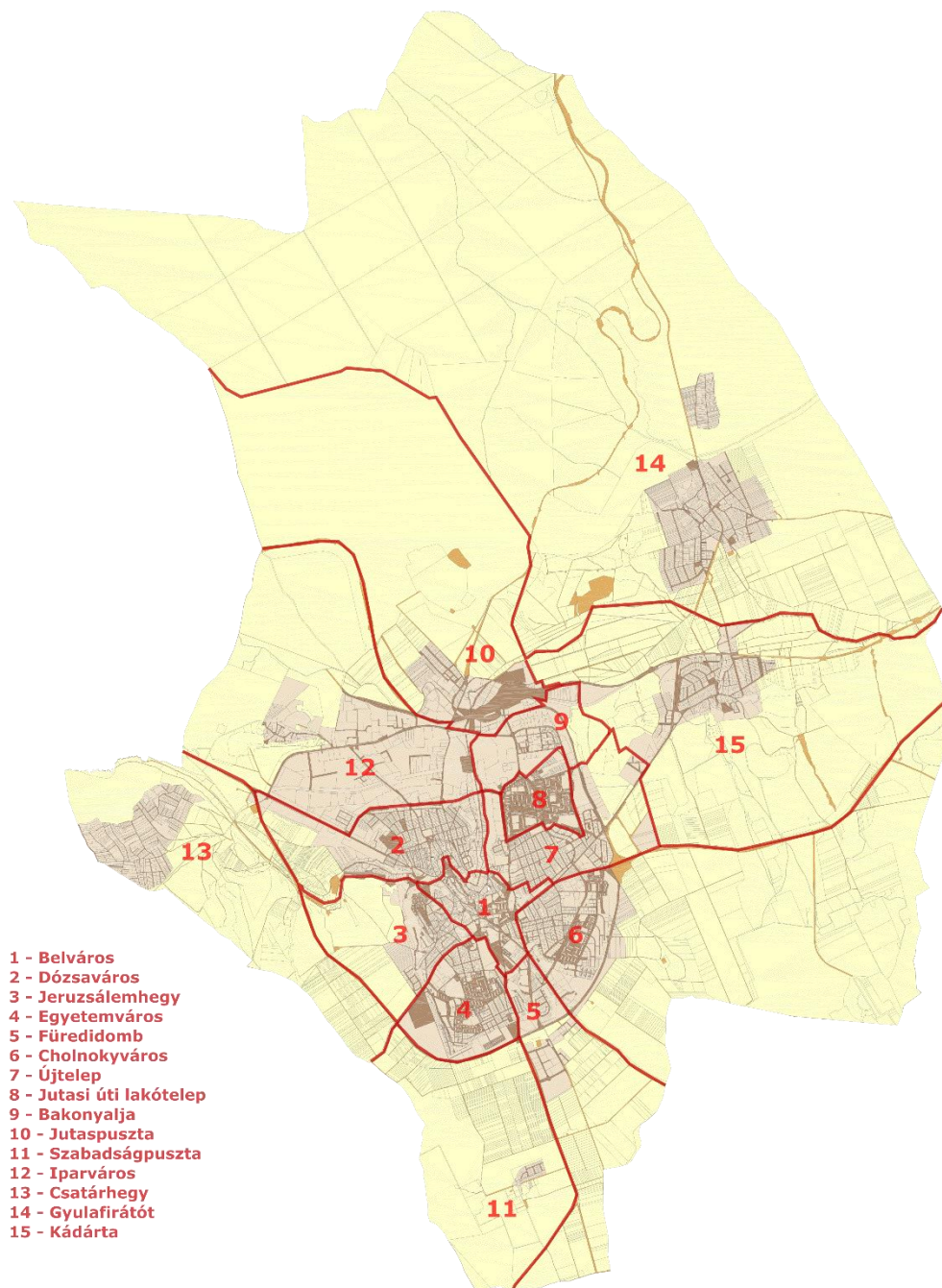
3.3.3 Stratégiai célmátrix

Veszprém jövőképe				
Veszprém a harmónia, a magas életminőség és az erős közösségek városa. Európa-szerte ismert kulturális központ, mely környezetével, a Bakonnyal és a Balatonnal kiegészülve páratlan egységét kínálja a kiegyensúlyozott, békés és szabad élet minden feltételének.				
Átfogó célok				
Magas életminőség	Reziliens városműködés	Élénk kulturális élet	Erős közösségi élet	Együtt mozduló régió
Kapcsolódó részcélok				
1. Jövőorientált oktatás elősegítése ① ③ ④ 2. Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában ④ 3. A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása ② ⑤ 4. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása ③ ④ 5. Klímaadaptív városműködtetés ② ③ ⑤ 6. Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal ① ② ③ ⑤ 7. Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása ① ④ 9. Önszerveződő közösségek támogatása ④	1. Jövőorientált oktatás elősegítése ① ③ ④ 3. A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása ② ⑤ 4. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása ③ ④ 5. Klímaadaptív városműködtetés ② ③ ⑤ 6. Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal ① ② ③ ⑤ 9. Önszerveződő közösségek támogatása ④	7. Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása ① ④ JELMAGYARÁZAT: ① Prosperáló város ② Zöldülő város ③ Digitális város ④ Megtartó város ⑤ Kiszolgáló város	9. Önszerveződő közösségek támogatása ④	3. A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása ② ⑤ 8. Egész éves turisztikai profil fenntartása ① ⑤ 10. Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése ⑤

124. ábra: Stratégiai célmátrix

3.3.4 Területi célmátrix

A fenntartható városfejlesztési stratégia készítése az alábbi városrészi lehatárolást követi:

Városrész	Kapcsolódó célok	Összefüggés indoklása
Belváros	<ul style="list-style-type: none"> Fenntartható mobiliás kereteinek biztosítása Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások Klímaadaptív városműködtetés Egész éves turisztikai profil fenntartása Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása Önszerveződő közösségek támogatása 	<ul style="list-style-type: none"> Körforgalom létesítésével a városrész közlekedésbiztonsági állapota javulhat, helyet adva a fenntartható mobilitási lehetőségeknek (kerékpár- és gyalogosforgalom). A területen található rendelők felújításával és akadálymentesítésével erősödhet a közszolgáltatások minősége, valamint a hozzáférhetősége a lakosság szélesebb köre számára. A Digitális Élményközpont, a Kreatívipari Központ, próbatermek és stúdiók, valamint kiállító- és rendezvényterek létrehozásával bővül a városrész kulturális kínálata, elősegítve a helyi közösségek szerveződését, valamint az egész éves turisztikai profil fenntartását. A történeti és kulturális épületek rekonstrukciója a már meglévő kulturális adottságokra helyezi a hangsúlyt, mely tovább fejlesztheti a térség turizmusát, a lakosság életminőségét. A Kolostorok és kertek-tengely meghosszabbításával nő a Belváros zöldfelületi aránya, mely szorosan kapcsolódik a Klímaadaptív városműködtetés rész célhoz.
Jeruzsálemhegy	<ul style="list-style-type: none"> Fenntartható mobiliás kereteinek biztosítása Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások 	<ul style="list-style-type: none"> Jeruzsálemhegyet is érintő aranyosvölgyi völgyhídon végzett útfejlesztési projekt keretében a gyalogjárdák is megújulnak, ezáltal elősegítve az alternatív közlekedési módok kihasználását. Az Állatkert és a történeti épületek rekonstrukciójával megnő a településrész és ezáltal az egész város turisztikai vonzóereje, mely elősegítheti az Egész éves turisztikai profil fenntartása rész cél elérését. Az új nappali foglalkoztató létesítésével a közszolgáltatások hozzáférhetősége javul, valamint a meglévő szolgáltatásokon felül nyújt további lehetőséget a lakosság számára.

Városrész	Kapcsolódó célok	Összefüggés indoklása
Egyetemváros	<ul style="list-style-type: none"> • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások • Klímaadaptív városműködtetés • Egész éves turisztikai profil fenntartása • Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> • A 8-as főút kapacitásfejlesztésének befejezése csökkenti a városrész környezetterhelését, amennyiben a szűk keresztmetszet feloldásával megszűnnek a lokális torlódások. • A Nárcisz Tagóvoda és a területen működő idősellátó kapacitások felújításával megnő a városrész közszolgáltatásainak színvonala, az intézmények energetikai korszerűsítésével csökken a CO₂ és más üvegházhatású gázok kibocsátásának mértéke. • A Püspökkert, a Kulturális negyed, a Csermák lépcső területén zajló projektekkel, továbbá a történeti épületek rekonstrukciójával megújul a városrész kulturális kínálata, erősítve a város turisztikai profilját.
Cholnokváros	<ul style="list-style-type: none"> • Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> • A Cholnoky Jenő utca 19-ben és a Vilonya utca 4-ben található rendelő felújításával javul az egészségügyi közszolgáltatások minősége, akadálymentesítésükkel a lakosság szélesebb köre számára lesz hozzáférhető az egészségügyi ellátás. • A Csillag úti Körzeti Óvoda és a Cholnoky Jenő Lakótelepi Tagóvoda felújítása az előzőekhez hasonlóan emeli a közszolgáltatások színvonalát. Az óvodák, valamint a családsegítő szolgálat épületének energetikai korszerűsítése hozzájárul a CO₂ és más üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez.
Újtelep	<ul style="list-style-type: none"> • Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> • A Jutasi út – Kopácsi utca körforgalom megépítésével a városrész közlekedésbiztonsági állapota javulhat, helyet adva a fenntartható mobilitási lehetőségeknek (kerékpár- és gyalogosforgalom). • A Bárczi Gusztáv Általános Iskola rekonstrukciójával javul az oktatás minősége, hozzájárulva a közszolgáltatások színvonalának emeléséhez.
Jutasi úti lakótelep	<ul style="list-style-type: none"> • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> • A Március 15. utca 4/B. szám alatt működő rendelő felújításával javul az egészségügyi közszolgáltatások minősége, akadálymentesítésükkel a lakosság szélesebb köre által lesz hozzáférhető az egészségügyi ellátás. • A Bóbita Óvoda, az Erdei Kuckó Óvoda és a Vackor Bölcsőde újjáépítése emeli a városrész gyermekellátási szolgáltatásainak színvonalát.

Városrész	Kapcsolódó célok	Összefüggés indoklása
Bakonyalja	<ul style="list-style-type: none"> • Klímaadaptív városműködés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> • Az 1.sz. Idősek Otthona energetikai megújításával javul az idősellátási szolgáltatások színvonala, valamint a projekt a környezet tehermentesítését, a CO₂ és más üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkenését eredményezi, mely szorosan összefügg a Klímaadaptív városműködés részcéllal és elősegítheti annak teljesülését. • A területen működő idősellátó kapacitások fejlesztésével, illetve a volt honvédségi toborzóközpont helyén történő szociális ellátó funkciók elhelyezésével nő a közszolgáltatások színvonala, melyhez hozzájárul a vasútállomás térségének rekonstrukciója is azáltal, hogy az egykori MÁV szállót szociális ellátóintézménnyé alakítják.
Jutaspuszta	<ul style="list-style-type: none"> • Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások 	<ul style="list-style-type: none"> • Vasútállomás és környéke rehabilitációja: vonzóbb mobilitási kínálat. • Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása és az elvezetés javítása emeli a közszolgáltatások színvonalát Jutaspuszta területén, mindemellett hozzájárul a város klímaadaptív működtetéséhez. • Járdák és kerékpárutak kiépítése.
Iparváros	<ul style="list-style-type: none"> • Erős jelenlét a lakhatás alakításában • Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások 	<ul style="list-style-type: none"> • A Házgyári út 1. alatt épülő munkásszálló-kapacitás elősegíti a lakhatási kínálat szélesítését, a Veszprém területén jelentkező munkaerőhiány enyhítését azáltal, hogy helyben és olcsón tudja elhelyezni a más településről érkező munkavállalókat. • Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása, az elvezetés javítása és a tehermentesítő csapadékvíz-főgyűjtő csatorna építése emeli a közszolgáltatások színvonalát Iparváros területén, mindemellett hozzájárul a város klímaadaptív működtetéséhez.
Gyulafirátót	<ul style="list-style-type: none"> • Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások 	<ul style="list-style-type: none"> • A záportároló létesítése növeli Gyulafirátót kék-zöld kapacitásait, mindemellett hozzájárul a város klímaadaptív működtetéséhez.
Kádárta	<ul style="list-style-type: none"> • Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások 	<ul style="list-style-type: none"> • A Ficánka Tagóvoda energetikai megújítása hozzájárul a CO₂ és más üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez.

125. ábra: Városrészi összefüggések

3.4 A reziliens város a stratégiai célrendszerben

Ahhoz, hogy egy városról meglehessen állapítani mennyire reziliens, érdemes tisztázni a kifejezés jelentését. A rezilienciát általában a rugalmas ellenállási képességeként határozzák meg, azonban számos tudományág alkalmazza (pl.: pszichológia, fizika) más és más jelentéssel felruházva. Ennek következtében (is) a települések vizsgálatánál a tudomány nem rendelkezik egyértelmű definícióval a reziliens város mibenlétéről. Egy lehetséges megközelítés⁹ „a rugalmas ellenállási képességet” három területre bontja:

- A műszaki reziliencia egy rendszer stabil alapállapotba való visszatérésének képességét („visszapattanását”) jelenti, és kifejezhető azzal az idővel, amely a behatás és a működés helyreállása között eltelik. Megfeleltethető a rugalmas reagálási képességnek.
- Az ökológiai reziliencia annak a maximális külső hatásnak a mértéke, amelyet a rendszer még károsodás vagy jelentős állapotváltozás nélkül képes elviselni. Megfeleltethető az abszorpciósi képességnek.
- Az adaptív reziliencia olyan képességre utal, amelynek révén a rendszer külső behatásokra megváltozik, avagy a megváltozott külső körülményekhez adaptálódik. Megfeleltethető a transzformációs képességnek.

Ha a reziliencia általános fogalmát a települések szintjén szeretnénk alkalmazni, fontos figyelembe venni azon sajátosságait, melyek szerepet játszanak a reziliencia kialakulásában: a helyi társadalom belső strukturális sajátosságait, a piaci és nem piaci viszonyok által meghatározott gazdasági körülményeket, valamint a belső tagoltságot és a külső kapcsolatrendszert egyaránt meghatározó politikai dimenziókat. Ezeknek megfelelő tulajdonság például a diverzitás, a kohézió és az autonómia: növekedésük általában egymás kárára biztosítható. Ha egy város a diverzitást szeretné erősíteni, az könnyen a kohézió rovására mehet, míg ha a kohéziót szeretné, az könnyen magával vonhatja az elzárkózást a külvilágtól, így a diverzitás csökkenhet.

⁹ Pirisi Gábor: A reziliencia lehetséges értelmezése a településföldrajzi kutatásokban. In: Tér és Társadalom, 33(2), 62–81. oldal

A helyi társadalom tértermelésének aspektusai	A rezilienciát kialakító legfontosabb tényezők		
	Diverzitás	Kohézió	Autonómia
Társadalmi struktúrák és reciprocitáson alapuló viszonyok	Sokszínűség, heterogén szerkezet a társadalom különböző metszeteiben (kor-, státusz-, etnikai és vallási tagoltság, szubkulturális és életmódcsoportok)	Erős kötődés a helyi közösséghez (identitás), magas szintű társadalmi tőke (bizalom), integráció: a kirekesztés és a kizáródás hiánya	Önszervezettség, jelentős számú alulról jövő kezdeményezés és nonprofit szervezet jelenléte, működése
Gazdasági aktivitás és piaci viszonyok	A gazdasági szereplők méretbeli és ágazati sokszínűsége	Helyi kötődésű vállalkozások jelenléte és társadalmi szerepvállalása	A gazdasági aktivitás erőforrásainak helyi rendelkezésre állása, helyi piacok működése, lokális termelési láncok és piaci kapcsolatok
Politikai aktivitás és hatalmi viszonyok	Értékpluralizmus, különböző csoportok részvétele a döntéshozatali mechanizmusokban, a kisebbségi vélemények artikulálásának lehetőségei	Érdekegyeztetési mechanizmusok működése, együttműködés a különböző csoportok között az alapvető stratégiai célok kapcsán	A helyi ügyeket érintő stratégiaalkotás és döntéshozatal széles körű szabadsága

126. ábra A reziliens település sajátosságai a helyi társadalom néhány viszonyrendszerében. Forrás: Pirisi Gábor: A reziliencia lehetséges értelmezése a településföldrajzi kutatásokban. In: *Tér és Társadalom*, 33(2), 62–81. oldal

Az OECD négy fő fókuszterületet javasol¹⁰ szem előtt tartani a stratégiaalkotás során a reziliencia növelése érdekében:

- **Gazdaság:** az iparágak változatossága dinamikus gazdasági növekedést generál, a feltételek lehetővé teszik az innovációt, az emberek hozzáférhetnek a munkához, az oktatáshoz, a szolgáltatásokhoz, a készségeik képzéséhez.
- **Kormányzás:** világos vezetés és irányítás, a vezetők stratégiai és integrált megközelítéseket alkalmaznak, a közsféra rendelkezik a megfelelő képességekkel, a kormányzat nyitott és átlátható.
- **Társadalom:** befogadó és összetartó, a közösségekben működő polgári hálózatok aktívak, a környezet biztonságos, a polgárok egészséges életet élnek.
- **Környezet:** az ökoszisztéma egészséges és változatos, az infrastruktúra kielégíti az alapvető igényeket, megfelelő természeti erőforrások állnak rendelkezésre, a földhasználati politika koherens.

¹⁰ Figueiredo, Lorena – Honiden, Taku – Schumann, Abel: Indicators for Resilient Cities. OECD Regional Development Working Papers 2018/02

Az e területeken alkalmazott fejlesztések, beavatkozások hatékonyságáról és hasznosságáról mérésekre épülő visszacsatolások révén lehet megbizonyosodni. Ehhez indikátorok szükségesek, melyekkel előre és utólag egyaránt lehet monitorozni a településeket. Ilyen indikátorok:

<p>GAZDASÁG</p> <ul style="list-style-type: none"> • GDP-növekedés • Munkanélküliség • Start-upok és vállalkozások kudarcrátája • Foglalkozásban állók kor és nem szerinti összetétele • Gazdaságilag aktív népesség kor és nem szerinti összetétele 	<p>TÁRSADALOM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Be- és elvándorlás kor és nem szerint • Szegénységi ráta • Háztartásjövedelem • Szolgáltatásoktól 500 méternél messzebb élők aránya
<p>KORMÁNYZÁS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevételek forrás szerinti megoszlása • Közösségszervési akciók száma • Köztisztviselők száma • Dekoncentrált döntéshozatali szintek száma 	<p>KÖRNYEZET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Népsűrűség • Szabadon hozzáférhető zöldterületek • Beépített területek aránya • Barnamezős területek aránya • Közterek közelében élők aránya • Közösségi közlekedési eszközök közelében lévő fejlesztések aránya

127. ábra: Lehetséges városireziliencia-indikátorok. Forrás: OECD Resilient Cities, <https://www.oecd.org/cfe/regionaldevelopment/resilient-cities.htm> – részletes indikátorok a kapcsolódó tanulmány 2. sz. mellékletében található: Figueiredo, Lorena – Honiden, Taku – Schumann, Abel: Indicators for Resilient Cities. OECD Regional Development Working Papers 2018/02

Ezen indikátorok leginkább kiindulási alapot tudnak jelenteni a település rezilienciaterjesztésének méréséhez. A fenntartható városfejlesztési stratégiák módszertanában öt dimenzió mentén jelenik meg az OECD által felsorolt négy fő terület. E dimenziók az alábbiak:

- Prosperáló város
- Zöldülő város
- Digitális város
- Megtartó város
- Kiszolgáló város

A stratégia kidolgozásakor az alkalmazott fő alapelvek, a javasolt beavatkozások és az alkalmazott indikátorok egyaránt megjelennek egy-egy dimenzióban, a helyi sajátosságokhoz alkalmazkodva természetesen eltérő mértékben.

3.4.1 Rezilienciadimenziók

Az egyes stratégiai célok és az egyes tervezési dimenziók közti kapcsolatot a stratégiai célmátrix a 3.3.3. fejezetben már bemutatta, így az alábbiakban elsősorban azt emeljük ki, hogyan segítik elő tervezési dimenzióként a célrendszer részletes céljai a városi reziliencia erősítését.

3.4.1.1 Prosperáló város

E dimenziót a megfogalmazott célrendszer a jövőorientált oktatás elősegítésével; a zöld, digitális és K+F fókuszú gazdaságösztönzéssel; a nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosításával; valamint egész éves turisztikai profil megtartásával tudja támogatni. Ezek mindegyike viszonylag egyértelmű módon képes a városi reziliencia fokozására: az **oktatási kínálat** változó igényeket lekövetni képes, a körülmények változásához rugalmasan igazodni tudó struktúrára való minél teljesebb átállása olyan generációk kinevelését segíti elő, akik könnyen tudnak alkalmazkodni a változó munkaerőpiaci elvárásokhoz és természetes számukra, hogy a tudásakkumuláció nem egy szűk életszakaszhoz kötött, hanem egész életen átívelő, naprakészséget igénylő tevékenység. Hasonlóképpen, a **gazdaságösztönzési erőfeszítéseken belül a zöld, digitális és K+F+I témák fókuszba állítása** is olyan kapacitások növelését segíti, amelyek akár fokozatos – mint a klímaváltozás –, akár diszruptív – mint a digitalizáció – változásokra jobban fogadóképes termelő és szolgáltató kapacitásokat hív életre; így pedig a városi gazdasági mix is ellenállóbb lesz különféle gazdasági sokkokkal, trendfordulókkal szemben.

A másik két érintett cél, azaz a **nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat**, valamint az **egész éves turisztikai profil** kevésbé direkt módon jeleníti meg a reziliencia fokozását, de azzal, hogy időben és kapacitásban új szeleteket nyit meg Veszprém gazdasági élete számára, szintén hozzájárulnak a város több lábbon állásához, ezzel ellenállóképességéhez.

3.4.1.2 Zöldülő város

A zöldülő város dimenzióját a részletes célok három csokra támogatja közvetlenül: a **fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása**, a klímaadaptív városműködtetés, valamint a zöld, digitális és K+F+I fókuszú gazdaságösztönzés. Előbbi direkt módon teszi ezt, hiszen minél több támogatást nyer a nulla lokális emissziójú, ezen belül is kiváltképp az emberléptékű mobilitási eszközök támogatása, annál jobban csökkenhet a közlekedési eredetű környezetterhelés Veszprémben. A **klímaadaptív városműködés** újszerű megközelítéseket igényel: a megváltozó klimatikus viszonyok városi körülmények között való lekövetése globálisan az egyik leginkább meghatározó tényező lesz, Veszprém zöldítése pedig ellenállóképességének fokozásában is nagy jelentőséggel bír. A **gazdaságösztönzési erőfeszítéseken belül a zöld fókusz** (a digitális és K+F+I fókusz mellett) is olyan kapacitások növelését segíti, amelyek a fokozódó számú természeti sokkokra, a változó klimatikus környezet jelentette kihívásokra jobban reagálni képes termelő és szolgáltató kapacitásokat hív életre; így pedig a városi gazdasági struktúra is ellenállóbb lesz a különféle gazdasági turbulenciákkal és azokkal járó hirtelen változásokkal szemben.

3.4.1.3 Digitális város

E tervezési dimenzióhoz a célrendszer négy részletes célja köthető: a jövőorientált oktatás elősegítése, a színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása, a klímaadaptív városműködés, valamint a zöld, digitális és K+F+I fókuszú gazdaságösztönzés. Az **oktatási kínálat** változó igényeket lekövetni képes, a körülmények változásához rugalmasan igazodni tudó struktúrára való minél teljesebb átállása olyan cél, ami pozitívan hat a városi rezilienciára is, hiszen olyan generációk kinevelését segíti elő, akik

könnyen tudnak alkalmazkodni változó munkaerőpiaci elvárásokhoz és természetes számukra, hogy a tudásakkumuláció nem egy szűk életszakaszhoz kötött, hanem egész életen átívelő, naprakészséget igénylő tevékenység. A **színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása** indirekt módon támogatja a városi reziliencia fokozását: azzal, hogy a Veszprém által kínált életszínvonalat jelentősen emeli, hozzájárul, hogy olyan hivatásrendek, munkavállalói csoportok, szubkultúrák is Veszprémbe költözzenek, a városban maradjanak, illetve ide költözzenek, akik egyedi és magas hozzáadott értékű piaci készségekkel bírnak – kiváltképp a kreatív és a kulturális iparág kulcsszereplői. Jelenlétük hozzásegíti a várost ezen iparágak mélyebb meggyökerezéséhez, biztosítva, hogy más gazdasági szektorok – például a ma domináns autóipar – háttérbe szorulása, jelentőségvesztése esetén is maradjanak termelőképes kapacitások Veszprémbe, amik meg tudják őrizni a város gazdasági életképességét.

A **klímaadaptív városműködés** szorosan kötődik a fentiekhez, hiszen újszerű megközelítéseket igényel, melyek nagyban építenek adatalapú megoldásokra. Mindez fokozza a városi rezilienciát is, amiben a megváltozó klimatikus viszonyok városi körülmények között való lekövetése globálisan az egyik leginkább meghatározó tényező lesz. A **gazdaságösztönzési erőfeszítéseken belül a zöld, digitális és K+F+I témák fókuszba állítása** is olyan lehetőségeket teremt, amelyek akár fokozatos – mint a klímaváltozás –, akár diszruptív – mint a digitalizáció – változásokra jobban fogadóképes termelő és szolgáltató kapacitásokat hív életre; így pedig a városi gazdasági mix is ellenállóbb lesz különféle gazdasági sokkokkal, trendfordulókkal szemben.

3.4.1.4 Megtartó város

E dimenziót öt részletes cél támogatja: a jövőorientált oktatás elősegítése, az erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában, a színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása, a nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása, valamint az önszerveződő közösségek támogatása. Az **oktatási kínálat** változó igényeket lekövetni képes, a körülmények változásához rugalmasan igazodni tudó struktúrára való minél teljesebb átállása pozitívan hat a városi rezilienciára is, hiszen olyan generációk kinevelését segíti elő, akik könnyen tudnak alkalmazkodni változó munkaerőpiaci elvárásokhoz és természetes számukra, hogy a tudásakkumuláció nem egy szűk életszakaszhoz kötött, hanem egész életen átívelő, naprakészséget igénylő tevékenység.

A **lakhatási kínálat alakításában való erős jelenlét** és a **színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása** egyaránt indirekt módon támogatja a városi reziliencia fokozását: azzal, hogy a Veszprém által kínált életkörülményeket, életszínvonalat jelentősen emeli, hozzájárul ahhoz, hogy olyan hivatásrendek, munkavállalói csoportok, szubkultúrák is Veszprémbe maradjanak, illetve ide költözzenek, akik egyedi és magas hozzáadott értékű piaci készségekkel bírnak – kiváltképp a kreatív és a kulturális iparág kulcsszereplői. Jelenlétük kritikus tömege hozzásegíti a várost ezen iparágak mélyebb meggyökerezéséhez, biztosítva, hogy más gazdasági szektorok – például a ma domináns autóipar – háttérbe szorulása, jelentőségvesztése esetén is maradjanak termelőképes kapacitások Veszprémbe, amik meg tudják őrizni a város gazdasági életképességét. A **nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat** azzal, hogy időben és kapacitásban egyaránt új szeleteket nyit meg Veszprém gazdasági élete számára, szintén hozzájárul a város több lábbon állásához, ellenállóképességéhez. Az **önszerveződő közösségek támogatása** mint cél közös erőfeszítéssé teszi a városi reziliencia mértékének növelését azzal, hogy elősegíti a veszprémi polgárok csoportjainak aktivitását, akik a legváltozatosabb módokon tudnak hozzájárulni a város kulturális sokszínűségének, közösségi erejének, vonzerejének, életminőségének emeléséhez; mindezek tényezőik mentén jóval diverzebb, több lábbon álló portfóliót hozva létre, mint amire a város top-down megközelítéssel képes lenne.

3.4.1.5 Kiszolgáló város

A kiszolgáló város tervezési dimenziójához is öt részletes cél kapcsolódik a stratégiai célrendszerből. Ilyen a fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása, a klímaadaptív városműködtetés, a zöld, digitális és K+F+I fókuszú gazdaságösztönzés, az egész éves turisztikai profil fenntartása, valamint a regionális kapcsolatok gyarapítása és elmélyítése. A **fenntartható mobilitás** kapcsolódása a városi reziliencia fokozásához egyértelmű: minél több támogatást nyer a nulla lokális emissziójú, ezen belül is kiváltképp az emberléptékű mobilitási eszközök támogatása, annál jobban csökkenhet a közlekedési eredetű környezetterhelés Veszprémben, ezzel a város kiszolgáltatottsága is a kapcsolódó kihívásokkal szemben. A **klímaadaptív városműködés** újszerű megközelítéseket igényel, melyek nagyban építenek adatalapú megoldásokra és azáltal, hogy a megváltozó klimatikus viszonyok városi körülmények között való lekövetése globálisan az egyik leginkább meghatározó tényező lesz, Veszprém ellenállóképességének fokozásában is meghatározó jelentőséggel bír.

A **gazdaságösztönzési erőfeszítéseken belül a zöld, digitális és K+F+I témák fókuszba állítása** olyan kapacitások növelését segíti, amelyek akár fokozatos – mint a klímaváltozás –, akár diszruptív – mint a digitalizáció – változásokra jobban fogadóképes termelő és szolgáltató kapacitásokat hív életre; így pedig a városi gazdasági mix is ellenállóbb lesz különféle gazdasági sokkokkal, trendfordulókkal szemben. Az **egész éves turisztikai profil** kevésbé direkt módon jeleníti meg a reziliencia fokozását, de azzal, hogy időben és kapacitásban új szeleteket nyit meg Veszprém gazdasági élete számára, szintén hozzájárul a város több lábbon állásához, ezzel ellenállóképességéhez. A **regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése** hasonlóképp a több lábbon állás fontos eszköze, hiszen az egyes települések kapacitásainak, egyedi értékeinek, hálózatosságának növelésével védőhálót képez különböző sokkok, váratlan gazdasági, társadalmi, környezeti változások feldolgozásához és megakadályozza azt, hogy a települések egymás rovására próbálják meg növelni esélyeiket e fenti kihívásokkal szemben.

3.4.2 Adaptív forgatókönyv

Az azonosított rizikótényezők kezelésére nem áll rendelkezésre alkalmas beavatkozások olyan tömege, ami lehetővé tenné az abszorpciós, az adaptációs és a transzformációs képességszint szerinti szegmentálást, így az alábbiakban e három dimenzióra együttesen reagálni képes beavatkozási lehetőségeket gyűjtünk össze.

Az adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások:	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások:	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások:
Nem alakul ki regionális vezető szerep egyes ágazatokban (pl. tudásintenzív iparágak)	Pannon Egyetem mélyebb bevonása a vállalkozás-, piac- és termékfejlesztés terén Kutatás-fejlesztési szolgáltatások biztosítása civil, nonprofit szervezeteknek, inkubátorjelleggel Kreatívipari központ tervezésének elindítása		
Városi érdekekkel ütköző honvédségi fejlesztések	(nincs mód reakcióra)		
Hiányos digitális infrastruktúra és kompetenciák	Nyitott Egyetem-modell: az élethosszig szóló tanulás lehetőségeinek kiterjesztése Közszolgáltatók okosváros-átállításának konkrét képzésekkel, programokkal célzott erősítése Smart városműködés erősítésével a digitális infrastruktúra hiányainak pótlása – pl. városmenedzsment, parkolás, forgalomirányítás, közvilágítás		
Kiszolgáltatottság az autóipari trendeknek	KKV-k vállalkozásösztönzése változatos szektorokban Pannon Egyetem mélyebb bevonása a vállalkozás-, piac- és termékfejlesztés terén Kreatívipari központ tervezésének elindítása		
Forrásvezérelt fejlesztéspolitika	FVS elkészítése teljes tervezésben, változatos projektek minél mélyebb előkészítése, ezzel készen állva változatos új források bevonására		
Lemaradás az okos településüzemeltetési megoldások adaptálásában	Közszolgáltatók okosváros-átállításának konkrét képzésekkel, programokkal célzott erősítése Smart városműködés erősítésével a digitális infrastruktúra hiányainak pótlása – pl. városmenedzsment, parkolás, forgalomirányítás, közvilágítás		
Nem energiahatékony intézményműködés	Nagyszámú intézménymegújítási projekt előkészítése energiahatékonyasági elemekkel		

128. ábra: Adaptív forgatókönyv

3.5 A stratégia összhangja más stratégiákkal

3.5.1 Illeszkedés Veszprém integrált településfejlesztési stratégiájához

A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó integrált településfejlesztési stratégia átfogó célja, hogy Veszprém élhető város legyen. Ez az átfogó cél a településfejlesztési koncepció jövőképét követi, beleértve a koncepcióban meghatározott négy dimenzió aspektusait (társadalmi, gazdasági, kulturális, települési környezet). Az átfogó célok a következő megfontolások alapján fogalmazódtak meg:

1. **Fiatalodó aktív város:** Veszprém migrációs folyamatait tekintve várható a lakosság erős mértékű növekedése. Ehhez a városnak meg kell teremteni azokat a feltételeket, melyek vonzzák a fiatal betelepülőket és megfelelő életminőséget biztosítanak jelenlegi lakosainak. Ehhez Veszprém Integrált Városfejlesztési Stratégiája az alábbi pontok mentén járul hozzá:
 - a. lakhatás, családalapítás, munka vonzó feltételei
 - b. foglalkoztatottság fokozása
 - c. gazdaságfejlesztési beavatkozások: térségi együttműködés erősítése (régióban működő ipari parkokkal, klaszterekkel); külföldi befektetők megnyerése; helyi KKV-k támogatása; tudásalapú, innovatív gazdaság fejlesztésére vonatkozó kezdeményezések előnyben részesítése; olyan vállalkozások letelepedésének engedélyezése, melyek nem végeznek környezetszennyező tevékenységet
 - d. beavatkozások a városmarketing területén: városi és környékbeli adottságok, befektetési előnyök népszerűsítése
 - e. közigazgatási szolgáltatások és eljárások okos fejlesztései, fiatalos város képét erősítő kulturális negyed
2. **Környezettudatos város:** Veszprém energiastratégiájának – mely szoros összhangban áll az EU2020 stratégiájában rögzített közösségi célokkal – legfőbb eszköze az integrált településfejlesztési stratégia. A környezeti fenntarthatóság témaköre mellett a stratégia fokozott figyelmet fordít a gazdaságfejlesztési és az infrastruktúra esetében is a fenntarthatósági célok elérésére, kiemelten kezelve a fenntartható mobilitás témakörét.
3. **Megújuló város:** A megújulást a város a gazdaságfejlesztés, környezeti fenntarthatóság, kultúra, a fenntartható mobilitás, és az egyéb infrastruktúrafejlesztések terén – beleértve a humán infrastruktúra fejlesztésének területét – támogatja.

A fenntartható városfejlesztési stratégia és az integrált településfejlesztési stratégia célrendszerei az alábbiak szerint illeszkednek egymáshoz:

Veszprém FVS részletes céljai	Veszprém ITS átfogó célrendszere		
	Fiatalodó, aktív város	Környezettudatos város	Megújuló város
Jövőorientált oktatás elősegítése	x	x	x
Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	x		
A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	x	x	
Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	x		
Klímaadaptív városműködtetés	x	x	x
Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	x	x	x
Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	x		x
Egész éves turisztikai profil fenntartása	x		x
Önszerveződő közösségek támogatása	x		
Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése	x		x

129. ábra: Illeszkedés Veszprém MJV integrált településfejlesztési stratégiájához

3.5.2 Illeszkedés Veszprém megye területfejlesztési koncepciójához

A koncepció a megye jövőképeként egy vonzó, élhető és versenyképes térséget határoz meg elérendő célállapotként. Veszprém fejlődése a megye egésze számára húzóerő: a megye fejlődéséhez is hozzájárul, ha a megyeszékhely erősíti pozícióit.

A területfejlesztési program alapján Veszprém fejlődése érdekében fontos a városfejlesztés feltételeinek javítása, a népességmegtartó és népességvonzó képesség erősítése, a terület gazdasági potenciállal rendelkező településeivel történő együttműködés, a megyében rendelkezésre álló munkaerő helyben foglalkoztatásának erősítése és a helyi gazdaság bővítése, valamint a kidolgozott energiastratégia megvalósítása. Ezekhez az FVS az alábbi módon csatlakozik:

Veszprém megye területfejlesztési koncepció		Veszprém fenntartható városfejlesztési koncepciója	
Átfogó célok	Stratégiai célok	Átfogó célok	Részletes célok (projektcsokrok)
Á1. Gazdasági növekedés, versenyképesség	S1. Gazdasági növekedés, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés S2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával S3. A vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása	Á2. Reziliens városműködés Á5. Együtt mozduló régió	<ul style="list-style-type: none"> Jövőorientált oktatás elősegítése Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal Egész éves turisztikai profil fenntartása Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
Á2. A lakosság életminősége javítása, technikai lehetőségek kihasználásával és helyi közösségek támogatásával	S4. Egészséges társadalom megteremtése, járványok terjedésének és betegségek megelőzése S5. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása S6. A települések élhetőségének javítása, a humán közszolgáltatások fejlesztése, közösségi megújulás elősegítése	Á1. Magas életminőség Á2. Élénk kulturális élet Á4. Erős közösségi élet	<ul style="list-style-type: none"> Jövőorientált oktatás elősegítése Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása Klímaadaptív városműködtetés Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása Önszerveződő közösségek támogatása
Á3. A térszerkezet tudatos alakítása, várostérségek összehangolt fejlesztése	S7. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, mobilitás fejlesztése S8. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése	Á2. Reziliens városműködés Á5. Együtt mozduló régió	<ul style="list-style-type: none"> A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása Klímaadaptív városműködtetés Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése

130. ábra: Illeszkedés Veszprém megye területfejlesztési koncepciójához

3.5.3 Illeszkedés a szomszédos települések fejlesztési dokumentumaihoz

3.5.3.1 Balatonalmádi integrált településfejlesztési stratégiája

Balatonalmádi általános fejlesztési céljainak elérését (a település népességmegtartó erejének növelése, erős belső társadalmi kohézió, gazdasági szinergiahatások kihasználása) a következő átfogó célok segítik elő:

1. A **komplex turizmusfejlesztés** célja Balatonalmádi országos és térségi turisztikai pozíciójának erősítése az adott idegenforgalmi lehetőségek kihasználásával és ilyen jellegű vállalkozások ösztönzésével. A turisztikai fejlesztések a környezeti fenntarthatóságra és a természeti értékek megőrzésére is alapvető figyelmet fordítanak.

2. **A helyi gazdaság diverzifikációja:** Balatonalmádi gazdasági fejlődéséhez elengedhetetlen a város ipari területének fejlesztése. Ezt a város önkormányzata olyan vállalkozások befogadásával szeretné elérni, melyek környezetkímélő technológiákat alkalmaznak, hasonlóan a turizmus fejlesztéséhez. Az idegenforgalmi szektor mellett a város ügyel a kisipari, mezőgazdasági és helyi vállalkozások erősítésére is.
3. Balatonalmádi élhetőségének biztosításához fontos a **városi funkciók fejlesztése**, melyek kedvezően hatnak a lakók életminőségére, a város népességmegtartó erejére. Ennek kulcsfontosságú elemei a gazdaságos működtetés, a környezetterhelés csökkentése, a közlekedési problémák kezelése.
4. **A humán szolgáltatások, a közösségi összetartozástudat erősítése:** a versenyképesség növeléséhez szükséges a város humán erőforrás fejlesztése is, melyhez elengedhetetlen az oktatás minőségének növelése és megőrzése, az egészségügyi fejlesztések folytatása, a közösségi élet tereinek, lehetőségeinek kialakítása.

Veszprém fenntartható városfejlesztési stratégiája az alábbi projektcsokokon keresztül kapcsolódik a balatonalmádi célrendszerhez:

Veszprém FVS részletes céljai	Balatonalmádi integrált településfejlesztési stratégiájának átfogó céljai			
	Komplex turizmusfejlesztés	A helyi gazdaság diverzifikációja	Városi funkciók fejlesztése	Humán erőforrás fejlesztése
Jövőorientált oktatás elősegítése				x
Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában				
A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	x	x	x	
Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása				
Klímaadaptív városműködtetés				
Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	x	x		
Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	x			
Egész éves turisztikai profil fenntartása	x			
Önszerveződő közösségek támogatása				
Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése	x	x	x	

131. ábra: Illeszkedés Balatonalmádi integrált településfejlesztési stratégiájához

3.5.3.2 Berhida integrált településfejlesztési stratégiája

Berhida jövőképében meghatározó az öntudatos és a nyitott város koncepciója. A történelmi örökségek megőrzése, az élhető környezet biztosítása, a természet és gazdaság fenntartható együttélésének elősegítése, továbbá a munkalehetőségek kínálata mellett nyitott a térségi, hazai és határon túli társadalmi együttműködésre, közösségi szerveződésekre.

Berhida átfogó településfejlesztési céljaiban hangsúlyos az élhető környezet biztosítása, melynek egy kiemelt pontja a vasúti infrastruktúra rehabilitációja, a település közlekedési infrastruktúrájának és a kerékpáros közlekedési hálózatának fejlesztése – összhangban jelen FVS **fenntartható mobilitást** szolgáló projektsokrával.

Berhida településfejlesztési stratégiájának kiemelt pontját jelentik a **térségi együttműködést és integrációt** elősegítő intézkedések, melyek szoros illeszkedést mutatnak az FVS regionális kapcsolatok gyarapítására, a megyei és térségi együttműködés hangsúlyos szerepére vonatkozó céljaival (**Á5. Együtt mozduló régió**).

3.5.3.3 Herend integrált településfejlesztési stratégiája

Herend integrált településfejlesztési stratégiája három stratégiai célt jelölt ki, melyek megvalósításához tematikus és területi célokat is meghatározott. A területi célok között hangsúlyos a Herendet a szomszéd településekkel összekapcsoló, valamint a városrészeket összekötő turisztikai és hivatásforgalmi kerékpárút kialakítása, valamint Herend-Bányatelep lakott külterülettel való összekötése. Herend célkitűzéseit a veszprémi FVS az **Együtt mozduló régió** átfogó célon, valamint **A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása** projektsokron keresztül tudja támogatni, becsatolva a települést a megye és a régió közlekedési infrastruktúrájába.

3.5.3.4 Várpalota integrált településfejlesztési stratégiája

A várpalotai ITS célrendszerei a gazdaság, a társadalom, valamint az épített és természeti környezet témaköreit érintve fogalmazódtak meg. Átfogó célja az élhető kisváros kialakítása, amely képes sajátos természet-területi erőforrásainak kihasználásával minőségi munkalehetőséget nyújtani a lakosság számára és helyet biztosít a különböző tudásintenzív ipari és szolgáltatási ágazatoknak, emellett turisztikai kínálatának fejlesztésével vonzó célpontot jelenthet az ország idegenforgalmában.

Jelen FVS célrendszere két pontban illeszkedik Várpalota integrált településfejlesztési stratégiájához:

Várpalota ITS rész céljai	Veszprém FVS	
	Átfogó cél(ok)	Illeszkedő projektsokor
Térségi gazdasági tengelyek fejlesztése	Á5. Együtt mozduló régió	<ul style="list-style-type: none">• A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása• Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése• Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal
Mobilitás támogatása, minőségi városi közlekedés megteremtése		

132. ábra: Illeszkedés Várpalota integrált településfejlesztési stratégiájához

3.5.3.5 Illeszkedés Zirc integrált településfejlesztési stratégiájához

A zirci ITS a város 2002–2017-es stratégiai programja jövőképéből kiindulva aktualizálja az elérendő, elvárt állapotot 2030-ig. A város jövőképeinek eléréséhez szükséges átfogó célok a következők:

1. **Versenyképes és innovatív gazdaság:** a város hosszú távú fejlődésének egyik kulcskérdése, hogy miképpen tudja gazdasági lehetőségeit (fa- és bútoripar, a régió gazdasági tengelyeinek közelsége) bővíteni és jövedelmezően hasznosítani. Fontos célkitűzés az új munkahelyek létesítése, illetve meglévő, helyi potenciálokat kiaknázó vállalatok ösztönzése a fiatal munkaerő megtartására.
2. **Humán erőforrás és infrastruktúra fejlesztése:** ez az átfogó cél Zirc aktuális demográfiai tendenciáin alapul. Zirc városára jellemző a társadalom elöregedése, valamint a fiatal munkavállalók elvándorlása. A városban kevés a helyben megtalálható munkahely, emiatt jelentős az ingázás mértéke más településekre. A veszprémi FVS ezen a ponton az **Á5. Együtt mozduló régió** átfogó céljával tudja segíteni Zirc gazdasági felzárkózását.
3. **Épített és természeti környezet fejlesztése:** Zirc járásközponti szerepéhez elengedhetetlen az infrastrukturális fejlesztése, a közlekedési hálózat, illetve közintézmények energetikai korszerűsítése. Erre illeszkedik **A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása** projektcsokron keresztül a veszprémi FVS célrendszere, mely a közlekedés megyei, regionális fejlesztésével hozzájárulhat Zirc infrastrukturális megújulásához.

Zirc város stratégiai céljait alkotó tematikus és városrészi szintű területi céljai közül az alábbiakhoz illeszkedik szorosan Veszprém Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája:

Zirc ITS	Veszprém FVS	
Tematikus cél	Átfogó cél	Kapcsolódó rész cél
T1: Helyi adottságokra alapozó gazdaságfejlesztés és munkahelyteremtés	Á5. Együtt mozduló régió	<ul style="list-style-type: none">• A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása• Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal• Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
T5: Közlekedési infrastruktúra fejlesztése		

133. ábra: Illeszkedés Zirc integrált településfejlesztési stratégiájához

3.5.4 Illeszkedés Veszprém fenntartható városi mobilitási tervéhez (SUMP)

Veszprém város közlekedésfejlesztési stratégiai dokumentumának alapja a környezeti és pénzügyi fenntarthatóság iránti elkötelezettség. A mobilitási terv a már meglévő város- és közlekedésfejlesztési tervek célrendszerét szintetizálja, hogy ezáltal egy finanszírozható és környezetbarát közlekedési infrastruktúra jöhessen létre Veszprémben. A megfelelő célok, irányvonalak megtalálásához három teendőcsoportot mutat be a 2030-ig terjedő időszakra.

Elsőként a gépjárműforgalommal kapcsolatos problémák megoldását (torlódás, parkolási nehézségek), valamint a hiányzó és rossz minőségű közúti kapcsolatok fejlesztését tűzte ki célul. A hiányzó hálózati elemek kiépítése mellett hangsúlyos a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedés akut

problémáinak kezelése, mely előkészíti a következő scenárió célkitűzéseinek megvalósíthatóságát. Másodikként a fenntartható (gyalogos, kerékpáros, közösségi) mobilitási lehetőségek korszerűsítése elősegítheti az elmozdulást az egyéni, de nem motorikus (kerékpár, gyalogos közlekedés), illetve a közösségi közlekedés irányába. A harmadik teendőcsoport a korábbi elemekre épülve a smart szolgáltatásfejlesztésre és a mobilitás igények megváltoztatására helyezi a hangsúlyt. A szemléletváltás igényéhez szükséges az oktatás és képzés elmélyítése a fenntarthatóság témakörében, melynek jelen FVS a **Jövőorientált oktatás elősegítése** projekteken keresztül tud eleget tenni.

A közlekedést érintő szakterületi (tematikus és városrészsintű) prioritások Veszprém településfejlesztési koncepciójának átfogó és stratégiai céljaihoz kapcsolódva lettek kijelölve. A fenntartható városfejlesztési stratégia az alábbi módon illeszkedik a SUMP e célkitűzéseire:

SUMP	FVS	
	Átfogó célok	Részletes célok (projektcsokrok)
T1. Az egyéni közlekedés szűk keresztmetszetének feloldása	<p>Á1. Magas életminőség</p> <p>Á2. Reziliens városműködés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jövőorientált oktatás elősegítése • A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködtetés
T2. A környezetbarát közlekedési módok feltételeinek fejlesztése, módváltás ösztönzése		
T3: Proaktív mobilitásmenedzsment		

134. ábra: Illeszkedés Veszprém fenntartható városi mobilitási tervéhez

3.5.5 Illeszkedés Veszprém zöldfelületi stratégiájához

A stratégia célja a zöldfelületek középtávú fejlesztésének megalapozása, melynek érdekében egy részletes helyzetképre támaszkodva küldetést, jövőképet és prioritásokat fogalmaz meg, valamint javaslatokat fektet le és áttekinti az előkészítés alatt álló fejlesztéseket. A zöldfelületi stratégia az alábbiak szerint illeszkedik a fenntartható városfejlesztési stratégiához:

Zöldfelületi stratégia	Veszprém FVS	
Prioritás	Átfogó cél	Kapcsolódó rész cél
A meglévő zöldfelületek magas minőségű ökológiai szempontok által vezérelt fenntartása és védelme	Á1. Magas életminőség Á2. Reziliens városműködés	<ul style="list-style-type: none"> • Klímaadaptív városműködtetés • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása • A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
A meglévő zöldfelületek ütemezett, tervszerű megújítása, értéknövelő fejlesztése a fenntarthatóság, a biodiverzitás és a klímavédelem szempontjainak fokozott figyelembevételével		
A zöldfelületek megközelíthetőségének javítása – a közösségi közlekedés, a kerékpáros és a gyalogos hálózat fejlesztésével – a város egész területén		
A fenntarthatóság, biodiverzitás és klímavédelem szempontjainak fokozottabb érvényesítése		
Szakmai vezetés, útmutatás mentén működő társadalmi részvétel növelése a zöldfelületek fenntartásában és megóvásában egyaránt		
A zöldfelületek értékének folyamatos pontosítása a nyilvántartásokban		
A zöldfelületek értékének lakossági tudatosítása, több ismeretterjesztő sajtómegjelenés, esetleg új rovatok indítása		

135. ábra: Illeszkedés Veszprém zöldfelületi stratégiájához

3.5.6 Illeszkedés Veszprém Megyei Jogú Város fenntartható energia- és klímaakciótervéhez (SECAP)

Az akcióterv célja, hogy Veszprém ellenállóbb legyen a klímaváltozással szemben és közelebb kerüljön a dekarbonizációs célhoz. Az akcióterv a már meglévő stratégiák fenntarthatósággal kapcsolatos pontjait erősíti, amelyekhez a fenntartható városfejlesztési stratégia az alábbi módon illeszkedik:

SECAP		FVS	
Kitűzött cél	Kitűzött cél kifejtése, indoklása	Átfogó cél	Kapcsolódó részletes célok
1. Szemléletváltás	A környezettudatos, klímatudatos életforma népszerűsítésének egyik lehetséges módja az ilyen szellemben való nevelés mind gyermek-, mind felnőttkorban különböző előadások, workshopok keretein belül. Jól szervezett, jövőorientált oktatási tevékenység megteremtésével elérhető a klímatudatos gondolkodás fejlődése, valamint a környezettudatos közösségek építése.	<p>Á1. Magas életminőség</p> <p>Á2. Reziliens városműködés</p> <p>Á4. Erős közösségi élet</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jövőorientált oktatás elkészítése Klímaadaptív városműködtetés
2. Zöldterületek, városgondnokság	Városi zöld területek, felületek állapotának megőrzése elengedhetetlen a fenntarthatóság elveinek megvalósíthatóságához, ezért az Akcióterv kiemelt figyelmet fordít a zöld területek gondozásának fontosságára és a zöldhulladék gyűjtését segítő intézkedések fejlesztését.	<p>Á1. Magas életminőség</p> <p>Á2. Reziliens városműködés</p>	<ul style="list-style-type: none"> Klímaadaptív városműködés
3. Közlekedési rendszer	<p>3.1. Közösségi közlekedés fejlesztése: Járműállomány korszerűsítése; menetrendek összehangolása; megállók és járművek akadálymentesítése; megfelelő utastájékoztató</p> <p>3.2. Parkolási rendszer fejlesztése: Parkolási kapacitások optimalizálása; parkolófelületek és zöldterületek egyensúlyának megteremtése; elektromos töltőállomások kiépítése</p> <p>3.3. Kerékpár infrastruktúra fejlesztése: Hiányzó kerékpáros hálózati elemek kiépítése, kerékpárutak fejlesztése; kerékpártárolás fejlesztése; forgalomvonzó létesítmények kerékpáros megközelítésének biztosítása</p>	<p>Á1. Magas életminőség</p> <p>Á2. Reziliens városműködés</p>	<ul style="list-style-type: none"> A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása Klímaadaptív városműködtetés
4. Energetikai célok	Veszprém MJV energetikai szempontból összpontosít arra, hogy felkészüljön a klímaváltozásra, csökkentse annak környezeti hatásait. Ennek érdekében hatékony erőforrás gazdálkodás kialakítása, megújuló energiák használatának elterjesztése, valamint a klímavédelmi szempontok érvényesülésének szélesítése a legfontosabb célkitűzései az Akciótervnek	<p>Á1. Magas életminőség</p> <p>Á2. Reziliens városműködés</p>	<ul style="list-style-type: none"> A Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása Klímaadaptív városműködtetés Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal

136. ábra: Illeszkedés Veszprém fenntartható energia- és klímaakcióteréhez

3.5.7 Illeszkedés a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030-hoz

A 2015 őszen elfogadott Fenntartható Fejlődési Keretrendszer és annak gerincét képező célrendszer végrehajtásáról – mely a világ fejlődési pályájának fenntartható irányba állítását célozza – a 2012-ben megrendezett Rio+20 ENSZ Fenntartható Fejlődési Konferencián született döntés, miután a Millenniumi Fejlesztési Célok (MDG-k) teljesítési határidejének lejártával a 2015 utáni időszakra a fenntarthatóság követelményeinek megfelelő agendára volt szükség. Az új globális Fenntartható Fejlődési Keretrendszer a kiegyensúlyozott társadalmi fejlődés, a tartós gazdasági növekedés és a környezetvédelem pilléreire építve a fejlődő országok mellett a fejlett államokra is kiterjed. A korábbi, csak a fejlődő országok problémáira koncentrálnó logikával való szakítás így lehetőséget ad a fejlett országok számára is saját fejlesztési céljaik megvalósítására a keretrendszeren belül. A Keretrendszer az alábbiak szerint kapcsolódik Veszprém fenntartható városfejlesztési stratégiájához:

Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030	Veszprém FVS	
Prioritás	Átfogó cél	Kapcsolódó rész cél
<p>Emberek</p> <p>Elhatározásunk, hogy véget vetünk a szegénységnek és az éhezésnek – azok minden formájában és megnyilvánulásában – valamint biztosítjuk, hogy minden emberi lény kibontakoztathassa képességeit méltóságban, egyenlőségben és egy egészséges környezetben.</p>	<p>Á1. Magas életminőség</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jövőorientált oktatás elősegítése • Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában • A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
<p>A bolygó</p> <p>Elhatározásunk, hogy a bolygót megvédjük állapotának leromlásától, többek között a fenntartható fogyasztás és termelés, a természeti erőforrásaival való fenntartható gazdálkodás és az éghajlatváltozással összefüggésben meghozott sürgős intézkedések révén úgy, hogy hozzájárulhasson a jelen és a jövő generációk szükségleteinek kielégítéséhez.</p>	<p>Á2. Reziliens városműködés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása • Klímaadaptív városműködtetés • Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal
<p>Jólét</p> <p>Elhatározásunk biztosítani azt, hogy valamennyi emberi lény sikeres és teljes életet élvezhessen, és azt, hogy a gazdasági, társadalmi és technológiai előrehaladás a természettel harmóniában valósuljon meg.</p>	<p>Á1. Magas életminőség</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal

Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030		Veszprém FVS	
Prioritás	Átfogó cél	Kapcsolódó rész cél	
<p>Béke</p> <p>Elhatározásunk békés, igazságos és befogadó társadalmak elősegítése, amelyek mentesek a félelemtől és az erőszaktól. Fenntartható fejlődés nem létezhet béke nélkül, és nincs béke fenntartható fejlődés nélkül</p>	-	-	
<p>Partnerség</p> <p>Elhatározásunk, hogy a Fenntartható Fejlődés megújított Globális Partnersége útján mozgósítjuk a jelen Agenda megvalósításához szükséges eszközöket a megerősített globális szolidaritás szellemisége alapján, amelynek középpontjában különösen a legszegényebbek és legsérülékenyebbek szükségletei állnak, és amiben minden ország, minden érdekelt fél és minden ember részt vesz.</p>	<p>Á4. Erős közösségi élet</p> <p>Á5. Együtt mozgó régió</p>	<p>Önszerveződő közösségek támogatása</p> <p>Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése</p>	

137. ábra: Illeszkedés a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030-hoz

FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK

138. ábra: A Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 tizenhét fenntartható fejlődési célja

4 Monitoring, kontrolling, indikátorok

4.1 Az FVS monitoringrendszer, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során

Az átfogó és az azokhoz kapcsolódó részcélok azonosítását követően történik meg a célokhoz rendelt indikátorok és azok célértékének, valamint a mérés módszertanának meghatározása. A célokhoz rendelt indikátorok mérése biztosítja az eredményesség követhetőségét a FVS élettartama alatt. A monitoring lényege a célokhoz rendelt indikátorok folyamatos mérése, mellyel lehetőség van a többszöri visszacsatolásra. Ezzel folyamatában értékelhetők a városfejlesztés és -működés eredményei, a fejlesztési folyamat pedig hozzáigazítható a belső és külső környezethez.

A monitoringrendszer hatékony működéséhez elengedhetetlen egy szakmailag megalapozott indikátorkészlet. A hosszú távú célok – projektekben realizálódó – megvalósulását hatás- és eredményindikátorok, az egyes projektek fizikai megvalósulását outputindikátorok megadásával mérjük. A szakmailag megalapozott indikátorkészlettel a célok elérése hatékonyan számszerűsíthető.

A monitoring nem csak az eredmények elérésének nyomon követésére korlátozódó rendszer, hanem annál összetettebb feladata van, így folyamatosan része a stratégiai menedzsmentnek. Lényege, hogy minél konkrétabban megfogható célokat tudjon meghatározni a város. Segítségével megállapítható a város jövőképe és céljai; vizsgálhatók a kockázatok; számszerűsíthetők az eredmények; mérhetők a teljesítések; megállapítható a kitűzött célok elérésének realitása; kiértékelhetők az elért eredmények és az oda vezető út.

A stratégia eredményességét vizsgáló monitoringot az önkormányzat a saját belső adataira, valamint külső adatszolgáltatásra támaszkodva végzi. A mérés alapja a kiindulási évben meghatározott bázisérték, melyhez a program végére elérendő célértéket kell meghatározni. Ahhoz, hogy a bázisérték meghatározásra kerüljön, szükséges adatbázis kiépítése, az alapadatok beszerzése, majd a felülvizsgálatokhoz szükséges adatszolgáltatási rendszer kiépítése. Az előrehaladás monitoringja alapvetően az önkormányzat – célszerűen a Stratégiai Iroda – feladata, de azt kapacitáshiány esetén külső partnernek is kiszervezheti. Az előrehaladás minden évben írásban rögzítendő és az FVS aktuális felülvizsgálatához csatolandó.

4.2 Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana

Az indikátorok kidolgozása során fontos szempont, hogy azok az eredményeket és a hatásokat mérijék. Az alábbi táblázatban az összes rész cél mérését elősegítő indikátorkészlet került kidolgozásra, melyek bázisévei a rendelkezésre álló adatok elérhetőségéhez igazodnak.

A monitoringmutatók nagyobb részénél aktív adatgyűjtő munka szükséges a bázisérték megállapításához, azok jellemzően nem állnak rendelkezésre hozzáférhető külső forrásból. Ennek megfelelően a táblázatban nem szerepelnek bázis- és célértékek, azok meghatározása az FVS 2024-re tervezett – az új népszámlálási adatok elkészültére is építő – felülvizsgálatáig lesz szükséges.

Egyes mutatók célértéke nem tér el érdemben a bázisértéktől, ezeknél a szinten tartás a fő cél.

Rész cél	Indikátor	Mérték-egység	Bázisérték, bázisév	Célérték (2030)	Mérés módszere	Adatok forrása
Jövőorientált oktatás elősegítése	11 – Érettségi eredmények	%	bázisév: 2021 73%	75%	Veszprémi gimnáziumok középszintű, százalékos matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem érettségi eredményeinek súlyozott átlagainak átlaga	Oktatási Hivatal
	12 – STEM területek hallgatóinak létszáma a veszprémi felsőoktatásban	fő	bázisév: 2020 2011 fő	2100 fő	Pannon Egyetem Mérnöki Kara és Műszaki Informatikai Kara év eleji hallgatói létszáma	Oktatási Hivatal
	13 – Duális képzésben résztvevő hallgatók száma	fő	bázisév: 2020 1394 fő	1500 fő	Veszprémi felsőoktatási duális képzésben résztvevő hallgatók száma egy adott tanév elején	Oktatási Hivatal
Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	21 – Önkormányzati érdekkörben kezelt bérlakásállomány mérete	db	bázisév: 2019 161 bérlakás	300 bérlakás	A VESZOL által kezelt bérlakások száma az adott évben	Önkormányzati adatszolgáltatás, VESZOL
	22 – Munkaerő átmeneti elhelyezését biztosító szálláshelyek kapacitása	db	<i>FVS felülvizsgálatig meghatározandó adat</i>		Munkásszállás-férőhelyek a vállalkozások kötelező adatszolgáltatása alapján	Önkormányzati adatszolgáltatás, VESZOL
	23 – Felsőoktatási kollégiumi férőhelyek száma	db	bázisév: 2022 1435 férőhely	1600 férőhely	Kollégiumi férőhelyszámok összegzése	Pannon Egyetem kollégiumainak aktuális férőhelyszáma

Rész cél	Indikátor	Mérték-egység	Bázisérték, bázisév	Célérték (2030)	Mérés módszere	Adatok forrása
A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	31 – Vonalas kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	FVS felülvizsgálatig meghatározandó adat		Új kerékpársávok és kerékpárutak hossza	Önkormányzati adatszolgáltatás
	32 – Helyi járatok utasforgalma	utazás	FVS felülvizsgálatig meghatározandó adat		Menetjegy- és bérleteladási adatok, automata és kézi utasszámlálás	V-Busz adatszolgáltatás
	33 – Fenntartható közlekedési módok aránya a modal splitben	%	bázisév: 2017 66%	66%	Gyalog, kerékpárral vagy közösségi közlekedéssel történő utazások arányának éves mérése	Kérdőíves adatfelvétel a SUMP módszerének (utazás szándéka szerinti bontás) megfelelően
	34 – Gyalogosbarát területek/zónák a városban	m ²	FVS felülvizsgálatig meghatározandó adat		Teljes keresztmetszetben gyalogospreferenciájú közterek	Önkormányzati közterület-nyilvántartás
Színvonalas és hozzáférhető közsolgáltatások biztosítása	41 – A humán közsolgáltatások minősége	%	FVS felülvizsgálatig meghatározandó adat		Éves reprezentatív lakossági elégedettségi és intézményi infrastrukturális kérdőíves felmérés egységes keretek között	
	42 – Fejlesztéssel érintett egészségügyi és szociális alapellátást nyújtó intézményi helyszínek száma	db (halmozott)	2022. jan. 1.: 0 db	6 db	Érintett háziorvosi, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői, iskolaegészségügyi ellátóhelyek és időskorotthonok számának összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás
	43 – Új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények, oktatási intézmények halmozott száma	db (halmozott)	2022. jan. 1.: 0 db	8 db	Érintett bölcsődék, óvodák, általános és középiskolák számának összegzése	Önkormányzati, tankerületi és szakképzési centrumi adatszolgáltatás
	44 – Digitálisan indított önkormányzati ügymenetek aránya	%	FVS felülvizsgálatig meghatározandó adat		Digitálisan indított ügymenetek aránya az összesen belül	Önkormányzati és járási kormányhivatali adatszolgáltatás
	45 – Digitális eszközöket használók aránya	%	bázisév: 2022 95,5%	97%	Számítógépet, okostelefont, tabletet használó lakók aránya	Éves reprezentatív lakossági kérdőíves felmérés
	46 – Új vagy felújított sportcélú létesítmények száma	db (halmozott)	2022. jan. 1.: 0 db	5 db	Érintett egyesületi és köztéri sportpályák, futókörök, erdei tornapályák, tanösvények stb. számának összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás

Rész cél	Indikátor	Mértékegység	Bázisérték, bázisév	Célérték (2030)	Mérés módszere	Adatok forrása
Klímaadaptív városműködés	51 – Megemelt energiahatékony-ságú önkormányzati középületek	db (halmozott)	2022. jan. 1.: 0 db	10 db	Beruházási adatok összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás
	52 – Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelületek	m ² (halmozott)	2022. jan. 1.: 0 m ²	8000 m ²	Beruházási adatok összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás
	53 – Önkormányzati megújulóenergia-termelés	MWh	bázisév: 2021 0%	60 MWh	Önkormányzati épületekre telepített fotovoltaikus panelek és más megújulóenergia-termelő eszközök éves össztermelése	Önkormányzati adatszolgáltatás
	54 – A lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék aránya	%	bázisév: 2020 11,77%	20%	Arány a teljes lakossági hulladékmennyiségen belül	KSH Statinfo
Gazdaság- öztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	61 – Városba irányuló tőkebefektetések volumene	milliárd Ft	<i>FVS felülvizsgálatig meghatározandó adat</i>		Szakértői becslés sajtóhírek és önkormányzati konzultáció alapján	
	62 – Bejelentett új munkahelyek száma	fő	<i>FVS felülvizsgálatig meghatározandó adat</i>		Szakértői becslés sajtóhírek és önkormányzati konzultáció alapján	
	63 – Duális képzésben részt vevő tanulók a szakképzésben	fő	bázisév: 2021 1678 fő	2000 fő	Duális képzés részeként szakmai gyakorlatot végző tanulók	Veszprémi Szakképzési Centrum adatszolgáltatása
Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	71 – Megújított, korszerűsített kulturális és idegenforgalmi vonzerők száma	db (halmozott)	2022. jan. 1.: 0 db	25 db	Beruházási adatok összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás, szemrevételezés
	72 – Funkciójában és/vagy szerkezetében megújított, helyi vagy országos védelem alatt álló épületek száma	db (halmozott)	2022. jan. 1.: 0 db	10 db	Beruházási adatok összegzése	Önkormányzati adatszolgáltatás, szemrevételezés

Részcél	Indikátor	Mérték-egység	Bázisérték, bázisév	Célérték (2030)	Mérés módszere	Adatok forrása
Egész éves turisztikai profil fenntartása	81 – Idegenforgalmiadó-bevétel változása	%	bázisév: 2021 7090 M Ft = 100%	150%	Indexált adóbevétel-változás a 2021-es bázisévhez képest	KSH Statinfo
	82 – Vendégéjszakák számának változása a kereskedelmi szálláshelyeken	%	bázisév: 2020 34 855 éj = 100%	130%	Vendégéjszakaszám-változás a 2021-es bázisévhez képest minden kereskedelmi szálláson	KSH Statinfo
Önszerveződő közösségek támogatása	91 – Közösségi tevékenységre (is) szánt új épületek száma Veszprémben	db (halmozott)	2022. jan. 1.: 0 db	2 db	Szakértői becslés sajtóhírek és önkormányzati konzultáció alapján	
	92 – Kutatási-fejlesztési szolgáltatások száma civil és nonprofit szervezeteknek	db	bázisév: 2021 0 db	20 db	Civil és nonprofit szervezeteknek nyújtott K+F+I tanácsadási, mentorálási nexusok száma egy adott évben	Pannon Egyetem, esetleges további releváns intézmények
Regionális kapcsolatok gyarapítása és elmélyítése	101 – Veszprémből induló helyközi autóbuszjáratok száma	db	bázisév: 2022 477 db	500 db	Veszprémből induló megyén belüli buszjáratok tanítási napokon, hétközben	Menetrendi adatok, Veszprém aut. áll. indítási jegyzék
	102 – Veszprémből induló vonatok száma naponta	db	bázisév: 2022 47 db	60 db	Veszprémből vonatok tanítási napokon, hétközben	Menetrendi adatok
	103 – Veszprémből vasúton érkező utasok átlagos száma naponta	fő	<i>FVS felülvizsgálatig meghatározandó adat</i>		Jegyértékesítés-alapú becslés	MÁV adatszolgáltatás
	104 – Veszprémet szomszédos településekkel összekötő kerékpárutak száma	db	bázisév: 2022 4 db	4 db	Belterülettől belterületig húzódó folytonos kerékpárutak száma	Magyar Közút Kerékpárút-nyilvántartás

4.3 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana

Adatforrás típusa	Adatforrás megnevezése	Adatgyűjtés módszertana	Kezelés
Elsődleges adatforrások	Kérdőíves felmérés	Reprezentatív on- és offline kérdőíves felmérés a lakosság körében Érintett intézmények kérdőíves vizsgálata	Papíralapú kérdőívek elektronikus feldolgozása, az elektronikus adatbázis megőrzése az online kérdőívekkel egységesen
	Intézményi felmérés, adatszolgáltatás	Az érintett szervezetek és hivatali osztályok adatszolgáltatása	Papíralapú adatszolgáltatások digitalizálása az elektronikus adatbázis megőrzése az elektronikus adatszolgáltatásokkal egységesen
	Önkormányzati adatbázisokból kinyert adatok	Önkormányzati adatbázisokból a megadott indikátor szempontjainak megfelelő adatok kinyerése	Papíralapú adatbázisok digitalizálása, az elektronikus adatbázis megőrzése az elektronikus adatszolgáltatásokkal egységesen, az adatforrások részletes dokumentálása
Másodlagos adatforrások	Alapnyilvántartások	Különböző nyilvántartási rendszerekből, regiszterekből kigyűjtött adatok	Az elektronikus adatokból saját példány mentése, megőrzése az adatforrások részletes dokumentálása
	Szakértői becslés	Egyéb adatforrások másodelemzése	A becslések digitális formátumú megőrzése azok becslési módszertanával együtt

5 Az irányítási és működési modell

(Az irányítási és működési modell helyzetképjellegű leírása a 2.4. fejezetben olvasható.)

5.1 A városirányítási modell indokolt módosításai

Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala működésének keretei alkalmasak a jelen stratégiában foglalt fejlesztések megfelelő menedzselésére, csupán a működési hatékonyság növelését célzó javaslatok fogalmazhatók meg – melyek azonban nem kizárólag a fenntartható városfejlesztési stratégia végrehajtását támogatják, hanem a hivatali működés egészét általában.

5.1.1 Az átfogó városirányítási rendszer változásai

A város működtetése hagyományosan tematikus keretekre épül, melyeket a vezetői szintek fognak össze, de nincs hagyománya a horizontális szerepű szervezeti egységeknek. Noha egyelőre nem került formális, SZMSZ-ben leírt rögzítésre, de a kedvező tapasztalatok miatt efelé tart a helyi fenntarthatósági munkacsoport működtetése. A csoport eredendően egy kapcsolódó URBACT-projekt részeként indult el, de igény van annak általános érvényű továbbműködtetésére, csökkentve azt a hiányosságot, hogy a működés, illetve a fejlesztések fenntarthatósági szempontú vizsgálata jelenleg egyik szervezeti egységnek sem dedikált feladata, ugyanakkor többük tevékenységét is érinti.

Megfontolásra érdemes változtatás lehet egy, az egész hivatal munkáját lefedő, egységes módszertan szerint kezelt fejlesztési adatbázis létrehozása, amelyben minden, a hétköznapi üzemeltetésen túlnyúló tevékenység fő adatai rögzíthetők és kereshetők; állapotuk nyomon követhető. Ekképp az egyes szervezeti egységek működése átláthatóbbá válhat, könnyebben érvényesülhetnek kapcsolódó tevékenységek közti szinergiák akkor is, ha máskülönben egymástól független keretek között zajló szervezeti egységek felelősek azokért.

5.1.2 A térségi koordináció mechanizmusainak változásai

A fenntartható városfejlesztési stratégia igen kis arányban tartalmaz olyan feladatokat, amelyek térségi koordinációt igényelnek – azon projektek kapcsán, amelyek városi (vagy városi intézményi) kompetenciakörbe tartoznak, kifejezetten elhanyagolható ezek száma. Ennek megfelelően, noha a térségi koordináció jelenleg is projektalapúan, ad hoc megoldások és informális kapcsolatok mentén zajlik, e struktúrák fejlesztését önmagában jelen stratégia megvalósítása nem teszi szükségessé.

Ettől függetlenül, pusztán a településközi kooperációban rejlő lehetőségek jobb kiaknázása érdekében is célszerű lehet formát, strukturált kereteket biztosítani az eseti együttműködések, a kapcsolattartás és ennek részeként a további kooperációs lehetőségek felismerése számára. E struktúrának jó előképe lehet az európai kulturális fővárosi (EKF-) címviselés kapcsán kiépített kapcsolatrendszer, mely számos közös projektnek biztosít egységes keretet. Bár ezt nem a városi önkormányzat, hanem a Veszprém–Balaton 2023 Zrt. működteti, nincs elvi akadálya annak, hogy az így formálódó jó együttműködések

városi égisz alatt gördüljenek tovább a későbbiekben a konkrét 2023-as EKF-fókuszról függetlenül is – az érintettek köre és a területi lehatárolás erre nagy mértékben alkalmas.

5.1.3 Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 25/2017. (X.26.) önkormányzati rendelete szabályozza, milyen esetekben, milyen módokon és milyen eszközökkel valósítandó meg a településfejlesztési és rendezési eszközök partnerségi egyeztetése. Ezen önkormányzati rendelet elsősorban a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti fejlesztési és rendezési eszközökhöz kapcsolódik, mely ugyan nem terjed ki a fenntartható városfejlesztési stratégia készítésére, de tematikai hasonlósága okán célszerű ez esetben is a fenti szabályok iránymutatását követni. (A Közgyűlés várhatóan 2022. szeptemberben fogad el új rendeletet a kapcsolódó szabályokról.)

A stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában projektfüggő, hogy milyen részvételi akciók lehetnek egyes esetekben célszerűek; csak az adott projektek részletes tervezése során véglegesíthető módon. Általános érvényű megállapítás ugyanakkor, hogy minden projekt kapcsán biztosítani szükséges a minél magasabb fokú átláthatóságot, elsősorban az alábbiak révén:

- A részletes tervezés indulását már megelőzően is tájékoztatást szükséges közzétenni a városi honlapon jól felismerhető, e célra dedikált felületen.
- Az érintett városrészekben élőket köztéri hirdetőtáblákkal szükséges tájékoztatni a tervezett projektről.
- Ha a helyben élők életminőségét befolyásoló, mindennapjaikat érintő beavatkozásról van szó, fontos a tájékoztatók lakásonkénti kézbesítése.
- Az említett online felületen nyújtson minden projekt-előrehaladási fázisról előzetes és részletes tájékoztatást.
- Valamennyi projektnél nevesíteni kell a kontaktszemélyt elérhetőségeivel együtt, akitől részletesebb információ kérhető és akinek visszajelzés adható.
- Az arra tematikájuk alapján alkalmas projektek esetében személyes találkozók, lakossági fórumok szervezése és megfelelő hirdetése, az aktív bevonódás lehetőségének felkínálása és igény esetén biztosítása is szükséges.
- Megfontolandó olyan városi mobilalkalmazás (vagy azon belüli funkció) kidolgozása, amely push értesítéseket küld igény szerint a fentiek bármelyikéről.

5.2 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások

Összefoglalóan: nincs olyan konkrét teendő Veszprém Polgármesteri Hivatala működésében, amely direkt előfeltétele lenne a fenntartható városfejlesztési stratégiai ciklus fenntartásának. Mindemellett több teendő is felsorolható, melyek elősegítik e stratégia és más későbbi tervezési feladatok magas színvonalú készítését és végrehajtását. Ilyen egy kodifikált partnerségi rendelet elkészítése, egy állandó térségi kooperációs fórum elindítása, valamint egységes, tevékenységi körökön átívelő fejlesztési adatbázis felépítése és folyamatos naprakészen tartása, amiben a stratégiai ciklus egyes elemeinek aktuális státusza is jól áttekinthető lehet.

6 Cselekvési terv

6.1 Intézkedési és beavatkozási területek rendszerezése

Rövidítések jegyzéke:

- Állam: egyelőre közelebbről meg nem határozott kormányzati intézmény(ek)
- Érsekség: Veszprémi Érsekség
- f.n.: forrás egyelőre nem ismert
- Megye: Veszprém Megyei Önkormányzat
- PE: Pannon Egyetem
- VEB: Veszprém–Balaton 2023 Zrt., valamint a Veszprém 2030 Műszaki Infrastruktúra Fejlesztő Kft.
- VKSZ: „VKSZ” Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Kft.
- VMJV: Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata
- VTK: Veszprémi Tankerületi Központ

6.1.1 Veszprém Megyei Jogú Város beavatkozásai

Beavatkozás	Részletes célok (projektcsoportok)									Várható projektgazda	Várható finanszírozási forrás	Beavatkozás jellege	Azonosító
	Jövőorientált oktatás elősegítése	Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	Klímaadaptív városműködtetés	Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	Egész éves turisztikai profil fenntartása	Önszerveződő közösségek támogatása				
Bérlások magánpiacának hatékonyságnövelése városszerte		x								VMJV	VMJV	Hálózatos	VH1
Biodiverzitás-fenntartó programok					x					VMJV	VMJV	Hálózatos	VH2
Családsegítő Szolgálat épületének energetikai megújítása				x	x					VMJV	TOP+	Pontszerű	VP1
Egységes városplatform, digitális ügyintézés				x						VMJV	TOP+	Egyedi	VE2
EKF-eredmények továbbvitele a városi intézményrendszer segítségével	x			x			x			VMJV	több	Egyedi	VE3
Helyi e-közbringarendszer térségi bővítési lehetőséggel					x		x		x	VMJV	VMJV	Hálózatos	VH3
Idősellátó intézmények energetikai megújítása				x	x					VMJV	TOP+	Hálózatos	VH4
Idősellátó kapacitások fejlesztése – 1. sz. Idősek Otthona konyhabővítés és falak állagmegóvása; 3. sz. Idősek Klubja és 2. sz. Gondozási Központ felújítás, konyha- és kertmegújítás				x						VMJV	TOP+	Hálózatos	VH5
Jutasi út - Kopácsi utca körforgalom			x							VMJV	TOP+	Pontszerű	VP4
Jutapusztai járdák és kerékpárutak, szabályozásiterv-módosítás			x		x					VMJV	TOP+	Komplex	VK1
Kerékpárhasználat népszerűsítése kisléptékű beavatkozásokkal, a közlekedési kultúra javításával			x						x	VMJV	TOP+	Hálózatos	VH6
Komakút tér 2. energetikai, gépészeti korszerűsítése		x		x	x					VMJV	TOP+	Pontszerű	VP5
Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása az elvezetés javításával Dózsavárosban, Jutapusztán és Csererdőn, valamint záportározó létesítésével Gyulafirátóton és Csatárhegy alatt				x	x					VMJV	TOP	Hálózatos	VH7
Kreatívipari központ // Bútorgyár master plan		x		x	x	x	x			VMJV	VMJV	Pontszerű	VP6
Mikroerdők kialakítása pilotprojektként					x					VMJV	f.n.	Hálózatos	VH8
Munkásszálló kialakítása a Házgyári út 1-ben		x		x						VMJV	VMJV	Pontszerű	VP7

Beavatkozás	Részletes célok (projektcsoportok)										Várható projektgazda	Várható finanszírozási forrás	Beavatkozás jellege	Azonosító
	Jövőorientált oktatás elősegítése	Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	Klímaadaptív városműködtetés	Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	Egész éves turisztikai profil fenntartása	Önszerveződő közösségek támogatása	Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése				
Óvodák energetikai megújítása				x	x						VMJV	TOP+	Hálózatos	VH9
Óvodák szerkezeti, épületgépészeti és funkcionális megújítása				x							VMJV	TOP+	Hálózatos	VH10
Pápai út 37. rekonstrukciójának folytatása		x		x							VMJV	TOP+	Pontszerű	VP8
Püspökkert és Kulturális negyed					x		x				VMJV	TOP	Komplex	VK2
Rendelők felújítása, akadálymentesítése (indikatíván: Március 15. utca 4/B., Cholnoky Jenő utca 19., Cserhát ltp. 1., Vilonyai utca 4.)				x							VMJV	TOP+	Hálózatos	VH11
Részvételi városfejlesztés erősítése									x		VMJV	f.n.	Egyedi	VE9
Séd vízminőség-védelme				x	x						VMJV	TOP+	Pontszerű	VP10
Séd-parti játszótér-megújítás a volt vidámparki kapunál				x	x					x	VMJV	TOP+	Pontszerű	VP11
Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés – létesítmény- és energiamenedzsment, forgalomirányítás, kártyarendszer, beléptető rendszer, fizetési modul				x							VMJV	TOP+	Egyedi	VE12
Smart Veszprém: Közvilágítás megújítása					x						VMJV	TOP+	Hálózatos	VH12
Smart Veszprém: Modern parkolási rendszer kifejlesztése			x		x						VMJV	TOP+	Hálózatos	VH13
Szegélykorrekciók, autóbusz-megállók akadálymentesítése			x								VMJV	VMJV	Hálózatos	VH14
Szociális ellátó funkciók elhelyezése a Jutasi út 20. sz. alatti volt honvédségi toborzóközpont helyén				x							VMJV	TOP+	Pontszerű	VP13
Táborállás parkolóház			x								VMJV	TOP+	Pontszerű	VP14
Új turisztikai profil - „Act like a Veszprémer” - Transzformációs turisztikai kínálat - Digitális alapú turisztikai kommunikációs eszközök								x	x	x	VMJV	több	Egyedi	VE15
Üzemeltetést támogató hivatali szoftver				x							VMJV	TOP+	Egyedi	VE16
Vackor Bölcsőde újjáépítés				x	x						VMJV	TOP+	Pontszerű	VP17
Városháza rekonstrukciója				x	x		x				VMJV	f.n.	Pontszerű	VP18
Városom Veszprém - zöld szemléletformálás					x				x		VMJV	TOP+	Egyedi	VE19
Várostörténeti monográfia							x		x		VMJV	VMJV	Egyedi	VE20
Vasútállomás térségének megújítása: egykori MÁV szállóból szociális ellátóintézmény, állomásrekonstrukció, intermodalitás fejlesztése köztérfejlesztés, rendezett parkoló			x	x	x			x			Közös	több	Komplex	VK3
V-Busz önfenntartó elektromosautóbusz-üzemeltetés			x		x						VMJV	TOP+	Egyedi	VE22
V-Busz telephelyfejlesztés			x								VMJV	VMJV	Egyedi	VE23

139. ábra: Beavatkozások és részletes célok – Veszprém Megyei Jogú Város beavatkozásai

6.1.2 A Veszprém–Balaton 2023 Zrt. releváns tervezett beavatkozásai (releváns EKF-projektek)

Beavatkozás	Részletes célok (projektcsoportok)										Várható projektgazda	Várható finanszírozási forrás	Beavatkozás jellege	Azonosító
	Jövőrorientált oktatás elősegítése	Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	Klímaadaptív városműködtetés	Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	Egész éves turisztikai profil fenntartása	Önszerveződő közösségek támogatása	Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése				
Auer-ház rekonstrukciója				x	x		x				VEB	EKF	Pontszerű	EP1
CODE Digitális Élményközpont (Városi Művelődési Központ részleges hasznosításaként)				x			x		x		VEB	EKF	Pontszerű	EP2
Co-working iroda									x		VEB	EKF	Pontszerű	EP3
Jutasi Piknik							x		x		VEB	EKF	Egyedi	EE4
Jutasi úti futókör és Séd futókör									x		VEB	EKF	Vonalas	EV1
Kiskuti Csárda rekonstrukciója néprajzi központként				x			x				VEB	EKF	Pontszerű	EP5
Kolostorok és kertek tengely meghosszabbítása					x			x			VEB	EKF	Vonalas	EV2
Művészszállás - Felhősi-ház, Csutorás utca 1.							x				VEB	EKF	Pontszerű	EP6
Nyelvi készségek fejlesztése közszolgáltató intézményekben, nyelvi helpdesk				x							VEB	EKF	Egyedi	EE7
Próbatermek és stúdiók (Városi Művelődési Központ részleges hasznosításaként)							x		x		VEB	EKF	Pontszerű	EP8
Ruttner-ház és Várbörtön rekonstrukciója				x	x		x				VEB	EKF	Pontszerű	EP9
Várkert - FiXir médiaművészeti kiállítótér					x						VEB	EKF	Pontszerű	EP10
Zenei oktatást mindenkinek	x							x			VEB	EKF	Egyedi	EE11

140. ábra: Beavatkozások és részletes célok – Veszprém–Balaton 2023 Zrt. releváns beavatkozásai

6.1.3 Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt beavatkozások

Beavatkozás	Részletes célok (projektcsokrok)										Várható projektgazda	Várható finanszírozási forrás	Beavatkozás jellege	Azonosító
	Jövőrorientált oktatás elősegítése	Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	Klímaadaptív városműködtetés	Gazdaságstírnzés zöld, digitális és K+F+I fókussszal	Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	Egész éves turisztikai profil fenntartása	Önszerveződő közösségek támogatása	Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése				
Általános iskolák rekonstrukciója				x	x						VTK	TOP+	Hálózatos	MH1
Elkezdett útfejlesztési projektek befejezése (8-as út, Aranyosvölgyi völgyhíd)			x			x			x		Állam	Állam	Hálózatos	MH2
Hátrányos helyzetű munkaerőpiaci szereplők készségfejlesztése	x			x							Megye	TOP+	Egyedi	ME1
Közösségi raktár				x				x			VKSZ	f.n.	Pontszerű	MP2
Kutatás-fejlesztési szolgáltatások civil, nonprofit szervezeteknek						x	x	x			PE	egyéb	Egyedi	ME3
Művészeti képzések körének szélesítése	x						x	x			Közös	több	Egyedi	ME4
Nyitott Egyetem - az élethosszig szóló tanulás lehetőségeinek kiterjesztése	x							x			PE	egyéb	Egyedi	ME5
Nyugat-magyarországi autóipari együttműködés						x			x		egyéb	egyéb	Egyedi	ME6
Pannon Egyetem vállalkozás-, piac-, termék- és folyamatfejlesztő szolgáltató központ						x					PE	egyéb	Egyedi	ME7
Pedagógiai szakszolgálatok fejlesztése	x			x							VTK	TOP+	Hálózatos	MH3
Többnyelvű iskolarendszer kínálati szélesítése	x										Közös	több	Egyedi	ME8
Veszprém–Lepsény vasútvonal újraindításának vizsgálata			x							x	Állam	Állam	Vonalas	MV4
Veszprémi Érseki Főiskola fejlesztése	x										Érsekség	egyéb	Pontszerű	MP9
Veszprémi Érsekség komplex fejlesztési programja - épületrekonstrukciók - négycsillagos szálloda konferenciatermekkel - borturisztikai bemutatótér - zárandokszállás vendéglővel - panorámaterasz, ajándékbolt - ostyasütési kiállítás							x	x	x		Érsekség	egyéb	Komplex	MK1

141. ábra: Beavatkozások és részletes célok – egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt beavatkozások

6.1.4 További tervezést igénylő projektötletek (részletes ismertetés nélkül)

Beavatkozás	Részletes célok (projektcsoportok)										Várható projektgazda	Várható finanszírozási forrás	Beavatkozás jellege	Azonosító
	Jövőorientált oktatás elősegítése	Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában	A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása	Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	Klímaadaptív városműködtetés	Gazdaságstírnzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása	Egész éves turisztikai profil fenntartása	Önszerveződő közösségek támogatása	Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése				
Egységes közterület-fejlesztési koncepció és masterterv a Mindszenty József utca környezetére					x						VMJV	VMJV	Pontszerű	TP1
Egységes térségi marketing								x		x	VMJV	f.n.	Egyedi	TE2
Építészeti és urbanisztikai felmérés, tervpályázat a városképtől elütő főbb épületek jövőképeinek meghatározására					x					x	VMJV	VMJV	Egyedi	TE3
Északi iparterületet tehermentesítő csapadékvíz-főgyűjtő csatorna építése				x	x						VMJV	TOP+	Vonalas	TV1
Fenntartható építkezések támogatása		x			x						VMJV	f.n.	Egyedi	TE4
Highlights of Veszprém								x		x	VMJV	f.n.	Egyedi	TE5
Inkluzív sportolási lehetőségek biztosítása										x	VMJV	f.n.	Hálózatos	TH2
Interkulturális érzékenyítő programok közszolgáltató intézményekben				x							VMJV	f.n.	Egyedi	TE6
Kőhid utcai honvédségi telephely funkcióváltásának koncepcióválasztása				x	x						VMJV	f.n.	Pontszerű	TP7
Körforgásos ipari klaszter működésének katalizálása					x						VMJV	VMJV	Egyedi	TE8
Közösségi alkotóműhely									x		VMJV	f.n.	Egyedi	TE9
Közszolgáltatók fenntarthatósági auditja				x	x						VMJV	f.n.	Egyedi	TE10
Közszolgáltatók okos auditja				x							VMJV	f.n.	Egyedi	TE11
Történelmi beépítések megőrzésének támogatása					x						VMJV	f.n.	Egyedi	TE12

142. ábra: Beavatkozások és részletes célok – további tervezést igénylő projektötletek

6.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása

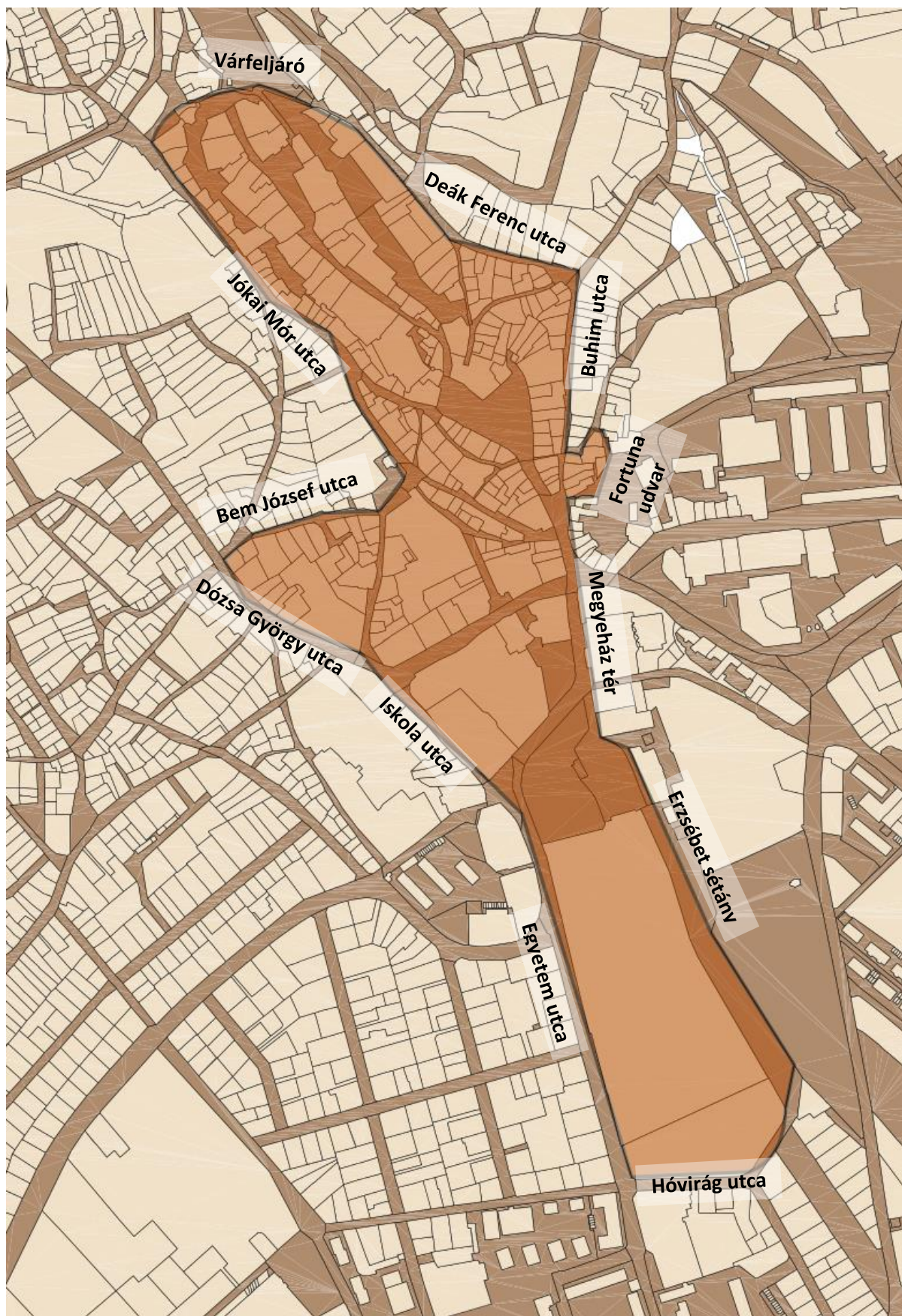
Veszprém kiegyensúlyozott társadalmi összetételéből és a területi különbségek alacsony szintjéből következően nincsenek a területén olyan érdemi szegregátumok vagy problémák más jellegű összpontosulásai, amik kirajzolnák akcióterületek kijelölésének szükségességét. Mindezekon túl a legtöbb városi fejlesztési igény, mely akár az önkormányzat, akár más szereplők részéről ismert, viszonylag egyenletesen oszlik el Veszprém területén. E mintázatban csak egy kivétel azonosítható: azok a városi, térségi és esetenként országos jelentőségű szolgáltatások, látványosságok és vonzerők, amik számos szempontból meghatározzák Veszprémet, elsősorban a tágan értelmezett belvárosban találhatóak. E területen belül kirajzolódik egy észak–déli tengely, amely olyan helyszíneket köt össze, amelyekre az elmúlt években jelentős konceptualizálási figyelem összpontosult, elsősorban azért, mert alulhasznosítottságuk érdekessé teszi koncentrált fejlesztésüket. E tengely két súlypontja a Vár, valamint a Pannon Egyetem alsó campusának környéke. Az akcióterület fejlesztése egyszerre szolgálhatja a város funkcionális központjának területi kibővítését (ezáltal egyenletesebb terhelését), új funkciókkal való kiegészítését, valamint a magas színvonalú felhasználói élményt kínáló városszövet hálózatosabbá válását az itt lakók és az ide látogatók számára.

Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
Vár– Egyetem- tengely	Úrkút utca - Várfeljáró - Patak tér - Jókai Mór utca - Toborzó utca - Bem József utca - Dózsa György utca - Iskola utca - Egyetem utca - Hóvirág utca - Erzsébet sétány - Megyeház tér - Szabadság tér - Fortuna udvar - Kereszt utca - Thököly utca - Buhim utca - Deák Ferenc utca	Veszprém fejlesztési céljaiból következik, hogy a közszolgáltatási, kulturális és idegenforgalmi kínálatot magas színvonalú, jó minőségű intézmények nyújtsák. Az alapfokú ellátások területileg egyenletesen helyezkednek el, a kínálat élvonalát viszont olyan egyedi intézmények képezik, melyek zöme a városközpontban található. Az akcióterület kijelölése e szolgáltatók, látványosságok, közterületek fejlesztése számára hivatott egységes, összehangolt kereteket biztosítani.

143. ábra: Akcióterületi kijelölés.

Az akcióterületben érintett projektek:

- EP1: Auer-ház rekonstrukciója
- EP2: CODE Digitális Élményközpont (Városi Művelődési Központ részleges hasznosításaként)
- EP8: Próbatermek és stúdiók (Városi Művelődési Központ részleges hasznosításaként)
- EP9: Ruttner-ház és Várbörtön rekonstrukciója
- EP10: Várkert – FiXir médiaművészeti kiállítótér
- VP18: Városháza rekonstrukciója
- VK2: Püspökkert és Kulturális negyed
- MK1: Veszprémi Érsekség komplex fejlesztési programja

144. ábra: A Vár–Egyetem tengely akcióterületi lehatárolása

6.3 Városi szintű beavatkozási területek részletezése

6.3.1 Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások

6.3.1.1 Veszprém Megyei Jogú Város egyedi beavatkozásai

Az egyedi beavatkozásoknak két altípusát különböztetjük meg: az egyediként, illetve a pontszerűként megnevezetteket. Ezek között érdemi definíciós különbség nincs, pusztán az jelenti a különbségtétel alapját, hogy a beavatkozásnak van-e értelmezhető fizikai kiterjedése (pontszerű) vagy nincs (egyedi). A különbség a megnevezés kódjában megjelenik (második betű E, illetve P – az első betű a projektmegvalósítót jelzi), de a számozásuk folyamatos.

Megnevezés	VP1 – Családsegítő Szolgálat épületének energetikai megújítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A Veszprémi Családsegítő és Gyermejkölési Integrált Intézmény Mikszáth Kálmán utca 13. sz. alatti épületének energiahatékonyság-fokozó gépészeti és szerkezeti felújítása.
Indoklás	Veszprémben hosszú ideje prioritás az önkormányzati tulajdonú épületállomány fenntartható, energiahatékony működésre való minél teljesebb átállítása; e folyamat részeként kerülne sor a Családsegítő Szolgálat főépületének energetikai megújítására is, összhangban a 2021–2027-es programozási időszak klímavédelmi és reziliencianövelő céljaival.

Megnevezés	VE2 – Egységes városplatform, digitális ügyintézés
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	Olyan online tér kialakítása, amely tetszőleges eszközzel hozzáférhetően, egységes keretek között biztosítja a városi ügyintézés, a városi szolgáltatások igénybe vételét, az önkormányzaton kívüli kompetenciák minél magasabb szintű integrálása mellett.
Indoklás	A városműködés digitalizálásának fontos részfeladata a lakossági szolgáltatások online térben való elérhetővé tétele. Az egységes keretek ennek kényelmét, vonzerejét tudják növelni.

Megnevezés	VE3 – EKF-eredmények továbbvitele a városi intézményrendszer segítségével
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Az EKF-cím kapcsán elindított új programok, fejlesztések arra érdemes részének továbbvitele oly módon, hogy tartalmuk integrálódik a tematikusan megfelelően kapcsolódó önkormányzati cégek és/vagy szervezeti egységek portfóliójába. Egy részüktől önfenntartó működés várható, máshol meglévő kapacitásokkal vagy többlet-erőforrásokkal biztosítható a működés folytatólagossága.
Indoklás	Az EKF-címhez számos olyan program és fejlesztés is kapcsolódik (kapcsolódni fog), ami eddig hiányterület volt Veszprémben és környékén. Ezek megőrzése, integrálása a városműködésbe és a városi intézményrendszerbe alapvető fontosságú a magas életminőség – mint alapvető városi stratégiai cél – biztosítása szempontjából.

Megnevezés	VP4 – Jutasi út – Kopácsi utca körforgalom
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Körforgalom létesítése a Jutasi út – Kopácsi utca kereszteződésben.
Indoklás	A sokágú, kedvezőtlen geometriájú, nagy forgalmú csomópontban rendszerek a balesetek, használata nehézkes, a lágy közlekedési módok számára különösen kedvezőtlen. A forgalombiztonság és a jobb kezelhetőség mindenki számára előrelépés lesz a körforgalmú kialakítással, a gyalogosok számára a több irányt lefedő gyalogátkelők létrehozása, a kerékpárosok számára pedig a nagy ívben kanyarodás egyszerűsödése külön előnyt jelent majd.

Megnevezés	VP5 – Komakút tér 2. energetikai, gépészeti korszerűsítése
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A Komakút tér 2. sz. alatti önkormányzati bérház energiahatékonyság-fokozó gépészeti és szerkezeti felújítása.
Indoklás	Az 1883-ban épült (de részben korábbi előzményekkel is bíró) bérház 1988-ban esett át utoljára nagyobb felújításon, amikor színészházat alakítottak ki benne, mely funkcióját 2016-ig őrizte. Állapota szükségessé teszi az átfogó energetikai, gépészeti korszerűsítést, hogy megfelelő színvonalú lakásokkal szolgálja a „VESZOL” Veszprémi Községi Lakásügynökség működési céljait.

Megnevezés	VP6 – Kreatívipari központ // Bútorgyár master plan
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködés 6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 8 – Egész éves turisztikai profil fenntartása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Komplex városfejlesztési beépítési javaslat – master plan – kidolgozása, ami részletes leírást és rajzokat ad a terület funkcionális felosztására, beépítésére, zöldterületi és tájépítészeti elrendezésére, főbb szabályozási mutatóira. A bútorgyár erőssége, hogy a városközpont közelében helyezkedik el. Kedvező adottságait figyelembe véve célszerű egy többfunkciós városszövet kialakítása, mely lakás-, iroda- közszolgáltatási és rekreációs kapacitásokkal is bír. Ezen javaslatok szempontokként jelenhetnek meg egy masterplan-pályázat kiírásában. A legjobb modell kiválasztását és elfogadását követően már alapvetően piaci, ingatlanfejlesztői aktivitással indulhat el a terület konkrét beépítése az önkormányzat szabályozói felügyelete alatt.
Indoklás	A Balaton Bútorgyár volt területe a Belváros keleti szélén az elkövetkező években átmeneti EKF-helyszíneként fog működni, de 2024-től szabadon alakítható a telek jövője, amihez körültekintő tervezés szükséges, de a kitűzött célok között szereplő kreatív-kulturális és K+F+I kapacitásnövelési tervek erősen indokolják, hogy e belvárosközeli területen a célokat támogatni képes struktúrájú új városrész alakulhasson ki.

Megnevezés	VP7 – Munkásszálló kialakítása a Házgyári út 1-ben
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a gazdasági kínálat alakításában 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Házgyári út 1-et zömében – a volt VÁÉV-munkásszállási szinteken – a Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét Programja használja, támogatott és segítői jelenléttel erősített lakhatást biztosítva marginalizált személyeknek. Az épület felső szintjein eredendően honvédségi szolgálati lakások épültek, melyek üresen állnak, ezekben alakíthatók ki munkásszállások.
Indoklás	A városban folyamatosan erős az igény a munkásszállások és bérlakások különféle kategóriáira, e projekt az egyszerűbb szállástípusok körét gyarapítaná.

Megnevezés	VP8 – Pápai út 37. rekonstrukciójának folytatása
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Pápai út 37. sz. alatti vegyes hasznosítású önkormányzati épület bérlakásainak, illetve az ott található családok átmeneti otthonának teljes körű – energetikai, szerkezeti, funkcionális – megújítása amortizációpótlási, illetve a változó igények lekövetését szolgáló céllal.
Indoklás	Az épületben 2019-ben elkészült egy 80 fős munkásszálló, az érintett épületrész részleges felújításával, e folyamat továbbvitelét, ezzel a városi lakhatási kínálat belépő szintjeinek minőségi kínálatfejlesztését célozza a projekt.

Megnevezés	VE9 – Részvételi városfejlesztés erősítése
FVS cél(ok)	9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Megtartó város
Tartalom	Az érintettek bevonása minden felmerülő rendezési és fejlesztési beavatkozás során. Olyan menetrend kidolgozása, amellyel a város elköteleződik a lakosság minél szélesebb körű bevonása mellett. A részvétel hatékonysága érdekében szakmai támogatásra van szükség, hiszen az érintettek jellemzően nem ismerik a tervezési szabványokat és a jogszabályi kereteket, emellett a szakemberek közvetíteni tudnak a döntéshozók, a városvezetés és a lakosság között. Szükséges, hogy a város előre biztosítsa a megfelelő időkereteket, és eleve azok beépítésével tervezze a munkáját.
Indoklás	A városrendezési és fejlesztési feladatok kapcsán jogszabályban definiált követelmény az érintettek bevonása azonban a gyakorlatban ez csak ritkán biztosított. A magasabb szintű állampolgári kontroll rendkívül hatékonyan járul hozzá ahhoz, hogy a városlakók a magukénak érezzék a környezetüket, hogy a beavatkozások a lehető leginkább konszenzuálisak legyenek, de mindezekon felül közösségszervező és fejlesztő hatásuk is erős.

Megnevezés	VP10 – Séd vízminőség-védelme
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A volt Bakony Művek területén feltárt, fenyegető triklór- és tetraklór-etilén-szennyezés felszámolása.
Indoklás	Fennáll a veszélye, hogy a volt Patyolat-telephelyből a földre került szennyezés idővel eléri a Sédet, illetve a veszprémi ivóvízbázist, így célszerű minél hamarabb elhárítani e rizikót.

Megnevezés	VP11 – Séd-parti játszótér-megújítás a volt vidámparki kapunál
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A volt vidámpark Békás-kapu néven ismert bejárata közelében fekvő Mocorgó játszótér komfortszint-növelő és amortizációpótló megújítása.
Indoklás	A Veszprém-völgyben a volt vidámpark területén két játszótér fekszik egymás szomszédságában. A Séd déli partján működő Népmesék játszótér felújítására 2022-ben sor került, az északi parton található Mocorgó játszótér azonban nem; így a megfelelő amortizációpótlás, valamint a változó igények követése érdekében aktuális feladat a megújítása.

Megnevezés	VE12 – Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés – létesítmény- és energiamenedzsment, forgalomirányítás, kártyarendszer, beléptető rendszer, fizetési modul
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Egységes, okos városirányítási és -tervezési rendszer kialakítása, amely digitális alapú működéssel képes a strukturált adatgyűjtésre, kereteket biztosít az ezen adatokra épülő tervezéshez, de konkrét létesítmény- és energiamenedzsment-feladatok ellátására, valamint forgalomirányítási és fizetési modulokkal is rendelkezik, továbbá alkalmas kártya- és beléptetői rendszerek integrálására is. Szorosan kapcsolódik a VE16 Üzemeltetést támogató hivatali szoftver, a VH12 Smart Veszprém: Közvilágítás megújítása, valamint a VH13 Smart Veszprém: Modern parkolási rendszer kiépítése projektekhez. Egyfelől e projektek számára is átfogó keretet nyújt, másfelől magában foglalja azon modulokat, amelyek túl kicsi méretűek lennének az önálló projektként való nevesítéshez.
Indoklás	Veszprém városirányításában csak igen korlátozottan van jelen a strukturált adatgyűjtés, aminek a megfelelő digitális eszközök, illetve összekötöttségük hiánya is oka, enélkül jelentős munkaigénnyel járna az adatgyűjtés. Emiatt számos ráépülő szolgáltatás sem biztosítható a jelen informatikai háttérrel. A projekt egy komplex rendszer kialakítására irányul, mely lehetővé teszi a fent leírt digitális tevékenységek megvalósítását.

Megnevezés	VP13 – Szociális ellátó funkciók elhelyezése a Jutasi út 20. sz. alatti volt honvédségi toborzóközpont helyén
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A városi szociális ellátóintézmények kapacitásfejlesztése a volt honvédségi toborzóközpont helyén. A pontos funkció – idősellátás, fogyatékkal élők rehabilitációja, tanácsadás stb. – a részletes tervezés függvényében alakulhat ki.
Indoklás	A Magyar Honvédség átadta a városnak a hosszabb ideje nem használt Jutasi úti toborzóközpontot, ezzel is csökkentve a város belterületén jelen lévő honvédségi zárványok kiterjedését. A helyszín hasznosítására a szétszórtan, nem mindig ideális körülmények között működő városi szociális ellátóintézmények számára történne kapacitásfejlesztés.

Megnevezés	VP14 – Táborállás parkolóház
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Parkolóház építése a Jutasi úti lakótelepen, ezzel a közterületi parkolási terhelés csökkentése.
Indoklás	A Jutasi úti lakótelep közterületeinek igen nagy hányada szolgál parkolási célokat, elvéve ezzel a helyet más, az életminőséget potenciálisan emelő funkciók előtt. A parkolóház építése e parkolási terhelés csökkentését célozza.

Megnevezés	VE15 – Új turisztikai profil
FVS cél(ok)	8 – Egész éves turisztikai profil fenntartása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása 10 – Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Helyieknek szóló séták tervezése, valamint a helyi és külföldi célközönség számára iránymutató és tájékoztató jelleggel bíró „Act like a Veszprémer” térkép évenkénti frissítése és folytatása. Aktív turisztikai élmények újragondolása civil és piaci szereplők bevonásával, melyekhez hazai és külföldi példák is útmutatóul szolgálhatnak.
Indoklás	A belföldi és külföldi vonzerő növelése érdekében erősítendő a turisztikaidesztináció-menedzsment, amiben Veszprém turisztikai irodája – a Magyar Turisztikai Ügynökséggel együttműködve – koordinátori szerepben léphet fel, biztosítva olyan új turisztikai kínálati elemek kialakítását, melyek fokozzák a város vonzerejét és segítenek frissen, az aktuális turisztikai trendekkel naprakészen tartani annak kínálatát.

Megnevezés	VE16 – Üzemeltetést támogató hivatali szoftver
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	Háttérszoftver beszerzése a VE12 Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés projektben leírt egységes, okos rendszerhez.
Indoklás	Veszprém városirányításának digitalizációjához elengedhetetlen egy megfelelő szoftver beszerzése, amely képes kezelni a felmerülő adatgyűjtési, -megosztási, nyilvántartási, folyamatmenedzsment- és egyéb hivatali működési feladatokat.

Megnevezés	VP17 – Vackor Bölcsőde újjáépítése
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A Halle utca 1. sz. alatti Veszprémi Vackor Bölcsőde épületének teljes körű – energetikai, szerkezeti, funkcionális – megújítása annak avulása miatt.
Indoklás	Az épület az 1970-es évek közepén épült, állapota indokolja a teljes körű felújítást.

Megnevezés	VP18 – Városháza rekonstrukciója
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A Városháza épületének energetikai, funkcionális és esztétikai megújítása, Veszprémi egyik prominens épületeként idegenforgalmi vonzerőszerépének erősítése, a primer funkcióival összeegyeztethető módokon.
Indoklás	A projekt célja az épület funkcióinak közelítése a kortárs használati igényekhez, valamint üzemeltetési hatékonyságának növelése és karbonlábnyomának csökkentése.

Megnevezés	VE19 – Városom Veszprém – zöld szemléletformálás
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködés 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A zöld ügyek iránti elköteleződésről szóló szemléletformáló programok szervezése a Veszprémben élők számára.
Indoklás	Lakossági szemléletformálás a zöld átállás elemeinek elfogadása, a mindennapok részévé alakítása érdekében. Veszprém természeti adottságait tekintve kifejezetten zöld város, ennek fenntartása, megőrzése a lakosság hozzáállásán is múlik, éppen ezért elengedhetetlen ilyen jellegű képzések és programok biztosítása.

Megnevezés	VE20 – Várostörténeti monográfia
FVS cél(ok)	7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Megtartó város
Tartalom	Komprehenzív várostörténeti monográfia készítése, célszerűen építve a Veszprém Várostörténeti Monográfia Bizottság eddigi tevékenységére és a nagyszámú specifikus helytörténeti munkára, illetve azok szakértői szerzőire.
Indoklás	Veszprémben hosszabb ideje jelentős a helytörténeti és lokálpatrióta aktivitás, amit több civil szervezet és intézmény, például a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület, MNL Veszprém Megyei Levéltára, városrészi egyesületek is számottevő mértékben támogatnak; tevékenységüknek a veszprémi lokálpatriotizmus erősítésére és a városhoz való kötődésre gyakorolt hatása is igen nagy jelentőséggel bír. E kulturális háttér számos értékes várostörténeti kiadványt eredményezett, azonban átfogó városi monográfia mindeddig nem készült; e hiányt hivatott a projekt pótolni.

Megnevezés	VE21 – V-Busz önfenntartó elektromosautóbusz-üzemeltetés
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A rendelkezésre álló központi töltőegységek és töltőfejek mellé napelemek, energiatároló, sofőrpihenő és ügyfélszolgálat kialakítása a Haszkovó fordulóban.
Indoklás	A már üzembe állt elektromos autóbuszok önfenntartó üzemeltetését teszi lehetővé a töltőrendszer további elemeinek kiépítése. A töltőkapacitás hasznosítását segíti a sofőrpihenő, melyhez ügyfélszolgálat is társulhat.

Megnevezés	VE22 – V-Busz telephelyfejlesztés
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Saját iroda, telephely, mosó biztosítása a helyi közösségi közlekedést ellátó V-Busz számára.
Indoklás	A V-Busz 2033-ig rendelkezik közszolgáltatási szerződéssel, de megalakulása óta nem rendelkezik saját irodákkal, telephelyekkel vagy mosóval, e kapacitásokat jellemzően bérl. A hosszú távú működés stabilitásához járul hozzá, ha saját infrastruktúra segítheti a szolgáltatásnyújtást.

6.3.1.2 A Veszprém–Balaton Zrt. releváns tervezett egyedi beavatkozásai (releváns EKF-projektek)

Megnevezés	EP1 – Auer-ház rekonstrukciója
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Auer Lipót hegedűművész, zenepedagógus (1845–1930) országosan védett műemlék szülőházának teljes körű felújítása két külön bejárattal rendelkező lakóegység kialakításával. Sümegi Elemér hegedűkészítő látványműhelyének az épület keleti oldalán elhelyezkedő harmadik lakóegység fog helyet adni.
Indoklás	A fejlesztés méltó környezetet biztosít a világhírű Auer Lipót emlékének ápolására, növeli Veszprém kulturális láthatóságát, a látvány-hegedűműhely beköltöztetésével pedig fontos látványosságként is szolgál.

Megnevezés	EP2 – CODE Digitális Élményközpont (Városi Művelődési Központ részleges hasznosításaként)
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Digitális múzeum, kiállítótér, klasszikus kulturális és művészeti tartalmak újszerű audiovizuális formátumon keresztül elérhető bemutatása.
Indoklás	A helyszín a digitális múzeum mint műfaj nemzetközi népszerűségére és újszerűségére alapozva kíván regionális szinten is ritkaságszámba menő attrakciót létrehozni Veszprémben, amely a digitális művészetekkel való magas szintű kompatibilitásával a város kreatív-kulturális szerepkörének erősítéséhez is hatékonyan képes hozzájárulni.

Megnevezés	EP3 – Co-working iroda
FVS cél(ok)	9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Megtartó város
Tartalom	A 14-20 éves fiataloknak szabadidejük tartalmas eltöltésére, önfejlesztésre a korosztály igényeire szabott, érdeklődésükre számot tartó rendezvénysorozat segítségével helyet és lehetőséget biztosítani kívánó <i>Lovagterem projekt</i> egyik fejlesztése egy közösségi iroda létrejötte.
Indoklás	A szabadúszók számára létesítendő közösségi iroda nonprofit módon ad lehetőséget a megfelelő munkakörülmények biztosítására, növeli a város megtartó erejét, illetve közösségi helyszínt is kínál.

Megnevezés	EE4 – Jutasi Piknik
FVS cél(ok)	7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Megtartó város
Tartalom	Közösségfejlesztő helyi fesztiválok sorozata a Jutasi úti lakótelepen, melyek középpontjában kifejezetten a lakossági bevonás, a közösségfejlesztés, a közösségi tervezés és általában a valahová tartozás érzésének gondozása áll.
Indoklás	Cél a helyi lakosság identitásának és kohéziójának erősítése egy hosszú távon fenntartható, önműködő kezdeményezés keretein belül.

Megnevezés	EP5– Kiskuti Csárda rekonstrukciója néprajzi központként
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Séd völgyében álló Kiskuti Csárda egyike Veszprém kultikus vendéglátóhelyeinek, mely ugyan bezárt, de e projekt részeként 2023-ra helyreáll eredeti funkciója egy hagyományos, a népi kultúra jegyeit magában hordozó, a néprajzi örökség számos szeletét bemutató vendéglátóhelyként.
Indoklás	A Kiskuti Csárda rekonstrukciójának folytatásával lehetőség van a meglévő kulturális kínálatot értékmegőrző elemekkel bővíteni.

Megnevezés	EP6 – Művészszállás – Felhősi-ház, Csutorás utca 1.
FVS cél(ok)	7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Megtartó város
Tartalom	Bázis létesítése művészek meghívásához, akik rezidensprogram-jelleggel időt tölthetnek Veszprémbe, közben szerepet vállalva workshopokban, rendezvényeken.
Indoklás	A projekt a kultúraközi kapcsolatteremtést, a különbözőség egyes eseteinek bemutatását – ezáltal a művészetfogyasztási befogadókészség fejlesztését – szolgálja különféle európai országokban élő kreatív alkotók rezidenciájellegű meghívása révén.

Megnevezés	EE7 – Nyelvi készségek fejlesztése közszolgáltató intézményekben, nyelvi helpdesk
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	Képzések, oktatások indítása, amelyek a kulturális intézményekben dolgozó szakemberek kompetenciáit erősítik, segítik őket a mindennapi munkában, olyan területeket fejlesztve, amelyek a magasabb szintű munkavégzéshez szükségesek. A nyelvi készségek színvonalának erősítéséhez szorosan kapcsolódik a nyelvi helpdesk megszervezése, amely segítséget nyújt az idegenajkú ügyféllel való kapcsolattartás esetén, hogy az ügyintézők a megfelelő képességek birtokában legyenek az ügyfelek tájékoztatása, a nekik való segítségnyújtás során. Mindezen projektek mellé érdemes bevezetni az interkulturális érzékenyítő modult – ld. TE6 – is.
Indoklás	A veszprémi intézmények munkatársainak képzése, tudásátadási programokon való részvétele (kommunikációs képzés, nyelvi képzés stb.) hozzájárul ahhoz, hogy akár az EKF-címviselési évtől a veszprémi kulturális intézményekben látogató turisták az elvárható legmagasabb színvonalú kulturális szolgáltatásokat vehessék igénybe.

Megnevezés	EP8 – Próbatermek és stúdiók (Városi Művelődési Központ részleges hasznosításaként)
FVS cél(ok)	7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Megtartó város
Tartalom	A volt Városi Művelődési Központ épületének egy része zenei produkcióknak fog próbahelyet, hangstúdiót kínálni. Lehetőséget biztosít majd képzőművészeknek, fotósoknak, filmeseknek, vizuális művészeknek alkotóműhely kialakítására, otthont ad az EKF komplex zenei képzésének, a Hangjáték könnyűzenei oktatási bázisának, a Hangár Könnyűzenei Központnak. Kialakításra kerülnek közösségi terek, amelyeket az épületet használó művészek, de akár más civil kezdeményezés is használhat.
Indoklás	Az intézmény létrehozásának célja, hogy különböző művészeti ágak képviselői egymás mellett tudjanak alkotni, működni, tevékenységükkel egymást ösztönözni; illetve hogy hozzáférhető alkotói és közösségi térként a veszprémiek közösségének építéséhez is hozzájáruljon.

Megnevezés	EP9 – Ruttner-ház és Várbörtön rekonstrukciója
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Vár utca 19. sz. alatt, a Veszprémi Törvényszék épülete alsó szintjein található Várbörtön Múzeum felújítása, rendezése és a jelenleg benne található börtönkiállítás tartalmi fejlesztése és megújítása, valamint a közvetlenül alatta fekvő Ruttner-ház (Jókai Mór utca 8.) átalakítása hostellé, látogatóközponttá és osztálykirándulási bázissá, továbbá lift építése a két épület között, mellyel lehetővé válik, hogy a Várbörtön ne csak a Törvényszék működési területén keresztül legyen elérhető.
Indoklás	A Vár turisztikai kínálatának erősítése, illetve új típusú szálláslehetőség biztosítása.

Megnevezés	EP10 – Várkert – FixIr médiaművészeti kiállítóter
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A volt Várkert étterem konyhájának átalakítása kiállítóterré, ami egyaránt alkalmas akár 3D-s, minden falat használó vetítésre és hagyományos installációjú kiállítások megrendezésére, illetve ezek vegyítésére is. A nagy fényerejű, nagy felbontású projektorok mellett számítógépek, mozgásérzékelők, lidarok, irányított hangok teszik interaktívvá a kiállítóteret. A Várkert Sziklay János utca felé történő megnyitásával új módon válik elérhetővé a Várbörtön Múzeum is.
Indoklás	A FixIr médiaművészeti központ a kortárs művészeti értéket kiállítóhelyszíneként bemutatva növeli a Művészetek Háza kínálatát és láthatóságát. A Várkert konyhájának kiállítóterré alakításával lehetőséget kapnak a mai kor igényeit kiszolgáló művészeti programok. A Várkert Sziklay János utca felé történő megnyitásával bővülnek a Vár megközelíthetőségének lehetőségei is, egyik alapvető problémáját – a belépési pontok szűkösségét – oldva ezzel.

Megnevezés	EE11 – Zenei oktatást mindenkinek
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 8 – Egész éves turisztikai profil fenntartása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Új közösségi zenei modell kialakítása az élményszerzés és a közösségépítés dominanciájával, a lehető legtöbb embert érve el Veszprémben és környékén azzal, hogy jártassá váljon valamilyen hangszeren történő zenélésben és/vagy a kóruséneklésben.
Indoklás	A Hangjáték missziója a veszprémi és környékbeli zenei kultúra fejlesztése, célja, hogy Veszprémben éljen a legtöbb zenélő ember Magyarországon – híven a 2019-ben elnyert UNESCO A zene városa címhez.

6.3.1.3 Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt egyedi beavatkozások

Megnevezés	ME1 – Hátrányos helyzetű munkaerőpiaci szereplők készségfejlesztése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	Kötött, formális képzések és kötetlenebb, nem-formális készségfejlesztő foglalkozások biztosítása olyan munkaerőpiaci szereplők számára, akik képzettségi szintjük, korlátos életvezetési ismereteik, kapcsolatitőke-hiányuk, marginalizált élethelyzetük, fogyatékosságaik miatt önerőből nem vagy nehezen tudnak megfelelő munkaerőpiaci pozíciót találni.
Indoklás	A munkaerőpiacról valamilyen okból kiszoruló (vissza)integrálása evidens cél, mely a társadalmi kohézió és a szolidaritás erősítésén felül a közösség-ellenes viselkedésformák és életstratégiák ellenében is alternatívát kínál.

Megnevezés	MP2 – Közösségi raktár
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A VKSZ Zrt. tervei között szerepel egy veszprémi raktár és egy csomagfiók szolgáltatás létrehozása. Míg előbbi az alapanyag-ellátást biztosíthatja hosszú távon, diszruptív sokkok hatásait is csökkentve adott esetben, az utóbbi a lakosság felé kínál új szolgáltatást: minden érdeklődő lakos fiókot nyithat, ahová bármilyen csomagja biztonságosan és könnyen kézbesíthető.
Indoklás	A koronavírus-járvány során tapasztalt logisztikai nehézségek ráirányították a figyelmet az ellátási láncok sérülékenységre és a szállítmányozási reziliencia fontosságára. A lakossági fiókok kényelmi szolgáltatást kínálhatnak, időt és stresszt takarítva meg a kézbesítővel való személyes időpont-egyeztetések terhéért átvállalva.

Megnevezés	ME3 – Kutatás-fejlesztési szolgáltatások civil, nonprofit szervezeteknek
FVS cél(ok)	6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A helyi társadalmi csoportok igényeit és kérdéseit egyetemi tantárgyak közé vagy különböző tanszékeken zajló kutatásokba beemelő kezdeményezés, melyben a résztvevő civil csoportok mindvégig aktívan részt vesznek, gyakorlati tapasztalataikkal segítve az oktatás és kutatás megalapozottságát.
Indoklás	Az egyetemek társadalmi és gazdasági együttműködésekben játszott kiemelt szerepét hangsúlyozza a scienceshop-konceptió, aminek adaptálása a Pannon Egyetem számára is megfontolandó lehet.

Megnevezés	ME4 – Művészeti képzések körének szélesítése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	Az EKF művészeti, kulturális célkitűzéseivel szervesen kapcsolódó kínálatbővítés olyan alap- és középszintű oktatási kapacitásokkal, amelyek a zene és a képzőművészet hagyományos ágain felül a kortárs, digitális alapú alkotási formák terén is fontos szellemi bázist nyújtanak. Kapcsolódik az EE11 Zenei oktatás mindenkinek és az EP8 Próbatermek és stúdiók projektekhez.
Indoklás	A képzések bővítése növelné Veszprém szerepét a kulturális és kreatív mezőnyben, valamint gondoskodik a helyi alkotói utánpótlásról, egyúttal erőforrást biztosítana a helyi oktatási intézmények számára.

Megnevezés	ME5 – Nyitott Egyetem – az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek kiterjesztése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	Ismeretterjesztő előadások szervezése, egyetemi előadások megnyitása az érdeklődők számára a Pannon Egyetemen.
Indoklás	A projekt a széles körben elérhető készségfejlesztést, illetve az aktív időskort is támogatja.

Megnevezés	ME6 – Nyugat-magyarországi autóiipari együttműködés
FVS cél(ok)	6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 10 – Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A járműgyártás, a járműalkatrész-gyártás és a gépipar legmeghatározóbb vállalati szereplőinek a térségben működő gép- és járműipari klaszterek közreműködésével való összekapcsolása a tudásmegosztás, a legjobb gyakorlatok megismerése és átvétele, valamint a termelési és logisztikai kapacitások, szállítói kapcsolatok kiaknázása érdekében.
Indoklás	A Nyugat-Magyarország Gazdasági Övezet legmeghatározóbb gazdasági ágazata a járműgyártás, járműalkatrészgyártás és a gépipar, melyek erős jelenlétére alapozva érdemes minél inkább fokozni az ágazati szinergiák kihasználását.

Megnevezés	ME7 – Pannon Egyetem vállalkozás-, piac-, termék- és folyamatfejlesztő szolgáltató központ
FVS cél(ok)	6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A központ által kínált szolgáltatási portfólió a magasabb hozzáadott értéket jelentő termékek fejlesztésére, a termelő és üzleti folyamatok, valamint az ezekhez illeszkedő ellátási láncok optimalására fókuszál.
Indoklás	Az egyetemen meglévő tudásmennyiség helyi gazdaságélénkítésbe való becsatornázása növeli Veszprém és az itteni vállalkozások versenyképességét, elősegíti magasabb hozzáadott értéket előállító további vállalkozások és hozzájuk kapcsolódóan további magasan képzett munkavállalók Veszprémbe települését.

Megnevezés	ME8 – Többszintű iskolarendszert kínálati szélesítése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	A projekt konkrét tartalma széles skálán mozoghat a kialakuló partnerségek és lehetőségek függvényében. Az egyik forgatókönyv egy olyan 12 osztályos képzés indítása lehet, amely egy angolszász partnerintézmény akkreditációjához kapcsolódik, ezért nem feltétlenül követi a magyar tanrendet, ugyanakkor élvezheti valamelyik létező veszprémi intézmény gesztori közreműködését. A szükséges gyerekszám biztosítását elősegítheti, ha dedikált kollégiumi kapacitás is társul az oktatás mellé.
Indoklás	Az eddigi trendek alapján várható, hogy Veszprémben is megnövekszik az idegenajkúak aránya. Más anyanyelvvel érkező gyerekek is kerülhetnek a veszprémi oktatási intézményrendszerbe, és nem is maradnak feltétlenül sokáig Veszprémben és/vagy Magyarországon ahhoz, hogy cél legyen a teljes értékű nyelvi integrációjuk. Magas vásárlóerejű és társadalmi tőkés családok városba vonzása esetében is fontos lehet, hogy magyarul nem tudó gyermekük oktatására lehetőség nyíljon. Ezen felül – különféle okokból – a magyarajkú veszprémi és környékiek ugyancsak igényt tarthatnak az idegen – célszerűen leginkább angol – nyelvű képzésekre.

Megnevezés	MP9 – Veszprémi Érseki Főiskola fejlesztése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Főiskola célja egy olyan összetett szervezet- és tartalomfejlesztési folyamat elindítása, amely nemcsak a szakok számának növelésével és a képzési területek bővítésével – új gazdasági, szociális szükségletekre válaszokat kínáló interdiszciplináris szakok indításával – jár, hanem olyan tehetséggondozó, mentálhigiénés, lelki- és hivatásgondozó, valamint pasztorális szolgáltatások felépítésével is, amelyek társadalmi és egyházi igényekre egyaránt hatékonyan reagálnak.
Indoklás	A Veszprémi Érseki Főiskola diáklétszáma meglehetősen alacsony, így nem járul hozzá számottevően Veszprém egyetemi városi szerepköréhez. A képzések újrastrukturálása változtathat ezen, fokozva egyúttal Veszprém versenyképességét is.

6.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások

6.3.2.1 Veszprém Megyei Jogú Város nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozásai

Megnevezés	VK1 – Jutaspusztai járdák és kerékpárutak, szabályozásiterv-módosítás
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A kifejezetten rossz állapotú jutaspusztai közlekedési felületek komplex megújítása, különös figyelemmel a gyalogos és kerékpáros közlekedés megfelelő feltételeinek biztosítására – ahol arra szükség mutatkozik, önálló infrastruktúraelemekkel; illetve az egyéb elemek megfelelő használhatóságának biztosításával.
Indoklás	A közlekedési felületek erősen leromlott állapotúak, többnyire szilárd burkolat nélküliek. Az érintett utcákban a biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeit, a megfelelő szintű közvilágítást és az egységes zöldfelület kialakítást is biztosítani kell.

Megnevezés	VK2 – Zöld város és Kulturális negyed
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	E komplex projekt két folyamatban lévő, egymással szorosan összefonódott beavatkozás elemeit foglalja össze. Ezek részét képezi a campus és a liget közti kerítés elbontása, a liget zöld állományának felrészítése, a Zeneiskola előtti parkoló parkra cserélése (helyette új mélygarázzsal a campuson), a Kálvária-domb rehabilitációja, kávézó és játszótér építése, új okospadok és közvilágítás, botanikai kert létesítése és a Laczkó Dezső Múzeum komplex felújítása. A mélygarázs földemjén szabadtéri lelátó, pihenő, kültéri fitness, sport park, gördeszkapálya létesül.
Indoklás	A beavatkozáscsokor hozzájárul a funkcionális belváros déli irányú kiterjesztéséhez, kínálatában és kialakításában annak szerves részévé teszi a Pannon Egyetem alsó campusa és az Erzsébet-liget által meghatározott területet. E kiterjesztés egyfelől zöldfelülettel bővíti a funkcionális belvárost, másrészt komplexebb szolgáltatási mixet is létrehoz abban.

Megnevezés	VK3 – Vasútállomás térségének megújítása
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés 8 – Egész éves turisztikai profil fenntartása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Az állomásépület részleges felújítása, az állomási bekötőút burkolatcseréje, a buszmegálló környezetrendezése, új parkoló kialakítása a rakodóépület helyén, az állomás előtti hajléktalanok nappali melegedőjének bontása a funkció átköltöztetésével a valamivel távolabbi MÁV-szálló épületébe. A projekt számos érintett szereplő közreműködését kívánja meg, így a MÁV Csoport, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Alapítvány, a Magyar Közút Zrt., és az önkormányzat is bír feladattal a megújítási beavatkozásokban.
Indoklás	A vasútállomás és környékének leromlott állaga, alacsony komfortfokozata rontja a város vonzerejét, hiszen annak egyik kaputérségéről van szó. Állapota hasonlóképpen negatívan hat a vasút mint fenntartható közlekedési mód használatára is, így komplex megújítása egyértelmű városi érdek.

6.3.2.2 Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt nagyobb városi területre kiterjedő beavatkozás

Megnevezés	MK1 – Veszprémi Érsekség komplex fejlesztési programja
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 8 – Egész éves turisztikai profil fenntartása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A Vár – nagyrészt érsekségi tulajdonú – épületállománya átfogó megújítása részeként 15 épület esetében kerül sor restaurációra és/vagy korszerűsítésre, továbbá négycsillagos szálloda létesül konferenciatermekkel, borturisztikai bemutatótér, zárandokszállás, vendéglő, panorámaterasz, ajándékbolt és ostyasütési kiállítás nyílik. Ezen túl egységes rendszerben újul meg a Vár látogatómenedzsmentje, jegyrendszere és sétaútvonal-kínálata, új köztéri installációk által kísérve.
Indoklás	A Vár mai állapotával kapcsolatban alapvető észrevétel a relatív funkcióhiány és így a terület turisztikai és élhetőségi potenciáljának részleges kihasználtsága. Az Érsekség komplex fejlesztési programja új látványosságokkal, a várbeli látogatóélmény fokozásával és élettelebb megjelenést kínáló funkciókkal kívánja egyszerre bevonni a Várat Veszprém életébe és fokozni vonzerejét az ide látogatók számára.

6.3.3 Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)

6.3.3.1 Veszprém Megyei Jogú Város hálózatos, vonalas beavatkozásai

Az „átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek” két altípusát különböztetjük meg: a hálózatos, illetve a vonalas fejlesztéseket. A különbség a megnevezés kódjában megjelenik (második betű H, illetve V – az első betű a projektmegvalósítót jelzi), de a számozásuk folyamatos.

Megnevezés	VH1 – Bérlekások magánpiacának hatékonyságnövelése városszerte
FVS cél(ok)	2 – Erős jelenlét a lakhatási kínálat alakításában
FVS dimenzió(k)	Megtartó város
Tartalom	A „VESZOL” Veszprémi Közösségi Lakásügynökség Nonprofit Kft. működésén belül a portfóliógazdálkodási elemek erősítése, nem városi tulajdonú lakások kiadási célú üzemeltetésének fokozódó átvétele, ezáltal olyan bérlakásportfólió kialakítása, ami Veszprém-szerte kiegyensúlyozott területi eloszlásban képes különböző élethelyzetekhez, családösszetételekhez és anyagi lehetőségekhez illeszkedő lakhatási megoldásokat kínálni az itt élők és az ide költözők számára.
Indoklás	Az önkormányzati tulajdonú bérlakásállomány csekély, érdemi növelése hosszú távon sem valószínű. A VESZOL által képviselt innovatív lakásügynökségi modell azonban kiválóan alkalmas más tulajdonú lakások kölcsönösen előnyös, önkéntes alapú bevonására is a bérlakásportfóliógazdálkodásba, így számottevően is szélesítheti a városi szociális és piaci bérlakás kínálatot. Ennek evidens előnye lenne, hogy a legkülönbélebb társadalmi és gazdasági helyzetű veszprémiek és ide költözők találhatnának könnyebben és jobb áron lakhatási lehetőséget, ekképp Veszprém megtartó- és vonzereje egyaránt gyarapodna.

Megnevezés	VH2 – Biodiverzitás-fenntartó programok
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	Olyan területi beavatkozások elindítása, melyek óvják vagy helyreállítják a természetes ökoszisztémákat a városban található barnamezős területek zöldítésével, általában a zöldterületek arányának növelésével, kisléptékű természeti rezervátumok kialakításával; ekképp járulva hozzá a légköri széndioxid megkötéséhez, a hőszigetek hatásának mérsékléséhez és a fontos helyi állatfajok, például madarak és porzórovarok jelenlétének fenntartásához. A szemléletformálás és a városlakók bevonása („citizen science”) a természetalapú megoldások kivitelezésébe és utókövetésébe játékos adatgyűjtési akciók (városiszmog- és hőmérsékletmérés, madármegfigyelés) vagy a zöldítéssel kapcsolatos feladatok révén is lehetséges.
Indoklás	Korábbi projektelőzmények (pl. a Vadvirágos Veszprém program) alapján mód nyílt olyan klímaadaptív városi megoldások beépítésére, amelyek segíthetik helyreállítani a környezet természetes ellenállóképességét. Erre az egyre szélsőségesebb időjárási állapotokra való felkészülés részeként nagy szükség van; a lakossági bevonásra épülő projektelemek pedig e felkészülés tudatosságát segíthetik szélesebb körben elterjeszteni.

Megnevezés	VH3 – Helyi e-közbringarendszer térségi bővítési lehetőséggel
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés 7 – Nemzetközi szinten is látható kulturális kínálat biztosítása 8 – Egész éves turisztikai profil fenntartása 10 – Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Elektromos rásegítéssel kerékpárokból álló közösségi kerékpárrendszer kiépítése Veszprémben tíz gyűjtőállomással és száz kerékpárral, valamint a későbbi bővítés lehetőségével oly módon, hogy az ne csupán Veszprémben, hanem a tágabb Bakony-Balaton régióban is megvalósulhasson akár folyamatos továbbfejlesztéssel és terjeszkedéssel is.
Indoklás	A közösségikerékpár-rendszerek egyfelől turisztikai vonzerővel bírnak, másfelől a helyben élők számára is hasznos kiegészítői lehetnek a közösségi közlekedési rendszernek, „last mile” jelleggel segítve például a már sétátvon túl lévő célpontok elérését a vasútállomástól vagy az autóbusz-állomástól. Veszprém és környéke domborzati viszonyai miatt kifejezetten célszerű elektromos rásegítéses kerékpárokat alkalmazni, ami kiemelkedő lehetőséget nyújt a projekt környezeti fenntarthatósági potenciáljának kiterjesztésére is, hiszen míg kerékpárja igen sok helyinek van, addig elektromos rásegítéses kerékpárja már nem, azaz a rendszer olyanokat is átcsábíthat fenntartható közlekedési módok használatára, akik hagyományos kerékpárok használata esetén erre nem lennének nyitottak.

Megnevezés	VH4 – Idősellátó intézmények energetikai megújítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Az e téren hiányosságokat mutató idősothtonok, idősklubok és gondozási központok épületeinek energiahatékonyság-fokozó gépészeti és szerkezeti felújítása.
Indoklás	Veszprémben hosszú ideje prioritás az önkormányzati tulajdonú épületállomány fenntartható, energiahatékony működésre való minél teljesebb átállítása; e folyamat részeként kerülne sor a nem kellően energiahatékony idősellátási intézményi telephelyek energetikai megújítására is, összhangban a 2021–2027-es programozási időszak klímavédelmi és reziliencianövelő céljaival. A VH5-ös projekttől technikai okokból került szétválasztásra, mivel mindkét beavatkozásra pályázható ugyan TOP Plusz forrás, de más prioritásokból.

Megnevezés	VH5 – Idősellátó kapacitások fejlesztése
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	A Török Ignác utcai 10. sz. alatti 1. sz. Idősek Otthona konyhabővítése és a statikai problémák jeleit mutató falak állagmegóvása; a Hóvirág utca 14. sz. alatti 3. sz. Idősek Klubja és 2. sz. Gondozási Központ felújítása, a konyha és a kert megújításával.
Indoklás	Az idősellátó kapacitásoknál felmerülő funkcionális és állagbeli hiányosságok pótlása különösen fontos kérdés az országos szintű társadalmi előregedés árnyékában, a projekt e téren igyekszik magas színvonalú közszolgáltatások biztosítását elősegíteni. Részben kapcsolódik a VH4-es projekthez, melytől technikai okokból került különválasztásra, mivel mindezen beavatkozásra pályázható ugyan TOP Plusz forrás, de más prioritásokból.

Megnevezés	VH6 – Kerékpárhasználat népszerűsítése kisléptékű beavatkozásokkal, a közlekedési kultúra javításával
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés 10 – Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	Olyan kisléptékű beavatkozások alkalmazása városszerte, melyek fokozzák a kerékpáros közlekedés komfortját, érzékelt és objektív biztonságát, ekképp részarányát a fenntartható városi mobilitási tervben és a kerékpárforgalmi hálózati tervben javasolt eszközökkel: forgalomcsillapítás, optikai és fizikai sebességcsökkentő elemek, ellenirányú kerékpározás engedélyezése, problémás forgalomtechnikai megoldások egyértelműsítése és szabályossá tétele, kerékpártárolási kapacitások fejlesztése, B+R, tájékoztató és útirányjelző táblarendszer, népszerűsítő kampányok.
Indoklás	Veszprém fenntartható városi mobilitási terve (SUMP) és kerékpárforgalmi hálózati terve számos olyan beavatkozást tartalmaz, amely a kerékpáros közlekedés részarányának növelését célozza hiányzó infrastruktúraelemek pótlásán, lokális beavatkozásokon és szemléletformáló akciókon keresztül. A nagyobb léptékűek közül – pl. Jutasi úti kerékpársáv és -út, szabadságpusztai kerékpárút, térségi kerékpárutak – időközben számos tétel meg is valósult. E projekt a kisebb léptékű, városszerte megvalósítható projekteket foglalja össze a fenntartható közlekedési módok szerepe erősítésének szándékával. A projekt a meglévő térségi kerékpárutak hatékonyabb összekötésével a regionális közlekedési kapcsolatokat indirekt módon javítja.

Megnevezés	VH7 – Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Az esővíz-elvezetés javítása Dózsavárosban, Jutaspusztán és Csererdőn, záportározó létesítése Gyulafirátóton.
Indoklás	Veszprém északi részén jelent elsősorban alkalmi kapacitásgondokat az egyesített rendszerű eső- és szennyvízelvezetés, melynek működési problémáit jelentős mértékben el tudja hárítani az önálló csapadékvíz-elvezetés kialakítása az érintett területeken. Ezzel, valamint új záportározó létesítésével a szürkevíz-gazdálkodás is jelentősen nagyobb léptékben válik lehetségessé, hozzájárulva a város reziliens, a klímaváltozás jelentette környezeti sokkokkal szemben ellenállóbb működtetéséhez.

Megnevezés	VH8 – Mikroerdők kialakítása pilotprojektként
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A lokális klimatikus viszonyokat és a biodiverzitást egyaránt hatékonyan növelni képes mikroerdők létesítése pilotjelleggel erre alkalmas pontokon – pl. körforgalmak belsejében – Veszprém-szerte. A pontos elhelyezés részletes tervezést igényel.
Indoklás	Magyarországon egyelőre kevés tapasztalat gyűlt össze a városi mikroerdők környezeti hatásairól. Néhány pilothelysín kialakítása hasznos tudást adhat.

Megnevezés	VH9 – Óvodák energetikai megújítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Veszprémi óvodaépületek energiahatékonyság-fokozó gépészeti és szerkezeti felújítása.
Indoklás	A veszprémi óvodaépületek közül számos az 1960-as, 1970-es, 1980-as években épült és energiahatékonysága fejlesztésre szorul, összhangban a 2021–2027-es programozási időszak klímavédelmi és reziliencianövelő céljaival. A VH10-es projekttől technikai okokból került szétválasztásra, mivel mindkét beavatkozásra pályázható ugyan TOP Plusz forrás, de más prioritásokból.

Megnevezés	VH10 – Óvodák szerkezeti, épületgépészeti és funkcionális megújítása
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Avult veszprémi óvodaépületek teljes körű – energetikai, szerkezeti, funkcionális – vagy részleges (pl. konyhatechnológiai, térkialakítási) megújítása.
Indoklás	A veszprémi óvodaépületek közül számos az 1960-as, 1970-es, 1980-as években épült és állapotuk indokolja felújításukat, a technológiai igények változásának követését. A VH9-es projekttől technikai okokból került szétválasztásra, mivel mindkét beavatkozásra pályázható ugyan TOP Plusz forrás, de más prioritásokból.

Megnevezés	VH11 – Rendelők felújítása, akadálymentesítése
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város
Tartalom	Felnőtt és gyermek háziorvosi rendelők infrastrukturális, eszközfejlesztési, komfort- és szolgáltatás színvonal-növelő megújítása és akadálymentesítése az egyes helyszínek specifikus igényei függvényében. A konkrét helyszínek kiválasztása a rendelkezésre álló források függvénye, indikatív jelleggel a Március 15. utca 4/B., a Cholnoky Jenő utca 19., a Cserhát lakótelep 1., valamint a Vilonyai utca 4. sz. alatti rendelők felújítása nevesíthető.
Indoklás	Veszprémben hosszabb ideje zajlik a felnőtt és gyermek háziorvosi, illetve fogorvosi rendelők megújítása. E folyamat természetes továbblépését jelenti e projekt, hozzájárulva a közszolgáltatások megfelelő színvonalú biztosításához, ezzel a város vonzerejének és versenyképességének megtartásához és továbbberősítéséhez.

Megnevezés	VH12 – Smart Veszprém: Közvilágítás megújítása
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A közvilágítási rendszer fokozatos megújítása Veszprémben energiatakarékos, okos, megfelelő távfelügyeleti és -vezérlési eszközökkel ellátott világítótestekkel és releváns infrastruktúraelemek (pl. köztéri WiFi, térfigyelő kamerák stb.) rendszerbe integrálásával.
Indoklás	A közvilágítási rendszer megújítása az energiatakarékosság és az okos városműködés szempontjából is fontos beavatkozás, melyre a ciklikusan mindenképp szükségessé váló állagmegóvási beavatkozások is folyamatos lehetőséget kínálnak. Szorosan kapcsolódik a VE12 Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés – létesítmény- és energiamedszment, forgalomirányítás, kártyarendszer, beléptető rendszer, fizetési modul, a VE16 Üzemeltetést támogató hivatali szoftver, valamint a VH13 Smart Veszprém: Modern parkolási rendszer kiépítése projektekhez.

Megnevezés	VH13 – Smart Veszprém: Modern parkolási rendszer kifejlesztése
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	Okos parkolási rendszer üzembe állítása, mely az egyes helyek foglaltságérzékelésén és egy kapcsolódó háttérszoftveren keresztül el tudja igazítani a felhasználókat – akár mobilalkalmazáson, akár köztéri kijelzőkön keresztül – a legközelebbi szabad parkolóhelyhez.
Indoklás	A projekt célja a parkolás hatékonyabbá tétele, ezzel a parkolóhely-keresés jelentette forgalmi és környezetterhelés csökkentése. Szorosan kapcsolódik a VE12 Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés – létesítmény- és energiamedszment, forgalomirányítás, kártyarendszer, beléptető rendszer, fizetési modul, a VE16 Üzemeltetést támogató hivatali szoftver, valamint a VH12 Smart Veszprém: Közvilágítás megújítása projektekhez.

Megnevezés	VH14 – Szegélykorrekciók, autóbusz-megállók akadálymentesítése
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Járdaszegélyek korrekciója azon buszmegállókban, ahol a padka magassága miatt az alacsonypadlós autóbuszok nem tudnak kellően közel állni a szegélyhez; akadálymentesítés azon megállókban, amelyek nem közelíthetők meg megfelelően a környező gyalogosfelületek felől.
Indoklás	A szegélyek nem megfelelő kialakítása több helyszínen akadályozza annak, hogy az alacsonypadlós buszok előnyei kihasználhatók legyenek, hiszen ha nem tudnak közel állni a szegélyhez, elveszik a szintbeni beszállás lehetősége. Ugyanezt a hiányosságot vetik fel a nem akadálymentes megállók is: hiába akadálymentes a szolgáltatás, ha maga a megálló nem érhető el, illetve nem hagyható el akadálymentesen.

6.3.3.2 A Veszprém–Balaton 2023 Zrt. releváns tervezett hálózatos, vonalas beavatkozásai (releváns EKF-projektek)

Megnevezés	EV1 – Jutasi úti futókör és Séd futókör
FVS cél(ok)	9 – Önszerveződő közösségek támogatása
FVS dimenzió(k)	Megtartó város
Tartalom	Futókörök létesítése a Jutasi úti lakótelepen (3256 méter hosszúságú nagykör és két kisebb betétkör), valamint a veszprémvölgyi apácakolostorrom és a Kiskuti csárda között (800 méter).
Indoklás	A szabadtéri sportolás lehetőségeinek bővítése városszerte két alkalmas helyszínen.

Megnevezés	EV2 – Kolostorok és kertek tengely meghosszabbítása
FVS cél(ok)	5 – Klímaadaptív városműködtetés 8 – Egész éves turisztikai profil fenntartása
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	A Kiskuti csárdától a História kertig húzódó népszerű, a veszprémi zöld infrastruktúra meghatározó elemét képező zöldút meghosszabbítása a Völgykút-völgyön keresztül az autóbusz-pályaudvar felé.
Indoklás	A zöldút keleti végének bekötése a városközponthoz a teljes útvonal népszerűségének, jobb láthatóságának, ekképp az aktív életmód vonzerejének fokozását célozza; hiszen az autóbusz-pályaudvar környékén a hétköznapi élet aktív színtereit érné el.

6.3.3.3 Egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt hálózatos, vonalas beavatkozások

Megnevezés	MH1 – Általános iskolák rekonstrukciója
FVS cél(ok)	4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 5 – Klímaadaptív városműködtetés
FVS dimenzió(k)	Digitális város Megtartó város Kiszolgáló város
Tartalom	Általános iskolák – Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának indikatív jelzése szerint elsősorban a Batthyány Lajos utca 12. sz. alatti Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény – épületeinek teljes körű – energetikai, szerkezeti, funkcionális – megújítása annak avulása miatt.
Indoklás	A város számos általános iskolai épületének állapota indokolja a teljes körű felújítást.

Megnevezés	MH2 – Elkezdett útfejlesztési projektek befejezése (8-as út, Aranyosvölgyi völgyhíd)
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 6 – Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 10 – Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Zöldülő város Digitális város Kiszolgáló város
Tartalom	A 8-as út nyugati veszprémi elkerülő szakaszának négysávúsítása külön szintű csomópontokkal a 77-es út és a 830-as út csatlakozásainál; az Aranyosvölgyi völgyhíd megépítése a csatlakozó úthálózati elemekkel és csomópontokkal együtt; valamint a 8-as és a 82-es utak összekötése a Sportuszoda érintésével (8229-es út). Minden esetben kiemelt fontosságú a lágy közlekedési módok számára megfelelő infrastruktúra kialakítása.
Indoklás	Több olyan szerkezeti jelentőségű útszakasz fejlesztése is hosszabb ideje napirenden van Veszprémben, melyek megvalósítása központi költségvetési forrásokból és/vagy állami kompetenciaként történik. Ezek közös jellemzője, hogy valamilyen akadályt hárítanak el: a 8-as út bővítése a kiemelkedő kelet–nyugati forgalomtól is mentesíti a keresztező utakat; az Aranyosvölgyi völgyhíd Dózsaváros és a Jutasi úti lakótelep kapcsolatát javítja, a forgalmi sávokon felül gyalogos és kerékpáros összeköttetéssel is.

Megnevezés	MH3 – Pedagógiai szakszolgálatok fejlesztése
FVS cél(ok)	1 – Jövőorientált oktatás elősegítése 4 – Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása
FVS dimenzió(k)	Prosperáló város Digitális város Megtartó város
Tartalom	Megyei pedagógiai szakszolgálati tagintézmények fejlesztése.
Indoklás	Szakpolitikai kérés alapján a pedagógiai szakszolgálatok fejlesztését intézményi szinten, egységes módon szükséges tervezni, a megyei telephelyek fejlesztési forrásigényét a székhely szerint illetékes, a fenntartható városfejlesztési eszközben részt vevő városra kell allokálni.

Megnevezés	MV4 – Veszprém–Lepsény vasútvonal újraindításának vizsgálata
FVS cél(ok)	3 – A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 10 – Regionális kapcsolatok gyarapítása, elmélyítése
FVS dimenzió(k)	Zöldülő város Kiszolgáló város
Tartalom	Az elővárosi vasúti személyforgalom újraindításának vizsgálata a Veszprém–Lepsény vasútvonalon.
Indoklás	A vonal a veszprémi funkcionális várostérség hat olyan települését érinti, amely jelenleg nem rendelkezik vasúti kapcsolattal. Noha ezek mindegyikét relatív sűrű, közvetlen autóbuszos kapcsolat köti Veszprémhez, a kötöttpályás közlekedés előnyben részesítése részeként érdemes megvizsgálni, bevonható-e a vonal a várostérség jobb hivatásforgalmi (vagy akár szabadidős) kiszolgálásába, hozzá tud-e járulni a fenntartható közlekedési módok arányának növeléséhez.

6.4 Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése

Nem releváns.

6.5 Stratégiai együttműködési menetrendek

6.5.1 Zöld átállás menetrend

6.5.1.1 Előkészítés

A városi zöld átállás megtervezése, céljainak, stratégiájának és a megvalósítást szolgáló projekteknek azonosítása részvételi tervezésen alapuló, hosszú folyamat. A fenntartható városfejlesztési stratégia elkészítésénél hosszabb időtávot igényel egy város klímaalkalmazkodási stratégiájának és megvalósítási tervének részletes kidolgozása, így az alábbiakban az átállási menetrend szerepel, mely elemzi a város jelenlegi helyzetét, megfogalmazza a lehetséges célokat, meghatározza a lehetséges beavatkozási területeket és a szervezeti kereteket, illetve biztosít egy ütemtervet, amely alapján az átállás 2024 végéig megtörténhet.

A kiinduló helyzet ismertetése az úgynevezett taxonómiarendelet¹¹ hat környezeti célja mentén történik.

1. Éghajlatváltozás mérséklése

Az éghajlatváltozás mérséklése az üvegházhatású gázok csökkentésére vagy ezek hatásának elkerülésére irányul. Ennek elérését egy város többek között megújulóenergia-termeléssel, az energiahatékonyság növelésével, a klímasemleges közlekedéshez való hozzájárulással tudja biztosítani. Veszprém város energetikai stratégiája (2010–2025) alapján a megújuló energiaforrásokból származó energiamennyiség a város által fogyasztott energiamennyiségből mintegy 0,1–1% közötti arány volt becsülhető. A dokumentumban elvégzett – lényegében a lehető legtöbb fenntarthatóenergia-termelő forrás megvalósítását feltételező – extrém számítás alapján a megújuló energiaforrásokból nyert energia az összes veszprémi energiaigény 9,2%-át fedezheti, ami így 13,34% CO₂-kibocsátás-csökkenést eredményez. A 2018-as fenntartható energia- és klímaakcióterv fontos intézkedései közé tartozik, hogy a kibocsátás csökkenésének aránya 2020-ra elérje a 20%-ot, 2030-ra pedig a 40%-ot. Ehhez nélkülözhetetlen, hogy a város és a gazdasági szervezetek elköteleződjenek a megújuló energiák használata mellett.

Veszprém város energetikai stratégiája 2025-ig meghatározott intézkedései mind olyan elemeket tartalmaznak, melyek segíthetik a város adaptív képességeit, ugyanakkor mérsékelhetik az éghajlatváltozás várost érintő szélsőséges megnyilvánulásait. Az energiaracionalizálási célkitűzések között szerepel az önkormányzati intézmények, a lakossági és más fenntartású épületek energetikai korszerűsítése, valamint a közművek energiaracionalizálása is, ideértve az ivóvíz- és csatornahálózatot, az elektromos és gázhálózatot, a távhőt és a közvilágítást is. Mindezen intézkedések célja, hogy a város jövőbe mutató módon tudja megoldani az éghajlatváltozással felmerülő problémákat és hatékonyan alkalmazkodjon a megváltozott viszonyokhoz.

A város fenntartható városi mobilitási tervével (SUMP, 2017), környezetvédelmi programjával (2015–2020), illetve a 2016-ban megjelent kerékpárforgalmi hálózati tervével összhangban klímavédelmi szempontból is nagy jelentősége van a város közlekedési rendszerei környezet- és energiatudatos fejlesztéseknek. A város közlekedés témakörében számos fejlesztést szeretne végrehajtani, beleértve

¹¹ A fenntartható tevékenységek egységes osztályozási rendszerét is magában foglaló jogszabály: az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 Rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról.

a közösségi és kerékpáros közlekedés, a forgalomirányítás, valamint a parkolásmenedzsment fejlesztését. A közösségi közlekedés terén domináns szereplő a városi tulajdonú V-Busz Kft, mely 2019 óta felelős a helyi személyszállításért, és amely 2022 januárjától teljesen megújult dízelbuszflottát üzemeltet. 2022 nyaratól a Zöld Busz Program részeként 5 db elektromos autóbusz járul hozzá a lokális emisszió csökkentéséhez. A klímasemleges közlekedés támogatását megcélözva a SUMP a kerékpáros infrastruktúra fejlesztésére is fogalmazott meg konkrét projekteket. Ezen felül intermodális csomópontok kialakítása, forgalomcsillapított övezetek kijelölése, a meglévő kerékpáros útvonalak és nyomok megújítása és a közlekedésbiztonsági fejlesztését jelenik meg célként a stratégiából. A fejlesztések és beruházások mellett a fenntartható mobilitási terv nagy hangsúlyt fektet a lakosság szemléletformálására, hogy a projektek hosszú távon is szolgálni tudják a klímasemleges közlekedést.

2. Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

Klímavédelmi szempontból a zöldfelületek kiemelten fontosak, mivel jelentősen kevésbé nyelik el a hőt, mint a burkolt felületek, illetve a növények párologtatásának következtében javul a mikroklíma is. Veszprémben a nyilvántartott zöldfelületek nagysága a város fenntartható energia- és klímaakcióterve alapján összesen 10,88 hektár, ebből 10,06 hektár gondozott. Ennek mintegy fele felújítandó, negyede megfelelő állapotú, míg egy-egy tizede felújítás alatt áll, illetve megfelelő. Veszprém zöldterületekkel jól ellátottnak tekinthető, a kapacitások városszerte viszonylag kedvezően oszlanak meg. A zöldfelületi stratégia előkészítés alatt álló fejlesztései (2019) összességében több, mint 50 000 m² zöldfelület megújítását, valamint 1600 fa és 57 000 cserje elültetését irányozzák elő, ezzel is segítve a várost az éghajlathoz való adaptációjában.

A zöldhulladék őszi, házhoz menő gyűjtését a veszprémi lakosok – ugyanúgy, mint a lomhulladék gyűjtését – évente egyszer külön térítési díj fizetése nélkül vehetik igénybe, ez előzetes bejelentkezés alapján történik. A „VHK” Nonprofit Kft. a zöldhulladékot a Balatonfüredi Térségi Komposztáló Üzembe szállítja. Kádárta és Gyulafirátót településrészekon komposztálóládákat helyeztek ki a házi komposztálás elősegítése érdekében.

3. Vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

Veszprém Megyei Jogú Város környezetvédelmi programja (2014) részletes helyzetelemzést végzett a város területén megtalálható vizek és a vízgazdálkodás jelenlegi állapotáról. Veszprém területe a Séd patak vízgyűjtő területéhez tartozik és mérsékelten vízhiányosnak számít. A város csapadékvíz-hálózata zárt csapadékcsatornákból, nyílt árkokból és záportározókból áll. A városközpont csapadékcsatornák elhelyezkedése szempontjából jó ellátottságú, azonban egyes külső városrészek nem rendelkeznek megfelelő infrastruktúrával, noha az érintett népesség száma nő. Az energetikai stratégia (2011) javaslata szerint a városvezetésnek fontos feladata meghozni azokat a szabályozó intézkedéseket, melyek biztosítják a vízbázis védelmét és a hulladékkezelést az e szempontból főként érintett, zártkerti besorolású Csatárhegy területén, valamint előírásokat kell kidolgozni a csapadékvíz és a felszíni vizek megfelelő gyűjtésére.

Veszprém szempontjából kiemelt környezeti kockázatot jelent vízbázisának védelme. A számos esetben nyílt karszton fekvő városban ugyanis nagy a karsztvíz felszíni elszennyeződésének veszélye, ennek megfelelően a felszín alatti víz szempontjából fokozottan, illetve kiemelten érzékenynek minősül. A város ivóvize teljes egészében a helyi karsztvízkutakból (Sédvölgyi, Aranyosvölgyi, Kádártai és Gyulafirátóti kutak) származik, az ivóvíz-szolgáltatást a helyi Bakonykarszt Zrt. végzi. A fő veszélyforrást a nitráttartalom növekedése, illetve a volt Bakony Művek területén jelen lévő talajszennyeződés jelenti.

4. Körforgásos gazdaságra való áttérés

A körforgásos gazdaságra való áttérés része a hulladék keletkezésének megelőzése, újrafelhasználása, a termékek élettartamát növelése, a melléktermékek másodlagos felhasználása és a veszélyes anyagok környezetbarátabb anyagokkal történő helyettesíthetősége.

Veszprém város vezetésével 158 település pályázott sikeresen uniós előcsatlakozási forrásokra és kapott támogatást egy modern, környezetbarát hulladékgazdálkodási rendszer kialakításához 2002-ben. 2005-ben sikerrel járt a hulladékkezelő telep végleges helyszínének kiválasztása és megalakult az Észak-Balaton Térség Regionális Települési Szilárdhulladék-kezelési Önkormányzati Társulás. A 2011–2012-ben megvalósuló projekt fő célja az volt, hogy a társulás területén kerüljön kialakításra a települési szilárdhulladékok teljes körű és szelektív szervezett gyűjtési rendszere, valamint a környezettudatos magatartás népszerűsítésében történjen előrelépés, beleértve a háztartásokban történő szelektív hulladékgyűjtés elősegítését is.

A veszélyes hulladékok kezelése és elszállítása a „VHK” Nonprofit Kft. feladatkörébe tartozik. A lakosok bizonyos veszélyes és különleges kezelést igénylő hulladékaikat háztartási mennyiségben térítésmentesen adhatják le a Kistó utcai hulladékudvarban.

Veszprém város fenntartható energia- és klímaakciótervének céljait és intézkedéseit különböző jó gyakorlatok támogatják, melyek közül számos projekt segíti a hulladékkezelés fenntartható módozatainak propagálását. Ilyen projektnek számítanak a Zöld Óvodák környezeti nevelési programjai, az Ökoiskola hálózat programjai, a Fenntarthatóság mindenKOR diák- és családi napok, valamint hulladékgazdálkodási oktatóterem kialakítása.

5. A szennyezés megelőzése és csökkentése

Veszprém levegőminőségét az ipari üzemek, a közlekedésből és a fűtésből származó levegőszennyezés határozzák meg. A megyeszékhelyen kívül a megye több települése is rendelkezik környezetvédelmi programmal és energiastatégiaiával, melyek célja, hogy folyamatos fejlesztésekkel kivegyék a részüket a megyét érintő környezetvédelmi problémák megoldásából. A regionális szempontokat Veszprém megye klímastratégiája (2018) rögzíti.

Veszprém város energetikai stratégiájában határozta meg azokat a területeket, amelyeknél a megfelelő beavatkozásoknak köszönhetően csökkenthető a környezetterhelés. A dokumentum hangsúlyozza a város köz- és magántulajdonban lévő épületei energetikai korszerűsítésének fontosságát, azok károsanyag-kibocsátásának csökkentését célozva meg. Az energetikai megújuláson túl a közösségi közlekedés, valamint a zöldterületek fejlesztése is jelentős egy város légszennyezésének csökkentésében, a városklíma stabilizálásában és a levegőtisztaság javításában.

A város zajhelyzetét jellemzően a közúti közlekedéstől eredő zajkibocsátás határozza meg. Veszprém teljes körű zaj-, illetve rezgésvédelmi helyzetét azonban az üzemi (ipari) létesítmények terhelése, valamint a szabadidős és szórakoztató tevékenységek is befolyásolják. A közösségi közlekedésből származó zajterhelés mérséklését is szolgálják a V-Busz által 2022 januárjától üzembe helyezett új járművek.

6. Biológiai sokféleség, az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

Mint a város környezeti programja megállapítja, napjainkra Veszprém belterületének területi kiterjedése jelentősen megnövekedett, aminek sajnálatos következménye a Séd menti gyepterületek fokozatos összezsugorodása. A megmaradt gyepek területük főleg katonailag hasznosított területekhez kötődnek. Az erdővel fedett területek túlnyomórészt a város belterületétől északra, a Bakony

hegylábain található és vagy szintén katonai övezetek, vagy azok védőerdőiként kerültek besorolásra. Az erdők aránya a város beépítetlen területeiből 38,9% (5080 ha). Nagy részük állami, kisebb részük magántulajdon, az önkormányzati tulajdonú erdők aránya elhanyagolható (44 ha). A biodiverzitás megőrzését a jelenleg is érvényes védelmek fenntartása tudja szolgálni; emellett a városnak különös figyelmet kell fordítania a természeti, kultúrtörténeti vagy városképi szempontból értékes, de jogi védelem alatt nem álló területek megóvására (Séd-völgy, Betekints-völgy, temetők faállománya), a látványérzékeny területek védelmére (Vár, Csatáhegy) és a nemkívánatos beépítések megakadályozására.

6.5.1.2 A stratégia projektsokrainak illeszkedése a zöld átállás céljaihoz

A célok tekintetbe veszik a helyi kihívásokat, fontosabb területként jelenik meg a fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása, színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása, a klímaadaptív városműködtetés, valamint a zöld, digitális és K+F+I fókuszú gazdaságösztönzés. Az illeszkedéseket az alábbi táblázat szemlélteti:

A zöld átállás előzetes céljai és a projektsokrok kapcsolata		
Taxonómiai rendelet céljai	Projektsokrok	Projektsokrok beavatkozási területei
Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése	<ol style="list-style-type: none"> 1. A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 2. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 3. Klímaadaptív városműködtetés 4. Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 	A fenntarthatóbb közlekedési alternatívák használatával csökkenhet a közlekedésből származó CO ₂ -kibocsátás mértéke, hozzájárulva a város légszennyezettségének mérsékléséhez. A színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosításával közintézmények energetikai korszerűsítése történik meg. A klímaadaptív városműködtetés keretein belül a város figyelmet fordít a helyi vízbázis és vízellátás védelmére, zöldterületi fejlesztésekre, továbbá a természeti értékek és adottságok megóvására. A zöld gazdaság ösztönzése redukálni képes a károsanyag-kibocsátás mértékét, valamint gazdasági szervezeteket motiválhat a megújuló energiaforrások melletti elköteleződésre.
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	<ol style="list-style-type: none"> 1. A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 2. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 3. Klímaadaptív városműködtetés 4. Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal 	A fenntarthatóbb közlekedési alternatívák használatával csökkenhet a közlekedésből származó CO ₂ -kibocsátás mértéke, hozzájárulva a város légszennyezettségének mérsékléséhez. A színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosításával közintézmények energetikai korszerűsítése történik meg. A klímaadaptív városműködtetés keretein belül a város figyelmet fordít a helyi vízbázis és vízellátás védelmére, zöldterületi fejlesztésekre, továbbá a természeti értékek és adottságok megóvására. A zöld gazdaság ösztönzése redukálni képes a károsanyag-kibocsátás mértékét, valamint gazdasági szervezeteket motiválhat a megújuló energiaforrások melletti elköteleződésre.
A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 2. Klímaadaptív városműködtetés 	Veszprém város egyes területein problémát jelent a felszíni karsztvíz szennyezettsége, ezért fokozott figyelmet kell fordítani a vízi erőforrások védelmére, valamint azok fenntartható felhasználására.

A zöld átállás előzetes céljai és a projektsokrok kapcsolata		
Taxonómiai rendelet céljai	Projektsokrok	Projektsokrok beavatkozási területei
A körforgásos gazdaságra való áttérés	<ol style="list-style-type: none"> 1. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 2. Klímaadaptív városműködtetés 	Veszprémben már most is számos olyan intézkedés (házi komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés, előadások a hulladékgazdálkodásról) zajlik, amelyek elősegítik a körforgásos gazdaságra való áttérést. További projektek, a lakosság szemléletformálásának támogatása biztosíthatják a klímatudatos hulladékgazdálkodás fenntartását.
A szennyezés megelőzése és csökkentése	<ol style="list-style-type: none"> 1. A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 2. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 3. Klímaadaptív városműködtetés 	Fenntartható mobilitási lehetőségek biztosításával hatékonyan mérsékelhető a közlekedésből származó levegő- és zajszennyezés, a várost elkerülő körgyűrű kapacitásfejlesztésével pedig csökkenthető a belterület zaj- és rezgésterhelése. A város köz- és magántulajdonban lévő intézményeinek energetikai korszerűsítésével javul a közszolgáltatások minősége és csökken a városi károsanyag-kibocsátás mértéke.
A biológiai sokféleség, az ökoszisztémák védelme és helyreállítása	<ol style="list-style-type: none"> 1. A fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 2. Klímaadaptív városműködtetés 	A zöldfelületi arány növelése, valamint az alternatív közlekedési módok igénybe vétele hozzájárul Veszprém természeti értékeinek, ökoszisztémájának megőrzéséhez, mely intézkedésekkel mérsékelhetővé válik a levegő szennyezettsége és az éghajlatváltozás káros hatásai.

6.5.1.3 A zöld átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése

A zöld átállási menetrendben megfogalmazott célokért maga Veszprém MJV önkormányzata, valamint egyes felügyelete alatt álló gazdasági társaságok felelősek: a megvalósító és együttműködő szervezetek listája a projektek részletes tervezése során tud kialakulni. A folyamatban természetesen helyi szereplők is érintettek lehetnek: a lakosság, vállalkozások, önkormányzati tulajdonban lévő további gazdasági társaságok vagy civil szervezetek egyaránt.

A zöld átállási menetrendet szolgáló finanszírozási kereteket és a megvalósulást szolgáló akciótervet 2024-ig kell kidolgozni, melyben a felülvizsgált célokon túl ki szükséges választani a stratégia időtávjában fejleszthető fókuszterületeket is.

6.5.2 Digitális átállás menetrend

A városok világszerte egyre innovatívabb, fenntarthatóbb és integráltabb megoldásokat tesztelnek és adaptálnak, hogy zöldebb, hatékonyabb és élhetőbb helyekké váljanak. Ezekhez széles körű és mély együttműködések hoznak létre. A digitális átállás – azaz a digitális technológia alkalmazása által okozott változás a társadalom minden működési területén – is e trend része. A digitális menetrend biztosítja a városban a digitális fejlődés megalapozását és az infokommunikációs technológiai megoldások implementálását. A folyamat kezdetben új kihívásokat jelent: ezekre reagálva alakítható át a városi működési modell, valamint kezdődhet el a megoldásokat működtetők és az azokat használók felkészítése és – legfőképpen – szemléletváltása.

A digitális megoldások alkalmazásánál érvényesítendő kritériumok, egyben motiváló erők:

1. innováció – újszerű megoldások bevezetése a hétköznapi életet megkönnyítő szándékkal;
2. az egyes városi működési területek hatékonyságának (pénzügyi, társadalmi, működési) javítása;
3. társadalmi hasznosulás, társadalmi bevonás;
4. a fenntarthatóság, a környezettudatosság szempontjainak szem előtt tartása.

A digitális megoldásokra épülő városfejlesztés magyarországi módszertani háttérének kidolgozása a Lechner Tudásközpontban történt meg 2017-ben. A digitális menetrend nem felel meg egy az egyben ezen okosváros-módszertannak, ugyanakkor a tervezési logikából kiindulva a lépések és az eredmények átfedhetnek azzal.

Az okosváros-módszertan több uniós intézmény és szervezet által elfogadott és használt smartcity-alrendszerből indul ki, ezek alapján javasolja átgondolni a településeknek ennek céljait és beavatkozásait. Az okos város tematikus területei a következők:

1. okos kormányzás;
2. okos mobilitás;
3. okos emberek;
4. okos gazdaság;
5. okos környezet;
6. okos életkörülmények (humán szolgáltatások).

Az **okos kormányzás** keretein belül a fő cél a digitalizáció növelése, hogy az ügyintézők, valamint a bürokratikus folyamatok hatékonyabbá, gyorsabbá és kényelmessé váljanak, az önkormányzat részére benyújtott kérelmekről a bölcsődei beiratkozásig. Megvalósítás előtt áll Veszprémben egy GINOP Plusz-finanszírozású okosváros-irányítási projekt, melyben a hétköznapi városműködés minél teljesebb és komplexebb digitalizációja, a papíralapú megoldásokról való átállás a cél jó gyakorlatok kialakításával, a környezetszennyező források azonosításával és kiszűrésével.

A **közlekedés** területén tervezett fejlesztések érintik a forgalomirányítást, a parkolásmenedzsmentet, valamint a közösségi és a kerékpáros közlekedést. Folyamatban van már egy egységes térségi elektromosközbringa-rendszer és a kapcsolódó állomások kiépítésének tervezése. A városi szolgáltató V-Busz egy felhasználóbarát informatikai platformmal segíti a valós idejű menetrendi adatokról való

tájékoztatást, a Közlekedési Mobiljegy alkalmazáson keresztül pedig az utasoknak online is lehetőségük van a jegyvásárlásra. A kapcsolódó rövid és középtávú tervek között szerepel a megvalósítandó helyi és térségi közösségikerékpár-rendszer, valamint a városi parkolási rendszer összekapcsolása ezzel az online platformmal. A forgalomirányítás és a parkolási lehetőségek fejlesztése érdekében foglaltságmérő szenzorok kihelyezése is tervezett.

Az **okos környezet** megteremtéséhez jelentősen hozzájárulnak a már megvalósult és tervben lévő zöldfelületi beruházások, valamint a forgalomirányítási rendszer fejlesztése, melyek által a levegőminőség is javulhat a városban. Középületek megvalósult és tervezett energetikai megújítási, a megújuló energia fokozott igénybevétele, valamint a Magyar Villamos Művekkel együttműködésben elindítani tervezett környezetmonitoring-rendszer mind hozzájárul a város digitális átállásához.

Az **okos gazdaság** tematikáján belül meghatározó a Pannon Egyetem kutatási és innovációs szerepköre. Az Európai Unió a Horizon Europe program keretében 2021–2027 között jelentős mennyiségű tőkét fektetett be annak érdekében, hogy megteremtse és elérhetővé tegye a fenntartható fejlődéshez, a körkörös gazdaság kiépítéséhez és a karbonsemlegesség eléréséhez szükséges technológiákat és eszközöket. A Pannon Egyetem számos gazdasági szereplővel – köztük jelentős veszprémi termelőüzemekkel – tart fenn kapcsolatot, biztosít tudástőkét azok innovációs fejlesztéséhez.

A veszprémiek **életkörülményeinek** javítása érdekében több digitalizációs kezdeményezés is aktuális, mindenekelőtt az ügyintézés és a közlekedés okosítása. Az utcákra érzékelők és okos táblák kerülhetnek ki, melyek informáláson túl közlekedésbiztonsági funkciókat is betöltenek. A zöldterületi fejlesztésekkel, valamint az elérhető szabadidős tevékenységek körének bővítésével a városi atmoszféra egészségügyi szempontból is javulhat.

A digitalizációs fejlesztések elképzelhetetlenek lennének a **lakosság bevonása** nélkül. Erre a város nagy hangsúlyt fektet szemléletformálással, oktatással és készségfejlesztéssel. Ennek része a 2022-ben átadott Digitális Húsáruház és az Újrahasznosítási Központ. Mindezek célja, hogy közelebb hozza a kortárs technológiát, valamint prezentálják az újrahasznosíthatóság lehetőségét és a hulladéktermelés visszafogását. A fiatalok szemléletformálása érdekében a Bakony-Balaton Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület (BABAKO) az óvodás és iskolás gyermekek számára indít különböző foglalkozásokat, programokat, tábortokat. A középiskolás és egyetemista diákokat számára a Műszaki Országos Környezetvédelmi Egyesület (MOKE), a felnőtt lakosság szemléletformálásában pedig a Csalán Egyesület bír jelentős szereppel. Ezen kezdeményezések mind hozzájárulnak a lakosság digitális átállásra való felkészüléséhez.

6.5.2.1 Digitális fejlesztési célok és beavatkozási területek

Bár Veszprémben nincs egy átfogó digitális fejlesztési stratégia, a fent említett intézkedések és tervben lévő projektek megvalósítása elősegíthetik a város digitális átállását és a lakosság szemléletformálását. Az eddigi digitális megoldások, valamint az okos város alrendszerének tematikus területei az alábbi módon illeszkednek a FVS digitális átállást elősegítő részletes céljaihoz:

Digitális fejlesztési célok és beavatkozási területek		
Okosváros-alrendszer	Projektcsokrok	Projektcsokrok beavatkozási területei
Okos kormányzás	1. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása	A digitalizáció növelésével az ügyintézés gyorsabbá, könnyebbé válnak, ezzel hozzájárulva a közszolgáltatások színvonalának emeléséhez.
Okos közlekedés	1. Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 2. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 3. Klímaadaptív városműködtetés	A forgalomirányítási, a parkolásmenedzsment-, valamint a közösségi és kerékpáros közlekedési fejlesztések támogatásával fenntarthatóbb közlekedési lehetőségek válnak elérhetővé, valamint a közszolgáltatások minősége is javul. A zöldebb közlekedéssel csökken a város károsanyag-kibocsátása, a veszprémiek életminősége pedig javul.
Okos környezet	1. Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 2. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 3. Klímaadaptív városműködtetés	A forgalomirányítási, a parkolásmenedzsment-, valamint a közösségi és kerékpáros közlekedési fejlesztések támogatásával fenntarthatóbb közlekedési lehetőségek válnak elérhetővé, valamint a közszolgáltatások minősége is javul. A zöldebb közlekedéssel csökken a város károsanyag-kibocsátása, a veszprémiek életminősége pedig javul.
Okos gazdaság	1. Jövőorientált oktatás elősegítése 2. Klímaadaptív városműködtetés 3. Gazdaságösztönzés zöld, digitális és K+F+I fókusszal	A Pannon Egyetem kutatási és innovációs tevékenységei révén elérhetőek lehetnek azok az eszközök melyek segítik az Európai Unió fenntartható fejlődéshez, körforgásos gazdasághoz, valamint karbonsemlegességhez kapcsolódó célkitűzéseit. Az ilyen szemléletű oktatás biztosítja a megfelelő szakemberképzést, valamint a kutatási eredmények iparban való gyakorlati hasznosítását, a zöld és digitális megoldások alkalmazását.

Digitális fejlesztési célok és beavatkozási területek		
Okosváros- alrendszer	Projektcsokrok	Projektcsokrok beavatkozási területei
Okos élet- körülmények	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása 2. Színvonalas és hozzáférhető közszolgáltatások biztosítása 3. Klímaadaptív városműködtetés 	Digitális kezdeményezések folytatásával, közjólétnövelő okos eszközök kihelyezésével magasabb életkörülmények kínálhatók a város lakói és látogatói számára. A zöldterületi fejlesztésekkel, valamint a szabadidős tevékenységek körének bővítésével a városi atmoszféra egészségügyi szempontból is javulhat.
Okos emberek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jövőorientált oktatás elősegítése 2. Klímaadaptív városműködtetés 	A lakosság szemléletformálása és bevonása nélkül elképzelhetetlen lenne az eredményes digitális átállás, emiatt kifejezetten fontos az eddigi képzési és oktatási tevékenységek folytatása és új projektek támogatása a témakörben.

6.5.2.2 A digitális átállás kidolgozása

A digitális menetrenden nyugvó digitális akciótervet 2024-ig kell kidolgozni, melyben a felülvizsgált célokon túl kiválasztásra fognak kerülni a stratégia időtávján belül fejleszhető fókuszterületek.

7 Finanszírozási terv

A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve a fenntartható városfejlesztési stratégia elengedhetetlen része. A pénzügyi terv alapos és részletes alátámasztást, értékelést és elemzést igényel, amely a stratégia többi részéhez hasonlóan iteratív és szerepe kifejezetten a program megvalósulási feltételeinek biztosítása. A finanszírozási terv e verziója a 2021–2027-es európai uniós pénzügyi időszakra vonatkozó pályázatok és folyamatok véglegesedéséig természetesen még bizonytalanságokat hordoz. Cél az előzetes üzleti modell készítése, mely elsősorban keretrendszerként értelmezendő, segítve a projektek kiválasztását, fenntartható finanszírozását és megvalósítását.

7.1 Elérhető és bevonható források számbavétele

A bevonható források között alapvetően megkülönböztethetünk európai uniós vagy hazai pályázatokat, az önkormányzat bevételeit, egyéb államháztartási szereplők forrásait, valamint piaci, civil, egyházi stb. anyagi eszközöket. A nagyobb volumenű projektek Veszprém esetén csak támogatások igénybevételével valósulhatnak meg az önkormányzati források szűkössége miatt.

Uniós források:

- Az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjaihoz kötődő hat ágazati és egy területi operatív program: TOP Plusz, DIMOP Plusz, EFOP Plusz, GINOP Plusz, IKOP Plusz, KEHOP Plusz, VOP Plusz. Ezek közül az önkormányzat elsősorban a TOP Pluszsal tud egyelőre részletesebben tervezni.
- A szintén az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjaihoz kötődő helyreállítási és alkalmazkodási terv (RRF).
- Tematikus fejlesztési programok: Horizon Europe, LIFE környezetvédelmi és éghajlat-politikai program, CulturEU a kreatív és kulturális szektor támogatása.

Hazai források:

- Az európai kulturális fővárosi évhez kapcsolódóan a Veszprém–Balaton 2023 Zrt., a Veszprém 2030 Kft. és az önkormányzat rendelkezésére bocsátott források.
- Turisztikai fejlesztések vonatkozásában: Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program.
- Kutatás-fejlesztés és innovációs területen: Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap.
- Egyéb hazai források, pl.: uniós források kiegészítése, egyedi jellegű támogatások, lakosságot és vállalkozásokat érintő támogatások.
- Egyes közszolgáltatásokat központosított intézmények biztosítanak Veszprémben, így fejlesztésükben is ezen intézmények relevánsak, adott esetben saját működési forrásaik révén is – ilyen a közoktatás (Veszprémi Tankerületi Központ), a szakképzés (Veszprémi Szakképzési Centrum), az egészségügy egyes részei (Csolnoky Ferenc Kórház) vagy épp az állami kezelésű közutak (Magyar Közút).

Önkormányzati források:

- Hitel felvétele, kötvény kibocsátása nem tervezett.
- 2022-ben az önkormányzat felújításra 160,7 millió forintot, míg beruházásra összesen mintegy 38,5 milliárd forintot (intézmények: 393,1 millió Ft, önkormányzat: 38 142,6 millió Ft) irányzott elő.

Piaci szereplők, magánbefektetések:

- A Veszprémben található meglévő ipari területek lehetséges bővítése, fejlesztése várhatóan magánszereplők közreműködésével történik, a Szentkirályszabadjai Repülőtér mellett tervezett új Ipari Park nagy beruházási igénye miatt azonban közfinanszírozás útján valósulhat meg (Modern Városok Program), piaci partnerek segítségével.
- A vállalkozások és lakosság ösztönzése a számukra elérhető pályázati lehetőségek kihasználására kulcsfontosságú a célok elérése érdekében.

További szereplők forrásai:

- Veszprémben jelen vannak olyan potenciális projektmegvalósítók is, akik a fenti kategóriák egyikébe sem illeszkednek, azonban akár saját forrásaikkal, akár központi költségvetési források révén relevánsak lehetnek a finanszírozási terv számára. Ilyen mindenekelőtt a Pannon Egyetem és a Veszprémi Érsekség.

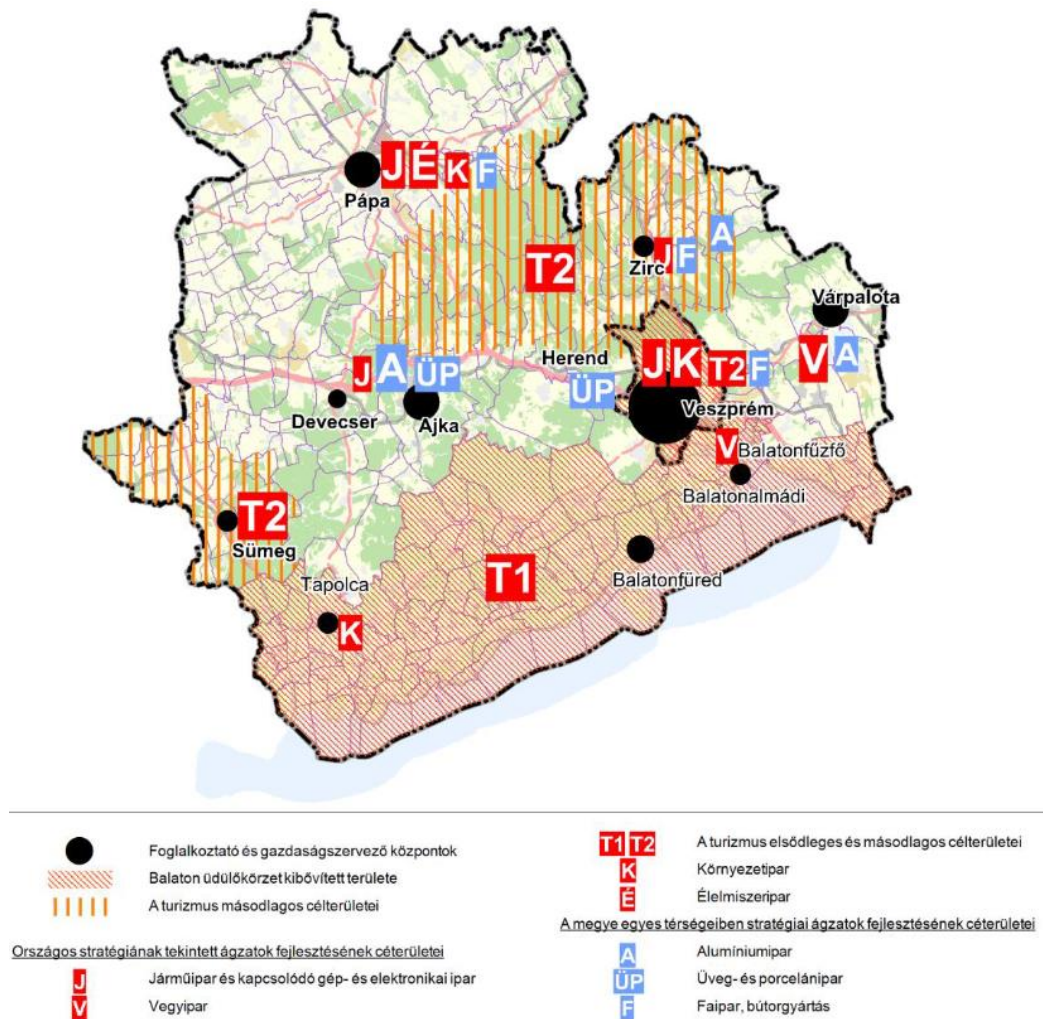
7.1.1 Aktorok, meghatározó szereplők

A legfontosabb szereplő értelemszerűen maga Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, annak intézményei, illetve a tulajdonában vagy résztulajdonában álló különböző gazdasági társaságok. Utóbbiak közül fejlesztési kérdésekben a „VKSZ” Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt. jelentős, de a 2023-as európai kulturális fővárosi év szervezését végző Veszprém–Balaton 2023 Zrt., valamint a kapcsolódó infrastruktúrafejlesztéseket felügyelő Veszprém 2030 Kft. is alapvető szereppel bír a város jövőjének alakításában.

A hazai és uniós forrásokért felelős minisztériumok mint irányító hatóságok kulcsszereplők a finanszírozásban. A hazai források egy részét – pl. a Modern Városok Programhoz vagy az Európa Kulturális Fővárosa 2023-címviseléshez kapcsolódókat – kormánydöntések biztosítják, így ezeket a minisztériumi felügyeletű forráselosztással egy kategóriába sorolhatjuk. (Egyes pályázatokon a megyei önkormányzat indulhat.) A turisztikai jellegű projektek esetén a Magyar Turisztikai Ügynökség és a Kisfaludy2030 Turisztikai Fejlesztő Nonprofit Zrt. játszik aktív szerepet. Az egyes beavatkozások esetén kiemelhetők még finanszírozási szempontból további jelentős szereplők, például az ipari területek fejlesztésénél a magántulajdonossal, míg az oktatási infrastruktúra bővítése esetén a Veszprémi Tankerülettel és a Veszprémi Szakképzési Centrummal való együttműködés. Számos kutatás-fejlesztési pályázatban aktív résztvevő a Pannon Egyetem, de saját forrásai is több projekthez kapcsolódhatnak. A Veszprémi Érsekség a Vár fejlesztésére kapott kormánytámogatás címzettjeként, de a Veszprémi Érseki Főiskola fenntartójaként is fontos szerepet játszik. Számos pályázati vagy fejlesztési lehetőség esetén a város lakosai és vállalkozásai a főszereplők, így a velük való összefogás hasonlóképp elengedhetetlen.

7.1.2 Kitekintés

Az FVS célrendszerének elkészítésekor Veszprém megye területfejlesztési koncepciója, valamint a Balaton Kiemelt Térség fejlesztési programjának céljai, beavatkozásai és megállapításai is integrálódtak. A megyei területfejlesztési koncepció kiemelten foglalkozik a fejlődési potenciált hordozó ágazatokkal, melyekből Veszprémben három országos és egy megyei stratégiai ágazatot azonosít. A három országos szintű: Turizmus másodlagos célterülete (T2), Járműipar és kapcsolódó gép- és elektronikai ipar (J), Környezetipar (K), valamint az egy megyei szintű: Faipar, bútorgyártás (F). A turizmust-vendéglátási szektort érintően továbbá a Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Program egyik fontos céljaként jelöli meg Veszprém beemelését az üdülőövezetbe.

145. ábra: Fejlődési potenciált hordozó ágazati fejlesztési célterületek. Forrás: Veszprém megye területfejlesztési koncepciója

7.1.3 Egyéb kööttségek és lehetőségek

A finanszírozási lehetőségeket csökkentik az önkormányzatok hitelfelvételi kööttségei, melyeket a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvénye szabályoz. A 10. § (1) szerint az önkormányzat érvényesen kizárólag a Kormány előzetes hozzájárulásával vállalhat a Polgári Törvénykönyv szerinti kezességet és garanciát, valamint köthet adósságot keletkeztető ügyletet. Veszprém hitelállománya a 2022-es költségvetés szerint mintegy 561,8 millió forint volt.

7.2 Az üzleti modell bemutatása

A jelenleg rendelkezésre álló információk – elsősorban az uniós források – körüli bizonytalanságok egyelőre nem teszik lehetővé az üzleti modell teljes körű elkészítését, így az előzetesen kidolgozott modell a tervezés és a projekt kiválasztás legfontosabb elveit és lehetőségeit foglalja össze.

Fontos, hogy az összeálló projektlistát rugalmas rendszerként kezeljük, melyre felkerülhetnek újabb lehetőségek, illetve lekerülhetnek olyan projektek, melyek megvalósításától el kíván állni az önkormányzat – akár azért is, mert a felmerülő költségek meghaladják az elérhető társadalmi és pénzügyi hasznokat. A projektek között felállított prioritási sorrend és az intézkedések paraméterei szintén változhatnak. Ennek ellenére lényeges, hogy a megvalósítás sorrendje ne csak a források rendelkezésre állásán múljon. Törekedni kell az ideális forrásmix kialakítására, amiben a projektek finanszírozása minél több lábon nyugszik. A megvalósításra kerülő projektek esetén a társadalmi hasznokon túl a pénzügyi jövedelmezőség lehetőségeit is szükséges megvizsgálni, akár csak a fenntartás pénzügyi vonatkozásait, kiváltképp a költségeit és esetleges bevételtermelő potenciálját.

7.2.1 Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve

A Veszprém jövőképevel kapcsolatos célok – ahogy azt a 3.3.3. fejezetben a stratégiai célmátrix szemlélteti – szinte minden esetben több dimenziót érintenek, ezért a kívánt célok elérése érdekében a tervezett projektek szintűgy több dimenzióban jelenhetnek meg. A felesleges duplikációk elkerülése és az egyes tételek áttekinthetőségének megőrzése érdekében a tervezett projekteket csak egy-egy dimenzióba soroltuk be. Az alábbi táblázatok dimenzióként összegezve mutatják be az intézkedések, beavatkozások azonosított költségeit, hasznait és kockázatait. A projektek véglegesedéséig a megjelölt információk csak közelítő jellegűnek tekinthetők.

Értékelési szempont	Prosperáló város
Néhány lehetséges projekt	Nyugat-magyarországi autóipari együttműködés Útfejlesztési projektek (8-as út, aranyosvölgyi völgyhíd) KKV vállalkozásösztönzés Pannon Egyetem vállalkozás-, piac-, termék- és folyamatfejlesztő szolgáltató központ
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	n.a.
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	Van (vállalkozások létrejötte, turisztikai fejlesztések, iparterület-bővítés, növekvő adóbevételek).
Források	GINOP Plusz, TOP Plusz, hazai források, magánbefektetők, intézményi források, saját forrás.
Finanszírozási elemek aránya	n.a.
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	A várt pénzügyi hasznok inkább a vállalatoknál jelentkeznek és kevésbé az önkormányzatnál. De: jelentős társadalmi hasznok (pl. magasabb életszínvonal), nagyobb fokú és magasabb színvonalú foglalkoztatás, közlekedés és szállítmányozás egyszerűsödése és gyorsulása.
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódnása, pandémia, turizmus visszaesése, klímaváltozás, gazdasági recesszió, energiaválság.
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi vállalkozások, termelők, Pannon Egyetem, potenciális befektetők.

146. ábra: Beavatkozások összegzése – Prosperáló város

Értékelési szempont	Zöldülő város
Néhány lehetséges projekt	Mikroerdők kialakítása Biodiverzitás-fenntartó programok Körforgásos ipari klaszter működésének katalizálása Fenntartható építkezések támogatása Séd vízminőség-védelme Energetikai felújítások (pl. óvodák, idősotthonok) Városom Veszprém – zöld szemléletformálás
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	n.a.
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a helyi vállalkozások létrejöttére és működésére.
Források	KEHOP Plusz, TOP Plusz, RRF, Horizon Europe, saját forrás.
Finanszírozási elemek aránya	n.a.
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Csökkenő hőszigetelés, javuló levegőminőség, javuló közhangulat, a városi arculat fejlődése, jelentős társadalmi hasznok.
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódnása, társasházak felújításánál a megtérülés realizálásának hiánya és önrészhiány.
Érdekeltek	Önkormányzat, VKSZ, Pannon Egyetem, helyi lakosság, helyi vállalkozások.

147. ábra: Beavatkozások összegzése – Zöldülő város

Értékelési szempont	Digitális város
Néhány lehetséges projekt	Smart Veszprém Okos parkolási rendszer és közvilágítás kifejlesztése és kiépítése Új turisztikai profil (pl. egységes térségi marketing, digitális alapú turisztikai kommunikációs eszközök) E-közbringarendszer
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	n.a.
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a turisztikai és egyéb helyi vállalkozások bevételeire.
Források	DIMOP Plusz, GINOP Plusz, TOP Plusz, RRF, Horizon Europe, saját forrás.
Finanszírozási elemek aránya	n.a.
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Költségek csökkenése, forgalomoptimalizálás következtében gyorsabb és kevesebb kibocsátással járó közlekedés, egyéb társadalmi hasznok (pl. kényelmes utastájékoztató).
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódnása, szemléletváltás elmaradása.
Érdekeltek	Önkormányzat, VKSZ, Pannon Egyetem, helyi lakosság, vállalkozások, közszolgáltatók.

148. ábra: Beavatkozások összegzése – Digitális város

Értékelési szempont	Megtartó város
Néhány lehetséges projekt	Séd-parti játszótér-megújítás a volt vidámparki kapunál Művészeti képzések körének szélesítése Közösségi raktár Kutatás-fejlesztési szolgáltatások civil, nonprofit szervezeteknek Nyitott Egyetem – az élethosszig szóló tanulás lehetőségeinek kiterjesztése Jutasi Piknik Gyerekesztivál Jutasi úti futókör és Séd futókör Részvételi városfejlesztés erősítése Közösségi alkotóműhely
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	n.a.
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a helyi vállalkozások létrejöttére.
Források	EFOP Plusz, GINOP Plusz, TOP Plusz, RRF, saját forrás, intézményi források.
Finanszírozási elemek aránya	n.a.
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Életminőség javulása, jelentős társadalmi hasznok, Séd-völgyének még jobb kihasználása, közösségi élet élénkülése, fiatalok helyben maradása erősödik, lakosság egészségi állapota javul, vonzóbb településkép
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása, tanárhiány, kihasználtság elmaradása, magas fenntartási költségek
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, civil szervezetek, Pannon Egyetem, tankerület, VEB2023 Zrt., Veszprém 2030 Kft.

149. ábra: Beavatkozások összegzése – Megtartó város

Értékelési szempont	Kiszolgáló város
Néhány lehetséges projekt	Vasútállomás térségének megújítása Történelmi épületek, kulturális intézmények rekonstrukciója (pl.: Városháza, Várbörtön, Ruttner-ház) Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása az elvezetés javításával Dózsavárosban, Jutaspusztán és Csererdőn, valamint záportározó létesítésével Gyulafirátóton és Csatárhegy alatt Északi iparterület tehermentesítő csapadékvíz-főgyűjtő csatorna építése Óvodák szerkezeti, épületgépészeti és funkcionális megújítása Szociális ellátó funkciók elhelyezése a Jutasi út 20. sz. alatti volt honvédségi toborzóközpont helyén
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	n.a.
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (csak költség csökkentő hatása van a különböző fejlesztéseknek)
Források	KEHOP+, IKOP+, TOP+, RRF, hazai források
Finanszírozási elemek aránya	n.a.
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Javuló közműszolgáltatások, bővülő szociális ellátás és oktatás, minimális pénzügyi haszon mellett jelentősebb társadalmi haszon
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódnása, magas fenntartási költségek, lehetséges a kellő érdeklődés hiánya, szakemberhiány (pl.: óvodákban és bölcsődékben)
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, közműszolgáltatók, VEB2023 Zrt., Veszprém 2030 Kft., Veszprémi Érsekség

150. ábra: Beavatkozások összegzése – Kiszolgáló város

7.2.2 A finanszírozási terv összefoglalója

Az előzetes tervekből is kirajzolódik, hogy számos projektem inkább költségcsökkentő, mintsem bevételtermelő fókuszú, ami pozitív a projektek (társadalmi és egyéb szempontok szerinti) hosszú távú megtérülése szempontjából. A megvalósítás legjelentősebb kockázatait a finanszírozási források elmaradása, az árak növekedése, illetve a beruházások nyersanyaghiány miatti elhúzódnása jelenti, melyek alapvetően mind külső tényezők. A belső kockázatok az előkészítés és a megvalósítás során jelentősen csökkenthetők.

7.3 Fenntartható üzemeltetés

A pénzügyi fenntarthatóság olyan szempont, ami nélkül nehezen hozható megalapozott döntés a megvalósítandó projektek kiválasztásában. A tervezés, a projektek előkészítése során minden esetben meg kell határozni a fenntartási időszakot (az esetlegesen finanszírozási feltételként megjelenő kötelező fenntartáson felül a megtérülés időtávját is), a fenntartási költségek mértékét, az esetlegesen realizálható bevételeket, feltérképezendők a projektbe beépíthető bevételtermelő elemek, valamint az externáliák (úgy a negatív, mint a pozitív tételek – társadalmi, gazdasági és környezeti dimenziók szerint egyaránt), illetve hogy opció-e a későbbiekben a projekt értékesítése. A projektlista kezdetleges állapota miatt csupán igen korlátos mértékben állnak rendelkezésre fenntartási és üzemeltetési információk – ezek a projektlista későbbi iterációi során fognak tudni érdemi részletezettséggel beépülni a tervezésbe.

7.4 Projektcsatorna-fejlesztés intézményesítése

A fejezet az FVS későbbi verziójához készül el.

8 Mellékletek

8.1 Antiszegregációs terv

8.1.1 Helyzetelemzés és értékelés

A szegregáció elsősorban különböző társadalmi csoportok markáns térbeli elkülönülését jelenti. A rendelkezésre álló szegregációs adatszolgáltatás – melyet a KSH a 2011-es népszámlálás alapján állított össze – küszöbértékeit a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet definiálta. E szerint megyei jogú városokban szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő mint 30%, de kisebb mint 35%; és szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő, mint 35%. A szegregációs mutató maga a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők arányát jelenti az aktív korúakon (15-59 év) belül. A meghatározó vizsgálati egység a mutató meghatározása során a tömb.

Szegregációs adatszolgáltatást csak népszámlálási adatok adnak, így a 2011-es lehatárolásnál frissebb információ nem áll rendelkezésre. Az akkori számítások szerint Veszprémben nem található sem szegregátum, sem szegregációval veszélyeztetett terület. Ettől függetlenül Veszprémben is azonosítható több olyan csoport, terület, melyeket valamilyen szempontból fenyeget a térbeni társadalmi kirekesztődés. A szegregáció megakadályozása több városi koncepcióban és tervben is megjelenik célként, ilyen például:

- az integrált településfejlesztési stratégia (2014) antiszegregációs terve;
- a helyi esélyegyenlőségi program (felülvizsgálva 2019-ben);
- az idősügyi koncepció (2012);
- az ifjúsági koncepció (2014)
- a kulturális stratégia (2017);
- a sportfejlesztési koncepció (2013).

A helyi esélyegyenlőségi program foglalkozik:

- gyermekek helyzetével, gyermekszegénységgel, oktatási lehetőségekkel;
- idősök helyzetével, idősgondozással, időskori szegénységgel;
- fogyatékossgal élők helyzetével, esélyegyenlőségükkel;
- mélyszegénységben élők lehetőségeivel;
- valamint a nők helyzetével, esélyegyenlőségével.

A helyi társadalom összetétele és jellemzői (demográfia, foglalkoztatottság, nemzetiségi összetétel, képzettség) a 2.1.5. fejezetben kerültek részletes kifejtésre.

Ahogy az a 2.1.6. fejezetben is olvasható, Veszprém demográfiai szempontból viszonylag homogén város, nem jellemző rá sem a szegénységi, sem az elitszegregáció. Általános tapasztalat, hogy a térben elkülönülő, elszigetelt városrészeket jobban fenyegeti a szegregálódás; ilyen városrészből pedig több is van Veszprémben: Szabadságpusztá, Jutaspusztá és Csererdő. A vonatkozó városrészi adatok (2.1.1.3. fejezet), illetve az általános percepció alapján kijelenthető, hogy e területek is szerves részei Veszprém működésének és társadalmának, szegregációs kockázatot nem hordoznak. Két terület érdemel külön említést:

8.1.2 Területi fókusz

8.1.2.1 Csatárhegy

A hagyományosan zártkerti funkciójú Csatárhegy eredendően nem volna a lakóterületek között említendő, hiszen szerkezeti tervi besorolása szerint sem beépítésre szánt, hanem – kertes – mezőgazdasági terület. Mint Magyarországon számos helyszínen, Veszprémben is tapasztalható azonban a zártkerti kiköltözés trendje, melyben, noha szerteágazó jelenség, két fő mintázatot lehet kiemelni. Egyrészt a szegénységi kiköltözést, amikor anyagi biztonságukat különböző okokból elvesztő személyek, akik már nem engedhetik meg maguknak hagyományos városi lakhatásukat, kiköltöznek akár régebb óta birtokolt, akár menekülési útvonalként vásárolt zártkerti ingatlanukba, amelyek ingatlanként olcsók, illetve fenntartási költségük is alacsony (ld. alább). Másrészt jellemző egyfajta középosztályos kiköltözés is, mely elsősorban olyan személyekre, családokra jellemző, akik anyagi lehetőségei hagyományos városi közegben ugyan nem engednék meg kertés családi ház birtoklását, addig a zártkerti környezet jelentette kompromisszumokkal mégis ilyen környezetbe költözhetnek. A legfontosabb ilyen kompromisszum a közszolgáltatások hiánya: lévén nem lakóterület, Csatárhegyen az elektromos áram az egyetlen kiépült közmű. Vízzel csak egy feltöltőkártyával használható közfolyóból, illetve fúrt kutakból érhető el, gáz- és szennyvízhálózat nincs, az utak burkolatlanok. Más lakóterület 3–4 kilométeres távolságra érhető el, mint ahogy üzletek, szolgáltatások, közintézmények sem találhatók közelebb. Járda vagy kerékpáros infrastruktúra nincs a város felé, közösségi kapcsolatát a 18-as helyijáratási vonal jelenti, mely egy-két órás sűrűséggel köti össze Csatárhegy keleti szélét (Kápolna út) Iparvárossal, Dózsavárossal és Bakonyaljával. A csatárhegyi bekötőút rossz állapota miatt rendszeres, hogy a buszok csak a csatárhegyi elágazásig közlekednek, ahonnan 1–3 kilométeres gyalogútra találhatóak a városrész ingatlanai.

Csatárhegy állandó lakosságáról keveset tudunk, hiszen a zártkerti kiköltözés gyakran informálisan történik meg, úgy, hogy az ott élők lakcíme nem változik. A 2011-es népszámlálás szerint 134-en éltek a városrészben, de ezen adat sejtethetően erősen elavult. Szegregációra utaló kisebb jelek elsősorban a szociális ellátórendszer tapasztalatai alapján rajzolódnak ki, de a valós léptéke, aránya nem ismert.

8.1.2.2 Házgyári út 1.

A Házgyári út 1. alatt található volt munkásszálló, későbbi garzonház ugyan sajátos státusza alapján nem minősült szegregátumnak, mindazonáltal az ott élők között igen magas az anyagi depriváció éppúgy, mint az egészségi, szociális, kulturális, képzettségi és további problémák halmozódása, azaz a tág értelemben vett szociális nehézségek szempontjából Veszprémben egyértelműen itt sűrűsödik a legtöbb kihívás. Az antiszegregációs terv szempontjából rendkívüli előny azonban, hogy hosszabb ideje intenzív, tervszerű és folyamatos felzárkóztató munka zajlik a helyszínen: az épület 2009 óta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét Programjának helyszíne. Mára a Szeretetszolgálat a lakásállomány mintegy felét birtokolja, a lakhatáson túl számos további felzárkóztató és közösségi funkciót is biztosítva, melyekkel az itt élők életkörülményei és munkaerőpiaci esélyei javulnak, az épület rendezettsége fejlődik, egyúttal a helyszín stigmatizáltsága is oldódik.

8.1.3 Célok és beavatkozások

A város területi kompaktsága, szolgáltatásokkal való ellátottsága szempontjából nem tekinthető szerencsés folyamatnak, ha Csatárhegy népessége nő. A kiköltözés ellen a város azonban érdemben

nem tud tenni; az iménti leírásban középosztályos kiköltözésként szereplő jelenséggel szemben még indirekt eszközökkel sem. A szegénységi kiköltözés természetes ellenszere lehet, ha megfelelő, elérhető lakhatási alternatívák állnak rendelkezésre Veszprémen belül, elsősorban lakásügynökségi kezelésű bérlakásokkal; melyekbe akár aktív szociális munkával irányíthatók lehetnek az érintett csatárhegyi kiköltözők. A terület belterületbe vonása, közművesítése kevésbé kívánatos irány, hiszen a város indokolatlan szétterjedése és a kiköltözés erősítésének irányába hatna. Ezúton jóval többen élnének megfelelő infrastruktúrával és szolgáltatásokkal nem vagy csak jelentős költségekkel ellátható, ráadásul természeti szempontból is érzékeny területen.

A Házgyári út 1-ben a Jelenlét Program folytatása várhatóan továbbra is hozzájárul az épület – és lakói – rehabilitációjához. A felső szintek hosszabb ideje használaton kívül álló, volt honvédségi garzonlakásainak munkásszállóként való hasznosításával tovább oldódhat a Házgyári út 1. elszigeteltsége, hiszen további funkciót kölcsönöz az épületnek, tovább oldva annak funkcionális elszigeteltségét.

8.2 Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása

8.2.1 Lakossági felmérés

8.2.1.1 Általános adatok

A fenntartható városfejlesztési stratégiához kapcsolódó kérdőíves lakossági felmérés 2022. június 1. és július 11. között zajlott, zömében online módon, melyet néhány specifikus célcsoport eléréséhez, például nyugdíjasklubok között terjesztve, papíralapú önkitöltős kérdőívekkel egészítettünk ki. E kérdőíveket utólag ugyanazon online felületen digitalizáltuk.

A kérdezés a 18 éves kor feletti veszprémieket célozta, bár az egyedi élethelyzetekre tekintettel – pl. kollégisták, kétlaki életvitelt folytatók, nem bejelentett lakcímükön élők stb. – a kérdezés azok előtt is nyitott volt, akik nem egész évben helyben élő lakosok, hanem „más módon kötődnek Veszprémhez”. Ez utóbbi csoport az összes válaszadó 18%-át tette ki.

A kérdezés kor és nem szerint reprezentatív adatgyűjtéssel történt, a 45 788 fő 18 év feletti lakos 1%-os mintáját állítva elő. Mivel az egyes részcsoportok nem azonos gyakorisággal válaszoltak, a válaszokat a feldolgozás előtt súlyoztuk, hogy elkerüljük a szívesebben válaszoló részcsoportok létszámtöbbletéből fakadó torzításokat. A minta-részelemszámokat, a kapott válaszokat és az ezekből következő súlyokat az alábbi táblázat foglalja össze:

Nem	Kor	Terv	Tény	Súly
Férfi	18–29	33 fő	32 fő	1,03
	30–59	118 fő	126 fő	0,93
	60 és felette	61 fő	53 fő	1,15
Nő	18–29	32 fő	51 fő	0,62
	30–59	119 fő	216 fő	0,55
	60 és felette	95 fő	120 fő	0,78
Összesen		458 fő	598 fő	-

151. ábra: Lakossági kérdőív – mintaméret.

A súlyozás a legtöbb részcsoporthoz esetében 1 alatti összegű, azaz a válaszok érvényességét nem rontja. A 18–29 közötti férfiaknál a kapott válaszok száma csak minimálisan tér el a tervezettől; egyedül a 60 éves és idősebb férfiaknál bizonyult annyira nehéznek a célcsoport elérése, hogy érdemben 1 feletti súlyt kellett adni a kapott válaszoknak, azaz a válaszok érvényessége e célcsoportnál némivel alacsonyabb, mint a többinél.

8.2.1.2 Demográfiai jellemzők

A kvótás mintavétel és az ahhoz igazodó súlyozás eredményeként a válaszadók nem és korcsoport szerinti megoszlása a fenti táblázat tervadataival egyezik meg.

A kérdőívben felsorolt **városrészek** között az alábbiak szerint oszlottak meg a válaszadók:

	Fő	Arány		Fő	Arány
Cholnokyváros	72	16,2%	Füredidomb	24	5,4%
Jutasi úti lakótelep	69	15,6%	Gyulafirátót	9	2,1%
Egyetemváros	63	14,2%	Kádárta	7	1,6%
Dózsaváros	38	8,5%	Jutaspuszta	4	0,9%
Belváros	36	8,2%	Csatárhegy	4	0,9%
Egyéb	36	8,2%	Iparváros/Csererdő	1	0,2%
Újtelep	28	6,4%	Szabadságpuszta	1	0,3%
Jeruzsálemhegy	26	5,8%	Összes érvényes válasz	443	100%
Bakonyalja	24	5,4%			

152. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók lakhelye.

Az „egyéb” opciót jelölők közül többnyire környékbeli falvak, városok lakói jelennek meg (Balatonalmádi, Balatonfüred, Márkó jelent meg több esetben is), néhányan nem tudták, hogy pontosan, hogy lakóhelyük melyik városrészhez tartozik. A kitöltők között voltak korábbi lakosok is, akik már elköltöztek Veszprémből.

A megadott válaszok alapján a kitöltők között meglehetősen felülreprezentáltak a felsőfokú **végzettséggel** rendelkezők (66%): Magyarországon a lakosság 15,5%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel, Veszprémben 22,8%.

	Fő	Arány
Felsőfokú végzettség (diploma)	298	66,0%
Érettségi	128	28,4%
Szaktanácsképző, szakiskola	21	4,7%
Nyolc általános vagy kevesebb	4	1,0%
Összesen érvényes válasz	451	100%

153. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók végzettsége.

Munkaerőpiaci státuszukat illetően a válaszadók több opciót is megjelölhettek egyszerre, noha legtöbbjük csak egyet választott. A legtöbb válaszadó alkalmazotti státuszú (195 fő). Összesen 479 válasz érkezett, azaz egy válaszadó átlagosan 1,05 státuszt jelölt meg.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Alkalmazott	195	42,6%
Nyugdíjas	123	26,9%
Tanuló	51	11,1%
Alkalmazott: középvezető	44	9,6%
Alkalmazott: felsővezető	28	6,1%
Vállalkozó (egyéni vagy cégvezető)	27	6,0%
Inaktív (egyéb)	5	1,1%
Szülési szabadság (GYES, GYED)	4	0,9%
Háztartásbeli	1	0,2%
Munkanélküli	1	0,2%

154. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók jelenlegi munkaerőpiaci státusza.

Azok közül, akik munkavégzéssel járó státuszt (is) megjelöltek, a legtöbben (184 fő) közintézményben vagy hivatalban dolgoznak, míg 74 fő magáncégnél, 18 fő egyéni vállalkozásában, 11 fő pedig nonprofit vagy civil szervezetnél.

	Említés	Arány
Közintézmény, hivatal	184	64,1%
Magáncég	74	25,8%
Egyéni vállalkozás	18	6,3%
Nonprofit, civil szervezet	11	3,8%
Összes érvényes válasz	287	100%

155. ábra: Lakossági kérdőív – a munkavállaló válaszadók munkahelye.

8.2.1.3 Megvalósult beruházások, fejlesztések

Nyitott kérdésekkel mértük fel, hogy melyek voltak a válaszadók szerint **az elmúlt öt év legjobb beruházásai, fejlesztései**. Igen sokféle válasz érkezett, melyeket a jobb áttekinthetőség kedvéért nyolc kategóriába soroltunk. Mindenki legfeljebb három tételt nevezhetett meg, ezeket összesítve az alábbi tételenkénti válaszszámok rajzolódtak ki:

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Infrastrukturális, közlekedési beruházások	390	85,2%
Sportlétesítmények	227	49,6%
Intézmény- és épületfelújítások, rehabilitációk	132	28,8%
Kulturális, közösségi, szórakozási lehetőségek	108	23,6%
Zöldítés, parkosítás	64	14,0%
Nincs ilyen tétel / negatív válasz	16	3,5%
Egyéb említés	13	2,8%
Digitalizáció, okos város	4	0,9%

156. ábra: Lakossági kérdőív – legjobb megvalósult beruházások, fejlesztések.

Az első helyen legtöbbször valamilyen infrastrukturális vagy közlekedési beruházást, fejlesztést említettek. Ezek többnyire utak (kerékpár- és autótutak) létrehozását, javítását, fejlesztését foglalják magukban, sokszor elkerülők és körforgalmak létesítését. A sportlétesítmények közül kiváltképp a Veszprémi Sportuszoda jelent meg gyakran. Az összes kitöltő mintegy egyötöde nem jelölt meg semmit: a legtöbbször közülük üresen hagyták a kérdéshez tartozó összes válaszmezőt, míg néhányan expliciten kifejezték, hogy az elmúlt öt évben egyetlen jó beruházást sem tapasztaltak Veszprémben.

157. ábra: Lakossági kérdőív – legjobb megvalósult beruházások, fejlesztések – szőfelhő a három megnevezhető tételből együttesen (az önmagukban értelmezhetetlen gyakoribb szavak – „és”, „fejlesztés” stb. – eltávolításra kerültek).

8.2.1.4 Megoldásra váló problémák

Egy-egy kérdés irányult arra, mit tartanak a válaszadók a város egésze, illetve közvetlen lakókörnyezetük legégetőbb problémájának. E helyen az alábbi kategóriákba soroltuk a kapott válaszokat:

	Város egésze		Közvetlen lakókörnyezet	
	Említés	Arány	Említés	Arány
Infrastrukturális, közlekedési beruházások	278	61,0%	232	50,9%
<i>Nem tudja, nincs válasz</i>	63	13,8%	94	20,6%
Intézmény- és épületfelújítások, rehabilitációk	35	7,8%	26	5,6%
Kulturális, közösségi, szórakozási lehetőségek	19	4,2%	16	3,4%
Lakhatás, szegény- és hajléktalanellátás	15	3,3%	10	2,3%
Zöld megoldások	12	2,6%	28	6,2%
Oktatási, egészségügyi fejlesztések	12	2,6%	5	1,2%
(Környezet)szennyezés kezelése	11	2,4%	26	5,6%
<i>Egyéb</i>	8	1,9%	16	3,5%
Sportlétesítmények	1	0,3%	3	0,7%
Összesen	455	100%	455	100%

158. ábra: Lakossági kérdőív – megoldásra váró problémák.

A válaszadók abszolút többsége mindkét kategóriában az infrastruktúra és a közlekedés terén jelentkező problémákat vélte a legégetőbbnek. Az előző kérdéssel összevetve ez azt jelenti, hogy míg ugyan számos fejlesztés, beruházás érintette az infrastruktúrát és a közlekedési szektort, a lakossági percepció nem érzi ezeket elegendőnek. Fontos különbség az összárosi és a lakókörnyezeti problémaérzékelések között, hogy utóbbiaknál magasabb a választ adni nem tudók, valamint zöld és a szennyezésfelszámolási problémák kezelésének igénye. Érdekes különbség, hogy míg az előző kérdésblokk alapján a sportlétesítmények alkották a második leggyakoribb említést az elmúlt évek fontos fejlesztései között, addig a fejlesztendő problémák között a sport elhanyagolható súlyt képvisel. Ez kétféleképpen értelmezhető: negatív értelmezésben az elmúlt évek sportfejlesztései nem épültek manifeszt lakossági igényekre, míg pozitív értelmezésben a fejlesztések ideális állapotba juttatták Veszprém sportéletét, melynek így már nincsenek további fejlesztési szükségletei.

159. ábra: Lakossági kérdív – megoldásra váró ösvárosi problémák – szófelhő (az önmagukban értelmehzetetlen gyakorbbr szavak – „és”, „fejlesztés” stb. – eltávolításra kerültek).

8.2.1.5 Fejlesztési javaslatok

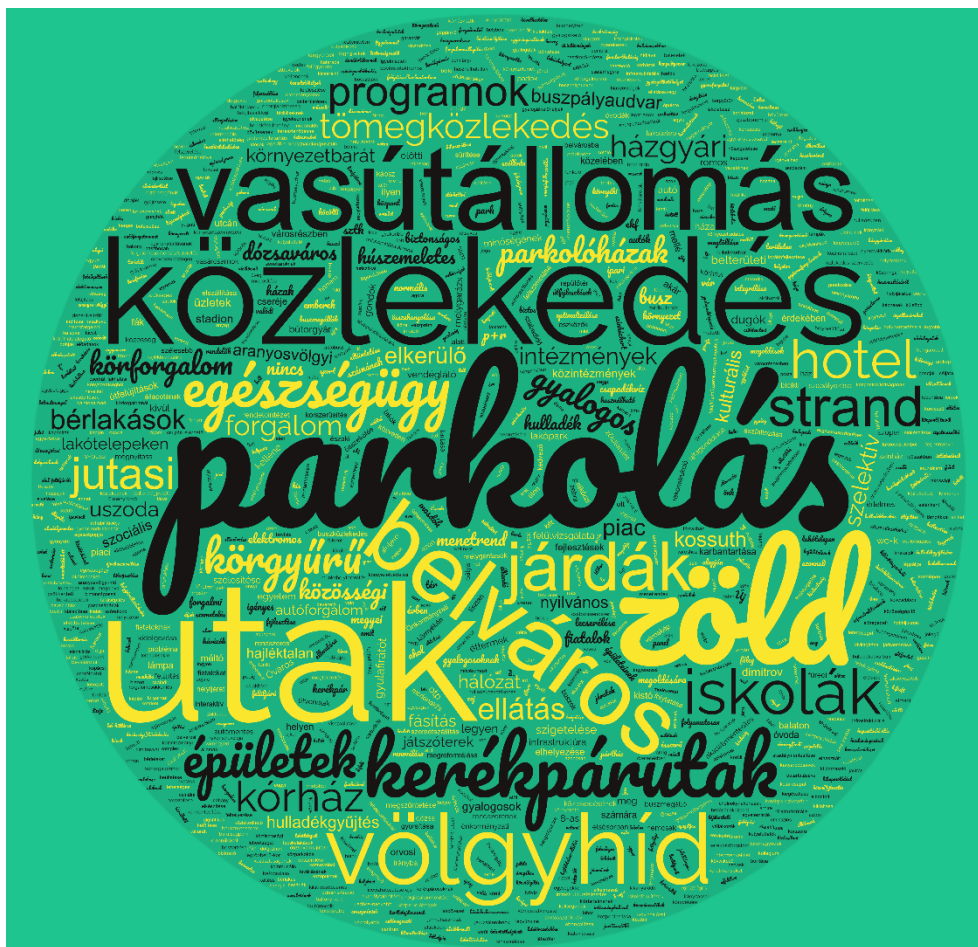
A válaszadók **konkrét fejlesztési javaslatokat** is megfogalmazhattak három időtávon: azonnali beavatkozásként (sürgősen, 1–2 éven belül), középtávú beavatkozásként (3–5 év), valamint hosszú távú beavatkozásként (6–10 év). A válaszok az előző kérdésnél alkalmazottal megegyező kategóriákba voltak utólag besorolhatók:

	Azonnali		Középtávú		Hosszú távú	
	Említés	Arány	Említés	Arány	Említés	Arány
Infrastrukturális, közlekedési beruházások	215	47,2%	179	39,4%	112	24,6%
<i>Nem tudja, nincs válasz</i>	88	19,3%	120	26,3%	178	39,2%
Intézmény- és épületfelújítások, rehabilitációk	59	12,9%	64	14,0%	49	10,7%
Zöld megoldások	20	4,4%	19	4,3%	43	9,5%
Oktatási, egészségügyi fejlesztések	19	4,2%	10	2,1%	13	2,9%
Kulturális, közösségi, szórakozási lehetőségek	17	3,7%	37	8,0%	34	7,4%
Lakhatás, szegény- és hajléktalanellátás	15	3,3%	6	1,3%	11	2,5%
(Környezet)szennyezés kezelése	13	2,9%	8	1,8%	4	0,9%
<i>Egyéb</i>	5	1,1%	3	0,7%	4	0,9%
Sportlétesítmények	4	1,0%	9	2,1%	6	1,4%
Összesen	455	100%	455	100%	455	100%

161. ábra: Lakossági kérdőív – konkrét fejlesztési javaslatok.

Az azonnal, sürgős beruházások között az előző kérdések értékelésénél tapasztaltak jelennek meg, azaz az infrastrukturális és közlekedési szektorban felmerülő problémákat jelezték legtöbbször 1-2 éven belül megoldandó kérdésként (47%). Számottevő arányt rajtuk kívül csak az intézmény- és épületfelújítási tartalmú javaslatokat tevők voltak (13%), bár e csoport is kisebb, mint a választ nem adóké (19%).

A rangsor a középtávú és a hosszú távú beavatkozási javaslatokat illetően is igen hasonló, érdemi különbséget csak a választ adni nem tudók markáns megugrása, valamint a kulturális, közösségi, szórakozási lehetőségek arányának közép- és hosszú távú, illetve a zöld fejlesztések arányának hosszú távú növekedése jelent.

162. ábra: Lakossági kérdőív – konkrét fejlesztési javaslatok – szöfelhő a három időtáv együttes említéseiből, az önmagukban értelmezhetetlen gyakoribb szavak („és”, „fejlesztés” stb.) eltávolításával.

8.2.1.6 Mobilitás

A mindennapos közlekedés jellemző eszközeként egy válaszadó egyszerre több eszközt is megjelölhetett. Az összes válaszadó mintegy fele jelölte meg, hogy rendszeresen gyalogol, de a személyautót használók aránya is csak néhány százalékponttal alacsonyabb. Veszprém adottságaiból következik, hogy az autóbusz sokkal többek által választott közösségi közlekedési eszköz, mint a vonat. A más, részletesebb mobilitási felmérésekből ismertnél jóval több, közel 20%-nyi válaszadó jelölte meg, hogy szokott kerékpárral is közlekedni – a különbség oka bizonyára ott rejlik, hogy e helyen nem volt kérdezési szempont a gyakoriság. Látható, hogy az említések összege a válaszadói összlétszám (458 fő) 1,6-szerese, azaz igen sokan jelöltek meg egynél több eszközt.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Gyaloglás (min. 500 méter)	233	50,9%
Személyautó	218	47,6%
Autóbusz	157	34,3%
Kerékpár	88	19,2%
Vonat	29	6,3%
Egyéb	9	2,0%
Egyik sem	1	0,2%

163. ábra: Lakossági kérdőív – mindennapos közlekedéshez használt eszközök.

A legtöbb válaszadó **leggyakoribb hétköznapi utazási célpontja** a városon belül van és 15 percnél rövidebb idő alatt elérhető, más településekre pedig összesen 11%-nyi válaszadó utazik fő célpontként.

	Említés	Arány
A városban, 15 percnél rövidebb utazási idővel	193	53,0%
A városban, 15 percnél hosszabb utazási idővel	130	35,8%
Veszprém megye más településén	30	8,2%
Megyén kívül	11	3,0%
Összesen	364	100%

164. ábra: Lakossági kérdőív – leggyakoribb utazási célpontok elérhetősége.

Azok, akik a Veszprém megye más települését jelölték meg, mint a hétköznapi utazásaik leggyakoribb célpontját, többnyire Balaton melletti településeket (Balatonfüred, Balatonalmádi) nevesítettek, míg a megyén kívüli településekre utazók között Budapest szerepelt a leggyakrabban.

A válaszadók **átlagos napi utazási ideje** 0 és 400 perc között szóródott, az átlag 45,5 perc. A leggyakoribb érték, illetve a növekvő sorba állított válaszok közül a középső érték (azaz a módusz és a medián) egyaránt 30 perc.

8.2.1.7 Elégedettség

A válaszadók ötös skálán értékelhették, mennyire vannak megelégedve különböző közszolgáltatásokkal, infrastruktúraelemekkel. Ebben az esetben az 5: nagyon elégedett és az 1: egyáltalán nem elégedett jelentések érvényesek. A problémákra és szükséges fejlesztésekre vonatkozó korábbi kérdésekkel összecsengő módon a válaszadók a parkolással vannak a legkevésbé megelégedve (de a közterületek általában is hasonlóan kedvezőtlen megítélésűek). Kiemelésre érdemes ellentmondás, hogy az egészségügyi ellátás megítélése ugyan hasonlóan kedvezőtlen, erre vonatkozó probléma- és fejlesztési felvetések mégsem voltak jellemzők. Ennek két oka lehet: egyrészt az egészségügy kevésbé van mindennaposan szem előtt, mint a közterületek, másfelől feltételezhető, hogy az érzékelt hiányosságok olyan rendszerszintű problémákra vezethetők vissza, amikre a válaszadók nem tudnak konkrét, tételtes fejlesztési javaslatokat tenni. Az eltérés is rámutat, hogy a lakossági kérdőíves problémaazonosítás – különösen ha egyszeri, szélesebb dialógusnak részét nem képező lekérdezés – szükségszerűen erős percepciósztorzítást visel.

	Átlag	Módusz	Medián
Közbiztonság	3,98	4	4
Bölcsődék és óvodák	3,78	4	4
Kulturális szolgáltatások	3,66	4	4
Közvilágítás	3,64	4	4
Általános iskolák	3,60	4	4
Zöldfelületek	3,39	3	4
Városi kerékpárutak	3,33	3	4
Szociális ellátás	3,03	3	3
Járdák	2,71	3	3
Utak, közterületek	2,68	3	3
Egészségügyi ellátás	2,53	3	3
Parkolás	2,12	2	1

165. ábra: Lakossági kérdőív – egyes közszolgáltatásokkal és infrastruktúraelemekkel való elégedettség

8.2.1.8 Digitalizáció

A kérdőíveredmények szerint a válaszadók elsöprő többsége rendelkezik asztali számítógéppel vagy notebookkal, lappal, mint ahogy okostelefonnal, tablettel is, sőt az okosórával rendelkezők is a válaszadók közel egyötödét teszik ki. Feltételezhető, hogy ezen adatokban jelentős torzítást jelent, hogy a kérdőívkitöltések zöme online eszközökről érkezett – hiába reprezentatív a válaszadói minta kor és nem szerint, ha e csoportokon belül is elsősorban olyan konkrét válaszadók érhetők el könnyebben, akik az átlagosnál jobban felszereltek informatikai eszközökkel.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Asztali számítógép, notebook, laptop	404	88,7%
Okostelefon, táblagép (tablet)	392	86,2%
Okosóra	88	19,2%
Egyéb	5	1,2%
Nincs ilyen eszköze	2	0,4%

166. ábra: Lakossági kérdőív – okoseszkök elterjedtsége.

Korosztály szerinti bontásban látható, hogy a kitöltők közül általában a 30-59 éves korosztály veszi igénybe jelentősebb arányban a felsorolt eszközöket, míg az idősek kevésbé. A különbség az asztali számítógép, a laptop, az okostelefon és a tablet esetében csekélyebb, míg az okosóránál, illetve az okoseszközökkel egyáltalán nem rendelkezők körében magas (bár ez utóbbi adat a csekély – kétfős – elemszám miatt kevésbé releváns).

	18–29	30–59	60 és idősebb
Asztali számítógép, notebook, laptop	+2,7%	+1,7%	-2,5%
Okostelefon, táblagép (tablet)	+1,1%	+2,1%	-3,3%
Okosóra	+6,5%	+13,6%	-20,2%
Egyéb	-14,2%	+8,1%	+6,0%
Nincs ilyen eszköze	-14,2%	-1,9%	+16,0%
(Az adott korcsoport létszámaránya az összes válaszolóból)	14,2%	51,9%	34,0%

167. ábra: Lakossági kérdőív – okoseszkök elterjedtsége korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései.

Hasonló torzítások feltételezhetőek az internethasználók arányán belül is – de az, hogy az egyes használati célok hogyan aránylanak egymáshoz, így is legitim, jól használható információnak tekinthetjük. Így, azaz pusztán sorrend alapján értékelve is látható, hogy az általános tájékozódás és a kommunikáció a leggyakoribb funkció, amit az ügyintézés követ, míg a közösségi oldalak látogatása és az online vásárlás és a szórakozás hátrébb foglal helyet a gyakoriságsorrendben. Az élethelyzet-specifikus használati módok közül a munkavégzési cél az imént említettekkel közel azonos gyakoriságú, míg a tanulási cél ritkább náluk. A kitöltési torzítást igazolja, hogy egyetlen válaszadó nem használ internetet.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Információszerzés, tájékozódás céljából	380	83,4%
Kommunikációs, kapcsolattartási céllal (pl. telefon, levelezés, Skype)	378	83,0%
Ügyintézés céljából (pl. Ügyfélkapu, nyomtatványok letöltése és benyújtása)	335	73,7%
Közösségi oldalak látogatása (pl. Facebook)	296	65,0%
Elektronikus vásárlás, foglalások intézése (pl. szállás, repülőjegy)	283	62,3%
Napi munkavégzés részeként	280	61,5%
Szórakozás: videó, film, zene, játékok	277	60,9%
Tanulási céllal (pl. oktatási anyagok letöltése, e-oktatás igénybevétele)	234	51,3%
Egyéb	5	1,1%
Egyáltalán nem használ internetet	1	0,2%

168. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző internethasználati célok.

A napi munkavégzés részeként történő internethasználat értelemszerűen a 30–59 éves korcsoportra jellemző elsősorban (akárcsak a tanulási cél), míg a 60 év feletti korcsoport inkább tájékozódási, illetve kommunikációs céllal veszi igénybe a világhálót.

	18–29	30–59	60 és idősebb
Információszerzés, tájékozódás céljából	+1,1%	-0,6%	-0,6%
Kommunikációs, kapcsolattartási céllal (pl. telefon, levelezés, Skype)	+2,0%	+0,4%	-2,4%
Ügyintézés céljából (pl. Ügyfélkapu, nyomtatványok letöltése és benyújtása)	-1,1%	+6,4%	-5,4%
Közösségi oldalak látogatása (pl. Facebook)	+4,2%	+1,3%	-5,9%
Elektronikus vásárlás, foglalások intézése (pl. szállás, repülőjegy)	+5,2%	+10,1%	-13,6%
Napi munkavégzés részeként	-0,6%	+22,0%	-21,5%
Szórakozás: videó, film, zene, játékok	+6,7%	+6,0%	-12,8%
Tanulási céllal (pl. oktatási anyagok letöltése, e-oktatás igénybevétele)	+9,7%	+9,2%	-19,0%
Egyéb	+5,8%	+8,1%	-14,0%
Egyáltalán nem használok internetet	-14,2%	-51,9%	+66,0%
(Az adott korcsoport létszámára az összes válaszolóból)	14,2%	51,9%	34,0%

169. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző internethasználati célok korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámára való eltérései.

A jellemző ügyintézési módok között – a fentieknek megfelelően – az online ügyintézés és az e-mail dominál a válaszadók között, mögötte némiképp lemaradva a személyes ügyintézés és a telefonos kapcsolattartás következik. A mobilalkalmazások gyakorisága szükségképpen korlátos, hiszen nem intézhető minden szolgáltatás appokon keresztül, de így is megelőzi a postai ügyintézését a válaszadók körében. Digitális mérő és hasonló eszköz csak a válaszadók 11%-a háztartásában van.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Online ügyintézés/e-mail	365	80,5%
Személyes ügyintézés	317	69,6%
Telefon	300	65,9%
Mobilalkalmazás	167	36,6%
Hagyományos postai levelezés	62	13,5%
Digitális mérők/eszközök	51	11,1%
Nem a válaszadó szokott ügyet intézni	4	0,9%

170. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző ügyintézési csatornák.

Komolyabb korosztályos eltérés a hagyományos postai levelezés felhasználói körében figyelhető meg (amiben markáns az idős korosztály jelenléte), míg a mobilalkalmazás-használat a fiatalok és főképp a középkorúak körében erős. Hasonló mintájú, bár enyhébb korosztályos különbségek tapasztalhatók az online és e-mailes ügyintézésnél is, míg a személyes és a telefonos csatornáknál az eltérések csekélyek.

	18–29	30–59	60 és idősebb
Online ügyintézés/e-mail	+0,1%	+5,2%	-5,4%
Személyes ügyintézés	+0,3%	-0,2%	-0,2%
Telefon	-1,5%	-0,6%	+2,0%
Mobilalkalmazás	+6,8%	+14,0%	-20,8%
Hagyományos postai levelezés	-7,7%	-6,7%	+14,4%
Digitális mérők/eszközök	+1,8%	+8,1%	-10,0%
Nem a válaszadó szokott ügyet intézni	+25,8%	-11,9%	-14,0%
<i>(Az adott korcsoport létszámaránya az összes válaszolóból)</i>	14,2%	51,9%	34,0%

171. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző ügyintézési csatornák korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései.

8.2.1.9 Jövőkép

A város jövője szempontjából megfogalmazott öt fenntarthatósági, élethezési szempontot is pontozták a válaszadók aszerint, mennyire tartják azokat fontosnak. A környezettudatossági kötődésű állítások mind meglehetősen magas átlagpontszámot kaptak, a közösségi részvétel valamivel alacsonyabbat.

	Átlag
Környezettudatos életvitel	4,35
Szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon	4,34
Megújuló energiaforrások használata	4,26
Egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása	4,17
Közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés	3,93

172. ábra: Lakossági kérdőív – a város jövőjével kapcsolatos állítások fontosságának értékelése.

Arról, hogy mivel tehető a város zöldfelületei vonzóbbá maguk és családjuk számára, a válaszolók nyolc opciót értékelhettek. A sétautak fejlesztését, a több szolgáltatást (büfé, fagyizó, nyilvános WC) és a kültéri programok gyakoribb szervezését jelölték meg a legtöbben, de az utcabútorok kihelyezését és a játszótereket, köztéri kondigépeket is kiválasztotta a válaszadók mintegy harmada.

	Említés	Összes válaszadóhoz képest
Sétautak fejlesztése	280	61,6%
Több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC	231	50,7%
Gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni	216	47,4%
Utcabútorok kihelyezése	167	36,6%
Játszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan	147	32,3%
Közvilágítás további javítása	71	15,6%
Zenepavilon létesítése	65	14,2%
Egyéb	31	6,8%

173. ábra: Lakossági kérdőív – zöldfelületek fejlesztési lehetőségeinek értékelése.

8.2.1.10 A lakossági felméréshez alkalmazott kérdőív

Fenntartható városfejlesztési stratégia, Veszprém

Lakossági kérdőív

A fenntartható városfejlesztési stratégia (FVS) a város középtávú fejlesztési irányait meghatározó dokumentum. Veszprém FVS-ét a város önkormányzata megbízásából a HÉTFA Elemző Központ Kft. készíti. Kérjük, segítse válaszadásával a stratégia elkészülését!

A válaszadás önkéntes, a kérdőíveket anonim módon kezeljük. Amennyiben egy kérdésre nem kíván választ adni, kérjük, hagyja üresen.

1. Mi az Ön neme?

- Férfi Nő

2. Mi az Ön születési éve?

3. Hogyan határozná meg magát?

- Helyi, egész évben itt élő lakos vagyok Más módon kötődöm Veszprémhez

4. Kérem, jelölje meg, Ön mely városrészben él.

☐ Bakonyalja	☐ Füredidomb	☐ Kádárta
☐ Belváros	☐ Gyulafirátót	☐ Újtelep
☐ Cholnokváros	☐ Iparváros/Csererdő	☐ Szabadságpuszta
☐ Csererdő	☐ Jeruzsálemhegy	☐ Egyéb, éspedig:
☐ Dózsaváros	☐ Jutasi úti lakótelep	_____
☐ Egyetemváros	☐ Jutaspuszta	

5. Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

- Nyolc általános vagy kevesebb Érettségi
- Szakmunkásképző, szakiskola Felsőfokú végzettség (diploma)

6. Mi az Ön jelenlegi státusza az alábbiak közül?

Több válasz is megjelölhető!

☐ tanuló	☐ egyéni vállalkozó, cégvezető	☐ háztartásbeli
☐ alkalmazott	☐ munkanélküli	☐ inaktív (egyéb)
☐ alkalmazott, középvezető	☐ nyugdíjas	
☐ alkalmazott, felsővezető	☐ szülési szabadság, GYES, GYED	

1. Munkavégzés helyének típusa:

- magáncég közintézmény / közhivatal
 egyéni vállalkozás nonprofit / civil szervezet

2. Munkavégzés (tanuló esetén oktatási egység) földrajzi helye:

- Veszprém Egyéb település, éspedig: _____

3. Fogalmazza meg, mit tart a város elmúlt öt évéből a legjobb beruházásoknak, fejlesztéseknek? Legfeljebb hármat említsen!

1.: _____

2.: _____

3.: _____

4. Kérem, fogalmazza meg, mit tart a város vagy közvetlen lakókörnyezete legégetőbb problémáinak, melyek leginkább megoldásra várnak!

Válaszát elegendő röviden, címszavakban megadnia!

Az egész várost érintő legaktuálisabb problémák:

A közvetlen lakókörnyezetemet érintő legaktuálisabb problémák:

5. Milyen fejlesztési javaslatok vannak a város számára?

Kérem, rangsorolja őket, kezdve az Ön által legfontosabbnak tartott javaslattal!

Azonnali beavatkozások (sürgősen, 1-2 éven belül):

Középtávú beavatkozások (3-5 év):

Hosszú távú beavatkozások (6-10 év):

1. Az alábbi eszközök közül jellemzően melyiket veszi igénybe mindennapi közlekedéséhez?

Több válasz is megjelölhető!

- Személyautó Gyaloglás (egy irányban 500 m-nél hosszabb)
- Helyközi autóbusz Egyéb, éspedig: _____
- Vonat Egyik sem
- Kerékpár

2. Hol található a leggyakoribb hétköznapi utazási célpontja?

- A városban, 15 percnél rövidebb utazási idővel
- A városban, 15 percnél hosszabb utazási idővel
- Veszprém megye más településén: _____
- Nem megyei településen: _____

3. Kérem, becsülje meg, egy átlagos hétköznapon hány percet tölt utazással: _____

4. Mennyire elégedett az alábbi közszolgáltatásokkal és egyéb tényezőkkel?

Értékelje soronként. 5: nagyon elégedett, 1: egyáltalán nem elégedett.

	1	2	3	4	5
Bölcsődék és óvodák					
Általános iskolák					
Egészségügyi ellátás					
Kulturális szolgáltatások (pl. mozi, kulturális központ stb.)					
Szociális ellátás (pl. idősellátás)					
Utak, közterületek					
Járdák					
Városi kerékpárutak					
Zöldfelületek (parkok, ligetek, fasorok)					
Közvilágítás					
Közbiztonság					
Parkolás					

5. Milyen elektronikus eszközöket használ a hétköznapokban?

Több válasz is megjelölhető!

- Asztali számítógép, notebook / laptop Okosóra
- Okostelefon, táblagép (tablet) Egyéb, éspedig: _____

1. Milyen céllal használja az internetet?

Több válasz is megjelölhető!

☐ Napi munkavégzés részeként	☐ Tanulási céllal (pl. oktatási anyagok letöltése, e- oktatás igénybevétele)
☐ Ügyintézés céljából (pl. Ügyfélkapu, nyomtatványok letöltése és benyújtása)	☐ Közösségi oldalak látogatása (pl. Facebook)
☐ Elektronikus vásárlás, foglalások intézése (pl. szállás, repülőjegy)	☐ Szórakozás: videó, film, zene, játékok
☐ Kommunikációs, kapcsolattartási céllal (pl. telefon, levelezés, Skype)	☐ Egyéb, éspedig: _____
☐ Információszerzés, tájékozódás céljából	☐ Egyáltalán nem használok internetet

2. Ön milyen módokon szokott ügyet intézni?

Több válasz is megjelölhető!

☐ Hagyományos postai levelezés	☐ Online ügyintézés / e-mail	☐ Digitális mérőkon / eszközökön keresztül
☐ Telefon	☐ Mobilalkalmazás	☐ Nem én szoktam ügyet intézni
☐ Személyes ügyintézés		

3. A város jövője szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?

Értékelje soronként. 5: nagyon elégedett, 1: egyáltalán nem elégedett.

	1	2	3	4	5
Környezettudatos életvitel (takarékoság az erőforrásokkal: víz, áram stb.)					
Szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon					
Közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés					
Egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása					
Megújuló energiaforrások használata					

4. Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a város zöldfelületeit az Ön és családja számára? Kérem, az Ön számára legfontosabb három fejlesztést, új funkciót jelölje meg!

Több válasz is megjelölhető!

☐ Sétautak fejlesztése	☐ Gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni
☐ Játsszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan	☐ Több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC
☐ Zenepavilon létesítése	☐ Közvilágítás további javítása
☐ Utcabútorok kihelyezése	☐ Egyéb

8.2.2 Intézményi felmérés

8.2.2.1 Válaszadói kör

A városi intézmények számára kiküldött kérdőívre összesen 14 válasz érkezett az egészségügy, oktatás, óvodai ellátás, szociális intézmények, kultúra, turizmus, közlekedés, közszolgáltatások területéről. A kérdezés 2022. június 15. és július 14. között, online felületen, 20 intézmény közvetlen e-mailes megkeresésével zajlott. A válaszadó intézmények köre:

- Agóra Veszprém Kulturális Központ
- Eötvös Károly Megyei Könyvtár
- Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye
- Kabóca Bábszínház
- Tourinform – Veszprémi Turisztikai Nonprofit Kft.
- V-Busz Veszprémi Közlekedési Kft.
- Veszprém 2030 Műszaki Infrastruktúra Fejlesztő Kft.
- Veszprémi Bóbita Körzeti Óvoda
- Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény
- Veszprémi Családsegítő és Gyermejjóléti Integrált Intézmény
- Veszprémi Intézményi Szolgáltató Szervezet
- Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda
- Veszprémi Vadvirág Körzeti Óvoda
- „VKSZ” Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Kft.

8.2.2.2 Fejlesztési elképzelések

A kérdőív első kérdésében a **város legégetőbb, leginkább megoldásra váró problémáinak** megfogalmazására nyílt lehetőség. A válaszadók többnyire a saját intézményükkel kapcsolatosan felmerülő problémákat jelenítették meg; melyek gyakran tértek ki parkolási nehézségekre és problémákra, valamint az úthálózat minőségére. Felmerült még a (köz)intézmények állapota, a pedagógushiány, a fenntarthatósággal kapcsolatos intézkedések és környezetbarát megoldások hiánya, a lakhatás támogatása (magas ingatlanárak, szociális elhelyezés, lakások állapota), valamint a kulturális intézmények és programok összehangoltsága.

A **profilbővítés** a fenti 14 intézményből négynek kifejezett célja, míg a profilszűkítés egynek sem. Szervezeti átalakítást két intézmény tervez, de a legtöbben (7 intézmény) nem tudják, milyen működésbeli változásokra számíthatnak, mivel erről nem az intézmény dönt.

Intézményi szintű fejlesztési tervvel öt intézmény rendelkezik és nyolc nem. Egy intézmény nem válaszolt a kérdésre.

A beszámolókból a következő jellegzetes **célok** rajzolódnak ki az **elkövetkező 5–7 évre**:

- Munkatársak megtartása, üres státuszok betöltése, képzések
- Munkatársak mentális és érzelmi terhelésének csökkentése
- Munkaszervezés fejlesztése
- Partnerkapcsolatok ápolása, tapasztalatcsere
- Célcsoport jobb bevonása
- Kapacitásbővítés (pl. terület növelése, költözés, sportkapacitás fejlesztése, rendezvényszervezési kapacitás fejlesztése, gépkocsibeszerzés)
- Digitalizáció
- Árnyékolás, klimatizálás, megújuló energiaforrások alkalmazása
- Berendezések modernizálása, telephelyfejlesztés, szolgáltatási színvonal fejlesztése
- Piaci szerepvállalás erősítése, profilbővítés

Lezárt, sikeres projektek az alábbi kategóriákban jelentek meg a válaszokban:

- Képzések, humán kapacitás fejlesztése
- Energetikai megújítás, nyílászárócsere
- Eszközbeszerzés, eszközpark-fejlesztés
- Online jelenlét fejlesztése

8.2.2.3 Digitális megoldások

Az intézményekben legkevésbé a **digitális eszközök** laptopok mennyiségével és az asztali számítógépek minőségével vannak megelégedve, a wifihálózat mennyisége, valamint a nyomtatók, fénymásolók, valamint a wifihálózat minősége azonban kielégítőnek bizonyul.

	Mennyiség	Minőség
Wifihálózat	4,43	4,00
Asztali számítógépek	4,38	3,85
Nyomtató, fénymásoló	4,21	4,00
Laptop	3,93	3,86

174. ábra: Intézményi kérdőív – digitális eszközökkel való elégedettség

A 14 intézmény közül mindegyik használ valamilyen **hálózati eszközt**, ezek közül válaszként leggyakrabban a nyomtató és a projektor fordult elő. A többi eszköz – szkennер, szervergép, hálózati meghajtó, plotter – használata nem nevezhető általánosnak.

Nyomtató	14
Projektor	9
Szkennер	1
Szervergép	1
Hálózati meghajtó	1
Plotter	1

175. ábra: Intézményi kérdőív – hálózati eszközök elterjedtsége

Az **okostelefonos funkciók használata** során a 14 intézményből hét válaszolta azt, hogy nem használja azokat telefonáláson túlmutató tevékenységekre. A többi intézmény főleg kapcsolattartást és online konferenciákat támogató platformok (e-mail, Facebook, MS Teams), valamint szervezeti munkavégzést segítő webhelyek (Sharepoint) esetében veszi igénybe az okostelefonos funkciókat. A fent említett általánosabb funkciókon kívül még a QR-kód olvasást jelölték meg válaszként.

Az **infokommunikációs fejlesztések** közül a wifi- és telefonhálózat kiépítése és modernizálása, infokommunikációs eszközök beszerzése és cseréje, valamint online felületek (weboldal) fejlesztése, illetve online kommunikációs felületek gyakoribb használata jelenik meg a legtöbbször. A VKSZ fejlesztési tervei között egy közszolgáltató applikáció fejlesztése is felmerült.

A **digitális megoldások mindennapos alkalmazása során jelentkező akadályok** kevésbé jellemzők, egyedül az eszközhiány esetében jelent meg nagyobb arányban az „Inkább akadályozza” vagy a „Nagyon akadályozza” válasz.

	Egyáltalán nem akadályozza (%)	Inkább nem akadályozza (%)	Inkább akadályozza (%)	Nagyon akadályozza (%)	Nem tudom megítélni (%)
Eszközhiány	35,7	21,4	35,7	7,1	0,0
Alkalmazottak, munkatársak technikai felkészültsége	35,7	35,7	28,6	0,0	0,0
Kiberbiztonsági kérdések	35,7	57,1	7,1	0,0	0,0
Szoftveres problémák	50,0	21,4	28,6	0,0	0,0
Felhasználók (ügyfelek) technikai felkészültsége	64,3	21,4	14,3	0,0	0,0
Alkalmazottak, munkatársak ellenállása	71,4	14,3	14,3	0,0	0,0
Felhasználók (ügyfelek) ellenállása	71,4	14,3	14,3	0,0	0,0

176. ábra: Intézményi kérdőív – a digitális megoldások mindennapos alkalmazása során jelentkező akadályok

Digitális adatvagyon a válaszadók közül csak a Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény nem birtokol a válaszadások alapján. A legtöbb intézmény (11db) mind adminisztratív és pénzügyi, mind alaptevékenységhez kapcsolódó további adatokkal rendelkezik. Az alaptevékenységhez kapcsolódó adatok tárolásának módját a következő táblázat mutatja:

Szerveren	(Adat)felhőben	Fizikai adathordozókon (CD, merevlemez)	Harmadik fél rendszerében
64,3%	57,1%	42,9%	7,1%

177. ábra: Intézményi kérdőív – alaptevékenységhez kapcsolódó adatok tárolásának módja

Az intézmények több, mint fele (57,1%) rendelkezik **nyílt adatbázissal**, ami a szélesebb nyilvánosság számára tesz lehetővé adatokat, információkat az intézmény tevékenységéről.

Az **intézményen belüli kommunikáció** leggyakoribb eszközei az e-mail és a telefon, míg a chat és a digitális zárt, belső posta vagy az online üzenőfal használata már kevésbé általános a munkavégzés során. A külső szereplőkkel történő kommunikáció során a hagyományos postai levél mellett még a telefon, és e-mail játszik játszik jelentős szerepet.

Minden intézmény rendelkezik **honlappal**, melyet az alábbi funkciókra hasznosítanak:

	Százalékos megoszlás
Egyoldalú, dinamikus információközlés történik (pl. napi aktualitások, hírek)	78,6%
Egyoldalú, statikus információközlés történik (pl. intézmény leírása)	42,9%
Kétoldalú információcsere történik (pl. rendelés leadása a felületen, hibajelentés, a szolgáltatásban jelentkező problémák jelzése)	21,4%
Egyoldalú megosztás (pl. formanyomtatványok tölthetők le)	21,4%
Többoldalú információcsere történik (pl. vélemények, igények megosztása, viták kezdeménye)	14,3%

178. ábra: Intézményi kérdőív – honlapok funkciói

Az összes intézmény használ valamilyen **kommunikációs felületet az ügyfelekkel**, a szolgáltatást igénybe vevőkkel való kapcsolattartásban. A legtöbb intézmény a saját honlapját jelölte meg ekként, de többen választották nyitott kérdésben az e-mailezést és a közösségi média igénybevitelét is a kommunikáció során. Mobilalkalmazás használata a kapcsolattartásban csupán három intézményre jellemző, de többen is kifejezték igényüket, hogy ha létezne városi alkalmazás, akkor abban közölnék a működésükkel kapcsolatos főbb információkat.

Az intézmények 57,1%-ban történt **igényfelmérés** és elégedettségvizsgálat a szolgáltatásokról a szolgáltatás használók körében. Került sor ilyenre diákétkeztetés, intézményi önértékelés, szülői kérdőívezés, próbavásárlások, valamint pedagógiai programok minőségének felmérése során.

Az intézmények 35,7%-a használ **működést, fenntartást, karbantartást segítő okos megoldásokat**, szenzorokat és eszközöket, melyek elősegítik a létesítmény működtetését, illetve fenntartási költségeinek csökkentését. Konkrét említésként a riasztóberendezés, a belépésszámláló és a napkollektor jelent meg.

Az **épületekről** főleg papíralapú tervek és ezek digitalizált formája nyújt információt, viszont az intézmények mintegy 21%-a egyáltalán nem rendelkezik semmilyen formájú adattalományról épületeiről. **Rendszergazdát** vagy más, az informatikai karbantartását és felügyeletét biztosító személyt az intézmények 71,4%-a foglalkoztat. Ez legtöbbször 1-2 főt jelent, kisebb arányban külsős szerződéses partnert vagy külsős szolgáltatót. A feladatvégzés gyakorisága vagy igény szerint, vagy egy-két hetente történik. A városi óvodák együttesen alkalmaznak egy személyt a feladat ellátására.

Az intézmények 50%-a szervezett már **infokommunikációs kompetenciák erősítését célzó tanfolyamot, képzést, tréninget** saját alkalmazottjai számára. Ez Excel-ismeretek bővítését, felhasználói szintű számítógép-kezelést, belső informatikai képzést vagy új szoftver bevezetését jelentette. A résztvevők száma a válaszok alapján 3-tól 64-ig terjedt. A képzések elsősorban intézményi finanszírozásban valósultak meg. Az intézmények 57%-ában a munkatársak részéről is jelentkezett igény hasonló tréningekre.

8.2.2.4 Bejárás

Az intézmények alkalmazotti létszáma 6-tól 354 főig terjed. Az ingázók aránya öt intézményben 10 és 25% között, további öt intézményben 25 és 40% között mozog, ők elsősorban Veszprém 15–25 km-es vonzókörzetéből (Ajka, Balaton-parti települések, Herend, Nemesvámos, Várpalota, Zirc stb.) járnak be. Az ingázáshoz leginkább személyautót vagy helyközi autóbust vesznek igénybe, dolgozói buszjárat nincs és igény is csak a Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda részéről merült fel erre – azonban finanszírozási okokból ezen igény itt sem realizálódik. A válaszok alapján jelentős probléma, hogy a bejáró dolgozók részére nincs mindenhol biztosítva a parkolási lehetőség az intézmény mellett - ez viszont fontos lehet a munkaerő megtartásának szempontjából.

8.2.2.5 Az intézményi felméréshez alkalmazott kérdőív

Veszprém FVS - intézményi kérdőív

Általános fejlesztési szükségleteket felmérő kérdéscsoport

1) Intézmény neve:

2) Kérjük, fogalmazza meg, Ön mit tart a város legégetőbb problémáinak, melyek leginkább megoldásra várnak?

3) Mi intézményének jövőképe az elkövetkező 5-7 évre?

4) Milyen változtatásokat terveznek a működésben az elkövetkező években? (Több választ is megjelölhet.)

Profilbővítés

Profilszűkítés

Szervezeti átalakítás

Finanszírozás átalakítása

Nem tudja, erről nem az intézmény dönt

Egyéb, éspedig: _____

5) Rendelkeznek intézményi szintű fejlesztési tervvel? (Amennyiben igen, kérjük, jelölje a létrehozás dátumát!)

Igen, ettől az évtől kezdve: _____

Nem

6) Milyen konkrét fejlesztésekben gondolkodnak a céljaik megvalósítása, valamint a megfelelő működés biztosítása érdekében?

- Kérjük, fejtse ki röviden a fejlesztési elképzeléseiket (projekteket) egyenként a tartalom, indoklás és (amennyiben ismert) a becsült finanszírozási igény megjelölésével.
- A fejlesztési elképzelések megfontolásánál a finanszírozási korlátokat NE vegyék figyelembe, mivel a stratégiai tervezés feladata a jövőbeni források feltárása/feltérképezése is.
- A fejlesztési elképzelések során az infrastrukturális fejlesztéseken túl gondoljon az eszközfejlesztési igényekre (nem digitális eszközök tekintetében, a digitális eszközökre a későbbi kérdésekben részletesen kitérünk), a szervezetfejlesztésre, a humánerőforrás-fejlesztésekre és a kapcsolati háló fejlesztésére egyaránt.

	Projekt rövid megnevezése	Projekt tartalmának bemutatása, indokoltsága	Finanszírozási igény
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

7) Amennyiben további projektötletekkel rendelkezik, kérjük, az alábbi szövegdobozban fejtse ki azokat!

8) Az eddigiekben milyen fejlesztéseket valósított meg az intézménye? Ezek milyen forrásból kerültek finanszírozásra?

	Projekt rövid leírása	Forrás megnevezése (pl. TOP, ágazati OP, egyéb hazai, Interreg, közvetlen brüsszeli támogatás, saját forrás)	Megvalósítás időszaka
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

9) Voltak együttműködő partnerei a fejlesztések megvalósítása során?

() Igen, és pedig: _____

() Nem

Digitális felkészültség

10) Hogyan jellemezhető az intézmény informatikai és kommunikációs eszközállománya? Kérjük értékelje, mennyire elégedett az alábbiakban felsorolt elérhető eszközök mennyiségével és minőségével!

	Mennyiséggel való elégedettség (1-5)	Minőséggel való elégedettség (1-5)
Asztali számítógép		
Laptop		
Nyomtató, fénymásoló		
Wifihálózat		

11) Használják hálózati eszközöket (pl. nyomtató, plotter, projektor)?

Igen, a következőket: _____*

Nem

12) Használják munkájukhoz kifejezetten okostelefonos funkciókat? (Okostelefonos funkciók alatt a telefonáláson túlmutató tevékenységeket értjük, melyek használata szervezeti szintű elvárásként jelenik meg egyes munkakörökben.)

Igen, éspedig: _____

Nem

13) Milyen infokommunikációs fejlesztései vagy azt is célzó projektjei vannak/voltak az intézménynek az elmúlt 10 évben?

	Fejlesztés, projekt rövid leírása	Forrás megnevezése (pl. TOP, ágazati OP, hazai, Interreg program, közvetlen brüsszeli támogatás, saját forrás)	Projekt elért eredményei
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

14) Akadályozza az alábbiak közül valamelyik tényező a digitális megoldások széleskörű használatát?

	Egyáltalán nem akadályozza	Inkább nem akadályozza	Inkább akadályozza	Nagyon akadályozza	Nem tudom megítélni
Eszközhiány	()	()	()	()	()
Szoftveres problémák	()	()	()	()	()
Alkalmazottak, munkatársak ellenállása	()	()	()	()	()
Alkalmazottak, munkatársak technikai felkészültsége	()	()	()	()	()

	Egyáltalán nem akadályozza	Inkább nem akadályozza	Inkább akadályozza	Nagyon akadályozza	Nem tudom megítélni
Felhasználók (ügyfelek) ellenállása	()	()	()	()	()
Felhasználók (ügyfelek) technikai felkészültsége	()	()	()	()	()
Kiberbiztonsági kérdések	()	()	()	()	()

15) Milyen digitális adatvagyonnal rendelkezik az intézmény? (Több választ is megjelölhet.)

- Adminisztratív és pénzügyi adatok
 Alaptevékenységhez kapcsolódó további adatok

16) Rendelkeznek nyílt adatbázissal (ami a szélesebb nyilvánosság számára tesz elérhetővé adatokat, információkat az intézmény tevékenységéről)?

- Igen
 Nem

17) Hol kerülnek tárolásra az alaptevékenységhez kapcsolódó adatok? (Több választ is megjelölhet.)

- Szerveren
 (Adat)felhőben
 Fizikai adathordozókon (CD, merevlemez stb.)
 Harmadik fél rendszerében

18) Mennyire jellemző a következő eszközök, felületek használata az intézményen belüli kommunikációban?

	Egyáltalán nem jellemző	Inkább nem jellemző	Inkább jellemző	Nagyon jellemző	Nem tudom megítélni
Digitális zárt, belső posta, online üzenőfal	()	()	()	()	()
E-mail	()	()	()	()	()
Telefon	()	()	()	()	()
Chat	()	()	()	()	()

19) Mennyire jellemző a következő eszközök, felületek használata a külső szereplők (fenntartó, intézmények, ügyfelek stb.) felé történő kommunikációban?

	Egyáltalán nem jellemző	Inkább nem jellemző	Inkább jellemző	Nagyon jellemző	Nem tudom megítélni
Ügyfélszolgálat	()	()	()	()	()
Hirdetőtábla	()	()	()	()	()
Normál postai levél	()	()	()	()	()
E-mail	()	()	()	()	()
Telefon	()	()	()	()	()
Mobilalkalmazás	()	()	()	()	()

20) Rendelkeznek intézményi honlappal? (Kérjük, amennyiben "igen" a válasz, tüntesse fel a létrehozás évszámát)

Igen, ettől az évtől kezdve:: _____

Nem

21) Ha nem rendelkezik honlappal, annak mi az oka? (Több választ is megjelölhet.)

Hiányzó idő

Hiányzó szakértelem

Finanszírozási korlátok

A szolgáltatás célcsoportja ismeretük szerint nem igényli

Egyéb, éspedig:: _____

22) Hogyan jellemezné a honlap tartalmát és működtetésének célját? (Több választ is megjelölhet.)

Egyoldalú, statikus információközlés történik (pl. intézmény leírása)

Egyoldalú, dinamikus információközlés történik (pl. napi aktualitások, hírek)

Egyoldalú megosztás (pl. formanyomtatványok tölthetők le)

Kétoldalú információcsere történik (pl. rendelés leadása a felületen, hibajelentés, a szolgáltatásban jelentkező problémák jelzése)

Többoldalú információcsere történik (pl. vélemények, igények megosztása, viták kezdeményezése)

Egyéb, éspedig:: _____

23) Az ügyfelekkel, a szolgáltatást igénybe vevőkkel való kapcsolattartásban milyen internetes kommunikációs felületeket használnak? (Több választ is megjelölhet.)

Honlap

Mobilalkalmazás

Nem használnak ilyet

Egyéb, éspedig:: _____

24) Amennyiben nem használnak internetes kommunikációs felületet az ügyfelekkel való kapcsolattartásra, annak mi az oka? (Több választ is megjelölhet.)

Hiányzó idő

Hiányzó szakértelem

Finanszírozási korlátok

A szolgáltatás célcsoportja ismeretük szerint nem igényli

Egyéb, éspedig: _____

25) Történt bármilyen igényfelmérés vagy elégedettségvizsgálat az Önök által nyújtott szolgáltatásokról a szolgáltatást használók körében az elmúlt öt évben?

Igen, ezzel kapcsolatban: _____

Nem

26) Ha volna (van) rá lehetőségük, szolgáltatásukat milyen tartalommal és funkciókkal jelenítenék meg egy városi mobilalkalmazásban? (Több választ is megjelölhet.)

Alapinformációk közlése

Interaktív felület (pl. rendelés leadása)

Figyelmeztetés (pl. közzolgáltatásokat érintő határidőkre)

Időpontfoglalási lehetőségek

Direkt kommunikációs felület a helyi lakosokkal

Lakossági bejelentések befogadása és kezelése

Egyéb, éspedig: _____

27) Használnak bármilyen, a működést, fenntartást, karbantartást segítő okos megoldást, szenzorokat, eszközöket az intézményben, valamint annak telephelyein, amelyek elősegítik a létesítmény működtetését, illetve fenntartási költségeinek csökkentését (pl. biztonsággal, energetikai szempontokkal, közműfogyasztással kapcsolatos okos megoldások)?

Igen

Nem

28) Ha használnak, kérjük, sorolja fel azokat és röviden írja le azok célját, működését!

	Megoldás	Célja és működése
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

29) Milyen adatállomány áll rendelkezésre az épületeikről? (Több választ is megjelölhet.)

- Papíralapú tervek
- Papíralapú tervek digitalizálva
- CAD vagy ahhoz hasonló formátum
- BIM modell
- Semmilyen

30) Foglalkoztat az intézmény rendszergazdát vagy más, az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét ellátó személyt? (Amennyiben igen, kérjük, jelölje meg hány főt foglalkoztat.)

- Igen, ennyi főt foglalkoztat:: _____
- Nem

31) Milyen gyakorisággal végzi feladatát?

- Napi
- Heti
- Havi
- Igény szerint
- Egyéb, éspedig:: _____

32) Szervezett az Önök intézménye infokommunikációs kompetenciák erősítését célzó tanfolyamot, képzést, tréninget saját alkalmazottjaik számára?

Igen

Nem

33) Amennyiben szervezett az Önök intézménye infokommunikációs kompetenciák erősítését célzó tanfolyamot, kérjük, nevezze meg azokat, a résztvevők számát és a részvétel finanszírozóját!

	Képzés megnevezése	Résztvevők száma	Részvétel finanszírozója
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

34) Jeleztek a munkatársaik, alkalmazottjaik igényt ilyen témájú ismeretszerzésre?

Igen

Nem

Közlekedés, ingázás

35) Hány munkatársuk van? (Kérjük, adja meg az alkalmazottak számát - beleértve a főállású, mellékállású és megbízott kollégákat is.)

36) Mekkora az aránya azoknak a nem veszprémi lakosoknak, akik napi szinten ingáznak a munkába járás során?

- Nem tud ilyen kollégáról
- Kevesebb, mint az alkalmazottak 10%-a
- Az alkalmazottak körülbelül 10-25%-a
- Az alkalmazottak 25-40%-a
- Az alkalmazottak több, mint 40%-a

37) Jellemzően mely településekről érkeznek az ingázó kollégák?

38) Milyen közlekedési eszközöket használnak a kollégák a napi ingázás során? (Több választ is megjelölhet.)

- Személyautó
- Helyközi autóbusz
- Vonat
- Kerékpár
- Egyéb módon, éspedig:: _____

39) Rendelkezik intézményük dolgozói buszjáráttal?

- Igen
- Nem, de lenne igény a használatára (finanszírozási korlátok miatt nem engedheti meg magának az intézmény)
- Nem, nincs is rá igény a dolgozók részéről

40) Amennyiben bővebben kifejtené a véleményét a közlekedés és ingázás témakörében, arra az alábbi szövegmezőben van lehetősége.

8.3 Finanszírozási terv beavatkozásokonként

Megvalósítók és együttműködő partnerek rövidítéseinek jegyzéke:

- *Állam*: egyelőre közelebről meg nem határozott kormányzati intézmény(ek)
- *Érsekség*: Veszprémi Érsekség
- *Kormányhivatal*: Veszprém Megyei Kormányhivatal
- *Megye*: Veszprém Megyei Önkormányzat
- *MTÜ*: Magyar Turisztikai Ügynökség
- *NIF*: Nemzeti Infrastruktúrafejlesztő Zrt.
- *PE*: Pannon Egyetem
- *VEB*: Veszprém–Balaton 2023 Zrt., valamint a Veszprém 2030 Műszaki Infrastruktúra Fejlesztő Kft.
- *VESZOL*: „VESZOL” Veszprémi Községi Lakásügynökség Nonprofit Kft.
- *VHK*: „VHK” Veszprémi Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft.
- *VKSZ*: „VKSZ” Veszprémi Közütemi Szolgáltató Kft.
- *VKTT* Egyesített Szociális Intézmény: Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye
- *VMJV*: Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata
- *VTK*: Veszprémi Tankerületi Központ

Beavatkozás	Azonosító	Helyszín (városi/térségi)	Forrásigény (Mft)	Megvalósító	Együttműködés	Releváns indikátorok (ld. 4.2. fejezet)
Általános iskolák rekonstrukciója	MH1	V	n.a.	VTK	VMJV	41, 43, 51, 53
Auer-ház rekonstrukciója	EP1	V	n.a.	VEB	VMJV	71
Bérlakások magánpiacának hatékonyságnövelése városszerte	VH1	V	n.a.	VMJV	VESZOL	21
Biodiverzitás-fenntartó programok	VH2	V	n.a.	VMJV	VKSZ	52
CODE Digitális Élményközpont (Városi Művelődési Központ részleges hasznosításaként)	EP2	V	n.a.	VEB	VMJV	11, 12, 41, 45, 71, 81, 82
Co-working iroda	EP3	V	n.a.	VEB	VMJV	62
Családsegítő szolgálat épületének energetikai megújítása	VP1	V	220	VMJV	Veszprémi Családsegítő és Gyermejjóléti Integrált Intézmény	41, 42, 51, 53
Egységes városplatform, digitális ügyintézés	VE2	V	40	VMJV	-	41, 44
EKF-eredmények továbbvitele a városi intézményrendszer segítségével	VE3	V	n.a.	VMJV	számos városi intézmény, VEB	41, 71, 72, 91, 92

Beavatkozás	Azonosító	Helyszín (városi/térségi)	Forrásigény (MFt)	Megvalósító	Együttműködés	Releváns indikátorok (ld. 4.2. fejezet)
Elkezdett útfejlesztési projektek befejezése (8-as út, aranyosvölgyi völgyhíd)	MH2	V	n.a.	Állam	NIF, VMJV	31, 32, 33
Hátrányos helyzetű munkaerőpiaci szereplők készségfejlesztése	ME1	V	n.a.	Megye	VMJV	62, 63
Helyi e-közbringarendszer térségi bővítési lehetőséggel	VH3	V	n.a.	VMJV	térségi önkormányzatok	33
Idősellátó intézmények energetikai megújítása	VH4	V	450	VMJV	VKTT Egyesített Szociális Intézmény	41, 42, 51, 53
Idősellátó kapacitások fejlesztése – 1. sz. Idősek Otthona konyhabővítés és falállagmegóvás; 3. sz. Idősek Klubja és 2. sz. Gondozási Központ felújítás, konyha- és kertmegújítás	VH5	V	480	VMJV	VKTT Egyesített Szociális Intézmény	41, 42, 51, 53
Jutasi Piknik	EE4	V	n.a.	VEB	környéki civil szervezetek, Agóra Veszprém	91
Jutasi út - Kopácsi utca körforgalom	VP4	V	750	VMJV	VKSZ	33
Jutasi úti futókör és Séd futókör	EV1	V	n.a.	VEB	VMJV	46
Jutaspusztai járdák és kerékpárutak, szabályozásiterv-módosítás	VK1	V	250	VMJV	VKSZ	31, 33, 34
Kerékpárhasználat népszerűsítése kisléptékű beavatkozásokkal, a közlekedési kultúra javításával	VH6	V	35	VMJV	VKSZ, Magyar Közút	33
Kiskuti Csárda rekonstrukciója néprajzi központként	EP5	V	n.a.	VEB	VMJV	71
Kolostorok és kertek tengely meghosszabbítása	EV2	V	n.a.	VEB	VMJV, VKSZ	34, 52
Komakút tér 2. energetikai, gépészeti korszerűsítése	VP5	V	750	VMJV	VESZOL	21, 72
Korszerű csapadékvíz-gazdálkodás megvalósítása az elvezetés javításával Dózsavárosban, Jutaspusztán és Csererdőn, valamint záportározó létesítésével Gyulafirátóton és Csatárhegy alatt	VH7	V	8000	VMJV	Bakonykarszt	-
Kreatívipari központ // Bútorgyár master plan	VP6	V	n.a.	VMJV	potenciális piaci partnerek	34
Mikroerdők kialakítása pilotprojektként	VH8	V	n.a.	VMJV	VKSZ	52
Közösségi raktár	MP2	V	1397	VKSZ	-	91
Kutatás-fejlesztési szolgáltatások civil, nonprofit szervezeteknek	ME3	V	n.a.	PE	VMJV, civil szervezetek	12, 13, 63, 92

Beavatkozás	Azonosító	Helyszín (városi/térségi)	Forrásigény (MFT)	Megvalósító	Együttműködés	Releváns indikátorok (ld. 4.2. fejezet)
Munkásszálló kialakítása a Házgyári út 1-ben	VP7	V	900	VMJV	VESZOL	22
Művészeti képzések körének szélesítése	ME4	V	n.a.	Közös	VTK, Veszprémi Szakképzési Centrum, VMJV	43
Művészszállás - Felhősi-ház, Csutorás utca 1.	EP6	V	n.a.	VEB	VMJV	71
Nyelvi készségek fejlesztése közszolgáltató intézményekben, nyelvi helpdesk	EE7	V	n.a.	VEB	VMJV, érintett közszolgáltatók	-
Nyitott Egyetem - az élethosszig szóló tanulás lehetőségeinek kiterjesztése	ME6	V	n.a.	PE	VMJV	92
Nyugat-magyarországi autóipari együttműködés	ME7	V	-	egyéb	érintett ipari szereplők, érintett városi és megyei önkormányzatok, Északnyugat-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna	61, 62
Óvodák energetikai megújítása	VH9	V	865	VMJV	óvodák	41, 43, 51, 53
Óvodák szerkezeti, épületgépészeti és funkcionális megújítása	VH10	V	8485	VMJV	óvodák	41, 43, 51, 53
Pannon Egyetem vállalkozás-, piac-, termék- és folyamatfejlesztő szolgáltató központ	ME8	V	n.a.	PE	érintett gazdasági szereplők	61, 62
Pápai út 37. rekonstrukciójának folytatása	VP8	V	800	VMJV	VESZOL, Veszprémi Családsegítő és Gyermekegészségügyi Integrált Intézmény	21, 41, 42
Pedagógiai szakszolgálatok fejlesztése	MH2	T	160	VTK	VMJV, érintett egyéb települések	11, 41, 43
Próbatermek és stúdiók (Városi Művelődési Központ részleges hasznosításaként)	EP8	V	n.a.	VEB	-	91
Püspökkert és Kulturális negyed	VK2	V	n.a.	VMJV	VEB, Pannon Egyetem, Veszprémi Petőfi Színház, Eötvös Károly Megyei Könyvtár, VKSZ	34, 46, 52
Rendelők felújítása, akadálymentesítése (indikatíván: Március 15. utca 4/B., Cholnoky Jenő utca 19., Cserhát ltp. 1., Vilonyai utca 4.)	VH11	V	382	VMJV	Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény	41, 42, 51
Részvételi városfejlesztés erősítése	VE9	V	n.a.	VMJV	civil, szomszédsági szervezetek	-

Beavatkozás	Azonosító	Helyszín (városi/térségi)	Forrásigény (MFT)	Megvalósító	Együttműködés	Releváns indikátorok (ld. 4.2. fejezet)
Ruttner-ház és Várbörtön rekonstrukciója	EP9	V	n.a.	VEB	VMJV	71, 72, 81, 82
Séd vízminőség-védelme	VP10	V	550	VMJV	Bakonykarszt	-
Séd-parti játszótér-megújítás a volt vidámparki kapunál	VP11	V	7	VMJV	VKSZ	52
Smart Veszprém: Adatokon alapuló városirányítás és -tervezés – létesítmény- és energiamedenzment, forgalomirányítás, kártyarendszer, beléptető rendszer, fizetési modul	VE12	V	2096	VMJV	VKSZ, érintett városi intézmények	44
Smart Veszprém: Közvilágítás megújítása	VH12	V	1715	VMJV	VKSZ	-
Smart Veszprém: Modern parkolási rendszer kifejlesztése	VH13	V	994	VMJV	VKSZ	33
Szegélykorrekciók, autóbusz-megálló akadálymentesítése	VH14	V	n.a.	VMJV	V-Busz, VKSZ, Volánbusz	32, 33, 34, 41
Szociális ellátó funkciók elhelyezése a Jutasi út 20. sz. alatti honvédségi toborzóközpont helyén	VP13	V	1000	VMJV	VKTT Egyesített Szociális Intézmény	41, 42, 51
Táborállás parkolóház	VP14	V	2400	VMJV	VKSZ	34
Többnyelvű iskolarendszer kínálati szélesítése	ME9	V	n.a.	Közös	Veszprémi Tankerület, VMJV	41, 43
Új turisztikai profil - „Act like a Veszprémer” - Transzformációs turisztikai kínálat- Digitális alapú turisztikai kommunikációs eszközök	VE15	V	n.a.	VMJV	környező települések, Érsekség, érintett civil szervezetek, MTÜ	81, 82
Üzemeltetést támogató hivatali szoftver	VE16	V	80	VMJV	-	-
Vackor Bölcsőde újjáépítés	VP17	V	2106	VMJV	Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény	41, 43, 51, 53
Várkert - FiXir médiaművészeti kiállítótér	EP10	V	n.a.	VEB	VMJV, Művészetek Háza	71, 72, 81, 82
Városháza rekonstrukciója	VP18	V	n.a.	VMJV	-	51, 72, 91
Városom Veszprém - zöld szemléletformálás	VE19	V	25	VMJV	-	-

Beavatkozás	Azonosító	Helyszín (városi/térségi)	Forrásigény (M Ft)	Megvalósító	Együttműködés	Releváns indikátorok (ld. 4.2. fejezet)
Várostörténeti monográfia	VE20	V	n.a.	VMJV	MNL Veszprém Megyei Levéltára	-
Vasútállomás térségének megújítása: - egykori MÁV szállóból szociális ellátóintézmény - állomásrekonstrukció - intermodalitás fejlesztése - köztérfejlesztés - rendezett parkoló	VK3	V	n.a.	Közös	MÁV, MÁV-Start, Volánbusz, Magyar Közút, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület, VKSZ, V-Busz	32, 33, 34, 103
V-Busz öfenntartó elektromosautóbusz-üzemeltetés	VE21	V	1000	VMJV	V-Busz	53
V-Busz telephelyfejlesztés	VE22	V	n.a.	VMJV	V-Busz	-
Veszprém–Lepsény vasútvonal újraindításának vizsgálata	MV4	T	n.a.	Állam	VMJV, térségi önkormányzatok, MÁV Csoport	33, 102, 103
Veszprémi Érseki Főiskola fejlesztése	MP10	V	n.a.	Érsekség	-	23, 41, 43, 91
Veszprémi Érsekség komplex fejlesztési programja - épületrekonstrukciók - négycsillagos szálloda konferenciatermekkel - borturisztikai bemutatótér - zarándokszállás vendéglővel - panorámaterasz, ajándékbolt - ostyasütési kiállítás	MK1	V	39 000	Érsekség	VMJV	34, 71, 72, 81, 82, 91
Zenei oktatást mindenkinek	EE11	V	n.a.	VEB	VMJV, VTK, Veszprémi Szakképzési Centrum	43

179. ábra: Finanszírozási terv

Ábrajegyzék

1. ábra: A Veszprémi járás területe. Forrás: Lechner Tudásközpont, terport.hu.....	15
2. ábra: Ingázás Veszprémbe és összesen a veszprémi várostérség településeiről, 2011. Forrás: Lechner Tudásközpont Tér-Figyelő	17
3. ábra: Veszprémből más járásközpontokba ingázók száma, 2011. Forrás: Lechner Tudásközpont Tér-Figyelő	17
4. ábra: Vándorlási egyenleg és népességszám-változás (2015–2020) a veszprémi funkcionális várostérség településein. Forrás: KSH Statinfo	19
5. ábra: Veszprém városrészei. Forrás: openstreetmap.com, saját szerkesztés.....	21
6. ábra: Veszprém népessége városrészi bontásban, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás.....	22
7. ábra: Veszprém egyes városrészeinek és egészének öregedési indexe (száz 14 alattira jutó 65 éves és idősebb lakos), 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás.....	22
8. ábra: Egyes korcsoportok létszáma és egymáshoz viszonyított aránya Veszprém városrészeiben és összesen, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás.....	23
9. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze lakosságának megoszlása különböző iskolai végzettségi szintek szerint, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás.....	24
10. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze családjainak megoszlása különböző családösszetételek között, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás.....	25
11. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze háztartásain belül az egyszemélyes és a többcsaládos háztartások aránya, valamint a 100 háztartásra jutó személyek, illetve foglalkoztatottak átlagos száma, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás.....	26
12. ábra: Veszprém egyes városrészei és egésze lakosságának megoszlása foglalkoztatottsági státusz szerint, 2011. Forrás: KSH adatszolgáltatás.....	27
13. ábra: Az OFTK célrendszere (2014)	31
14. ábra: Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának célrendszere (2021).....	32
15. ábra: Veszprém az országos területrendezési tervben (OTRT) és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területrendezési tervében (BKÜTRT).....	37
16. ábra: A lakónépesség és állandó népesség számának alakulása Veszprémbe, 2010–2019. Forrás: KSH Statinfo	42
17. ábra: Veszprém öregedési indexének alakulása, 2010-2019. Forrás: TeIR.....	42
18. ábra: 2011-2019 közötti elveszületések és halálozások számának összehasonlítása Veszprémbe. Forrás: KSH Statinfo.....	43
19. ábra: Veszprém lakosságának korosztály szerinti megoszlása 2010-2019 között. Forrás: KSH Statinfo	43
20. ábra: Veszprém vándorlási egyenlegének alakulása, 2010-2019. Forrás: TeIR.....	44
21. ábra: Népességmozgás Veszprémbe, 2020. Forrás: KSH Statinfo.....	44
22. ábra: A 7 évesnél idősebb lakosság iskolai végzettség szerinti megoszlása nemenként (%). Forrás: Népszámlálás 2011.....	45
23. ábra: A veszprémi foglalkoztatottak eloszlása a Veszprémbe lakó és helyben foglalkoztatottak, a Veszprémről más településre ingázók, és a Veszprémbe ingázók között. Forrás: Népszámlálás 2011	46

24. ábra: Regisztrált munkanélküliek száma Veszprémben, 2010-2020. Forrás: KSH Statinfo.....	46
25. ábra: Nyilvántartott álláskereső a munkaképes korú népesség százalékában, 2010-2019. Forrás: TeIR).....	47
26. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft, 2010-2019). Forrás: TeIR	47
27. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem a Veszprémi járás egyes településein (Ft, 2019). Forrás: TeIR.....	48
28. ábra: 100 főre eső adófizetők száma a Veszprémi járás településein, 2019. Forrás: TeIR	49
29. ábra: Egyes önkormányzati segély- és támogatásformák igénybevétele és összköltségük Veszprémben, 2015-2021. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás	52
30. ábra: Önkormányzati fenntartású bölcsődék Veszprémben. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás.....	54
31. ábra: Nem önkormányzati fenntartású bölcsődék Veszprémben. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás.....	55
32. ábra: A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulásának Egyesített Szociális Intézménye telephelyeinek férőhelyei, kihasználtsága, 2021. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás	56
33. ábra: Idősellátás szolgáltatásaiban részesülő lakosok száma Veszprémben, 2021. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás.....	56
34. ábra: A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület által nyújtott szociális szolgáltatások, ellátások Veszprémben, 2021. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás	57
35. ábra: Gyermejköltségi ellátások adatai. Forrás: helyi esélyegyenlőségi program.....	58
36. ábra: A veszprémi alapellátás főbb számadatai, 2021. Forrás: KSH Statinfo	59
37. ábra: Kórházi ágyak száma és a betegforgalom alakulása a Csolnoky Ferenc Kórházban, 2019. Forrás: NEAK.....	60
38. ábra: Az óvodába beírt gyermekek és az óvodai férőhelyek számának alakulása 2011 és 2020 között Veszprémben. Forrás: KSH	61
39. ábra: A Veszprémben található körzeti óvodák és tagintézményeik létszámadatai. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás.....	62
40. ábra: Alapfokú oktatásban résztvevő tanulók és az általános iskolai osztálytermek száma Veszprémben, 2011-2020. Forrás: KSH Statinfo	63
41. ábra: A középfokú oktatásban részt vevő tanulók száma Veszprémben, 2016–2020. Forrás: KSH Statinfo	65
42. ábra: Duális képzések hallgatói, illetve fogadó partnerei a veszprémi szakképző iskolákban, 2015–2021. Forrás: Veszprémi Szakképzési Centrum adatszolgáltatása	66
43. ábra: Középfokú iskolai tanulók száma és főbb jellemzőik iskolatípus szerinti bontásban. Forrás: KSH Statinfo	67
44. ábra: A Pannon Egyetem hallgatóinak száma az egyetem telephelyein a 2019/2020-as tanévben. Forrás: Oktatási Hivatal, firgraf.oh.gov.hu	67
45. ábra: Hallgatók számának megoszlása a Pannon Egyetemen képzésenként, a 2019/2020-as tanév során.....	67
46. ábra: A Pannon Egyetemen végzettséget szerettek száma intézményenként, karonként és képzési szintenként, 2018. Forrás: Pannon Egyetem.....	68

47. ábra: A Pannon Egyetemhez tartozó kollégiumok címe és kapacitása a 2019/2020-as tanévben. Forrás: Oktatási Hivatal, firgraf.oh.gov.hu	68
48. ábra: Veszprémi kulturális és közművelődési intézmények látogatottsága, 2019. Forrás: intézményi adatszolgáltatás	70
49. ábra: Egy főre jutó nettó belföldi jövedelem Veszprémben, 2014 és 2019. Forrás: KSH	73
50. ábra: Egy főre jutó iparüzési adó Veszprémben 2014 és 2020 között. Forrás: KSH Statinfo	73
51. ábra: Egy főre jutó idegenforgalmi adó Veszprémben 2014 és 2020 között. Forrás: KSH.....	74
52. ábra: Vállalkozások számának megoszlása nemzetgazdasági ágazatokként, a nonprofit vállalkozások nélkül és azokkal együtt Veszprémben, 2015, 2019. Forrás: KSH Statinfo	75
53. ábra: Veszprém 10 legnagyobb vállalkozása nettó árbevétel alapján, 2020. Forrás: Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 2021 TOP 100+200 Veszprém megye kiadványa	76
54. ábra: Szálláshelyek férőhelyeinek, vendégforgalmának összevetése a fővárosi, Veszprém megyei és országos adatokkal, valamint a Veszprémhez hasonló paraméterekkel rendelkező településekkel. Forrás: KSH	77
55. ábra: 250 főnél több embert foglalkoztató vállalkozások Veszprémben, 2020. Forrás: Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 2021 TOP 100+200 Veszprém megye kiadványa	79
56. ábra: Azonnali rozsdaovezeti akcióterületként kijelölt barnamezős területek Veszprémben. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás	80
57. ábra: Közép- és hosszú távú rozsdaovezeti akcióterületként kijelölt barnamezős területek Veszprémben. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás	81
58. ábra: Veszprém lakásállományának változásai 2011 és 2019 között. Forrás: KSH Statinfo.....	83
59. ábra: Veszprém lakásállományának változásai 2011 és 2020 között okok szerinti bontásban. Forrás: KSH Statinfo.....	83
60. ábra: Veszprémi ingatlanárviszonyok lakóingatlan-típusonként, 2021. Forrás: ingatlanet.hu.....	84
61. ábra: Ingatlanok jellemző ára Veszprémben, 2015 és 2020. Forrás: KSH Ingatlanadattár	84
62. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának költségvetési bevételei és kiadásai, milliárd Ft, 2015- 2020. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás	85
63. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2020. évi költségvetési bevételei (ezer Ft). Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás.....	86
64. ábra: Veszprém MJV Önkormányzat közhatalmi bevételei, 2021. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás.....	86
65. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2020. évi költségvetési kiadásai (ezer Ft). Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás.....	87
66. ábra: Veszprém MJV Önkormányzatának 2020. december 31-én tulajdonában lévő részvények, üzletrészek névértéke és az érintett társaságokban lévő tulajdoni hányadok. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás.....	88
67. ábra: 2014-2020-as tervezési ciklusban az EU által támogatott projektek száma Veszprémben és a támogatások összege. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás	89
68. ábra: A VEB EKF 2023 finanszírozási forrásai, 2018, 2021. Forrás: VEB2023 Második monitoringjelentés	91
69. ábra: A VEB2023 Zrt. részvényeseinek összetétele, a tulajdonosok részesedési aránya, 2021. Forrás: VEB2023 Második monitoringjelentés	91

70. ábra: Foglalkoztatottak száma az önkormányzatnál és intézményeinél, 2020. Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás.....	92
71. ábra: Önkormányzati ingatlanvagyon, 2019-es állapot. Forrás: Veszprém MJV Gazdasági Programja	93
72. ábra: Végső energiafogyasztás Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019	95
73. ábra: Veszprém temetői és területeinek nagysága, 2019. Forrás: Veszprém Zöldfelületi Stratégia, megalapozó munkarész101	
74. ábra: Veszprém helyi jelentőségű természeti értékei. Forrás: www.termeszetvedelem.hu.....	102
75. ábra: Veszprém zöldfelületi ellátottsága. Forrás: Veszprém Zöldfelületi Stratégia, megalapozó munkarész, 2019	103
76. ábra: Veszprém helyi autóbuszvonalai. Forrás. vbusz.hu	107
77. ábra: Gyalogos és forgalomcsillapított területek létesítésére irányuló fejlesztési javaslatok Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Mobilitási Terve	109
78. ábra: Közlekedési módok megoszlása utazási szándék szerint Veszprémben, 2017. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Mobilitási Terve.....	110
79. ábra: Parkolóterületek területi elhelyezkedése típus szerint Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Mobilitási Terve	111
80. ábra: Veszprémi lakások ivóvíz-ellátottsága, 2011-2020. Forrás: KSH.....	113
81. ábra: Háztartásoknak szolgáltatott víz egy lakosra jutó mennyisége (1000 m ³), 2010-2019. Forrás: TelR.....	113
82. ábra: Szolgáltatott összes és háztartási felhasználású villamosenergia-mennyiség Veszprémben, 2011-2020. Forrás: KSH Statinfo	116
83. ábra: Villamosenergia-fogyasztók száma Veszprémben, 2011–2020. Forrás: KSH Statinfo	116
84. ábra: Gázszolgáltatás Veszprémben, 2011–2020. Forrás: KSH Statinfo.....	117
85. ábra: Távhőellátásban részesülő lakások száma, aránya Veszprémben, 2011-2020. Forrás: KSH	117
86. ábra: Hőtermelés Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019.....	118
87. ábra: Energiafogyasztás Veszprémben. Forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019	118
88. ábra: Internet-előfizetések száma Veszprémben, 2013-2020. Forrás: TelR	120
89. ábra: Veszprémben jellemző talajtípusok és főbb ismérveik. Forrás: Veszprém Megyei Jogú Város Környezetvédelmi Programja 2015-2020.....	121
90. ábra: Veszprém megye vízrajza és vízbázisvédő övezetei. Forrás: Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja 2015-2020.....	122
91. ábra: Felszín alatti vízbázisok Veszprémben. Forrás: Magyarország Vízyűjtő-Gazdálkodási Terve – 2021., vitaanyag, 2.1. melléklet	122
92. ábra: A felszín alatti vizek mélysége Veszprém környékén. Forrás: Veszprém MJV Környezetvédelmi Programja, Magyar Földtani és Geofizikai Intézet	123
93. ábra: Veszprém levegőminősége a 2004-2015 közötti időszakban (forrás: Veszprém MJV Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve, 2019	125

94. ábra: Települések katasztrófavédelmi besorolása – részlet. Forrás: https://www.katasztrofavedelem.hu/26421/kockazatok-azonositasa	126
95. ábra: 2020. július 6-án mért háttérsugárzási adatok Veszprémben. Forrás: https://veszprem.katasztrofavedelem.hu/modules/hattersugarzas/terkep	127
96. ábra: Évi középhőmérséklet 1901 és 2021 között. Forrás: www.met.hu	130
97. ábra: Hőhullámos napok alakulása és a 20 milliméternél nagyobb csapadékú napok száma Magyarországon 1901 és 2016 között. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu , Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat	131
98. ábra: Évi csapadékösszeg 1901 és 2021 között Magyarországon. Forrás: www.met.hu	132
99. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1901-től 1930-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat	133
100. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1961-től 1990-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu , Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat	133
101. ábra: Éghajlati körzetek Magyarországon 1981-től 2010-ig. Forrás: www.nemzetiatlasz.hu , Magyar Nemzeti Atlasz 2. kötet – Természeti környezet, 5. fejezet: Éghajlat	134
102. ábra: A módosított Pálfi-féle aszályindex. Forrás: NATÉR, www.map.mbfisz.gov.hu/nater	135
103. ábra: A csapadék várható változása Magyarországon. Forrás: NATÉR, www.map.mbfisz.gov.hu/nater	136
104. ábra: A hőségriadós számának változása Magyarországon. Forrás: NATÉR, www.map.mbfisz.gov.hu/nater	136
105. ábra: Városihősziget-jelenség jellegzetes napi menete. Forrás: www.met.hu	137
106. ábra: Veszprém zöldfelületi borítottsága (2019. augusztus 10). Forrás: Veszprém 2030, Dr. Domokos Endre – Pannon Egyetem	138
107. ábra: Veszprém és napi középhőmérséklete (2019.augusztus 10). Forrás: Veszprém 2030, Dr. Domokos Endre – Pannon Egyetem	138
108. ábra: A már telepített szélérőművek és a szél adottságok alapján beépítésre alkalmas területek Magyarországon Forrás: www.xforest.hu	139
109. ábra: Veszprém és Győr szélrózsája. Forrás: www.metepblue.com	139
110. ábra: Sérülékenység meghatározása. Forrás: Dr. Buzási Attila, BME GTK Környezetgazdaságtan és Fenntartható Fejlődés Tanszék	140
111. ábra: 100 lakosra jutó 65 évnél idősebb lakosok száma, 2020. Forrás: KSH Statinfo	140
112. ábra: Házi- és gyermekorvosokra jutó 100 lakosok száma, 2020. Forrás: KSH Statinfo	141
113. ábra: Ezer főre jutó munkanélküliek száma, 2020. Forrás: KSH Statinfo	141
114. ábra: Egy főre jutó SZJA (10e Ft, 2019. Forrás: TeIR/NAV	142
115. ábra: Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon. Forrás: a KSH azonos című kiadványa	145
116. ábra: Funkcionális várostérségek Magyarországon. Forrás: www.ksh.hu , Magyarországi funkcionális várostérségek	146
117. ábra: Veszprém lehetséges vonzaskörzeteinek összefoglalása. Forrás: KSH Statinfo, saját számítás	147
118. ábra: Veszprém vonzaskörzetének lehatárolási módszerei. Saját készítés	147
119. ábra: Veszprém MJV Polgármesteri Hivatalának szervezeti felépítése. Forrás: veszprem.hu	157

120. ábra: Kockázati tényezők.....	164
121. ábra: Kitétségi mátrix.....	169
122. ábra: Felkészültségi mátrix.....	169
123. ábra: Az átfogó és a részletes célok közti kapcsolat.....	174
124. ábra: Stratégiai célmátrix.....	175
125. ábra: Városrészi összefüggések.....	179
126. ábra A reziliens település sajátosságai a helyi társadalom néhány viszonyrendszerében. Forrás: Pirisi Gábor: A reziliencia lehetséges értelmezése a településföldrajzi kutatásokban. In: Tér és Társadalom, 33(2), 62–81. oldal.....	181
127. ábra: Lehetséges városireziliencia-indikátorok. Forrás: OECD Resilient Cities, https://www.oecd.org/cfe/regionaldevelopment/resilient-cities.htm	182
128. ábra: Adaptív forogatókönyv.....	186
129. ábra: Illeszkedés Veszprém MJV integrált településfejlesztési stratégiájához.....	188
130. ábra: Illeszkedés Veszprém megye területfejlesztési koncepciójához.....	189
131. ábra: Illeszkedés Balatonalmádi integrált településfejlesztési stratégiájához.....	190
132. ábra: Illeszkedés Várpalota integrált településfejlesztési stratégiájához.....	191
133. ábra: Illeszkedés Zirc integrált településfejlesztési stratégiájához.....	192
134. ábra: Illeszkedés Veszprém fenntartható városi mobilitási tervéhez.....	193
135. ábra: Illeszkedés Veszprém zöldfelületi stratégiájához.....	194
136. ábra: Illeszkedés Veszprém fenntartható energia- és klímaakcióteréhez.....	195
137. ábra: Illeszkedés a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030-hoz.....	197
138. ábra: A Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 tizenhét fenntartható fejlődési célja.....	197
139. ábra: Beavatkozások és részletes célok – Veszprém Megyei Jogú Város beavatkozásai.....	208
140. ábra: Beavatkozások és részletes célok – Veszprém–Balaton 2023 Zrt. releváns beavatkozásai.....	209
141. ábra: Beavatkozások és részletes célok – egyéb megvalósítók kapcsán tervezett és javasolt beavatkozások.....	210
142. ábra: Beavatkozások és részletes célok – további tervezést igénylő projektötletek.....	211
143. ábra: Akcióterületi kijelölés.....	212
144. ábra: A Vár–Egyetem tengely akcióterületi lehatárolása.....	213
145. ábra: Fejlődési potenciált hordozó ágazati fejlesztési célterületek. Forrás: Veszprém megye területfejlesztési koncepciója.....	257
146. ábra: Beavatkozások összegzése – Prosperáló város.....	259
147. ábra: Beavatkozások összegzése – Zöldülő város.....	260
148. ábra: Beavatkozások összegzése – Digitális város.....	261
149. ábra: Beavatkozások összegzése – Megtartó város.....	262
150. ábra: Beavatkozások összegzése – Kiszolgáló város.....	263
151. ábra: Lakossági kérdőív – mintaméret.....	268
152. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók lakhelye.....	268
153. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók végzettsége.....	269

154. ábra: Lakossági kérdőív – a válaszadók jelenlegi munkaerőpiaci státusza.	269
155. ábra: Lakossági kérdőív – a munkavállaló válaszadók munkahelye.	269
156. ábra: Lakossági kérdőív – legjobb megvalósult beruházások, fejlesztések.	270
157. ábra: Lakossági kérdőív – legjobb megvalósult beruházások, fejlesztések – szófelhő.	270
158. ábra: Lakossági kérdőív – megoldásra váró problémák.	271
159. ábra: Lakossági kérdőív – megoldásra váró összárosi problémák – szófelhő.	272
160. ábra: Lakossági kérdőív – megoldásra váró problémák a közvetlen lakókörnyezetben – szófelhő	273
161. ábra: Lakossági kérdőív – konkrét fejlesztési javaslatok.	274
162. ábra: Lakossági kérdőív – konkrét fejlesztési javaslatok – szófelhő.	275
163. ábra: Lakossági kérdőív – mindennapos közlekedéshez használt eszközök.	275
164. ábra: Lakossági kérdőív – leggyakoribb utazási célpontok elérhetősége.	276
165. ábra: Lakossági kérdőív – egyes közszolgáltatásokkal és infrastruktúraelemekkel való elégedettség.	276
166. ábra: Lakossági kérdőív – okoseszközök elterjedtsége.	277
167. ábra: Lakossági kérdőív – okoseszközök elterjedtsége korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései.	277
168. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző internethasználati célok.	278
169. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző internethasználati célok korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései.	278
170. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző ügyintézési csatornák.	279
171. ábra: Lakossági kérdőív – jellemző ügyintézési csatornák korcsoport szerinti megoszlásainak az adott korcsoport létszámarányától való eltérései.	279
172. ábra: Lakossági kérdőív – a város jövőjével kapcsolatos állítások fontosságának értékelése. ...	279
173. ábra: Lakossági kérdőív – zöldfelületek fejlesztési lehetőségeinek értékelése.	280
174. ábra: Intézményi kérdőív – digitális eszközökkel való elégedettség.	286
175. ábra: Intézményi kérdőív – hálózati eszközök elterjedtsége.	286
176. ábra: Intézményi kérdőív – a digitális megoldások mindennapos alkalmazása során jelentkező akadályok.	287
177. ábra: Intézményi kérdőív – alaptervékenységhez kapcsolódó adatok tárolásának módja.	287
178. ábra: Intézményi kérdőív – honlapok funkciói.	288
179. ábra: Finanszírozási terv.	306